

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ARTURO PÉREZ-REVERTE

YAŞLI
MUHAFIZIN
TANGOSU

Çeviren: Ezgi Şayan

Max, kavalyesiz yolcularla dans etmek için tutulan, zarif ve kibar bir salon dansçısıdır; Mecha ise başarılı bir bestecinin lükse düşkün nazik eşi. Ayrı dünyaların insanları gibi görünen bu iki kişinin yolları 1928 yılında Buenos Aires'e giden lüks bir yolcu gemisinde kesişir. Onları birbirine bağlayan tek şey tangonun ateşidir.

Zaman içinde tekrar tekrar karşılaşmaları, aralarındaki tutkuyu alevlendirirken kalplerinde derin yaralar da açar. Çünkü bu tesadüfler hem vuslat, hem yüzleşme hem de içinde yeni tehlikelerin yükünü taşıyan bir hesaplaşmadır.

Sevgi ile onurun, macera ile casusluğun iç içe geçen hikâyesini anlatan *Yaşlı Muhafızın Tangosu*, zamanı ve sınırları aşarak, aşkın ruhta bıraktığı kalıcı izlerin peşine düşüyor.

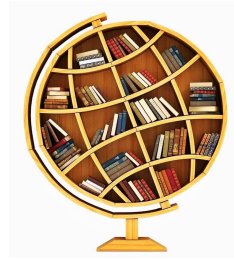
Polisiye Yazarlar Birliği'nin verdiği Dagger Ödülü sahibi Arturo Pérez-Reverte'den destansı bir tarihi roman.

"Pérez-Reverte, siyah beyaz eski bir filmin romantik ruhunu canlandırıyor: İlgi çekici ve hüznü." - *Kirkus Reviews*

"Esprili diyaloglarla parıldayan bu gerilim, türü seven okurlara kesinlikle tavsiye edilir." - *Library Journal*

YAŞLI MUHAFIZIN TANGOSU

NORA KİTAP / Roman

Yayın Numarası 95

Yaşlı Muhafızın Tangosu Arturo Pérez-Reverte

Özgün Adı El tango de la Guardia Vieja

Çeviren Ezgi Şayan

Genel Yayın Yönetmeni Senem Kaleli

Yayın Koordinatörü Elçin Kazancı

Redaksiyon Selcan Karabulut

Kapak Tasarımı Aslı Sezer

Sayfa Düzeni Pınar Şeker

© Arturo Réverte-Perez, 2012

Türkçe Yayın Hakkı © Nora Kitap, 2021

zm

© De esta edición:

2012, Santillana Ediciones Generales, S. L.

Torrelaguna, 60. 28043 Madrid

www.perezreverte.com

Bu kitabın yayın hakları Kalem Ajans aracılığıyla alınmıştır.

Yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Nora Kitap, Nemesis Kitap'ın alt markasıdır.

ISBN: 978-975-2473-61-4

Baskı: Mart 2021

NORA KİTAP

Gümüşsuyu Mah. Osmanlı Sok. Osmanlı İş Merkezi 18/9

Beyoğlu/İstanbul

Tel: 0212 222 10 66 - 243 30 73 Faks: 0212 222 46 16

Sertifika No: 49065 info@norakitap.com

MATBAA

Yıldız Mücellit Matb. ve Yay. San. Tic. A.Ş.

Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad. Dalgıç Çarşısı Apt. No: 3/4

Zeytinburnu/İstanbul

Tel.: 0212 613 17 33 Faks.: 0212 501 31 17

Sertifika No: 46025

ARTURO PÉREZ-REVERTE

YAŞLI
MUHAFIZIN
TANGOSU

Arturo Pérez-Reverte

Arturo Pérez-Reverte yirmi bir yıl savaş muhabirliği yapmıştır ve diğer romanların yanı sıra *El húsar*, *Kılıç Üstadı*, *Flaman Tablosu*, *Dumas Kulübü*, *Territorio Comanche*, *La piel del tambor*, *La carta esférica*, *Güney Kraliçesi*, *El pintor de batallas*, *Un día de cólera* ve *El asedio*; ayrıca efsanevi tarihi seri *Komutan Alatriste'nin Maceraları* kitaplarının yazarıdır. İspanyol Kraliyet Akademisi'nin üyesidir.

Düzenleme

Ny.Ozlem

İÇİNDEKİLER

Salon Dansçısı.....	13
Kimi Tangolar Acı Verir, Kimi Tangolar da Can Alır.....	57
Eski Zamanların Çocukları.....	101
Bir Kadının Eldivenleri.....	139
Ertelenen Bir Oyun.....	183
Promenade Des Anglais.....	235
Hırsızlar ve Casuslar Üzerine.....	277
La Vie Est Brève.....	323
Max Varyantı.....	359
Fildişinin Sesi.....	395
Eski Kurdun Âdetleri.....	439
Mavi Tren.....	475
Eldiven ve Kolye.....	515
Teşekkürler.....	535

*“Oysaki sizin gibi bir kadın ve benim gibi bir adam bu
dünyada kolay kolay bir araya gelmez.”*

JOSEPH CONRAD

Within the Tides

Kasım 1928'de, Armando de Troeye bir tango bestelemeye Buenos Aires'e gitti. Bunu karşılayabilecek gücü vardı. *Nocturnos* ve *Pasodoble para don Quijote* 'nin bestecisi kırk üç yaşında kariyerinin zirvesindeydi ve tüm İspanyol dergileri onun güzel eşiyle birlikte Hamburg-Südamerikanische gemisi *Cap Polonio*'da yan yana çekilmiş fotoğrafını yayımlıyordu. En iyi görsel de *Blanco y Negro*'nun sosyete sayfalarındaydı; birinci sınıf güvertedeki de Troeye çiftti, adamın üstünde İngiliz bir trençkot, bir eli ceketinin cebinde ve diğeriyle de sigarasını tutmuş, ona karadan el sallayanlara gülümserken; bir de Mecha Inzunza de Troeye, kürk mantosu ve gazetecinin fotoğrafın altına hayranlığını "büyüleyici ve altın gibi" diye nitelediği pırıl pırıl gözlerini ortaya çıkaran şık şapkasıyla dururken.

O gece, sahil ışıkları uzaktan bile görülebilirken Armando de Troeye akşam yemeği için giyinmişti. Yemeğe geç geldi zira onu rahatsız eden hafif baş ağrısının geçmesini beklemişti. Bu arada, eşinin dans salonuna gidip müzik dinleyerek eğlenmesi için ısrar etti. Titiz bir adam olduğundan, smokininin ön cebindeki altın

sigara kutusunu doldurması ve gece için gerekli bazı eşyaları diğer ceplerine koyması biraz vakit aldı; zincirli bir altın saat, çıkmak, güzelce katlanmış iki mendil, mide asidi giderici hapları koyduğu ilaç kutusu, kartvizitlerin olduğu timsah derisinden bir cüzdan ve bahşiş için biraz bozukluk.

Sonra da ışıkları söndürdü, süit odanın kapısını kapattı ve devasa geminin hafif sallantısına ayak uydurmak için hareketlerini yavaşlatarak, Atlantik gecesinde ilerleyen gemiyi çalıştıran makinelerin uzaktan gelen sesini yumuşatan kalın halıların üstünde yürüdü.

Dans salonunun eşiğini geçmeden önce elinde akşam için rezervasyon listesi olan baş garson yaklaşırken de Troeye fuayedeki büyük aynadan kolalı kıyafetini, manşetlerini ve parlak siyah ayakkabılarını inceledi. Takım elbise onun şık ve zarif görünüşünü ortaya çıkarırdı her zaman (orta yapılıydı, yüzü çekici olmaktan ziyade orantılıydı, bir çift zeki göz, bakımlı bir bıyık ve erken düşmüş birkaç akı olan kıvrıkcık siyah saçları görünüşünü daha da iyileştiriyordu). Bestecinin eğitilmiş kulakları, bir anlığına orkestranın çaldığı melankolik ve yumuşak bir vals ritmine kulak verdi. De Troeye hoşgörüyle hafifçe gülümsedi. Performans tam da olması gerektiği gibiydi. Sol elini pantolonunun cebine koydu ve baş garsonun selamlamasına karşılık verdikten sonra tüm seyahat boyunca rezerve edilmiş salonun en iyi yerindeki masasına doğru giderken garson da ona eşlik etti. Birkaç bakış onun üzerindeydi. Zümrüt küpeli alımlı bir kadın inanamayarak gözlerini kırptırdı. Kim olduğunu biliyorlardı. De Troeye, kristal lalede duran bir elektrikli mumun yapay ışığıyla birlikte dokunulmamış bir şampanya kokteylinin olduğu masaya oturduğunda, orkestra başka bir yavaş vals daha çalmaya başladı. Genç eşi müziğin ritmine göre dans eden çiftler arasında, pistten gülümsedi ona. Kendinden yirmi dakika önce

Yaşlı Muhafızın Tangosu

salona gelen Mercedes Inzunza, iyi giyinmiş yakışıklı ve zayıf bir delikanlının kollarında dans ediyordu; geminin profesyonel dansçısı, partneri olmadan seyahat eden veya arkadaşları dans etmeyen birinci sınıf hanımefendileri eğlendirmekle sorumluydu. Gülümsemesine karşılık verdikten sonra de Troeye bacak bacak üzerine atıp biraz da gösteriş yaparak tabakasından bir sigara alıp yaktı.

I

Salon Dansçısı

O zamanlar, bütün rakipleri çok karizmatikti. O da aralarında en iyisiydi. Dans pistinde ritme kusursuz bir şekilde ayak uyduruyordu, elleri kadının belinde rahat ve çevikti, dudaklarında da uygun, yerinde ve zekice sözler vardı. Böylece erkekler onu sempatik buldu, kadınlar da ona hayran kaldı. O zamanlar geçimini sağlamasına yardımcı olan salon dansları (tango, fokstrot, boston) dışında, retorik sanatında ve sessizliğiyle melankoli manzaraları çizmekte herkesten iyiydi. Üretken olduğu uzun yıllar boyunca, çizgisini çoğunlukla korudu. Bir Palace, Ritz ve Excelsior Hoteli'nin dans pistinde, bir Riviera terasında ya da bir transatlantiğin birinci sınıf salonunda çay dansında* hangi yaşta olursa olsun, varlıklı bir kadının onun cazibesine karşı koyması zordu. Gündüzleri bir kafede karşılaşılabileceğiniz, smokin giyen, önceki gece dans ettiği veya yemek yediği evin hizmetçilerini kahvaltıya davet eden tarzda bir adamdı. İşte böyle bir yeteneğe ve zekâyâ sahipti. Dahası, hayatında en azından bir kez, kumarhane masasında varını yoğunu

* 19. yüzyıl Viktorya Çağı toplumunda ortaya çıkan, öğleden sonra çay içme ve danstan oluşan etkinlik. (ç.n.)

ortaya koyup iflas etmiş halde tramvayla eve dönerken ıslıkla *The Man Who Broke the Bank at Monte Carlo*’yu fütursuzca çalabilecek bir adamdı. O kadar karizmatik bir şekilde sigarasını yakıyor, kravatını bağlıyor ve mükemmel ütülenmiş manşetli gömlekler giyyordu ki polis onu suçüstü yakalamadıysa, tutuklamaya asla cesaret edemezdi.

“Max”

“Evet, efendim?”

“Bavulumu arabaya koyabilirsin.”

Napoli Körfezi’nin tepesindeki güneş ışınları, tıpkı eskiden o ya da başkaları araba sürerken olduğu gibi, Mark X Jaguar’ın krom kaplamasından gözlerine yansdı. Bu zamana dek o da değişmişti, eskiden sadece gölgesinin sahip olduğu karizma bile artık gitmişti. Max Costa ayağının gölgesine baktı hatta biraz hareket etti ama nafi. Karizmasının tam olarak ne zaman kaybolduğunu kestiremedi ama olan olmuştu. Karizması da tıpkı diğer şeyler gibi geçmişte kalmıştı.

Kaderine boyun eğerek yüzünü ekşitti, belki de nostalji ve yalnızlık hislerinin verdiği acı ona ağır gelmişti ve kafasını gerçek veya elle tutulur bir şeylerle (arabanın lastik basıncı, eş zamanlı vitesin rahatlığı, benzin seviyesi) meşgul etmeye çalışmıştı ama sadece güneşin gözlerine gelmesinden rahatsız oldu. Yavaşça derin bir nefes alıp güderi* bir bezle ön kaputtaki gümüş sıçrayan kedi heykelini parlattı, ardından ön koltukta katlanmış halde duran gri üniforma ceketini aldı. Dikkatlice düğmelerini ilikleyip kravatını düzelttikten hemen sonra, yan tarafları başsız mermer heykeller ve taş vazolarla çevrili merdivenleri tırmanıp ana girişe vardı.

“Küçük evrak çantasını unutma.”

* Madeni yüzeyleri parlatmak için kullanılan bir deri türü. (e.n.)

“Tamamdır, efendim.”

Doktor Hugentobler, İtalya’da çalışanlarının ona “doktor” demesinden hoşlanmazdı. Sık sık bu ülkenin *dottori*, *cavalieri* ve *commendatori*’yle* dolu olduğunu söylerdi. Ben de İsviçreli bir hekimim. Bir profesyonelim. Beni o kardinal yeğenleriyle, Milanlı sanayicilerle falan karıştırmasınlar.

Max Costa’ya gelince, Sorrento’nun eteklerindeki villalarda oturanlar, ona kısaca Max derdi. Bu çelişkili bir durum, zira yaşamının çoğunda, o zamanın şartlarına göre çeşitli soylu ya da kentsoylu isimler ve unvanlar kullanmıştı.

Max uzun zamandır kendi ismini kullanıyordu, mendiliyle karizmasına el sallayıp son kez veda edeli epey olmuştu, tıpkı etrafı buhar bulutuyla kaplı bir tren vagonu penceresindeki kadının sonsuza dek gözden kayboluşu gibi; o an mı gittiği, yoksa çok önceden mi gitmeye başladığı anlaşılmıyordu. Yakın zamandaki zorunlu ve bir bakımdan da doğal emekliliğine kadar (buna bir dönem hapiste yatmak dahil) Orta Avrupa ve Amerika’daki karakolların kalın dava dosyalarında olan karizmasına karşılık ismini değiştirmişti. Küçük deri çantayı ve Samsonite bavulu alıp onları arabanın bagajına yerleştirirken her ne olursa olsun, hayatının en karanlık dönemlerinde bile, ona ismiyle seslenen birine “Efendim?” diye karşılık vereceğini hayal etmemişti.

“Hadi gidelim, Max. Gazeteleri aldın mı?”

“Evet efendim, arka koltukta.”

İki kapının kapanma sesi. Max, yolcuyu yerleştirirken şoför kepini çıkardı ve geri taktı. Direksiyonun başına oturduğunda, şapkasını yanındaki koltuğa bıraktı ve gri ama hâlâ dolgun saçlarını düzeltmeden önce dikiz aynasından eskiden kalma gösterişli bir mimikle kendine baktı. Hiçbir şey durumun ironisini bu

* (İt.) Doktorlar, beyefendiler ve kumandanlar. (ç.n.)

kepten daha iyi anlatamazdı, diye düşündü; hayatındaki son enkazın ardından dalgaların onu getirdiği absürt kıyı. Buna rağmen villadaki odasında aynanın önünde tıraş olurken aşk ve savaş yaralarını sayan birinin edasıyla kırıksıklıklarını saydı, hepsinin adı vardı; kadınlar, kasino ruletleri, belirsiz yarınlar, ya zafer ya fiyasko geceleri. Sonunda hep o yaşlı, artık zayıf olmayan bedene, koyu ve yorgun gözlerinin görüntüsüne bakıp açıklamaya gerek olmayan o tanıdık eski suç ortağına bakar gibi kendine göz kırptı. Neticede yansıması onun tanıdık, hafif alaycı ve muhtemelen de biraz kindar olduğunu ima etse de altmış dört yaşına gelmiş ve hayat son zamanlarda ona kötü kartlarını oynamış olmasına rağmen o kendini şanslı sayabiliyordu. Benzer şekilde, diğerleri de (Enrico Fossataro, eski Sandor Esterházy) toplumun çıkarına göre hareket etmek ve kasvetli bir pansiyonun tuvaletinde, bir darağacında huzursuzca kıvranarak son nefesini vermek arasında seçim yapmaya zorlanmıştı.

“Önemli bir gelişme var mı?” diye sordu Hugentobler.

Arabanın arka koltuğundan isteksizce karıştırılan gazete hışırtıları duyuldu. Bu, sorudan ziyade bir yorumdu. Dikiz aynasından bakan Max, patronunun burnunun ucuna gelmiş okuma gözlüğünden aşağı baktığını gördü.

“Ruslar atom bombası falan atmış mı?”

Tabii ki Hugentobler espri yapıyordu. İsviçrelilerin mizah anlayışıyla. Keyfi yerindeyken, hizmetçilerine sık sık espri yapardı, belki de bekâr olduğu ve komik hikâyelerine gülecek bir ailesi olmadığı için. Max profesyonel bir şekilde gülümsedi. İhtiyatlı ve mesafesini koruyarak.

“Pek bir yenilik yok efendim, Muhammed Ali bir maç daha kazandı, Gemini XI’daki astronotlar sağ salim geri döndü... Hindin’deki savaş daha da kızıştı.”

“Vietnam Savaşı mı demek istedin?”

“Evet, onu demek istedim. Vietnam... Yerel haberlere gelince, Sorrento’da Campanella Satranç Turnuvası oynanmaya başladı: Keller Sokolov’a karşı.”

“Vay canına!” dedi Hugentobler dikkati dağınık ve alaycı bir tavırla. “Kaçırdığıma çok pişman olacağım. Gerçek şu ki her telden insan var, Max.”

“Haklısınız, efendim.”

“Düşünebiliyor musun? Bütün hayatını satranç tahtasının ardında geçirmek. Oyuncuların sonu böyle oluyor işte. Çılgınca, Bobby Fischer* da öyleydi.”

“Haklısınız, efendim.”

“Aşağıdaki yoldan gidelim. Vaktimiz var.”

Demir kapıya vardıklarında, tekerleklerin ezdiği çakıl taşları artık ses çıkarmıyordu, sonra da Jaguar zeytin, sakız ve incir ağaçlarının arasındaki asfalt yoldan usulca geçti.

Max, durgun ve cilalanmış kristal gibi parıldayan deniz, çam ağacı silüetleri, dağ evleri ve körfezin öteki ucundaki Vezüv Dağı manzarasını gören keskin virajdan dönmeden önce vitesi yavaşça değiştirdi. Bir anlığına yolcunun varlığını unuttu ve araba sürmenin zevkine odaklanarak direksiyon simidini okşadı, iki yer arasındaki zaman ve mekânın onun için zerre kadar önemi yoktu. Açık pencereden giren havada, yazın son aromaları olan bal ve reçine kokuları salınıyordu; bu yerlerde ölmeye direnen kokular, takvim yapraklarıyla naif ve tatlı bir savaşa girerdi.

“Harika bir gün, Max.”

* Robert James "Bobby" Fischer, dünyanın en iyi satranç ustalarından sayılmaktadır ve ABD'nin yetiştirdiği tek dünya satranç şampiyonudur. (e.n.)

Gözlerini kırptıştırıp gerçekliğe döndü, gözlerini tekrar dikiz aynasına çevirdi. Doktor Hugentobler gazeteleri bir kenara bıraktı ve ağzına bir Havana purosunu yerleştirdi.

“Kesinlikle, efendim.”

“Döndüğümde havanın bozmasından korkuyorum.”

“Umalım ki bozmasın. Sadece üç haftalığına yoksunuz.”

Hugentobler, dumanını üflerken bir hırıltı çıkardı. Pembe tenli, sakın bir adamdı. Garda Gölü yakınında özel bir kliniği vardı. Servetini savaş sonrası yıllarda Nazi vahşetleriyle travma geçiren varlıklı Yahudilere psikiyatrik tedavi sağlayarak kazandı, gece yarısı uyanıp dışarıda hâlâ havlayan dobermanların olduğunu ve düşlerin yolunu gösteren SS askerlerinin beklediği Auschwitz kulübesinde olduğunu sanan insanları. Hugentobler ve İtalyan ortağı Doktor Bacchelli, hastaların bu kâbuslarla savaşmalarına yardımcı oldular, tedavinin sonunda da sanatoryum yönetimi tarafından organize edilen bir İsrail gezisi önererek sorunlarını çözdüler. Böylece, Hugentobler Milan’da bir ev, Zürih’te bir daire ve Sorrento’daki garajında beş araba ile hayatını sürdürmeye devam etti. Max üç senedir bu arabaların bakımını, şoförlüğünü yapmaktan ve villanın genel bakımından sorumluydu, onun dışında Salernolu evli bir çift olan bahçıvan Bay Lanza ve hizmetçi Bayan Lanza da çalışıyordu.

“Limana doğrudan gitme. Merkezden git.”

“Tamam, efendim.”

Sol bileğindeki doğru ama ucuz saate (sahte altın kaplamalı bir Festina) baktı ve o saatte Corso Italia’nın akan trafiğine girdi. Doktoru Sorrento’dan körfezin karşısındaki havalimanına götürecek feribota bindirmek için bolca zaman vardı, bu sayede Max da o eğimli ve virajlı yolu çekmekten kurtulmuştu.

“Max.”

“Efendim?”

“Rufolo’da durup bana bir kutu Montecristo No 2 alır mısın?”

Max Costa’nın patronuyla çalışma hayatı adeta ilk görüşte aşk gibi başladı: Psikiyatrist, Max’ı ilk gördüğü anda, referans mektuplarına (zaten hepsi uydurmaydı) bile bakmadı. Pragmatist bir adam olan Hugentobler, insan sarrafı olduğuna inanıyordu ve kimsenin onu kandıramayacağından oldukça emindi; Max’ın eski moda ama zarif giyinmesi, saygılı, terbiyeli ve özellikle de sakın yapısı, temiz yüzü, düzgün kelimeler kullanması, onun dürüstlük ve nezaketin vücut bulmuş hali olduğunu düşündürmüştü. Doktor’a göre Max, onun Sorrento’daki aralarında Jaguar, Rolls-Royce Silver Cloud II, Bugatti 50T Coupé ve üç tane daha antika arabanın olduğu göz kamaştırıcı araba koleksiyonuna yakışır, asil biriydi. Tabii, o sırada altında çalışan şoförünün de bir zamanlar aynı derecede lüks arabalara sahip olmanın keyfini çıkardığından habersizdi. Hugentobler bunu bilseydi insan sarrafı olduğuna dair düşüncelerini bir daha gözden geçirir ve daha az şık giyimli ve sıradan özgeçmişli olan birini bulurdu tabii. Yine de her bakımdan, bu bir hata olurdu. Hayatında kötü günler geçirmiş herkes, karizmasını kaybeden bir adamın, karanlık geçmişli olup evlenen bir kadına benzediğini bilir: En sadık onlardır çünkü elindekinin değerini bilirler. Hal böyleyken, Dr. Hugentobler’i karizmasını yitirmiş olanlar, altın kalpli fahişeler veya eskiden salon dansçısı olup sonra beyaz eldivenli hırsıza dönüşenlere karşı uyaracak olan kişi Max Costa değildi. Takım elbise giyenlere bile her zaman güven olmazdı.

Riva feribotu Marina Piccola iskelesinden ayrıldığında Max Costa bir anlığına limanı çevreleyen dalgakıranı ve körfezin mavi yüzeyini ikiye bölen geminin deparını izlerken dalıp gitti. Ardından kravatını ve üniforma ceketini çıkarıp omzuna alarak,

Sorrento'nun kurulduğu tepeye doğru yükselen, falezlerin kenarındaki Guardia di Finanza binasının yakınına park ettiği arabaya geri döndü. Jaguar'a göz kulak olan çocuğa elli liret verdi, arabayı çalıştırdı ve şehre giden sert virajlı yolda yavaşça sürdü. Tasso Meydanı'na girdiğinde, Vittoria Hotel'den ayrılan iki kadın ve bir erkek üç yayanın önünde durdu ve arabanın önünden birkaç santimetre mesafede geçerlerken dalıp onları izledi. Yaz mevsimindeki rahatsız edici kalabalık olmadan güneşin, denizin ve sonbahara kadar süren ılık havanın tadını çıkarmak için sezon dışındaki zamanlarda tatil yapan türden zengin turistlere benziyorlardı. Adam otuz yaşından az gösteriyordu, güneş gözlüğü ve dirsekleri yamalı bir süet ceket vardı. Kadınlardan genç olanı da mini etek giymişti, uzun ve örgülü saçları beline kadar geliyordu, bir esmer güzeliydi. Yaşı daha büyük olan kadınsa bej, yünlü bir hırkayla koyu renkli bir etek giymişti, başında da gümüş grisi saçlarını ortaya çıkaran maskülen bir tüvit şapka vardı. Endamlı bir kadın, diye düşündü Max. Onu zarif yapan şey kıyafetlerinden ziyade, onları taşımasıydı. Güzelliği yılın bu zamanında Sorrento, Amalfi ve Capri'nin villaları ve lüks otellerinde görülebilen kadınların ortalamasının üstündeydi.

İkinci kadında, Max'ın dikkatini çeken bir şey vardı ve Tasso Meydanı'ndan geçerken onu gözleriyle takip etti. Belki de hayatını kendilerine ait olan bir dünyanın üzerindeki halılarda zarifçe salınarak geçirmesinin verdiği rahatlıkla sağ elini sakın ve gelişigüzel bir şekilde hırkasının cebine koymasındandı. Ya da belki de Max'ın dikkatini çeken şey, onun bir şeye güldüğünde veya konuştuğunda başını hafifçe eğmesi idi, tabii arabanın camlarından kadının ne dediği duyulmuyordu. Birdenbire, Max unutulmuş bir rüyanın bulanık bir parçasını gören biri gibi, hafızasındaki bir görüntüyle karşı karşıya geldi. Uzak geçmişinden bir görüntü, bir jest, bir ses ve bir kahkaha. Öyle afalladı ki ar-

kasındaki araba vitesi bire alsın diye ona korna çalmak zorunda kaldı hatta üçlü karşı tarafa geçip artık Bar Fauno'nun terasında güneş alan bir masaya oturana kadar gözlerini hiç ayırmadan onlara bakarak yolda biraz daha ilerledi.

Corso Italia'ya sapmak üzereyken hafızasındaki o tanıdık hisse yeniden kapıldı ama bu kez yüzü ve sesi olan somut bir anıydı. Bir ya da birkaç sahne. Max, Jaguar'la kaldırım kenarına yanaşmadan önce aniden sağa kırarken şaşkınlıktan donup kaldı ve frene birden asılması, arkadaki arabanın bir daha korna çalmasına ve şoförün öfkelenmesine sebep oldu.

Anahtarı kontaktan çıkardı ve ellerini direksiyon simidi-ne yaslayıp hareketsizce bakarken düşüncelere daldı. Sonunda arabadan çıktı, ceketini giydi ve meydanda palmiye ağaçları-nın altındaki barın terasına doğru yürüdü. Gerilmişti. Belki de aklından geçenin gerçek olma ihtimali onu korkutmuştu. Üçlü ise orada durmuş, heyecanlı bir şekilde sohbet ediyordu. Max dikkat çekmemek için meydandaki peyzajda çalıların arasında bir yerde durdu. Masa on metre uzaklıktaydı, arkadaşlarıyla soh-bet eden tüvit şapkalı kadın profilden görünüyordu, Max'ın onu dikkatlice incelediğinden habersizdi. Bir zamanlar inanılmaz derecede çekici bir kadındı kuşkusuz, diye düşündü Max, zira yüzünde eski bir güzelliğin izlerini taşıyordu. Tereddütle yak-laşarak, onun sandığı kişi olabileceğini düşündü; yine de bunu doğrulamak zordu. Hafızasında ondan önce ve sonra gördüğü bir sürü kadın yüzü vardı. Çalıların arkasında gizlenmiş olan Max, hatırladığı her detayın onunla uyuşup uyuşmadığını kont-rol ettiği halde, tatmin edici bir karara varamadı. Orada daha fazla durmanın dikkat çekeceğini düşündüğünden, avluda bir tur atıp arkadaki masalardan birine oturdu. Garsondan bir negroni istedi ve sonraki yirmi dakika boyunca kadının profilini gözlem-

ledi, her bir jest ve mimiğini hatırladığı kadarıyla karşılaştırarak analiz etti.

Üçlü masadan kalkıp meydanın karşısındaki San Cesareo Caddesi'nin köşesine doğru yürüdüğünde, onu anca tanıyabildi. Ya da tanıdığına inandı. Böylece, kendisi de masadan kalktı ve uzaktan onları takip etti. Kalbi en son böyle hızlı çarpalı asırlar olmuştu.

Max Costa, kadının iyi dans ettiğini fark etti. Rahat ve biraz da cesurca. Hatta, yetkinliğini test etmek için doğaçlama yaptığında ve daha az çevik bir kadının komik görüneceği karmaşık bir yan adımda bile, partneri onu kendinden emin bir şekilde takip etti. Yaşı yirmi beş civarında olmalı, diye ölçüp biçti. Uzun ve dal gibiydi, zarif kolları ve ince bilekleri vardı, sırtını ve omuzlarını beline kadar açıkta bırakan mor yanar dönerli ve koyu taftalı elbisesinin içinde, bacakları sonsuza kadar uzanıyor gibiydi. Gece elbisesini ortaya çıkaran yüksek topuklu ayakkabıları sayesinde güzel hatlı dingin yüzü, onunkiyle aynı hizadaydı. Dalgalı ve koyu sarı saçları o zamanın trendine göre, boynunu ortaya çıkaracak şekilde kısa kesilmişti. Dans ederken evlilik yüzüğü taşıdığı sol elini partnerinin frak ceketinin omzuna koyarak, bakışlarını omzunun ötesine çevirdi. Nezaketle eğilerek kadına yaklaştıktan ve onu “Boston” dedikleri bir tür yavaş valse davet ettikten sonra birbirlerinin gözlerine bir daha bakmadılar. Kadının gözleri neredeyse saydam bir bal rengiydi, alınmış ince kaşlarının kavisinin altındaki kirpiklerine tam da olması gerektiği kadar rimel sürmüştü, birazı bile fazla değildi, dudaklarındaki ruj da öyleydi. Max'ın o gece balo salonunda dans ettiği diğer hiçbir kadına benzemiyordu. Böyle olunca leylak ve paçuli kokan ağır parfümler sürmüş olgun kadınlar ve açık renkli kıyafetle mini etek giymiş amatör genç kızlar dansa

ayak uydurmaya çalışırken dudaklarını ısırды; Max, elini belle-rine koyduğunda veya Boogie-Woogie'ye el çırttığında yüzleri kızardı. Böylece o gece ilk defa, *Cap Polonio*'nun salon dansçısı yaptığı işten keyif aldı.

What I'll Do bostonu sona erinceye dek birbirlerine tekrar bakmadılar ve ardından orkestra *A media luz* tangosunu çalmaya başladı. Yarı-sı boş dans pistinin ortasında birbirlerine bakarken bir anlığına hareketsiz kaldılar. Kadın, muhtemelen kocası olan smokin giymiş adamın yeni oturduğu masaya dönmedi. Max kollarını iki yana açtı ve kadın da az önceki gibi sakince hemen adapte oldu. Sol elini omzuna koydu, sağ kolunu yavaşça uzattı ve dans pistinde ilerlemeye başladılar (işte süzölmek diye buna denir, diye düşündü Max), bir kez daha bal rengi irisleriyle salon dansçısına değil, onun ötesine bakıyordu; yavaş, kendinden emin hareketlerinin ritmini şaşırtıcı bir doğrulukla takip etti ve Max da kendi açısından uygun mesafeyi korumaya çalıştı, bedenleri yalnız figürleri icra edebilecek kadar birbirine dokunuyordu.

“Böyle iyi mi?” diye sordu kadının mükemmel bir doğallıkla izlediği karmaşık bir adım kombinasyonu yaptıktan sonra.

Sonunda kadın ona kısa bir bakış attı. Yüzünde hemen sönüp giden bir gülücük görünür gibi oldu. “Mükemmel.”

Son yıllarda, aslen Arjantin kökenli ama Paris'e apaçı dans-larıyla gelip rağbet gören tango, Atlantik'in her iki tarafında da çılgınca popüler olmuştu. Böyle olunca çok geçmeden dans pistleri gitgide zarifçe ayak hareketleri yaparken bir yakınlaşıp bir uzaklaşan çiftlerle doldu, bu da yapanın becerisine bağlı olarak iyi veya garip görünürdü tabii. Oysa Max'ın partneri en karmaşık hareketlere de, geleneksel ve klasik adımlara da us-talıkla uyum sağlıyor, hatta partnerine gittikçe artan güveniyle doğaçlama yaparken farkındalıkla kendi tarzında yavaşça, çaba harcamadan ve kısa yan adımlarda dahi hata yapmadan adapte

olabiliyordu. Müzikle dans etmenin onun da hoşuna gittiği her bir zor dönüşten sonra Max'a bir gülümseme lütfetmesinden, bazen de altın bakışlarını boşluktan uzaklaştırıp birkaç saniyeliliğine de olsa hoşnut bir şekilde salon dansçısına çevirmesinden anlaşıyordu.

Pistte dans ederlerken, Max profesyonel bir avcının soğukkanlılığıyla kadının eşini inceledi. Dans ettiği kadınların eşlerini, babalarını, ağabeylerini, oğullarını ve sevgililerini gözlemlemeye alışkındı. Erkekler özetle gurur, kibir, can sıkıntısı, bıkkınlık ve benzeri erkeksi duygularla onlara eşlik ederdi. Giysilerin detayları kişi hakkında bir sürü anlam gizlerdi; kravat iğneleri, saat kordonu, tabaka, yüzükler, garson geldiğinde yarısına kadar açılan cüzdanların kalınlığı, ceketin kalitesi ve kesimi, pantolonun plisi ve ayakkabıların parlaklığı hatta kravatı bağlama şekli. Bu detayların hepsinden yararlanan Max Costa, müziğin ritmine göre plan yapıp hedef koyardı; daha doğrusu, salon dansını daha kârlı bir işe çevirirdi. Zaman geçince ve tecrübe kazanınca nihayetinde yedi sene önce Melilla'da Fatima genelevinin arka bahçesinde içtiği bir şişe ucuz konyağı kustuktan bir buçuk dakika sonra, Kont Boris Dolgoruki-Bragation'ın (İspanyol Yabancı Lejyonunun İlk Alayı'ndaki ikinci teğmen) Max'a yaptığı yorumun isabetli olduğunu anlamıştı:

“Bir kadın hiçbir zaman sadece bir kadın değildir, sevgili Max. Bir kadın her şeyden önce geçmişte ve şu anda birlikte olduğu hatta gelecekte birlikte olabileceği adamlardır. Onları bilmiyorsak, o kadını tanımıyoruzdur. Bu bilgiye erişenler, kasanın anahtarını da bulur. Sırlarının anahtarını.”

Müzik bittiğinde partnerine masaya kadar eşlik etti, kocasına son defa bir de yakından baktı; kırklarında endamlı ve kendinden emin bir adamdı. Yakışıklı olmasa da ince ve karakteristik bıyığı, beyazları olan kıvrıkcık saçları, dans pistinde olan hiçbir

detayı kaçırmayan hayat dolu ve zeki gözleriyle hoş bir görüntüsü olduğunu düşündü Max. Kadın yanına gelmeden önce yalnızken, rezervasyon listesinde onların adını aramıştı, baş garson da onların İspanyol besteci Armando de Troeye ve eşi olduğunu doğrulamıştı. Geminin en lüks birinci sınıf kamarasında kalıyorlardı ve yemek salonunda kaptanın yanındaki masayı rezerve etmişlerdi. *Cap Polonio* gemisine binmek, çok para, mükemmel bir sosyal statü ve çoğunlukla her ikisinin birden olması demekti.

“Sizinle dans etmek bir zevkti, hanımefendi. Harika dans ediyorsunuz.”

“Teşekkürler.”

Kadınla neredeyse bir asker selamıyla vedalaştı, bu jesti kadınlar tarafından beğeniliyordu ama kadının elini tutup dudaklarına yaklaştırdığında, kadın hızlı ve soğuk bir şekilde başını sallayıp ayakta duran eşinin yer verdiği sandalyeye oturdu. Max arkasını döndü, şakaklarına düşen parlak siyah saçlarını önce sol eliyle, sonra da sağ eliyle arkaya taradı, pistte dans eden insanların etrafından yürüyerek uzaklaştı. Dudaklarında efendi bir gülümsemeyle yürüdü, kimseye bakmadan bakışlarını odaya çevirdi, son derece şık olan frak ceketinin yetmiş dokuz santimetrelik kusursuz kuyruğunun ne kadar dikkat çektiğinin farkındaydı (Buenos Aires’e tek yönlü giden gemiyle anlaşma imzalamadan önce bütün parasını bu takıma yatırmıştı), kalkıp yemek salonuna kadar gelen kadınların ilgisini hissetti. Salonun yarısı benden nefret ediyor, diye çıkarım yaptı. Bu bir yandan canını sıkarken, diğer yandan hoşuna gitti. Diğer yarısı zaten kadındı.

Üçlü bir hediyelik eşya, kartpostal ve kitap satan bir dükânın önünde durdu. Sorrento’daki dükkânların ve restoranların bazıları ve Corso Italia’daki birtakım lüks mağazalar yüksek sezon bittiğinde kapanırken, San Cesareo Caddesi’nin oralaradaki şehrin eski tarafı tüm yıl boyunca turistlerle doludur. Sokak

dar olduğundan, Max güvenli mesafesini korudu, girişte gizli bir koruma sağlayan yazı tahtasının olduğu sehpanın dayandığı bir salumerianın* dışında gezindi. Örgülü saçlı kız dükkâna girdiği sırada, şapkalı kadın genç adamla sohbet etti. Adam, güneş gözlüklerini çıkardı ve gülümsedi. Esmerdi ve iyi görünüyordu. Ona düşkün olmalıydı, zira bir anlığına yüzünü okşadı. Sonra bir şey söyledi ve kadın da onları izleyen adamın kulaklarına ulaşacak kadar güçlü bir sesle güldü. Temiz, içten attığı kahkahası onu olduğundan çok daha genç gösterdi ve Max bunu duyunca dalıp gittiği anılarından toparlanıp kendine geldi. Bu o, diye karar verdi. Onu son görüşünün üzerinden yirmi dokuz yıl geçti. Sonbaharda bir sahil yolunda yağmur hafifçe çiseliyordu, Nice'teki Promenade des Anglais isimli sahil kenarındaki yürüyüş yolunda köpeğin biri tırazın altına girmiş, sahildeki ıslak çakıl taşları üstünde koşuşturuyordu. Hotel Negresco'nun beyaz cephesinin ötesindeki şehir, gri ve sisli bir manzaraya bürünmüştü. Hayat sürekli bir yerlere sürüklerken geçen zaman hafızayı yanıltabilirdi. Yine de artık Dr. Hugentobler'in uşağı ve şoförü olan ihtiyar salon dansçısının daha fazla şüphesi kalmadı. O aynı kadındı. Gülüşü, başını yana öyle eğmesi, sakın yüz ifadesi aynıydı. Zarif ve doğal şekilde bir elini hırkasının cebine koyması da öyle. Bu düşüncesini doğrulamak için ona yaklaşıp yüzüne yakından bakmak istedi ama cesaret edemedi. Kendi içindeki kararsızlıkla savaşıırken, örgülü saçlı kız dükkândan çıktı ve üçlü, Max'ın aceleyle saklandığı salumerianın önündeki sokaktan tekrar geçti. İçeride dururken, önünden geçen şapkalı kadını gördü ve hatlarını inceledi, o olduğundan son derece emindi. O bal rengi pırl pırl gözlerine baktığında, bir ürperti hissetti. Böylece, dikkatlice, güvenli bir mesafeden, onları bir kez daha Tasso Meydanı'ndan otele kadar takip etti.

* Salumeria, işlenmiş et ürünlerinin satıldığı yerdir. Kimileri üretim yerleri olmasa da yalnızca gıda satarken, kimilerinde de restoran hizmeti verilir. (ç.n.)

Ertesi gün onu gemi güvertesinde tekrar gördü. Tamamen şans eseri idi, ikisinin de orada işi yoktu. *Cap Polonio*'nun deniz mürettebatından biri olmayan diğer çalışanlar gibi, Max Costa'nın da birinci sınıf alanda ve güvertede bulunması yasaktı. Bu durumdan kaçınmak için başka yere gitmeyi düşündü. Tik ve hasır şezlonglardaki yolcular bir şeyler içiyor, geminin sağ tarafına çarpan güneşin olduğu liman güvertesindeyse bowling, shuffleboard ve skeet oynanıyordu. Max, geminin üç devasa kırmızı-beyaz bacasının her iki yanında dizilmiş on altı cankurtaran botundan sekizinin kurt ağzında durduğu başka bir güverteye giden bir merdivenden çıkmaya karar verdi. Huzurlu bir yerdi, cankurtaran botlar manzarayı engelleyip göze battığından, sadece birkaç yolcunun kullandığı ortak bir alandı. Oraya gitmek isteyenlere sunulan tek ayrıcalık, birkaç tahta banktı. Beyaza boyanmış bir ambar ağzı ve geminin motorlarına temiz hava emen büyük havalandırma çıkışlarından birinin arasından geçerken, Max geçen geceki dans partnerini tanıdı.

Daha aydınlıktı, rüzgâr yoktu ve sıcaklık yılın bu zamanına göre gayet güzeldi. Max kabininden şapkasını, eldivenlerini ve bastonunu almadan çıkmıştı, üzerinde yelekli gri bir takım, yumuşak yakalı bir gömlek ve örme bir kravat vardı. Kadının yanından geçerken kibarca eğilerek selam verdi. Kadın da diz üstü uzunluğunda bir ceket ve plili bir eteğin oluşturduğu şık bir takım giymişti. Kucağında okuduğu bir kitap vardı ve Max önünden geçerken bir an onun güneşini kapattı, o da başını çevirip Max'a baktı, dar keçe şapkasının altından oval yüzü görünüyordu. Belki de Max'ı bir anlığına duraksatan kadının gözlerinde gördüğü, onu tanıdığına işaret eden pırıltı, bu durum karşısında gemideki yetkililere gösterdiği nezaketti.

“Günaydın,” dedi.

Bakışlarını yeniden kitaba doğru indiren kadın, sessiz bir bakışla ve kısa bir baş sallamasıyla karşılık verdi.

“Ben...” diye başladı, garip hissederek. Düşünmeden konuştuğu için sohbet başlattığına pişmanlık duydu.

“Evet,” diye yanıtladı kadın sakince. “Dün geceki kavalylem.”

Ona dansçı yerine kavalyle demesi, Max’ı gizliden gizliye sevindirdi.

“Daha önce söylediler mi bilmiyorum” dedi, “muhteşem dans ediyorsunuz.”

“Siz söylediniz.”

Tekrar kitabına döndü. Kucağında yarı açık duran kitabın kapağına baktığında, bir roman olduğunu fark etti: Mahşerin Dört Atlısı, Vicente Blasco Ibáñez.

“İyi günler. İyi okumalar.”

“Teşekkürler.”

Ilâlâ romana mı baktığını, yoksa onun arkasından mı baktığını göz ardı ederek uzaklaştı. Elinden geldiğince ilgisiz görünmeye çalışarak bir eli pantolonunun cebinde yürüdü. Son cankurtaran botuna ulaştığında yanı başında durdu, gümüş tabakasını çıkardı (onun olmayan bir ismin baş harfleriyle oyulmuştu) ve bir sigara yaktı. Yaptığı jestten yararlanarak pruvaya, yüzükoyun yatarak kitap okumaya devam eden kadının olduğu banka kaçamak bir bakış attı. İlgisizce.

Grand Albergo Vittoria. Max Costa ceketinin düğmelerini ilikleyerek üzerinde otelin adının altın harflerle yazıldığı demir kemerli girişin altından geçti, kapıdaki güvenliği selamladı, yaşlı çam ağaçları ve başka her türlü ağacın ve bitkinin çevrelediği garaj yolundan aşağı yürüdü. Otelin üç ana binasının bulunduğu

Marina Piccola'ya ve denize yukarıdan bakan uçurum kenarındaki Tasso Meydanı'ndaki park kocamandı. Ortada, aşağı inen küçük bir merdivenin sonunda, Max kendini kalabalığın aperatif almak için doluştuğu (yılın o döneminde sıradışı bir durumdu) kış bahçesine ve teraslara açılan cam kapıların önündeki lobi-de buldu. Sol tarafta, resepsiyon bankosunun arkasında eski bir tanıdık vardı: Tiziano Spadaro. Arkadaşlıkları, bugünlerde Dr. Hugentobler'in şoförlüğünü yapan adamın Hotel Vittoria gibi yerlerde misafir olarak kaldığı zamanlara dayanıyordu. Cömertçe verilen bahşişler, yazılı olmayan birtakım kurallara göre el sıkışmalar, zamanla samimiyete ve suç ortaklığına dönüşen dostluklarının temel taşlarıydı. Bundan yirmi yıl önce hayal bile edilemeyen senli benli dostlukları da öyle.

“Vay canına, Max. Yüzünü gören cennetlik. Görüşmeyeli epey oldu.”

“Neredeyse dört ay oldu.”

“Seni gördüğüme sevindim.”

“Ben de öyle. Hayat nasıl gidiyor?”

Spadaro omuz silkti (saçları seyrelemiş ve siyah yeleşinin altındaki göbeği öne çıkmıştı), yine her zamanki gibi sezon dışı çalıştığı işiyle ilgili şikâyetlerini makineli tüfek gibi saymaya başladı; az verilen bahşişler, genç aktrislerin veya modellerin eşlik ettiği hafta sonu tatilcileri, Napoli-Ischia-Capri-Sorrento-Amalfi turu yapan gürültülü Amerikalılar, her birinde bir gece, kahvaltı dahil, çeşmeden akan suya güvenmediklerinden hep şişe suyu tercih edenler... Neyse ki, Spadaro durumu kurtararak Campanella Turnuvası'nın oynandığı canlı kış bahçesinin penceresine doğru bir işaret yaptı. Keller-Sokolov düellosu oteli oyuncular, gazeteciler ve satranç meraklılarıyla doldurmuştu.

“Bir bilgi istiyorum. Gizli bir bilgi.”

Spadaro “eski günlerdeki gibi” diye eklemedi ve bu başta şaşırtıcı, sonra da alaycı olan ifadesi, Max’ı hazırlıksız yakalamıştı, eski suç ortağının gözleri parladı. Elli yıl çalıştıktan sonra emekliliğine az kalmışken Napoli’deki Excelsior Hotel’de komiliğe başlayan Spadaro, her şeyi görüp geçirmişti. Hayatının baharındaki Max Costa da onunla aynı kaderi paylaşıyordu. Gerçi hâlâ hayatının baharındaydı.

“Bu işlerden elini eteğini çektiğini sanıyordum.”

“Çektim zaten. Bu farklı bir durum.”

“Anladım.”

Yaşlı resepsiyonist rahatlamış görünüyordu. Böyle olunca Max, bir kız ve yakışıklı bir delikanlıyla birlikte otele giriş yapan zarif, yaşlı bir hanımefendiyi sordu. On dakika önce gelmişlerdi. Belki de otelin misafirleriydi.

“Öyleler zaten... O delikanlı Keller’in ta kendisi.”

Max inanamayarak gözlerini kırıştırdı. Delikanlı da genç kız da hiç ilgisini çekmiyordu.

“Kim dedin?”

“Jorge Keller, Şilili büyük satranç ustası. Dünya satranç şampiyonluğuna aday.”

Sonunda Max hatırladı, Spadaro da anlatmaya devam etti. Bu yıl Sorrento’da düzenlenen Luciano Campanella Şampiyonası, Olivetti ve Fiat’ın en büyük hissedarlarından biri olan Torino’lu multimilyoner tarafından finanse ediliyordu. Meşhur satranç meraklısı Campanella, İtalya’nın bütün kent simgelerinde her yıl bir turnuva düzenler, cömertçe para verdiği birçok en büyük ustayı bölgedeki en lüks otellerde ağırlardı. Karşılaşmalar resmi dünya şampiyonasından birkaç hafta önce, dört hafta süresince gerçekleşir ve o zamanın en iyi iki satranç oyuncusu arasında, resmi olmayan dünya şampiyonu kabul edilirdi: şampiyon ve

en güçlü rakip. Para ödülünün (kazanana elli bin ve ikinciye on bin dolar) üstüne, Campanella Şampiyonası'nın prestijinin dayanağı, bu zamana dek, yarışmanın galibinin dünya şampiyonu olmasını ya da unvanını elinde tutmayı sürdürmesini belirlemesidir. O zamanlar Sokolov şampiyondu, Keller de bütün diğer adayları yenerek finale kalmıştı.

“O delikanlı Keller mıydı?” diye sordu Max, şaşırarak.

“Evet. Samimi bir delikanlı, onun konumundaki birine göre pek az kaprisli. Rus olan daha soğuk. Etrafında hep korumalar var ve köstebek gibi saklanıyor.”

“Peki o kadın kim?”

Spadaro iyi bir vazifesi olmayan, düşük statülü konuklarla ilgilenirken yaptığı gibi, küçümseyen bir yüz ifadesi yaptı.

“O nişanlısı. Aynı zamanda ekibinin bir parçası.” Resepsyonist hafızasını tazelemek için kayıt defterini karıştırdı. “Adı İrina... İrina Jasenoviç. Adı Yugoslavca ama pasaportu Kanadalı.”

“Daha yaşlı olan kadını sordum. Kısa beyaz saçlı olan.”

“Ha o mu, annesi.”

“O kızın annesi mi?”

“Hayır, Keller'in annesi.”

Onu iki gün sonra *Cap Polonio*'nun dans salonunda yeniden buldu. Akşam yemeği görgü kurallarına uygun yapılıyordu; kaptan tanınmış bir davetlinin onuruna bir gece düzenlemişti ve erkek yolcuların bazıları klasik siyah smokin yerine, dar kesimli kuyruklu ceket, kolalı önlük giyip beyaz papyon takmıştı. Yemek davetlileri dans salonunda toplanmış, içkilerini yudumluyor ve yemeğe başlamadan önce biraz müzik dinliyorlardı. Yemekten sonra en genç olanlar veya daha çok eğlenmek isteyenlerden

bazıları oraya dönüp gece yarısına kadar orada takılmaya devam edeceklerdi. Orkestra, her zamanki gibi yavaş valsler ve hafif melodiler çalmaya başladı ve Max Costa, oraya ailesiyle gelen genç veya evli kadınların neredeyse hepsiyle yaklaşık bir düzine parçada dans etti. Max, kız arkadaşıyla gelen, altın çağını geçmiş ama çirkin görünmeyen İngiliz bir kadını dansa kaldırdı. Max dans ederken onların masasının yanından her geçtiğinde birbirlerini dürtüp fısır fısır konuşuyorlardı. İngiliz kadın sarışın, etine dolgun ve görgüsüz biriydi. Biraz bayağı durmasına (Max kadının buram buram *My Sin* koktuğunu düşünmüştü) ve mücevherlerle donanmış olmasına rağmen kötü bir dansçı değildi. Ayrıca güzel mavi gözleri ve çekici görünmek için yeterince parası vardı: Masadaki el çantası altın ipliklerden yapılmıştı, Max onu dans pistine davet etmeden evvel onun önünde durduğunda attığı bir bakışla bunu doğrulamıştı; üstelik mücevherler de oldukça pahalı görünüyordu, özellikle de safir bilezik ve onlara uyan küpeler soyulacak olsalardı, beş yüz pound sterlin ederdi. Şefin rezervasyon listesini kontrol ettiğine göre, kadının adı Miss Honeybee idi. Ya duldu ya da boşanmıştı, kadının daha önce Atlantik'i elli kere geçmiş olmasının güvencesiyle, Schmöcker isimli baş garson (neredeyse gemideki bütün görevliler, denizciler ve personeller Almandı) onu gemiye kabul ederek bir tehlikeyi göze almıştı. Böylece Max, kadının onun tavırlarına ve yakınlığına verdiği tepkileri dikkatlice inceledi ve hiçbir uygunsuz yüz ifadesi yapmadan, dans boyunca ideal mesafeyi, profesyonel ilgisizliği korudu ve masasına parlak ve erkeksi bir gülüşle döndü ve İngiliz kadın ona üstünkörü bir "so nice"* dedi. Max da Miss Honeybee'yi ihtimaller listesine ekledi. Beş bin deniz mili ve üç haftalık okyanusaşırı yolculuk büyük kazanç sağlayabilirdi.

* (İng.) Çok hoş. (ç.n.)

O gece, De Troeye çifti birlikte geldi. Max sahnenin kenarındaki saksıların yanında bir bardak su ve bir sigara içerek mola verdi. Oradan çiftin giriş yaptığını ve dalkavuk Schmöcker'in onların önünden gidip yol gösterdiğini gördü. Yan yanaydılar ama kadından biraz daha ötede duruyordu, de Troeye'nin üzerinde siyah saten kordonlu beyaz bir karanfil vardı, pantolonun cebindeki eli ceketin sağ ucunu hafifçe kaldırıyordu, diğer elinde de yanan sigara vardı. Armando de Troeye ona ilgi gösteren diğer yolculara karşı kayıtsız göründü. Eşine gelince, resimli bir derginin sosyete sayfalarından fırlamış gibiydi. Uzun inci bir kolye ve onunla uyumlu bir kolye takıyordu. Geminin sallantısında topuklu ayakkabılarıyla zarif, sakın ve kendinden emin yürürken, vücuduna oturup kollarını ve sırtını beline kadar açıkta bırakan, uzun, düz çizgili, dökümlü, zümrüt bir gece elbisesi giymişti (Max'ın uzman gözleri Rue de la Paix'ten alınan bu elbiseye en az beş bin frank biçti) ve boynunda kısa saçlarının altından görünen, dikkat çekici, ince bir kuşak sarılıydı. Hayran kalan Max, bir çift sonuca vardı. O, ilk bakışta zarif, ikinci bakıştaysa güzel görünen kadınlardandı. Bir de gece elbisesini adeta ikinci bir deri gibi giymek için doğmuş, seçkin kadınlar sınıfındandı.

Hemen onunla dans etmedi. Orkestra önce bir Camel Trot* sonra da bir şimi (saçma sapan “Tutankamón” isimli parça hâlâ modaydı) ve Max, ebeveynleri (ikisi de birbirinden sevimli görünen Brezilyalı çift) tarafından uzaktan izlenen iki enerjik kızın isteklerini karşılamak zorunda kaldı, dans adımlarını pratik yapmak isteyip az çok becerebiliyorlardı. Önce sağ omuz ve sonra sol ve geri, pestilleri çıkana kadar dans ettiler, az kalsın Max da yorgun düşecekti. Sonrasında, bir Black Bottom parçasının ilk notaları duyuldu (şarkının adı *Amor y palomitas de*

* Bir dans figürü. (ç.n.)

maíz idi), Amerikalı kadın hâlâ Max'ın onunla ilgilenmesini istiyordu, biraz kaba saba bir kadın olsa da layıkıyla giyinmiş ve mücevherler takmıştı, komik bir dans partneriydi ve sonra da Max masasına kadar eşlik ederken, eline çaktırmadan beş dolar bahşiş sıkıştırdı. Son dans sırasında Max, birkaç kez Troeyelerin masasına yaklaştı ama oraya her baktığında, kadın başka tarafa bakıyor gibi görünüyordu. Masa artık boştu ve garsonun biri, iki boş bardağı kaldırıyordu. Sonuncu dans partnerine eşlik ederken dikkati dağılan Max, onların kalkıp yemek odasına gittiklerini görmedi.

Saat yedideki akşam yemeği molasından yararlanıp bir kâse et suyu çorbası içti. Dans edeceği zamanlar katı besinler tüketmezdi, bu da yıllar önce lejyonda olduğu zamanlarda edindiği başka bir alışkanlıktı, o zamanki dansın doğası farklı olsa da, bu karnına mermi yemesi durumunda sağlıklı bir önlemdi. Çorba içtikten sonra ceketini giydi, sigara içmek ve okyanusta pırıl pırıl görünen yeni ayı izleyerek zihnini boşaltmak için geminin sağ tarafındaki üst güverteye çıktı. Sekizi çeyrek geçe dans salonuna döndü, orkestraya yakın, boş bulduğu bir masaya yerleşip yemek salonundaki yolcular ayaklanmaya başlayana kadar müzisyenlerle sohbet etti. Erkekler kasinoya, kütüphaneye, sigara içme odasına giderken kadınlar, gençler ve oyuncu çiftler de dans pistinin çevresindeki masaları dolduruyordu. Orkestra akortlarını ayarlamaya başladı, Schmöcker garsonlarını topladı, salonda kahkaha ve şampanya patlatma sesleri duyuldu. Max ayağa kalktı ve papyonunun hâlâ düzgün olduğundan emin olduktan ve gömlek yakasının ve manşetlerinin yerinde olduğunu kontrol ettikten sonra kuyruklu ceketini düzeltti ve ona eşlik edecek birilerini bulmak için masaları taradı. Ardından onun içeri girdiğini gördü, bu kez kocasıyla kol kolaydı.

Aynı masaya oturdular. Orkestra bir bolero çaldı ve ilk çiftler hemen hareketlenmeye başladı. Bayan Honeybee ve arkadaşı yemek odasından dönmemişti ve Max o akşam gelip gelmemelerini önemsemedi. Aslında bu durum onu rahatlatmıştı. Bu meseleyi düşünürken piste çıktı, müziğin akışkan ritimlerinde salınan insanların arasında ilerledi. De Troeye çifti sessizce oturmuş, dans edenleri izliyordu. Max masanın önünde durduğunda, garsonun biri şampanya bardaklarını ve bir Cliquot şişesinin görüldüğü buzlu kovayı servis ediyordu. Adam, sandalyesinde hafifçe geriye yaslanıp bacak bacak üstüne atmış, bir dirseğini masaya koymuştu ve Max'ın alyansının yanında mavi mühürlü, kalın ve altın bir yüzüğün olduğu fark ettiği diğer elinde devamlı bir sigara vardı. Ona eğilerek selam verdi. Sonra salon dansçısı onu merakla inceleyen kadına baktı. Alyans dışında bir bilezik veya yüzük takmamıştı, sadece muhteşem bir inci kolyesi ve ona uyan küpeleri vardı. Max dudaklarını aralayıp onu dansa davet etmedi, onun yerine basit bir şekilde bir daha hafifçe eğildi ve topuklarını neredeyse bir asker gibi birbirine vurup kadın ona yavaşça gülümseyip başını sallayarak teşekkür edene kadar öylece durdu. Adam dirseğini masadan çekip pantolonundaki kırılgılığı dikkatlice düzelttiğinde ve bir sigara dumanı bulutunun içinden eşine baktığında, Max tam da geri çekiliyordu.

“Yorgunum,” dedi rahat bir ses tonuyla. “Çok yemek yedim herhalde. Senin dans edişini görmek isterim.”

Kadın hemen kalkmadı. Bir anlığına kocasına baktı ve gözlerini kısıp onaylayarak, ona bir tane daha sigara verdi.

“İyi eğlenceler,” diye ekledi ardından. “Bu genç adam muhteşem bir dansçı.”

Max, kadın ayağa kalkar kalkmaz dikkatlice kollarını açtı. Sonra hafifçe sağ elini tuttu ve elini beline koydu. Sıcak cildinin beklenmedik bir şekilde temas etmesi, Max'ı şaşırttı. Gece elbisesinin sırtının açık olduğunu fark etmişti ancak kadınlara

sarılmak konusundaki deneyimlerine rağmen onunla dans ederken elini çıplak teninin üzerine koyacağı aklına gelmemiştir. Te-
dirginliği kısa sürdü, profesyonel soğukkanlı maskesinin altında duygularını gizledi; yine de partneri bunu sezmişti ya da Max'a öyle geldi. Kadının gözleri salonun uzak köşelerinde gezinip kaybolmadan önce bir anlığına, Max'a doğrudan baktı. Max dansı başlatmak için hafifçe bir yana eğildi, kadın da mükemmel bir karşılık verdi ve dans pistinde hareket eden diğer çiftlerin arasında ilerlemeye başladılar. Max, iki kez kadının boynundaki kolyeye kısa bir bakış attı.

“Dönüş yapabilir misiniz?” diye fısıldadı Max hemen sonra, uygun bir ritim geçişi beklerken.

Kadın ona birkaç saniye boyunca sessizce baktı.

“Tabii ki.”

Elini kadının sırtından çekti, aniden durdu ve kadını kendi etrafında zıt yönlerde iki kez döndürdü, bu hareket Max'ın hareketsizliğini zarafetle süsledi. Sanki düzinelerce defa pratik yapmışlar gibi, Max'ın eli kadının yumuşak bel kıvrımında dururken tekrar mükemmel bir uyumla bir araya geldiler. Kadının dudaklarında bir gülücük vardı, Max da tatmin olmuş bir şekilde başını salladı. Çiftlerden bazıları onlara hayranlıkla ya da kıskançlıkla bakmak için biraz kenara çekildi ve kadın nazikçe Max'ın elini sıkarak onu uyardı.

“Dikkat çekmeyelim.”

Max özür diledi, kadın da ona başka bir hoşgörölü gülücükle karşılık verdi. Bu kadınla dans etmeyi sevdi. Boyu boyuna uygundu, sağ elini koyduğu ince belinin kıvrımına dokunmak hoşuna gitmişti, diğer eliyle parmaklarını destekleme biçimi de, endamını koruyarak nasıl da kolayca zarif, kendinden emin bir şekilde ritme uyum sağlıyordu öyle. Belki de biraz meydan oku-

arak ama abartmadan, Max'ın onu etrafında döndürme teklifini kabul ettiğinde, bunu dünyalar güzeli zarafetiyle yaptı. Dans etmeye devam ederken kadının gözlerinin neredeyse hep uzaklara bakması, Max'ın onun mükemmel hatlarını incelemesine olanak sağladı; hafif ruj sürdüğü ağzının kenarı, biraz pudraladığı burnu, uzun kirpiklerinin üzerindeki pürüzsüz alındaki alınmış kaşlarının kavis... Hafif bir kokusu vardı, Max'ın çıkaramadığı bir koku, zira genç cildiyle güzel harmanlanmıştı. Belki *Arpège* olabilir. Kuşkusuz arzu edilen bir kadındı. Max, masadan onları izlerken şampanya bardağını dudaklarına götürürken görünüşte pek de umursamayan kocasına baktı ve sonra gözlerini tekrar elektrikli avizenin ışığında hafifçe parlayan fevkalade kalitedeki incileri olan kolyeye çevirdi. Hesapladığına göre, orada eşi benzeri olmayan kalitede yüzlerce inci vardı. Tecrübesi ve birkaç sıradışı tanıdığı sayesinde, yirmi altı yaşındaki Max incilerin düz, yuvarlak, damla ve barok türlerini ve resmi ya da gayriresmi değerlerini ayırt edebilecek kadar yeterince şey biliyordu. Bunlar en yüksek kalitedeki yuvarlak incilerdi. Kesin Hindistan'dan ya da İran'dandı. Hem de en az beş bin sterlin değerindeydiler, yani yarım milyondan fazla fransız frangı. Paris'te veya Riviera'daki en iyi otelde güzel bir kadınla birkaç hafta geçirmeye yetecek kadar çok para ederlerdi. Hatta eğer iyi idare edilse, bir ya da bir buçuk yıllığına çalışmaya bile gerek kalmazdı.

“Gerçekten çok iyi dans ediyorsunuz hanımefendi,” diye tekrarladı.

Neredeyse zoraki bir şekilde, kadın gözlerini tekrar uzaklara çevirdi.

“Bu yaşta olmama rağmen yani?” dedi.

Soru gibi gelmemiştii kulağa. Demek ki yemekten önce genç Brezilyalı kızlarla dans ederken gözleri ondaydı. Bunu duyan Max, çok şaşırdı.

“Bu yaşta derken? Tanrı aşkına. Bunu nasıl söylersiniz?” Kadın onu merakla incelemeye devam etti. Belki de bu onu eğlendirmişti.

“İsminiz nedir?”

“Max.”

“Pekâlâ, Max. Sizce kaç yaşındayım?”

“Bunu hiç düşünmemiştim.”

“Lütfen bir tahminde bulunun.”

Hemen kendini toparladı, zaten bir kadının yanında soğukkanlılığını asla kaybetmezdi. Kocaman, göz kamaştırıcı bir gülümsemesi vardı, partneri onu neredeyse bilimsel bir gözle değerlendirdi.

“On beş?”

Yüksek sesle bir keyif kahkahası attı. Kuvvetli bir kahkaha.

“Doğru” diye onayladı ve iyi niyetle devam etti: “Nasıl bildiniz?”

“Bu konularda iyiyimdir.”

Kadın alaycı ve memnun arasında bir yüz ifadesiyle onayladı; belki de o kadar çiftin arasında sohbet ederken bile, dans pistindeyken dikkatini müzikten ve dans adımlarından ayırmaması hoşuna gitmişti.

“Bir tek o yüzden değil,” dedi gizemli bir biçimde.

Max, kadının bu sözleriyle ne demek istediğini anlamak için gözlerine baktı ama kadının bakışları bir kez daha ifadesizce onun sağ omzundan öteye çevrilmişti. Tam o sırada, bolero sona erdi. Orkestranın bir sonraki parça için enstrümanları ayarladığı sırada, birbirlerine bakmaya devam ederek ayrıldılar. Salon dansçısı bakışlarını bir kez daha inci kolyeye çevirdi. Bir anlığına bakışlarının kadına yakalandığını düşündü.

“Yeterli,” dedi birden. “Teşekkürler.”

Gazetelik eski binanın en üst katında, yıpranmış tabloların olduğu bir kubbenin altına çıkan mermer bir merdivenin sonundaydı. Max Costa platformlu zeminin karşı tarafında, üç ciltli Scacco Matto dergisi elinde, ışığı iyi olan, bir düzine palmiye ağacını ve San Antonio Kilisesi’nin beyaz ve gri cephesini görebildiği bir pencerenin yanına oturdu. Masada ayrıca bir okuma gözlüğü kutusu, bir not defteri, bir tükenmez kalem ve Via di Maio’daki bir gazete standından aldığı birkaç gazete vardı...

Bir buçuk saat sonra, Max not almayı bıraktı, gözlüklerini çıkardı, yorgun gözlerini ovaladı ve akşam güneşinin uzattığı palmiye gölgelerinin olduğu manzaraya baktı. Bu sırada Doktor Hugentobler’in şoförü basılı medyada Jorge Keller hakkında bulabileceği çoğu şeyi öğrenmişti: Keller, dünya şampiyonu satranç oyuncusu Sovyet Mikhail Sokolov’a karşı gelecek dört hafta boyunca Sorrento’da yarışacaktı. Dergilerde Keller’in fotoğrafları vardı, neredeyse hepsinde bir satranç tahtasının önünde oturuyordu ve bazılarında oldukça genç görünüyordu, yaşça ondan büyük olan oyuncular karşısında bir genç. En son fotoğrafı o gün yerel bir gazetede yayımlandı. Keller, Max’ın Sorrento’da yanında iki kadınla dolaştığını gördüğü o sabah giydiği ceketle Hotel Vittoria’nın lobisinde poz vermişti.

“1938’de Londra’da doğan, Şilili bir diplomatın oğlu Keller, Amerikalı Reshevski’yi Santiago’daki Plaza de Armas’ta simultane bir turnuvada yenilgiye uğratarak satranç dünyasını şaşırttı. O zamanlar on dört yaşındaydı ve on yıl sonra tüm zamanların en büyük satranç oyuncularından birine dönüştü...”

Jorge Keller’in eşsiz kariyerine rağmen Max onun profesyonel biyografisinden ziyade ailevi bilgileriyle ilgileniyordu,

üstelik birtakım bilgiler toplamıştı bile. Hem Scacco Matto hem de Campanella Turnuvası ile ilgilenen gazeteler, genç satranç oyuncusunun annesinin Şilili diplomattan boşandıktan sonra oğlunun kariyerini olumlu etkilemesi konusunda hemfikirlerdi.

“Keller çifti, oğulları yedi yaşındayken ayrıldı. Neyse ki İspanya İç Savaşı sırasında ilk evliliğinden dul kalmış olan Mercedes Keller, oğlunu en iyi şekilde yetiştirebilecek kadar refah içindeydi. Satranç yeteneğini keşfettikten sonra annesi en iyi öğretmenleri aradı, oğlunu Şili’nin içindeki ve dışındaki her türlü turnuvaya götürdü ve büyük Şili-Ermeni asıllı usta öğretmen Emil Karapetian’ı oğlunu eğitmesi için ikna etti. Genç Keller de bu beklentileri boşa çıkarmadı. Rakiplerini hiç zorlanmadan yendi, günümüzde de hâlâ ona seyahatlerinde eşlik etmeye ve hazırlanmasına yardım etmeye devam eden annesi ve büyük ustası Karapetian’ın gözetiminde, ilerlemesi çok hızlı oldu...”

Gazetelikten ayrılan Max, arabaya dönüp sürmeye başladı ve Marina Grande’den aşağı gidip kilisenin yakınına arabayı park etti. Ardından o saatte daha açılmamış olan Stefano Kafe’ye gitti. Ceketini çıkardı, gömleğinin manşetlerini iki kat kıvrıdı, ceke-tini omzuna attı ve dingin denizin yükselen melteminin getirdiği tuz ve sahilin kokusunu keyifle içine çekti. Küçük restoranın terasında, hasırdan bir çatının altında, garsonun biri neredeyse yığılmış ağlar, şişe mantarları ve paraket yığınları arasında mahsur kalmış balıkçı teknelerinin yanında duran deniz kenarındaki dört masaya örtü ve servis götürdü.

Sahibi Lambertucci, Max’ın selamına satranç tahtasından başını kaldırmadan homurdanarak bir karşılık verdi. Her zamanki kendinden emin havasıyla Max, kasanın olduğu küçük barın ar-

kasından geçti, ceketini tezgâha bıraktı, ona getirdikleri şarabı aldı ve kafeteryanın sahibinin o zamanlar ve son yirmi yıldır olduğu gibi *Capitano* Tedesco'yla günde iki kez oynadığı oyunlardan biriyle meşgul olduğu masaya yaklaştı. Antonio Lambertucci ellilerinde, sıska ve hantal bir adamdı; kirli tişörtü, Güney Afrika'daki bir hapisane kampına gitmeden ve kafeteryanın sahibi Stéfano'nun kızıyla evlenmeden önce Habeşistan'da yaptığı askerliğinin anısı olarak yaptırdığı askeri dövmesini ortaya çıkarıyordu. Bingazi'de kaybettiği sol gözünün üstündeki siyah yama, düşmanlarına karşı ürkütücü bir hava verirdi. Ona kaptan demelerinin bir sebebi vardı tabii. Lambertucci gibi bir Sorrentolu olan Tedesco, rütbesini savaş sırasında kazanmış olsa da ikisinin de satrançtan başka yapacak bir şeyin olmadığı Durban'da geçirdiği üç senelik esarette aralarındaki hiyerarşik mesafe silinmişti. Taşları temel bilgilerle oynatmak dışında, Max bu oyun hakkında pek az şey bilirdi, o gün gazetelikte hayatında hiç duymadığı şeyler öğrendi ama karşısındaki bu iki adam sahiden satrançseverdi. Sık sık yerel kasinoya giderlerdi, dünya şampiyonaları, büyük ustalar ve bu tarz şeyler hakkında her türlü gelişmeden haberdar olurlardı.

“Jorge Keller'in durumu nedir?”

Lambertucci rakibinin henüz verdiği tavizi ölçüp biçerken cevap vermek yerine bir hırıltı daha çıkardı. Nihayet karar verdi, hızlı bir hamle yaptı ve rakibi duygusuz bir şekilde “şah” kelimesini telaffuz etti. On saniye sonra *Capitano* Tedesco kutuya taşları koyarken, Lambertucci de burnunu ovaladı.

“Keller mi dedin?” dedi sonunda. “O çocuğun geleceği parlak. Sovyet'i yenerse, dünya şampiyonu olacak. Hem çok zeki hem de şu genç oğlan Fischer kadar uçuk kaçık değil.”

“Çok küçükken oynamaya başladığı doğru mu?”

“Öyle diyorlar. Bildiğim kadarıyla daha on beş, on sekiz yaşlarındayken katıldığı dört turnuvada onun dehasını keşfettiler.” Lambertucci, *Capitano*’ya bakıp onay vermesini bekledi, sonra da parmaklarıyla saymaya başladı: “Portoroz Uluslararası, Mar de Plata, Şili Uluslararası ve Yugoslavyalı rakipleri aralarından en önemlileri...”

“Büyük turnuvalardan hiçbirini kaybetmedi,” dedi Tedesco, serinkanlı bir ses tonuyla.

“Bunun önemi ne?” diye sordu Max.

Capitano ne konuştuğunu gayet iyi bilen biri edasıyla gülümsedi.

“Petrosian, Tal, Sokolov... Bunlar dünyanın en iyi oyuncularları. Şöhretini duyuran, dört sene önce Lausana’da Tal ve Fischer’ı yirmi oyunlu bir turnuvada yenmesiydi.”

“Hiç yenilgiye uğramadı,” diye belirtti bir şarap şişesi daha getirmek için kalkan ve Max’ın bardağını dolduran Lambertucci.

“Bunlar en iyileriydi,” diye bir hükme vardı Tedesco, sağlam olan tek gözünü kısarak. “Keller ise kılını bile kımıldatmadan hepsini ezdi geçti: On iki oyunda galip oldu ve yedisinde de berabere kaldı.”

“Peki nasıl bu kadar iyi oldu?”

Lambertucci, Max’a sorgulayan gözlerle baktı.

“Boş günün var mı?”

“Çok var. Patronum birkaç günlüğüne geziye gitti.”

“Akşam yemeğine de kalsana. Parmesanlı patlıcan ve bunca uğraşa değer bir Taurasi yapacağım.”

“Çok teşekkürler, ellerine sağlık. Ama villada halletmem gereken işler var.”

“İlk defa satrançla ilgilendiğini görüyorum.”

“Yani... Bilirsin,” dedi Max, melankolik bir havayla bardağı dudaklarına götürerek. “Campanella Turnuvası falan. Elli bin dolar hakikaten iyi para.”

Tedesco dalgın bir şekilde tekrar gözünü kıstı.

“Ha, bu yüzden sordun yani. Kimin kazanacağını merak ettin.”

“Keller neden bu kadar iyi?” diye ısrar etti Max.

“Çok iyi imkânları var ve gerçekten iyi eğitilmiş,” diye yanıtladı Lambertucci. Max da omuzlarını silketti ve daha fazla detaylandırması için *Capitano*’ya baktı.

“Azimli çocuk,” diye devam etti biraz düşünerek. “Keller’in oynamaya başladığı zamanlarda, büyük ustaların çoğu konservatif ve savunmacı tarzda oynuyorlardı, Keller ise tüm bu tabuları yıktı. Harikulade saldırıları, umulmadık taşları feda etmesi, tehlikeli kombinasyonları...”

“Ya şimdi?”

“Hâlâ aynı tarzda devam ediyor; riskli, zekice, akıllara durgunluk veren sonlar... Hiçbir şeyden korkusu yokmuş gibi, büyük bir ciddiyetle oynar. Bazen hatalı oynadığını zannederler, dikkatsizmiş gibi görünür ama rakipleri onun karmaşık hamleleri sayesinde yenilgiye uğrarlar. Onun hedefi dünya şampiyonu olmak; Sorrento’daki düello, beş ay sonra Dublin’de yapılacak olan turnuva için bir hazırlık maçı olarak kabul edilir. Isınma turu gibi düşün.”

“Oyunları izlemeye gidecek misiniz?”

“Çok pahalılar. Hotel Vittoria, parası olan insanlar ve gazeteciler için ayrılmıştır... Radyodan ya da televizyondan takip etmemiz gerekecek, kendi satrancımızı oynarken.”

“Gerçekten dedikleri kadar önemli mi peki?”

“Altmış birdeki Reshevsky-Fischer karşılaşmasından beri en çok beklenen maç bu,” diye açıkladı Tedesco. “Sokolov sert ve serinkanlı bir emektar, oldukça da sıkıcı bir oyuncudur: En iyi oyunları genelde masada biter. Ona ‘Sovyet Bloku’ diyorlar, düşün artık... Olay şu ki oyunda çok fazla faktör var. Örneğin, para. Tabii siyaset de büyük bir etken.”

Lambertucci düşmanca güldü.

“Diyorlar ki Sokolov, Vittoria’nın yanında bir apartmanın tamamını kendi ve ailesi için tutmuş, etrafında da danışmanlar ve Kagebe ajanları varmış.”

“Anne hakkında ne biliyorsunuz?”

“Kimin annesi?”

“Keller’inki. Dergiler ve gazeteler onun hakkında konuşuyor.”

Tedesco bir süre düşündü.

“Yani... Bilmiyorum onu buraya getiren annesi diyorlar. Çünkü oğlunun yeteneğini keşfetmiş ve en iyi hocaları bulmuş. İsim yapana kadarsatranç epey pahalı bir spordur. Seyahatler, oteller, kayıt ücretleri... Hepsi için ya zengin olmak ya da sponsor bulmak lazım. Belli ki o kadında iyi para vardı. Danışman ekibini idare etmek, oğlunun sağlığını korumak ve diğer her şey onun sorumluluğundadır diye düşünüyorum. Hepsiyle o uğraşıyor. Oğlunun onun eseri olduğunu bile söyleyenler var ama abartıyorlar. Her ne kadar yardım almış olsalar da Keller gibi dâhi oyuncular kendilerinin eseridir.”

Cap Polonio’da bir sonraki karşılaşmaları gemi yolculuğunun altıncı gününde akşam yemeğinden önce oldu. Max Costa, ona beş dolar veren Amerikalı kadın ve Bayan Honeybee de dahil olmak üzere yarım saat boyunca çeşitli yaştan yolcularla dans ettiği sırada, salon şefi Schmöcker Bayan De Troeye’nin

masasına eşlik ediyordu. İlk geceki gibi yalnız gelmişti. Max Brezilyalı genç kızlardan biriyle *La canción del ukelele*'ye dans ederken onun masasına yaklaştığı sırada, garsonun birinin ona şampanyalı bir kokteyl servis ettiğini ve onun da ağzında fildişienden küçük bir ağızlıkla sigara yaktığını fark etti. Bu kez inci değil, kehribar bir kolye takıyordu. Sırt dekolteli siyah bir saten elbise giymişti, saçlarını bir erkek çocuğu gibi geriye doğru taramıştı, briyantınli saçları parlıyordu ve badem şeklindeki gözlerine siyah kalem sürmüştü. Salon dansçısı birkaç kez göz göze gelmemeyi başararak onu gözlemledi. Böylece müzisyenlerle biraz sohbet etti ve orkestra sakince o zamanların moda şarkısı *Adiós, muchachos*'u çaldığında Max, Brezilyalı genç kızla vedalaştı, diğer çiftler piste çıkarken ölçülü bir biçimde kadının masasına yaklaştı, hafifçe başını eğdi ve en güzel gülüşlerinden birini yapıp hareketsizce bekledi. Mecha Inzunza de Troeye birkaç saniye ona baktı, Max bir anlığına reddedilmekten korktu. Yine de bir süre sonra yanan sigarasını ağızlığıyla beraber küllüğe bırakıp ayağa kalktığını gördü. Bunu yaparken inanılmaz eğlendi ve dansçının sağ omzuna sol elini koyma hareketi dayanılmaz derecede yavaş görünüyordu. Ama melodi her ikisini de sarıp sarmalayan en iyi vuruşlarını duyurmaya başladı ve Max müziğin onun yanında olduğunu biliyordu.

Şaşırtıcı şekilde iyi dans ettiğini bir kez daha fark etti Max. Tangoda doğaçlamaya gerek yoktu, daha çok hüznü bir havayla, neredeyse dargın bir sükûnetle imalı bir şekilde icra edilirdi. İşte ikisi böyle dans etti; sarılarak, ayrılarak ve sarmaş dolaş adımlar atarak; tango yaparken amatör görünen çiftlerin arasında onları yönlendiren ortak içgüdülerini, dans pistinde rahatlıkla adeta kaymalarını sağlıyordu. Max profesyonel deneyimlerinden biliyordu ki eğitimsiz bir partnerle tango yapmak imkânsızdı, eşi adımlar aniden durduğunda uyum sağlayabilmeliydi,

erkeğin etrafında dönen bu dansa, kadın gerektiğinde erkeğin temposunu yavaşlatabilmeliydi, sanki aralarında bitmeyen savaş varmış gibi, erkek sürekli yakalamaya çalışmalı, kadın da her seferinde önce kaçıp sonra gururlu ve cüretkâr bir şekilde teslim olmalıydı. İşte bu kadın da o partnerlerden biriydi.

İki tango müziğinde arka arkaya dans ettiler, (*Champagne tangó* ikincisinin adıydı) kendilerini tamamen müziğe verip hareketlerin tadını çıkardılar, saten ve maskülen pazen arada birbirine değişiyordu, Max onun genç ve sıcak bedeninin verdiği sıcaklığı hissetti, arkaya taranmış saçları partnerinin yüz hatlarını, boynunu ve sırtını açığa çıkarıyordu, bu sırada hiç konuşmadılar. İki dans arasında mola verildiğinde, birbirlerinin önünde hareketsizce beklediler, harcadıkları çabadan biraz nefes nefese kalmışlardı, kadının masasına dönmeye niyeti yok gibi duruyordu, müziğin yeniden başlamasını beklediler. Max kadının üst dudağındaki minik ter damlalarını fark etti, taşıdığı iki mendilden birini çıkardı; frak ceketinin üst cebine koyduğunu değil de iç cebindeki ütülü olan bir tane, sonra da doğal bir şekilde ona sundu. Kadın da, ikiye katlanmış beyaz ipek mendili kabul etti, ağzına hafifçe dokundurdu ve mendili hafif nemli ve allık bulaşmış halde geri verdi. Max'ın umduğu gibi, masasına dönüp çantasında pudra aramadı bile. Dansçı kendi ağzındaki ve alnındaki teri de düzgünce sildi, kadının gözünden önce ağzını sildiği kaçmadı, mendili yerine koydu, tekrar tango çalmaya başladı ve az öncekiyle aynı mükemmel senkronizasyonla dans ettiler. Ama bu sefer kadının bakışları salonun uzak köşelerine dikilmedi. Arada karmaşık bir adım yaptıklarında ya da bir adım çok havalı görüldüğünde, bir anlığına hareketsiz durup sıradaki ritme sessizce ayak uydurmadan ve dans pistinde ilerlemeden önce gözleri birbirleriyle buluştu. Bir ara Max ciddi ve serinkanlı bir şekilde hareketi tam da yarıda durdurduğunda, kadın

beklenmedik şekilde bedeniyle ona asıldı, önce bir yana sonra da diğer yana sanki kollarından kaçmaya çalışıyormuş gibi olgun bir zarafetle salındı. Max profesyonel dans kariyerini icra ettiğinden beri ilk defa dudaklarını partnerinin uzun, zarif ve geç boyundan ensesine kadar gezdirmek arzusuyla yanıp tutuştu. Tam da o anda şöyle bir etrafına baktı, partnerinin kocası bacak bacak üstüne atmış, parmakları arasında bir sigarayla masada oturuyordu; ilgisiz bir tavır takınmasına rağmen aslında pürdikkat onları gözlemliyordu. Kadına bir daha baktığında, yaşı olmayan, ebedi bir kadının sessizlikte çoğalıyor gibi görünen altın yansımalarını gördü. İnsanın gözle göremediği her bakımdan.

Transatlantiğin sigara içme odası, geminin kış bölümünden birinci sınıf güvertesine bağlanıyordu ve Max Costa o saatlerde oranın neredeyse tamamen boş olduğunu bildiğinden, akşam yemeği molasında oraya gitmişti. Görevdeki garson Hamburg-Südamerikanische amblemlı bir fincana duble kahve koydu. Beyaz kravatını ve kolalı papyonunu biraz gevşettikten sonra içerdeki ışıklandırmanın yansımaları arasındaki gece manzarası olan ayın, geminin kış güvertesini süslediği bir pencerenin yanında sigarasını içti. Yolcuların yavaş yavaş masaları doldurmaya başladığı görülüyordu, bu yüzden Max ayağa kalktı ve oradan ayrıldı. Kapıda, içlerinde Armando de Troeye'nin de olduğunu fark ettiği, her birinin elinde puro olan bir erkek grubuna yol vermek için bir adım geri çekildi. Karısı, besteciye eşlik etmemişti ve dans salonuna giden geminin sağ tarafı boyunca yürürlerken Max'ın gözleri hava almaya çıkan ya da denize bakıp düşünmek isteyen; palto, yağmurluk ve pelerin giymiş kadın ve erkek yığınlarının arasından onu aradı. Gece berraktı ama Lizbon'dan yelken açtıklarından bu yana Atlantik'teki hava ilk defa bozma-

ya başlamıştı; *Cap Polonio* modern stabilizasyon sistemlerine sahip olsa da geminin dengesine laf edenlerin sayısı artmıştı. Dans salonu, gecenin geri kalanında biraz daha tenhalaştı, de Troeye çiftinin her zamanki masası da dahil olmak üzere pek çok masa boş duruyordu. İlk defa bazı yolcuları deniz tutmaya başlamıştı ve müzikli gece kısa sürdü. Max'ın da çok işi yoktu, birkaç vals yaptıktan sonra erkenden çıkabilirdi.

İkinci sınıf güvertede bulunan kabine inmek üzereyken beraber ana merdivenin büyük aynalarından yansıması görünen asansörün yanından geçtiler. Kadın gri tilki kürklü bir pelerin giymişti, elinde küçük bir lame çanta taşıyordu, yalnız başına yürüyüş güvertelerinden birine doğru gidiyordu; Max görür görmez ona hayranlık duydu, bu sallantıya rağmen topuklularıyla dengesini sağlayarak çetin dalgalarda giden bu boyuttaki bir geminin sallana sallana üç boyutlu gibi görünen zemininde bile yürüyebilmesine hayret etti. Max arkasını döndü, dışarıya giden kapıyı açtı ve kadın diğer tarafa geçene kadar kapıyı açık tuttu. Kadın eşiği geçerken kısaca bir “teşekkürler” dedi, Max başını eğdi, kapıyı kapattı ve sekiz ya da on adımda koridordan geri döndü. Bu son hareketi durmadan önce yavaşça, düşünceli bir şekilde yaptı. Ne yapıyorum ben, dedi kendi kendine. Denemekten zarar çıkmaz, diye bir karara vardı. Gerekli tedbirlerle neden olmasın?

Ardından onu gemiyi boydan boya dolaşırken hemen buluverdi, güherçile kaplı ampullerin loş ışığında doğal bir şekilde önünde durdu. Herhalde deniz tuttuğu için biraz hava almak istemişti. Çoğu yolcuysa aksini yapıyordu, mide rahatsızlıklarının kurbanı olup kendilerini günlerce kamaralarına kapattılar. Bir anlığına Max, kadının onu görmezden gelip yoluna devam etmesinden korktu. Ama öyle olmadı. Sessizce ve hareket etmeden ona baktı.

“Güzeldi,” dedi beklenmedik bir şekilde.

Max içindeki kafa karışıklığını kısa tutmayı başardı.

“Benim için de öyle,” diye yanıtladı.

Kadın ona bakmaya devam etti. Merakla baktı demek daha doğru olurdu.

“Uzun zamandır mı profesyonel olarak dans ediyorsunuz?”

“Beş senedir. Ama her zaman değil tabii. Bu bir iş.”

“Eğlenceli mi?” diye lafını kesti kadın.

Güvertede tekrar yürüyorlardı, adımlarını transatlantik geminin ağır sallantısına uydurdular. Ara sıra bazı yolcuların tanıdık silüetleri ya da yüzleriyle karşılaşıyorlardı. Az aydınlatması olan bölümlerde Max’ın yalnızca gömleğinin göğsündeki beyaz kısımları, yeleği, kravatı, her ikisi de kolalı olan manşetleri ve frak ceketinin üst cebindeki mendilinin zarafeti görülüyordu.

“Aradığım kelime bu değildi,” diye gülümsedi kibarca. Bilakis. Bu daha ziyade geçici bir iş demek istedim. Bir sürü getirisi var.”

“Ne tür getiriler?”

“Yani... Gördüğünüz gibi seyahat etmemi sağlıyor.”

Lombardan gelen bir ışıpta kadının onaylayarak gülümsediğini gördü.

“Geçici bir işe göre gayet iyi gidiyor.” Salon dansçısı omuzlarını silktili.

“İlk yıllar biraz monoton geçmişti.”

“Neredeydiniz?”

Max özgeçmişinin bir kısmını atlamaya karar verdi. Bazı isimleri kendine sakladı. Bunların arasında Barselona’daki Çin Mahallesi, Marsilya’daki Vieux Limanı da vardı. Ayrıca bacak-

larını tıraş ederken *La petite tonkinoise* şarkısını söyleyen ve geceleri gördükleri kâbuslar yüzünden kan ter içinde uyanıp hâlâ Fas'ta olduğunu zanneden sıkıntılı gençlere düşkün olan Boske adında bir Macar dansçı da vardı.

“Kış aylarında Paris'teki iyi otellerdeydim,” diye devam etti. “Sezon zamanı Biarritz ve Fransız Rivierası... Ayrıca Montmartre'daki kabarelerde de bir süre kaldım.

“Öyle mi?” İlgileniyor gibiydi. “Belki bir arakarşılaşmışsınızdır.”

Max, kendinden emin bir şekilde gülümsedi.

“Hayır. Öyle olsa hatırlardım.”

“Nasıl yani?” diye sordu.

Max'ın ne demek istediğini hatırlaması biraz zaman aldı. Sonunda hatırladı. Aşağıda onunla karşılaştıkları yerden yürüyüş güvertesine gidene kadar ona yetişmeye çalıştı, açıklama yapmadı.

“Hiç böylesine güzel dans eden biriyle tango yapmamıştım.”

Üç dört saniyelik bir sessizlik oldu. Muhtemelen bunu duymak hoşuna gitti. Kadın bir anda durdu (bölme paneline çivilenmiş bir ampul vardı) ve kasvetli alacakaranlıkta Max'a baktı.

“Sahiden mi? Vay canına. Çok kibarsınız bayım. Adınız Max mıydı?”

“Evet.”

“Peki. İltifatınız için çok teşekkür ediyorum.”

“Bu bir iltifat değil ki. Siz de biliyorsunuz.”

Kadın içtenlikle güldü. Sağlıklı bir şekilde. İki gece önce de aynı şakayı yapmıştı, espri yaparak on beş yaşında görüldüğünü söylemişti.

“Eşim bir bestecidir. Müzikle ve dansla aram iyidir. Ama siz muhteşem bir dans partnerisiniz. Sizinle dans akıp gidiyor.”

“Akıp giden ben değilim. Sizdiniz. Bu konuda deneyimim var.”

Düşünceli bir şekilde başını salladı.

“Evet. Sanırım var.”

Max bir eliyle nemli küpeşteye yaslandı. Gemideki denge sağlamaya çalışan makinelerin yaydığı titreşimi ayakkabılarının altında hissetti.

“Sigara alır mıydınız?”

“Şimdi almayım, teşekkürler.”

“Ben içsem sıkıntı olur mu peki?”

“Lütfen buyurunuz.”

Ceketinin iç cebinden tabakasını çıkardı, bir sigara aldı ve ağzına götürdü. Kadın da bunu yaparken onu izledi.

“Mısır sigarası mı?” diye sordu.

“Hayır. Abdül Paşa... Türk sigarası. Bir tutam afyonlu ve bal aromalı.”

“O zaman bir tane alırım.”

Elinde kibrit kutusuyla öne eğildi, kadının küçük fildişi ağızlığına taktığı sigarayı yakmak için parmaklarıyla bariyer yapıp ateşi uzattı. Sonra da kendisinininkini yaktı. Rüzgâr sigarayı çabucak yaktığından, ağız tadıyla içemediler. Kürk pelerinin altında, kadın soğuktan titriyor gibi görünüyordu. Max yakınlardaki palmyeli salonun girişini gösterdi; çatısında büyük bir panjur bulunan, hasır koltuklar, alçak masalar ve bitki saksıları ile döşenmiş sera şeklinde bir odaydı.

“Profesyonelce dans etmek,” diye söze başladı kadın içeri girdiklerinde. “Bir erkeğin bu işi yapması merak uyandırıcı.”

“Ben çok büyük bir fark görmüyorum... Gördüğünüz gibi biz de para için bu işi yapabiliriz. Dans her zaman yakınlık veya eğlence için yapılmaz.”

“Bir kadın dans ettiği sırada normalden daha samimi bir karaktere bürünür dedikleri doğru mu?”

“Bazen. Ama bir erkekten daha fazla değil.”

Salon boştu. Kadın otururken dikkatsizce deri pelerinini düşürdü ve çantasından aldığı makyaj kutusunun altın kapağına bakarak kırmızının yumuşak bir tonu olan Tangee rujunu dudaklarına sürdü. Jöleyle arkaya yatırılmış saçları yüzünü daha çekici ve erkeksi gösteriyordu ama Max üzerindeki siyah satenin onda nefis durduğunu düşündü. Max’ın bakışlarının farkında olan kadın, yavaşça bir bacağı diğerinin üstüne attı ve biraz salladı. Sağ dirseğini sandalyenin koluna koydu, yukarıda kalan diğer elinin tırnakları manikürlü ve uzundu, dudaklarıyla aynı renk tonunda oje sürmüştü, sigarayı işaret ve orta parmaklarının arasında tutuyordu. Zaman zaman dünyadaki tüm kül tablaları ona kayıtsız kalmışçasına küllerini yere düşürdü.

“Yakından bakınca ilgi çekici buldum,” dedi bir süre sonra. “Siz iki kelimedenden fazla konuştuğum ilk profesyonel dansçısınız, teşekkürler ve görüşürüz.”

Max bir kül tablasına yaklaştı ve ayakta, sağ eli pantolonunun cebinde durdu. Sigara içiyordu.

“Sizinle dans etmek çok hoşuma gitti,” dedi.

“Benim de. Orkestra çalmaya devam ederse ve salonda insanlar olursa tekrar yaparım.”

“Şu an yapmamanız için bir sebep yok.”

“Pardon?”

Kadın, küstah birine bakar gibi gülümsemesini inceledi. Ama salon dansçısı soğukkanlılığını korudu. İyi bir delikanlıya benziyorsun, demişti ona Macar kadın ve Boris Dolgoruki, ikisi de onu tanıyordu ama birbirleriyle hiç tanışmamışlardı. Böyle gü-

lüksersen Max, kimse senin lanet olası iyi bir çocuk olduğundan şüphe duymaz. Bundan yararlanmaya çalış.

“Eminim müzik çaldığını hayal edebiliyorsunuzdur.”

Kadın kül tablasını yere düşürdü.

“Cesur bir erkeksiniz.”

“Yapabilir misiniz?”

Şimdi gülme sırası kadındaydı, bunu kışkırtıcı şekilde yapıyordu.

“Elbette yapabilirim,” dedi ve dumanını üfledi. “Ben bir bes-tecinin eşiyim, unutma. Kafamda müzik var.”

“*Mala junta* olur mu? Bilir misiniz?”

“Mükemmel.”

Max önce sigarasını söndürdü, sonra da yeleğini düzeltti. Kadın bir an için hareketsiz kaldı. Gülümsemekten vazgeçti ve şaka yapmadığını belirtmek için Max’ı sandalyesinden düşünceli bir şekilde izledi. Nihayet kırmızı lekeli ağızlığını küllüğe bıraktı, çok yavaşça kalktı ve gözlerini gözlerinden hiç ayırmadan sol elini omzuna, sağ elini de eline yerleştirdi; kollarını uzattı ve bekledi. Bir süre öyle kaldı, Max ilk adıma başlamadan önce ona haber vermek için hafifçe parmaklarına bastırana kadar dimdik, soğukkanlı ve çok ciddiye, vücudunu biraz yana eğdi, sağ bacağına solun önüne attı ve ikisi birbirlerine sarılır halde, göz gözeyken palmiyeli salonda hasır koltukların ve saksıların arasında sessizlikte ilerlediler.

Beyaz plastik bir Marconi portatif radyodan *Rita Pavone* twisti duyuluyordu. Villa Oriana’nın bahçesinde palmye ağaçları ve geniş gövdeli çam ağaçları vardı ve bunların arasında görünen Max, odasının açık penceresine yaslanıp Napoli Kör-

fezi'nin manzarasına baktı; Vezüv'ün geniş, koyu renkli külâhı ve sağdan Scutolo noktasına kadar uzanan sahil şeridiyle kobalt mavisi eteği, uçurum kenarında kurulmuş, yukarıdan bakan Sorrento ve taştan dalgakıranlarıyla iki marina ve kıyı kenarında demir atmış botlar. Doktor Hugentobler'in şoförü, gözlerini manzaradan ayırmadan uzun süre düşündü. Sessiz mutfakta kahvaltı ettiğinden beri pencerede kıpırdamadan durmuştu, bütün gece yatağının çarşafı arasında kararsız bir şekilde dönüp durmasına sebep olan bir fikrin olasılıklarını ve olanaklarını düşünmüştü; üstelik umduğunun tam aksine, gün ışığının başına düşmesini engelleyemedi.

Sonunda Max kendine geldi ve villanın zemin katının bir köşesinde bulunan mütevazı odada biraz yürüdü. Ardından dönüp pencereden Sorrento'ya baktı ve lavaboya girip yüzünü yıkadı. Kuruttuktan sonra son baktığından beri yaşlılığının ne kadar ilerlediğini incelemek için aynadaki yüzüne dikkatlice baktı. Epey bir süre öyle kaldı, sanki uzun zamandır aradığı birine bakıyordu. Melankolik bir şekilde biraz seyrelmiş beyaz saçlarını, acımasız zamanın ve hayatın sebep olduğu cilt lekelerini, alnındaki kırışıklıkları, ağzının kenarındaki çizgileri, çenesinde görünen beyaz sakalları ve bakışlarının canlılığı sönüp gitmiş düşük gözkapaklarını inceledi. Sonra beline baktı, gitgide gevşettiği kemer kayışı bile karnını sıkma sinyalleri veriyordu, başını olumsuz bir şekilde salladı. Hem yıllandığını hem de kilo aldığını düşündü. Hayatı fazla kaçırmıştı belki.

Koridora çıktı ve villanın salonuna giden garajın kapısını açık bırakarak gitti. Oradaki her şey düzenli ve temizdi. Mobilyaların üzerleri beyaz tozluklarla kaplanmıştı. Lanza çifti de bu süre zarfında tatil yapmak için Salerno'ya gitmişti. Bu, Max için mutlak huzur, eve göz kulak olmak ve ev sahibinin Jaguar,

Rolls-Royce ve üç antika arabasının bakımını yapmak dışında bir işi olmaması anlamında geliyordu.

Yavaşça, hâlâ düşünceli bir şekilde salondaki bar bölümüne gitti, içki dolabını açtı ve oyulmuş cam bardakta kendine bir Rémy Martin hazırladı. Sonra kaşlarını çatarak içkisini yavaşça yudumladı. Max genelde pek içmezdi. Neredeyse tüm hayatı boyunca, ergenliğinin zor zamanlarında bile bu konuda ılımlıydı (belki de doğru kelime ihtiyatlı veya temkinli olurdu), onun ya da başkalarının içtiği alkolü öngörülemez bir düşmana değil de yararlı bir müttefike dönüştürebilirdi; belirsiz işinin ya da işlerinin profesyonel bir aracı olup tıpkı bir gülümseme, bir darbe ya da bir öpücük kadar etkili olabilirdi. Ne olursa olsun, hayatının bu noktasında, bu kaçınılmaz hurda yığınının doğru ilerlerken ara sıra bir kadeh şarap, vermut ya da iyi hazırlanmış bir negroni kokteyli, kalbini ve düşüncelerini hâlâ hızlandırıyordu.

İçkisini bitirip boş evde dolaştı. Dün gece onu uyanık tutan şeyi düşünürken dolaşmaya devam etti. Koridorda yere koyup açık bıraktığı radyodan bir kadın sesi *Resta Cum Me** şarkısını söylüyordu, sanki dedikleri gerçekten ona acı veriyormuş gibi. Max bir süre şarkıya kulak vererek daldı gitti. Bitince de yatak odasına geri döndü, çek defterini sakladığı çekmeceyi açtı ve banka hesabının durumunu kontrol etti. Kısıtlı olan bütçesini... Hesapladığına göre tam da gerektiği kadar vardı. Temel ihtiyaçlar için. Bu fıkirden keyif alarak dolabı açtı ve evin yatak odasındaki ana gardıroba gitmeden önce öngörebildiği durumları hayal ederek ne giyebileceğini gözden geçirdi. Farkında değildi ama yavaş ve kendinden emin yürüyordu. Bundan yıllar önce dünyanın hâlâ tehlikeli ve büyüleyici bir macera olduğu zamanlardaki gibi aynı kendinden emin ve çevik adımlarla. Hayatın kurnazlığına ve pratik zekâsına devamlı meydan okuduğu za-

* (İt.) Benimle kal. (ç.n.)

manlar. Sonunda bir karara varınca işlerini kolaylaştırdı. Geçmişle şimdiki zamanı birleştirerek zamanı inanılmaz bir döngüye çevirdi ve bütün taşları yerine koydu. Doktor Hugentobler'in yatak odasında, mobilyaların üzeri ve yatak tozluklarla kaplıydı, perdelerden de altın renkli bir ışık parlıyordu. Max bunları kaldırdığında, oda ışıkla doldu ve körfezin, ağaçların ve dağ tepesinde kurulmuş komşu villaların manzarası ortaya çıktı. Max giyinme odasına geri döndü, üst kısımda duran bir Gucci valizi yere indirdi, yatağın üstüne açık bir şekilde bıraktı ve ellerini belinde, patronunun iyi donanımlı gardırobuna bakıp hayal kurdu. Doktor Hugentobler, onunla neredeyse aynı ölçülere ve yakaya sahipti, böyle olunca da yarım düzine ipek gömlek ve bir çift ceket seçti kendine. Ayakkabı ve pantolonların bedenleri farklıydı çünkü Max, Hugentobler'den daha uzundu (Corso İtalia'daki pahalı dükkânlara gitmesi gerekecekti, iç çekti) ama dikkat çekmeyen renklerdeki yarım düzine çorapla birlikte valize koyduğu yeni bir tane deri kemer ona olmuştu. Son kez bir göz attıktan sonra boynuna iki tane ipek fular, üç tane güzel kravat, birkaç altın kol düğmesi, bir Dupont çakmak (sigara içmeyi yıllar önce bırakmasına rağmen) ve bir de altın Omega Seamaster Deville saat daha ekledi. Elinde valizle odasına döndüğünde, radyonun sesini tekrar duydu; artık Domenico Modugno *Vecchio frac* şarkısını söylüyordu. Eski frak. Sevinçten ne yapacağını şaşırırken düşündü. Güzel bir şeyler olacağının işareti gibi, bu tesadüf eski salon dansçısını gülümsetti.

Kimi Tangolar Acı Verir,
Kimi Tangolar da Can Alır

“S en delisin.”

Hotel Vittoria’da resepsiyonist olan Tiziano Spadaro, Max’ın yere koyduğu valize bakmak için tezgâhın üzerinden eğildi. Sonra da bakışlarını indirdi, onu tepeden tırnağa süzdü. Kahverengi maroken ayakkabı, gri pazen pantolon, fularlı ipek gömlek ve koyu mavi blazer ceket giyiyordu.

“Katiyen değilim,” diye yanıtladı Max, sakın bir şekilde. “Yalnızca birkaç günlüğüne ortam değiştirmek istiyorum.”

Spadaro bir elini düşünceli bir şekilde keline koydu. Şüpheli gözleri Max’ı art niyet arayarak inceledi. Tehlikeli anlamlar arayarak.

“Artık buradaki bir odanın ücretini hatırlamıyor musun?”

“Tabii ki. Haftada iki yüz bin lira... Ne olmuş yani?”

“Yerimiz yok. Sana söyledim.”

Max’ın gülümsemesi samimi ve güven vericiydi. Neredeyse iyi niyetliydi.

Eski bir sadakatin ve aşırı derecede güvenin izlerini taşıyordu.

“Tiziano... Kırk yıldır otellerde kalırım. Her zaman uygun bir yer vardır.”

Spadaro istemeyerek bakışlarını cilalanmış maun tezgâha indirdi. Tezgâha simetrik şekilde dayadığı ellerinin arasındaki boşluğa, Max içinde on bin liralık banknot olan bir zarf yerleştirdi. Vittoria resepsiyonisti aldığı şüpheli kartlarını açmak istemeyen bir bakara oyuncusunu inceler gibi ona baktı. Nihayet ellerinden birini, sol elini hareket ettirdi ve başparmağıyla zarfa dokundu.

“Biraz sonra ara beni. Halledebiliyor muyum bakacağım.”

Spadaro’nun jestleri Max’in hoşuna gitti, zarfı açmadan üstüne dokunmak.

Eski şifreli hareketler.

“Hayır,” dedi sessizce. “Şimdi halletmeni istiyorum.”

Yakınlarından bir müşteri geçerken sessizliklerini korudular.

Resepsiyonist lobiye baktı. Merdivende odalara çıkan kimse yoktu, konuşmaların duyulabileceği kış bahçesinin cam kapısında da kimse yoktu; temizlikçi de anahtarları dolaplara dizmekle meşguldü.

“Emekli olduğumu sanmıştım,” diye yorum yaptı sesini alçaltarak.

“Oldum zaten. Geçen gün sana söyledim. Sadece eski günlerdeki gibi bir tatile çıkmak istiyorum. Biraz soğuk şampanya içmek ve güzel manzaralar görmek.”

Spadaro şüpheli bakışlarını önce valizde, sonra da muhatabının şık kıyafetlerinde gezdirdi. Pencereden bakınca resepsiyonist, otelin lobisine inen merdivenlerine yakın bir yerde Rolls’un park halinde olduğunu görebildi.

“Sorrento’daki işlerin epey tıkırında gidiyor herhalde...”

“Şahane gidiyor vallahi, gördüğün gibi.”

“Bir anda mı oluverdi?”

“Aynen öyle oldu. Bir anda.”

“Peki ya Villa Oriana’daki patronuna ne oldu?”

“Başka bir gün anlatırım.”

Spadaro bir kez daha kelini ovarak durumu değerlendirdi. Çalıştığı uzun yıllar onu avının kokusunu uzaktan tanıyan kurnaz bir tilkiye dönüştürmüştü, Max da tezgâha ilk kez zarf koymuyordu. En sonuncusu resepsiyonist on yıl önce daha Napoli’deki Hotel Vesubio’da çalışırken olmuştu. Tesisin devamlı müşterisi olan Silvia Massari isimli yaşlı bir sinema aktrisi önceki gece ve ertesi gün bütün sabah geçici ama heyecanlı ve samimi anlar yaşadığı Max’la terasta akşam yemeğini yerken, Max’ın kaldığı odanın (Spadaro ayarlamıştı) yanındaki odada değerli bir Nardi moretto broş ortadan kaybolmuştu. Bu üzücü olay gerçekleşirken, Max yalnızca birkaç dakikalığına sevgilisinin acıklı bakışlarını ve muhteşem manzaralı terası terk edip ellerini yıkamaya gitmişti. Böyle olunca Massari, Max’ın dürüstlüğünden, harika gülümsemesinden ve onunla böyle ilgilenmesinden dolayı ondan hiç kuşkulandı. Sonunda her şey bir sonuca vardı tabii, orada çalışan bir garson iyice araştırıldı, ellerinde kanıt olmamasına rağmen görevinden alındı. Aktrisin sigortası olayın icabına bakmıştı, Tiziano Spadaro da o sırada Max’ın hesabını görmüştü ve Max da mükemmel bir centilmen edasıyla bahşiş bırakıp otelden ayrılmıştı, o zaman da benzer şekilde önüne bir zarf bırakmıştı, yalnızca daha cömert davranmıştı.

“Satrançla ilgilendiğini bilmiyordum.”

“Öyle mi?” O eski profesyonel gülümsemesini yaptı, kocaman ve bembeyaz, eski repertuvarında en sık kullandığı yön-

temlerden biri idi. “Hoş. Hep bir merakım vardı. İlgi çekici bir ambiyans. İki harika oyuncuyu birden görebilmek için eşsiz bir fırsat... Futboldan daha iyi.”

“Ne dolaplar çeviriyorsun Max?”

Sorgulayan, sakın bakışlarını sürdürdü.

“Emeklilik zamanını tehlikeye atacak bir şey yok. Sözümü aldın. Sana verdiğim hiçbir söze ihanet etmedim.”

Uzun, düşünceli bir duraklama oldu. Spadaro’nun kaşları arasında derin bir kırıksıklık oluştu.

“Haklısın,” diye itiraf etti sonunda.

“Hatırladığına sevindim.”

Diğeri de yeğin düğmelerine baktı ve hayali toz parçacıklarını kaldırıyormuş gibi eliyle çırpı.

“Polis sabıka kaydına bakacak.”

“Neden ki? İtalya’da tamamen temizdim. Üstelik polisin bununla ne ilgisi olur?”

“Bak. Bazı şeyler için yaşın geçti artık... Hepimizin geçti. Unutma bunu.”

Max cevap vermedi ve duygusuzca resepsiyoniste bakmaya devam etti. Parlayan ahşabın üstündeki hâlâ kapalı olan zarfı inceliyordu.

“Kaç gün kalacaksın?”

“Bilmiyorum.” Max kayıtsız bir jest yaptı. “Bir hafta yeterli olur sanıyorum.”

“Sanıyor musun?”

“Yeterli olur.”

Zarfin üstüne diğer parmağını da koydu. Sonra da iç çekti ve yavaşça kayıt defterini açtı.

“Sadece bir hafta için söz verebilirim. Sonrasında bakarız.”

“Tamamdır.”

Spadaro bir komi çağırmak için avucunun içiyle üç kez zile bastı.

“Manzarası olmayan küçük, tek kişilik bir oda. Kahvaltı dahil değil.”

Max ceketinin cebinden belgelerini çıkardı. Onları tezgâha koyduğunda zarf orada değildi.

Kadının kocasının *Cap Polonio*'nun ikinci sınıf lounge barına girdiğini görünce şaşırdı. Gün ortasıydı ve Max liman güvertesine açılan geniş bir pencerenin yakınında oturuyordu, kendine aperitif olarak bir bardak sulandırılmış absinth ve birkaç tane de zeytin aldı. Bu yeri çok sevdi çünkü olduğu yerden bütün salonu görebiliyordu (rahat, kırmızı birinci sınıf koltuklar yerine hasır koltuklar vardı) ve denize bakabiliyordu. Hava hâlâ iyiydi, bütün gün hava güneşliydi ve gece de gökyüzü açıktı. Kırk sekiz saat süren sert dalgalardan sonra, gemi dengelenmek için sallanmayı bıraktı ve yolcular zeminin sallandığı yöne doğru uyum sağlamaya çalışarak yürümeyi bırakıp birbirlerine bakarak daha güvenli şekilde hareket edebildi. Daha önce Atlantik'i beş kere geçmiş olan Max, bu seferkinden daha rahat geçen bir yolculuk hatırlamıyordu.

Yan masalarda neredeyse hepsi erkek olan bazı yolcular iskambil, tavla, satranç veya at yarışı oynuyordu. Oysaki yalnızca arada sırada oynayan ve pragmatist bir oyuncu olan Max (Fas'ta üniforma giydiği zamanlar bile çoğunun yaptığı gibi kumara çok düşmemiştii) güvertede okyanus ötesine sık geçen profesyonelleri izlemekten zevk alıyordu. Üçkâğıtlar, numaralar, saf hareketler, verilen tepkiler, karmaşık insan doğasını öylesine güzel

yansıtan oyun kuralları bakmasını bilen biri için tıpkı herkese açık olan iyi bir okul gibiydi; Max da bunlardan epey faydalı dersler çıkarıyordu. Dünyadaki tüm gemilerde olduğu gibi, *Cap Polonio*'da da birinci sınıf, ikinci sınıf ve hatta üçüncü sınıf kumar oyuncuları vardı. Elbette mürettebat da durumlardan haberdar oluyordu, hem gemideki gözetmenler hem de kâhyalar ve salon şefleri oyuncuları devamlı göz ucuyla gözlemleyip yolcu listesinde isimlerini işaretliyorlardı. Max uzun zaman önce, *Cap Arcona*'da, Brereton adında bir oyuncu tanımişti; adam *Titanik*, Kuzey Atlantik'in donmuş suları içine batarken gemide birinci sınıf duman salonunda uzun süren bir efsanevi briç oyununu bitirmesiyle şöhret salmıştı, üstelik oyunu kâr ederek bitirmiş ve tam zamanında son kalan filikaya yetişerek canını kurtarmıştı.

Gerçek şu ki Max o sabah Armando de Troeye'nin *Cap Polonio*'da ikinci sınıf lounge bara girdiğini görünce çok şaşırmıştı, zira yolcular genelde kendilerine ayrılmış alanın dışına pek çıkmazlardı. Ancak daha da şaşırtıcı olan durum ünlü bestecinin spor avcı ceketini, altın zincirli saatini taktığı yeleği, bol pantolonları ve turist kepiyle kapıda durup ortamı izlemesiydi; üstelik Max'ı gördükten sonra, hemen ona dönüp dostça gülümsedi ve onu yanına oturmaya davet etti.

“Ne içersiniz?” diye sordu bir garsonun dikkatini çekmeye çalışırken. “Absinth?”

“Bana fazla geliyor. Sanırım vermut alacağım.”

Kırmızı ceketli garson içkileri getirdiğinde Armando de Troeye, Max'ı dans pistindeki maharetleri için tebrik etti ve transatlantik gemiler, müzik ve profesyonel danslar hakkında nezaketli ve düzgün şekilde dostane bir sohbet etti. *Nocturnos*'un bestecisiydi (diğer eserlerinin yanı sıra meşhur *Scaramouche* ve *Diaguilev*'in ününü dünyanın dört bir yanına yaydığı *Pasodoble para don Quijote* balesini de bestelemişti), salon dansçısı da

onun kendinden emin bir adam, kim olduğunun ve ne sunduğunun farkında olan bir sanatçı olduğunu tasdik etti. Bunun yanında, adam ikinci sınıf barda nazikçe üstünlük taslamasına rağmen (sonuçta müzik kariyerinin alt basamaklarında olan mütevazı bir çalışan karşısında tanınmış bir müzik bestecisi vardı) arkadaş canlısı görünmek için epey çaba sarf ediyordu. Gösterdiği tüm bu kibire rağmen Max'ın onun karısıyla önceki gecelerde birinci sınıf salonda dans ederkenki o kayıtsızlığından oldukça uzaktı.

“Sizi temin ederim, gözlerimi alamadım. Adeta mükemmelliğe ulaşmıştınız.”

“Böyle söylediğiniz için teşekkür ederim. Ancak mübalağa ediyorsunuz.” Max daha lafını bitirmeden nazikçe gülümsedi. “Bu aynı zamanda partnerle de ilgilidir... Sizin de pekâlâ bildiğiniz gibi, böylesine müthiş dans eden sizin eşiniz.”

“Elbette. Şüphe yok ki, o eşi benzeri olmayan bir kadın. Yine de buna önayak olan sizdiniz. Tabiri caizse bölgenizi işaretlediniz. Üstelik bu doğaçlamayla yapılacak bir şey değil.” De Troeye garsonun masaya koyduğu bardağı aldı, ikinci sınıf barda servis edilen vermutun kalitesinden şüphe eder gibi ışıktaki içkiyi inceledi. “Size işinizle ilgili bir soru sorabilir miyim?”

“Tabii ki.”

Dikkatlice bir yudum aldı. İnce bıyığının altından ne olduğu anlaşılamayan bir yüz ifadesi yaptı.

“Böyle tango yapmayı nereden öğrendiniz?”

“Buenos Aires'te doğdum.”

“Bunu duyduğuma çok şaşırdım.” De Troeye bir yudum daha aldı.

“Aksanınız öyle değil.”

“Erken yaşta ayrıldım. Babam 1890’lı yıllarda oraya Asturias’tan* göç etmiş... İşleri iyi gitmedi ve sonunda hastalığa yakalanıp İspanya’ya döndü ve orada vefat etti. Bunlar olmadan yıllar önce de İtalyan bir kadınla evlendi, birkaç çocuğu oldu ve hepsini yanma alıp İspanya’ya götürdü.”

Besteci, merakla dinlerken hasır sandalyenin koluna yaslandı.

“Peki, ne zamandır orada yaşıyorsunuz?”

“On dört yıl olacak.”

“Bu her şeyi açıklıyor. Bu otantik tangolar falan... Niçin gü-lümsüyorsunuz?”

Max içtenlikle omuz silkti.

“Çünkü ortada otantik bir şey yok. Orijinal tango farklıdır.”

Gerçekten şaşırmıştı ya da öyle görünüyordu. Belki de nezaketen ilgileniyordu. Bardak, masayla de Troeye’nin yarı açık ağzının arasında kalıyordu.

“Cidden mi? Peki nasıl?”

“Orijinal tango daha hızlıdır, kenar mahallelerden gelen halk müzisyenleri çalar. Bir bakıma, zarif bir dans olmaktan ziyade şehvetlidir. Hayat kadınları ve kabadayılardan dans ettiği *cortes y quebradas*** figürlerinden oluşur.”

Diğer adam bir kahkaha patlattı.

“Bazı yerlerde hâlâ öyle yapılıyor,” dedi.

“Pek sayılmaz. Orijinal tango çok değişti, özellikle de Paris’te on-on beş sene önce moda olan yeraltı dünyasının apaçi danslarıyla birlikte... Sonra da halk onları örnek almaya başladı. Oradan da Arjantin’e Fransızlaşmış biçimde geri döndü, nere-

* İspanya’ya bağlı özerk bir bölge. (e.n.)

** Tangonun koreografik figürleridir. Zarif görünmedikleri ve müstehcen bulundukları için daha sonra kaldırıldılar. (ç.n.)

deyse gösterişli diyebileceğimiz kadar şerefli oluverdi.” Yeniden omuz silkti, kalan absinthi de içti ve ona dostça gülümseyen besteciye baktı. “Umarım anlatabilmişimdir.”

“Elbette. Çok ilginç... Sürprizlerle dolusunuz Bay Costa.”

Max ne besteciye ne de karısına soyadını söylediğini hatırlamıyordu. Muhtemelen de Troeye onu gemideki personel listesinde görmüştü. Ya da özellikle aramıştı. Muhatabının merakını gidermeye devam etmeden önce bir anlığına, çok da derine inmeden düşündü. “Paris etiketini de alınca,” diye ekledi “eskiden edepsiz ya da genelev işi olarak görülüp onaylanmayan tango, daha sonra benimsendi. Sonrasında yalnız kenar mahallelere özgü bir şey olmaktan çıktı, salonlarda da yerini aldı. O zamana dek fahişelerin ve düşük sınıf pezevenklerin icra ettiği orijinal tango, refahı yerinde insanların da gizli kapaklı yaptığı bir dans-tı. Hovarda sevgililer ve bozuk ahlaklı, alemdar adamlar nota kâğıtları getirir, zengin ailelerin kızları da bunları gizlice evlerindeki piyanoda çalardı.”

“Ama siz,” dedi de Troeye, “tabiri caizse modern tango yapıyorsunuz.”

Modern kelimesi Max’ı güldürdü.

“Tabii ki. Çünkü benden istedikleri bu. Ayrıca bildiğim de bu. Buenos Aires’teki eski tangoyu hiç yapmadım, o zamanlar çok küçüktüm. Ama başkalarının yaptığını çok gördüm. Tutarsız görünse de dans ettiğim tangoyu Paris’te öğrendim.”

“Peki oraya nasıl gittiniz?”

“Uzun hikâye. Sizi sıkmak istemem.”

De Troeye, Max’ın karşı çıkmasına aldırış etmeden garsondan birer tur daha içki söyledi. Kimseye sormadan içki söylemeye alışkın görünüyordu. Başka insanların masasında bile, sanki onları ağırlayan kendisiymiş gibi davranan bir tipti ya da öyle gibi görünüyordu.

“Beni sıkmak mı? Bilakis. Bu anlattıklarınızla ne kadar ilgilendiğimin farkında değilsiniz... Buenos Aires’te hâlâ eski usul tango yapanlar var mı? Ya da saf tango mu demeliyim?”

Max bir anlığına düşündü ve sonunda başını tereddütle oynattı.

“Saf diye bir şey kalmadı. Ama hâlâ yapılan bazı yerler var. Elbette popüler dans pistlerinde değil.”

Besteci ellerine baktı. Büyük ve güçlülerdi. Hele ki salon dansçısının hayalindeki ünlü besteci ellerine hiç benzemiyorlardı, zarif değillerdi. Kısa ve temiz tırnaklar, diye gözlemledi Max. O mavi mühürlü altın yüzüğü, alyansıyla aynı parmağındaydı.

“Sizden bir iyilik isteyeceğim, Bay Costa. Benim için önemli bir şey.”

Yeni içkiler geldi. Max kendininkine dokunmadı. De Troeye dostça ve güvenilir bir şekilde gülümsedi.

“Sizi öğle yemeğine davet etmek istiyorum,” diye devam etti. “Bunu daha ayrıntılı konuşabilmemiz için.”

Salon dansçısı hantal bir gülümsemeyle şaşkınlığını gizledi.

“Çok teşekkür ederim fakat birinci sınıf yemek salonuna gidemem. Biz çalışanlara izin vermiyorlar.”

“Haklısınız,” dedi besteci, düşünceliydi, *Cap Polonio* gemi kurallarını ne derece değiştirebileceğini gözden geçirircesine alınını kırıştırdı. “Bu oldukça rahatsız edici bir durum. Belki ikinci sınıfta birlikte yemek yiyebiliriz... Ama daha iyi bir fikrim var. Eşimle birlikte çift kişilik bir suit odada kalıyoruz, tam da üç kişilik bir masa ayarlayabiliriz... Bize bu şerefi verir miydiniz?”

Max tereddüt etti, hâlâ şaşkındı.

“Çok incesiniz. Ama yapabilir miyim bilmiyorum...”

“Endişelenmeyin. Biraz ek ücretle bunu ayarlarım.”

De Troeye son yudumu da aldı ve bir meseleyi halletmişçesine bardağı masaya sertçe koydu. “Yani, kabul ediyor musunuz?”

Max'ın son çekincesi basit bir güvenlik endişesiydi. Aslında o zamana kadar hiçbir şey umduğu gibi gitmemişti. Yine de bir açıdan beklediği gibi olduğuna karar verdi, bir an düşündükten sonra. Artıları ve eksileri hesaplamak için biraz zamana ve daha fazla bilgiye ihtiyacı vardı. Armando de Troeye oyuna birdenbire yeni bir nefes getirdi. Beklenmedik bir şekilde.

“Belki eşiniz...” diye söze başladı.

“Mecha bunu duyduğuna çok sevinecektir,” dedi diğeri, hesabı getirmesi için kaşlarını kaldırarak garsonun dikkatini çekmeye çabalarken. “Sizin gördüğünüz en iyi salon dansçısı olduğunuzu söyledi. Onun için de bir zevk olacak.”

De Troeye toplam tutara bakmadan oda numarasını yazıp imzaladı, garsona bir banknot bahşiş bıraktı ve ayağa kalktı. Max da nezaketen aynısını yapmak üzereydi ki de Troeye bir elini onun omzuna koydu ve tuttu. Eli, Max'ın hayalindeki bir müzisyen eline göre epey güçlüydü.

“Bir konuda düşüncelerinizi merak ediyorum.” Yeleğinden çıkardığı altın zincirin ucunda duran saatini çıkardı ve umursamayan bir jestle saate baktı. “On ikide görüşürüz o zaman... Oda 3A'da. Sizi bekliyoruz.”

Cevap bile beklemeden gitti. Salon dansçısının bu daveti kabul edeceğini varsaymıştı. Armando de Troeye bar salonundan ayrıldıktan bir süre sonrasına kadar Max onun çıktığı kapıya bakmaya devam etti. Onun sergilediği bu beklenmedik davranışı ve gelecek günlerde nasıl bir plan izleyebileceğini düşündü. Belki de nihayetinde, bu mesele çok daha karmaşık ihtimallere olanak sağlayacak, beklediğinden çok daha kârlı çıkacaktı. Sonunda bunları düşünürken, çay kaşığına bir küp şeker koydu, onu aldı ve absinthin olduğu bardakta dengede tutarak biraz su ekledi ve yeşilimtrak likörde şekerin çözünmesini izledi. Kendi

kendine gülümserken bardağı dudaklarına götürdü. Bu sefer içkinin sert ve tatlı tadı ona ikinci lejyonier Boris Dolgoruki-Bagration'ı veya Fas'ın yerli kulübelerini anımsatmadı. Zihni daha çok Mecha Inzunza de Troeye'nin boynunda taşıdığı, dans salonundaki ışıkları yansıtan o inci kolyeyle meşguldü. Bir de kadının omuzlarından çıplak boynuna uzanan o hatlarıyla. Canı bir tango melodisini ısıklık çalmak istedi, tam yapacaktı ki nerede olduğunun farkına vardı. Ayağa kalktığı anda, ağzındaki absinth tadı tıpkı ona kadın ve macera vaat ediyormuş gibi tatlıydı.

Resepsiyonist Spadaro yalan söylemişti. Oda hem küçüktü hem de çekmeceli bir sandık ve boy aynalı antika bir gardıropla döşenmişti, tuvalet daracıktı ve tek kişilik yatak çok mütevazı duruyordu. Ama odanın manzarasız olduğu doğru değildi. Batıya bakan tek pencereden, Marina Grande üzerinde bulunan Sorrento'nun bir bölümü, parktaki ağaçlar ve Punta del Capo'nun dağlık yamacında kademeler halinde konumlanmış villalar görülebilirdi. Max pencerenin önündeki panjurları açtı, dışarıya doğru eğildiğinde ışıktan gözleri kamaştı, körfezin bir kısmı görünüyordu, Ischia adası uzaktan bulanık halde beliriyordu.

Duştan çıktıktan hemen sonra, otelin ambleminin olduğu bir bornozun içinde çıplaktı, Doktor Hugentobler'in şoförü gardıroptaki aynadan kendine baktı. İnsan davranışlarını profesyonel şekilde görmeye eğitilmiş kritik bakışları (başarısı veya bozguna uğraması daima buna bağlıydı), yaşlı adamın görüntüsünde, nemli, gri saçlarında, kırışmış suratında ve yorgun gözlerinde gezindi. Kendine alıcı gözle bakıp onun yaşındaki insanların nasıl çökmüş görüldüğünü de hesaba katınca, epey formda görüldüğü kararına vardı. Hasarlar, kayıplar ve çöküş. Onulmaz mağlubiyetler. Böyle olunca, kendini yatıştırmak için bornozunun kumaşını okşadı, kuşkusuz birkaç sene öncesine göre daha

kilolu ve iri yapılıydı; yine de bel ölçüleri hâlâ düzgündü; dik durdu, çöküşün, karanlık yılların ve kaybolan umudunun onu def etmediğini kanıtlarcasına gözleri hâlâ canlı ve zeki bakıyordu. Bunu doğrularcasına, tıpkı senaryonun zor kısmını oynayan bir aktör gibi, Max aynada yansıyan yaşlı adama gülümsedi, görünüşe göre yaşlı adam da aynı anda yüzünü aydınlatan bir jestle ona karşılık veriyordu: samimi, inandırıcı, kendine güvenmeyi teşvik eden mükemmel bir zarafetle. Bu halde hareket etmeden, gülümsemesinin yavaşça geçmesine izin vererek biraz daha durdu. Sonra da şifonun üstünden bir tarak aldı, eski tarzda bir hareketle ortaya kusursuz bir çizgi çekerek, sol tarafı biraz üstte kalacak şekilde saçlarını geriye doğru dümdüz taradı. Kritik gözleriyle son halini değerlendirirken, jestlerinin hâlâ güzel göründüğüne karar verdi. Ya da en azından gideri vardı. Hâlâ soylu bir görüntüye sahipti (eskiden soylu görünmek, soylu bir aileden gelmekle neredeyse bir tutuluyordu), yılların onu tecrübelendirmesiyle sahtekârlığını ele verecek her türlü hoş görünmeyen belirtiyi yontarak ortadan kaldırmıştı. Kısacası, genelde belirsiz düşman bölgesinde kendini tehlikeye atmasına geçit veren canlandırıcı bir geçmişin kalıntıları, ona bir avcının soğukkanlılığını kazandırmıştı. Onların arasında başarılı olabilmiş ve hayatta kalabilmişti. Kılpayı. Bu zamana dek.

Bornozundan sıyrılan Max, tıpkı eski günlerdeki gibi şapkasının duruşunu, kravatının düğümünü, cebine koyduğu mendilin beş farklı katlama yolunu dahi özenle düşünerek giyinmeye başlarken *Torna a Sorrento* şarkısını ıslık çaldı, bunu optimist bir havayla yaptı ve elindeki silahlara güvenerek savaşa hazırlanan bir savaşçı gibi hissetti. İpek çamaşırlarını, gri çorapları ve Doktor Hugentobler'in gardırobundan aldığı beli biraz bol gelen gömleği giyerken (bunu yapmak için yatağın kenarına eğilmesi gerektiğinden biraz zaman aldı) geçmişinin belli be-

lirsiz farkındalığı ve yaklaşmakta olan savaş için duyduğu o tanıdık umut hissi artık gururunu okşuyordu. Son yıllarda dar kıyafetler, İspanyol paça pantolonlar, üzerine yapışan ceketler ve gömlekler modaydı, yine de bu tarz şeylere pek rağbet etmeyen Max sanki onun için dikilmiş gibi duran klasik kesim bir Sir Bonser düğmeli yaka soluk mavi bir ipek gömlek giymeyi tercih ederdi. Düğmelerini iliklemeden önce, gözleri göğüs kafesinin hemen bir parmak altında sol tarafında yıldız şeklindeki yara izine takıldı; 2 Kasım 1921’de Taxuda, Fas’ta Rifli bir polis kurşununun azizliğine uğradı ve kurşun akciğerini kılpayı ıskaladı, Melilla’da hastanede bir süre yattıktan sonra, nihayet askerliğe normalden beş ay önce alman Max Costa’nın İspanyol Yabancı Lejyonu’nun Birinci Taburu’nun 13. Bölüğü’ndeki kısa süren askeri kariyeri son buldu; bu yüzden asıl adı “Maximo Covas Lauro”dan ebediyen feragat etti.

“Tango,” diye lafa girdi Max, besteci ve karısıyla sohbet ederken, “birkaç farklı dansın birleşmesiyle ortaya çıktı: Endülüs tangosu, Habanera, Milonga ve siyahi köle dansları. Arjantinli gaucholar* gitarlarıyla beraber Buenos Aires’in kenar mahallelerindeki barlara, dükkânlara ve genelevlere ilk geldiklerinde, yanlarında milonga şarkılarını ve nihayetinde de tango-nun temeli olan milonga dans müziğini getirdiler. Siyahilerin müzikleri ve dansları büyük öneme sahipti, zira o zamanlar çiftler birlikte dans etseler de bunu sarılarak yapmıyorlardı. Şimdi- kinden çok daha fazla çapraz ve arka adım, basit ya da karmaşık dönüşler vardı.

“Siyahi tangosu mu?” Armando de Troeye gerçekten şaşır- mış görünüyordu.

* Güney Amerika’nın Kızılderili ve İspanyol melezi olup pampalarda yaşayan halkına denir. Arjantinli, Uruguaylı ve Güney Brezilyalı kovboylar için de kul- lanılır. (ç.n.)

“Oralarda siyahilerin olduğunu bilmiyordum.”

“Bir zamanlar vardı. Tabii, eskiden kölelerdi. Yüzyılın dönümünde büyük kısmı sarı humma salgınında hayatını kaybetti.” Üçü beraber birinci sınıf ultra lüks kamarada onlar için kurulan masada oturmaya devam ediyordu. Sandık ve çantaların kaliteli deri kokusu, kolonya, sakız ağacı aromaları odada salınıyordu. Geniş bir pencereden durgun mavi deniz görülebiliyordu. Max gri bir takım, yumuşak yakalı bir gömlek giymiş ve desenli bir kravat takmıştı, on ikiyi iki geçte kapıyı tıklattı ve Armando de Troeye ilkin yalnızken huzurlu görünüyordu, yemek (tatlı biberli çorba, mayonezli ıstakoz ve buz gibi bir Ren şarabı) hoş bir atmosferde geçti, başlarda bütün sohbeti de Troeye yürütüyordu, birkaç anısını da paylaştıktan sonra, yeniden Max’ın Buenos Aires’teki çocukluğuna, İspanya’ya dönüşüne ve lüks otellerde ve transatlantik gemilerde salon dansçısı olarak geçirdiği zamana ilişkin sorular sordu. Söz konusu geçmişi olunca, Max her zamanki gibi kısa yorumlar yaptı ve kasten belirsiz konuştu. Niha yet kahve, konyak ve sigaralarını içtikten sonra, bestecinin isteği üzerine yine tangodan konuşmaya başladılar.

“Beyazlar,” diye anlatmaya devam etti Max, “başlarda sadece siyahileri izlediler, çok geçmeden de onların danslarını benimsediler ama bunu yaparken yapamadıkları adımları yavaşlattılar ve valsten, habanera ve mazurkadan da birtakım hareketler eklediler... Unutmayın ki o zamanlar tango bir müzik değildi, bir dans ve çalgı çalma çeşidiydi.”

Manşetlerini ve gümüş kol düğmelerini masaya yaslayarak konuşurken Max’ın gözleri ara sıra Mecha Inzunza’nınkilerle buluşuyordu. Bestecinin karısı neredeyse bütün yemek boyunca sessiz kaldı, sohbeti dinleyerek, yalnız arada kısa yorumlar yaptı ya da bir soru yöneltip nezaketen ilgilendi ve cevabını bekledi.

“İtalyanların ve Avrupalı göçmenlerin yaptığı tango,” diye devam etti Max, “daha da yavaşladı, daha az dağınık hale geldi, buna rağmen kenar mahallelerin compadritoları siyahilerin bazı davranışlarını benimsedi... Bir çift normal bir şekilde dans ederken, deyimi yerindeyse, erkek araya girer ve kendinin ve partnerinin hareketini durdurarak biraz gösteriş veya quebrada yapar,” dedi ve onu pürdikkat dinleyen kadına baktı. “Bu meşhur corte, yani geçen gün sizin de harika dans ettiğiniz o tango, aslında bunun namuslu versiyonuydu.”

Mecha Inzunza yoruma bir gülümsemeyle teşekkür etti. Üzerinde şampanya rengi ince, transparan bir elbise vardı ve pencereden gelen ışık, ensesinde kesilmiş kısa saçlarını ortaya çıkarıyordu. Boynunun zarif hatları transatlantiğin palmiyeli salonunda müzik olmadan yaptıkları sessiz tangodan beri Max’ın zihnini meşgul ediyordu. O gün mücevher olarak üzerinde sadece boynuna iki kere doladığı inci bir kolye ve alyans vardı.

“*Compadrito* nedir?” diye sordu kadın.

“Neydi, desek daha doğru olur.”

“Artık yoklar mı?”

“Geçtiğimiz on-on beş yılda çok şey değişti... Ben daha çocukken, büyükbaş hayvanlara binip Buenos Aires’in işçi sınıfının yaşadığı varoş yerlere yerleşen düşük gelirli gauchoların çocukları ya da torunlarına compadrito denirdi.”

“Kulağa tehlikeli geliyor,” dedi de Troeye.

Max ilgisiz göründü. “Aslında pek tehlikeli sayılmazlardı,” diye açıkladı Max. “Tabii compadreler ve compadronlar için aynı şeyi söyleyemem. Onlar daha haşin insanlardı. Bazıları gerçek anlamıyla kötü adamlardı ve ötekiler de onlar gibi davranıyordu. Onları siyasette koruma olarak ya da seçim zamanlarında ve benzerlerinde kullandılar. Ama İspanyol soyadı taşıyan

asıl compadrelerin yerine, daha sonra onları taklit eden göçmen çocukları geçti. Bunlar da ahlak kuralları olmayan, cesareten yoksun, bıçaklarla eski usul kavgalar eden adi suçlulardı.”

“Yani gerçek tango compadrito ve compadrelerin dansı mı?” diye merak etti Armando de Troeye.

“Bir zamanlar öyleydi. O eski tangolar basbayağı müstehcendi, çiftler bedenlerini birleştirir, bacaklarını birbirine dolar ve kalçalarını sallardı, daha önce de bahsettiğim gibi bu, siyahilerin dansıydı... Unutmayın ki ilk tango dansçıları orduya hizmet eden fahişeler ve genelevdeki kadınlardı.” Gözünün ucuyla baktığında Max, Mecha Inzunza’nın gülümsemesini fark etti, kibirli ama gitgide daha çok ilgi gösteren bir gülümseme. Onun gibi kadınların böyle konular konuşulduğunda aynı şekilde gülümsemediğini daha önce görmüştü.

“Öyleyse kötü şöhretli desenize,” dedi kadın.

“Öyle tabii,” dedi Max nezaketle ve kocasına dönerek devam etti. “Düşünün, ilk tangolardan birinin adı ‘*Dame la lata*’, yani ‘Bana kutuyu uzat’...”

“Kutu mu?”

Bir daha yan yan baktı. Salon dansçısı kelimeleri nasıl en doğru şekilde seçeceğini düşünüyordu.

“Jeton da diyebiliriz,” dedi nihayet, “genelev patroniçesi müşterilere birer tane verir, hayat kadını da jetonun karşılığında asilzadesinden nakit parasını alır.”

“Asilzade kulağa egzotik geliyor,” diye yorum yaptı kadın.

“*Maquereau* anlamına geliyor,” dedi de Troeye.

“Fransızların pezevenge verdiği isim.”

“Gayet iyi anladım, hayatım.”

“Tango ünlenip aile kutlamalarında bile yapılmaya başlayınca,” diye devam etti Max, “*cortes* edepsiz bulunduğu gerekçeyle yasaklandı. Tango daha yeni çıktığında sadece İtalyan ve İspanyolların halk matinelelerinde, genelevlerde ve zengin çocukların garsonyerlerinde yapılırdı. Hatta, tangonun dans pistlerini ve tiyatroları kasıp kavurduğu bugün bile, *cortes* ve *quebradas* belirli çevrelerde yasak kalmaya devam etti. Kabaca ‘bacaklarını dolamak’ dedikleri şeyden bahsediyorum. Tango toplum tarafından kabul edilmek uğruna, tabiatından ödün vermek zorunda kaldı,” diye çıkarım yaptı Max. “Böylece hem adımları yavaşladı hem de daha az şehvetli oldu. İşte bu, ünlü olmak için Paris’e kadar yolculuk eden evcilleştirilmiş tangoydu.”

“Sonra da salonlarda, bir de televizyonda çıkan Valentino’nun oynadığı aptal parodide gördüğümüz o tekdüze dans oluverdi.”

Bal rengi gözler Max’ı izliyordu. O da bunun farkında, elinden geldiğince soğukkanlı davranmaya çalışarak tabakasını çıkardı ve açıp kadına ikram etti. O ve kocası birer tane Türk sigarası aldı, kadın sigarayı küçük fildişi ağızlığına taktı ve kocası da altın bir çakmakla ona ateş verdi. Aleve doğru hafifçe eğilmiş olan kadın, başını kaldırdı ve pencereden gelen ışıqla mavimsi bir tona dönüşen ilk sigara dumanının içinden Max’a bir daha baktı.

“Buenos Aires’te de mi?” diye sordu Armando de Troeye.

Max gülümsedi, kapalı tabakasının ucuna hafifçe vurduktan sonra Abdül Paşa’sını yaktı. Sohbetin dönmesiyle beraber, kadının gözlerine yeniden bakma fırsatı buldu. Gülümsemeye devam ederek üç saniye boyunca ona baktı. Sonra kocasına döndü.

“Banliyö taraflarındaki varoş yerlerde kimileri ara sıra quebrada yapmaya ve bacaklarını dolamaya devam eder. Eski tango-

nun son kalıntıları işte oradadır... Bizim dans ettiğimiz aslında onun yumuşatılmış hali. Yani zarif bir habanera.”

“Şarkı sözleri için de mi aynı şey geçerli?”

“Evet ama bu daha yeni bir fenomen. Başlarda tango sadece müzik ya da tiyatrolarda söylenen bir çift beyitti. Ben çocukken, tango söylendiğini çok nadiren duyardım, duyduğumda da bunlar muzip kabadayılardan söylediği, hep farklı anlamlara gelebilen, belirsiz şeyler olurdu...”

Max bir şeyler daha eklemenin uygunluğundan emin olmayarak bir an durakladı.

“Sonra?”

Soruyu yönelten kadındı, bu sırada gümüş çay kaşıklarıyla oynuyordu. Max’a karar verdi.

“Yani... Tek yapmanız gereken o zamanın bazı şarkı isimlerine bakmak: *Qué polvo con tanto viento* (Rüzgârdaki Tohumlar), *Siete pulgadas* (On Sekiz Santimetre), *Cara Sucia* (Pis Surat) ki aslında bu son saydığım başka bir şeye gönderme yapıyordu *La c...ara de la l...una*, başlıktaki baş harflerden sonra düşündürücü üç nokta var, yani öyle yazıldığında, kabalığımı bağışlayın, *La concha de la lora*, yani kaldırım çiçeğinin kukusu anlamına geliyor.”

“Kaldırım çiçeği mi? O da ne demek?”

“Arjantin kenar mahallelerinde ‘hayat kadını’ anlamına geliyor. Argo bir kullanım. Gardel de şarkılarında söyler.”

“Ya kuku?”

Max cevap vermeden Armando de Troeye’ye baktı. Adamın komik yüz ifadesi geniş bir gülümsemeye dönüştü.

“Anlaşıldı,” dedi.

“Anlaşıldı,” diye tekrarladı kadın da bir an sonra ve gülümsemeden.

“Duygusal tango,” diye devam etti Max, “yeni bir fenomen. Hüzünlü şarkı sözlerini meşhur edip tangoyu boynuzlanan ser-seriler ve düşmüş kadınlarla dolduran kişi Gardel’di. Onun sesi artık kabadayıların edepsizliğini, gözyaşlarına ve pişmanlığa çevirdi. Şair zırvaları işte.”

“Onunla iki sene evvel karşılaşmıştık, Roma ve Madrid turu yapıyordu.” dedi de Troeye. “Çok samimi biri. Biraz üçkâğıtçı ama eğlenceli.” Karısına baktı.

“Gülümsemesini hatırlıyorsun, değil mi? Çok kasıntı duruyordu.”

“Ben de bir keresinde uzaktan onu görmüştüm, El Tropezón’da tavuk yahnisi yiyordu,” dedi Max. “Tabii etrafında insanlar vardı. Ben de yanına gitmeye cesaret edemedim.”

“Cidden iyi şarkı söylüyor. Pek de mahzun, değil mi?”

Max sigarasından bir duman aldı. De Troeye kendine biraz daha konyak koydu, Max’a da teklif etti ama Max başını hayır anlamında salladı.

“Aslında bu tarzı o yarattı. Eskilerde sadece genelevlerde söylenen açık seçik şarkılardı... Öncesinde tarzı Gardel gibi olan yoktu.”

“Ya müziği?” De Troeye dudaklarını konyakla ıslattı ve bardağının üzerinden Max’a baktı. “Sizce eski tango ve modern tango arasında ne farklar var?”

Salon dansçısı sandalyeye yaslandı, külünü dökmek için işaretparmağıyla hafifçe sigarasını küllüğe silkti.

“Ben müzisyen değilim. Sadece hayatımı kazanmak için dans ediyorum. Sekizlik notayla dörtlük notayı bile ayırt edemem.”

“Yine de düşüncenizi merak ediyorum.”

Max cevap vermeden önce sigarasından iki nefes daha aldı.

“Bildiğim şeylerden bahsedebilirim. Hatırladığım kadarıyla en azından... Dansa ve şarkı sözlerine ne olduysa, müziğe de aynı şeyler oldu. İlk müzisyenler sezgi yoluyla öğrenip nota kâğıtlarına bakarak ya da ezbere az bilinen parçaları çalarlardı. Taksim geçmek derler, bizim oralarda. İçlerinden geldiği gibi doğaçlama çalan jaz grupları gibi düşünülebilir.”

“Peki o orkestralar nasıldı?”

“Küçüklerdi,” diye açıkladı Max. “Üç ya da dört tane müzisyen, bass veren bir bandoneon, basit notalar ve hızlı tempo-
dan oluşurdu. Şarkı bestelemekten ziyade bir yorum getirirlerdi. Zaman geçtikçe, o orkestraların yerini daha modern topluluklar aldı. Gitar soloları yerine piyano geldi, keman eşlik etmeye başladı ve diatonik akordeon mırıltıları eklendi. Bu da deneyimsiz dansçıların ve yeni hayran kitlesinin lehineydi. Profesyonel orkestralar çabucak bu yeni tangoya ayak uydurdular.”

“Bizim dans ettiğimiz tango da bu işte,” diye sonuçlandırdı, sigarasını yavaşça söndürürken. “*Cap Polonio*’nun salonunda ve Buenos Aires’in diğer elit yerlerinde çalan bu.”

Mecha Inzunza da Max sigarasını söndürdükten üç saniye sonra aynı küllükte kendininkini söndürdü.

“Ya diğerine ne oldu?” diye sordu fildişi ağızlığıyla oynarken. “Eski tangoya ne oldu?”

Kolay olmasa da salon dansçısı bakışlarını kadının ince, zarif ve temiz ellerinden çekti. Onun sol elindeki altın alyans parladı. Yukarı baktığında Armando de Troeye’nin ona boş boş baktığını gördü.

“Hâlâ mevcut,” diye cevap verdi. “Çok ender ve gitgide azalıyor. Bazen öyle mekânlarda çalışıyorlar ki kimse dans etmiyor. Sonuçta daha zor. Daha kaba saba.”

Bir anlığına durdu. Kadının dudaklarında birdenbire bir gülümseme oluştu. Davetkâr bir gülümseme.

“Bir arkadaşım derdi ki kimi tangolar acı verir, kimi tangolar da can alır... Gerçek tangolar daha çok ikinci gruba dahil.”

Mecha Inzunza bir dirseğini masaya yaslamış, avucunun içiyle yüzünün ovalini destekliyordu. Pürdikkat dinliyor gibiydi.

“Kimileri buna Yaşlı Muhafızın Tangosu* der,” dedi Max. “Eski tangoyu modern olandan ayırmak için bu isim kullanılır.”

“Güzel isimmiş,” diye yorum yaptı kocası. “Nereden geliyor peki?”

Artık boş boş bakmıyordu. Kibar bir ev sahibi gibi yeniden nazik bir yüz ifadesine büründü. Max sanki aşıkârlığı vurgulamak istiyormuşçasına ellerini salladı.

“Bilmiyorum. Eski bir tangonun adı da şöyleydi: Yaşlı Muhafız... Nasıl anlatayım bilemedim.”

“Yani hâlâ... müstehcen mi?” diye sordu kadın.

Donuk bir ses tonuyla. Neredeyse bilimsel bir şekilde. Sözgelimi, tıpkı iki böceğin çiftleşmesinin müstehcen olup olmadığını araştıran bir entomologunki gibi, diye bir hükme vardı Max, böceklerin çiftleştiğini varsayarak. Hiç kuşkusuz çiftleşiyorlardı.

“Nereye gittiğinize bağlı olarak değişir,” diyerek onayladı.

Armando de Troeye tüm bu sohbetten keyif alıyor gibi duruyordu.

“Bize anlattığınız şeyler inanılmaz,” dedi. “Sandığınızdan da çok. Üstelik kafamdaki bazı fikirleri değiştirdi. Eski tangoyu gözlerimle görmek isterim... Ve kendi ortamında seyretmek.”

* *El Tango de la Guardia Vieja*: Kelime anlamı, yaşlı muhafızın tangosu. Eski tarz tango. Guardia Vieja kültürel hareketi sahneyi ve tangoyu yaratan müzisyen, şair ve dansçı grubuna verilen isimdir. (ç.n.)

Max ihtiyatla kaşlarını çattı.

“Muhakkak ki düzgün yerlerde yapılmıyordur. Yani bildiğim kadarıyla.”

“Buenos Aires’te böyle yerler biliyor musunuz?”

“Birkaç tane bilirim. Yine de böyle yerlere uygunsuz demek az olur.”

Mecha Inzunza’ya baktı. “Bunlar tehlikeli yerlerdir... Özellikle bir hanımefendiye yaraşmaz.”

“Endişelenmeyin,” dedi kadın buz gibi soğuk ve sakinçe. “Daha önce uygunsuz yerlere gitmiştik.”

Akşamüstüydü. Hâlâ Punta del Capo’nun üzerinde olan akşam güneşi, dağın yamacını kaplayan yeşil ve kıvılcımsı tonları ortaya çıkarıyordu. Max Costa, otele geldiği gün giydiği aynı lacivert ceket ve gri pazen pantolonu giymişti, sadece ipek fularını Windsor düğümüyle taktığı mavi puantiyeli kırmızı bir kravatla değiştirmişti, odasına indi ve yemekten önce aperitif alan müşterilerin arasına karıştı. Yaz bitmişti, sezon kalabalığı da öyle ama satranç turnuvası dolayısıyla otel tıklım tıklımdı. Bardaki ve terastaki masaların neredeyse tümü doluydu. Şövalede duran bir pankart, ertesi gün oynanacak Sokolov-Keller karşılaşmasını duyuruyordu. Max pankartın önünde durdu ve iki rakibin fotoğrafını inceledi. Bir kirpiyi anımsatan sarı saçlarıyla, Sovyet şampiyonu sarı ve kalın kaşlarının altından, berrak ve nemli gözlerle kuşkuyla satranç tahtasındaki taşlara bakıyordu. Yuvarlak ve kaba yüz hatlarıyla, satranç tahtası önünde düşünen bir köylüye benziyordu; sanki büyük büyük ataları buğday ekinlerinin olgunlaşmasını ya da üzerlerinden geçen bulutun yağmur mu yoksa kuraklık mı getireceğini nasıl kara kara düşündüyse, o da satranç tahtasına bakarken aynı öyle düşünüyor gibi görünüyordu.

Jorge Keller ise fotoğrafçıya bakarken adeta dikkati dağılmış ve dalgın görünüyordu. Belki de fotoğraf onun masum görüneceği bir açıdan çekilmiştir, diye düşündü Max. Sanki kameraya değil de kameranin ötesinde duran satrançla ilgili olmasa da onun gençlik hayallerini süsleyen, belli belirsiz hayali birine veya bir şeye bakıyordu.

Meltem ılık ılık esiyordu. Arka fonda hafif müzik ve konuşma uğultuları duyuluyordu. Vittoria'nın terası geniş ve görkemliydi. Tırabzanların ötesinden ufuk çizgisine doğru kademeli olarak artan, altın bir ışığın olduğu Napoli'nin harikulade bir panoramik manzarası görölüyordu. Garsonların şefi, Max'ı bir dizinin üstünde durup denize bakan çıplak bir kadının mermer heykelinin olduğu bir masaya yönlendirdi. Max da masaya oturdu, bir bardak soğuk beyaz şarap söyledi ve etrafına baktı. Şık bir ortamdı, yer ve zaman olması gerektiği gibiydi. Aralarında en çok da Sorrento'yu sezon dışında ziyaret eden Amerikalı ve Almanların olduğu iyi giyinmiş yabancı müşteriler vardı. Geri kalanıysa milyoner Campanella'nın davetlileriydi, gezileri ve otel masrafları karşılanan tanınmış insanlardı. Elbette aralarında kendi imkânlarıyla gelen satranç meraklıları da vardı. Max, yan masalardan birinde güzel bir film aktrisini tanıdı; kadın, içlerinde Cinecittà'da bir yapımcı olan kocasının da olduğu bir grup insanla beraber oturuyordu. Etraflarındaysa yerel gazetecilere benzeyen iki delikanlı vardı, içlerinden birinin boynunda Pentax kamerası asılıydı ve kamerayı her kaldırdığında, Max bir elini yüzüne koyarak ya da başka tarafa bakarak çaktırmadan yüzünü sakladı. Bu dikkatli bir avcının av olmaması için bilinçdişi olarak yaptığı bir reflekti. Artık alışkanlıktan yaptığı bu eski el hareketini, bir profesyonel olarak riskleri minimuma indirmek için içgüdüleriyle geliştirmişti. O zamanlar, hiçbir şey Max'ı yüzünü ve kimliğini bir polise ele vermekten daha savunmasız

bırakamazdı; zira işinin ehli olan bu emektar centilmenin ya da naif bir hüsnütabirle, eskiden dendiği gibi, bu beyaz eldivenli hırsızın oralarda ne dolaplar çevirdiği soruşturulabilirdi.

Gazeteciler uzaklaştığında, Max çevresinde bir göz gezdirdi. Başını eğdiğinde, ilk girişiminde onu görmesinin nasıl da olağanüstü büyük bir şans eseri olacağını düşünüyordu fakat gerçekten de ona pek de uzak olmayan bir masada onu, bir grup insanla beraber otururken gördü ama içlerinde genç delikanlı Keller veya onlarla takılan kız yoktu. Bu kez tüvit şapkasını takmamıştı ve tamamen doğal görünen gümüş grisi tonundaki kısa saçları açıktaydı. Sohbet esnasında, başını hafifçe arkadaşlarına doğru eğip nazik bir edayla ilgileniyor (Max'ın şaşırtıcı derecede iyi hatırladığı bir jest), bazen de sırtını sandalyeye yaslayıp gülümseyerek sohbet ederken başını sallıyordu. Sade bir şekilde giyinmişti, önceki günle aynı şıklıktaydı; koyu renk kloş bir etek ve belinde geniş bir kemerle toplanan beyaz bir ipek gömlek. Bir çift eski tarz süet makosen ayakkabı ve omuzlarını saran yün bir hırka vardı üzerinde. Bileğindeki zarif bir saat dışında kolye ya da başka herhangi bir takısı yoktu.

Max şarabını tattı, bardağın buğulanmasına sebep olan soğukluktan memnun oldu ve masaya bırakmak için arkasına yaslandığı esnada, kadınla göz göze geldi. Bu bakışma anlıktı, yalnız bir saniye sürdü. Kadın etrafına bakarken arkadaşlarına bir şey söyledi ve gözleri onlardan üç masa uzaklıkta oturan adamın gözleriyle buluştu. Yine de adama gözlerini dikerek bakmadı, sohbet devam ettikçe ve biri onun ilgisini çeken bir şeylerden bahsettikçe, bakışları artık arkadaşlarının üzerinde sabitlendi. Hüzünlü bir şekilde gururu yaralanan Max, kendi kendine gülümsedi ve teselliyi bir yudum daha Falerno alarak aradı. Muhakkak ki yıllar Max'ı değiştirmişti ama o da epey değişmiş, diye hükme vardı Max. Yirmi dokuz yıl önce 1937 sonbaharında

onunla son kez Nice'te görüştüklerinden beri kesinlikle çok değişmişti. Hele ondan da dokuz yıl önce Buenos Aires'te olanlardan bahsetmeye bile gerek yoktu. Mecha Inzunza'yla *Cap Polonio*'nun filika güvertesindeyken ettikleri sohbetin üzerinden de çok zaman geçmişti, yani tam da o ve kocasının tango muhabbeti yapmak için Max'ı lüks kamaralarında yemeğe davet ettikten dört gün sonra.

Aynı gün tekrar onu aramaya çıktı, bütün gece uykusuz kalıp açık gözleriyle ikinci sınıf kamarasında güvertenin hafif sallantısını ve transatlantiğin gövdesinde derinden gelen makine seslerini hissetmişti. Cevaplanması gereken sorular ve düşünülmesi gereken planlar vardı. Olası kayıplar ve kazançlar. Hal böyleyken, kendiyle yüzleşmeyi reddetse de maddi sebeplerden ötürü olmayan, tabiatı gereği kişisel bir gerekçesi vardı. Hesaplanamayan, duygulardan, cazibeden ve belirsizliklerden oluşan sıradışı bir şey.

Daha önce de olduğu gibi, onu filika güvertesinde buldu. Gemi son sürat ilerleyerek, gündüz güneşinin (ufukta gitgide yükselen puslu altın bir disk gibiydi) ufak ufak saçıldığı ince sis bulutunu yarıp geçiyordu. Beyaz ve kırmızı boyalı üç büyük bacadan birinin altında, tik bir bankta oturuyordu. Spor kesim, pileli etek ve çizgili bir yün kazak vardı üzerinde. Düz taban ayakkabılar giymişti ve eğilip kitabını okurken yüzünün yarısını örten kısa kenarlı bir hasır şapka takmıştı. Max bu sefer kısaca selam verip gitmedi, onun yerine önünde durdu ve kepini çıkarıp ona günaydın dedi. Salon dansçısı güneşi arkasına almıştı, deniz durgun görünüyordu, gölgesi açık duran kitaba ve onu görmek için yukarı bakan kadının yüzüne hafifçe düşüyordu.

“Aa,” dedi kadın. “Muhteşem dansçı.”

Gülümsedi, Max'ı son derece ciddi bir yüz ifadesiyle dikkatle izlemesine rağmen.

“Nasılsınız, Max? Son günlerde kaç tane genç hanım ve yaşlı kadın ayakkabılarınıza bastı?”

“Çok fazla,” diye sızlandı. “Hatırlatmayın lütfen.”

Mecha Inzunza ve kocası dans salonuna gitmeyeli dört gün olmuştu. Max onları kamaradaki öğle yemeğinden sonra bir daha görmemişti.

“Ben de eşinizin bahsettiği şeyi... Buenos Aires'te gerçek tango izlemeye gidilebilecek yerleri düşünüyordum.”

Kadının gülümsemesi derinleşti. Güzel bir ağız, diye düşündü Max. Her şeyi çok güzel.

“Eski muhafızın tangosunu da yapıyorlar mı?”

“Yaşlı olacak. Yaşlı muhafızın tangosu. Ve evet. Yapıyorlar.”

“Şahane,” kadın kitabı kapattı ve bankta bir tarafa doğru kayd, tamamen içinden gelerek Max da otursun diye ona yer açtı. “Bizi oraya götürür müsünüz?”

Onun “biz” demesini beklediği halde, çoğul kipini duymak Max'ı rahatsız etti. Elinde şapkaıyla kadının önünde ayakta durmaya devam etti.

“İkinizi de mi?”

“Evet.

Salon dansçısı onaylayan bir yüz ifadesi yaptı. Sonra da şapkasını tekrar kafasına taktı (sağ gözüne daha yakın duracak şekilde, biraz da gösterişle) ve bankta kadının açtığı yere oturdu. Oturdıkları yer, güverteye aralıklı olarak yerleştirilen beyaz ve devasa havalandırma çıkışlarından biri sayesinde rüzgârdan korunuyordu. Max gözünün ucuyla kadının eteğinin üstünde duran

kitabın ismine baktı. İngilizceydi: *The Razor's Edge*.^{*} İsmi tanıdık gelse de kapakta ismi olan Somerset Maugham hakkında hiçbir şey okumamıştı. Kitap okuyan bir tip değildi zaten.

“Bir sakınca görmüyorum,” diye cevap verdi. “Birtakım tehlikelere karşı hazırlıklı olduğunuz sürece neden olmasın ki?”

“Beni korkutuyorsunuz.”

Hiç de öyle görünmüyordu. Max cankurtaran botlarının ötesine baktı, kadının gözlerini üzerinde hissetti. Bir anlığına söylediklerinde bir miktar üstü kapalı alaycılık seziyor gibi oldu ve sonra öyle bir şey olmadığına karar verdi. Belki de sadece içten bir tepki vermişti ama yine de böyle ürkeceğini hiç düşünmemişti. Birtakım tehlikelerden dolayı.

“Buralar yoksul yerler,” diye açıkladı. “Ya da kenar mahalleler diyebiliriz. Bilmiyorum, yine de böyle yerlere...”

Ona bakarken sustu. Max’ın basiretli davranıp susması, kadının hoşuna gitmiş görünüyordu.

“Böyle yerlere gidip kendimi tehlikeye atar mıyım, diye mi soracaktınız?”

“Aslında o kadar da tehlikeli yerler değiller. Bütün olay dikkati üzerinize çekmemekte.”

“Dikkat çekmek derken?”

“Örneğin; para, mücevherler, çok pahalı veya şık kıyafetler dikkat çekebilir.”

Kadın başını geriye attı ve gürültülü bir kahkaha attı. Kaygısız ve sağlıklı bir kahkaha, diye düşündü Max saçma bir şekilde. Neredeyse sağlam. Tenis kortlarında, sahil mesire yerlerinde ve iki kişilik Hispano Suiza’larda moda olan bir gülüş.

^{*} Türkçeye *Şeytanın Kurbanları* olarak çevrilmiştir. (ç.n.)

“Anlıyorum... Dikkat çekmemek için kendimi bir fahişe olarak gizlemem mi gerekiyor?”

“Dalga geçmeyin.”

“Dalga geçmiyorum,” Max’a beklenmedik bir ciddiyetle baktı. “Kaç kızın prensesler gibi giyinmeyi hayal ettiğini ve kaç yetişkin kadının orospular gibi giyinmeyi arzuladığını bilseniz şaşarsınız.”

Orospu kelimesi ağızda kaba durmuyor, diye düşündü Max şaşkınlıkla. Sade kışkırtıcı. Zira bir kadının kötü namı yerlere gidecek kadar gözünü karartmasının sebebinin ya zevkten ya da tango görme merakından kaynaklandığı beklenir. Üstelik bu tarz şeylerden bahsetmenin bir görgü kuralı vardır, diye çıkarım yaptı salon dansçısı. Onun yaptığı gibi bazı kelimeleri telaffuz etmenin ya da söylerken erkeğin gözlerine bakmanın bir adabı vardır. Ama ağızdan hangi söz çıkarsa çıksın, Mecha Inzunza istese de kıro görünemezdi. İkinci lejyoner onbaşı Boris Dolgoruki-Bagrations hayattayken, bu durumu epey iyi özetlemişti: O olduğunda, yapabileceğin bir şey yoktur. Olmadığıdaysa, hiçbir şey onu öldüramaz.

“Eşinizin tangoya bu denli meraklı olması beni epey şaşırttı doğrusu,” diyebildi sonunda Max, kendini toplayarak. “Düşünmüştüm ki...”

“Ciddi bir besteci olduğunu mu düşünmüştünüz?”

Şimdi gülme sırası Max’taydı. Bunu kibarca yaptı ve yaparken elit bir playboy edasıyla hafiften poz kesti.

“Öyle de diyebilirsiniz tabii. Sonuçta yaptığı müzik ve popüler dans müzikleri arasında bir düzlem farkı var, diye düşünmeye eğilimli oluyor insan.”

“Buna kapris diyelim öyleyse. Eşim müstesna biridir.”

Max, kadının dediğine içten içe katıldı. Müstesna bunun için doğru kelimeydi. Bildiği kadarıyla Armando de Troeye, dünya-

da en meşhur ve en çok kazanan yarım düzine besteciden biriydi. Yaşayan İspanyol müzisyenler arasında, sadece Falla ile mukayese edilebilirdi.

“Muteber biridir,” diye ekledi biraz sonra. “On üç senede başkalarının sadece hayal edebileceği şeyler başardı... Diaghilev ve Stravinsky’nin kim olduğunu biliyor musunuz?”

Max belli belirsiz alınarak gülümsedi. Ben sadece bir salon dansçısıyım, diyordu yüz ifadesi. Duyduğum müzikleri bilirim. Ama işte buradayım.

“Tabii ki. Ballets Russes’in yönetmeni ve diğeri de onun en sevdiği besteci.”

Kadın başını salladı ve anlatmaya başladı. Kocasını onlarla Dünya Savaşı’nda Şilili arkadaşı Eugenia de Errazuriz’in Madrid’deki evinde tanışmıştı. Kraliyet Tiyatrosu’nda *Ateş Kuşu* ve *Petruşka*’yı sahnelemek için oradaydılar. Armando de Troeye o zamanlar az bilinse de çok yetenekli bir besteci idi. Araları iyiydi, onlara *Toledo* ve *El Escorial* eserlerini gösterdi, sonra da arkadaş oldular. Sonraki yıl da Roma’da tekrar görüştüler, orada da onlar aracılığıyla Picasso’yla tanıştı. Savaş bittikten sonra Diaghilev ve Stravinsky *Petruşka*’yı Madrid’e tekrar getirdiğinde, de Troeye de Paskalya Bayramı tören alayı için Sevilla’da onlara katıldı. Döndüklerinde artık dost olmuşlardı. Üç sene sonra, 1923’te Paris’te Ballets Russes, *Pasodoble para don Quijote* ‘nin galasını yaptılar. Bu da ona olağanüstü bir başarı getirdi.

“Muhtemelen hikâyenin devamını biliyorsunuzdur,” diye çıkarım yaptı Mecha Inzunza: “Amerika’da bir turne yaptı ve İspanya kralı ve kraliçesinin de katıldığı Londra’daki *Nocturnos* konseriyle büyük başarıya ulaştı, artık Falla’ya bile rakip olmuştu ve başrolde Serge Lifar’ın dans ettiği ve Picasso’nun dekorunu

yaptığı *Scaramouche* geçen sene Paris'te Salle Pleyel'de büyük bir sansasyon yarattı.

“Bu hakikaten bir başarı,” dedi Max objektif bir soğukkanlılıkla.

“Sizin için başarı nedir?”

“Yılda teminatlı olarak beş bin peseta kazanmak. Ya da daha fazlası.”

“Cidden mi? Çok talepkâr değilsiniz yani.”

Kadının ses tonunun biraz alay içerdiğini düşündü ve merakla ona baktı.

“Kocanızla ne zaman tanıştınız?”

“Tam olarak söyleyecek olursam, Eugenia de Errazuriz'in evinde. Kendisi benim vaftiz annem olur.”

“Galiba ikinizin birlikte epey ilgi çekici bir hayatı var.”

“Evet.

Bu kısa cevap çok ani olmuştu. Nötr gelmişti kulağa. Kadın denizin diğer tarafına, güneşin gitgide yükselerek puslu havayı altın ve gri tonlarında aydınlattığı gökyüzüne, cankurtaran botlarının olduğu yöne doğru baktı.

“Peki tangonun bütün bunlarla ne ilgisi var?” diye sordu Max.

Max, kadının sanki buna verecek birçok cevabı varmış da her birini tek tek düşünüyormuş gibi başını eğdiğini gördü.

“Armando çok şakacı biridir,” dedi sonunda. “Oynamayı sever. Pek çok farklı anlamda yani. Tabii buna işi de dahil... Tehlikeli ve yeniliklere açık oyunlar. Diaghilev'i etkileyen şey tam da buydu.”

Kitabın kapağına bakarken bir süre sessiz kaldı; kapaktaki görselde Akdeniz'de bir yere benzeyen, şemsiyelerle ve palmi-

yelerle kaplı bir kayalıktan denizi izleyen iyi giyimli bir adam vardı.

“Hep der ki,” diye devam etti nihayet “bir müziğin piyano, keman veya davul için yazılmış olması hiç fark etmez... Müzik müziktir. Başka söze gerek yok.”

Bulundukları kuytu köşe dışında, yalnız transatlantik hareket ederken esen hafif bir deniz meltemi vardı. Giderek daha berak ve göz alıcı olan güneşin diski, tik ağacından yapılmış olan bankı ısıttı. Mecha Inzunza ayağa kalktı ve Max da ona ayak uydurdu.

“Ve kocamın şu kendine özgü espri anlayışı yok mu,” diye kaldığı yerden konuşmasına devam etti kadın içtenlikle. “Bir keresinde gazetecinin birine verdiği röportajında Haydn’in yaptığı gibi kralı eğlendirmek için çalışmak istediğini söylemişti... Bir senfonide belki. *Voilà*,* majesteleri. Şayet hoşunuza gitmezse, bunu bir valse dönüştürüp üzerine sözler ekleyeceğim... Yalandan da olsa istek üzerine besteliyor gibi yapmayı sever. Bu onun kendine has bir muzipliğidir. Numara yapar.”

“Kendi duygularını yapay bir şekilde saklayabilmek, üstün zekâ gerektirir,” dedi Max.

Bunu ya bir yerlerde okumuş ya da duymuştu. Doğru dürüst bir eğitimden yoksun olan Max, başka insanların sözlerini kopyalayıp kendininmiş gibi göstermeyi iyi beceriyordu. Bu sözleri kullanmak için de doğru anları seçiyordu üstelik. Kadın, ona biraz şaşırarak baktı.

“Vay canına. Görünüşe göre sizi hafife almışız, Bay Costa.” Max gülümsedi. Artık yavaş yavaş üç bacadan sonuncusunu geçerek kış güvertesindeki tırabzanlara doğru yürümüşlerdi.

“Unutmayın, benim adım Max.”

* (Fr.) Buyurun. (ç.n.)

“Tabii ya. Max.”

Tırabzanlara vardılar ve oraya yaslanıp aşağıdaki hareketliliği izlediler: Hepsi de moda ya uygun olan, keçeden yapılmış veya renkli bantları olan kep, fötr, hasır, geniş kenarlı ya da çan şeklinde şapkalar. Limanın ve sancağın barbekü restoranının dış terasıyla birleştiği birinci sınıf güvertedeki tüm pencereler açıktı ve dışarıdaki masaların hepsi durgun denizin ve ılık havanın tadını çıkaran yolcularla doluydu. Öğle arası aperitif zamanıydı. Üniformalı bir baş hizmetçi, fahiş giriş fiyatlarının gerektirdiği üzere, her şeyin nasıl yürütüldüğünü gözlemlerken bir düzine kırmızı ceketli garson içecek ve yanında meze olan yemek dolu tepsileri dengede tutarak masaların arasında dolanıyordu.

“Sıcakkanlı görünüyorlar,” diye yorum yaptı kadın. “Neşeli garsonlar... Belki deniz gördüklerindendir.”

“Aslında, pek mutlu sayılmazlar. Baş kâhyadan ve gemideki yetkililerden korkarak yaşıyorlar. Sıcakkanlı olmak işlerinin sadece bir parçası. Gülümsemeleri için para veriyorlar.”

Kadın yenilenmiş bir merakla Max’a baktı. Farklı bir şekilde.

“Bu konular hakkında çok şey biliyorsunuz herhalde,” dedi cesurca.

“Hiç şüpheniz olmasın. Lakin eşinizden ve müziğinden bahsediyorduk.”

“Eh, evet. Ben de şey diyordum, Armando apokrifleri kurcalayıp kronolojik hatalar bulmayı sever. Schumann, Satie, Ravel gibi bestecilerin orijinal parçaları yerine onlara referansla yapılan kopyalarıyla uğraşmayı daha keyifli bulur. Pastiş* yapıyormuş gibi görünerek yani. Özellikle de parodilerilerin parodisini yapar.”

“İronik bir intihalcı mi yani?”

* Pastiş, bir veya daha fazla sanatçının eserlerinin tarzını veya karakterini taklit eden görsel sanat, edebiyat, tiyatro veya müzik eseridir. (e.n.)

Kadın dik bakışlarıyla sessizce Max'ı inceledi. Onu tepeden tırnağa ölçüp biçti.

“Kimileri buna modernizm der,” diye yumuşattı Max, çok ileri gitmediğini umarak.

Gülümsemesi kötü niyet gütmeyen, sahtekâr olmayan iyi bir çocuğunki gibiydi, oldukça profesyoneldi. Ya da kadının da önceden söylediği üzere, mükemmel bir dansçınıninki gibi. Bir süre sonra kadının başını oynatıp başka yöne baktığını gördü.

“Kafanız karışmasın, Max. Eşim başarısını hak eden sıradışı bir bestecidir. Daha önce keşfettiklerini araştırıyor gibi yapar ya da dikkatlice detaylandırdıklarını göz ardı eder. Kaba olmayı da bilir ama olduğunda bunu elit bir şekilde yapar. Bazı zarif insanların bazen bilerek pervasızca giyinmesi gibi... *Pasodoble para don Quijote* için bestelediği girişi biliyor musunuz?”

“Hayır. Üzgünüm. Konu müzik olunca salon dansı dışında çok şey bilmiyorum.”

“Çok yazık. Bilseniz ne demek istediğimi daha iyi anlayabilirdiniz. *Pasodoble* aslında hiçbir şeyin tanıtımını yapmayan bir girişe sahip. Zekice bir espri.”

“Bana baya karmaşık geldi,” dedi Max içtenlikle.

“Kesinlikle,” kadın Max'ı incelemeye devam etti. “Belli oluyor.”

Max hâlâ beyaz boyalı tırabzana yaslanıyordu. Sol eli, kadının kitabı tuttuğu sağ elinden yirmi santimetre uzaktaydı. Salon dansçısı aşağıda duran birinci sınıf yolculara baktı. Uzun yıllar kendini eğitme çabası, kin duygusunu belli belirsiz hissetmesini sağlamıştı. Katlanamayacağı bir şey yoktu.

“Kocanızın bestelediği tango da bir şaka mı yoksa?” diye sordu.

Kadın da bir bakıma cevap verdi. Sadece şakadan ibaret değil. Tango kabalaştı. Artık insanlar tiyatro, sinema ya da yerel kulüpler gibi nezih yerlerde tango için deli oluyorlar. Armando de Troeye'nin niyeti aslında bu delilikle oynamak. Halkın yaptığı orijinal besteleri onlara geri vermek, tabii kadının Max'la önceden bahsettiği ironiyle filtrelenmiş haliyle.

“Her zamanki gibi gizleyerek,” diye çıkarım yaptı kadın. “Muazzam yeteneğiyle. Pastişin de pastışı olan bir tango yaparak.”

“Tüm şövalyelik kitaplarına son verecek bir şövalyelik kitabı mı yani?”

Kadın bir an için şaşırmış göründü.

“*Don Kişot*’u okumuş muydunuz, Max?”

Max, olasılıkları çabucak hesapladı. Risk almamanın daha mantıklı olduğuna karar verdi. Gereksiz kibirliliğe gerek yoktu. Zeki bir düzenbazı yakalamak, dürüst bir aptalı yakalamaktan daha kolaydır.

“Hayır,” tekrar kusursuz şekilde gülümsedi, düşünmeden doğaçlayarak. “Ama gazete ve dergilerde hakkında bir şeyler okumuştum.”

“Belki de son doğru kelime değildir. Yine de diğerlerini geride bırakıyor. Bu bastırılmaz bir şey çünkü her şeyi içeriyor. Mükemmel bir tango.”

Tırabzanlardan uzaklaştılar. Gitgide griden maviye dönen denizin üzerindeki güneş, yüzeyde kalan son sisleri eritiyordu. Kurt ağzında duran beyaz boyalı sekiz cankurtaran botu öylesine göz kamaştırıcıydı ki Max gözlerini korumak için kepinin indirmek zorunda kaldı. Mecha Inzunza da hırkasının bir cebinden koyu renkli güneş gözlüklerini çıkarıp taktı.

“Orijinal tango hakkında söyledikleriniz onu adeta büyüledi,” dedi birkaç adım yürüdükten sonra. “Durmadan onu düşünüyor... Onu bahsettiğiniz yerlere götüreceğinizi umuyor.”

“Ya siz?”

Kadın yürürken iki kez başını çevirip Max’a yandan bir bakış attı, sanki sorunun neye vardığını anlamamış gibiydi. Inzunza şişelenmiş bir su, diye hatırladı Max. Onun için okuma odasındaki resimli dergilerdeki afişleri karıştırmış ve görevli birini soruşturmuştu. Yüzyılın sonunda Mecha’nın eczacı olan dedesi İspanya’nın Sierra Nevada dağlarındaki kaynak suyunu şişele-yerek bir servet kazanmıştı. Daha sonra da babası oraya iki otel inşa etmiş ve Endülüs’ün yüksek burjuvazisinde yaz sezonunda moda olan, karaciğer ve böbrek rahatsızlıkları olan insanlar için önerilen modern bir sağlık merkezi açmıştı.

“Ne dersiniz, hanımefendi?” diye sordu Max, ısrarla. Sohbet buralara kadar geldiğinde, artık ona Mecha ya da Mercedes de-meyi teklif etmesini ummuştu. Ama teklif etmedi.

“Onunla beş yıldır evliyim. Ve ona çok derin hayranlık bes-liyorum.”

“Bu yüzden mi sizi oraya götürmemi istiyorsunuz? Hem de ikinizi birden?” Şüpheli bir yüz ifadesi takındı. “Siz müzik bes-telemiyorsunuz.”

Kadın hemen cevap vermedi. Yavaşça yürümeye devam etti, gözleri koyu renkli güneş gözlüğünün ardına saklandı.

“Ya siz, Max? Gemiyle Avrupa’ya geri mi döneceksiniz, yoksa Arjantin’de mi kalacaksınız?”

“Belki bir süre kalırım. Plaza de Buenos Aires’te üç aylık bir iş için teklif almıştım.”

“Dans etmek için mi?”

“Şimdilik evet.” Kısa süren bir sessizlik oldu.

“Çok gelecek vaat eden bir meslek gibi durmuyor. Tabii...”

Kadın yine sustu ama Max kafasında cümleyi tamamlamakta zorlanmadı: Tabii bu sağlam fiziğinizle, harika gülüşünüzle ve

tangolarınızla Roger & Gallet'te bütün masraflarınızı karşılayıp sizi bir *chevalier servant** ya da İtalyanların kabaca dediği gibi, bir *jigolo* olarak alacak olan parfüm kokulu milyoner bir kadını kandırmayı başarılırsanız.

“Bütün hayatımı buna adamayı düşünmüyorum.”

Artık koyu renkli güneş gözlükleri ona çevrilmişti. Kıpırdamadan. Camlardan kendi yansımasını gördü.

“Geçen gün ilginç bir şey söylediniz. Kimi tangolar acı verir, kimi tangolar da can alır demiştiniz.”

Max cümlelerin önemini azaltmaya çalışır gibi omuz silkti. İçgüdüleri de ona bu kez dürüst olması gerektiğini söylüyordu.

“Bunu ben söylemedim, bir arkadaşım demişti.”

“Başka bir dansçı mı?”

“Hayır... O bir askerdi.”

“Eskiden mi?”

“Artık değil. Öldü.”

“Üzgünüm.”

“Üzgün olmanızı gerektirecek bir şey yok,” hatırlayıp kendi kendine gülümsedi. “Adı Dolgoruki-Bragation’dı.”

“Bu sıradan bir asker ismine benzemiyor. Çok resmi değil mi? Aristokrat bir Rus gibi.”

“O da aynen öyleydi, Rus ve aristokrat. Ya da öyle gibi davranıyordu.”

“Gerçekten de... aristokrat mıydı?”

“Mümkün.”

Artık, belki de ilk defa Mecha Inzunza şaşırmış görünüyordu. Bir cankurtaran botunun dibinde, dışarıdaki tırabzanların

* (Fr.) Evli aristokrat hanımların şövalye âşıklarına denir. (ç.n.)

yanında durdular. Botun ismi, pruvasına siyah harflerle yazılmıştı. Kadın şapkasını çıkardı (Max içindeki etiketten *Talbot*'yu okuyabildi), esen meltemde saçlarını açtı ve şöyle bir savurdu.

“Asker miydiniz?”

“Bir zamanlar. Çok uzun sürmedi.”

“Dünya Savaşı’nda mı?”

“Afrika’daydım.”

Kadın, Max’ı ilk kez görüyormuş gibi ilgilenerek başını hafifçe eğdi. Kuzey Afrika’daki savaş yıllar boyu genç subayların fotoğraflarıyla dolu dergilerin olduğu İspanyol basınında manşetlerden düşmüyordu: Kaptan bilmem kim falan filan ve yabancılar üçüncü teğmeni falan fistan süvarisi Sidi Harazem, Ketama, Bab el Karim ve İghriben’de kahramanca can verdi (*Le Esfera* ve *Blanco y Negro*’nun kamu sayfalarında herkes kahramanca can veriyordu).

“Fas’ta mı yani? Melilla, Annual ve tüm o diğer korkunç yerler mi?”

“Evet. Bütün hepsi.”

Max, tırabzanlara yaslanarak yüzünü okşayan serin meltemin tadını çıkarıyordu, denizden ve beyaz cankurtaran botlarından yansıyan güneş ışınları gözlerini kısmasına sebep olmuştu. Bir elini blazer ceketinin içine soktu, bir yabancının baş harflerinin oyulmuş olduğu tabakasını çıkardı ve Mecha Inzunza’nın onu dikkatle izlediğini fark etti. Tabakasını açıp sigara ikram ederken de bakmaya devam etti ve başını salladı. Max bir Abdül Paşa çıkardı, tabakayı kapattı ve sigarayı ağzına götürmeden önce bir ucuyla kutuya hafifçe vurdu.

“Bu görgülü hareketleri nereden öğrendiniz?”

Hamburg-Südamerikanische amblemlı bir kibrit kutusu çıkardı ve sigarayı yakmak için cankurtaran botlarının olduğu kuytu bir yer aradı. Bu seferki cevabı da dürüsttü.

“Ne demek istediğinizi anlamadım.”

Kadın güneş gözlüklerini çıkardı. O ışıktaki irisleri çok daha açık renkli ve berrak görünüyordu.

“Alınmayın Max ama sizinle ilgili kafamı karıştıran bir şeyler var. Kusursuz bir şekilde görgülüsünüz ve elbette yakışıklı olmanızın da payı var. Müthiş dans ediyorsunuz ve sizin kadar iyi giyinen çok az beyefendi tanıyorum. Yine de şey biri gibi...”

Kibriti çakarken rahatsızlığını saklamak için gülümsedi. Elleriyle aleve kalkan yapmasına rağmen rüzgâr erken davranıp o daha sigarasını yakmadan söndürüverdi.

“Okumuş biri gibi mi?”

“Öyle demek istemedim.” Sosyeteye girmeye çalışan hoyrat bir görgüsüz veya olmadığı biri gibi görünmeye çalışan kaba bir gösteriş meraklısı gibi görünmüyorsunuz. Genç ve yakışıklı bir erkeğin ukalalığı da yok sizde. Hiç çaba sarf etmeden herkesle iyi geçinebilirmişsiniz gibi duruyor. Hem de sadece hanımefendilerle değil... Neden bahsettiğimi anlıyor musunuz?”

“Biraz.”

“Üstelik geçen gün Buenos Aires’teki çocukluğunuzdan ve İspanya’ya dönüşünüzden bahsetmiştiniz. O zamanlar hayat size hep iyi imkânlar sunmamış gibi... Sonrasında işleriniz yolunda mı gitti?”

Max bir kibrit daha yaktı, bu kez başarmıştı ve üfllediği ilk dumanın içinden kadına baktı. Birdenbire ondan korkmayı bıraktı. Barselona’daki Çin Mahallesi*, Marsilya’daki La Canebière ve Lejyon’daki kan ve terini hatırladı. Annual ve Al Aaroui arasındaki yolda dağınık halde, güneşin altında kavrulan üç bin adamın cesedini hatırladı. Ve sonra da Paris’teki Macar kadın

* Eskiden hayat kadınları, hırsızlar ve uyuşturucu satıcılarıyla dolu olduğundan kötü bir şöhreti vardı. (ç.n.)

Boske'yi, Rue de Furstenberg'de çatı katındaki tek pencereden onun muhteşem çıplak bedenine düşen, buruşmuş çarşaflarda gümüşü gölgeler oluşturan ay ışığını hatırladı.

“Biraz,” diye yanıtladı nihayet, denizi izlerken. “Aslında ben biraz iyileştim.”

Güneş, Punta del Capo'nun arkasında gizlenmiş ve Napoli Körfezi'nde sudaki ışık yansımaları yavaşça azalıp hava karar-maya başlamıştı. Uzaklarda, Vezüv'ün kat kat görünen koyu eteklerinin altında, Castellammare'den Pozzuoli'ye uzanan sahil boyunca ilk ışıklar yanmaya başlamıştı. Akşam yemeği vaktiy-di ve Hotel Vittoria'nın terası biraz tenhalaşıyordu. Sandalyede oturan Max, kadının kalkıp cam kapıya doğru ilerlediğini gördü. Gözleri bir anlığına tekrar buluştu ama kadının bakışları gelişigüzel ve ilgisizdi, Max'ın yüzünü aldırmandan geçti gitti. Max, onu Sorrento'da ilk kez yakından görüyordu ve eski bir güzelliğin izlerini hâlâ taşısa da (özellikle de gözleri ve dudaklarının narin hatları), zaman onda kalıcı izler bırakmıştı. Kısacık kesilmiş beyaz saçları aynı Max'inkine benziyordu; cildi matlaşmış, gerginliği azalmıştı ve ağzının ve gözlerinin çevresinde sayısız küçük kırışıklık oluşmuştu ve elleri hâlâ zarif ve narin olsa da yaştan dolayı lekelenmişti. Ama hareketleri tıpkı hatırladığı gibiydi, sakin ve kendinden emin. Tüm hayatını özellikle o yürüsün diye yapılmış bir dünyada yürüyerek geçiren kadınlardan biriydi. On beş dakika öncesinde, Jorge Keller ve örgüleri olan genç bir hanım da masanın etrafında duran gruba dahil olmuştu ve ona terası geçerken eşlik edip Max'ı geride bıraktılar ve onun görüşünden çıktılar. İri cüsseli, kel ve ak sakallı bir adam da onlara eşlik etti. Dördü tam giderken Max da ayağa kalktı, onları arkalarından kapıya kadar takip etti, Liberty sandalyelerinin ve kış bahçesini süsleyen palmiye ağaçlarının olduğu yerin yanında

bir an durdu. Bulunduğu yerden otelin lobisine açılan cam kapıyı ve restorana giden merdivenleri görebiliyordu. Dörtlü lobiye kadar yürüdü. Max oraya vardığında onlar artık dış merdivenlere çıkmış, peyzajlı otel avlusunun Tasso Meydanı'na giden yolunda yürüyorlardı. Max lobiye geri döndü ve kapı görevlisinin tezgâhına yanaştı.

“Satranç şampiyonu Keller miydi o?”

Adam şahane şekilde şaşırmış taklidi yaptı. Temkinli şekilde başıyla onayladı. Uzun boylu, dal gibi genç bir adamdı, siyah ceketinin her bir klapasında ikişer tane küçük altın anahtar asılıydı.

“Aynen öyle, efendim.”

Max Costa'nın elli yıldır böyle yerlerde dolanırken öğrendiği bir şey varsa, o da işçilerin yetkililerden çok daha fazla işe yaradığıydı. Tam da bu yüzden sorunları gerçekten çözen kapı görevlileri, hademeler, garsonlar, sekreterler, taksiciler ve resepsiyonistlerle arasını iyi tutmaya çalışırdı. Yani eli kolu varlıklı insanların kaynaklarına uzanan kişilerle. Ama böyle ilişkiler ayaküstü kurulmaz; zamanla ve sağduyuyla olur, üstelik parayla da satın alınmaz. Bugün bana, yarın sana mantığıyla sağlanan bir kolaylıktır ve hiç olmazsa ben sana borçlu olurum dostum. Max'ın durumunda, cömert bir bahşiş ya da yüzsüzce verilen bir rüşvet (mükemmel davrandığından ayırt etmek çok zordu), aslında hep son aşama olan etkileyici gülümsemesiyle hem kurban bulmasının hem de gönüllü ya da gönülsüz suç ortakları edinmesinin bir müjdesiydi. Bu sayede Doktor Hugentobler'in şoförü hayatı boyunca ona eşsiz fırsatlar sağlayan, gizli bağlantılı bu ilişkilere çok önem vermiş ve onlardan yığınla biriktirmişti. Buna, Max'tan vicdansızca altın bir saat çalıp eğer ihtiyacı varsa ya da borcunu ödemesi gerekiyorsa saati rehine olarak vermeyi bile kabul edebilecek, her iki cinsiyetten de nesnel anlamda sevilmeyen şaibeli insanlar da dahildi.

“Büyük usta yemeğe gidecek gibi duruyor.”

Kapı görevlisi çok da bilgi vermeden bir kez daha mekanik bir şekilde başını sallayıp yerine oturdu tekrar. Tezgâhın öteki tarafında, çok da umursamadan ceketinin iç cebinden kaliteli deri bir cüzdan çıkaran iyi görünümlü yaşlı beyefendinin, Hotel Vittoria’da dört gece kalmak için kendisinin bir ayda kazandığı maaşı verdiğinin farkındaydı.

“Satranca bayılıyorum... Bay Keller’in nerede yemek yediğini bilmek isterim. Onun büyük hayranıyım, anlarsınız ya.”

Beş bin liralık banknot, dikkatlice dörde katlanmış şekilde el değiştirdi ve klapalarında küçük anahtarlar olan ceketin cebinde gözden kayboldu. Kapı görevlisinin gülümsemesi artık daha az mekanikti. Daha doğaldı.

“Corso Italia’da ‘O Parrucchiano Restoranı’ dedi rezervasyon defterini kontrol ettikten sonra. “Cannelloni ve balık yemek için harika bir mekândır.

“Önümüzdeki günlerde bir gidip bakarım. Teşekkürler.”

“O zevk bana ait efendim.”

Daha çok vakit var, diye düşündü Max. Böylece Pompeii tarzı görünen figürlerle dekore edilmiş geniş merdivenlerden tırmandı ve ikinci kata uzanan merdiven korkuluğunda parmaklarını gezdirdi. Tiziano Spadaro mesaisi bitmeden önce ona Jorge Keller ve yanında gelen misafirlerin oda numarasını verdi. Kadının ki 429’du, Max da ayak seslerini gizleyen uzun halının üzerinde o odaya giden koridordan aşağı indi. Kapı sorun yaratmadı, geleneksel bir yapıdaydı, klasik anahtar girişi sayesinde, kapı deliğinden bakıldığında içerisi görünüyordu. Önce kendi anahtarıyla kapıyı açmayı denedi, bahtının teknik sıkıntıları ilk çözüşü değildi, sonra da dikkatle iki yanma baktıktan sonra cebinden basit bir maymuncuk çıkardı, kendi çapında bir Stradi-

varius kadar mükemmeldi. Metal bir sapı vardı, avcunun yarısı uzunluğundaydı, düz ve ikiye katlanmış bir ucunu, kendi kapısının kilidinde önceden yarım saat boyunca test etmişti. Otuz saniye bile geçmeden duyduğu üç sessiz tıkırtı, odaya istediği gibi girebileceği sinyalini verdi. Sonra Max tamamen rahat bir vicdanla profesyonel anlamda başkalarının kapılarını açarak hayatının en güzel zamanlarını geçirdiğinden, sakın bir havayla kapı kolunu çevirdi ve kapıyı açtı. Koridora son kez bir bakış attıktan sonra dişlerinin arasından çok kısık sesle *The Man Who Broke the Bank at Monte Carlo*'yu ıslık çalarken, *Non disturbare** yazan kartı kapıya astı.

* (İt.) Rahatsız etmeyiniz. (ç.n.)

III

Eski Zamanların Çocukları

O danın kemerli terasından içeri düşen gündüzün son ışıkları, hoş bir şekilde körfeze bakıyordu. Max dikkatle perdeleri çekti, banyoya girdi ve aldığı bir havluyu yere koyarak kapının altındaki boşluğu kapattı. Sonra da ince lastik eldivenler takıp ışıkları kapadı. Oda sade bir şekilde dekore edilmişti, Şam işi sandalyeler ve Napoliten manzaralı gravürlerle kaplı duvarlar vardı. Çekmeceli sandığın üstündeki vazoda taze çiçekler vardı, her şey tertemiz ve derli toplu görünüyordu. Banyoda içinde bir şişe *Chanel* parfüm olan monogramlı bir makyaj kutusu ve *Elizabeth Arden* marka nemlendirici ve temizleyiciler vardı. Max ellerini sürmeden etrafına baktı ve odayı bulduğu gibi bırakmaya çalıştı. Çekmecelerde, sandığın ve komodinlerin üstünde kişisel eşyalar, not defterleri ve içinde birkaç bin liralık banknot ve bozuk para olan bir cüzdan vardı. Gözlüğünü taktı, kitapları inceledi. Bir büfeden alınmış gibi görünen Eric Ambler'ın iki tane İngilizce polisiye romanı ve Soldati isimli İtalyan bir yazarın *Le Lettere da Capri* isimli kitabı. Altta ise otelin antetli bir zarfının ayraç olarak kullanıldığı, kapakta Jorge Keller'in fotoğrafının olduğu *A Young Chessboard*

Life başlıklı bir kitap vardı, kitabın içindeki birkaç paragraf kalemle işaretlenmişti. Max rasgele bir sayfa açıp okudu: “*Ne zaman bir oyunu kaybetse avutulamaz bir şekilde ağlayıp günlerce yemek yemeyi reddettiğini hatırlıyordu. Ama annesi ona şöyle derdi: Yenilgi olmadan galibiyet olmaz.*”

Max, kitabı yerine koyduktan sonra gardrobunu açtı. Üst kısımda iki tane eskimiş *Vuitton* valiz vardı; aşağıda da askılara, raflara ve çekmecelere yerleştirilmiş giysiler; süet bir ceket, koyu renkli elbise ve etekler, ipek ya da pamuklu bluzler, örgü hırkalar, kaliteli ipekten Fransız atkılar, alçak topuklu ya da düz taban olan iyi kalitede ve rahat, hem İngiliz hem de İtalyan ayakkabılar. Katlanmış giysilerin altında, Max küçük bir kilidi olan minik siyah bir deri kutu buldu. Öyle bir doyum yaşadı ki tıpkı balık kılçığı gören aç bir kedi gibi inledi, parmakları da eskiden kalan bir alışkanlıkla kıpır kıpır oldu. Otuz saniye sonra L şeklinde katladığı metal maşa yardımıyla kutuyu açtı. Kutunun içinde küçük bir deste İsviçre frankı ve 7 Haziran 1905 Granada, İspanya doğumlu Mercedes Inzunza Torrens’in adına bir Şili pasaportu vardı. Mevcut adresi Chemin du Beau-Rivage, Lozan, İsviçre olarak belirtilmişti. Fotoğraf yakın zamanda çekilmişti ve Max onun beyazlayan, neredeyse bir erkek gibi kesilmiş kısa saçlarını, kameraya doğrudan bakışını, otel terasında onun önünden geçip giderken fark ettiği ve fotoğrafçının şiddetli flaşıyla daha da belirginleşen gözlerinin ve ağzının kenarındaki çizgileri inceledi. Yaşlı bir kadın, diye sonuca vardı. Altmış bir yaşında. Zamanın kadınlara erkeklerden çok daha acımasız davrandığı göz ardı edilirse, ondan üç yaş daha gençti. Yine de Max’ın yaklaşık kırk yıl önce *Cap Polonio* gemisinde gördüğü güzelliği, pasaport fotoğrafında hâlâ belliydi; sosyeteden narin bir kadının gözlerindeki flaşın daha da ortaya çıkardığı dingin ifade, ağzının zarif şekli, yüzünün hoş hatları, soylu bir kadının ince ve uzun

boynu. Bazı güzel hayvan türleri yaşlanmayı bile iyi beceriyor diye düşündü Max üzülererek.

Pasaportu ve parayı yerine koydu, hiçbir şeyi değiştirmemeye özen göstererek kutunun içinde kalan diğer şeyleri kontrol etti. Birkaç parça mücevher vardı; sade küpeler, ince ve düz bir altın bilezik, *Vacheron Constantin*'den siyah deri kordonlu bir kadın saati. Ayrıca bir tane daha kare, kahverengi deriden, sade ve eskimiş bir kutu vardı. Max onu açtığı anda, içindeki kolyeyi fark etti; sade altın bir broşu olan iki yüz adet mükemmel inci. Kazandığı bu beklenmedik zaferle birlikte heyecanı ve memnuniyeti yüzündeki mimiklere yansıyor ve gerilse de ellerini titremekten alıkoymadı.

Parmaklarını lastik eldivenle korurken kolyeyi kutudan çıkardı ve ışığın altında onu inceledi. İlk gördüğündeki gibi saf ve mükemmeldi. Klipsine kadar birebir aynısıydı. Güzelim inciler ışığı matımsı bir yumuşaklıkla yansıtıyordu. Bundan otuz sekiz yıl evvel birkaç saatliğine kolye onunken, Troianescu adında Montevideolu bir kuyumcu, ona hak ettiğinden az değer biçmiş olsa da Max'a temizinden üç bin sterlin ödemişti.

İncileri inceleyen Max, kolyenin rayiç değerini hesaplamaya çalıştı. Gözleri hızlıca değer biçmekte her zaman iyiydi. Zamanla, pratikle ve fırsatla işinde ustalaşmıştı. Hakiki otantik inciler, işlenmiş olanların aşırı üretiminden dolayı kıymetten düşse de antika ve iyi kalitede olanlar değerini korumaya devam ediyordu hatta bunlar kolaylıkla beş bin dolar ederdi. Onları güvenilir bir İtalyan kaçakçıya satsa (hâlâ iş yapan birkaç tane tanıyordu), toplam tutarının beşte dördü maliyetini alabilirdi. Bu da yaklaşık iki buçuk milyon liralık ederdi, yani Villa Oriana'da şoför olarak geçirdiği hemen hemen üç senelik maaşına eşdeğer. Max, bir zamanlar tanıdığı ama artık tanımadığı Mecha Inzunza'nın kolyesine işte böyle değer biçti. Pasaport fotoğrafındaki, odaya gir-

diğinde ve gardırobu açtığında yeni, yabancı belki de onun unuttuğu bir kokuya sahip olan o kadının. Tamamen olmasa da artık değişmiş olan, bir saat önce onu tanımadan önünden geçip giden o kadın. Max'ın anıları inci tanelerinin ılık temasıyla birlikte akın etti; başka bir yüzyıla aitmiş gibi hissettiren müzik, sohbet, ışıklar, Buenos Aires'in fakir semtleri, Akdeniz manzaralı pencereye düşen yağmur damlaları, bir kadının dudaklarındaki ılık kahve tadı, ipek dokusu ve pürüzsüz bir ten. Ölü yaprakları süpüren bir sonbahar esintisi gibi geri dönen, çoktan unutulmuş bedensel hisler. Sonsuza dek daha yavaş atacağını düşündüğü nabızı umulmadık şekilde hızlandı.

Max düşünceli bir şekilde yatağa oturdu ve bir müddet parmaklarının arasından bir tesbih gibi geçirdiği inci kolyeye baktı. Nihayet iç çekti, kalktı, yorganı düzeltti ve kolyeyi yerine koydu. Gözlüğünü çıkardı, etrafına son bir kez baktı, ışıkları kapattı, kapıdaki havluyu kaldırdı ve katlayıp banyoya geri götürdü. Ardından terasın perdesini tekrar açtı. Artık akşam olmuştu ve Napoli'nin ışıkları uzaktan görülebiliyordu. Odayı terk ederken *Non disturbare* yazan kartı çıkardı ve kapıyı kapattı. Sonra da lastik eldivenlerini çıkardı ve sol eli pantolonunun cebinde, sağ eli de başparmağı ve işaretparmağıyla kravat düğümünü düzeltirken büyük adımlarla halıda yürüdü. Altmış dört yaşındaydı ama kendini gençleşmiş hissetti. Hatta ilgi çekici bile denebilir. Ama hepsinden çok cesur hissediyordu.

Telgraf ve posta taşıyan komiler, şık giyimli misafirler, bavul taşıma arabalarını iten görevliler bir gelip bir gidiyordu. Böyle pahalı ve kozmopolit bir yerde koşuşturma normaldi. Zemindeki halıların üzerinde otelin amblemi vardı. Max Costa, Hotel Palace de Buenos Aires'in sütunlu lobisinin yanındaki, demir ve bronz merdivenlerin dibindeki duman odasında bir saat on beş

dakika bekledi. Resimler ve süslemelerle dekore edilmiş yüksek tavanın altında, öğleden sonra güneşi devasa vitray camlardan yansıyarak salon dansçısını tatlı bir renk cümbüşüyle aydınlatıyordu. Oturduğu deri koltuktan caddeye açılan dönen kapıyı, bütün lobiyi, asansörlerden birini ve resepsiyon bankosunu görebiliyordu. Otele öğleden sonra, de Troeye çiftiyle anlaştığı buluşmadan beş dakika önce varmıştı ama duman odasında şöminenin üzerinde duran saat dördü on geçiyordu. Saate bir kez daha baktıktan sonra kamarasında gündüz ütölemiş olduğu gri pantolonun dizlerini kırıştırmamaya özen göstererek bacak bacak üstüne atıp duruşunu değiştirdi ve yakınında duran pirinçten büyük kül tablasında sigarasını söndürdü. Besteci ve eşinin dakik davranmaması karşısında soğukkanlılıkla bekledi. Sonuçta bazı durumlarda (aslında daima) sabır işe yarar bir özelliktir. Son derece faydalı bir erdemdir. Üstelik Max erdemli ve sabırlı bir avcıydı.

De Troeyeler gibi, o da karaya çıkmalı beş gün olmuştu. Rio de Janeiro ve Montevideo'da durduktan sonra, *Cap Polonio* çamurlu sulardan geçip Río de la Plata'ya yelken açmış ve uzun süren havuzlamadan sonra da içlerinde yolcuları bekleyen, telaş içindeki bir kalabalığın da olduğu, vinçlerin, liman ambarlarının ve kocaman kırmızı tuğlalı depoların yanına demirlemişti. Avrupa'da sonbahar zamanı olmasına rağmen Güney Amerika ülkelerinde bahar gelmeye başlamıştı ve geminin yükselen güvertesinde görüldüğü kadarıyla, rıhtım tarafındaki herkes keten takım elbise giyiyor ve beyaz hasır şapka takıyordu. İkinci sınıf güvertedeki tüm yolcuların inmesini beklemek durumunda kalan Max, Mecha Inzunza ve kocasını onları bir düzine insanın ve bir yığın gazetecinin ayakta beklediği ana iskeleden inerken gördü. Çift, eşyalarını almak için onlardan uzaklaşana kadar şirkette çalışan üç komi ve bir görevli bavulların ve çantaların ol-

duğu bir yığın bagajı gözetledi. De Troeyeler Max'la bundan iki gün önce vedalaşmıştı, yani veda yemeğinin akabinde, kocası masada oturup onları izleyerek sigara içerken salon dansçısıyla Mecha Inzunza'nın üç tango yaptığı gün. Sonra da onu birinci sınıf güvertenin barında içmeye davet etmişlerdi, bu istek personel kurallarına uygun olmasa da gemideki işinin son günü olduğundan Max bu teklifi kabul etmişti. Şampanyalı kokteyller içip gece geç saatlere kadar Arjantin müziği hakkında konuşmuşlardı, karaya çıktıklarında da Max sözünü tutup onları eski tarz tango yapılan bir yere götürsün diye buluşma ayarlamışlardı.

Ve işte Buenos Aires'teydi artık, Avenida Almirante Brown'da oda tuttuğu bir misafirhanenin yatağında yatarak günlerin geçmesini beklemişti, son beş gündür arka arkaya sigarasını yakıp bardak bardak absinth içmekten sabah vakti başı ağrıyan Max, sezgilerine güvenerek (böyle sabretmesinin faydalı olacağına inanmıştı) profesyonel bir soğukkanlılıkla otel lobisini izliyordu. Ev sahibi kapıyı çaldığında, bir bahane bulup çifti aramaya gitmeden önce kendine tanıdığı zaman tükenmek üzereydi. Bir beyefendi telefonda onu sormuştu. Armando de Troeye'nin öğle yemeği için birine sözü vardı ama sonra bütün öğleden sonra ve gece boştu. Vaat edilen düşman topraklarında sefere çıkmadan önce akşam yemeği saatinde beraber bir kahve içmek ve sonrasında da zaman geçirmek için buluşabilirlerdi. De Troeye, Buenos Aires'in gece kulüplerini keşfetmenin risklerini ciddiye almamış gibi, "düşman toprakları" sözlerini gamsız bir ses tonuyla söylemişti. "Tabii ki Mecha da bizimle gelecek." Bunu kısa süren bir duraklamadan sonra Max'ın sormaya yeltenemediği soruya bir cevap olarak söylemişti.

"O benden de meraklı," diye ekledi besteci biraz sonra, sanki eşi yanındaymış gibi konuşuyordu (Palace her odasında telefon bulunan modern bir oteldi) ve Max, ikisinin odalarında birbirle-

rine ciddiyetle bakıp alçak sesle konuşurken kocasının mikrofonu bir eliyle kapadığını hayal etti. Önceki gece *Cap Polonio*'da bu meseleyi tartışırken kadın onlara katılmak konusunda ısrarcı davranmıştı.

“Dünyaları verseler bunu kaçırmam,” dedi sakin ve güçlü bir şekilde. Bu sözleri sarf ettiği sırada barmen içecek hazırlıyor, o da birinci sınıf barın tezgâh bölümünde yüksek bir taburede oturuyordu. Mecha Inzunza'nın boynundaki inci kolye üç tur dolanmıştı, omuzlarını ve sırtını açıkta bırakan sade ve beyaz Vionnet elbisesi (veda gecesinde adabı muaşerete göre giyinme kuralı vardı) zarafetini muhteşem bir şekilde vurguluyordu. Onunla üç kez tango yaptığı o akşam (yolculuk boyunca eşiyle dans ederken görmemişti), Max onun dans ettikçe vücut kıvrımlarını gösteren, yüksek topuklu ayakkabılarına kadar uzanan saten gece elbisesinin altındaki çıplak teniyle profesyonel ellerinin arasındaki yakın temasın o hoş hissini bir kez daha tadabilmişti.

“Tatsız durumlar olabilir,” diye belirtti Max.

“Size ve Armando'ya güveniyorum,” diye cevap verdi kadın, korkusuzca.

“Beni korumak konusunda.”

“Astra'mı da alacağım,” dedi şık smokininin boş cebini sıvazlayan eşi, havai bir edayla.

Bunu da söylerken Max'a bakarak bir gözünü kırptı ama Max adamın bu dalgaya vuruşundan ve eşinin kendi güvenliğini umursamamasından hoşlanmadı. Bir anlığına bütün bunlara değer mi diye düşündü ama kolyeye bir kez daha baktığında degeceğine ikna oldu. Muhtemel kayıplar ve olası kazançlar, diye düşünüp kendini avuttu. Sıradan bir yaşam rutiniydi sonuçta.

“Silah taşımak mantıklı değil,” dedi bardağından aldığı iki yudumun arasında. “Ne orada ne de başka bir yerde. Elinde varken kullanmak her zaman cazip gelecektir.”

“Silah da bunun için var, değil mi?”

Armando de Troeye neredeyse böbürlenerek gülümsedi. Bu ciddiyetsiz, kabadayı ve muzip maceracı havasını benimsemekten hoşlanıyor gibiydi. Max yeniden tanıdık bir öfkenin onu bastığını hissetti. Bestecinin daha sonra Ballets Russes’in Diaghilev’i ya da Picasso gibi züppe milyoner arkadaşlarına bu kenar mahalle kaçamağını nasıl da böbürlenerek anlatacağını hayal etti.

“Silahını çıkarmak başkalarını da silahlarını kullanmaya davet etmektir.”

“Vay canına,” diye yorum yaptı de Troeye. “Bir dansçıya göre silahlarla ilgili çok şey biliyorsunuz.”

Bu, mizahtan iyi anlıyormuş gibi görünen yorumda alaycı ve iğneleyici bir nükte vardı. Max bunu fark etmek istemedi. Belki de, diye düşündü, ünlü besteci her zaman görüldüğü gibi samimi değildi. Ya da belki eşiyle bir gecede dans ettiği üç tango biraz abartıya kaçmıştı.

“Tabii ki bildiği bir şeyler var,” dedi kadın.

De Troeye ona bakmak için döndü, biraz şaşırılmış görünüyordu. Onun es geçip Max’ın hakkında bilmediği ve eşinin bildiği ne olabilir diye düşündü.

“Öyledir,” dedi konuya nokta koyan tonuyla, esrarengiz bir şekilde. Sonra yine gülümsedi, bu kez içtenlikle ve sanki dünyanın en önemli şeyiymiş gibi burnunu da bardağına sokup içkisini içti.

Max ve Mecha Inzunza bir süre birbirlerine baktılar. Daha önce birlikteyken dans pistini yakıp kavurmuşlardı, kadın Max’ın sağ omzunun üzerinden uzaklara bakarken, nadiren göz göze gelmişler ya da muhtemelen birbirlerine bakmamaya özen göstermişlerdi. Palmiyeli salonda sessizce yaptıkları tangodan

beri ikisinin iletişimini geliştirerek aralarında dolaşan, dansla birlikte gelişen bir şeyler vardı; sessizlikten, hareketlerden ve davranışlardan oluşan soğukkanlı bir suç ortaklığı (biraz had-dini aşan bir mizahla, ikisinin de rızasıyla birkaç kez cortes ve yan adım yapmışlardı), bir de Max ona Abdül Paşa'sından ik-ram edip onun için sigarayı yaktığında kocasına dönük olma-sına karşın aslında kadını kastediyormuş gibi durduğundaki ve neredeyse askeri bir hareketle topukları bitişik ayakta beklerken beraber mükemmel bir senkronizasyonla, dans pistinde salınan diğer çiftler gibi bazen beceriksiz ya da hantal görünmekten sa-kınmadan, ustaca dans etmeden önce Mecha Inzunza oturduğu sandalyeden ayağa kalkıp normal bir şekilde elini ona uzatıp di-ğer elini de kuyruklu ceketin siyah klapasına koyduğundaki gibi imalı ve dik dik bakışları.

“Eğlenceli olacak,” dedi Armando de Troeye bardağındakini bitirerek. Bu söylediği sanki bir iç muhakemenin sonucu gibi gelmişti.

“Bence de,” diye ona katıldı kadın.

Dikkati dağılan Max, neden bahsettiklerini anlamadı. İkisi-nin aynı şey hakkında konuştuklarından bile emin değildi.

Max lobiden geçerken Hotel Buenos Aires Palace'ın sigara içme salonundaki saatinin dört çeyreği gösterdiğini gördü. Ar-mando de Troeye hasır şapka takmış ve baston taşıyordu; eşi deri kemerli şık bir jorjet firfırlı elbise giymiş, geniş kenarlı bir şapka takmıştı. Max da kendi esnek ama epey eskimiş Knapp-Felt şapkasını taktı ve buluşma için dışarıya çıktı. Besteci ge-ciktikleri için özür diledi (“Bilirsiniz ya, Jockey Club ve abartılı Arjantin misafirperverliği yok mu, herkes donmuş etlerden ve İngiliz atlarından konuşur”) ve salon dansçısı beklemekten ağaç

olduğundan de Troeye ona bacaklarının açılması için yürüyüşe çıkmayı ve bir yerlerde kahve içmeyi önerdi. Mecha Inzunza da yorgunluğunu mazeret göstererek özür diledi ve onlarla akşam yemeği vaktinde buluşacağını söyleyip eldivenlerini çıkarırken asansöre doğru yürüdü. De Troeye ve Max birlikte otelden ayrıldılar, ilkbaharda sarı ve altın rengi çiçeklerle süslenmiş, eski ağaçlarla çevrili limanın karşısındaki manzaralı bir cadde olan Avenida Leandro Alem'in kemeraltı boyunca sohbet ederek yürüdüler.

“Barracas dediğiniz,” diye yorum yaptı de Troeye dikkatle dinledikten sonra. “Bir sokak mı yoksa bir mahalle mi?”

“Bir mahalle. Aslında şöyle yapmamız daha iyi... Diğer seçeneğimiz, La Boca. Orayı da deneyebiliriz.”

“Siz hangisini önerirsiniz?”

Max, Barracas'ın daha iyi olduğunu söyleyerek fikrini belirtti. Her iki yerde de kafeteryalar ve genelevler vardı ama La Boca limana çok yakındı ve bu yüzden denizciler, limanda çalışanlar ve yoldan geçen göçmenlerle doluydu. Dışlanmış ayaktakımıyla dolu kenar mahalleler demek daha doğru olurdu. Orada Paris stiliyle fransızlaşmış bir tango çalıp söylüyorlar daha az orijinaldi. Ancak İtalyan, İspanyol ve Polonyalı göçmenleriyle Barracas daha otantik bir yerdi. Müzisyenleri bile otantikti. Veya öyle görünüyorlardı.

“Anlıyorum,” De Troeye memnun bir şekilde gülümsedi. “Bir göçmenin bıçağı, bir denizcinin sustalı çakısından daha tangodur.”

Max güldü.

“Öyle sayılır. Ama kanmayın. Bıçak her iki yerde de aynı derecede tehlikelidir... Ayrıca, bugünlerde hemen herkes silah taşımayı tercih ediyor.”

Çarşıları geride bırakarak, Menkul Kıymetler Borsası yakınlardaki Corrientes'in köşesinden sola döndüler. Caddenin yukarısındaki postane binasına kadar çıkan asfalt yol yeni metro yolu inşaatı için hazırlandığından kazılmıştı.

“Yalnız rica ediyorum,” diye ekledi Max “siz de eşiniz de lütfen dikkat çekmeyecek şekilde giyinin, dediğim gibi... Mücevher takmayın, göze çarpacak kıyafetler giymeyin. Dolu cüzdan da götürmeyin.”

“Endişelenmeyin. Dikkat çekmeyeceğiz. Başınızı belaya sokmak istemiyorum.”

Max yoldaşının oradaki bir inşaat çukuruna düşmemesi için durdu ve ona yol verdi.

“Bir mevzu olursa, üçümüz birden o kişiye girişeceğiz, yalnız ben değil... Eşinizin gelmesi gerçekten gerekli mi?”

“Mecha'yı tanımıyorsunuz. Onu otelde bırakıp gelirsem beni asla affetmeyecektir. Bu kenar mahalle gezimiz onu her şeyden çok heyecanlandırıyor.”

Salon dansçısı “heyecanlanmak” kelimesini ve bu kelimeyle ima edilebilecek şeyleri düşününce rahatsız oldu. De Troeye'nin birtakım kelimeleri havai bir edayla kullanmasından hoşlanmadı. Sonra da Mecha Inzunza'nın bal rengi gözlerini hatırladı. *Cap Polonio*'da Buenos Aires'in kenar mahallelerine gitmeyi planlarken gözleri nasıl da parlamıştı. Belki de bazı kelimeler göründüklerinden daha yerindeydi.

“Neden bize eşlik ediyorsunuz Max? Niçin bunu bizim için yapıyorsunuz?”

Gafil avlanan Max, de Troeye'ye baktı. Soru kulağa samimi geliyordu. İçten geliyordu. Ama bestecinin yüzü ifadesiz görünüyordu. Sanki akli başka yerdeydi de kibarlığından dolayı tamamen formalite icabı sormuştu.

“Ne diyeceğimi bilemiyorum.”

Reconquista ve San Martín’i geride bıraktıktan sonra caddede yürümeye devam ettiler. Tramvay kabloları ve sokak lambaları altındaki işçiler daha çok çukur kazıyordu ve oradaki daracık yollarda yolu tıkayarak durmuş bir sürü otomobil ve at arabası vardı. Kaldırımlar dahi insan kaynıyordu; vitrin, kafe ve şekerlemecileri gölgeleyen tenteler, bir sürü hasır şapka ve karanlık polis üniforması.

“Elbette yaptıklarınızın karşılığını size ödeyeceğim.”

Max rahatsızlık hissetti. Bu sefer daha çabuk yanıt verdi:

“Bu yüzden yapmıyorum ki.”

Besteci bastonunu lakayt bir tavırla salladı. Krem rengindeki takım elbise ceketinin düğmeleri açıktı, bir başparmağı içinden altın zincir sarkan yeleşinin cebindeydi.

“Bu yüzden yapmadığınızı biliyorum. Bu nedenle sordum.”

“Dediğim gibi ne diyeceğimi bilemiyorum,” Max şapkasının kenarına huzursuzca dokundu. “Gemideyken, siz ikiniz...”

Bilerek durdu, Corrientes ve Florida’nın yol ağzına düşen bir parça dikdörtgen şeklindeki güneş ışığına baktı. Gerçekte sadece şartlar gerektirdiğinden, durumdan sıyrılmak için o sözleri sarf etmişti. Birkaç adım Mecha’yı düşünerek yürüdü, sırtının çıplak teni ve kalçalarına değen gece elbisesinin yumuşak dokusu. Bir de transatlantiğin dans salonundaki elektrikli ışıkların altında gördüğü o muhteşem boynundaki kolye.

“Çok güzel, değil mi?”

Başını çevirmesine gerek kalmadan Armando de Troeye’nin onu izlediğini biliyordu. Nasıl bildiğine kafa yormamayı tercih etti.

“Kim?”

“Kim olduğunu biliyorsunuz. Eşim.”

Bir daha sessizlik oldu. Sonunda Max muhatabına döndü.

“Ya siz, Bay de Troeye?”

Gülümsemesinden hoşlanmıyorum, diye birden karar verdi. Tabii ki bu yeni bir şey değil. Hele o bıyığını kıvrırma şekli. Belki çok daha önceden gıcığıma gitmişti.

“Bana Armando de lütfen,” dedi diğeri.

“Şu andan itibaren.”

“Pekâlâ Armando... Amacın nedir?” Sola dönerek Florida Caddesi’ne girdiler. Öğlen üçten sonra cadde sadece yayalara ayrılmıştı, köşelere park edilmiş arabalar ve birçok vitrin vardı. Bütün cadde tıpkı duble bir mağaza vitrini gibi görünüyordu. De Troeye sanki cevabı ortadaymış gibi o yeri işaret etti.

“Bilirsin. Unutulmaz bir tango bestelemek. O kıvancı yaşamak ve kendimi şımartmak.”

Bunları söylerken Gath&Chaves’in vitrinindeki erkek gömleklerine bakarken dikkati dağılmıştı. Çoğu kaldırımdan geçen şık giyimli kadınlar olan bir yığın yayanın arasından yollarını bulup ilerlediler. Bir gazete bayisi kapağında Gardel’in kocaman gülümsemesi olan *Caras y Caretas*’ın son sayısını sergiliyordu.

“Aslında her şey bir bahisle başladı. Ravel’in San Juan de Luz’daki evindeydim ve bana Ida Rubinstein’in yazdığı çılgın bir bale müziğini dinletmişti. Orkestra enstrümanlarının kademeli kreşendosunu baz alan, progresif olmayan ve tekrarlayan bir boleroydu... Sen bolero besteleyebiliyorsan, ben hayli hayli tango bestelerim, dedim ona. Buna bir süre kahkaha attık ve ardından bir akşam yemeğine bahse girdik... Ve işte gördüğün gibi. Buralara kadar geldim.”

“Amacın nedir diye sorduğumda bunu kastetmiyordum. Tango demiyorum.”

“Bak dostum, bir tangoyu sadece müzik yaparak besteleyemezsin. İnsan davranışları da önemli yer tutar. Buna zemin hazırlar.”

“Peki benim bu yolda size ne gibi bir katkı var?”

“Bunun birçok sebebi var. Her şeyden önce beni ilgilendiren bir ambiyans için faydalı bir anahtarsın. Öte yandan, takdire şayan bir tango dansçısısın. Üçüncü olarak da seni samimi buldum. Buranın iyi kesiminde doğanlar gibi değilsin, zira onlar Arjantinli oldukları için kendilerini bir şey sanıyorlar.”

Önünde durmadan geçtikleri Singer dikiş makineleri satan bir dükkânın camında Max, de Troeye’nin yanında duran yansımalarını gördü. Böyle yan yana durduklarında, ünlü bestecinin herhangi bir üstünlüğü yoktu. Üstelik Max’ın fiziği onunkinden daha sağlamdı. Armando de Troeye kusursuz bir şekilde zarif görünüp görgülü hareketlere sahip olsa da Max ondan daha inceydi ve hemen hemen bir baş kadar daha uzun boyluydu. Duruşu da kötü görünmüyordu. Hem de giysileri mütevazı ya da eski olsa da ona daha çok yakışmıştı.

“Ya eşin? Benim hakkımda ne düşünüyor?”

“Sen benden daha iyi bilirsin.”

“Öyleyse, yanılıyorsun. Hiçbir fikrim yok.”

Diğerinin inisiyatifi üzerine, caddenin o yerinde bulunan bir sürü kitapçının dışındaki sandıkların önünde durdular. De Troeye bastonunu koltuna astı ve eldivenlerini çıkarmadan pek de ilgilenmeyerek birkaç tane kitaba dokundu. Sonra kayıtsız bir yüz ifadesi yaptı.

“Mecha özel bir kadın,” dedi. “Sadece güzel ve zarif değil, başka bir şey. O çok daha fazlası... Ben bir müzisyenim, unutma. Her ne kadar çok başarılı olsam da ve yaşadığım hayat çok kolay görünse de işim dünyayla benim aramdadır. Mecha da

çoğunlukla benim gözlerim gibidir. Antenlerimdir, tabiri caizse. Benim için evreni filtreler. Aslında onu tanıyana kadar ne hayattan ne de kendimden doğru dürüst bir şeyler öğrenmişim... İşte o, yaşadığımız zamanı anlamaya yardımcı olan kadınlardan biridir.”

“Bunun benimle ne ilgisi var?”

De Troeye ona sakince bakmak için döndü. İroni yapmıştı.

“Korkarım kendine gereğinden fazla önem veriyorsun, sevgili dostum.”

Tekrar durdu, bastonuna yaslandı ve Max’ı tepeden tırnağa inceledi. Sanki salon dansçısına tarafsız bir şekilde değer biçiyordu.

“Ya da tekrar düşününce,” diye ekledi bir süre sonra. “Belki de tam gerektiği kadar değer veriyorsun.”

Aniden tekrar yürümeye başladı, şapkasını gözlerinin önüne indirdi ve Max ona yetiştirdi.

“Katalizör nedir bilir misin?” De Troeye’ye bakmadan sordu. “Bilmez misin? Bilimsel olarak açıklayacak olursak, kendisi değişmeden, kimyasal tepkimeye veya değişime yol açan maddedir... Basitçe söyleyecek olursak, birtakım süreçlerin oluşumunu sağlayan ya da hızlandıran şeye denir.”

Max artık onun güldüğünü duyabiliyordu. Bir bakıma, neredeyse bıyık altından. Sanki sadece kendisinin anladığı bir komiklik varmış gibi.

“Sen benim için ilgi çekici bir katalizörsün,” diye ekledi müzisyen. “Şimdi söyleyeceğim şeye sen de katılacaksın... Hiçbir kadın, buna benimki de dahil, ona âşık değilsen, yüz dolarlık bir banknottan veya uykusuz bir geceden daha değerli değildir.”

Max kolileri taşıyan bir kadına yol vermek için kenara çekildi. Arkada, geride bıraktıkları kavşaktaki bir otomobilden korna sesi geldi.

“Bu tehlikeli bir oyun,” diye fikrini belirtti. “Her şey senin elinde.”

Diğerinin kahkahası gitgide daha rahatsız edici olmaya başladı ve nihayet yorgunluktan yavaşça söndü. Bir daha durdu ve boy farkından dolayı biraz başını kaldırarak Max’ın gözlerine baktı.

“Nasıl bir oyun oynadığımı bilmiyorsun. Ama katılımın için sana üç bin peso ödemeye hazırım.”

“Bu para bir tango için fazla değil mi?”

“Yalnız o değil,” diyerek işaretparmağını Max’ın göğsüne koydu. “Kabul ediyor musun, etmiyor musun?”

Salon dansçısı omuzlarını silkti. Bu konuyu hiç tartışmamış olsalar da ikisi de cevabı biliyordu. Tabii Mecha Inzunza buna dahil olmadıkça.

“O halde Barracas olsun,” dedi. “Bu gece.”

Armando de Troeye yavaşça başını salladı. Yüzündeki ciddi ifade, onaylayan ve neredeyse güldüğü ses tonuyla tezatlık oluşturuyordu.

“Harika. Tabii... Barracas.”

Sorrento’daki Hotel Vittoria. Öğleden sonra güneşi salonun açık pencerelerinin önündeki perdelere altın rengini veriyordu. Arka plandaki sekizli sıra koltuk halktan insanlar tarafından işgal ediliyordu, bir lamba seti platformdaki masayı ve hakem yardımcısının oyundaki hamleleri kaydettiği hakem kürsüsünün yanındaki duvar panosuna yaslanmış, ahşap bir satranç tahtasını

aydınlatıyordu. Dekore edilmiş tavanlı ve aynalı geniş odada her bir taş oynandıktan sonra yaptıkları hamleyi defterlerine not etmeden önce, oyuncular kendi düğmelerine bastığında, belli aralıklarla satranç kronometresinden hemen çıkan iki tane klik sesi dışında uzun ve ciddi bir sessizlik hüküm sürüyordu.

Beşinci sırada oturan Max Costa rakiplerini izliyordu. Kahverengi bir takım, beyaz gömlek giymiş ve yeşil kravat takmış olan Rus, başını öne eğmiş oynarken sandalyesine yaslanıyordu. Mikhail Sokolov'un enli kafası, kravat sıkıyormuş gibi görünen normalden fazla kalın olan boynuna gömülmüştü ama bu kaba hatları narin, hüznülmüş gibi bakan berrak mavi gözleri sayesinde yumuşamıştı. İri cüssesi, kısa ve sık sarı saçları şirin bir ayıyı anımsatıyordu. Bir hamle yaptıktan sonra sık sık (o sırada siyah taşlarla oynuyordu) bakışlarını tahtadan çekip ellerine çeviriyor, her on ya da on beş dakikada bir yeni bir sigara yakıyordu. Dünya şampiyonu tekrar düşüncelere dalmadan ya da yanında tuttuğu kutudan çakmağı ve küllüğü çıkarıp başka bir sigara yakmadan önce aralıklı olarak burnunu karıştırıp tırnaklarını kemiriyordu. Aslında, diye gözlemledi Max, Rus olan sanki onu satrançtan daha çok meşgul ediyormuş gibi ellerine bakarak daha çok zaman harcıyordu.

Oyun saatinden bir tane daha tik sesi geldi. Masanın öteki tarafında oturan Jorge Keller ise beyaz atı henüz öne sürmüştü ve hakemin de hemen duvardaki panoya yazdığı hamleyi dolma kaleminin kapağını açtıktan sonra not etti. Oyuncular her hamle yaptığında beklenti içindeki inlemeler ve mırıltılarla birlikte seyircilerin duyduğu heyecan neredeyse hissediliyordu. Oyunu yarılamlışlardı.

Jorge Keller, olduğundan daha da genç görünüyordu. Alnına düşen dağınık siyah saçları, kırışmış haki pantolonunun üstündeki spor ceket, gevşek bağlanmış puantiyeli kravatı ve

acayip görünen spor ayakkabıları Şilili genci paspal ama hoş gösteriyordu. Ya da samimi demek daha doğru olurdu. Sergilediği bu hal ve tavırlarla beş ay sonra dünya şampiyonu unvanı için Sokolov'a meydan okuyan müthiş bir satranç oyuncusundan ziyade eksantrik bir öğrenciye benziyordu. Max oyun tam başlarken, Sokolov'un sandalyesinde oturmuş beklediğini ve Keller'in elinde bir şişe portakal suyuyla gelip sonra da Rus'a bakmadan onun elini sıktığını, şişeyi masaya koyduktan sonra da yerine oturup sanki açılış hamlesini saatler veya günler önceden planlamış gibi, tahtaya neredeyse hiç bakmadan hızlı bir şekilde oynadığını gördü. Sokolov'dan farklı olarak, genç oyuncu bir elini portakal suyu şişesine uzatıp onu doğrudan içmek dışında, ne sigara içiyor ne de düşünürken ya da beklerken başka bir yüz ifadesi yapıyordu. Üstelik ara sıra Sokolov'un hamle yapmasını beklerken (her ikisi de her hamleyi hesaplamak için zaman harcıyordu ama Rus'un ki daha uzun sürüyordu), Keller de masanın öteki ucunda oturmuş, sanki hayal gücüyle gözlerinden daha iyi görüyormuş gibi kollarını masanın kenarına koyup başını da oraya yaslayarak bekliyordu. Bir de sanki düşman bir taştan yumuşak bir darbe almış gibi telaşlanıp yalnız rakibi hamle yaptığında başını kaldırıyordu.

Max'a göre ise her şey çok yavaş ilerliyordu. Satrancı özellikle bu protokolden izlerken gerçekten çok sıkıcı bulmuştu. Lambertucci ve Kaptan Tedesco ona her bir hareketin inceliğini anlatsa bile, oyuna olan ilgisinin artacağından şüpheliydi. Ama bu fırsat ona ayrıcalıklı bir yerden eşsiz bir gözetleme fırsatı sunuyordu. Hem de sadece oyuncularını değil. Yardımcısı ve sekreteriyle beraber ön sırada tekerlekli bir sandalyede oturan adam düellonun sponsoruydu, milyoner fabrikatör Campanella, Aurelia Spider'ıyla Rapallo ve Portofino arasındaki bir virajda kaza yaptıktan sonra bacaklarını sakatlamasının üzerinden on

sene geçmişti. Aynı sırada sol taraftaysa, Irina Jasenoviç’le iri cüsseli, kel ve ak sakallı adamın arasında Mecha Inzunza oturuyordu. Oturduğu yerden önünde oturan seyircinin kafasını görmemek için başını bir yana eğdiğinde, Max onu görüş açısına alabilmişti. Omuzları sade ve ince bir yün hırkayla örtülüydü, beyaz kısa saçları zarif boynunu açıkta bırakıyordu, sağında oturan iri cüsseli adama kısık sesle bir yorum yaparken Max onun hâlâ güzel olan hatlarını görebiliyordu. Kadın eski günlerde nasıl bir şeyleri anlamaya çalışırken sakin ve metanetli şekilde başını bir yana eğiyorsa, oyunu dikkatle takip ederken de aynı öyle yapıyor, diye düşündü Max hatırlayıp hüznle gülümserken; bu hareketi, gözü önünde masada satranç oynayanlardan ve yardımcı hakemin her hamleyi takip ettiği duvardaki panodan daha az karmaşık değildi.

“İşte burası,” dedi Max Costa.

Radyatöründe Automóvil Club sembolü olan patlıcan moru renginde Pierce-Arrow bir limuzin, Barracas tren istasyonuna otuz adım mesafede uzun tuğla bir duvarın köşesinde durdu. Ay hâlâ yükselmemişti ve şoför farları söndürdüğünde geriye kalan tek ışık kaynakları bir sokak lambası ve binanın çatısındaki dört sarımsı ampöldü. Doğu tarafında, Riachuelo’nun rıhtımlarına ve soldaki sahile dek uzanan alçak evler sokakta sıra halindeydi, Buenos Aires’in üzerindeki karanlık gökyüzündeki son kıvılcımsı ışık parıltısının sönmesiyle birlikte gece çökmüştü.

“Ne yermiş,” diye yorum yaptı Armando de Troeye.

“Tango istediniz,” dedi Max.

Otomobilden indi, şapkasını taktıktan sonra besteci ve eşinin inmesi için kapıyı tuttu. Yakındaki bir sokak lambasının ışığında Mecha Inzunza’nın sakince etrafa bakarken ipek şalını omuzla-

rına aldığını gördü. Şapka veya mücevher takmamış olmasına rağmen açık renkli bir gece elbisesi ve orta boy topuklu ayakkabılar giymiş ve dirseklerine kadar gelen uzun beyaz eldivenler takmıştı. Her şeye rağmen o bölgede dolaşmak için fazla şık görünüyordu. Ne gölgelerin düştüğü köşeden ne de tren istasyonunun duvarının, yüksek raylarla çimento yapısı arasında kalan karanlıktaki kasvetli tuğla yoldan pek etkilenmiş gibi duruyordu. Öte yandan kocası (şapkası ve bastonuyla kruvaze serj takım elbisesinin içinde) evhamlanarak etrafını kolaçan ediyordu. Onun durumunda bulundukları yer, hayalindeki senaryodan çok daha fazlasıydı.

“Bu yeri gerçekten iyi biliyor musun, Max?”

“Tabii ki. Buradan üç blok ötede doğdum. Vieytes Sokak’ta.”

“Üç blok ötede mi? Aman Tanrım.”

Salon dansçısı şoföre talimat vermek için açık pencereden öne doğru eğildi. İriyarı ve durgun bir İtalyandı, yüzü tıraşlıydı ve kasketli üniforma şapkasının altından görünen saçları simsiyahtı. De Troeye bir limuzin çağırmak istediğinde Hotel Palace bu şoförün işinde uzman, güvenilir biri olduğunu söyleyerek onu önermişti. Max gidecekleri mekânın hemen önüne park edip dikkati üzerlerine çekmek istemiyordu. Çift ve Max yolun geri kalanını beraber yürüyeceklerdi ve Max şoföre yeri görecek şekilde ama güvenli mesafede olup onları bekleyebileceği bir yer gösterdi. Ayrıca sesini alçaltarak ona silah taşıyıp taşımadığını sordu. Adam da başını azıcık sallayarak torpidoyu işaret etti.

“Silah mı yoksa tabanca mı?”

“Silah,” dedi hızlıca. Max gülümsedi.

“Adınız nedir?”

“Petrossi.”

“Sizi beklettiğim için kusura bakmayın, Petrossi. Taş çatlasa birkaç saat kalırız.”

Kibarlığın bir maliyeti yoktur. Bu yüzden geleceğe yatırım yapmak iyidir. Böyle bir yerde geceleri, iri ve silahlı bir İtalyan'ın bile faydası olmaz. Güvenliği artırmak gerekir. Max sokak lambasının ışığında da olsa şoförün başını hızlıca ifadesiz ve profesyonelce tekrar salladığını gördü. Elini çabucak adamın omzuna koydu ve dostane bir şekilde hafifçe sıvazladı, sonra da de Troeye çifti ile buluştu.

“Bu yerin mahallen olduğunu bilmiyorduk,” diye yorum yaptı besteci. “Hiç bahsetmemiştin.”

“Bahsetmem için bir sebep yoktu.”

“İspanya'ya gidene kadar hep burada mı yaşadın?” De Troeye'nin huzursuzluğu sesinden belli olmasına rağmen belli etmemek için çok konuşuyordu. Mecha Inzunza ikisinin ortasında eşinin koluna girerek yürüyordu. Her şeyi gözlemleyerek sessizliğini korumuştı ve çıkardığı tek ses topuklularının tuğla zemine vuruş sesleriydi. Tren istasyonu ve o bölgedeki gelenekselliğini hâlâ koruyan alçak evlerin arasındaki yolda üçü birlikte yürüdü, mahallenin sessiz gölgeleri arasında Max attığı her adımda (Riachuelo yakınlarındaki çamurlu çukurlardan gelen ılık, nemli hava ve filizlenen yabancı otların mis kokusu duyuluyordu) tanıdık hissetti.

“Evet. On dört yaşına kadar Barracas'ta yaşadım.”

“Vay canına. Sürprizlerle dolu bir sandık gibisin.”

Max onları tren istasyonu tüneline istasyonun ötesindeki başka bir sokak lambasından gelen ışığa doğru yönlendirirken ayak sesleri üçer kez yankılandı. Max, de Troeye'ye döndü.

“Bahsettiğin Astra'yı getirdin mi?” Besteci yüksek sesle güldü.

“Tabii ki hayır, dostum... Dalga geçiyordum. Asla silah taşımam.”

Salon dansçısı rahatlayarak başını salladı. Onu uyarmış olmasına rağmen de Troeye'nin cebinde silahla kenar mahallelere daldığını düşününce huzursuz olmuştu.

“Böylesi daha iyi.”

Max on iki senede Buenos Aires'i birkaç kez ziyaret etmiş olsa da semt son gidişinden beri neredeyse hiç değişmemiş gibi görünüyordu. Attığı her bir adımda çocukluğunu ve ergenliğini geçirdiği manastırı hatırlıyordu. Vieytes Sokağı'nda mahallenin ve şehrin geri kalanındaki diğer bütün evlere benzeyen kiralık bir evde başkalarıyla kalıyordu. Harap olmuş halde olan iki katlı bir binanın duvarları arasında her yaştan insanın sıkışıp kaldığı, herhangi bir mahremiyetin hayal bile edilemez olduğu, kaotik, karışık bir yerdi; İspanyolca, İtalyanca, Türkçe, Almanca ve Lehçe sesler duyulurdu. Hiç anahtar yüzü görmemiş kapıları olan odalar Riachuelo rıhtımlarında, Ferrocarril Sud demiryolu şirketinde ya da nadiren saat olan evlerde, ev işlerini günde dört kez yakınlardaki fabrikalardan duydukları siren sesine göre ayarlayan ev halklarına ve o fabrikalarda çalışan bir sürü ailele-ye veya bekâr erkek gruplarına, her iki cinsiyetten de göçmenlere (bahtları açıksa çalışanlara) kiralanmıştı. Kadınlar küvetlerde ıslak kıyafetleri silker, bir sürü çocuk da umumi tuvaletlerin ve katranlaşmış duvarların, kızartma ve tencere yemeği kokularıyla karışıp içine işlediği, saatlerce asılı kalan çamaşırların olduğu verandalarda oynardı. Bu evler farelerin evcil hayvan sayıldığı yerlerdi. Henüz hayatın neredeyse hepsini kaçınılmaz şekilde bozguna uğratacağından habersiz, birkaç yıl süren masumiyetle, sadece çok küçük çocukların ve birkaç gencin açık yüreklilikle gülümsediği bir yerdi.

“İşte karşınızda... La Ferroviaria.”

Sokak lambasının yanında durdular. Tren istasyonunun ötesinde, tünelin diğer tarafında birkaç tane iki katlı bina dışında

neredeyse bütün evler tek sıra halinde karanlık, alçak boyluydu; içlerinden birinin de üstünde son harfi yanmayan ışıklı bir *Hotel* yazısı vardı. Aradıkları mekân kasvetli caddenin sonunda çok zor seçiliyordu. Kalaydan duvarları ve çatısı vardı, kapısında küçük sarımsı ışıklar olan, bir dükkâna benzeyen alçak bir binaydı. Max sağında şoföre elli metre ötede beklemesini söylediği yerdeki Pierce-Arrow'un ikiz ışıkları görünene kadar bitişindeki bloğun köşesinde bekledi. Arabanın farları söndüğünde salon dansçısı de Troeye çiftine baktığında, bestecinin heyecandan sudan çıkmış bir balık gibi ağzı açık beklediğini ve Mecha Inzunza'nın bakışlarında tuhaf bir parıltıyla gülümsediğini fark etti. Sonra şapkasını hafifçe gözlerinin önünde indirdi, "Haydi gidelim," dedi ve üçü birden karşıya geçti.

Ferrovialaria sigara dumanı, litrelik cin, saç kremi ve deri merhemi kokuyordu. Riachuelo'daki diğer tango yapılan gece kulüpleri gibi burası da gündüzleri yiyecek ve içecek satan geniş bir manav olarak, geceleri de müzik ve dans için bir mekân olarak kullanılıyordu. Üstüne basınca gıcırdayan ahşap zemini, demir kolonları, avizesi olmayan lambalarla aydınlatılan teneke-den tezgâhın önünde tip tip bakan kadın ve erkeklerin otururken yaslandığı sandalyeler ve masalar vardı.

Masalar arasında tembel tembel dolaşan sıska ve ilgisiz garsonun olduğu bar tezgâhının arkasındaki duvardaki tozlu aynada üzerinde Cafés Torrados Águila reklamı ve maté* içen bir gaucho'nun olduğu Franco-Argentina Sigorta Şirketi reklamı olan bir afiş asılıydı. Barın sağında, cam kapaklı salamura sardalya ve erişte kutularının olduğu giriş kapısının yanında yanmayan bir gazlı sobanın ve yıpranmış görünen bir Olympia piyanonun arasında kalan küçük bir dans pisti vardı; pistte küçük bir sahne-

* Arjantin, Uruguay ve Paraguay'ın ulusal içeceği. Kafein bakımından zengin bir çeşit infüzyondur. (ç.n.)

deki üç müzisyen (bandoneon, keman ve soldaki tuşları sigaradan yanmış piyano) Max Costa'nın notaların *Gallo Viejo** tango-su olduğunu düşündüğü, melankolik ağıt havasında bir Buenos Aires müziği çalıyordu.

“Müthiş,” Armando de Troeye hayranlıkla mırıldandı. “Beklediğimden de şahane... Bambaşka bir dünya.”

Öyle aman aman görülecek bir şey yok, dedi Max kendi kendine bıkkınlıkla. Besteci şemsiyeyi ve bastonu sandalyeye bıraktı, ceketinin sol cebinden sarı eldivenler sarkıyordu ve mü-kemmel ütülenmiş pantolonunun altındaki düğmeli tozluklarını açıkta bırakarak bacak bacak üstüne attı. O ve eşi elbette dans edenlerin şık giyim anlayışından farklı bir giyim tarzı içindelerdi, La Ferroviaria bambaşka bir dünyaydı ve oranın halkı da çok farklıydı. Mekândaki kadın sayısı bir düzine kadardı, neredeyse hepsi ya bir erkekle oturuyor ya da masa olmayan yerlerde diğerleriyle dans ediyordu. Bunlar aslında fahişe falan değiller, diye açıkladı Max alçak sesle. Erkeklerle dans etmek (ettikleri her dans için aldıkları jeton karşılığında, mekânın sahibi onlara birkaç sent verir) ve onlara mümkün olduğunca fazla içirmek için çalışan dans partnerleri. Kiminin erkek arkadaşı ya da nişanlısı var, kiminin de yok. Burada bulunan adamlardan birkaçı da onları gözlemliyor.

“Asilzadeler mi?” diye bir çıkış yaptı de Troeye, *Cap Polonio*'da Max'ın kullandığı kelimeyi tekrar ederek.

“Gibi bir şey,” diye onayladı. “Tabii buradaki tüm kadınların asilzadesi yok... Bazıları sadece dans işçileri. Tıpkı yerel fabrikalarda ya da atölyelerde çalışanlar gibi, danstan fazlasını yapmadan hayatlarını kazanırlar... Yani diğer şeyler de hesaba katılırsa, onlara muhterem tango dansçıları diyebiliriz.”

** (İsp.) Bir çeşit tangodur. Kelime anlamı, yaşlı horoz. (ç.n.)

“Dans ederken çok muhterem durmuyorlar ama,” dedi de Troeye etrafına bakarak. “Oturduklarında bile.”

Max dans pistinde sarmaş dolaş dans eden çiftleri işaret etti. Ciddi, sert ve aşırı derece maskülen görünen adamlar, müziğin (normal modern tangoya göre çok daha hızlıydı) ortasında dans etmeyi bırakıyor ve kadın partnerinin gitmesine izin vermeden etraflarında dönerek onlara sürünmesi ya da onlara yaslanması için onları zorluyordu. Bu hareketi her yaptıklarında da kadın kalçasını ateşli bir şekilde büküp bir bacağını adamın diğer bacağına sürüyordu. Son derece şehvetliydi.

“Gördüğünüz gibi, bu başka bir tango türü. Başka bir ambiyans.”

Garson bir kadın bir sürahi cin ve üç tane bardak taşıyarak masalarına yaklaştı, Mecha Inzunza'yı tepeden tırnağa süzdü, yanındaki iki adama da pek umursamadan baktı ve ellerini önlüğüne silerek uzaklaştı. Mekâna ilk girdiğinde rahatsız edici sessizlik olmuştu zaten (yirmi tane göz onlar kapıdan içeri girene kadar onları izlemişti), sonrasında da küstahça veya çaktırmadan bakanlar olsa da konuşma sesleri devam etmişti. Böyle olma ihtimalini düşünmüş olan Max'a göre sıkıntı yoktu. Buenos Aires'te yüksek sosyeteden birinin biraz yerel renk ve manzara keşfi için gece vakti, ucuz kabarelere veya çalışan sınıfın gittiği kafelere geziler düzenlemesi gayet normaldi ama Barracas ve La Ferroviaria bu pejmürde seyahat noktalarından biri değildi. Gece kulübündeki müşterilerin neredeyse hepsi o mahallenin yerlisiydi, bazıları da Riachuelo limanlarına römorkörle veya mavnayla demir atmış olan bir avuç dolusu denizciydi.

“Peki bu adamlar kim?” De Troeye merak etti.

Max kimseye bakmadan bardaktaki cini içti.

“Mahallenin klasik compadritoları ya da öyle gibi görünmeye çalışanlar. Gerçekten çabalayanlar.”

“Kulağa neredeyse samimi geliyor.”

“Samimi olmakla ilgisi yok. Daha önce anlattığım gibi, com-padrito varoş mahallelerin işçi sınıfından gelen sert ve kavgacı gençlere denir. Gerçekte pek azlardır ve geri kalanı ya onlar gibi olmak ya da onlar gibi görünmek ister.”

De Troeye eliyle çevresindekileri işaret etti.

“Buradakilere ne demeli, öyleler mi yoksa özentiler mi?”

“Ortaya karışık.”

“İnanılmaz. Değil mi Mecha?”

Besteci masalarda ya da barda oturan adamları görmemiş gibi etrafını inceliyordu, hepsi illegal olan her ne varsa bulunduyormuş gibiydi; göz hizasına kadar indirilen şapkalar, yakalarına kadar gelen geriye taranmış jöleli saçlar, mafya tipi kısa ceketler, sivri topuklu çizmeler. Hepsinin de önünde bir bardak grappa, brandy ya da cin vardı, ağızlarında bir Avanti puro yanıyordu ve bellerinde veya kollarında dolu bir bıçak kılıfı asılıydı.

“Hepsi tehlikeli görünüyor,” dedi de Troeye.

“Bazıları olabilir. Tam da bu yüzden size tavsiyem kimseye uzun süre dik dik bakmayın, onlarla dans eden kadınlara da öyle.”

“Ama onlar bana bakmaktan çekinmiyor,” dedi Mecha Inzunza eğlenerek.

Max dönüp ona baktı. Bal rengi gözler iddialı bir şekilde merakla odayı keşfediyordu.

“Böyle bir yerde dik dik bakmaktan çekinmezler. Umalım ki sadece bakmakla kalsınlar.”

Kadın hafifçe, neredeyse karşı çıkarak güldü. Biraz ona döndü.

“Beni korkutmayın, Max,” dedi soğukça.

“Korkuttuğumu düşünmüyorum,” deyip sakince bakmayı sürdürdü. “Zaten daha önce de söylediğim gibi, böyle şeylerden korktuğunuzdan şüpheliyim.”

Tabakasını çıkardı ve çifte ikram etti. De Troeye başıyla reddetti, kendi sigaralarından birini yaktı. Mecha Inzunza Abdül Paşa’yı kabul etti ve küçük ağızlığına taktıktan sonra salon dansçısı onu kibritle yaksın diye öne eğildi. Sandalyeye yaslanan Max bacak bacak üstüne attı ve dans eden çiftlere bakarken ilk sigara dumanını üfledi.

“Fahişe olanlarla olmayanlar nasıl ayırt edilir?” diye sordu Mecha Inzunza.

İri cüsseli ama şaşırtıcı şekilde çevik bir adamla dans eden bir kadını gözlemlerken sigara külünü pervasızca ahşap zemine düşürdü. Genç bir kadındı, Slavlara benziyordu. Altın sarısı saçlarını topuz yapmış, mavi gözlerini sürmeyle ortaya çıkarmıştı. Kırmızı ve beyaz çiçekleri olan bir bluz, altına da minicik bir sutyen giymişti. Abartılı şekilde kısa eteği milonga yaparken savruluyor, ara sıra da siyah külotlu çorapları içindeki tenini gereğinden fazla açığa çıkarıyordu.

“Her zaman kolay değil,” diye yanıtladı Max, tango yapan kadından gözlerini ayırmadan. “Galiba deneyimle öğrenilir.”

“Kadınları ayırt etme konusunda çok tecrübeniz var mı?”

“Orta derecede var.”

Müzik durdu, iriyarı adam ve kadın dans etmeyi bıraktı. Adam terini bir mendille sildi; sarışın kadın da hiç konuşmadan başka bir kadınla erkeğin olduğu bir masaya oturdu.

“Mesela şu kadın,” diye gösterdi Mecha Inzunza. “Bir hayat kadını mı, yoksa sizin *Cap Polonio*’da olduğunuz gibi yalnızca dansçı mı?”

“Bilmiyorum,” Max sancılı bir rahatsızlık hissetti. “Biraz daha yaklaşırsam anlarım.”

“Yaklaşın o zaman.”

Doğru şekilde yandığından emin olmak istercesine, sigaranın koruna baktı. Sonra onu ağzına götürdü ve bir miktar dumanı içine çektikten sonra yavaşça üfledi.

“Belki sonra.”

Orkestra yeni bir parça çalmaya başladı ve diğer çiftler dans etmek için pistte yerlerini aldı. Bazı erkekler sigara olan sol ellerini partnerlerini rahatsız etmemek için arkalarında tutuyordu. Armando de Troeye gülümsüyordu, hiçbir detayı da kaçırmıyordu. Max onun iki kez bir kurşun kalem çıkarıp kolalı gömleğinin manşetine küçük yazılarla notlar aldığını gördü.

“Haklıymışsın,” dedi besteci. “Hızlı dans ediyorlar. Hareketler daha kırık. Müzik de farklı.”

“Bu, Yaşlı Muhafızın Tangosu,” Max sohbet konusu değişince rahatladı. “Müziğin ritmine göre dans ederler, daha hızlı ve daha kısa. Tarzına baksanıza.”

“Fark ettim. Enfes bir şekilde müstehcen.”

Mecha Inzunza sigarasını kül tablasında sertçe söndürdü. Birdenbire rahatsız olmuş göründü.

“Bu kadar kolay düşme.”

“Maalesef hayatım, tam da doğru kelimeleri seçtim. Baksana... Onlara bakmak bile heyecan verici.”

Bestecinin gülümsemesi genişledi, meraklı ve alaycı görünüyordu. Max ortamda bir şeyler olduğunu hissetti. De Troeyelerin arasında konuşulmayan, üstü kapalı ve kinayeli sözlerin olduğu ve onun çözemediği bir dil vardı. Rahatsız edici olan şey, onun da buna bir şekilde dahil olmuş olmasıydı. Biraz rahatsız şekilde

ve biraz da merakla, buna ne anlamda ve ne derece dahil olduğunu merak etti.

“Size gemideyken anlattığım gibi,” diye açıkladı, “tango orijinal olarak siyahilerin dansıydı. Gevşek haliydi, anlıyor musunuz? En edepli versiyonunda bile bunu sarılarak yapan bir dans partneri çok şey değiştirir... Salon tangosu bu duruşların hepsini törpüledi, terbiyeli hale getirdi. Yine de gördüğünüz üzere, terbiye burada pek önemli sayılmaz.”

“Enteresan,” diye yorum yaptı de Troeye, Max’ın her dediğini dikkatle dinleyerek. “Bu duyduğumuz hakiki tango müziği mi? Orijinal olan?”

“Orijinal olan müzik değil, daha çok müziği çalma şekli,” dedi Max. “Bu insanlar nota okumayı bile beceremiyordu. Kendi tarzlarında eski bir havayla hızlıca çalarlardı.” Bunu söylerken, küçük orkestrayı işaret etti; bir deri bir kemik kalmış, beyaz saçlı, nikotinden bıyıkları sararmış ve bitik görünen üç tane adam. Bandoneon çalan genç olanı ellilerinde gösteriyordu. Dişleri enstrümanının tuşları kadar haşat olmuş ve sararmıştı. O esnada sıradaki parçanın ne olacağını sormak için müzisyen arkadaşlarına bakıyordu. Kemancı başını salladı, ayağını birkaç kez yere vurarak ritim tuttu, piyanist de güm güm çalmaya başladı, bandoneon da aralıklı olarak ses çıkararak çaldı ve hep birlikte *El esquinazo* çalmaya başladılar. Dans pisti hemen doluverdi.

“İşte onlardan bazıları,” Max gülümsedi. “Eski zamanların çocukları.”

Aslında mahalledeki anılarını hatırlayıp kendi kendine gülümsüyordu. Pazar sabahları açık hava danslarında, partilerde çalan müzikleri duyduğu ya da yaz geceleri hâlâ gazla yanan sokak lambalarının altındaki kaldırımlarda diğer çocuklarla oynadığı çok eski zamanlara. Uzaktan çiftlerin dansını izlerdi ve

mekânların karanlık girişlerinde sevişenleri de gözetler ve dalga geçerdi “bırak o kemiği, kuçu kuçu”, sonra da kıs kıs gülüp toz olurdu, fabrikadan dönen adamların ve sabunlu su sıçratan çamaşır leğenlerinin yığıldığı evlerdeki kadınların söylediği şarkıları dinlerdi. Yüzlerini saklamak için kasketlerini yüzlerine indirip geceleri karanlıkta parlayan bıçaklarıyla gezinen çeteciler, birkaç kişiyle beraber ya da yalnız birilerinin önünü keserken de aynı müzikleri mırıldanırdı.

“Müzisyenlerle biraz sohbet etmek istiyorum,” dedi de Troe-ye. “Sence bu mümkün mü?”

“Olmaması için bir sebep görmüyorum. Çalmayı bitirdiklerinde onlara birer içki ısmarlayabilirsin. Ya da belki bahşiş versen daha iyi... Yalnız çok para vermemeni tavsiye ederim. Zaten yeterince dikkat çekiyoruz.”

Dans pistindekiler milonga yapıyordu. Slav gibi görünen sarışın kadın tekrar piste çıkmıştı, bu sefer masasına oturduğu adamla birlikte. İddialı, soğuk, bakışları uzaktaki bir sigara dumanına bakarken kaybolmuş adam kadını dans ettiriyor, hafif jestlerle onu yönlendiriyor, sırtında duran eliyle hafiften veya bazen basitçe ona bakarak baskı yapıyordu ya da kadın ruhsuz bir şekilde gözlerini adama dikmişken birdenbire beklenmedik bir cortes yaparak küçümseyici ve şehvetli bir tavırla adımlarını değiştiriyordu, onu baştan çıkarmak istiyormuş gibi adama yaslanıyor, sanki samimi tango ritüelini salt doğallığıyla kabul etmiş gibi itaatkâr bir şekilde teslim olurcasına kalçalarını ve bacaklarını bir o yana bir bu yana büküyordu.

“Bandoneonu frene basar gibi kullanmasaydı,” diye açıkladı Max, “çok daha hızlı bir ritim olacaktı. Daha da kırık olacaktı. Unutmayın, orijinal Yaşlı Muhafızın Tangosu bandoneon ve piyanoyla değil, flüt ve gitarla çalınırdı.”

İlgiyle dinleyen Armando de Troeye bunu not aldı. Mecha Inzunza sessizliğini koruyor, gözlerini tango yapan sarışın kadından ve partnerinden ayırmıyordu. Çift yanlarından geçerken, Mecha adamla göz göze geldi. Ellilerinde yanık tenli bir adam, diye gözlemledi Max. Şapkasını öne eğmiş, tehlikeli bir İspanyol ya da İtalyan gibi görünüyordu. De Troeye de kendi çapında düşünceli ve mutlu şekilde kafasını sallıyordu. Heyecanlı görünüyordu. Şimdi de sanki görünmez bir klavyedeki tuşlara basıyormuş gibi parmaklarını masaya vurarak ritim tutuyordu.

“Anladım,” dedi besteci, memnun bir şekilde. “Ne demek istediğini gayet iyi anladım, Max. Saf tango.”

Sarışın kadınla dans etmeyi bırakmayan yanık tenli adam, yanından her geçtiğinde Mecha Inzunza’ya bakmaya devam ediyor ve her seferinde bir öncekinden daha ısrarcı görünüyordu. Oranın tipik bir yerlisine benziyordu ya da öyle bir tipi vardı. Kalın bıyığı, üstüne oturan ceketi ve ahşap zeminde çevik şekilde hareket eden bilekte botlarıyla partneri topuklarını yere vururken yavaş arabesklemlerle onu takip ediyordu. Adamın tarzı da dahil her şeyi yapmacık görünüyordu, maço bir compadre havasına giren üfleme bir compadrón gibiydi. Max’ın eğitilmiş gözü adamın ceketiyle yeleği arasında bilerek gösterişle bağlanmış iki ucu sarkan beyaz ipek fularının üzerinde, sol tarafında çağdışı bir bıçak şişkinliği tespit etti. Gözünün ucuyla bakan Max, Mecha Inzunza’nın kışkırtıcı şekilde onunla oynadığını gördü, bakışlarını sürdürüyordu ve kadim mahalle içgüdüleriyle bir sıkıntı olduğunu sezdi. Belki daha fazla kalmak iyi bir fikir değildir, dedi kendi kendine huzursuzca. Bayan de Troeye La Ferroviaria’yı *Cap Polonio*’nun birinci sınıf salonuyla karıştırıyor gibi görünüyordu.

“Buna saf tango diyerek abartıyoruz,” diye cevap verdi kocası, yorum yaptığı şeye odaklanmaya çalışmak için çaba sarf ederek.

“Farz edelim ki geleneksel tarzda alıyorlar. Eski tarzda... Ritim ve usul farkını ayırt edebilir miydiniz?”

Kocası memnun bir şekilde başını salladı.

“Tabii ki. Bu iki dörtlük ritim, klavye dört vuruş yapıyor ve sonra da karşı melodi... İlk notalar piyano vuruşları ve bandoneon basıyla alınıyor.”

Böyle almalarının sebebi yaşça büyük olmaları, diye detaylandırdı salon dansçısı; üstelik burası La Ferroviaria’da geleneksel bir gece kulbyd. Barracas’ın gece hayatı insanları kaba saba olmalarına karşı, ironik bir şekilde *cortes* ve *quebradas* yapmayı severlerdi. Dişı erkeğe yaklaşıarak bacağını ona dolar ve onu kışkırtır, tıpkı tango yapan sarışın kadının partnerine yaptığı gibi. Şayet ailelerin ve gençlerin toplandığı popüler bir dans yerinde müziği böyle alsalardı, neredeyse hiç kimse dans etmeye kalkışmazdı. Hem ahlaki açıdan hem de keyif açısından.

“Moda,” diye çıkarım yaptı “bütün bunlardan gitgide uzaklaşıyor. Yakında sadece salonlarda ve sinemalarda gösterilen o evcilleştirilmiş, duygusuz ve insanı bayan öteki tango yapılacak.”

De Troeye kinayeli bir şekilde güldü. Müzik durdu ve orkestra başka bir parça çalmaya başladı.

“Hanım hanımcık olan yani,” dedi.

“Gibi gibi,” Max cininden bir yudum içti. “yle de diyebilirsin.”

“Tabii, şuradaki adamın kadına yürümesinin hanım hanımcıklıkla uzaktan yakından ilgisi yok.”

Max, de Troeye’nin bakışlarını takip etti. Compadrn bozuntusu, sarışın kadını diğerkadının olduğu masaya bıraktıktan sonra her adımını Buenos Aireslilerin eski zamanlarda yürüdüğü gibi yavaş, kendinden emin, sağlam adımlarla racon keserek onlara doğru yaklaşıyordu. Yere bilerek gösterişle basıyordu.

Stilini tamamlaması için tek eksik arka planda topuklarının gü-rültüsü ve bilardo topları, diye düşündü Max.

“Eğer bir sorun çıkarsa,” diye fısıldadı hızlıca de Troeyelere, “sakın şaşkın şaşkın bakmayın... Arkanıza bakmadan buradan çıkın ve arabaya binin.”

“Ne gibi sorunlar yani?” diye sordu de Troeye.

Cevap vermek için vakit yoktu. Compadrón hareketsiz şekilde ve ciddiyetle bakarak önlerinde durdu, sol eli tehlikeli bir incelikle ceketinin cebinde duruyordu. Mecha Inzunza’ya sanki masada bir tek o varmış gibi baktı.

“Hanımefendi dans etmek ister mi?”

Max çabucak cin dolu sürahiye bir bakış attı. Gerekirse onu masanın kenarına vurup kırabilir ve işe yarar bir silaha çevirebilirdi. Tabii bunu sadece onlar kapıdan çıkana kadar zaman kazanmak ya da şansını denemek için yapardı.

“Sanmıyorum...” diye söze başladı alçak sesle.

Max bunu ayakta duran herife değil de kadına hitaben söylese de kadın tamamen sakin bir havayla ayağa kalktı.

“Evet,” dedi.

Yavaş yavaş eldivenlerini çıkardı ve onları masaya bıraktı. Gece kulübündeki herkes en ufak bir tahammülsüzlük göstermeden ona ve partnerine bakarak bekledi. Kadın hazır olduğunda adam sağ eliyle onu belinden kavradı, sol elini de hafif kıvrımlı kalçasının biraz üzerine yerleştirdi. Kadın da sol elini onun omuzlarına yerleştirdi ve birbirlerine bakmadan diğer çiftlerin arasında ilerlemeye başladılar, başları geleneksel tangoya kıyasla daha yakın olsa da bedenleri makul şekilde mesafeli duruyordu. Onları kim görse daha önce de dans etmiş olduklarını düşünür, diye aklından geçirdi Max ama Mecha Inzunza’yla *Cap Polonio*’da birbirlerine nasıl kolaylıkla ayak uydurdukla-

rını düşününce şaşkınlığı azaldı. Onun sezgilerini dinleyen, oldukça zeki bir dansçı olduğuna ve iyi dans etmeyi bilen herkese ayak uydurabileceğine kuşku yoktu. O herif de kadını yönlendirerek ustaca, görünmez bir porte üzerindeymiş gibi çevik figürler yaparken erkekliğinden ve kendinden emin hareket ediyordu (Buenos Aires'te böylelerine *canchero** derler). Kadın müziğin ritmini ve partnerinin jest ve mimiklerinin sessiz talimatlarını izledikçe, ikili birlikte usulca salındı. Adam birdenbire corte yaptı, sağ topuğunu yerden gelişigüzel bir şekilde kaldırdı ve ayakkabısının ucuyla yarım daire çizdi ama Max'ı şaşırtan şey, kadının önce bir yana, sonra da diğer yana kolaylıkla dönmesi ve bunu yaparken iki kez adama yaklaşıp sonra da bacağını kayda değer bir özgüvenle her iki tarafına doğru kaydırarak ona bir kez daha sarılmadan önce tekrar geri çekilmesiydi. Figürlerine ustalıkla kenar mahalle zarafeti de ekleyince o kadar başarılı oldu ki masalardaki izleyiciler başlarıyla onayladı.

“Vay canına,” Armando de Troeye dalga geçti. “Umarım herkesin önünde sevişmezler.”

Yorum Max'ı rahatsız etti, Mecha Inzunza'nın kendini kısıtlamadan pistte gösterdiği hünerlerine olan hayranlığına adeta limon sıktı. Tangoyu compadrón yönlendiriyordu, koyu renkli gözlerini boşluğa dikerek eğleniyordu ve sanki her gün onun gibi kadınlarla dans ediyormuş gibi bıyık altından yapmacık bir kayıtsızlık ifadesi yapıyordu. Adam birdenbire müziğin ritmine göre bir yana adım attı, aniden ifadesizce, ciddiyetle durdu ve ayağını sert bir şekilde yere vurdu. Sanki harekete önceden karar vermişler gibi hiç istiflerini bozmadan, Mecha Inzunza adamın vücudunun önce bir yanına sonra da öteki yanına sürünerek etrafında daire çizdi. İtaatkâr bir dişi gibi görünüp kendini teslim etmesi, Max'a neredeyse pornografik göründü.

* Arjantin lehçesi. Belirli bir işte becerikli ve usta olan kişi. (ç.n.)

“Aman Tanrım,” Armando de Troeye’nin inlediğini duydu.

Şaşkınlıkla yanındaki besteciye dönen Max, onun hiç de kızgın olmadığını gördü, aksine dans eden çifte bakarken dalıp gitmişti. Bazen biraz cin içiyordu ve görünüşe göre alkol dudaklarındaki belli belirsiz memnun, küçümseyici gülümsemeyi bastırıyordu. Ama Max’ın buna takılacak vakti yoktu çünkü müzik bitmiş ve dans pisti boşalmıştı. Mecha Inzunza compadrón eşliğinde, küstahça topuklularıyla ses çıkararak masaya geri döndü. Sanki az önce vals yapmış gibi sakin ve rahatça yerine oturdu, diğeri de şapkasının kenarını tutup hafifçe indirirken başını salladı.

“Juan Rebenque, hanımefendi,” dedi kısık ve boğuk bir sesle. “Emrinize amadeyim.”

Sonra da ne besteciye ne de salon dansçısına baktı, iki kadının olduğu masaya sakince yürüdü. Max adamın gidişini izlerken, Rebenque’nin* gerçek soyismi olmadığını sezdi (belki Funes, Sánchez veya Roldán** olabilirdi), görünüşüne ve ceketinin altındaki bıçak şişkinliğine bakılırsa, olsa olsa gaucho lakabı olabilirdi. Adamın benzemeye çalıştığı otantik tipler on-on beş yıl önce yok olmuştu ve onun gibi adamlar bile artık gaucho çakısı yerine tabanca kullanıyordu. Bu adam büyük ihtimalle varoş gece kulüplerinde gezinen, tango yapıp kadın tavlamaya çalışan ve bazen de erkekliğini kanıtlamak için çağdışı çakısını çeken bir kamyoncuymuştu. Onun gibi mahalleli bir gansterden başka bir şey olmayan adamlar, tehlikeli olsalar da biraz centilmen sayılabilirlerdi.

“Sıra sizde,” dedi Mecha Inzunza, Max’a dönerek.

* (İsp.) Güney Amerika’daki, özellikle Arjantin’deki gauchoların geleneksel biniş, dövüş ve cezalandırma için kullandığı bir çeşit binici kırbacıdır. (ç.n.)

** Bu soyadlar Hispanik ülkelerde çok yaygındır. (ç.n.)

Tam da çantasından parlak bir pudra kutusu çıkarmıştı. Dudak üstünde hafif makyajında inci gibi parlayan minik ter damlacıkları vardı. Max ona nezaketle ceketinin üst cebinden çıkardığı temiz mendili sundu.

“Mendil alır mısınız?” diye sordu.

Kadın, Max’ın parmakları arasından katlanmış beyaz keten mendili aldı.

“Böyle olmasını istemezsiniz,” dedi sakince.

Armando de Troeye şaşkınlıkla eşine dönüp Max’ın daha önce hiç görmediği alaycı ve cüretkâr bir bakış attığında, Max tam da yeter artık, hesabı isteyelim ve buradan gidelim demek üzereydi. Her şeyi gizleyen bu ehemmiyetsiz kayıtsızlık maskesinin herkesi kışkırtmadan önce düşmesi çok kısa sürdü. Sonra Max fikrini değiştirerek kasten yavaşça Mecha Inzunza’ya döndü.

“Tabii istemedim,” dedi.

Muhtemelen cin yüzünden sulanmış berrak gözlerini Max’a dikti. Gözleri elektrikli ampullerin sarımsı ışığında her zamankinden daha saydam görünüyordu. Sonra acayip bir davranış sergiledi. Mendil elindeyken, dans etmeden önce masaya bıraktığı eldivenlerinden birini alıp Max’ın ceketinin üst cebine sıkıştırdı ve ardından onu hızlıca şık bir beyaz çiçek haline getirdi. Böylece Max sandalyesini geriye çekip ayağa kalktı ve compadrón ve iki kadının birlikte oturduğu masaya doğru yürüdü.

“İzninizle,” dedi adama.

Adam kibir ve merakla karışık bir ifadeyle onu inceledi ama Max dikkatini ona vermeyi bıraktı ve sarışın kadına bakmaya başladı. Kadın bir süre dönüp kendisinden daha kaba ve yaşça büyük görünen esmer arkadaşına baktı, sonra da onay beklercesine compadróna döndü. Fakat adam, topuklarını bitıştırerek ayakta durup dudaklarında hafif bir gülümsemeyle bekleyen ki-

bar Max'a bakmaya devam etti; Palace ya da Plaza'da bir çay dansındaki herhangi bir kadına gösterdiği ihtiyatlı nezaketi ona da gösteriyordu. Nihayet kadın ayağa kalktı ve Max'a bir profesyonelin rahatlığıyla sarıldı. Gözlerinin altındaki koyu halkalara kalın bir tabakayla beceriksizce sürdüğü kapatıcıya rağmen yakından bakınca uzağa kıyasla daha genç görünüyordu. Neredeyse badem şeklinde mavi gözleri vardı, sarı saçlarını ensesinde toplayınca Slav havasını vurgulamıştı. Ya Rus ya da Polonyalı, diye çıkarım yaptı Max. Kolunu ona sardığında, bedenini yakından hissetti; yorgun bedeninin ılıklığı, giysilerine ve saçına sinmiş tütün kokusu, limonatalı grappadan aldığı son yudum. Teni düşük kaliteli kolonyalardan kokuyordu; Agua Florida ve nemli talk pudrası karışımı, bir de her türlü adamla iki saat boyunca dans etmenin getirdiği hafif ter kokusu.

Başka bir tangonun ritimleri çalmaya başladı, orkestra maharetsizce çalmasına rağmen Max, *Felicia*'nın notalarını tanıyabildi. Başka çiftler de dans etmeye kalktı. Max ve kadın içgüdülerinin ve deneyimlerinin hareketlerini yönlendirmesine izin vererek dansa iyi bir senkronizasyonla başladı. Birkaç adım sonra Max onun iyi bir dansçı olmadığını anladı; yine de küçümseyen, profesyonel bakışları uzaklara dikilmişti ve hareketleri tahmin etmek için Max'ın yüzüne bakıyordu. Kayıtsız bir şekilde bedenini kısa, pamuklu bluzundan göğüs uçlarını hissedebilen Max'a yaslamıştı, müziğin ve partnerinin ellerinin yönlendirmesiyle itaatkâr bir şekilde bacaklarını ve kalçasını en cesur haliyle onun belinin etrafına doluyordu. Bunu ruhsuz yapıyor, diye çıkarım yaptı salon dansçısı. Tıpkı melankolik ama işe yarar bir robot gibi, isteksiz ve halsizdi; hiç zevk duymamasına rağmen cinsel ilişkiye girmeye razı olan bir fahişe gibiydi. Max bir anlığına onun sokakta neon tabelasında son harfi yanmayan ucuz otelin bir odasında bıyıklı bir haydut ceketinin cebinden

on peso çıkarıp verdiği de aynı böyle pasif ve itaatkâr davrandığını hayal etti. Giysilerini çıkarıp kullanılmış çarşafların ve gıcırdayan somyanın üstüne yattığını düşündü. Karşılığında hiç tatmin olmasa da itaatkâr davrandığını. O sırada tango adımlarını sergilerken nasıl bitik bir havası varsa, aynı öyle.

Her nedense o sırada analiz yapmak için doğru zaman olmadığını düşündü ama fikri onu heyecanlandırmıştı. Dişi kendini teslim etmezse tango nedir ki, dedi kendi kendine şaşırarak; bunca dans, bunca tango hatta bunca sarılmaya rağmen bunu daha önce düşünmemiş olmasına şaşırdı. Tamamen teslimiyet yoksa eğer, salonlardan ve görgü kurallarından uzak olan bu eski tarz tangodan geriye kalan neydi? Eski içgüdüleri, yanıp tutuşan ritüel arzularını uyarmak ve bir anlık müzik ve baştan çıkarılma için etten kemikten vaatler. Yaşlı Muhafızın Tangosu. Eğer bütün dans türleri belli bir kadın tipine yaklaşıyor olsaydı, şüphesiz o kişi bu kadın olurdu. Ona bu açıdan bakınca, Max kollarında itaatkâr şekilde hareket eden bedene karşı beklenmedik bir arzu sancısı hissetti. Kadın da bunu anlamış gibi görünüyordu, zira dudaklarındaki duygusuz ifadeye devam etmeden ve bakışları barın uzak köşelerinde gezinmeden önce, mavi gözleriyle Max'a sorgular şekilde baktı. Max ödeşmek için bir corte yaptı, bir bacağı sabit dururken, diğeri önce öne sonra arkaya adım attı. Sağ eliyle kadının beline baskı yaparak bedenini bir daha onun bedenine yapıştırmaya ve mükemmel teslimiyet haline geri dönmek için bacağını Max'ın sabit bacağının içine ve dışına kaydırmaya zorladı. Usulca teslim olan ve kaçma şansı olmayan dişinin çıkardığı tamamen fiziksel, sessiz inilti.

Bu her iki tarafın da bilerek yaptığı müstehcen figürün ardından, salon dansçısı ilk kez dönüp de Troeye çiftinin olduğu masaya baktı. Kadın fildişi ağızlığına sigarasını yerleştirmiş içerken, duygusuzca gözlerini onlara dikmişti. Ve Max o anda anladı ki kollarında dans eden bu tango dansçısı aslında yalnızca belirsiz bir ateşkesin mazeretiydi.

IV.

Bir Kadının Eldivenleri

Nihayet Max Costa'nın kaçınılmaz olana itinayla hazırlanarak beklediği şey oldu. Hotel Vittoria'nın terasında, Vezüv'e doğru bakan çıplak kadın heykelinin yakınında oturmuştu ve körfezin mavi ve gri ışıklı manzarasının önünde kahvaltı yapıyordu. Tereyağlı tostunu mutlu bir şekilde ısırdığı sırada, Doktor Hugentobler'in şoförü adeta eski hayatındaki en güzel zamanlara geri dönerek anın tadını çıkarıyordu; her şeyin mümkün olduğu zamanlar, dünyanın keşfedilmeyi beklediği ve her günün yeni bir maceraya başladığı o günler; otel bornozları, iyi kahve aroması, manzaraların veya sadece belli bir miktar parayla ya da yetenekle seçilmiş kadınların yüzlerinin önünde otururken kaliteli yemek takımlarıyla servis edilen kahvaltı. Artık yeniden doğal elementlerine dönmüştü, eski alışkanlıklarını hiç de zorlanmadan devam ettiren Max, Doktor Hugentobler'in Persol güneş gözlüklerini takıyordu, üzerinde ayrıca mavi bir blazer ceket vardı ve somon rengi, yakası açık olan gömleğinin altına ipek bir kravat takmıştı. Kahve fincanını bıraktı ve bir elini beyaz keten örtü üstünde katlanmış duran

Il Mattino'nun* *Napoli* versiyonunu (önceki gün berabere biten Sokolov ve Keller karşılaşmasının bir raporunu da içeriyordu) almak için uzattı, gözlüğünü çıkarıp okuma gözlüğünü takmak üzereydi ki gazetenin üstüne bir gölge düştü.

“Max?”

Tarafsız bir gözlemci olsaydı Max'ın metanetine hayranlık duyardı. Birkaç saniye gazeteye bakmaya devam etti, sonra da yukarı baktı ve yüz ifadesi tereddütlüyken yavaşça değişerek şaşkınlığa dönüştü, ardından da onu tanıdığını belli eden bir hal aldı. Sonunda gözlüğünü çıkardı, mendili dudaklarına dokundurdu ve ayağa kalktı.

“Aman Tanrım... Max.”

Gün ışığı tıpkı eski zamanlardaki gibi Mecha Inzunza'nın irislerini altın rengine çevirdi. Cildinde belli belirsiz izler ve yaşlılık lekeleri, ağzının çevresinde ve gözkapaklarında da sayısız kırışıklık vardı, o anki şaşkın gülümsemesiyle daha da belirgin görünüyorlardı. Ancak zamanın acımasızlığı geri kalanını silememişti. Yavaş hareket etme şekli, jestlerinin zarafeti, upuzun boynunun ve kollarının ince hatları yaşı ilerledikçe daha da vurgulanmıştı.

“Kaç yıl oldu?” dedi kadın. “Aman Tanrım.”

El ele tutuşup birbirlerine baktılar. Max onun sağ elini alıp dudaklarına götürürken başını eğdi.

“Tam yirmi dokuz,” dedi. “Bin dokuz yüz otuz yedi sonbaharından beri.”

“Nice'te...”

“Evet. Nice'te.”

Ona bir sandalye çekti ve o da oturdu. Max garsona seslendi

* Bir İtalyan gazetesi. (ç.n.)

ve biraz konuştuktan sonra bir kahve daha istedi. Bu gibi resmi ateşkes zamanlarında bal rengi gözlerin her zaman onun üzerinde olduğunu hissedirdi. Sesi de aynı eskisi gibi dingin ve kibar-
dı. Tam da hatırladığı gibi.

“Değişmişsin, Max.”

Kaşlarını kaldırdı ve fani bir insanoğlu gibi hafif yorgun ve melankolik yüz ifadesi de ona eşlik etti.

“Çok mu?”

“Seni tanımamı zorlaştıracak kadar.” Max nazik bir sağduyuyla ona doğru hafifçe öne eğildi.

“Ne zaman?”

“Emin değilim ama dün olabilir. Aslında daha ziyade bunun imkânsız olduğunu düşündüğümü söylesem daha doğru olur. Andırıyor, dedim kendi kendime... Ama bu sabah seni kapıdan gördüm. Bir süre izledim.” Max ona ayrıntılı bir şekilde baktı. Ağzına ve gözlerine. Etrafındaki yaşlılık lekeleri dışında aynıydı. Diş mineleri hatırladığından daha az beyazdı, şüphesiz içtiği sayısız sigaranın nikotininden etkilenmişlerdi. Kadın hırkasının cebinden bir paket Muratti çıkardı ve mührünü kırmadan parmakları arasında gezdirdi.

“Yine de, sen aynısın,” dedi Max.

“Saçmalama.”

“Ciddiyim.”

Şimdi inceleme sırası kadındaydı.

“Biraz kilo almışsın,” diye bir sonuca vardı kadın.

“Korkarım birazdan fazla.”

“Seni daha uzun ve ince hatırlıyorum... Beyaz saçlarla da hiç düşünmemiştim.”

“Ama sana beyazlar çok yakışmış.”

Mecha Inzunza yüksek sesle, güçlü ve yankılanan bir kahkahattı, bu hareketiyle daha genç göründü. Daha önce de olduğu gibi, her zamanki gibi.

“Yağcı seni... Kadınlarla nasıl konuşulacağını her zaman biliyordun.”

“Hangi kadınlardan bahsettiğini bilmiyorum. Ben sadece bir tane hatırlıyorum.”

Bir an sessizlik oldu. Kadın gülümsedi ve bakışlarını körfeze çevirerek düşüncelere daldı. Garson tam da zamanında kahveyi getirdi. Max fincanının yarısına kadar doldurdu. Önce şeker kâsesine, sonra da başını sağa sola sallayan kadına baktı.

“Süt mü?”

“Evet. Teşekkürler.”

“Eskiden almazdın. Ne süt ne şeker.” Kadın Max’ın bunları hatırladığına şaşırılmış görünüyordu.

“Doğru,” dedi.

Bir öncekinden daha uzun bir sessizlik oldu. Küçük yudumlar aldığı fincanın kenarından Max’ı incelemeye devam etti. Düşünceli bir şekilde.

“Sorrento’da ne işin var, Max?”

“Eh... Anlatayım. İş için geldim. İş ve birkaç gün tatil yapmak için.”

“Nerede yaşıyorsun?”

Otelin ve şehrin ötesinde belli belirsiz bir yeri işaret etti.

“Orada bir evim var. Amalfi yakınında ... Ya sen?”

“İsviçre’de yaşıyorum. Oğlumla beraber. Otelde kaldığına göre kim olduğunu biliyorsundur.”

“Evet, burada kalıyorum. Ve tabii ki Jorge Keller’in kim olduğunu biliyorum. Ama soyadından dolayı yanılıyor olabilirim.”

Kadın bardağını bıraktı ve tütün paketinin mührünü kırıp içinden bir sigara çıkardı. Max otel amblemlı küllükteki kibrit kutusunu aldı ve elleriyle aleve kalkan yaparak ona ateş uzattı. Kadın da ona doğru eğildi ve bir anlığına parmakları birbirine temas etti.

“Satrançla ilgileniyor musun?”

Tekrar sandalyesine yaslandı ve körfezden gelen meltem üflediği dumanı çabucak dağıttı. Bir kez daha meraklı bakışlarını Max’a dikti.

“Zerre kadar ilgilenmem,” diye yanıtladı soğukkanlılıkla. “Yine de dün salonda şöyle bir gezindim.”

“Beni görmedin mi?”

“Dikkat etmedim herhalde. Yalnızca biraz göz gezdirdim.”

“Sorrento’da olduğumu bilmiyor muydun?”

Max eskisi gibi profesyonel bir soğukkanlılıkla başını salladı. Birkaç gün öncesine kadar Keller soyadında bir oğlu olduğunu bilmediğini söyledi. Oğlu olduğundan bile bihaberdi. Buenos Aires’te ve ardından Nice’te olanlardan sonra, onun izini tamamen kaybetmişti. Sonra da savaş çıktı, büyük olan. Avrupa’nın yarısı, diğer yarısıyla irtibatını kaybetti. Bazı yerlerde tamamen koptu.

“Sadece kocana olanları biliyorum. İspanya’da öldürüldüğünü.”

Mecha Inzunza küllüğü umursamadan külün bir kısmını düşürerek sigarasını bir yanına aldı. Sert bir şekilde kibarca sigarasını silkti. Sonra da dudaklarına götürdü.

“İdam edilene kadar hapisten hiç çıkmadı.” Ses tonu nötrdü, ne keder ne de duygu vardı; uzun zaman önce olan bir şeyden

bahsederken olması gerektiği gibi. “Onun gibi bir adam için hazine son değil mi?”

“Üzgünüm.”

Sigaradan bir duman daha aldı. Meltemde duman bir miktar daha dağıldı. Yere biraz daha kül düştü.

“Evet. Sanırım bu doğru ifade... Ben de üzıldüm.”

“Ya ikinci kocan?”

“Barışçıl şekilde ayrıldık,” bir kez daha gülümsedi. “Mantıklı iki insan gibi arkadaş kaldık. Jorge’nin hatırı için.”

“Babası o mu?”

“Elbette.”

“Son yıllarda sakın bir hayat yaşadığını düşünmüştüm. Ailenin parası vardı. İlk kocandan bahsetmiyorum bile.”

Kadın kayıtsız bir şekilde başını salladı. Bu gibi konularda hiç sıkıntı yaşamadığını söyledi. Özellikle de savaştan sonra. Almanlar Fransa’yı işgal ettiğinde İngiltere’ye geçmişti. Orada da Şilili diplomat Ernesto Keller ile evlendi, Max bu adamla Nice’te tanışmıştı. Londra, Lizbon ve Santiago’da yaşadılar. Ayrılanlara kadar.

“Hayret verici.”

“Sana hayret verici gelen ne?”

“Sıradışı hayatın. Hem senin hem oğlunun hayatı.”

Bir anlığına Max, onun gözlerinde garip bir şey tespit etti. Aynı anda hem delici hem de sakın olan bakışlarını tuhaf bir şekilde sabitlemişti.

“Ya sen Max? Bütün bu yıllarda senin hayatın ne derece sıradışı oldu?”

“Şey, biliyorsun.”

“Hayır. Bilmiyorum.”

Sanki her şeyin kanıtı oradaymışçasına, Max terası işaret ederek bir elini salladı.

“Bir oraya bir buraya seyahatler. İş güç.. Avrupa’daki savaş bana birtakım fırsatlar tanıdı ve başka olanaklarımın da önünü kapattı. Bundan şikâyet edemem tabii.”

“Öyle görünüyor. Şikâyet etmek için bir sebebin yok gibi... Buenos Aires’e geri döndün mü?”

Şehrin ismini böyle sakın bir ses tonuyla söylemesi Max’ı rahatsız etti. Girmemesi gereken yerlere giren biri gibi temkinli bir şekilde önlem alarak çaktırmadan kadının yüzünü yeniden inceledi; ağzının kenarındaki kırışıklıklar, cildinin donuk ve solgun rengi, bir de makyajsız dudaklar. Yalnız gözleri değişmemişti, hâlâ Barracas’taki gece kulübünde ya da sonradan gittikleri başka yerlerdeki gibiydi. Hatırladığı bütün ortak anıların içinde olan eşsiz manzara.

“Neredeyse hep İtalya’da yaşadım.” Konunun gidişatına göre bir şeyler söyledi.

“Ayrıca Fransa ve İspanya’da da.”

“İş için demiştin değil mi?”

“Eskisi gibi işler değil,” Max düzgün bir şekilde gülümsemeye çalıştı. “Şans yüzüme güldü, biraz para biriktirdim ve işlerim kötü gitmedi. Şu anda emekliyim.”

Mecha Inzunza artık ona aynı şekilde bakmıyordu. Yüzünde karamsar bir gülümseme oluştu.

“Tamamen mi?”

Max rahatsız bir şekilde hareketlendi. Ya da öyle göründü. 429 numaralı odadaki günden bir önceki gün gördüğü inciler hafif mat yansımalar arasında intikam parıltıları detayıyla aklından geçti. Merak ediyorum, diye düşündü, kimin diğerine daha çok ödenmemiş borcu var acaba. Onun mu, yoksa benim mi?

“Eski zamanlardaki gibi yaşamıyorum, eğer bunu kastediyorsan.”

Kadın istifini bozmadan ona baktı.

“Aynen onu kastediyorum. Evet.”

“Bir süredir ihtiyacım olmadı.”

Bunu gözünü kırpmadan söyledi. Son derece soğukkanlı bir şekilde. Sonuçta, diye düşündü, bu tamamen yalan sayılmaz. Yine de kadın bunu sorguluyor gibi görünmüyordu.

“Amalfi’deki evin...”

“Mesela.”

“İşlerin senin için iyi gitmesine sevindim.” Kül tablasını daha yeni görmüş gibi baktı. “Normal bir hayat yaşayacağından her zaman şüpheliydim.”

“Eh, tamam,” neredeyse İtalyan bir jestle elini şıklattı ve parmaklarıyla yukarıyı gösterdi. “Hepimiz er ya da geç duruluruz... Ben de senin normal bir hayat yaşayacağını düşünmemiştim.”

Mecha Inzunza, küllükteki sigaranın geri kalanını dikkatlice söndürdü ve koruna değmeden dikkatlice bıraktı. Sanki Max’ın son söylediklerinin üzerine bilerek oyalanıyormuş gibiydi.

“Buenos Aires’ten ve Nice’ten sonra mı demek istedin?” dedi sonunda.

“Elbette.”

Max melankolik bir hisse kapılmadan edemedi. Anıları birdenbire canlandı; çıplak bir tende kayıp giden bir inleme gibi fısıldanan sözler, uzun ve ince kıvrımların on dokuzuncu yüzyıl sonuna ait bir Fransız tablosu gibi görüldüğü penceredeki ıslak palmiye ağaçlarını, deniz ve yağmurla birlikte çerçeveleyip gri pencereye karşı silüet yaratan, dışarıdaki kapalı havayı yansıtan bir ayna.

“Hayatını nasıl kazanıyorsun?”

Düşüncelere dalmış olan Max (bu kez numara yapmıyordu) soruyu dinlemekte ve algılamakta gecikti. Hâlâ içinden fiziksel düzenin son derece adaletsiz olmasına isyan ediyordu. Beş duyusuyla da hatırladığı kadının teni pürüzsüz, ılık ve kusursuzdu. O sırada gördüğü, zamanla bozulmuş olan tenin, hatırladığıyla aynı olmasına imkân yoktu. Mümkün değil, diye sonuca vardı kudretsiz bir hışımla. Birileri bu saygısızlığın, bu tahammül edilemez hakaretin hesabını vermeliydi.

“Turizm, oteller, yatırımlar,” diye cevapladı sonunda. “Bu tarz şeyler... Ayrıca Garda Gölü’nün yakınında bir kliniğe ortağım,” diye doğaçlama yaptı tekrar. “Birikimlerimin birazını oraya yatırdım.”

“Evlendin mi?”

“Hayır.”

Sanki Max’ın son söylediğine dikkat etmemiş gibi terasın öte tarafına dikkati dağılmış bir havayla baktı.

“Gitmem gerek... Jorge bu öğleden sonra oynayacak ve işleri halletmek için çalışmam lazım. Buraya kahve içerken biraz hava almak için gelmiştim.”

“Her şeyle sen ilgileniyormuşsun diye okudum. Çocukluğundan beri.”

“Bir bakıma öyle. Ben onun hem annesi hem menajeri hem de seyahatlerini, otellerini, sözleşmelerini düzenleyen sekreteriyim... Bunun gibi şeyler. Tabii onu maçlara hazırlayan analistlerden oluşan bir ekibi de var, ayrıca her zaman ona eşlik ederler.”

“Analistler mi?”

“Dünya şampiyonu olmaya aday biri tek başına çalışmaz. Oyunlar doğaçlamayla oynanmaz. Eğitimcilerden ve uzmanlardan oluşan bir ekip gereklidir.”

“Satrançta bile mi?”

“Özellikle satrançta.”

Ayağa kalktılar. Max aralarındaki şeyi ilerletmek için fazla çaba harcadı. İşlerin bir seyri vardır ve onları olmaya zorlamak bir hatadır. Unutma, bir sürü parlak zekâlı adam bu yüzden öldü. Böylece her zamanki gibi gülümserken körfezin güneşinden hafifçe bronzlaşmış ve titizlikle tıraş edilmiş yüzü aydınlandı. On sene önce İstanbul, Cumhuriyet Caddesi’nde bir kabarede bir polis yumruğuyla kırılmış köpek dişine yarım düzine dolgu, iki kaplama ve takma diş yapılmış olsa da geniş, sade ve inci gibi dizili dişleri iyi görünüyordu. Sempatik, altmış yaşlarında bir şarap gibi yıllanmış ve iyi bir çocuk gibi gülümsemesi vardı.

Mecha Inzunza bu gülümsemeye baktı ve onu tanıyor gibi göründü. Bakışı adeta bir suç ortağı gibiydi. Nihayet tereddüt etti ve öyle göründü.

“Otelden ne zaman ayrılacaksın?”

“Birkaç gün içinde. Az önce de bahsettiğim işleri ayarlamayı bitirdiğimde.”

“Belki de...”

“Elbette. Yapmalıyız.”

Başka bir kararsız sessizlik oldu. Kadın ellerini hırkasının ceplerine koydu ve hafifçe omuzlarından aşağı indirdi.

“Benimle akşam yemeği ye,” diye önerdi Max.

Mecha buna yanıt vermedi. Düşünceli bir şekilde onu gözlemliyordu.

“Bir an,” dedi nihayet “seni o gemide dans salonunda ayakta dururken görür gibi oldum. Çok gençtin, yakışıklıydın, üzerinde frak ceketin vardı... Tanrım, Max. Mahvolmuşsun.”

Başını zarifçe eğerek abartılı bir boyun eğmeyle perişan bir yüz ifadesi yaptı.

“Biliyorum.”

“Tam olarak öyle değil.” Eskisi gibi güldü ve yine gençleşti. Her zamanki gibi gürültülü ve içten kahkahalar. “Yaşına göre gayet iyisin... Ya da yaşımıza göre desem daha doğru olur. Ancak ben... Hayat çok acımasız!”

Birden sessizleşti ve Max oğluna baktığında ona tanıdık gelen hatları fark etti, Jorge Keller’in satranç tahtası önünde kollarını kavuşturmuş çenesini dinlendirirkenki ifadesi.

“Belki de yapmalıyız, evet,” dedi sonunda. “Biraz sohbet ederiz. Ama son görüşmemizden bu yana otuz yıl geçti... Bir daha asla geri dönemeyeceğin yerler var. Bir keresinde böyle demiştin.”

“Fiziksel yerlerden bahsetmiyorum.”

“Ne demek istediğini anlıyorum.”

Kadının gülümsemesi ironik hale geldi. Ya da daha doğrusu kederli oldu. İçten ve üzgün.

“Bana bak... Gerçekten o yere geri dönebilecek durumda olduğumu mu düşünüyorsun?”

“Öyle bir geri dönmeden bahsetmiyorum,” diye karşı çıktı Max, rahatsız olarak, “hatırladığımız bir şeye desek daha doğru olur. Eskiden olduğumuz şeyi.”

“Birbirimizin şahitleri miyiz?”

Max onun gülüşündeki oyunu kabul etmeden ona bakmaya devam etti.

“Belki de.” İkimizin bildiği bir dünyada.”

Artık Mecha Inzunza’nın gözleri çok şirin bakıyordu. Işıklarla beraber eskiden bildiği o altın tonları yoğunlaşmıştı.

“Yaşlı Muhafızın Tangosu,” dedi fısıldayarak.

“Evet, o.”

Birbirlerine baktılar. Neredeyse tekrar eski günlerdeki gibi güzelleşti, diye düşündü Max. Birkaç kelimenin yarattığı mucizeyle.

“Senin de tıpkı benim gibi o müzikle birçok kez tekrar karşılaştığını hayal etmişim,” diye yorum yaptı kadın.

“Elbette. Çok kez.”

“Biliyor musun Max? Onu duyduğumdan bu yana seni düşünmeyi hiç bırakmadım.”

“Bu benim için de geçerli. Ben de seni düşünmeyi hiç bırakmadım.”

Kadının kahkahası (onu tekrar şaşırtıcı bir şekilde genç gösterdi) etraftaki masalarda oturan insanların da dönüp bakmasına sebep oldu. Bir anlığına, sanki bir elini onun omzuna koyacakmış gibi hafifçe kaldırdı.

“Eski zamanların çocukları, demiştin ya Buenos Aires’teki o derme çatma gece kulübünde.”

“Evet,” diyerek iç çekti. “Artık bizler de eski zamanların çocuklarıyız.”

Bıçak kördü ve düzgün tıraş etmiyordu. Max usturayı lavaboda sabunlu suyla duruladıktan ve havluyla kuruttuktan sonra Almirante Brown Meydanı’ndaki yeşil, kırmızı ve eflatun rengindeki ağaç tepelerine bakan pencerenin mandalına asarak gerdiği kayışta biletti. Ustura keskinleşene kadar bilemeye devam etti, bunu yaparken de sokakta olağandışı duran bir araba gördü ve dikkati dağıldı. Caboto Pansiyonu’nun muhitinde genelde at arabası ya da tramvay kullanılırdı ve at dışkıları bazen lastik tekerleklerin altında ezilirdi; bu araba ise sütlü ekmek, hilal şeklinde çörek ve karamelli kekler satan ve hasır şapkalı, beyaz ceketli bir adamın sürdüğü bir katır arabasının önünde durmuştu. Saat sabah onu geçmişti, Max hâlâ kahvaltı yapmamıştı ve o katır arabasını görünce boş midesi guruldadı.

Gece de güzel geçmemişti. De Troeyelere Barracas'tan Hotel Palace'a kadar eşlik ettikten sonra salon dansçısı gece yarısından sonraki saatlerde huzursuz bir gece geçirmişti. Rahatsız edici rüyalar görmüş ve çok az dinlenebilmişti. Onunki aslında bir süredir hissettiği tanıdık bir huzursuzluktu. Uyku ile uyanıklık arasında kararsız bir haldeyken, gölgelerin hüküm sürdüğü vizyonlar onu rahatsız ediyordu; kırışmış çarşafalarında dönüp duruyor, anılarla sarsılıyor ve hayal gücünün çarpıttığı görüntüler ve ansızın hissettiği sersemlikle birlikte paniğe kapılmasına sebep olan şiddetli ataklar geçiriyordu. En sık gördüğü görüntü ise cesetlerle kaplı bir manzaraydı. Tepedeki bir küçük kaleye tırmanan bir duvarın yanında sarımsı bir yokuş vardı ve duvar boyunca uzanan bütün yolda 1921'de bir yaz günü işkence yapılarak kötürüm durumunda bırakılan ya da öldürülen, havanın ve güneşin kuruttuğu üç bin siyah beden vardı. İspanyol Yabancı Lejyonunun İlk Taburunun 13. Bölüğü'nde gönüllü olan Max o zamanlar 19 yaşındaydı. Boris ve başka dört komutanla beraber tepedeki terk edilmiş kaleye tırmandılar, "ölüme gidecek altı gönüllü" talimatı verildikten sonra bölüğün geri kalanına öncülük edecek şekilde güneşten sersemlemiş halde, üzerlerinden ter boşalırken, korkunç görüntüler ve leş kokuları arasında ilerlediler. Eli fişekliğinde, mavzeri tetikteyken çok emin bir şekilde biliyordu ki Annual ve Al Aaroui arasındaki yol boyunca artık dağınık halde olsalar da sadece birkaç gün önce genç, sağlıklı bedenlere sahip olan ama onu artık kararmış bu ceset yığına katılmaktan sadece kader kurtarabilirdi. O günden sonra alaydaki subaylar onlara kafası kesilen her Faslı için beş peseto vermeyi teklif etti. İki ay sonra Taxuda denen bir yerde ("ölmek için gönüllüler" emri yeniden gelmişti) bir Riflinin kurşunu Max'ın kısa süren askeri kariyerinin son bulmasına neden oldu ve beş hafta boyunca Melilla'da bir hastanede yattı. Oradan da Oran'a

geçti, sonra da kazandığı on tane gümüş pesetosuyla beraber Marsilya'ya yolculuk etti.

Bıçağı bir kez daha bileyen salon dansçısı dönüp gardırop aynasına baktı ve yüzünde gördüğü uykusuzluk izlerine onaylamayarak baktı. Yedi yıl kimi hayaletlerden kurtulmak için yeterli değildi. Faslılar bu durumu “şeytanlardan kurtulmak” diye tabir ederdi ama İkinci Lejyoner Boris Dolgoruki-Bragation'a onları dinlemekten gına geldiğinden ağızlarına dokuz milimetrelik bir tabanca sokup hepsini katletmişti. Ancak bunca zaman sonra rahatsız edici arkadaşını kabul etmişti artık. Böylece hoş olmayan düşünceleri uzaklaştırmaya çalışan Max, *Soy una fiera** şarkısını (La Ferroviaria'dan önceki gece çaldıkları tangolardan biriydi) mırıldanarak konsantre olmuş bir şekilde tıraş olmaya devam etti. Birkaç dakika sonra aynadan ona bakan sabunlu yüze düşünceli bir şekilde gülümsedi. Mecha Inzunza'nın hatırası şeytanları kovma konusunda işe yarıyordu. Ya da deniyordu. O şehvetli tango yapışı örneğin. Sessizlikten oluşan sözleri ve saydam bal gibi parıltıları. Max'ın acele etmeden adım adım düşündüğü; onu, kocasını ve geleceği ilgilendiren planları da işe yarardı. Gitgide gelişerek şekillenen ve şarkı söylemeyi bırakmadan çeliği teninde dikkatlice kaydırırken gözden geçirdiği düşünceler.

Neyse ki önceki gece olaysız geçmişti. Eski tarz tangoyu dinledikten ve insanların dans edişini izledikten bir süre sonra (o gece ne Mecha ne de Max bir daha piste çıkmıştı) Armando de Troeye enstrümanlarını bıraktıklarında üç müzisyeni de masaya davet etmiş ve külüstür bir piyanolada yüksek sesle tanınmaz tango müzikleri çalmıştı. Besteci onları davet etmek için özel bir şeyler söylemişti. Bulabileceğiniz en iyi, en pahalı şeyi getirin demişti liberal bir şekilde altın tabakasını elden ele gezdirirken. Mekânın sahibiyle (dimdik bıyıklarıyla kötü bir adam görüntü-

* (İsp.) Ben vahşi bir hayvanım. (ç.n.)

süne sahip bir Galiçyalıydı) konuştuğundan sonra garson ihtiyatlı bir şekilde bir şişe şampanya almak için en yakın dükkâna tramvay 17 ile kırk blok öteye gitmesi gerektiğini söylemişti. O saatlerde oralara gitmek oldukça sakıncalıydı, böyle olunca de Troeye birkaç duble grapaya, markasını bilmediği bir konyağa, kapağında mührü duran ucuz bir cine ve mavi cam şişede sifonlu bir toniğe razı olmuştu. Atıştırmalık olarak getirilen birkaç kıymalı böreği yediler, üzerine de Toscano purolarını ve sigaralarını içtiler. Durumlar farklı olsaydı, Max besteci ve üç müzisyenin (tek gözü olan ve diğer gözü takma olan bandeon çalgıcısı Hansen ve Rubia Mireya* zamanlarında gazi olmuştu) eski ve yeni tango hakkındaki fikirleri, çalma şekilleri, sözler ve müzikler hakkında ettikleri sohbetlere katılmayı isterdi ama salon dansçısının aklı başka yerdeydi. Diğer müzisyenler gibi, tek gözlü müzisyen de onlara ısmarlanan cinleri içince kendine daha fazla güvendi ve müzik notalarını okuyamadığını hatta buna hiç ihtiyaç duymadığını söyledi. Hayatı boyunca kulaktan çalmıştı. Dahası, kendisinin ve dostlarının çaldığı eski tarzda dans edilen, hızlı ritimli ve bazen cortesleri olan gerçek tangoydu; Paris'te ve o filmde yarım yamalak yapılan edepli, moda bir salon dansı gibi değildi. Şarkı sözlerine gelince, karısı onu başka bir adam için terk ettiğinde zırlayan boynuzlanmış süt çocuklarını kahramanlaştıranlar, coşkunlukla dans eden genç ve çalışan kızlar olmuş bir kaldırım çiçeğine dönüştüğünde onları aşağılar ve tangoyu öldürdüler. Otantik olan tango, diye ekledi tek gözlü adam yeni gelen cinlerden içerken ve coşkulu bir şekilde arkadaşlarını onaylarken, kenar mahallelerdeki halka aitti. Kötü bir alaycılığı vardı, kabadayılardan ve fani kadınların küstahlığına sahipti, ha-

* Tango ve filmler Hansen ve La Rubia Mireya efsanesini canlı tutmakta katkı sağlamıştır. Sarışın Mireya şampanya içmeyi, tango yapmayı ve kalpleri fethetmeyi seven bir kadın kahramandı. Sonunda varlıklı bir ailenin genç ve zengin oğluyla evlendi. (ç.n.)

yat karşısında komik suratlarla yapılan alaycı bir şakaydı. Orada şairlere ve saf müzisyenlere yer yoktu. Tango, kollarında bir kadın varken tahrik olmak ve erkeklerle âlemlere akmak içindi. Onu çalan, çaldığını bilmeliydi. Tango kısaca içgüdüler, ritim, doğaçlama ve müstehcen sözlerden oluşur. Fransız olan diğer tango ise, affedersiniz hanımefendi (tek gözüyle Mecha Inzunza'ya yan baktı) İspanyolcamı bağışlayın lütfen, bira ve grapa içenleri eğlendiren bir saçmalaktan ibaret. Böylece bir sürü yanılmış aşk, terk edilmiş aşk yuvası ve çok fazla duygusallıkla beraber çok geçmeden yas tutan anneler ve kenarda köşede çiçek satan kör kızlar hakkında şarkılar yapmaya başladılar.

De Troeye duyduklarıyla adeta büyülendi, neşelendi ve ağzı çok laf yaptı. Müzisyenlere kadeh kaldırdı ve gömleğinin manşetine kalemle küçük yazılar yazarak notlar aldı. İçki içtiği artık bakışlarındaki parlaklıktan, sözcükleri bir araya getirememesinden ve dediklerini dinlerken hevesle masaya yaslanmasından anlaşılıyordu. Yarım saat süren koyu sohbetten sonra La Ferroviaria müzisyenleri ve Ravel, Stravinsky ve Diaghilev'in arkadaşı olan besteciyle sanki ezelden beri kankaymış gibi görünüyordu. Max ise dikkatli olmaya devam edip çaktırmadan onların masasına merak ve kuşku dolu bakışlarıyla bakan müşterilere bakıyordu. Mecha Inzunza'yla milonga yapan compadrón da onlara bakmayı bırakmamıştı, ağzındaki puronun dumanından gözkapakları düşmüştü; çiçekli bluzlu, diz üstü etek giyen diğer arkadaş ise bacak bacak üzerine atmış, onları hiç umursamadan siyah külotlu çoraplarını düzeltmek için eğilmişti. Bu durumda Mecha Inzunza biraz hava almaya çıkmak ve bir sigara içmek istediğini söyledi. Sonra da eşinin cevabını beklemeden ayağa kalktı ve sakın bir şekilde girişe kadar yürüdü, az önce compadrónla dans ederken olduğu gibi çok kararlı ve kendinden emindi. Juan Rebenque'nin gözleri uzaktan açgözlülükle ve ilgiyle onun

kalçalarının sallanmasını izledi ve Max kravat düğümünü düzeltip ceketinin önünü ilikleyip kadının arkasından gidene kadar da bakmaya devam etti. Salon dansçısı kapıya vardığında dönüp bakmamış olsa da Armando de Troeye'nin de ona baktığını biliyordu.

Max kapıdaki sokak lambasının ışığında olduğundan uzun görünen gölgesinin üzerine basarak tuğla kaldırımda yürüdü. Mecha Inzunza tenekeden çatıların olduğu mahalledeki gecekondu evlerin bittiği, Riachuelo'nun yanındaki karanlık arazide eriyip kayboluyor gibi görüldüğü bir köşede hareket etmeden duruyordu. Max ona yaklaşırken, Pierce-Arrow'un etrafına baktı ve sokağın öteki tarafındaki gölgelerin arasından şoför hâlâ orada olduğu sinyalinin vermek için farları yaktığında onu ancak görebildi. İyi biriymiş, diye düşündü rahatlayarak. Mavi üniformalı, kasketli şapka takan şoförün Petrossi'yi doğru ve dikkatli bir şekilde torpido gözünde saklamasını beğenmişti.

Yanına vardığı sırada, kadın sigaranın izmaritini yere attı, çalıların ve limanda çürüyen kerestelerin içindeki çekirge ve kurbağaların seslerine kulak verdi. Ay hâlâ yükselmemişti ama Güney Barracas'ta geceleyin arnavut kaldırımlı sokağın diğer tarafındaki belli belirsiz ışıkların bitiminde, köprüyü taçlandıran demir yapı karanlıkta epey yüksek görünüyordu. Max, Mecha Inzunza'nın yanında durdu ve Türk sigaralarından birini yaktı. Kibritin alevinin küçük ışığında kadının onu izlediğini biliyordu. Kibriti söndürdü, ilk dumanını üfledi ve kadına baktı. Profili mesafeli görünen net silüetli bir gölge halindeydi.

"Tangonuzu beğendim," dedi Mecha aniden. Kısa bir sessizlik oldu.

"Bence dans ederken," diye ekledi "herkes ortaya kendinden bir şeyler koyuyor, zarafet ya da günahkârlık."

“Alkol gibi,” dedi Max yumuşak bir ses tonuyla.

“Evet o.”

Kadın bir daha sessizleşti.

“O kadın...” diye ekledi sonunda.

Cümlelerin ortasında sustu. Ya da belki de söylemek istediği bu kadardı.

“İyi miydi?” diye tamamlamaya çalıştı Max.

“Belki de.”

Bu konuda daha fazla şey söylemedi, Max da öyle. Salon dansçısı sessizce sigara içti ve yapacağı hamleleri düşündü. Muhtemel ve olası hatalar. Nihayet bir sonuca varırcasına omuz silkti.

“Ben de sizinkini beğenmedim.”

“Cidden mi?” Çok şaşırılmış ve biraz kibirli görünüyordu. “Berbat dans ettiğimin farkında değildim.”

“Öyle demek istemedim,” kadının fark etmeyeceğini düşünerek refleks olarak sırtıttı. “Elbette harika dans ediyorsunuz.”

“O zaman?”

“Partneriniz. Bu mekân düzgün bir yer değil.”

“Anlıyorum.”

“Bazı oyunlar tehlikeli olabilir.”

Üç saniyelik bir sessizlik oldu. Sonra da dört tane buzdan kelime geldi.

“Hangi oyunu kastediyorsunuz?”

Max ustaca planlanmış bir lüksle buna cevap vermemeyi tercih etti. Sigarayı fırlattı ve uzağa attı. Kor karanlıkta sönüp gitmeden önce yarım daire çizdi.

“Eşinizin ağzı kulaklarında. Gecenin tadını çıkarıyor gibi görünüyor.”

Kadın hâlâ az önce duyduklarını düşünüyor gibi sessiz kaldı.

“Evet, çok,” sonunda cevap verdi. “Heyecanlı çünkü beklediği gibi değil. Buenos Aires’e gelirken kafasında salonlar, yüksek sosyete ve bu gibi şeyler vardı... Şık, beyaz kravatlı bir tango besteleyecekti. Korkarım, *Cap Polonio*’da söylediklerinizle onun fikirlerini değiştirdiniz.”

“Üzgünüm. Böyle olacağını düşünmemiştim...”

“Üzgün olmak için bir sebebiniz yok. Bilakis, Armando size çok minnettar. O ve Ravel arasında aptal bir bahis olarak başlayan şey, pahalı, tutkulu bir maceraya dönüştü. Onu şimdi tangolardan konuşurken dinleyecektiniz. Yaşlı Muhafızın Tangosu falan. Buralara kadar gelip buranın havasını alması gerekiyordu. Söz konusu işi olunca inatçı, saplantılı biridir,” kıkırdadı. “Korkarım bundan sonra çekilmez bir insana dönüşecek ve ben de tangoya da onu icat edene de lanet ediyor olacağım.”

Birkaç rasgele adım attı ve karanlıkta ne olduğunu anlamadığı bir şey görmüş gibi hemen durdu.

“Burası gerçekten tehlikeli bir mahalle mi?”

Max onu bu konuda rahatlattı. Başka yerlerden daha tehlikeli değil, dedi. Barracas mütevazı, çalışan sınıfın yaşadığı bir yerdi. Riachuelo rıhtımlarına ve nehrin aşağısındaki La Boca’ya olan yakınlığı yüzünden La Ferroviaria gibi tehlikeli yerlerden ulaşım kolaylaştı. Ama caddenin aşağısına inince her şey normalleşirdi; kiralık evler, göçmen aileler, çalışan ya da en azından çalışmak isteyen insanlar. Takunya ya da terlik giyen kadınlar, mate içen adamlar, ailece sabahlık veya yelek giyenler, yetersiz akşam yemeğinden sonra bankları ve hasır sandalyeleri alıp hava almaya dışarı çıkanlar, sokakta oynayan çocukları izlerken ateşi korlamak için kullandıkları paravanlarla serinlemeye çalışanlar.

“İşte orada, bir blok ötede,” diye ekledi “burası El Puentecito, babam işleri iyi gittiğinde bazen pazar günleri bizi buraya yemeğe getirirdi.”

“Baban ne iş yapıyordu?”

“Birçok iş yaptı ama hiçbirinde başarılı olmadı. Fabrikalarda çalıştı, eski bir demir deposu vardı, un ve et taşıdı... Bahtı yüzüne gülmeyen bir adamdı, hayata yenilgiyle gözlerini açmış ve asla bundan kurtulmayı başaramamıştı. Bir gün savaşmaktan yoruldu ve bizi de yanına alıp İspanya’ya döndü.”

“Bu mahalledeki günlerini özlüyor musun?”

Salon dansçısı gözlerini kıstı. Riachuelo’nun kıyısında, gemi enkazları ve yarısı batmış tekneler arasında, çamurlu sularda korsancılık oynadığı görüntülerini hiç çabalamadan tekrar gözünde canlandırdı. Bir tek kireç ocağının sahibinin oğlu Colombo’nun bisikleti vardı ve onu uzaktan izleyip kıskanırdı.

“Çocukluğumu özlüyorum,” dedi sade bir şekilde.

“Galiba mahallenin çok da bir önemi yok.”

“Ama burası senin mahallen.”

“Evet... Benimki.”

Mecha hareketlenince, Max da onu izledi ve birlikte tramvay raylarını aydınlatan uzaktaki loş ışıkların olduğu sokağın sonundaki köprüye doğru gittiler.

“Aslında,” dedi kadın içtenlikle ve belki de alçakgönüllülükle. “Köklerin mütevazı olsa da, asil.”

“Hiçbir mütevazı köken asil değildir.”

“Böyle söylemeyin.”

Max kıkırdadı. Kendi kendine. Suya yaklaştıkça kıyıdaki çekirgelerin ve kurbağaların sesleri neredeyse sağır edici olmaya

başladı. Hava daha nemliydi ve Max kadının soğuktan titrediğini fark etti. İpek şalını kulüpte, sandalyenin üstünde bırakmıştı.

“Peki o zamandan beri ne yaptınız?.. Yani İspanya’ya döndükten sonra.”

“Biraz ondan biraz bundan. Birkaç yıl okula gittim. Sonra evden ayrıldım ve bir arkadaşım bana Barcelona’daki Hotel Ritz’te, komilik işi buldu. Ayda elli peseto veriyorlardı. Bir de bahşişler.”

Kollarını kavuşturan Mecha, nemden dolayı titremeye devam etti. Max tek kelime etmeden ceketini çıkardı, gömlek ve yelekle kaldı, sonra da yine bir şey söylemeden ceketini onun omuzlarının üzerine bıraktı. Bunu yaparken kısa saçlarının altından görünen köprünün diğer tarafından gelen ışıktaki profili görünen çıplak boyununun ince ve uzun hatlarına hızlıca bir baktı. Bir an için birkaç saniyeliğine ona çok yakın olan o ışığı gözbebeklerinde de gördü. Tütün, ter kokusu ve kapalı gece kulübünün havasızlığına rağmen kadının hafif, hoş bir kokusu olduğunu fark etti. Temiz bir cilt ve henüz kokusu geçmemiş olan bir parfüm.

“Oteller ve komilerle ilgili her şeyi bilirim,” diye devam etti, kontrollü soğukkanlılığını yeniden kazanırken. “Şu an karşınızda mektup postalamak konusunda uzman, yakındaki kanepelerde şekerleme yapma isteğine direnerek gece nöbetlerini atlatabilen, ayak işlerini halleden, lobilerde ve salonlarda gezinip kulağında kulaklıkla konuşurken “Bay Martinez, telefon size,” diyerek Bay Martinez’i bekleyenlerin sabrını test eden bir adam var...”

“Vay canına,” eğleniyor görünüyordu. “Bambaşka bir dünya herhalde.”

“Şaşırdınız. Dışarıdan bakıldığında iki dizi altın düğmenin ya da sessizce kokteyl servis eden bir garsonun bembeyaz önlüğünün ötesini görmek zordur.”

“Beni korkutuyorsunuz... Bolşevik gibi konuşuyorsunuz.”

Max bir kahkaha attı. Onun da hemen yanında güldüğünü duydu.

“Sizi korkuttuğumdan emin değilim. Ama korkutmalıyım.”

Max, tango yapan kadınla piste çıktığında Mecha Inzunza'nın onun ceketinin üst cebine sokuşturduğu beyaz eldiveni, karanlıkta parlıyordu ve düğme iliğinde açan beyaz bir çiçek gibi göze çarpıyordu.

Bu kumaş parçası sanki ikisinin arasında neredeyse samimi bir bağ kurmuş gibiydi, Max böyle düşündü. Sessiz ve ustaca bir suç ortaklığı gibi.

“Bizzat gördüğünüz gibi,” diye devam etti, ses tonunu yeniden kibarlaştırarak “bahşişler konusunda da uzmanımdır... Siz ve eşiniz sosyal durumunuzdan ötürü bir, üç hatta beş peseta bahşiş veren müşterileri muhtemelen gözden geçiriyorsunuzdur. Bu kadim bir otel sınıflandırmasıdır; kendini sarışın ya da esmer, uzun veya kısa boylu, fabrikatör, gezgin, milyoner ya da inşaat mühendisi olarak görenler bunu bilmezler. On sentlik müşteriler de vardır, düşünün, bu insanlar günlüğü yüz pesetalık odalarda kalırlar. Bu gerçek olan kategoridir ve başka alışıl gelmiş hiçbir şeyle ilgisi yoktur.”

Kadının cevap vermesi biraz zaman aldı. Bunu son derece ciddi düşünüyor gibiydi.

“Bir salon dansçısı için de,” dedi nihayet “bahşişler önemli yer tutuyordur, herhalde.”

“Elbette.” Valsten memnun kalan bir hanımefendi gecenin geri kalanının hatta bütün haftanın masrafını karşılayacak kadar el altından ceketin cebine bir banknot sıkıştırabilir.”

Bunu anlatırken sesindeki acıklı tonu saklayamadı. Kızgınlık hissini gizlemeye gerek olmadığını düşündü. Kadın ise onu dikkatle dinlediğinden, bunu fark etmişti.

“Dinle, Max... Pek çok insanın, özellikle de erkeklerin aksine, ben salon dansçılara karşı önyargılı biri değilim. Jigololara karşı da öyle... Üstelik günümüzde Lelong ya da Patou’dan giyinmiş bir kadın restoranlara ya da danslara yalnız başına gidemez.”

“Beni savunmak için uğraşmanıza gerek yok. Kompleksli biri değilim. O tarz hislerimi uzun zaman önce eski püskü battaniyeleri olan rutubetli ve soğuk pansiyonlarda, üşüdüğümde beni ısıtacak tek şeyin yarım şişe şarap olduğu zamanlar kaybettim.”

Bir süre sessizlik oldu. Max ondan gelecek olan sorunun ne olduğunu henüz onu duymadan bir saniye önce biliyordu.

“Bir de kadın?”

“Aynen. Bazen bir kadın da olurdu.”

“Bana bir sigara verir misiniz?”

Max tabakasını çıkardı. Kutuya baktığında üç tane kaldığını gördü.

“Ateş verir misiniz lütfen?”

Ateş verdi. Max alevin ışığında kadının ona dik dik baktığını gördü. Ateşi söndürdükten sonra, parlaklıktan biraz gözleri kamaştı, sigaradan birkaç duman aldıktan sonra onu ağızlığına yerleştirmeden kabul eden kadının ağzına yerleştirdi.

“Sizi *Cap Polonio*’ya ne getirdi?”

“Bahşişler... Tabii bir de sözleşme var. Daha önce başka gemilerde de bulunmuştum. Buenos Aires ve Montevideo’ya giden transatlantikler güzel bir atmosfere sahip. Yolculuk uzun sürüyor ve yolcular gemide eğlenmek istiyor. Latin görünüşüm, tango yapma becerim ve başka moda olan şeyler bana yardım ediyor. Dil de biliyorum.”

“Başka hangi dilleri konuşuyorsunuz?”

“Fransızca. Bir de az buçuk Almanca.” Kadın sigarayı attı.

“Kusursuz bir beyefendisiniz, komi olarak başlamış olmanıza rağmen... Görgü kurallarını nereden öğrendiniz?”

Max güldü. Kadının ayaklarındaki küçük korun sönmesini izledi.

“Dergi okuyarak; dünyadaki önemli şeyler, moda, sosyal hayat... Etrafıma bakarak. Görgülü insanların konuşmalarına ve hareketlerine bakarak. Bir de bana bu konuda yardımcı olan bir arkadaşım vardı.”

“İşinizi seviyor musunuz?”

“Bazen. Dans etmek sadece geçinmeye yetmez. Kollarında güzel bir kadının olması da bir bahanedir.”

“Peki her zaman mükemmel görünen fraklar ve smokinler mi giyersiniz?”

“Elbette.” Onlar benim çalışma kıyafetim,” tam da bu yüzden Rue Danton’daki bir terziye hâlâ borcu olduğunu söyleyecekti ki vazgeçti. “İster tango yapayım ister fox-trot ya da Black Bottom.”

“Beni hayal kırıklığına uğrattınız. Pigalle’deki en kötü yerlerde iffetsiz tangolar yaptığınızı hayal etmiştim... Sadece hava karardığında ortaya çıkan fahişeler, kabadayılar ve Apaçiler geldiğinde canlanan yerler.”

“Böyle ortamları bildiğinizi görüyorum.”

“Size zaten La Ferroviaria gibi sakıncalı bir yerde ilk kez bulunmadığımı söylemişim. Kimileri buna tehlikeli şeylerden zevk almak der.”

“Babam derdi ki aslan terbiyecisi oldu ve öğrencisi onu öldürdü.”

“Babanız mantıklı adammış.”

Geldikleri yoldan La Ferroviaria'nın köşesindeki sokak lambasına doğru geri yürüdüler. Kadın ondan biraz daha ileride yürüyordu, başını eğmişti. Esrarengiz görünüyordu.

“Eşiniz ne düşünüyor?”

“Armando da benim kadar meraklı. Ya da neredeyse benim kadar.”

Salon dansçısı “meraklı” kelimesiyle ima etmiş olabileceklerini analiz etti. Juan Rebenque denen adamın masanın önünde tehlikeli, hain bir eşkıya gibi racon kesip küstah bir şekilde meydan okuduğunu ve Mecha'nın bunu kabul ettiğini düşünmüştü. Bir de kadının incecik ipek elbisesi içindeki kalçalarının o kötü adamın etrafında sallandığını. “Senin sıran,” dedi kadın geri döndükten sonra, kasten kışkırtıcı bir şekilde.

“Pigalle ve o tarz yerleri bilirim,” dedi Max. “Ben sık sık başka yerlerde çalışmış olsam da. Mart ayına kadar Montmartre’de Rue de Liège’de El Sheherezade isimli bir Rus kabaresinde çalışmıştım. Daha önce de El Kismet ve El Casanova’daydım. Ritz’teki çay danslarında ve sezon zamanı Deauville ve Biarritz’de de çalışmıştım.”

“Ne hoş. İşiniz başınızdan aşkınımış gibi görünüyor.”

“Şikâyet etmiyorum. Tangoyla birlikte Arjantinli olmak moda. Ya da öyle görünüyor.”

“Neden İspanya’da değil de Fransa’da yaşadınız?”

“Bu uzun bir hikâye. Sizi sıkmak istemem.”

“Bundan şüpheliyim.”

“Belki ben kendimi sıkarım.”

Kadın durakladı. Elektrikli lamba artık onun hatlarını biraz daha iyi aydınlatıyordu. Düzgün hatlar, diye düşündü Max bir daha. Son derece duru görünüyordu. En sıradan hareketleri bile

antik bir ressamın ya da heykeltıraşın elinden çıkmış gibiydi. Bir ustanın zarif bir baştan savması.

“Belki yollarımız orada kesişmiştir,” dedi kadın.

“Bu mümkün, ama muhtemel değil.”

“Niçin?”

“Gemide de söylediğim gibi: Sizi görmüş olsaydım, hatırlardım.”

Cevap vermeden gözlerini ona dikti. Hareketsiz göz bebeklerinde çift yansımasını gördü.

“Biliyor musunuz?” diye yorum yaptı Max. “Size güzel olduğunuzu söylediklerinde bunu doğallıkla karşılayarak kabul etmeniz hoşuma gidiyor.” Mecha Inzunza bir süre daha sessiz kaldı, az önceki gibi ona bakmaya devam ediyordu. Ama o sırada gülümsüyor gibi görünüyordu. Ağzının bir kenarında elektrikli ışıktaki görünen hafif gölgeli bir kıvrım vardı.

“Kadınlarla aranızın iyi olmasını anlıyorum. Yakışıklı bir beyefendisiniz... Hem genç kızların hem de olgun kadınların kalplerini çaldığınız için vicdanınız sızlamıyor mu?”

“Kesinlikle hayır.”

“Haklısınız. Erkeklerin vicdan sahibi olduğu çok nadirdir, hele ki elde edilecek para ve cinsellik varsa hatta kadınlar varsa... Üstelik biz kadınlar erkeklerin centilmen davranışlarını ve sağduyulu olmalarını onların sandıklarından çok daha az takdir ediyoruz. Hatta bunu genelde kabadayılara ya da serserilere âşık olarak gösteririz.”

Kadın barın girişine kadar yürüdü ve sanki hayatında hiç kapı açmamış gibi durdu ve bekledi.

“Beni şaşırttın, Max. Sabırlıyımdır. Siz beni şaşırtana kadar bekleyebilirim.”

Max bütün soğukkanlılığıyla bir eliyle kapıyı itti. Arabadaki şoförün bakmadığından emin olsaydı, onu öpmeyi deneyecekti.

“Eşiniz ...”

“Tanrı aşkına! Kocamı unutun gitsin.”

Max’ın önceki gece La Ferroviaria ile ilgili hatırladıkları, çenesinde kayan jiletle birlikte ona eşlik etti. Kapı çaldığında sol yanağındaki köpüğün bir kısmını tıraş etmeye devam ediyordu. Nasıl görüldüğünü umursamadan (pantolon ve ayakkabı giyiyordu ama üzerinde atlet vardı ve pantolon askıları yanlarından sarkıyordu) kapıyı açtı ve kapı mandalı elindeyken gördüğüne inanamadı ve şaşkınlıktan ağzı açık kaldı.

“Günaydın,” dedi kadın.

Gündüz için giyinmişti; düz kesimli ve çizgili günlük bir elbise, mavi üzerine beyaz puantiyeli fular, oval yüzünü ortaya çıkaran bir kloş şapka. Sonra da eğlenerek ve gülümseyerek Max’ın sağ elinde tuttuğu usturaya baktı. Ardından gözleri önce bedenine tam oturan atlete, pantolon askılarına ve en son da yüzünde kalan tıraş köpüğünde gezindi.

“Belki sizi uygunsuz yakalamışımdır,” diye ekledi şaşırtıcı bir sakinlikle.

Max ancak o zaman tepki verebilecek duruma geldi. Makul bir kendindeliğe görünüşü için bir özür mırıldandı, onu kapıya kadar geçirdi, kapıyı kapadı, usturayı lavaboya bıraktı, pantolon askılarını taktı ve yakasız bir gömlek giyip düğmelerini iliklerken hızlıca düşündü ve kendini sakinleştirdi.

“Dağınıklık için özür dilerim. Düşünemedim...” Kadın bunun üzerine hiçbir şey söylemedi ve Max’ın etrafı toplarken kafasının karışmasından keyif alıyor görünüyordu.

“Eldivenimi almaya geldim.” Max anlamayarak gözlerini kırptırdı.

“Eldiveniniz mi?”

“Evet.”

Hâlâ kafası karışık bir şekilde ne demek istediğini anladıktan sonra gardırobu açtı. Eldiven önceki gece giydiği ceketin üst cebinden sarkıyordu. Gri takım elbisenin yanında iş için giydiği bir pazen pantolon ve iki frak ceket, bir smokin asılıydı; ayrıca birkaç çift de siyah ayakkabı vardı, yarım düzine kravat ve çorap (o sabah onlardan birini mate kullanarak onarmıştı), üç beyaz gömlek, yarım düzine kolalı yaka ve manşet vardı. Hepsi bu kadardı. Gardırobun aynasından Mecha Inzunza'nın onun hareketlerini izlediğini gözlemledi ve gardırobunda az şey olduğundan utandı. Tam ceketini alıp gömleğinin üstüne giyecekti ki kadının başını onaylamayarak salladığını gördü.

“Gerek yok... Rica ediyorum. Hava çok sıcak.”

Gardırobu kapattıktan sonra kadına yaklaştı ve eldiveni verdi. Kadın da onu neredeyse hiç bakmadan aldı ve Fas tarzı çantasının üstüne hafifçe vururken bir eliyle eldiveni tutmaya devam etti. Odadaki tek sandalyeyi görmezden gelerek ayakta kaldı, sanki düzenli müşterisi olduğu bir otelin salonundaymış gibi sakindi. Etrafına baktı ve bütün detayları inceledi; yerdeki kırık zeminin üzerine düşen dikdörtgen biçimindeki güneş ışığı, kamaranın üst kısmının transatlantik etiketleriyle kaplı sıvası ve tam pansiyon ve konaklamalı tuhaf bir üçüncü sınıf otel; mermer çekmeceli sandığın üstündeki Primus ocak, tıraş seti, bir kutu diş tozu ve lavabonun yanında duran bir tüp Stacomb briyantın. Yatağın yanındaki başucu masasında, bir gaz lambasının altında (Caboto Pansiyonu'nun ışıkları akşam on birde söndürülüyordu) bir Fransız pasaportu, yabancı birinin baş harflerinin oyulu olduğu bir tabaka, *Cap Polonio* amblemlili bir kibrit kutusu

ve içinde sadece yedi tane elli pesoluk ve üç tane yirmi pesoluk banknot olan bir cüzdan vardı; içindekiler görünmediğinden Max'ın içine su serpildi.

“Bir eldiven önemlidir,” dedi kadın. “Öylece bırakılmaz.”

Kadın etrafına bakmaya devam etti. Sonra da normal bir şekilde istifini bozmadan şapkasını çıkardı, bunu yaparken de gözleri salon dansçısının üzerindeydi. Başını hafifçe bir yana eğdi ve Max onun ense boyunda kesilmiş kısa saçlarının altındaki çıplak boynunun uzun ve zarif hatlarını bir kez daha takdir etti.

“Dün gittiğimiz yer, ilginçti... Armando oraya bir daha gitmek istiyor.”

Max onun söylediklerini anlamaya çaba sarf ederek döndü.

“Bu gece mi?”

“Hayır. Bugün El Teatro Colón'da bir konsere katılmamız gerek... Yarın sizin için uygun mu?”

“Elbette.”

Mecha Inzunza boş sandalyeyi görmezden gelmeye devam edip yatağın ucuna mükemmel bir duruşla oturdu. Eldiven de şapka da elindeydi ve biraz sonra onları çantayla birlikte bir yana koydu. Otururken eteği dizlerinin üzerine sıyrılarak ten rengi çoraplarının altından görünen uzun, ince bacaklarını açıkta bırakıyordu.

“Bir keresinde,” dedi Mecha Inzunza “kadınların bıraktığı eldivenlerle ilgili bir yazı okumuştum.”

Bu konu daha önce hiç aklına gelmemiş gibi, gerçekten düşünceli görünüyordu.

“Bir çift eldiven, tek bir eldivenden farklıdır,” diye ekledi.

“İkisini birden unutmak olağan bir şeydir. Ama bir tanesi...”

Söylediklerini havada bırakarak Max'a baktı.

"Kasten mi bırakılır?" diye cüret etti Max.

"Sizin hoşlandığım bir özelliğiniz varsa bu, kesinlikle aptal olmadığınızdır."

Salon dansçısı gözlerini kırpmadan bal rengi gözlere bakakaldı.

"Ben de bana böyle bakmanızdan hoşlanıyorum," dedi yumuşak bir ses tonuyla.

Max, onun bu yorumunun ima edebileceği şeyleri düşünürcesine kaşlarını çattığını gördü. Sonra da Mecha Inzunza bacak bacak üstüne attı ve bir elini yatak örtüsünün üzerine yerleştirdi. Canı sıkılmış görünüyordu.

"Sahiden mi?.. Vay canına. Beni hayal kırıklığına uğrattınız," tonlamasında bir parça kayıtsızlık vardı. "Ne yazık ki bu söylediklerinizi cüretkâr buldum. Uygunsuzdu."

Max bu sefer cevap vermedi. Hâlâ kadının önünde duruyordu, hareketsizdi. Bekliyordu. Bir süre sonra saçma bir bilmece-den vazgeçen biri gibi pes ederek kayıtsızca omuz silkti.

"Bana nasıl baktığımı söyleyin," dedi.

Max aniden apaçık bir sadelikle gülümsedi. Bu yaptığı, ucuz otellerin ve köhne pansiyonların aynalarının önünde yüzlerce kez çalıştığı en başarılı iyi çocuk gülümsemesiydi.

"Bir kadının hiç böyle bakmadığı erkeklere çok yazık."

Kadın çıkmaya hazırlanmış gibi ayağa kalkarken Max şaşkınlığını gizleyemedi. Çaresizce nerede hata yapmış olabileceğini düşündü. Bir hareketi mi yoksa bir lafı mı sorun çıkarmıştı diye düşündü. Ama Mecha Inzunza eşyalarını toplayıp çıkmak yerine ona doğru üç adım attı. Max yüzünde hâlâ tıraş köpüğü olduğunu unutmuştu, öyle ki kadın yaklaşıp bir elini yanağına

uzatınca ve işaretparmağıyla beyaz köpüğü sıyırıp onu burnunun ucuna sürünce afalladı.

“Yakışıklı bir palyaço gibi görünüyorsun,” dedi.

Hiçbir söz söylemeden ve düşünmeden şiddetle bedenleri dışında hiçbir şey kalmayana kadar üzerlerindeki çıkardılar ve birbirlerine yapıştılar, yatak örtüsünü sıyırdılar ve kadının kokusu, önceki gece buruşuk çarşaflarda yatmış olan adamın kokusuyla karıştı. Bunu şiddetli duyguların savaşı izledi; uzun süredir bastırdıkları arzular ve tutkular çatıştı, her iki taraf da hislerini acımasızca serbest bıraktı ve Max gerekli sakinliğini korumak, tepkilerini kontrol etmek ve bütün Caboto Pansiyonu onları duymasın diye çığlıklarını boğmak için tüm soğukkanlılığıyla eşzamanlı olarak üç farklı cephede mücadele etti. Pencereden gelen dikdörtgen şeklindeki güneş ışığı yavaşça önce yatağı çerçeveledi ve onlar dilleri, ağızları, elleri ve kalçaları bitkin bir şekilde bazen ara vererek hareketsizce yatarken gözlerini kamaştırdı; ikisi de tükürüklerinin aromasından sarhoş olmuş şekilde, ter ve kokuları iç içe geçmişken, göz kamaştırıcı ışık altında pırıl pırıl parlıyordu. Üstelik ne zaman birbirlerine cüretkâr ve şaşkın bakışlar atsalar, onları sarıp sarmalayan bu ateşli arzu karşısında hayret edip tıpkı bir maç sırasında duran iki güreşçi gibi nefes nefese kalıp toparlandıktan sonra kulak zarlarına kan pompalanırken, sanki aralarında uzun süredir çözülmeyi bekleyen bir mevzu varmış gibi şevkle, bir kez daha birbirlerinin üzerine atladılar.

Max kendi açısından bakınca, olayların ansızın gelişen açık seçikliği sırasında, hemen toparlanmasını sağlayan belirli detaylara ve düşüncelere tutunduğunda gündüz vakti iki önemli şey karşısında çok şaşırmıştı; şehvetli anlarda Mecha Inzunza'nın bir hanımefendi için uygunsuz, müstehcen sözler fısıldaması ve

tüm münasip yerleri nefis yumuşaklığa sahip olan ılık, pürüzsüz bedeninde sanki birisi dövmüş gibi mor izler oluşması.

Güneş, Sorrento'daki Marina Grande'yi çevreleyen kayalıkların ardında battıktan sonra karton ve kâğıttan fenerlerdeki ışıklar yanmaya başlayalı bir süre olmuştu. Yapay ışıklar daha az belirgin ve güvenilir olmuştu, Max Costa gökyüzüyle denizin birleştiği son mor ışıkların kaybolduğunu karşısında oturan kadının yüzündeki kırıksıklıkların üzerinden gözlemlemişti. Loş ışıklar Stéfano Kafe'deki masaları aydınlatarak Mecha Inzunza'nın keskin hatlara sahip inanılmaz güzel yüzündeki yılların bıraktığı izlerin hepsini silip süpürmüştü.

“Satrancın hayatımı böylesine değiştireceğini hiç düşünmedim,” diye söze başladı. “Gerçi hayatımı değiştiren oğlumdu. Satranç yalnızca bir teferruat... Müzisyen ya da matematikçi olsaydı da sonuç değişmezdi.”

Denize yakın yerlerde hava hâlâ iyiydi. Kadının kolları çıplaktı ve sandalyesinin arkasında krem rengi ince bir ceket asılıydı, yaşı büyük olan kadınların bile son zamanlarda rağbet ettiği kısa etek ve canlı renk modasını görmezden gelerek üzerine bilerek zarif hatlarını ortaya çıkaran mor renkli uzun ve şık bir ipek elbise giymişti. Boynunda ise üç tur dolanmış inci kolyesi vardı. Onun önünde oturan Max da nezaketen gösterdiği birazcık ilgi dışında hareket etmeden duruyordu. Masaya hafifçe yaslanan Doktor Hugentobler'in beyaz saçlı ve sessiz şoförünün duyduklarına kulak verdiğini anlamak için ona dikkatlice bakmak gerekirdi, önemli meseleler söz konusu olduğunda alkolü çok tüketmediğinden, eskiden kalma alışkanlıkla önünde duran içkiye çok dokunmaz, yalnız dudaklarını ıslatırdı. Koyu renkli ve

kruvaze blazer ceket, gri pazen pantolonu, soluk mavi Oxford gömleği ve kahverengi örgüden kravatıyla kusursuz giyinmişti.

“Ya da belki de aynı durum söz konusu değildir,” diye devam etti Mecha Inzunza. “Profesyonel satranç çok karmaşık bir dünya. Emek ister. Ayrıcalıklı şeylere ihtiyaç vardır. Özel bir yaşam tarzı gereklidir. Üstelik satranç oyuncularının çevresindekilerin hayatları da ona göre şekillenir.”

Bir kez daha düşünceli bir şekilde durdu, bir parmağını (tırnakları düzgünce kesilmiş, kısa ve ojesizdi) boş kahve fincanının kenarında gezdirerek başını eğdi.

“Hayatımda,” biraz sonra devam etti “yeni sayfaların başlangıç yerlerine damga vuran dönüm noktaları ve radikal değişim anları yaşadım. Armando’nun İspanya İç Savaşı sırasında ölmesi o anlardan biriydi. Bana istemediğim ve ihtiyacım olmayan bir tür özgürlük verdi,” durdu ve Max’a bakıp omuz silker gibi belirsiz bir jest yaptı. “Bir diğeri de oğlumun satrançtaki yeteneğini keşfettiğim zamandı.”

“Anladığım kadarıyla hayatını ona adamışsın.”

Bardağı bir kenara bıraktı ve sandalyesine yaslanarak biraz geriye gitti.

“Belki bunu bu şekilde ifade etmek biraz mübalağa olur. Çocuk, üçüncü taraflara anlatılamayan bir şeydir. Senin hiç çocuğun olmadı mı?”

Max gülümsedi. Otuz sene önce Nice’te de aynı soruyu sorduğunu çok net hatırlıyordu. Yine aynı cevabı vermişti.

“Bildiğim kadarıyla hayır... Peki neden satranç?”

“Çünkü Jorge’nin çocukluğundan beri satranca takıntısı vardı. Satranç onu hem neşelendirir hem de üzerdi. Bütün kalbinle sevdiğin birini aynı anda hem kesin olmayan hem de karmaşık

olan bir problemi çözmeye çalışırken hayal et. Ona yardım etmek istiyorsun ama nasıl yapacağını bilmiyorsun. Durum böyle olunca senin yapamadığını yapabilen birini bulmaya çalışırsın. Hocalar, yardımcılar...” Kadın düşünceli bir şekilde etrafına bakarken, Max da onun her hareketini ve sözünü pürdikkat dinliyordu.

Küçük rıhtım boyunca balıkçı limanının ötesindeki bitişik restoran olan Emilia Kafe’nin masaları boştu ve sıkıcı görünen garson, girişteki aşçı kadınla muhabbet ediyordu. Sahilin öteki ucunda olan üçüncü bir binanın terasında sadece Amerikalılar yüksek sesle gülüyor ve konuşuyordu, arka plandaysa bir müzik kutusu ya da pikaptan Edoardo Vianello’nun sesiyle söylediği *Abbronzatissima* şarkısı duyuluyordu.

“Aslında durum biraz oğlu uyuşturucu bağımlısı olan bir anneye benzer... Anne onu bu illetten uzak tutamadığından, bizzat kendisi ona vermeye karar verir.”

Bakışları Max’ın ve sahilde karaya oturmuş balıkçı teknele-
rinin ötesindeki körfezin ve Vezüv’ün siyah yamaçlarını çevre-
leyen uzak ışıklarında kayboldu gitti.

“Bir satranç tahtasının önünde acı çekmesini izlemek dayanılmazdı,” diye devam etti.

“Şimdi bile beni üzüyor. İlk başta bunu bırakması için uğraştım. Ben çocuklarını sonuna kadar zorlayan, kendi hırsalarını onlardan çıkaran annelerden değilim. Bilakis. Onu satrançtan uzaklaştırmaya çalıştım... Ama o bunu gizlice oynamaya ve bu yüzden benden uzaklaşmaya başladığında bunun imkânsız olduğuna ikna oldum, hiç de tereddüt etmedim.”

Kafenin sahibi Lambertucci bir şey isteyip istemediklerini sormak için yanlarına yaklaştı ama Max başını hayır anlamında

salladı. “Beni tanıımıyorsun,” öğleden sonra bir masa ayırtmak için telefonda talimat vermişti.

“Sekizde geleceğim, *capitano* gittikten sonra satrancı kaldır. Zaten resmi olarak bu kafeye sadece birkaç kez geldim, yani bu akşam tanışımıyormuşuz gibi davran. Sessiz ve sakın bir akşam yemeği istiyorum. Aperitif olarak istiridyeli makarna, ana yemek olarak taze ızgara balık, yanında da iyisinden buz gibi bir beyaz şarap ve sakın o yeğenin buraya gelip gitarıyla ‘*O sole mio*’ şarkısını katlederek söylemesin. Geri kalanları başka zaman açıklayacağım. Ya da açıklamayacağım.”

“Bazen onu cezalandırdıktan sonra,” diye devam etti Mecha Inzunza “odasına girdiğimde onu yatakta hareket etmeden yukarıya bakarken bulurdum. O zaman anladım ki satranç taşlarını görmesine gerek yoktu. Hayal gücüyle tavanı tahta olarak kullanıyordu... Bu yüzden elimden gelen her şekilde onu desteklemeye karar verdim.”

“Küçükken nasıldı peki...? Çok erken yaşta oynamaya başladığını okumuştum.”

“Başlarda asabi bir çocuktuk. Hata yaptığında veya kaybettiğinde avutulamaz şekilde ağlardı. Önce ben, sonra da hocaları onu taşları hareket ettirmeden önce düşünmeye zorlamak zorunda kaldık. Zaten daha o zamandan daha sonra oyun stilinin nasıl olacağına dair belirtiler gösteriyordu; dahiyane, keskin zekâlı, hızlı ve saldırı yaparken her zaman taşları feda etmeye hazır.”

“Bir kahve daha?” diye önerdi Max.

“Olur, teşekkür ederim.”

“Nice’te kahve ve sigara içerek hayatını sürdürürdün.” Kadın belirsiz bir şekilde gülümsedi. Miskince.

“Onlar eskiden beri sürdürdüğüm tek alışkanlıklarım. Tabii artık o kadar aşırıya kaçmıyorum.”

Lambertucci sipariş almak için yaklaştığında yüzünde anlaşılmaz bir ifade vardı ve neredeyse abartı sayılabilecek bir kibarllıkla Mecha Inzunza'ya göz ucuyla baktı. Kadının dış görünüşünü onaylar gibi bir hali vardı, zira garsonun yanına gitmeden ve bitişik restorandaki aşçı kadınla sohbet etmeden önce çaktırmadan Max'a göz kırptı. Arada sırada başını çevirdiğinde Max onun aklından ne geçtiğini anlıyordu. Bu kulağı kesik ihtiyar gece için ne tezgâhlar kuruyor? Sanki gelişigüzel bir şekilde, birileri için bembeyaz ve jilet gibi giyinmiş.

“Birçoğu satrancın zekice bir doğaçlama olduğunu düşünür,” dedi Mecha Inzunza “ama bu doğru değil. Yeni fikirlerin bulunmasında olası her durumu araştıran bilimsel metodlu bir yaklaşım gereklidir... Usta bir satranç oyuncusu kendisinin ve başkalarının binlerce oyununu bilir ve ondan önce gelenleri inceleyerek tıpkı dil ya da cebir öğrenen biri gibi yeni hamlelerle ya da varyasyonlarla geliştirmeye çalışır. Bu yüzden bu sabah sana anlattığım gibi yardımcıları, hocalar ve analistlerden oluşan bir ekibe ihtiyaç vardır. Buna bağlı olarak Jorge'nin çevresinde bazı insanlar var. Bunlardan biri bize her zaman eşlik eden ustası, Emil Karapetian.”

“Rusların da yardımcıları var mı?”

“Her türlüşünden var. Hatta ona Roma'daki elçilikte çalışanlardan biri de eşlik ediyor, sen düşün. Sovyetler Birliği için satranç bir devlet meselesidir.”

“Duyduğuma göre otele yukarıdan bakan bir apartman binasını tutmuşlar. Orada Kagebe'den bile birileri varmış.”

“Şaşırtmadı. Campanella Kupası dünya şampiyonasına sadece bir hazırlık oyunu olsa bile, Sokolov'un çevresinde neredeyse bir düzine insan var... Birkaç ay içinde, Dublin'de Jorge'nin dört

veya beş analisti ve kişisel asistanları olacak. Rusların ne kadar insan getireceğini sen düşün.”

Max bardağından küçük bir yudum aldı.

“Siz kaç kişisiniz?”

“Beni de sayarsan üç kişiyiz. Karapetian’ın dışında Irina da bize eşlik ediyor.”

“O genç kız mı? Oğlunun kız arkadaşı olduğunu sanıyordum.”

“Öyle zaten. Ama aynı zamanda sıradışı bir satranç oyuncusu. Yirmi dört yaşında.”

Max sanki bunları ilk kez duyuyormuş gibi dikkatle dinledi.

“Rus mu?”

“Ebeveynleri Yugoslav ama Kanada’da doğmuş. Tel Aviv Olimpiyatı’nda Kanada ekibinde yer aldı ve dünyanın on iki veya on beş en iyi kadın oyuncusu arasında. Büyük üstat unvanı var. O ve Emil analist ekibimizin temel taşları.”

“Gelinini seviyor musun?”

“Daha kötüsü olabilirdi,” Mecha Inzunza Max’ın gülüşünün teklif ettiği oyunu kabul etmeden duygusuzca cevapladı. “Diğer tüm satranç oyuncularını gibi o da zor biri. Kafasından geçenleri ne sen ne de ben tahmin edebiliriz... Ama Jorge’yle iyi anlaşıyorlar.”

“Peki o iyi bir yardımcı, analist ya da onun gibi bir şey falan mı?”

“Aynen. Çok başarılı biri.”

“Ya Karapetian Usta onun hakkında ne düşünüyor?”

“İyi. Başlarda kemiğini koruyan bir köpek gibi kıskançlık yapıp havlıyordu. O sadece bir kız, diye hırladı. Ama zeki olduğuna şüphe yoktu. Onu nasıl terbiye edeceğini biliyordu.”

“Ya sen?”

“Eh, benim durumum farklı.” Mecha Inzunza kahvesinin geri kalanını içti. “Gördüğün gibi, ben anneyim.”

“Elbette.”

“Benim görevim uzaklara bakmak... Dikkatli olmak ama mesafeli durmak.” Max’ın arkasından geçen Amerikalıların Sorrento’nun üst kısımlarına giden kale surlarına doğru yürüyüş sesleri duyuluyordu.

Sonrasında her şey sessizleşti. Kadın kırmızı beyaz kareli masa örtüsüne öyle düşünceli bakıyordu ki Max onu satranç tahtasının önünde oturan bir oyuncuya benzetti.

“Oğluma veremediğim şeyler var,” diye ekledi hemen, başını kaldırıp. “Yalnız satrançtan bahsetmiyorum.”

“Daha ne kadar devam etmeyi planlıyorsun?”

“Artık oğlum istemeyene kadar,” diye yanıtladı tereddüt etmeden. Jorge’nin ona ihtiyacı kalmayana dek. Zamanı gelip bu işleri bırakması gerektiğinde drama yaşatmadan sakince gitmeyi umuyordu. Lozan’da kitaplar ve müziklerle dolu rahat bir evi vardı. Bir kütüphane ve ertelenmiş bir hayat ama yıllardır zaten bunun için hazırlanıyordu. Zamanı geldiğinde huzur içinde göçüp gideceği bir yer.

“Yine de bundan çok daha fazlasısın. Seni temin ederim.”

“Sen hep tatlı dilliydin, Max... Kibar bir hırsız ve yakışıklı bir düzenbaz.”

Kinayeli iltifatı onu çok mahcup etmiş gibi mütevazı bir şekilde başını öne eğdi. Böyle biriyle nasıl tartışılır ki diye hareketleriyle ima etti görmüş geçirmiş adam. Hem de bu çağda.

“Uzun zaman önce okuduğum bir şey,” diye ekledi “aklıma seni getirdi. Ne dediğini net hatırlamasam da şunun gibi bir

şeydi: “Birçok kadın tarafından sevilmiş erkekler karanlık ölüm vadisinden geçerken daha az acı çekip daha az korkacaktır”... Nasıl?”

“Retorik.”

Sessizlik oldu. Kadın sanki baktığında her şeyi anlayacakmış gibi Max’ın yüz hatlarını inceledi. Gözleri kâğıttan fenerlerin ışığında hafifçe parlıyordu.

“Hakikaten hiç evlenmedin mi, Max?”

“Sanırım evlenseydim karanlık ölüm vadisinden geçme kabiliyetimi kaybederdim.”

Birdenbire attığı, bir genç kızinki kadar kuvvetli olan kahkahası yüzünden Lambertucci, garson ve onun bitişik restoranda konuştuğu aşçı kadın başını çevirip baktı.

“Seni pis hilebaz. Hep böyle hazır cevaptın zaten... Başkasının laflarını kendininmiş gibi satabilme yeteneğine sahiptin.”

Max ceketinden doğru oranda çıktıklarından emin olarak eliyle gömlek manşetlerini düzeltti. Son zamanlarda moda olan neredeyse bütün manşeti dışarıda bırakmaktan, daraltılmış bel kesiminden, göze batan kravatlardan, geniş yakalı gömleklerden ve İspanyol paça pantolonlardan nefret ediyordu.

“Bunca yıl geçmesine rağmen gerçekten beni hiç düşündün mü?”

Bunu kadının altın rengi irislerine bakarken sordu. Kadın da onu gözlemlemeye devam ederek başını bir yana hafifçe eğdi.

“İtiraf etmeliyim ki evet. Ara sıra.”

Max en etkili silahına başvurdu; alıcılarının durumuna bağlı olarak yıkıcı etkiye sahip, birdenbire yaptığı bembeyaz gülümsemesi.

“Yaşlı Muhafızın Tangosu haricinde de mi?”

“Elbette.”

Kadın başıyla onayladı ve dudaklarında oyunu kabul ettiğini ifade eden bir gülümseme oluştu. Bu hareketi Max’ı biraz cesaretlendirdi ve boğayı kışkırtan seyircilerin gaza getirdiği bir boğa güreşçisi gibi şansını zorlamaya devam etti. Yaşlı atardamarlarındaki nabızı uykusuz geçirdiği gecenin ardından kahveyle aldığı iki aspirinin verdiği iyimserliğe yakın bir zindellikle maceradan uzak zamanlardaki gibi kararlı ve dengeli atıyordu.

“Ancak,” diye belirtti mükemmel bir sakinlikle “bu bizim henüz üçüncü karşılaşmamız: *Cap Polonio*’da, yirmi sekiz yılında Buenos Aires’te ve dokuz sene sonra da Nice’te.”

“Belki de aşağılık heriflere karşı hep bir zaafım vardı.”

“Yalnızca gençtim, Mecha.”

Cevaba karşılık yaptığı jest, repertuarından seçtiği özel bir joker kartıydı. Başını eğdi, mütevazı görünerek geri kalan her şeyi boş ver, der gibi oynattığı sol eline eşlik eden kayıtsız bir yüz ifadesi yaptı. Önündeki kadın hariç her şeyi boş ver anlamında.

“Aynen. Dediğim gibi genç ve zarif bir aşağılık heriftin. Hayatını böyle kazanıyordun.”

“Hayır,” kibarca karşı çıktı. “Hayatıma katkıları oldu ama aynı şey değil... Zor zamanlardı. En dipteyken böyle oldu.”

Bunu söylerken kolyeye baktı ve Mecha Inzunza bunu fark etti.

“Hatırladın mı?”

Max dargın ya da darılmak üzere olan bir beyefendi yüz ifadesi takındı.

“Tabii ki hatırlıyorum.”

“Hatırlamalısın zaten,” kadın bir an incilere dokundu. “Buenos Aires’tekinin tıpkısının aynısı... Birdenbire Montevideo’da bitiveren. Her zamanki gibi.”

“Nasıl unutabilirim ki?” yaşlı salon dansçısı geçmiş anımsayarak hüzünlü bir havaya girdi. “Hâlâ eskisi gibi muhteşem.”

Kadın artık onu dinlemiyormuş gibi görünüyordu, sanki kafasındaki düşüncelere dalmıştı.

“O Nice’teki mesele yok mu... Beni nasıl da kullandın, Max!.. Ne kadar da aptalmışım. Çevirdiğin ikinci dolap yüzünden diğer şeyler haricinde bir de Suzi Ferriol ile dostluğumdan oldum. Ve senden bir daha haber almadım. Hem de hiç.”

“Beni arıyorlardı, hatırlasana. Gitmem gerekiyordu. O ölü adamlar... Orada kalsaydım kafayı yerdim.”

“Çok net hatırlıyorum. Her şeyi. Senin mükemmel mazeretini anlayacak kadar iyi hatırlıyorum hem de.”

“Yanılıyorsun. Ben...”

Şimdiyse elini kaldıran kadındı.

“Sakın o yola gireyim deme. Bu güzel akşam buluşmasını mahvedeceksin.”

Yaptığı jesti yavaşlatarak doğal bir hareketle elini masanın üzerine uzattı ve bir an Max’ın yüzüne dokundu. İçgüdüsel olarak, parmaklarını çekerken Max onlara yumuşak bir öpücük kondurdu.

“Aman Tanrım... Bu doğru. Sen gerçekten de gördüğüm en güzel kadındın.”

Mecha Inzunza çantasını açtı, bir paket Muratti çıkardı ve içinden bir tanesini ağzına yerleştirdi. Masaya yaslanan Max da

birkaç gün önce Doktor Hugentobler'in çalışma masasından aldığı altın Dupont'la onu yaktı.

Kadın dumanı üfledi ve sandalyesinde geriye yaslandı.

“Aptal olma.”

“Hâlâ güzelsin,” diye ısrar etti Max.

“Daha fazla aptallaşma. Kendine bir bak. Sen bile aynı değilsin.”

Artık Max daha dürüst davranıyordu. Belki de dürüst gibiydi.

“Durumlar farklı olsaydı, ben...”

“Her şey şans eseri idi. Durumlar farklı olsaydı, en ufak bir şansın bile olmazdı.”

“Ne şansı?”

“Ne olduğunu biliyorsun. Bana yaklaşılamazdın.”

Çok uzun bir sessizlik molası verdiler. Kadın gözlerini Max'tan kaçırdı ve ışıklara, sahil boyunca uzanan balıkçı kulübelere, alacakaranlıkta karada duran balıkçı teknelerine ve ağ yığınlarına bakarak sigarasını tüttürdü.

“Senin ilk kocan da aşağılık herifin tekiydi,” dedi Max.

Mecha Inzunza geç cevap verdi. Sigarasından iki duman daha aldı ve bir daha sessizlik oldu.

“Onu karıştırma şimdi,” diye cevapladı sonunda. “Armando vefat edeli neredeyse otuz yıl geçti. Üstelik o sıradışı bir besteci idi. Ayrıca bana istediğimi verdi. Bir bakımdan benim şimdi oğluma yaptığım gibi.”

“Her zaman seni...”

“Kötüye kullandığını mı? Saçmalama. Kendi zevkleri vardı, doğal olarak. Bazıları tuhaftı tabii. Yine de hiçbir zaman beni bu oyunlara katılmaya zorlamadı. Benim de kendi oyunlarım vardı.

Buenos Aires'te de diğer her yerde olduğu gibi, özgür irademle hareket ediyordum. Ayrıca unutma, Nice'teyken benimle değildi. Onu İspanya'da öldürmüşlerdi. Ya da öldürmek üzereydiler."

"Mecha..."

Kadının masada duran elinin üstüne kendi elini koydu. O da elini nazikçe geri çekti.

"Aklından bile geçirme Max. Eğer hayatının aşkı olduğumu söylersen kalkar ve giderim."

Düzenleme

Ny.Ozlem

V

Ertelenen Bir Oyun

“**B**u şehir hiç de hayalimdeki gibi değil,” dedi Mecha. Riachuelo’ya yaklaştıkça sıcaklık daha da yoğunlaşıyordu. Max nemli ter bandını tazelemek için şapkasını çıkardı ve bir eliyle onu tutarak, diğer elini de gelişigüzel şekilde ceketinin cebine koyarak yürüdü. Ara sıra adımlarını kadıninkilere uyduruyor, aralarına yeniden mesafe girmeden önce birbirlerine değene kadar biraz daha yaklaşıyorlardı.

“Bir sürü Buenos Aires var,” dedi Max. “Yine de özünde iki tane var, başarılı olan ve fiyasko olan.”

Caboto Pansiyonu’na arabayla on beş dakika mesafede La Ferroviaria yakınlarında Puentequito isimli bir tavernada birlikte öğle yemeği yiyorlardı. Pierce-Arrow’dan inmeden önce (mülayim Petrossi hâlâ araba sürüyordu ve dikiz aynasından bir kez bile Max’a bakmadı) Mecha ve salon dansçısı tren istasyonuna yakın bir barda büyük bir Barracas Futbol Kulübü fotoğrafının ve üzerinde *Lütfen içerken kendinize hâkim olunuz, huzuru bozan davranışlar sergilemeyiniz ve yere tükürmeyiniz*

yazan bir tabelanın altında mermer tezgâha yaslanarak bir şeyler içiyorlardı. Kadın gazlı nar şurubu, Max da Amer Picon damlatılmış Cora vermutu içti; meraklı bakışların ve kart oynayan, sigara içen, boğazlarını temizleyip tükürük hokkalarında balgam biriktirirken etrafı kesen ve yeleklerinden bakır zincirler sarkan adamların İspanyolca ve İtalyanca sesleri arasında içkilerini yudumladılar. Max'ın önceki gece bahsettiği, eskiden babasının onları ailece pazar günleri götürdüğü mütevazı restorana davet etmesi konusunda ısrarcı davranan kişi Mecha'ydı. Kendisi o sırada bir tabak ravioli ve yanında meze olarak ızgara churrasco yiyor, uyanık bir Galiçyalı garsonun önerdiği yarım şişe sert ve mis kokulu Mendoza şarabının da tadını çıkarıyordu.

“Sevişmek beni acıktırıyor,” demişti kadın sakince.

İki yorgun suç ortağı yemek boyunca uzun uzun birbirlerine baktı ve Almirante Brown'daki pansiyonda olanlardan açıkça bahsetmedi. Mecha sakinliğin vücut bulmuş hali gibi, diye şaşkınlıkla fark etti Max ve salon dansçısı olanların şimdiki ve gelecek zaman üzerindeki etkilerini kestirmeye çalıştı. Yemeğinin geri kalanını yerken de bu düşünceler aklından geçmeye devam etti, mükemmel görgü kurallarının arkasına saklandı ama dudaklarına götürdüğü bardağın üzerinden ona bakan kadının yumuşak ve sıcak bedeninin o yoğun ve capcanlı anısından tüyleri ürperiyor ve sıklıkla planından sapıyordu. Mecha ise sanki önünde oturan adamı yenilenmiş bir merakla inceliyor gibi düşünceliydi.

“Yürüyüşe çıkmak istiyorum,” dedi kadın daha sonra. “Riachuelo tarafında.”

La Boca'nın yakınlarında biraz yürümek istiyordu, Petrosi'ye durmasını söyledi ve mülayim şoför onları caddenin sol tarafından mesafeli bir şekilde arabayla takip ederken Max'la beraber Vuelta de Rocha'nın kuzey kıyısı boyunca yürüdüler.

Uzakta, siyah ahşap gemi gövdesini ve sahile yakın bir yerde (Max küçükken orada oynadığını hatırladı) yarısı batmış duran yelkenli tekneyi açıkta bırakan ahşap çerçevesinin ötesinde devasa Avellaneda köprüsünün heybetli yapısını görebiliyorlardı.

“Sana bir hediye getirdim,” dedi kadın.

Max’ın ellerine küçük bir paket koydu. Paketi açarken içindekinin küçük, uzun bir kutu olduğunu fark etti. İçinde kol saati olan deri bir kutu vardı; altın kaplama, roma rakamları olan harikulade kare şeklinde ikinci el bir Longines.

“Neden?” Bilmek istiyordu.

“İçimden öyle geldi. Florida Caddesi’nde bir dükkânının vitrininde gördüm ve bileğinde nasıl duracağını merak ettim.”

Saat ayarı yapmasına, bileğine takmasına ve sabitlemesine yardımcı oldu. Mecha saatin ona yakıştığını söyledi. Deri kayışı ve altın tokasıyla salon dansçısının bronz bileğinde son derece hoş duruyordu. Max’a yaraşır şık bir aksesuar. “Çok yakıştı,” diye ısrar etti. Senin ellerine de böyle saatler yakışır.”

“Herhalde bu bir kadının sana aldığı ilk hediye değildir.”

Max ona boş boş baktı. Kayıtsız bir şekilde.

“Bilmem ki... Hatırlamıyorum.”

“Elbette. Hatırlasaydın seni affetmezdim.”

Sahil yakınlarında kafeler ve gece kulüpleri vardı, bazıları geceleyin güvenilmez duruyordu. Yüzünü saran kloş şapkasının kenarının altından bakan Mecha girişlerdeki masalarda veya at arabalarının ve kamyonların durduğu meydanlardaki banklarda oturan, aylak aylak gezen gömlekli, yelekli ve kepli adamları inceledi. Max’ın yıllar önce evindeyken duyduğuna göre, insan böyle yerlerde halkların hayat görüşünü öğrenirdi; melankolik

İtalyanlar, güvenilmez Yahudiler, acımasız ve inatçı Almanlar, kıskançlık ve kanla sarhoş İspanyollar.

“Teknelerinden hâlâ babam gibi iniyorlar,” dedi. “Hayallerini gerçekleştirmek için can atıyorlar... Birçoğu yolda kalır, bataklıkta mahsur kalan ahşap tekneler gibi çürür. Başlarda Asturias, Kalabriya, Polonya’da bıraktıkları eşlerine ve çocuklarına para gönderirler... Sonunda ise hayat onları yavaş yavaş yorar. Sefil bir tavernada veya ucuz bir genelevde kaybolup giderler. Masada tek başlarına, önlerinde onlara soru sormayan bir şişeyle otururlar.”

Mecha nemli çamaşırlarla dolu kocaman leğenleri taşıyan dört çamaşırcı kadına bakıyordu. Erkenden yaşlanmış yüzleri vardı, sabundan ve ovma fırçalarından elleri soyulmuştu. Max her birine bir isim koyup hikâyesini anlatabilirdi. Çocukluğunu birebir aynı yüzler, eller ve diğer yerlerle geçirmişti.

“Kadınların, yani en azından güzel olanların, hayatta daha çok şansı var,” diye ekledi. “Hiç olmazsa bir süreliğine, yani. Bahtları açıksa, anne olup çöküp gitmeden önce. Ya da en azından tango şarkısına malzeme olmadan önce... Tabii bakış açısına göre değişir.”

Yaptığı yorumu duyan kadın yenilenmiş bir ilgiyle dönüp ona baktı.

“Çok fazla fahişe var mı?”

“Hayal et,” Max etrafını içine alan bir el hareketi yaptı. “Büyük kısmı erkeklerden oluşan bir göçmenler ülkesi. Avrupa’dan özel olarak kadın getiren kuruluşlar var... En önemlileri de Yahudi bir organizasyon olan Zwi Migdal. Özellikle Ruslar, Romenler ve Polonyalılar arasında... Onları iki-üç bin pesoya alırlar ve bir yıldan kısa sürede paralarını amorti ederler.”

Mecha'nın güldüğünü duydu. Kuru, keyifsiz bir kahkaha.

“Benim için ne kadar öderlerdi?”

Cevap vermedi ve sessiz kalarak birkaç adım daha attılar.

“Gelecekte ne bekliyorsun, Max?”

“Mümkün olduğunca uzun süre hayatta kalmak falan herhalde.” samimi bir şekilde omuzlarını silkti.

“İhtiyacım olan şeylere sahip olmak.”

“Her zaman genç ve yakışıklı olmayacaksın. Yaşlandığında nasıl olacak peki?”

“Bunun için endişelenmiyorum. Öncesinde uğraşmam gereken şeyler var.”

Kadına yandan bir bakış attı. Yürürken her şeyi dikkatle gözlemliyordu, ağzı hafif açıktı, gördüğü yeniliklere şaşırmış gibiydi.

Max çantasını hazırlamış bir avcı edasıyla ona baktı, sanki gördüğü her sahneyi hafızasına kalıcı şekilde işlemek istiyor gibiydi; paslı bir demiryolunu çevreleyen kırmızı ve yeşil boyalı teneke çatılı, tuğladan ve keresteden evler; veranda çitlerinden sarkan hanımeli ve tepeleri kırık şişelerle süslü duvarlar; sokağı renklendiren muz ve kırmızı çiçekli kapok ağaçları. Kadın o sırada her bir detayı merakla inceleyerek yavaşça hareket etse de bundan üç saat evvel Max'ın odasında çıplak dolaşırken tıpkı yatak odasında olan bir kraliçe gibi umursamaz, sakin ve rahattı. Pencereden gelen dikdörtgen şeklindeki güneş ışığı, zarif, heyecan verici ve kıvrak bedeninin hatlarını vurgulayarak, uylukları arasındaki yumuşak, küçük ve kıvrıcık yerine altın rengi bir ışık düşürmüştü.

“Ya sen?” diye sordu Max. “Sen de her zaman genç ve güzel olmayacaksın.”

“Benim param var. Evlenmeden önce de vardı... Tabii artık dertsiz, aileden miras kalan eski bir para.”

Verdiği yanıtta tereddüt yoktu, sakın ve nesneldi. Küçümseyici bir yüz ifadesi yapıp söylediklerini vurguladı.

“Paran olduğunda her şeyin ne kadar da kolaylaştığını görsen şaşardın.”

Max güldü.

“Sanırım biraz anlayabiliyorum.”

“Hayır. Anladığından şüpheliyim.”

Bir buz satıcısına yol vermek için kenara çekildiler.

Kauçuk bir parçayla omzuna tampon yaparak yasladığı kocaman ve su sızdıran kalıbın ağırlığından kamburu çıkmıştı.

“Haklısın,” dedi Max. “Kendini zengin insanların yerine koymak kolay değildir.”

“Armando ve ben zengin insanlar değiliz. Sadece durumumuz iyi.”

Max ikisinin arasındaki farkı düşündü. Rocha’ya giden virajı takip eden yolda nehrin kenarındaki tırabzanların yanında durdular. Arkasına bakan Max, işini bilen Petrossi’nin de arabayla biraz uzakta durup onları beklediğini gördü.

“Neden evlendin?”

“Eh,” kadın teknelere, mavnalara ve Avellaneda köprüsünün devasa yapısına baktı. “Armando gerçekten ilginç bir adam... Onunla tanıştığımda zaten başarılı bir besteciydi. Onun yanında geçen bir hayat, fırtınalı bir macera vaat ediyordu. Arkadaşlar, şovlar, seyahatler... Bunları er ya da geç yapardım tabii. Ama onun sayesinde çok daha erken tatmış oldum. Yuvadan ayrıldım ve hayata açıldım.”

“Ona âşık mıydın?”

“Neden geçmiş zamanla konuşuyorsun?” Mecha köprüye bakmaya devam etti. “Her neyse bu, otellerde ve transatlantik gemilerinde dans eden bir adam için garip bir soruydu.”

Max şapkasının bandına dokundu. Kuruydu. Şapkasını geri taktı ve kenarını sağ gözünün önüne hafifçe indirdi.

“Neden ben?”

Kadın her ayrıntıya dikkat ederek ilgileniyormuş gibi hareketlerini gözlemledi. Onaylayarak. Max’ın sorusunu duyunca neşelendi ve gözleri parladı.

“Daha görmeden, yara izin olduğunu biliyordum.”

Max’ın şaşkınlığı, kadını gülümsetir gibi oldu. Daha bir saat önce hiçbir soru sormadan ve yorum yapmadan, Mecha o yara izini okşayıp dudaklarını ona bastırmıştı, yedi sene önce yoldaşlarıyla beraber bir Ölüm Günü’nde sisleri dağıtan şafak söktüğünde, kayalıklar ve çalılarla kaplı yamacı tırmanırken onu yaralayan kurşun izinin hemen üstündeki göğsünden akan pırıl pırıl ter damlalarını yalamıştı.

“Bazı erkeklerin gözlerinde ve gülüşünde bir şeyler vardır,” diye ekledi Mecha bir süre sonra, sanki açıklama yapmak gerekliymiş gibi. “Erkekler kendileriyle birlikte içinde ağır şeyler olan görünmez bir bavul da taşırlar.”

Kadın şimdi de onun şapkasına, kravat düğümüne ve ceke-tinin iliklenmiş orta düğmesine bakıyordu. Değerlendirircesine.

“Ayrıca yakışıklı ve dingin birisin. Sende şeytan tüyü var...”

Max ağzını açıp bir şey söylemese de kadın güzel sözleriyle onu takdir etmişti.

“Soğukkanlı olmanı seviyorum, Max” diye ekledi. “Bir bakıma bana benziyor.”

Bir süre ona bakmaya devam etti. Hareketsizce gözlerini dikmişti. Sonra da Max'ın çenesini okşamak için bir elini uzattı, Petrossi'nin arabadan onları görmesinden çekinmiyordu.

“Evet,” dedi nihayet. “Sana güvenmemem gerektiği gerçeğini de seviyorum.”

Tekrar yürümeye başladı ve Max duyduklarını özümsemeye çalışırken adımlarını uydurarak onu takip etti. Hayrete düştüğünü gizlemek için kendini zorladı. Birlikte antika bir Rinaldi müzik kutusunun kolunu çevirerek *El choclo* şarkısını çalan yaşlı bir adamı geçtiler, bu sırada at arabasını çeken at kaldırım taşlarına bol köpüklü idrarını yapıyordu.

“Yarın La Ferroviaria'ya yine gidelim mi?”

“Eşin isterse, tabii.”

Kadının ses tonu değişmişti. Neredeyse ciddiyetsizdi.

“Armando çok hevesli... Geçen gece otele döndüğümüzde bu konu dilinden düşmedi ve gece geç saatlere kadar uyanık kaldı, pijamalarıyla oturdu, uyuyamadı, notlar aldı, kül tablasını doldururken de kendi kendine mırıldandı. Onu çok nadiren böyle görmüştüm... ‘O Ravel denen soytarı kendi bolerosuna mayonez sürsün de yesin bakalım’ diyip kahkaha attı... Bu gece Teatro Colón'daki nişana gitmeye söz verdiği için çok üzgün. İspanyol Vatanseverler Derneği ya da onun gibi bir şey Armando'nun onuruna bir konser düzenliyor. Üstelik görünüşe göre gece Follies Bergère denen üst sınıf bir kabarede bir tango gösterisiyle sonlanacak. Hem de görgü kurallarına göre giyinilecek. Ne kadar korkunç olduğunu sen düşün.”

“Sen de ona eşlik edecek misin?”

“Tabii ki. Garden Court'taki bütün o aç kurt gibi kadınların içinde onu tek bırakmam söz konusu bile olamaz.”

Yarın görüşebileceklerini söyledi bir süre sonra. Max'ın başka bir planı yoksa, arabayı saat yedi civarında Avenida Almirante Brown'a gönderebilirlerdi. Sonra da Richmond ya da benzeri bir mekânda aperitif alıp daha sonra da merkezde mütevazı bir yerde akşam yemeği yiyebilirlerdi. Kadın yanlış hatırlamıyorsa, Las Violetas adında şık ve modern bir restoran olduğunu duymuştu. Bir diğeri de Pasaje Güemes'teki Florida Caddesi'ndeki kulelerden birinde yer alıyordu.

“Buna gerek yok.” Max Armando de Troeye'yle zorlu bir arazide devamlı sohbet etmek istemiyordu. “Palace'ta buluşalım ve sonra doğrudan Barracas'a gidelim... Şehir merkezinde halletmem gereken işler var.”

“Bu sefer bana bir tango borçlusun. Benimle beraber.”

“Elbette.

Arkalarındaki tramvay zili çaldığında tam da sokağın karşısına geçmek üzerelerdi, bu yüzden durdular. Tramvay elektrik kablolarının altındaki tel direğinden, kışlaların ve binaların arasından tam gaz geçti. Uzun, yeşil ve boştu; makinist ve onlara platformdan bakan üniformalı kondüktör dışında kimse yoktu.

“Hayatına baktığımda karanlık bir göl görüyorum, Max... Hem yara izi hem de başka şeylerden dolayı. Paris'e nasıl geldin ve oradan nasıl ayrıldın?”

Huzursuzluk veren bir konu, diye düşündü Max. Ama belki de Mecha haklıydı. En azından sorgulamakta. O zamana dek bahsini açmamıştı.

“Bunda çok da gizli bir şey yok. Yarayı gördün... Afrika'da bir kurşun yedim.”

Kadın şaşırmış görünmedi. Sanki bir salon dansçısı için vurulmak çok da normalmiş gibi.

“Orada ne yapıyordun?”

“Bir süre askerdim, hatırla.”

“Birçok farklı yerde askerler olduğunu tahmin edebiliyorum. Ama neden oradaydın?”

“Galiba sana *Cap Polonio*’dayken anlatmıştım... Rif’te Annual katliamından sonraydı. Binlerce kişi ölünce, intikam almaları gerekti.”

Max bir anlığına belirsizlik, korku, ölüm ve kaygı gibi karmaşık kavramları birkaç cümleyle özetlemenin mümkün olup olmadığını düşündü. Öyle olmadığı açıktı.

“Bir adamı öldürdüğümü sandım,” dedi nötr bir ses tonuyla “ve beni Lejyon’a aldılar... Sonra ölmediğini öğrendim ama artık çok geçti.”

“Kavga yüzünden mi?”

“Onun gibi bir şey.”

“Bir kadın için mi?”

“O kadar duygusal bir yanı yok. Bana borcu vardı.”

“Çok mu?”

“Onu kendi bıçağıyla bıçaklamam için yeterli miktarda.”

Altın irislerin parıldadığını gördü. Belki de sevinçtendi. Max birkaç saat öncesinden bu parıltının olacağını biliyordu.

“Peki neden Lejyon?”

Gözlerini kıstığında Barcelona’nın avlu ve sokaklarındaki şiddetli ışığı hatırladı, polise yakalanma korkusu yüzünden kendi gölgesinden korkar olmuştı ve 9 numaralı duvarın dışında, Prats de Molló’da bir poster asılıydı: *Hayatın şamarını yiyenler, işsiz olanlar, amaçsızca yaşayanlar ve ümitsiz olanlar için. Onur ve gurur.*

“Günde üç peseta veriyorlardı,” diye devam etti. “Hem de kimliğini değiştirmiş bir adam, orada güvendeydi.”

Mecha az önce yaptığı gibi, yine ağzını hafifçe açtı. Merakla.

“Bu iyi... Askere gittin ve başka biri mi oldun?”

“Onun gibi bir şey.”

“Herhalde çok gençtin.”

“Yaşım konusunda yalan söyledim. Çok umursamıyorlardı.”

“Sisteme bayıldım. Kadınları da alıyorlar mıydı?”

Sonra da hayatının geri kalanıyla ilgilenmeye başladı ve Max *Cap Polonio*'ya salon dansçısı olmaya başladığı kısma kadar geçirdiği evreleri üstü kapalı biçimde kısaca anlattı: Oran, Marsilya Vieux Limanı ve Paris'teki ucuz kabareler.

“Kimdi o?”

“Kadın mı?”

“Evet.” Sana tango yapmayı öğreten sevgilin.”

“Neden onun bir dans öğretmeni değil, bir sevgili olduğunu düşündün ki?”

“Bazı şeyler çok barizdir... Örneğin dans etme şekilleri.”

Max bir süre sessiz kaldı, dediğini düşündü ve sonra bir sigara yakıp biraz Boske'yi anlatmaya başladı. Mümkün oldukça az bilgi vererek. Marsilya'da daha sonra onu Paris'e getiren Macar bir dansçı kadınla tanışmıştı. Kadın ona bir smokin almış ve bir süreliğine birlikte Le Lapin Agile'de ve başka beş para etmez yerlerde dans partneri olmuşlardı.

“Güzel miydi?”

Tütünün tadı acı gelmeye başladı ve Max onu Riachuelo'nun yağlı sularına fırlattı.

“Öyle.” Bir süreliğine.”

Daha fazlasını anlatmadı ama görüntüleri hatırlamaya devam etti: Boske'nin harikulade vücudu, Louise Brooks'a benzeyen

siyah saçları, hasır ya da fôtr şapkaların altındaki güzel yüzü, Montparnasse'ın canlı kafelerinde gülümseyerek otururken sıradışı bir saflıkla sosyal sınıfların ortadan kalktığını iddia ederdi. Boğuk bir Marsilya argosuyla konuşurdu, Fransız sesi her zaman kışkırtıcı ve ateşliydi, bir dansçı ve bazen de bir modeldi, Dôme terasında veya La Closerie des Lilas'da Amerikalı turistlerin, yazmayan yazarlar ve çizmeyen ressamların arasında önünde bir café crème ya da ucuz bir cinle tik sandalyesinde otururdu. Boya fırçası ve şöhret arayışı içinde vücudunu satarcasına bir işportacı gibi "*Je danse et je pose*" diye bağıırdı. Öğlen birde kahvaltı yapardı (o ve Max nadiren şafaktan önce yatağa giderlerdi), en sevdiği yer Chez Rosalie'de Macar ve Polonyalı arkadaşlarıyla buluşup onlardan morfin ampülleri alırdı. Hep etrafındaki iyi giyimli erkeklerin kıyafetlerine, kadınların mücevherlerine, pahalı kürklü mantolara ve caddede aşağı yukarı süren lüks arabalara bakıp fiyatlarını hesaplardı; her gece müşterileri dikizlediği vasat kabarede bazen ipek giysiler ve beyaz kravatla Max'la beraber zarafetle tango yapıp bazen de çizgili gömlek ve siyah çoraplar giyip yapış yapış Apaçi tangoları yaparlardı. Her zaman yüzüne bakıp iyi olmasını ve son sözü söylemesini beklerdi. Hiçbir zaman gelmeyen fırsat için.

"Peki bu kadına ne oldu?" Mecha bilmek istedi.

"Eskide kaldı."

"Ne kadar eskide?"

Cevap vermedi. Mecha hayranlıkla ona bakmaya devam etti.

"Peki yüksek sosyete ortamlarına nasıl giriş yaptınız?"

Max çok yavaşça Buenos Aires'e geri döndü. Bakışları yeniden meydanda biten La Boca sokaklarına, Riachuelo kıyısına ve Avellaneda köprüsüne odaklandı. Kadının yüzü merakla

* (Fr.) Ben dans ederim ve poz veririm. (ç.n.)

ona bakıyordu, belki de o an ifadesindeki gerginlik onu şaşırtmıştı. Salon dansçısı sanki Barselona, Melilla, Oran ya da Marsilya'nın kavurucu ve parlak gün ışığından rahatsız olmuş gibi gözlerini kırıştırdı. Buenos Aires'in parlaklığı görüşüne zarar verdi, retinasını kararttı ve gözünün önüne bulanık, eski bir ışık geldi, Boske pasaklı halde yüzü duvara dönük şekilde yatakta yatıyordu. Soluk renkli çıplak sırtı hayat gibi kirli bir şafağın gri kasvetinde hareket etmeden duruyordu. Max da bir tabutun kapağını kapatır gibi bu görüntünün kapısını sessizce kapattı.

“Paris'te bu zor bir şey değil,” diye ekledi kısaca. “Orada sınıflar iç içe geçmiş durumda. Parası olan insanlar köhne yerlere sık giderler... Sen ve eşinin La Ferroviaria'ya gitmesi gibi, tabii onların mazereti yok.”

“Vay canına. Bunu nasıl anlasam bilemedim.”

“Afrika'da bir arkadaşım vardı,” diye devam etti kadının itirazını dinlemeden. “Gemide sana bahsetmiştim ya.”

“Uzun isimli Rus aristokrat mı? Hatırlıyorum. Öldü demiştin.”

Max neredeyse rahatlamış şekilde başıyla onayladı. Rue de Furstenberg'de sisli bir sabahta yarı çıplak haldeki Boske'yi, Max'ın şıngıya attığı son bakışı, kırık ampulleri, bardakları, şişeleri, masanın üstündeki yemek artıklarını, loş ışığın uyandırdığı pişmanlık hissine ne kadar çok yaklaştığını anlatmaktansa bu konudan bahsetmek daha kolaydı. İşte o Rus arkadaş, dedi, Çar'ın ordusunda subay olduğunu iddia etmişti. Kırım'a geri çekilene kadar Beyaz Ordu'da savaştı ve oradan da İspanya'ya giderek bahis ve para meseleleri üstüne Üçüncü Lejyon'a katılmıştı. Farklı biriydi; burnu havada, zarif ve kadınlara çok düş-

* 1917 Ekim Devrimi'nin ardından Bolşeviklere karşı saldırıya geçerek Rus İç Savaşı'nı başlattılar. (ç.n.)

kündü. Max'a görgü kurallarını öğreterek onu güzelce yontmuştu (kravat bağlama şekilleri, cep mendili katlama, yanına soğuk votkanın yakıştığı sardalyadan havvara bir sürü meze çeşidi). Bir keresinde savaşta ölmeye giden bir askeri centilmen birine dönüştürmenin eğlenceli olduğunu söylemişti.

“Paris’e sürgün edilmiş akrabaları vardı, otellerde komi olarak ya da taksicilik yaparak geçiniyorlardı.

Diğerleri de parayı tutmayı başarmıştı, aralarında birkaç tane tango yapılan kabarenin sahibi olan bir kuzeni de vardı. Bir seferinde o kuzenini görmeye gitmişim, bana iş verdi ve hayatım yoluna girdi... Güzel kıyafetler alabildim ve düzgün bir hayat yaşayarak biraz da seyahat edebildim.”

“Peki Rus arkadaşına ne oldu?.. Nasıl öldü?” Max’ın anıları bu kez karanlık değildi. En azından her zaman olduğu kadar. İkinci Lejyoner Boris Dolgoruki-Bragation’ı en son gördüğü zamanı düşününce üzülerək dudaklarını büktü. Tauima genelevinin en iyi odasına üç fahişe ve bir şişe konyakla bir köşeye çekilmiş, önce biriyle sonra ötekiyle takılayım derken hayatının son macerasını yaşamıştı.

“Canı sıkılmıştı. Canı sıkıldığı için kendini vurdu.”

Max palmiye ağaçlarının ve Sorrentino Meydanı’ndaki saat kulesinin altında, Bar Ercolano’nun küçük terasında bir masada oturmuş, gazete okumak için gözlüklerini takmıştı. Gün ortasıydı, o eski muhitteki en yoğun zamandı ve bir arabanın egzoz borusunun ara sıra yaptığı gürültü okumasını böldüğünden, dönüp ona bakmak zorunda kalıyordu. O gün kimse turistik sezonun ölüm sancıları çektiğini düşünmezdi. Sokağın öteki tarafındaki Fauno’nun terasındaki tüm masalar mezelerle doluydu; San Cesareo Caddesi’nin girişinde balık, sebze ve meyve satan stantlar

capcanlıydı; Fiatlar, Vespalar ve Lambrettalar gürültüyle Corso Italia'yı bir aşağı bir yukarı turluyordu. Şair Torquato Tasso'nun mermer heykelinin altında sigara içip geçen kadınları kesen, bir yandan da sohbet eden, canı sıkılmış ve ayakta duran şoför topluluğunun turistleri bekleyen at arabaları orada hareket etmeyen tek şeydi.

Il Mattino 'da Keller-Sokolov karşılaşması ve daha önce yaptıkları maçlar hakkında kapsamlı bir röportaj vardı. Son karşılaşma berabere bitmişti, bu da Rus oyuncunun lehine sonuçlanmıştı. Lambertucci ve *capitano* Tedesco'nun Max'a açıkladığı üzere, kazanılan her oyun bir puan değerindeydi ve berabere bitirdiğinde her iki oyuncu da yarım puan kazanırdı. Böylece Sokolov'un iki buçuk puanına karşılık, Keller'in bir buçuk puanı vardı. Uzman gazeteciler durumun belirsiz olduğu konusunda hemfikirdi. Max İspanyol açılışı, Petrosian varyantı ve Nimzo-Hint savunması gibi yabancı isimli terimlerle dolu teknik açıklamaları atlasa da tüm bunları ilgiyle okurken biraz zaman harcadı.

Bunlar onu karşılaşmanın gerçekleştiği ortam kadar ilgilen-dirmiyordu. *Il Mattino* ve birçok başka gazete kazananın elli bin dolar alacağından ziyade siyasi ve diplomatik durumlardan ötürü maçın gerginliğini vurguluyordu. Max'ın az önce okuduğuna göre, Ruslar Bolşevik Devrimi'nden beri yirmi yıldan uzun süredir milli sporları haline gelen satrançta, uluslararası dünya şampiyonu unvanını birbiri ardına gelen büyük ustalarla kazanı-yordu (makalelerden biri iki yüz milyonluk bir nüfusta elli milyon satranç oyuncusu olduğunu söylüyordu) ve Rus devletinin her bir turnuvayı finanse etmesi de dış ilişkilerde bir propagan-da aracı olarak kullanılıyordu. Gazetecilerden birinin dediğine göre, bu Moskova'nın Campanella Ödülü uğruna bütün kaynak-larını ortaya koyduğu anlamına geliyordu. Özellikle de Jorge

Keller beş ay sonra Sokolov'la dünya şampiyonluğu unvanı için yarışacağından ötürü (gayriresmi kapitalist heterodoksiye karşı katı Sovyet ortodoksluğu), Sorrento'daki heyecan verici hazırlık maçı daha sonra yapılacak olan yüzyılın satranç düellosunun habercisi olacaktı.

Max negronisinden bir yudum aldı, gazetenin sayfalarını çevirmeye devam etti ve başlıklara gelişigüzel bir şekilde bir baktı: The Beatles dağılmayı planlıyordu, Fransız rockçı Johnny Hallyday intihara teşebbüs etmişti, uzun saçlar ve mini etekler İngiltere'de devrim yaratıyordu... Dünya siyaseti bölümündeyse başka bir tür devrime atıf vardı: Kızıl Muhafızlar* Pekin'e saldırmaya devam ediyordu, Amerika'daki siyahiler sivil haklarını talep ediyordu ve Katanga'ya girmeye teşebbüs eden bir paralı asker grubu durdurulmuştu. Sonraki sayfada ise başka bir Gemini uzay misyonunun (*ABD yarışı Ay'a yükseltti*) lansmanı ve otomobiller için bir benzin reklamı (*Deponuza bir kaplan koyun*) başlıkları arasında savaşta çekilmiş siyah beyaz bir fotoğraf vardı: Arkası dönük, tıknaz bir Amerikan askeri kameraya güvensizlikle bakan Vietnamlı bir çocuğu omuzlarında taşıyordu.

Pencereleri açık bir Alfa Giulia yakından geçti ve bir anlığına Max arabanın radyosunda çalan müziğin notalarını tanıdığını düşündü. Bakışlarını asker ve çocuğun fotoğrafından çekti (ona bakınca kırk beş sene önceki başka askerlerin ve çocukların hatıralarını yeniden hatırlamıştı) ve Corso Italia'nın en ucundaki Santa Maria del Carmine'nin sarı beyaz cephesine doğru giden arabaya kafası karışmış şekilde baktı, o sırada zihni gazeteyle meşgul olduğundan duyduğu müziği tanıması birkaç saniye sürdü: Davul ve elektrogitarın da olduğu bir orkestranın çaldığı ta-

* Mao Zedong'un 1966-67 yıllarında harekete geçirdiği silahlı devrimci bir gençlik örgütü, milis gücü. Kültür Devrimi yaptıkları dönemde Çin savaş alanına döndü. Devrim, bugünkü Çin'in kurulmasında büyük rol oynamıştır. (ç.n.)

nıdık ritim, bütün dünyanın kırk yıldır *Yaşlı Muhafızın Tangosu* olarak bildiği o meşhur klasik parçaydı.

Max yarım adım attıktan sonra *corte* yaparak durduğunda, Mecha bedenini yaslayarak hızlıca ve kışkırtıcı şekilde onun gözlerine baktı, sonra bir o yana bir bu yana salındı ve bacağına onun hareketsiz bacağına bir aşağı bir yukarı kaydırıldı. La Ferroviaria'daki herkes (her iki cinsiyetten de bir düzine insan) onlara dik dik baksa da Max ince krep elbisenin altındaki tenine son derece yakın temas ettiği sırada soğukkanlılığını korudu. Sonra salon dansçısı ondan ayrılarak yana doğru bir adım attı, kadın da anında kolayca ve son derece zarif şekilde onu takip etti.

“Tam istediğim gibi,” diye fısıldadı kadın. “Yavaş ve sakın, benden korktuğunu düşünmelerine izin verme.”

Max ağzını kadının sağ kulağına yaklaştırdı. Risklere rağmen oyundan keyif almıştı.

“Sen tam bir dışisin,” dedi.

“Bunu bilmeliydin.”

Yakınlığı, teninden gelen kaliteli hafif parfüm kokusu, üst dudağındaki minik ter damlaları ve saç dipleri Max'ın hafızasına taze kazıdığı bir anıdaki arzusunu da uyandırdı; sıcacık ve yorgun bedeni, iyi seksin aroması, o sırada nemli olan tenindeki ter, Max'ın ellerinin altında tangonun ritmiyle salınan ince elbisesinin kumaşı. Geç olmuştu ve ambar neredeyse tamamen boşalmıştı. La Ferroviarialı üç müzisyen *Chiqué*'yi çaldılar ve pistte sadece yavaş giden tramvay gibi isteksizce dans eden iki çift daha vardı; kısa, tombul bir kadınla ceketsiz ve kravatsız, yakasız gömlekli bir delikanlı, bir de Max'ın geçen sefer dans ettiği Slav görünümlü sarışın kadın. Yine aynı çiçekli bluz üze-

rindeydi ve sıkılmış görünüyordu, kısa kollu gömlek ve yeleğinden amele yanığı görünen bir adamla beraber pistte ilerliyordu. Dans eden çiftler ara sıra birbirlerine yaklaşıyordu ve tango yapan kadının mavi gözleri birkaç saniyeliğine Max'inkilerle buluştu. Aldırış etmeden.

“Kocan çok içiyor.”

“Karışma.”

O gece taktığı inci kolyeye, dizlerinin hemen üzerindeki siyah elbisenin boyuna endişeyle baktı. Sonra da aynı huzursuzlukla (La Ferroviaria ne mücevher takmak ne de içkiyi fazla kaçırmak için doğru bir yerdi) bakışlarını hemen Armando de Troeye'nin sigara tüttürüp kocaman bardakta cin tonik içerek birkaç gün önce karısıyla tango yapan Juan Rebenque denen herifle beraber oturduğu boş şişeler, bardaklar ve dolu küllüklerin olduğu masaya çevirdi. Mekâna geldiklerinden hemen sonra compadrón önce bir süre onları izlemiş sonra da masalarına yaklaşmıştı, arkaya atarak jölelediği parlak siyah saçları ona ciddi bir hava veriyor, yüzüne indirip hiç çıkarmadığı şapkasının altından görünen koyu renkli gözleri de belalı duruyordu. Ağzının kenarında yanan, yarı içilmiş Toskano purosuyla öylece gezinmiş, varoş yerlere özgü yavaş ve düşünülmüş atılan adımlarla bir eli saten kenarlı kısa ceketin altında sağ cebindeki bıçak kabzasının üzerindeyken masaya doğru yaklaşmıştı. Beyefendilere ve hanımefendiye katılmak için izin istemiş, yetkilinin hesabı başkalarına ödettirmemeye alışkın olduğu bir müşteri olarak garsondan mührü üzerinde olan bir şişe cin ve sifonlu tonik istemişti. Eğer sorun yoksa (onay beklerken Max'a kocasından daha çok baktı), içkileri kendisi ısmarlamak istiyordu.

Tek gözlü bandoneoncu ve arkadaşları mola verdi ve de Troeye onları davet edince kendilerine birer sandalye çekip Mecha ve Max'ın da oturduğu masadaki gruba katıldılar. Artık müzik-

ler silindirli eski piyanoladan çalmaya başladı ve tanınmayan birkaç tango parçası duyuldu. Müzisyenler uzun süren bir içki turu ve enstrümanlarıyla ilgili biraz sohbet sonrasında yerlerine geçip Noches de farra çalmaya başladılar, Rebenque de şapkasının kenarını indirerek Mecha'ya birlikte dans etmeyi önerdi. O da yorgun olduğunu bahane etti ama compadrón kayıtsızca gülümsedi ve bir an sanki bu durumun suçlusu Max'mış gibi belalı bakışlarını ona çevirdi. Rebenque parmaklarıyla şapkasının kenarını tuttu, ayağa kalktı ve isteksizce tango yapan sarışın kadının yanına gitti, kadın da bir kolunu compadrón'un sağ omzuna atarak gönülsüzce dans etmeye başladı. Diğerleri de adımlarını uydurdu, eğleniyor gibi bir havayla sağ eliyle erkeksi bir şekilde, ciddiyetle, görünüşte zorlanmadan partnerini yönlendirirken diğer eliyle de yanan purosunu arkasında tuttu. Adam yaptığı her corteden sonra devam etmeden önce birkaç saniye hareketsiz kaldı, ardından zeminde karışık figürler yapmaya başladı, yeniden durup arkaya doğru adım attı, sonra da baştan, bu sırada kadının yüzünde ilgisiz bir ifade vardı (cortelerden birinde, Paris stilindeki kısa eteği neredeyse üst bacağının hepsini açıkta bıraktı ve geri indi), adamın yaptığı her harekete teslim oldu, yeniden kaçmaya çalıştı ve yeniden avlandı.

“Şu kadın hakkında ne düşünüyorsun?” Mecha, Max'a sordu.

“Bilmem ki... Kaba. Ve yorgun.”

“Bahsettiğin gibi karanlık bir organizasyon tarafından yönetiliyor olabilir... Muhtemelen onu Rusya'dan falan kandırarak getirdiler.”

“Beyaz kadın ticareti,” dedi Armando de Troeye titrek bir sesle, zevkle dudaklarını bir bardak cinle daha ıslatırken. Bu olasılık onu eğlendiriyor gibiydi.

Max ciddi olup olmadığını anlamak için Mecha'ya baktı. Bir süre sonra olmadığına karar verdi. Dalga geçiyordu.

“Daha çok bu çevreden gibi duruyor,” diye yanıtladı. “Buradan kurtulacağına daha da dibe batıyor.”

De Troeye hoş olmayan bir şekilde kıkırdadıktan sonra yine araya girdi. Max onun fazla alkol aldığından bakışlarının bulanıklaştığını gördü.

“Güzel,” dedi besteci. “Kaba ama güzel.” Mecha dansçı kadına bakmaya devam etti. Partnerinin vücuduna yapışıyor ve gıcırdayan zeminin üzerinde compadrón'a kedi gibi adımlar atıyordu.

“Sen onu beğendin mi Max?” diye sordu beklenmedik şekilde. Max içtiği sigarayı kül tablasında yavaşça söndürdü. Sohbetin gidişatı onu rahatsız etmeye başlamıştı.

“Fena değil,” diye itiraf etti.

“Çok kabasın. Geçen gece onunla dans ederken eğleniyor gibi görünüyordun.”

Max, Mecha'nın masadaki bardağının kenarına ve yanındaki küllükte yanan sigarayı tutan fildişi ağızlığına bulaşmış kırmızı ruj izine baktı. Kendi ağzında onun yoğun kırmızı rujunun tadını hissedebiliyordu. Caboto Pansiyonu'nda sonuna kadar acımasızca ve sertçe seviştikleri o gece Mecha'yı öperken, yalarken ve ısırırken dudaklarında kalan rujun hepsini silip süpürmüştü ancak sonuna geldiklerinde biraz hassas davranmıştı, son bir ürpertiyle kulağına “çık, lütfen” diye fısıldamıştı; o da nihayet dediğini yapmış, bitkin halde ve yavaşça kendini onun vücudundan çekmişti, terleyen vücudunu uysalca yatan kadının pürüzsüz ve sıcak karnına yaslamıştı.

“İyi mi tango yapıyor?” diye yorum yaptı La Ferroviaria'ya geri dönerek. “Onu mu demek istedin?”

“Güzel bir vücudu var,” diye fikrini söyledi dansçı kadını titreyen eliyle tuttuğu bardağın üzerinden seyreden de Troeye.

“Benimki gibi mi?”

Mecha salon dansçısına döndü, ağzında küstah yarım bir gülümsemeyle ona bakarak soruyu yöneltti. Sanki kocası orada değilmiş gibi. Ya da Max kocası aslında orada olduğu için huzursuzca böyle düşündü.

“Farklı bir tarzı var,” dedi kısaca, mavzerinin süngüsünü çekip Taxuda’da sis boyunca ilerliyormuş gibi dikkatliydi.

“Kuşkusuz,” dedi kadın.

Max göz ucuyla kocasına baktı (iki adam da anlaşılmadan inisiyatifi birbirlerine bırakarak aniden siz yerine sen demeye başlamıştı), bu olanların nereye varacağını merak ediyordu. Ancak besteci sadece neredeyse burnunu batırdığı bardağındaki cin toniği önemsiyor gibiydi.

“Sen daha uzunsun,” diye açıkladı diyle cık cık sesi yaparak. “Değil mi, Max?.. Ve daha zayıfsın.”

“Teşekkür ederim, Armando,” dedi kadın. “Ayrıntı verdiğin için.”

Kocasına grotesk, salon dansçısının gözünden kaçan imalarla yüklü ve abartılı bir kibarlıkla kadeh kaldırdı sonra da sessizleşti. Max de Troeye’nin ara sıra boşluğa baktığını, sigarasından çıkan dumandan gözlerini kıstığını, sadece onun duyabildiği bir müzikal soloya dalıp gittiğini, hiç de sarhoş birinin hareketlerine benzemeyen şekilde teknik olarak doğru notaları ve akorları ustaca taklit ederek parmaklarıyla masaya tıklattığını gözlemledi. Max bestecinin gerçekte ne kadar sarhoş olduğunu ve görünüşte ne kadar sarhoş izlenimi verdiğini sorguladı, ardından Mecha’ya, sonra Rebenque’ye ve en son da sarışın kadına baktı.

Müzik durmuştu ve compadrón tango partnerine sırtını dönüp kendi tarzıyla onların yanına yaklaştı.

“Gitmeliyiz,” diye önerdi salon dansçısı. Aldığı iki yudum arasında de Troeye hayallerinden çıktı ve bu fikri onayladı.

“Başka bir kulübe mi?”

“Uyumaya. Tangonuz da bitti, sanıyorum... La Ferroviaria’da görecek başka bir şey yok.”

Besteci karşı çıktı. Onun ve Mecha’nın arasına oturan Rebenque bir yandan sohbeti takip etmeye çalışırken diğer yandan da sanki yüzüne çizilmiş gibi duran yapmacık bir gülümsemeyle onlara baktı. Belki de hiç kimse sarışın kadınla yaptığı gösterişli tangoyu takdir etmediğinden rahatsız olmuştu.

“Ya ben, Max?” diye sordu Mecha.

Max şaşkınlıkla ona döndü. Ağzı hafifçe aralandı ve saydam bal ona kışkırtıcı şekilde baktı. Bunu yanıp tutuşan bir vahşet arzusuyla yaptı, geçmişinde ve önceki hayatında yaşadıklarından biliyordu ki onunla tek kalmak uğruna eli bile titremeden etrafındaki herkesi öldürebilirdi. Koyu bir ten gibi kadının vücudunu sarıp sarmalayan dumandan biraz nemlenmiş ve ılımış elbisesini sıyrıp kendi hırsını çıkararak rahatlamak için bunu yapabiliyordu.

“Aslında,” diye direndi Mecha “benim daha uykum gelmedi.”

“La Boca’ya geçebiliriz,” diye önerdi de Troeye neşeyle, cin toniğini uzaklardan gelen birinin edasıyla kafaya dikti. “Bizi götürecek başka şeyler de bakınız.”

“Olur,” kadın ayağa kalktı ve kocası cüzdanını çıkarırken o da sandalyedeki şalını aldı. “Kaba ve güzel sarışını da yanımıza alalım.”

“Bu iyi bir fikir değil,” dedi Max.

Mecha Max'ı bakışlarıyla yenmeye çalıştı. Tanrı aşkına, ne yapmaya çalışıyorsun, diye sordu salon dansçısı söz söylemeden. Kadının küçümseyici bakışı yeterli bir cevaptı. Oynayabilirsin dedi hareketleri. Ya daha fazla kart iste ya da geri çekil. Merakına ya da cesaretine göre. Zaten ödülü biliyorsun.

“Aksine,” de Troeye tereddütlü parmaklarıyla on dolarlık banknot saydı. “Hanımefendiyi davet etmek... harikulade bir fikir.”

Araba büyük olduğundan, Rebenque dansçı kadına eşlik etmeyi teklif etti; beyefendinin arabası geniş ve hepimiz için yer var, dedi. La Boca'da iyi bir yer bildiğini de ekledi. Casa Margot. Buenos Aires'in en iyi raviolisi oradaymış.

“Bu saatte ravioli yenir mi yahu?” diye sordu de Troeye, kafası karışmış halde.

“Kokain,” diye tercüme etti Max.

“Orada,” dedi Rebenque bilerek “istediğiniz kadar devam edebilirsiniz.”

İçgüdüleriyle gerçek düşmanın kim olduğunu anlamışçasına kocasından çok Mecha ve Max'a hitaben konuşuyordu. Salon dansçısı kendi içinde bu herifin durağan gülümsemesinden, sarışın kadına emir verir gibi seslenişinden (adının Melina olduğunu söylemişti ve Polonya kökenliydi) ve Armando de Troeye ceketinin iç cebinden çıkarıp masaya kırıık bir ellilik banknot ve cömert bir bahşış bıraktıktan sonra geri yerine koyduğu cüzdanına attığı gizli bakıştan işkillenmişti.

“Çok kalabalık,” dedi Max şapkasını takarken alçak sesle.

Rebenque de bunu duymuş olmalıydı ki alınmış gibi kızgın bir şekilde gülümsedi. Gülümsemesi bir tıraş bıçağı kadar keskindi.

“O muhiti biliyor musun, dostum?”

Max Rebenque'nin ona hitap edişindeki değişikliği fark etmeden edemedi. Beyefendiden dosta. Gecenin daha yeni başladığı belliydi.

“Biraz,” diye yanıtladı. “Buradan üç blok ötede yaşamıştım. Eskiden.”

Diğer adam Max'ın gömleğinin manşetlerine dikkatle baktı. Kravatının mükemmel düğümüne de.

“Ama İspanyol gibi konuşuyorsun.”

“Bu hale gelmek için çaba sarf ettim.”

Sessizlik hüküm sürerken güvensizlikle birbirlerini incelemeye devam ettiler, bu sırada Rebenque serçe parmağının uzun tırnağıyla purosunun son kül parçasına fiske vurdu. Bazı şeyler aceleye gelmezdi, aynı sokaklarda büyümüş iki adam da bunu öğrenmişti. Max o herifin kendisinden on ya da on iki yaş daha büyük olduğunu tahmin etti. Muhtemelen gri önlük giyip sırtında kitap dolu bir çanta taşıyan, bilardo salonlarının kapısında aylakça dolananlara imrenen, Güney Elektrik Şirketi'nin tramvayının arkasına atlayıp bedavaya gezen, Águila çikolataları standından bir şeyler yürütmek için pusu kuran ve El Mortero pastanesinin tezgâhından yarım ay şeklindeki tereyağlı çöreklerden çalan, mahalledeki yaşı büyük çocuklardan biriydi.

“Senin sokak hangisiydi, dostum?”

“Vieytes. 105 durağının önü.”

“Yok artık,” dedi diğeri. “Neredeyse komşu sayılırız.”

Sarışın, compadrónun kolundaydı, göğüsleri kendinden emin bir rahatlıkla çok az iliklediği bluzunden öne çıkıyordu. Omuzlarını ucuz görünümlü, çakma, Manila'ya benzeyen bir şalla örtmüştü, alınmaktan artık sadece siyah ince bir çizgi haline gelen kaşlarını kaldırarak Max'a ve de Troeyelere yenilenmiş bir ilgiyle bakıyordu. La Ferroviaria'yı bir süreliğine terk etme

fikrinin ona dans başına yirmi sent alma rutininden daha çekici geldiği açıktı.

“Allons enfants*,” dedi mutlu bir şekilde de Troeye şapkasını ve bastonunu aldıktan sonra alkolün sebep olduğu tereddütlü hareketlerle kapıya doğru yürürken.

Birlikte dışarı çıktılar ve şoför Petrossi Pierce-Arrow’un kapisına yanaşınca, hepsi birden limuzinin arkasına yerleşti. De Troeye, Mecha ve tango yapan kadının arasındaki büyük koltuğa; Max ve Rebenque de önlerine, açılıp kapanan koltuklara oturdu. O anda Melina durumu ve partinin hesabını ödeyenin kim olduğunu anladı ve Rebenque’nin karanlıkta onu izleyen ok gibi keskin, parlayan, sessiz bakışlarıyla verdiği talimatlara uydu. Max da bu yay gibi gergin durumda olan biten her şeyi artıları ve eksileriyle hesapladı. Karşılaşabilecekleri sorunları öngörmeye ve zamanı geldiğinde o tehlikeli bölgeden sağ salim ve kasıklarından bıçaklanmadan kaçabilmek için en mantıklı yolu düşünmeye çalıştı. Zira o mahallede doğan herkesin bildiği gibi uyluk atardamarına bir kesik atıldığında, hiçbir turnikenin faydası olmazdı.

Satranç karşılaşması gece onda ertelendi. Dışarısı karanlık olmuştu ve Hotel Vittoria’nın büyük pencere camlarına yansıyan salonun görüntüsü, Sorrento’nun kayalık tepelerindeki villalarının ve otellerin ışıklarıyla karışmıştı. Seyirciler arasındaki Max Costa, hakem masaya yaklaşmadan önce Sokolov’un yaptığı son hamlenin ve taşların yazılı olduğu devasa ahşap notasyon panosuna baktı. Rus kendi skor kâğıdına bir şeyler yazdı ve kalkıp salonu terk ederken Keller satranç tahtasına bakıp düşündü. Bir süre sonra Şilili de skor kâğıdına bir şeyler karaladı

* (Fr.) Haydi gidelim çocuklar. (ç.n.)

ama hiçbir taşı oynatmadı ve her iki skor kâğıdını da aynı zarfa koyduktan sonra onu hakeme vermeden önce mühürledi.

O sırada Keller yan taraftaki bir kapıdan çıkıp gitti ve seyirciler sessizliği bozup mırıldanmaya ve alkış tutmaya başladı, Max da kalkıp şaşkın bir şekilde ne olduğunu anlamaya çalışarak etrafına baktı. Uzaktan baktığında, ilk sırada genç Irina Jasenoviç ve iri cüsseli büyük usta Karapetian'ın arasında oturan Mecha Inzunza'nın ayağa kalkıp onlarla beraber oğlunun peşinden gittiğini gözlemledi.

Max da artık gürültülü olan oyun salonunun lobisine gitti ve satrançseverler arasında dolaşarak beşinci Campanella Turnuvası karşılaşması hakkındaki yorumları dinledi. Basın ofisi yan taraftaki küçük bir odadaydı ve koridordan geçtiği sırada İtalyan bir gazetecinin telefonla oyun hakkında yayımladığı yorumları duydu:

“Keller'in siyah filele yaptığı hamle kamikaze gibi görünüyordu... En çok dikkat çeken atını feda etmesi değil, fili tehlike dolu tahtada cesurca oynatması... Ölümcül bir darbeydi ama Sokolov soğukkanlılıkla kurtuldu. Bunu zaten bekliyormuş gibi duran Sovyet Duvarı saldırıyı engelledi ve sonraki hamlesinde ‘*Nichiá*’ diyerek beraberlik teklif etti... Şilili bunu reddetti ve karşılaşma ertesi güne ertelendi.”

Halkın girmesi yasakmış gibi görünen küçük bir salonun kapısı açıktı ve satrançseverler oraya üşüşmüştü; Max Keller'in Karapetian, genç Jasenoviç, hakem ve başka insanlarla bir satranç tahtası önünde oturduğunu görmüştü, görünüşe göre birlikte oyunu yeniden canlandırıyor ya da karşılaşmanın analizini yapıyorlardı. Max'ı şaşırtan şey salonda bu kadar yavaş hamleler yapılmasına karşın Keller, Karapetian ve kızın o sırada taşları

çabucak hareket ettirerek oynamasıydı, yeni hamleler düşünürken ve bir oynayıp bir oyunu geri sararken diğer yandan da o hamleyi tartışıyorlardı.

“Buna postmortem incelemesi denir,” dedi Mecha. Döndü ve kadını kapının orada, onun olduğu tarafta buldu. Yaklaştığını hissetmemişti.

“Kulağa matemli geliyor.”

Kadın düşünceli bir şekilde küçük salona baktı. Sorrento’da alıştığı üzere (Max durumun böyle olmadığını biliyordu) her yaştaki kadının uyduğu modaya yabancı kıyafetler giyiyordu. O gün koyu renkli bir etek ve makosen ayakkabılar giymişti, ellerini de çok güzel ama şüphesiz çok pahalı olan süet ceketinin ön ceplerine koymuştu. Max ceketin bile tek başına iki yüz bin lira ettiğini tahmin etti. En az.

“Bazen gerçekten cenaze olabiliyor,” dedi kadın. “Özellikle yenilgiden sonra. En mantıklı hamle bu muydu, yoksa daha iyi varyantlar olabilir miydi diye oyunu analiz ederler.”

İçerde tahtanın üstünde hızla oynattıkları taşların sesi duyulmaya devam ediyordu. Bazen Keller’in bir yorumunu, esprisini ve gülme seslerini duyuyordu. Bir taş yere düştüğünde ve oyuncu onu hemen geri alıp tahtaya yerleştirdiğinde birbiri ardına gelen takırtı sesleri devam ediyordu.

“İnanılmaz. Çok hızlı.”

Kadın memnun bir şekilde başını salladı. Ya da belki de kendi açısından içten içe gurur duyarak. Oğlunun kategorisindeki bütün büyük ustalar gibi, diye açıkladı, Jorge Keller de karşılaşmanın her hamlesini ve mümkün olan her varyantını hatırlayabiliyordu. Aslında hayatı boyunca oynadığı bütün oyunları ezberden yeniden canlandırabilirdi. Bir de rakibinin yaptığı hamlelerin büyük kısmını.

“Şu anda kendisinin ve Sokolov’un hatalı ve iyi hamlelerini analiz ediyor,” diye ekledi. “Ama bu galeri arkadaşlar ve gazeteciler için. Daha sonra Emil ve Irina’yla birlikte kapalı kapılar ardında başka bir analiz daha yapacak. Çok daha ciddi ve karmaşık bir tane.”

O sırada durdu ve oğluna düşünceli şekilde bakarak başını hafifçe bir yana yatırdı.

“Endişeli,” dedi az öncekinden farklı bir ses tonuyla.

Max önce Jorge Keller’e, sonra da tekrar kadına baktı.

“Aslında pek de öyle görünmüyor,” dedi.

“Fille yaptığı hamleyi rakibi önceden tahmin edince şaşkına döndü.”

“Az evvel birinin bununla ilgili bir şeyler dediğini duydum. Kamikaze fil hakkında.”

“Şöyle ki... Jorge’dan de bu bekleniyordu. Bir dehanın belirtisi olduğu sanılıyor. Aslında dikkatlice planlanmış bir hamleydi. O ve yardımcıları bir süredir lehine bir durumun oluşması halinde yapacağı bu hamleyi hazırlıyorlardı... Marshall gambitiyle karşı karşıya kalan Sokolov’un düşebileceği zayıf durumdan yararlanacaktı.”

“Maalesef o Marshall denen adam hakkında bir bilgim yok,” diye itiraf etti Max.

“Demek istediğim şu ki dünya şampiyonlarının bile zayıf noktaları var. Analistlerin işi de oyuncuya bunları keşfetmek ve bunlardan yararlanmak konusunda yardım etmek.”

Küçük salonun cam kapısı açıldı ve Sovyetler görüldü. Önce iki asistan geçti sonra da yaklaşık bir düzine insanın eşlik ettiği dünya şampiyonu. Arka planda dağınık halde bir masa ve satranç vardı. Muhtemelen onlar da kendi analizlerini yapma-

yı yeni bitirmişlerdi fakat Keller'den farklı olarak, onlar kapalı kapılar ardındaydı ve içeride yalnız onun ülkesinden birkaç gazeteci vardı, şimdiyse birlikte basın salonuna yürüyorlardı. Parmakları arasında yanan bir sigara tutan Sokolov, Max'ın çok yakınından geçti, nemli mavi bakışlarını rakibinin annesine çevirdi ve başıyla ona küçük bir selam verdi.

“Rusların Sovyet Satranç Federasyonu ve devlet aygıtları tarafından finanse edilme avantajları var,” diye açıkladı Mecha. “Şu gri ceketli şişko adama bak, Roma'daki Sovyet büyükelçiliğinin kültür ve spor ataşesi... Diğeri de büyük usta Kolişkin, Sovyet Satranç Federasyonu başkanı. Şu uzun boylu sarışın olan adam da Rostov, dünya şampiyonu olmaya çok yaklaştı, şimdiyse Sokolov'un analisti... Ve emin ol grupta en az birkaç tane KGB ajanı var.”

Ruslar koridordan geçip lobiye yürürken sonra da otelin avlusuyla ortak olan Sovyet heyetinin bağımsız apartman binalarına giderken onlara bakmaya devam ettiler.

“Ancak Batılı oyuncuların,” diye ekledi kadın “hayatlarını kazanmaları veya oyuna devam edebilmek için başka bir aktivitede bulunmaları gerek... Jorge'nin şansı yaver gitti.”

“Kuşkusuz. Sonuçta sen varsın.”

“Yani... Öyle de denebilir.”

Görünüşe göre bir şeyler daha eklemesinin gerekliliği konusunda kararsızdı, koridora bakmaya devam etti. Nihayet Max'a döndü, dalgın bir şekilde gülümsedi. Düşünceliydi.

“Ne oldu?” diye sordu Max.

“Yok bir şey, sanırım. Böyle durumlarda olağan bir şey.”

“Endişeli görünüyorsun.”

Biraz daha tereddüt etti. Sonunda üstünde yaşlılık lekeleri olan zarif elleriyle anlaşılmayan bir hareket yaptı.

“Çıkmadan hemen önce Jorge şöyle dedi: ‘Yolunda gitmeyen bir şeyler var.’ Böyle söylemesi beni rahatsız etti... Bana bakışı da öyle.”

“Aslına bakarsan, oğlun bana hiç de endişeli gibi gelmedi.”

“O öyledir. Göstermek istediği imaj bu. Gördüğün gibi sıcakkanlı ve arkadaş canlısı. Sanki her şeyi kolaylıkla yapıyormuş gibi rahat görünür. Ama çabalarken, araştırırken ve çalışırken ne kadar zaman harcadığını tahmin bile edemezsin. Yorucu bir gerginlik.”

Sanki bu gerginlik onu da yoruyormuş gibi, yüzü bezgin bir hal aldı.

“Hadi. Gel hava alalım.”

Koridordan çıkıp neredeyse bütün masaların dolu olduğu terasa doğru gittiler. Tırabzanların ötesinde, yanan bir fenerin üzerinde, Napoli Körfezi uzaktaki ışıkların göz kırptığı karanlık bir çembere dönüşmüştü.

Max onları boş bir masaya yönlendirip onlara eşlik eden baş garsona başıyla teşekkür etti. Sonra baş garsonun yerine birdenbire aşırı saygılı bir garson geldi ve Max iki tane şampanyalı kokteyl sipariş etti.

“Bugün ne oldu?.. Oyun neden ertelendi?”

“Çünkü zamanları bitti. Her oyuncunun kırk hamle hakkı veya iki buçuk saat oyun süresi vardır. Herhangi biri onlara ayrılan süreyi bitirdiğinde ya da kırk hamle yapıldığında, karşılaşma bir sonraki güne ertelenir.”

Max, kadının dudaklarına henüz yerleştirdiği sigarayı yakmak için masanın üstünden uzandı. Sonra da şık görünmenin

işinin bir parçası olduğu eski günlerden kalan mekanik bir alışkanlıkla, pantolon ütüsünü bozmamaya çalışarak bacak bacak üstüne attı.

“Mühürlü zarfların niçin olduğunu anlamadım.”

“Sokolov oyundan kalkmadan önce yarınki durumu yeniden tasarlamak için tahtadaki taşların pozisyonunu not aldı. Şimdi hamle sırası Jorge’de. Bu yüzden sonraki hamlesine karar verdikten sonra onu gizlice not aldı ve mühürlü şekilde hakeme emanet etti. Yarın hakem zarfı açacak, Jorge için not aldığı hamleyi yapacak, saati çalıştıracak ve oyun devam edecek.”

“O zaman sıra Rus’ta mı?”

“Evet.”

“Bu gece düşünecek çok şeyi olduğunu sanıyorum.”

“Herkes düşünecek,” diye yanıtladı Mecha. Oyun ertelendiğinde, mühürlü hamle her iki taraf için de bir sorun teşkil eder. Bir taraf hangi hamlenin yapılması gerektiğini tahmin etmeye çalışır; diğeryse not ettiği hamlenin mümkün olan en mantıklı hareket olup olmadığını, rakibinin bunu tahmin edip etmediğini ve eğer öyleyse tehlikeye nasıl bir karşı hamleyle karşılık vereceğini düşünür.

“Bu şu anlama geliyor,” diye özetledi kadın “yanında bir cep satrancı taşıyıp onunla beraber yemek yemek ve kahvaltı etmek, yardımcılarla birlikte saatler boyu çalışmak, duştayken, dişlerini fırçalarken, gece yarısı uyandığında onu düşünmek... Ertelenen bir oyun bir satranç oyuncusunun en büyük korkusudur.”

“Bizimki gibi,” dedi Max.

Her zamanki gibi küllüğü umursamayan Mecha sigaranın külünü yere düşürdü ve sonra onu yeniden dudaklarına götürdü. Işık azaldıkça teni daha genç, yüzü de daha parlak göründü. Tam

da Max'ın hatırladığı gibi olan bal rengi gözler, onunkilerden hiç ayrılmıyordu.

“Evet, bir bakıma,” diye cevapladı kadın. “Bu da ertelenen bir oyundu... İki bölüme.”

Üçe, diye düşündü Max. Yolda bir tane daha var. Ama öyle söylemedi.

Araba Garibaldi ve Pedro de Mendoza arasında durduğunda, şerit şeklindeki yeni ay karanlığa işliyor ve dalların dolandığı bir sokak lambasının pembe aydınlığıyla rekabet ediyordu. Arabadan inerken Max, sessizce Mecha'ya yaklaştı ve inci kolyesinin tokasını açtığı sırada onu kolundan tuttu, diğer eliyle de kolyeyi ceketinin cebine koydu. Gölgelelerin ve uzaktaki elektrikli lambanın aydınlığında, kadının şaşkınlıkla ağzını kocaman açtığını gördü ve söylemek üzere olduğu sözleri söylememesi için iki parmağını dudaklarına bastırdı. Sonra diğerleri arabadan uzaklaştığı sırada, salon dansçısı açık pencereye yaklaştı.

“Buna göz kulak olun,” dedi kısık sesle.

Petrossi kolyeyi yorum yapmadan aldı. Kasketinin önü yüzünü karartıyordu, bu yüzden Max mimiklerini düzgünce görmedi. Tek gördüğü bakışlarındaki bir parıltıydı. Neredeyse bilir gibi baktığını fark etti.

“Bana silahınızı ödünç verebilir misiniz?”

“Elbette.”

Şoför torpido gözünü açtı ve Max'ın eline nikel kaplamalı namlusu karanlıkta parlayan küçük, ağır bir Browning verdi.

“Teşekkürler.”

Max gruba yeniden katıldığında Mecha'nın ona çevirdiği sorgulayıcı bakışlarını görmezlikten gelerek diğerlerine yetiştirdi.

“Akıllı çocuk,” diye fısıldadı kadın.

Bunu derken rahat bir şekilde onun koluna girdi. İki adım önlerinde olan Rebenque reçetesiz satılan Squibb eterin marifetlerini methetti, içki içerken arada biraz koklamak bile cennet-teymiş gibi hissettirmeye yetiyordu. Yine de Margot’daki ravioli (artık yakın dostluk kurduğundan, muzipçe güldü) hepsini ezip geçirdi. Tabii, beyefendiler daha güçlü bir şey arzu etmedikçe.

“Ne kadar güçlü?” De Troeye bilmek istedi.

“Afyon, dostum. Ya da esrar, hangisini istersen. Morfin bile olabilir... Hepsinden var.”

Böylece yabancı otlarla kaplı terk edilmiş demiryolu raylarına takılmamaya dikkat ederek caddenin karşısına geçtiler. De Troeye Florida Caddesi’nden geçiyormuş gibi kaygısızca şapkasını arkaya atmıştı, topuklularıyla ses çıkararak yürüyen dansçı kadınla kol kola yürüyordu, yanlarında da compadrón vardı ve Max arkadan onlara bakarken cebindeki silahın ağırlığıyla rahatlamış hissetti. Böylece yıpranmış olmasına rağmen antik bir ihtişamın izlerini taşıyan Casa Margot’ya vardılar, yanındaki küçük restoran o saatte kapalı olsa da girişinde bir çamaşır ipinde kıyafetler asılıydı ve yerleri karides kalıntıları ve çöplerle kaplıydı. Rutubet, balık kılçığı ve kafası, bayat bisküvi ve Riachuelo’nun katranlı ve paslı bataklıkları kokuyordu.

“La Boca’daki en iyi yer,” dedi Rebenque ve Max ironiyi anlayan tek kişi olduğunu düşündü.

İçeri girdiklerinden itibaren her şeyi gereksiz formalitelerle uğraşmadan hallettiler. Bina eskiden genelev olarak kullanılmış, artık esrarkeşlerin mekânına dönüşmüştü ve Margot epey kilolu, saçları bakır rengine boyalı, yaşı büyük bir kadındı, compadrón’la birkaç laf ettikten sonra geri çekilip nazik ve rahat davrandı. Max girişte San Martín, Belgrano ve Rivadavia’nın

üç tane tuhaf portresinin asılı olduğunu gözlemledi; sanki binanın önceki kullanımında, daha elit müşterilere hitap eden bir genelevmiş gibi görünmesi amaçlanmıştı. Yine de burada ancak bu kadar saygınlık bulunabiliyordu. Zemin kat tütsüleri havaya yayılan eski gaz lambalarıyla aydınlatılan karanlık, dumanlı bir odaya açılıyordu. Bufach markalı böcek ilacıyla karışmış gazyağı, tütün ve odada içilen esrar dumanı kokuları odada yavaşça, bir Victrola'nın disklerini değiştirip kolunu çeviren, sivri favorileri filmlerdeki hain karakterlere benzeyen genç Çinli bir adamın koyduğu ne olduğu anlaşılmayan müziği umursamadan sarmaş dolaş dans eden yarım düzine çiftin (kimi iki erkekten oluşuyordu) ter kokusuyla beraber salınıyordu. Max çekincelerini doğrulayarak, Casa Margot'nun bir mesele olur olmaz insanların yeleklerinden, korselerinden, pantolonlarından hatta ayakkabılarından bile çakı ya da jilet çıkarabileceği bir yer olduğu kanısına vardı.

“Harikulade ve otantik.” De Troeye hayran kaldı.

Mecha da mekândan hoşlanmış görünüyordu. Her şeyi belli belirsiz bir gülümsemeyle, parlayan gözlerle, sanki o atmosferi solumak duyularını canlandırıyormuş gibi ağzı hafif açık inceliyordu. Gözleri ara sıra heyecan, memnuniyet ve vaatlerle karışık bir şekilde salon dansçısının kilerle buluşuyordu. O anda Max'ın arzuları daha da ısrarcı ve fiziksel hale geldi ama bulunduğu yeri ve yanındaki insanları dikkate alınca bunu gizledi. Sahibe onları Türk tarzı mobilyaların, üstünde iki yeşil gaz lambası olan alçak bir masanın, sigara yanıkları olan halıların ve iki büyük divanın olduğu üst kattaki bir odaya yönlendirirken Max çok yakından zevkle Mecha'nın kalçalarını kesti. Saçları ortadan ikiye ayrılmış ve sirkte gösteri yapanlara benzeyen cüsseli bir garson şampanya olduğu sanılan iki şişe ve iki tane sarılmış sigara getirdi, herkes divanlara kuruldu, Rebenque dışında;

o Patroniçe'yle birlikte çıkıp “Kanaryalara yem getirmeye gidiyorum,” dedi ve sırtarak ortadan kayboldu. Bu sebepten ötürü salon dansçısı koridora çıkıp onu beklemeye karar verdi. Merdivenlerin aşağısından gramofon iğnesinin değmesiyle çalan *Caminito del taller* şarkısının ritmi duyuluyordu. Kısa süre sonra compadrón yeniden görüldü. Yanında esrarlı sigaralar ve yağlı kâğıda titizlikle sarılmış, içinde yarımşar gram doz bulunan altı küçük kese getirmişti.

“Senden bir iyilik isteyeceğim,” dedi Max. “Erkek erkeğe.”

Kabadayı ona birden güvenmeyerek ve niyetini anlamaya çalışarak baktı. O semtli gangsterlerin tarzındaki bıyığının altından yaptığı sabit gülümsemesi ağzının üzerinde donmuş gibiydi.

“Bir süredir hanımefendiyle birlikteydim,” diye devam etti Max gözlerini kırpmadan. “Kocası Melina’dan hoşlandı.”

“Ee?”

“Yani, beş tek sayıdır.”

Rebenque bir an tek ve çift sayıları düşünüyor gibi görüldü.

“İyi de dostum,” dedi sonunda. “Sen beni aptal mı sandın?”

Kaba ses tonu Max’ı rahatsız etmedi. Şimdilik. O sırada onlar, aslında basitçe biri diğerinden iyi giyinmiş, yolda karşılaşınca birbirini koklayan mahalleli iki köpekti. Aynı öyle görünüyorlardı işte.

“Hepsi ödenecek,” diye belirtti, *hepsi* kelimesine yaptığı vurguyla yarım gramlık keseleri ve esrarı kastediyordu. “Bu da, diğeri de. Her ne kadar ediyorsa.”

“Kocası ahmak bir İspanyol,” dedi Rebenque, sanki bu konuda hemfikirlermiş gibi düşüncelere dalmış bir şekilde. “Giydiği botları gördün mü? Altın yumurtlayan tavuk aynı Paris’tekiler gibi giyinmiş.”

“Oteline boş bir cüzdanla dönecek. Söz veriyorum.”

Max söylediği son cümlenin ötekinin ilgisini çekerek onu memnun ettiğini gözlemledi. Barracas ve La Boca’da söz vermek herkesin anlayacağı bir şeydi. Üstelik Palermo ya da Belgrano’ya kıyasla, buradaki insanlar sözlerini daha çok tutuyordu.

“Hanımefendinin kolyesine ne oldu?” Compadrón hatırlayarak sordu, boynuna kravat yerine taktığı beyaz mendile dokunuyordu. “Birden takmamaya başladı.”

“Belki kaybetmiştir. Ama bu bizim meselemiz değil. O ayrı bir konu.”

Kabadayı donmuş gülümsemesini bozmadan onun gözlerine bakmaya devam etti.

“Melina pahalı bir hatundur... Geceliği otuz kâğıt...” Para hırslı aksanını keskinleştirmiş gibi ağır ağır konuştu. “Çıtır hatun.”

“Elbette. Sen merak etme. Ücreti neyse ödenecek.”

Diğeri şapkasının kenarına dokundu, onu biraz geriye attı ve kulağının arkasına taktığı Toskano purosunu çıkardı. Düşüncelere dalmış şekilde Max’a bakmaya devam etti.

“Söz veriyorum,” diye tekrarladı Max.

Rebenque hiçbir şey söylemeden eğildi ve ayakkabısının tabanında bir kibrit yaktı. Sonra ilk dumanını üflerken muhatabına geri döndü. Max pantolonunun cebine, tam Browning’in olduğu şişkinliğin altına bir elini koydu.

“Aşağıda bir şeyler içmeye gidebilirsin,” diye önerdi, “iyi müzik dinleyip güzel bir puro içersin. Sakin bir yer... Sonra görüşürüz.”

Öteki Max’ın cebine koyduğu eline baktı. Belki de silahın şişkinliğini fark etmişti.

“Biraz sıkışığım, dostum. Bana biraz borç atsana.”

Max elini cebinden aldı, sakince. Doksan peso. Pansiyon odasındaki aynanın arkasına sıkıştırdığı dört tane ellilik banknot dışında kalan bütün parası bu kadardı. Rebenque parayı saymadan cebe attı ve karşılığında ona altı torba kokain uzattı. “Her biri üçer peso,” dedi kayıtsızca ve esrar müessesedendi. Gerisini sonra halledeceklerdi. Toptan hesap geldiğinde.

“İçinde çok mu bikarbonat var?” Max ravioli paketlerine bakarak sordu.

“Her zamanki gibi,” diyerek kabadayı serçe parmağının uzun tırnağıyla burnuna dokundu. “Ama yağ gibi kolay gidiyor.”

“Seni öpmesine izin ver Max.”

Salon dansçısı istemedi. Ceketini ilikli halde, ayakta duruyordu, Türk divanlarından biriyle karanlık Garibaldi Caddesi’ne bakan açık pencerenin arasındaki duvara sırtını yaslanmıştı. Esrardan çıkan aromatik duman geniş spiraller halinde çözülmeden önce gözlerini kısmasına sebep oldu. Parmakları arasında yanan sigaradan yalnız küçük bir nefes almıştı.

“Kocanı öpmesini tercih ederdim... Ondan daha çok hoşlandı.”

“Olur,” Armando de Troeye güldü, dudaklarına götürdüğü şampanya bardağını kafaya dikti. “Öp beni.”

Besteci yeleği ve gömleği üzerinde öteki divanda oturuyordu, manşetlerini bileklerinin üzerine kadar kıvrırmıştı, kravatını gevşetiyordu ve ceketini gelişigüzel şekilde yere fırlattı. Gaz lambalarının üzerindeki gölgeler odayı donuk, yeşilimsi bir ışıkla kaplıyordu ve iki kadının da teninde yanardöner, yağlı gibi bir parıltı oluştu. Mecha kocasının yanındaydı, çakma Şam minderlerinde istifini bozmadan uzanıyordu, kolları çıplaktı ve bacak

bacak üstüne atmıştı. Ayakkabılarını çıkarmıştı ve ara sıra ağzına esrarlı sigarayı götürerek derin derin nefes alıyordu.

“Hadi, öp onu. Kocamı öp.”

Tango dansçısı Melina iki divanın arasında ayaktaydı. Az önce kapalı kapının ardından, alt kattan gelen, zorla duyulan müzikle beceriksizce dans etmişti. Yalınayaktı, esrardan kafası iyiydi ve düğmeleri açık bluzunun altından iri ve dolgun göğüsleri sallanıyordu. Siyah külotlu çorabı ve iç çamaşırı halının üstünde buruşuk halde duruyordu ve kaba, sessiz dansı bittikten sonra iki eliyle Apaçi tarzı daracık eteğini uyluklarının ortasına kadar kaldırdı.

“Öp onu,” diye ısrar etti Mecha. “Ağzından.”

“Ağzından öpmem,” Mecha karşı çıktı.

“Yap ya da... Git buradan.”

De Troeye dansçı kadın ona yaklaşırken güldü ve o divana tırmanıp üzerine otururken, yüzüne gelen sarı bukleyi çekti ve besteciyi ağzından öptü. Bunu yapmak için eteğini daha da kaldırması gerekti ve yeşil ve yağlı gibi görünen ılık tenine ve çıplak bacaklarının üzerine düştü.

“Haklıymışsın, Max” dedi besteci, alaycı bir şekilde. “Benden daha çok hoşlanıyor.”

Ellerini bluzunun altına geçirdi ve tango dansçısının göğsünü okşadı. Oryantal masada açık ve boş duran iki kokain torbasına ve kanına çok fazla alkol karışmış olmasına rağmen besteci ayık görünüyordu. Salon dansçısının neredeyse profesyonel bir merakla gözlemlediğine göre, besteciyi ele veren şeyler yalnızca hareketlerinin hafif sakarlaşması ve konuşurken söyleyeceği şeyleri unutmasıydı.

“Gerçekten denemek istemiyor musun?” diye sordu de Troeye.

Max ihtiyatla ve çok sakince kaçamak bir gülümseme yaptı.

“Sonra... Belki sonra.”

Mecha sessizdi, dudaklarında yanan bir sigara vardı, çıplak ayaklarından birini öne ve arkaya sallıyordu. Max onun Melina ve de Troeye’ye değil de kendisine baktığını fark etti. Yüzünde ifade yoktu, belki de düşüncelere dalmıştı, sanki kocasının ve diğer kadının aralarında gerçekleşen sahne onun için bir şey ifade etmiyormuş gibiydi ya da bu olanlar onun ve salon dansçısının yararına olmuştu. Yegâne amacı her şey olurken onu gözlemlemekmiş gibiydi.

“Neden bekliyorsun?” dedi kadın birdenbire.

Yavaşça ayağa kalktı, elbisesinin etek kısmını neredeyse resmi bir şekilde düzeltti, ağzında hâlâ esrarlı sigara vardı ve Melina’yı omuzlarından tutup kocasından uzaklaştırdı ve Max’a götürdü. Melina itaatkâr bir hayvan gibi yönlendirilmeye karşı çıkmadı, düğmeleri açık bluzune ter yapışmıştı ve çıplak göğüsleri sallanıyordu.

“Güzel ve kaba,” dedi Max’ın gözlerine bakarak.

“Sikimde değil,” diye yanıtladı, neredeyse duyarlı şekilde.

Bu de Troeyelerin önünde ilk küfür edişiydi. Kadın Melina’yı iki eliyle omuzlarından kavradığı sırada bir süre daha ona baktı ve sonra tango dansçısının nemli, ılık göğsünü zorlamadan Max’a bastırdı.

“Ona iyi davran,” Mecha kadının kulağına fısıldadı. “O iyi bir mahalle çocuğu... Ve şahane bir dansçı.”

Melina beceriksiz bir yüz ifadesiyle adamın dudaklarını aradı, sonra da sersemlemiş halde ona yapıştı ama Max tiksintiyle onu uzaklaştırdı. Sigarasını pencereden dışarı fırlattı ve yakından Mecha’ya bakmaya devam etti, gözleri gaz lambalarının yeşilimsi ışığında ancak bulanık görülebiliyordu. Max kadının onu

açıkça mekanik bir soğuklukla incelediğini fark etti. Bilimsel görünen uç noktada bir merakla. Tango dansçısı kadın Max'ın ceketinin ve yeleğinin düğmelerini açmıştı ve şimdi de pantolon askılarını ve kemerini açmakla meşguldü.

“Rahatsız edici derecede iyi bir çocuk,” diye directti Mecha esrarengiz bir şekilde.

Ellerini Melina'nın omuzlarına bastırdı, onu önünde diz çökmeye ve yüzünü cinsel organına yaklaştırmaya zorladı. O anda iki kadının arkasından de Troeye'nin sesi duyuldu:

“Lanet olsun, beni dışlamayın.”

Max, Mecha'nın hiçbir söz söylemeden kocasına dönüp bakmadan önce gözlerinin parlamasına sebep olan bu denli güçlü bir kibri daha önce pek az görmüştü. Ve umarım bir kadın bana asla bu şekilde bakmaz, dedi hemen içinden. De Troeye ise omuz silkti ve seyirci konumuna geçerek kendine bir bardak daha şampanya doldurdu sonra da bir kokain torbasını daha açtı. Daha sonra Mecha, Max'a tekrar döndü; bu sırada dansçı kadın uslu bir şekilde diz çökmüş, oyun çubuğunu belirgin ve profesyonel bir ilgisizlikle kavramıştı (en azından ıslak ve ılık bir dili var diye düşündü Max tarafsızca), Mecha sigarayı haliya düşürdü ve dudaklarını Max'ın dudaklarına yaklaştırdı ama temas etmedi, o sırada irisleri gazyağı lambasının yeşilimsi ışığıyla boyanmış gibi görünüyordu. Kadının titreyen nefesiyle ve tenindeki esrar, hafif parfüm ve birazcık terin birbirine karışan aromasıyla Max'ın duyuları mest olmuştu; ağzı onunkinden yalnızca birkaç santimetre uzaklıktaydı, bu şekilde başının ve boynunun karanlıkta oluşan silueti ona bir süre çok yakından hareketsizce baktı. Arzusunu uyandıran şey buydu, Melina'nın beceriksiz performansı değildi ve nihayet sertleşip giysileri zorlandığında, Mecha bu anın gelmesini bekliyormuş gibi, sarışın kadını bir yana itti ve şiddetli bir arzuyla Max'ı divana sürük-

leyerek onun dudaklarına yapıştı, kocası ise arkalarından neşeli bir kahkaha patlattı.

“Bu haldeyken gidemezsiniz,” dedi Juan Rebenque. “Bu kadar çabuk değil.”

Kapıyla onların arasında durmuş, düşmanlık sezdirerek belalı bir şekilde gülümsüyordu. Meydan okuyan ifadesiyle şapkasını öne eğmiş, elleri pantolon ceplerinde koridorun ortasında ayakta dikiliyordu. Ara sıra sanki bu durumlar için ayakkabılarının özellikle parlak olduğundan emin olmak istercesine başını eğip onlara bakıyordu. Bunu gören Max, compadrón’un ceketinin sol tarafındaki bıçak şişkinliğini gözlemledi. Sonra de Troeye’ye döndü.

“Yanında ne kadar para var?” diye fısıldayarak sordu.

Gecenin kalıntıları bestecinin yüzünden okunuyordu; kan çanağına dönmüş gözleri, çenesindeki sakalın dağınıklığı, öylesine bağlanmış kravatı. Melina kolunu bırakmıştı ve koridorun duvarından destek aldığı sırada sanki tek umursadığı on iki saat boyunca uyuyabileceği bir yatak bulmakmış gibi yorgun ve kayıtsız görünüyordu.

“Yaklaşık beş yüz pesom kaldı,” diye mırıldandı de Troeye, kafası karışık şekilde.

“Onları bana ver.”

“Hepsini mi?”

“Hepsini.”

Besteci alkolü çok kaçırdığından ve bitkin hissettiğinden karşı çıkacak gücü yoktu. Boyun eğerek ceketinin iç cebindeki cüzdanını çıkardı ve Max’ın içindekileri boşaltmasını soğukça izledi. Mecha’nın gözlerinin ona dikildiğini hissetti (koridorda

biraz daha arkada duruyordu, şalını omuzlarına atmıştı, sahneyi izliyordu) ama dönüp bakmadı. Daha acil ve daha tehlikeli şeylere odaklanmalıydı. Bunlardan ilki Petrossi'nin beklediği Pierce-Arrow'a mümkün olan en kolay şekilde ulaşmaktı.

“İşte, al,” dedi compadrón'a.

O da banknotları istifini bozmadan saydı. Saymayı bitirdiğinde bir an düşünceli bir şekilde parmaklarıyla paraya vurdu. Sonra onları cebine koydu ve daha genişçe gülümsedi.

“Daha fazla masraf yaptınız,” dedi aksanını abartarak ve yavaşça. De Troeye'ye değil, Max'a bakıyordu. Sanki ikisinin arasında kişisel bir mevzu varmış gibi.

“Sanmıyorum,” dedi Max.

“Öyleyse dostum, sansan iyi edersin. Melina güzel bir kadındır, değil mi? Ayrıca size yağlı kâğıtlar ve başka bir sürü şey getirdim,” dedi ve bir saniye Mecha'ya küstahça baktı. “Hanımefendi, sen ve şuradaki enayi güzel bir gece geçirdiniz... Ne harcadıysak ödeyelim.”

“Başka meteliğimiz kalmadı,” dedi Max.

Diğeri bu sözden sonra durdu ve mahalle ağzıyla konuştuğu için onu takdir eder gibi daha da sırttı.

“Ya hanımefendi?”

“Onun da yok.”

“Bir kolye vardı, öyle hatırlıyorum.”

“Artık yok.”

Kabadayı ellerini ceplerinden çıkardı ve ceketinin düğmelerini açtı. Bunu yaparken bıçağının fildişi kabzası yeleşiminin kol deliğinden göründü.

“Öyleyse araştırma yapmamız gerekecek,” dedi de Troeye'nin kıyafetleri arasında parlayan altın zincirine bakarken.

“Ama önce saati öğrenmek istiyorum çünkü benim saatim durdu.”

Max kabadayının gömlek manşetlerine ve ceplerine baktı.

“Saatin varmış gibi görünmüyor.”

“Yıllar önce durmuştu... Niye bozuk bir saat taşıyayım ki?”

Max bir saat için adam öldürmeye değmez, diye düşündü. İnci bir kolye için de öyle. Ama compadron’un gülümsemesinde onu rahatsız eden bir şey vardı. Belki fazla küstah olmasındandı. Juan Rebenque denen herif kendi bölgesini kullanan tek kişi kendisiymiş gibi fazla özgüvenliydi.

“Sana Barracaslı olduğumu, Vieytes Sokak’ta doğduğumu söylemedim mi?”

Kabadayının gülümsemesi söndü, sanki o mahallenin tarzındaki bıyıkları ağzına gölge düşürmüş gibiydi. Bunun ne ilgisi var şimdi, diyordu yüz ifadesi. Gecenin bu saatinde.

“Sen buna karışma,” dedi kupkuru şekilde.

Yüzündeki ifade aniden *sen* demesini rahatsız edici hale getirdi. Max tehdidin yapıldığı bölgeyi hesaba katarak yavaşça analiz etti. Herifin tutumunu, lobiyi, girişi, arabanın beklediği sokağı. Tabii Rebenque’nin yakınlarda ona yardım eli uzatacak bir yordakçısının olma ihtimalini de göz ardı edemezdi.

“Hatırladığım kadarıyla mahallede uyduğumuz ahlak kuralları vardı,” diye ekledi Max epey sakin bir şekilde. “İnsanlar sözlerini tutardı.”

“Ee?”

“Bir saat istediğinde, gidip kendine bir tane satın alırsın.”

Artık diğerinin yüzünde bir gülümseme kalmamıştı. Onun yerine belalı bir ifadesi vardı. Isırmak üzere olan vahşi bir kurt gibiydi.

“Dediğimi yapacak mısın, yapmayacak mısın?”

Rebenque bir başparmağıyla fildişi kabzaya uzanır gibi yeleşine dokundu. Salon dansçısı tek bir bakışıyla uzaklığı hesapladı. Diğerinin bıçağından üç adım uzaklıktaydı, üstelik bıçak hâlâ yerindeydi. Neredeyse fark edilemez şekilde, Max onun sol tarafına geçti ve bir elini ve kolunu kendini savunmak için daha iyi konumlandırdı. Afrika Lejyonu’ndaki genelevlerde etrafta uçuşan kırık şişeler ve bıçaklar varken hesaplamalar yaparak kendini böyle savunmayı (sessizce ve pratik bir koreografi) öğrenmişti. Havlayan bir köpek olmak daha iyiydi.

“Ah, Tanrı aşkına... Birbirinize horozlanmayı kesin.” Mecha’nın sesi arkasından geliyordu. “Uykum var. Ona saati ver de buradan gidelim.”

Max bunun horozlanmak olmadığını biliyordu ama şimdi açıklama yapmanın sırası değildi. Compadrón’un önceden kurasığında kalan bir şey vardı, muhtemelen Mecha yüzündendi. Şüphesiz, onu ilk gördüğü andan itibaren. Yaptıkları tangodan beri. O gece dışlanmayı kendine yedirememişti ve köşede oturup beklerken alkol içmesi de durumu iyileştirmede. Saat, Max’ın Petrossi’ye emanet ettiği kolye, doksan peso ve de Troeye’nin verdiği beş yüz peso kabadayının koltukaltındaki bıçağı çıkarma isteği için yalnızca bahaneydi. Erkekliğini göstermek istiyordu ve Mecha buna tanıklık edecekti.

“Çıkın,” dedi kadına ve kocasına dönmeden. “Doğru arabaya.”

Belki ses tonundandı. Ya da Rebenque’nin sürdürdüğü hain bakışlarından. Mecha başka bir şey söylemedi. Birkaç saniye sonra Max gözücuyla baktığında, onun ve kocasının yan tarafında olduğunu gördü, kapıya daha yakınlardı, sırtlarını duvara yapıştırmışlardı.

“Ne bu acele dostum?” dedi kabadayı. “Bir sürü zamanımız var.”

Onu küçümsüyorum çünkü onu ayakkabısının tabanına kadar tanıyorum, diye düşündü Max. Benim yerimde o da olabilirdi. Onun hatası iyi kesimli bir takım elbisenin bizi farklı yapacağına inanmak. Bu geçmişi unutturur.

“Sokağa çıkın,” dedi bir daha de Troeyelere.

Kabadayının başparmağı bıçağa daha da yaklaştı. Max sağ elini ceketinin cebine sokup Browning’in ılık metaline dokunduğunda, adamın da fildişine ulaşmasına bir santimetre kalmıştı. Lobiye inmeden önce 6.35’liğin haznesine dikkatlice bir mermi yerleştirmişti. Silahını cebinden çıkarmadan bir parmağıyla güvenlik kilidini kapattı. Şapkasının kenarının altından bakan Rebenque karanlık ve düşünceli gözleriyle salon dansçısının her hareketini merakla izliyordu. Arka planda, salonun dumanlı havasında gramofon *Mano a mano* şarkısının ritimlerini çalmaya başladı.

“Kimse bir yere ayrılmıyor,” dedi kabadayı cesurca. Sonra öne doğru bir adım attı ve hemen ardından havada bir çelik parlamasıyla tehdit yarattı. O sağ elini yeleğin cebine soktuğunda Max da Browning’i onun yüzüne bastırmıştı. Tam da gözlerinin ortasına.

“Bunu icat ettiklerinden beri,” dedi sakince, “yiğitlik eskide kaldı.”

Bunu derken ne böbürlendi ne de küstahlaştı. Sanki iki compadre arasında güvenilir, dostane bir konuşma yapıyormuş gibi sessiz ve sakindi. Aynı seviyedeymiş gibi. Bu sırada elinin titremeyeceğine de güveniyordu. Diğeri, namludaki kara deliğe ciddi bir ifadeyle baktı. Neredeyse düşünceli şekilde. Masadaki iskambil destesinde kaç tane as kaldığını hesaplayan profesyo-

nel bir oyuncuya benziyor, diye aklından geçirdi Max. Çok da kalmamış olmalı, zira parmaklarını biraz sonra bıçağının kabzasından uzaklaştırdı.

“Eşit şartlarda olsaydık bu kadar cesur davranmazdın,” diye yorum yaptı, çok hain ve dik dik bakarak.

“Herhalde,” diye itiraf etti Max.

Adam bir süre daha ona bakmaya devam etti. Sonunda bir çene hareketiyle kapıyı gösterdi.

“Defol.”

Ağzında yeniden bir gülümseme oluştu. Boyun eğse de çok belalıydı.

“Arabaya binin,” Max kabadayıya nişan almayı bırakmadan Mecha ve kocasına emir verdi.

De Troeyeler giderken (ahşap zeminde kadının hızlı topuk sesleri duyuldu) kabadayı dönüp onlara bakmadan gitti. Fesat ve mantıksız varsayımlarla dolu gözbebekleri salon dansçısına hâlâ sabit şekilde bakıyordu.

“Denemek istemez miydin, dostum?.. Bak, mahallede bir sürü bıçak var. Erkek silahları, bilirsin ya. Sana ödünç bir tane bulabiliriz.”

Max ağzının kenarıyla gülümsedi. Neredeyse suç ortağı gibiydi.

“Belki başka bir gün. Bugün acelem var.”

“Çok yazık.”

“Öyle.”

Silahla onu nişan almış caddeye çıkarken acele etmedi, sonra yavaşça silahı sakladı, sabahın erken saatlerinin soğuk ve nemli havasını içine çekerek rahatladı. Pierce-Arrow girişte bekliyordu, motoru çalışıyor ve farları yanıyordu; salon dansçısı içeri

girip kapıyı çarptı, Petrossi el frenini bıraktı, gaza bastı ve araba şiddetle bağırarak yola çıktı. Ani hareket yüzünden Max arka koltuğa, de Troeyelerin arasına savruldu.

“Tanrım,” diye mırıldandı kocası şaşkınlıkla. “Ne geceydi ama.”

“Yaşlı Muhafız istemiştiniz, değil mi?”

Deri minderlerin üstünde yatan Mecha kahkahalarla güldü.

“Sanırım Max’a âşık oluyorum... Sakıncası yok, değil mi Armando?”

“Kesinlikle yok, karıcım. Onu ben de seviyorum.”

Nefis bir vücut. Muhteşem. Kırışık çarşafların üstünde, loş ışıktaki durağan halde yatan kadının bedenini anlatmak için bunların tam da yerinde kelimeler olduğunu düşündü Max. Doğanın mükemmelliğini yansıttığı çıplak sırtının leziz, uzun ve zarif hatlarını, uzanıp yastığı saran kollarının şahane açılarını, arkası dönük kalçalarının hafif kıvrımından, hafif aralığından kasıklarının bir kısmının görüldüğü sonsuzluğa uzanan bacaklarını bütün kusursuzluğuyla aktarabilecek dünya üzerinde herhangi bir ressam ya da fotoğrafçı yok, diye düşündü Max. Hepsinden de ideal olan asıl odak yeri uzun hatlara ve yumuşak kıvrımlara sahip, açıkta ve kırılğan görünen, kısa kesilmiş saçlarının altındaki ensesiydi, Mecha’nın uyuduğundan emin olmak için o uyanmadan önce oraya dudaklarını değdirmişti.

Giyinmeyi neredeyse bitiren Max, içtiği sigarayı söndürdü, banyoya gitti (beyaz ve mavi mermerliydi) ve lavabonun üzerindeki büyük aynanın önünde kravatını bağladı. Yeleğini ilikledikten sonra yatak odasından çıktı, Hotel Palace’ın devasa odasındaki İngiliz tarzındaki küçük oturma odasında ceketini ve şapkasını aramaya koyuldu; yanan bir lamba ve maun rengi

bir kanepenin arasında, tamamen giyinik halde, kolalı yakasının düğmeleri açık, ayaklarında çoraplarla sokakta bir bankta yatan sarhoş bir evsiz gibi kıvrılmış Armando de Troeye'nin olduğu yerde onları buldu. Besteci, Max'ın ayak seslerini duyunca kırmızı kadife döşemede uyku sersemliğiyle gözlerini açtı.

“Ne oldu... Max?” uykudan ağırlaşmış diliyle sordu.

“Bir şey yok. Mecha'nın kolyesi Petrossi'de kaldı, onu almaya gideceğim.”

“İyi çocuk.”

De Troeye gözlerini kapadı ve arkasını döndü. Max bir an için onu izledi. Bu herifin kibri geçen son birkaç saatte olanlar karşısındaki şaşkınlığıyla yarışırdı. Bir an için onu merhamet etmeden ve acımasızca dövmek istedi ama soğuk bir şekilde bunun bir şeyi çözmeyeceğine karar verdi. İlgisini uyandıran başka şeyler vardı. Mecha bitkin bir şekilde yanında hareketsizce uyurken o da bunlar hakkında düşünmüştü, o sırada yakın zamandaki anıları ve hisleri dalganın süpürdüğü taşlar gibi üstüne gelmişti; kocasının otel lobisinde yürümesine yardım etmesi, gece nöbetçisinin onlara anahtar vermesi, asansörle yukarı çıkmaları, hortumular ve boğuk kıkırdamalar arasında odaya varmaları. Sonra da de Troeye'nin ürkmüş bir hayvan gibi cam gözlerle onları izlediği sırada karısı ve Max kıyafetlerini yırtıp acele, utanmaz bir kucaklamayla birbirlerinin üzerine atlamışlardı, ağızlarını ve bedenlerini öpmüşlerdi ve kapısını kapatmaya bile yeltenmedikleri yatak odasına çekilip çarşafı yırtarak şiddetle kendilerini yatağa atmışlardı ve Max tutku ya da aşktan ziyade hesaplaşmasına bir çılgın gibi onun içine dalmıştı.

Max gürültü yapmamaya çalışarak kapıyı kapattı ve koridora çıktı. Ayak seslerini boğan halının üstünde yürüdü, asansörü geçti ve sonraki hareketlerini planlarken geniş mermer merdi-

venlerden aşağı indi. Mecha'nın kolyesinin Pierce-Arrow'da kaldığı doğru değildi. Otelin önünde arabadan indiğinde, şoföre kolyeyi daha sonra Caboto Pansiyonu'na getirmesini söylerken Max silahı Petrossi'ye iade etmiş ve inci kolyeyi Mecha ya da kocası fark etmeden cebine koymuştu. Bütün bu geçen zamanda bunlar olmuştu ve şimdi kolye ondaydı, lobiyi geçerken gece bekçisini kaşlarını kaldırarak selamlarken Max sol cebine koyduğu eliyle kolyenin olduğu şişkinliğe dokunmuştu sonra da dışarıya çıkmıştı, Petrossi sokak lambasının altına park ettiği arabada uyumuştur, kasketini de yan koltukta katlanmış halde duran *La Nación* gazetesinin üstüne bırakmıştı, kafasını arkaya atmış, deri koltukta uyurken Max cama eklemleriyle tıklatıp onu uyandırmıştı.

“Beni Almirante Brown’a götürür müsün lütfen? Ve bırak onu. Şapkanı takma. Sonra eve gidersin.”

Yolculuk boyunca hiç konuşmamışlardı. Arada sırada bir duvardan ya da duvar cephesinden ışık yansıdığına ve gri şafak gökyüzüne işlediğinde, Max dikiz aynasından ara ara ona bakan şoförün sessiz bakışlarını fark etmişti, bazen de göz göze gelmişlerdi. Pierce-Arrow pansiyonun önüne geldiğindeyse, Petrossi çıkıp Max için kapıyı açmıştı. Elindeki şapkayı indirmişti.

“Teşekkürler, Petrossi.”

Sürücü ona ruhsuzca bakmıştı.

“Rica ederim, efendim.”

Max girişe doğru bir adım atmış ve aniden durup dönmüştü.

“Seninle tanıştığıma memnun oldum,” diye eklemişti.

Max loş ışıkta emin olamamışsa da Petrossi'nin gülümsediği izlenimine kapılmıştı.

“Aksine, efendim... Bu zevk bana ait.” Şimdi gülümseme sırası Max'taydı.

“Şu Browning iyiymiş. Ona iyi bak.”

“İşinize yaramasına sevindim.”

Salon dansçısı bileğindeki Longines saati çıkarırken, şoför birdenbire hafif bir şaşkınlıkla ona bakmıştı.

“Çok büyük bir şey değil,” demişti ona verirken. “Ama cebimde hiç para kalmadı.”

Petrossi saati parmaklarının arasında çevirmişti.

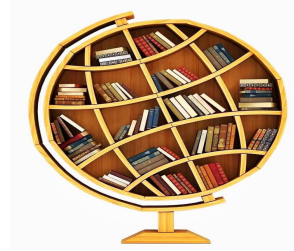
“Gerek yok,” diye karşı çıkmıştı.

“Biliyorum. İşte bu yüzden alman daha iyi.”

Valizini topladıktan ve Caboto Pansiyonu’nda taksiye bindikten iki saat sonra Max Costa Río de la Plata’nın iki yakasını birbirine bağlayan La Carrera’daki yandan çarklı gemi limanından vapura bindi, Gümrük ve Polis prosedürleri çözüldükten az sonra Montevideo’da indi. Birkaç gün sonra salon dansçısının Uruguay’ın başkentindeki hareketliliğini yavaşlatan polis soruşturmasına göre, Buenos Aires’ten başladığı yolculuğunda, Meksika vatandaşı bir kadınla tanışmıştı, kendisi Teatro Royal Pigalle’de bir şarkıcı olarak çalışıyordu. Onunla Hotel Plaza Victoria’nın lüks bir odasında geçirdiği gecenin ertesi sabahı bavulunu ve el yakan faturasını (konaklama, çeşitli hizmetler, şampanya ve havyar eşliğinde akşam yemeği) arkada bırakmıştı, böyle olunca otel görevlilerinden biri onu önceki gün öğleden sonra şehrin en iyi kürkçü dükkânından onun için aldığı vizon kürkünü getirerek uyandırdığında, sinirli Meksikalı kadın isteğinin çok dışında bununla yüzleşmişti; üstüne üstlük alışveriş sırasında yanında para olmadığı için bankaların açık olduğu bir zaman, yani ertesi gün otele teslimat yapılırken ödemenin alınmasını istemişti.

O zamana kadar Max, İtalyan bayrağıyla Rio de Janeiro’da bir molanın ardından Avrupa’ya yelken açacak olan *Conte Verde*

transatlantiğine bilet almış ve üç gün sonra Rio de Janeiro'da inerek izini kaybettirmişti. Bulabildikleri son şey Montevideo'yu terk etmeden önce Andes Caddesi'nde çalıntı mallar satmasıyla adı çıkmış Romanyalı bir antikacıya Mecha Inzunza'nın inci kolyesini sattığıydı. Troianescu isimli Romen adam inciler için (iki yüz tane hakiki ve mükemmel kalitede inci) üç yüz bin sterlin ödediğini polise itiraf etmişti. Piyasa değerine göre bu gerçek değerinin yarısından biraz fazlaydı. Ama onu bir arkadaşının arkadaşı tarafından tavsiye edilen Vaccaro Kafe'de satan genç adam işi bitirmek için acelesi varmış gibi görünüyordu. Bu arada kibar bir delikanlıydı. İyi giyimli ve görgülüydü. Sempatik bir gülümsemesi vardı. İki yüz inciyle gelmemiş olsaydı ve acele etmeseydi, onu mükemmel bir beyefendi sanacaktı.

VI

Promenade des Anglais

Hotel Vittoria'da akşam yemeği yedikten sonra güzel havanın tadını çıkarmak için dışarı çıktılar. Mecha, Max'ı diğerlerine tanıttı (hatırladığımdan çok daha uzun zamandır tanıdığım, değerli bir dostum) ve her durumla başa çıkmasını sağlayan soğukkanlılığıyla gruba çaba sarf etmeden dahil oldu; kendi halinde olması, terbiyeli hareketleri ve her günün ayrı bir hayatta kalma savaşı olduğu eski zamanlarda ona birçok kapı açmış pratik zekâsı sayesinde.

“Yani Amalfi’de mi yaşıyorsunuz?” diye merak etti Jorge Keller. Max’ın sakinliği kusursuzdu.

“Evet. Dönem dönem.”

“Orası güzel yer. Size hakikaten imrendim.”

İyi bir çocuk, diye düşündü Max. Fiziği de düzgün. Ödül kazanan Amerikalı üniversite delikanlıları gibi ama iyi bir Avrupa eğitimi cilasıyla. Kravatını çıkarmış, gömleğinin kollarını kıvrımış ve bir omzuna ceketini atmış haliyle insanların kafasındaki dünya satranç şampiyonu adayı fikrine çok az uyuyordu. Ayrıca ertelenen oyun onu hiç de huzursuz etmiş gibi görünmüyordu.

Akşam yemeği boyunca hocası ve yardımcısı Karapetian'la şakalaşırken keyfi yerinde ve rahat görünüyordu. Tatlı zamanı geldiğinde mühürlü hamlenin varyantlarını analiz etmek için ayrılmaq istedi, Karapetian ve Irina Jasenoviç'le birlikte çalışmaya ertesı gün kahvaltıdan sonra devam edeceklerdi. Gitmeden önce bir yürüyüşe çıkmayı öneren kişi Karapetian'dı. Sana iyi gelecektir, dedi genç delikanlıya, kafanı boşaltırsın. Git biraz eğlen, Irina da seninle gelsin.

“Ne zamandır birlikteler?” Max yardımcı uzaklaşınca bilmek istedi.

“Uzun zamandır,” diye iç çekti Keller, hocası arkasını döner dönmez onun hakkında konuşan birinin neşeli ses tonuyla. “Yani bu hayatımın yarısından fazlası anlamına geliyor.”

“Benden çok onun dediklerini yapıyor,” diye belirtti Mecha. Genç adam güldü.

“Sen sadece annemsin... Emil ise hapishanenin gardiyanı.”

Max, Irina Jasenoviç'e baktı ve onun Keller'in bahsettiği hapishanenin anahtarını ne derece taşıyor olabileceğini merak etti. Çok da güzel sayılmaz, diye karar verdi. Genç olduğu, *Sallanan Londra*'dakiler* kadar kısa etek giydiğı ve simsiyah ve kocaman badem gözleri olduğu için olsa olsa çekici olabilirdi. Sessiz ve tatlı görünüyordu. Akıllı bir kızdı. Sevgiliden ziyade, yetişkinlerin arkasından imalarla ve bakışlarla anlaşılan arkadaşlar gibi görünüyorlardı, sanki satranç bir suç ortaklığıymış gibi. Zekice ve karmaşık bir yaramazlıkmış gibi.

* *Swinging London*: İngiltere'de II. Dünya Savaşı sonrasında doğan 1950'ler nesli, 1960'ların sonuna doğru moderniteyi ve eğlence-sever hedonizmi savunarak *Sallanan Londra*'da kültürel bir evrim yaptı. 1960'ta zorunlu askerlik kaldırılınca bu nesil ebeveynleri kadar sorumlu olmadı, daha sonra sosyal ve cinsel anlamda devrim yarattılar. (ç.n.)

“Bir şeyler içelim,” diye önerdi Mecha. “Orada.”

San Antonino Caddesi’nden ve Via San Francesco’dan inip Hotel Imperial Tramontano’nun avlularına doğru giderken sohbet ediyorlardı, fenerlerin aydınlattığı ve begonviller, palmyeler ve manolyalarla çevrili yerde bir müzik grubu tepeye yakın kısımda, arka planda körfezin karanlık manzarası ve Napoli’nin uzak ışıklarının olduğu sahnenin etrafındaki masalarda oturan yaklaşık otuz kişilik bir seyirci kitlesine (polo, omuzlarda hırka, mini etek ve kot pantolon giyiyorlardı) sahne veriyordu.

“Hatırladığım kadarıyla annem sizden hiç bahsetmemişti... Nerede tanıştınız?”

“Bin dokuz yüz yirmilerin sonuna doğru bir gemide tanışmıştık. Buenos Aires’e gidiyorduk.”

“Max, gemide salon dansçısıydı,” diye ekledi Mecha.

“Salon dansçısı mı?”

“Bu işi profesyonel olarak yapıyordu. Kadınlarla ve genç hanımlarla dans ediyordu ve gerçekten iyiydi... İlk eşimin bestelediği ünlü tangoda onun katkısı büyük.”

Genç Keller bu bilgiye kayıtsızlıkla tepki verdi. Max’ın çıkarımına göre ya tangoya hiç ilgisi yoktu ya da annesinin eski evlilik hayatından bahsedilmesinden hoşlanmıyordu.

“Ha, öyle mi?” diye yorum yaptı soğukça. “Demek tango.”

“Peki, şimdi ne yapıyorsunuz?” Irina ilgilendi.

Doktor Hugentobler’in şoförü tatmin edici bir cevap vermek ve soruyu savuşturmak konusunda kararsız bir hareketle uygun bir jest yaptı.

“İş yapıyorum,” diye cevapladı. Kuzeyde bir kliniğim var.”

“Fena değil,” diye yorum yaptı Keller. “Tango dansçılığıyla başlayıp Amalfi’de bir klinik ve villa sahibi olmak.”

“Arada geçen bazı dönemler işlerimin iyi gitmediği olmuştu,” dedi Max. “Kırk yıl da hayat neler getirir.”

“Babamı tanıyor muydunuz? Ernesto Keller?” Hafızasını zorlar gibi bir jest yaptı.

“Mümkün... Emin değilim.”

Max’ın bakışları Mecha’nınkilerle buluştu.

“Onunla Riviera’da tanıştın,” dedi sakın bir şekilde. “İspanya İç Savaşı’nda, Suzi Ferriol’un evinde.”

“Ah.” Evet... Tabii ki.”

Dördü de içecek bir şeyler sipariş etti; meşrubatlar, minerali su ve Max’a bir negroni. Garson dolu bir tepsiyle tam geri geldiğinde bateri ve ziller iki katı hızlı çalmaya, iki elektrogitar girmeye ve şarkıcı (yaşı büyük adam Gianni Morandi’nin stili ni taklit ederek peruk ve payetli ceket giymişti) *Fatti mandare dalla mamma* şarkısını söylemeye başladı. Jorge Keller ve kız hızlıca öpüşükten sonra twistin canlı ritmine göre oynayarak insanların arasında dans pistine çıktılar.

“İnanılmaz,” dedi Max.

“İnanılmaz olan ne?”

“Oğlun. Terbiyesi. Davranışları.” Kadın ona alaycı bir şekilde baktı.

“Dünya satranç şampiyonu adayından mı bahsediyorsun?”

“Evet.”

“Anlıyorum. Herhalde solgun tenli, utangaç ve altmış dört karede kaybolmuş bir çocuk bekliyordun.”

“Onun gibi bir şey. Evet.”

Mecha başını salladı. Yanılma, diye uyardı onu. Altmış dört kare de orada. Öyle görünmese de bu genç adam ertelenen oyunu oynamaya devam ediyor. Onu diğerlerinden ayıran şey şüp-

hesiz bununla başa çıkma şekli. Bazı büyük ustalar tıpkı keşişler gibi işine konsantre olarak, kendilerini dünyadan ve hayattan izole ederler. Ama Jorge Keller öyle biri değil. Onun oyun stili tam olarak satranç oyununun dünyaya ve hayata yansımasıdır.

“Bu hayat dolu ve normal görünüşünün altında,” diye çıkarım yaptı “seninkine ya da benimkine hiç benzemeyen bir mekân ve madde anlayışı var.”

Max, Irina Jasenoviç’e bakarak başını salladı.

“Peki o nasıl biri?”

“O tuhaf bir kız. Kafasından neler geçtiğini ben de bilmiyorum... Kuşkusuz usta bir oyuncu. Becerikli ve zeki... Yine de davranışları onu mu yansıtıyor yoksa Jorge’ye göre mi hareket ediyor, bilmiyorum. Eskiden nasıl biri olduğunu bilmiyorum.”

“Kadınlar arasında da iyi satranç oyuncuları olduğunu bilmiyordum... Satrancı hep bir erkek oyunu olarak düşünürdüm.”

“İşte öyle değil. Özellikle Sovyetler Birliği’nde büyük usta niteliğinde çok kadın oyuncu var. Sorun şu ki sadece çok azı dünya şampiyonasına kadar gelebiliyor.”

“Neden?”

Mecha suyundan bir yudum aldı ve bir an düşündü. Emil Karapetian’ın bu konuyla ilgili bir teorisi olduğunu söyledi. Bir tek satranç oynamak dünya satranç şampiyonasında yarışmakla aynı şey değildir; devamlı çaba, son derece konsantrasyon ve muazzam bir duygusal stabilite gerektirir. Biyolojik iniş çıkışlar yaşayan kadınlar için üst düzey rekabet gerektiren haftalar ve aylarda bu istikrarı sağlamak çok daha zorlayıcıdır. Annelik ya da adet döngüleri gibi faktörler zorlayıcı bir satranç testinde temel dengeyi bozabilir. Bu yüzden çok az kadın bu seviyeye gelebiliyor.

“Sen de bu fikre katılıyor musun?”

“Biraz. Evet.”

“Irina da mı aynı şeyi düşünüyor?”

“Hayır, tam tersi. Bir fark olmadığını savunuyor.”

“Ya oğlun?”

“O da Irina’yla aynı fikirde. Bunun bir davranış ve gelenek meselesi olduğunu söylüyor. Her şeyde olduğu gibi satrançta da önümüzdeki yıllarda büyük değişiklikler olacağını düşünüyor... Zaten çoğu şey değişmekte; gençlerin devrimi, Ay’a gidebilmemiz, müzik, siyaset ve diğer her şey.”

“Kesinlikle haklı,” diye itiraf etti Max.

“Bunu derken hiç üzölmüyormuş gibi görünüyorsun.”

Max’a merakla baktı. Lafları sıradan yorumlardan ziyade kulağa tahrik edici gelmişti. Kibar bir jestle yanıt verdi. Üzölerek.

“Her zamanın kendi anı vardır,” diye ölçölü bir tonla fikrini belirtti. “Ve kendi insanları vardır. Benimki biteli çok oldu ve uzun süren sonlardan nefret ediyorum. İnsana onuru kaybettiriyorlar.”

Mecha gülömsediğinde genç göröndüğünü düşöndü Max, sanki cildi pürözsüzleşiyordu. Ya da belki de o an bakışlarında tam da hatırladığı gibi bir suç ortağı parıltısı vardı.

“Hâlâ tatlı sözler kullanmaya devam ediyorsun, arkadaşım. Bunları nereden edindiğini hep merak ettim.”

Eski salon dansçısı cevap belliymiş gibi önemsemeyen bir jest yaptı.

“Oradan, buradan sanıyorum... Gerisi bunları doğru anlarda kullanma meselesi.”

“Yani, görgü kurallarını unutmamış gibi görünüyorsun. Kırk yıl önce tanıdığım o tertemiz ve bembeyaz gemideki kadar mü-

kemmel bir *charmeur** olmaya devam ediyorsun... Geçmişten bahsederken beni dahil etmeden konuştuğunu görüyorum.”

“Hâlâ hayat dolusun. Sadece seni oğlunla ve diğerleriyle görmeliyim.”

Söylediği ilk cümlede pişmanlık hissi vardı ve Max onu düşünceli bir şekilde inceledi. Belki aniden endişeye kapılmıştı. Max bir saniyeliğine dış görünüşünün güçsüzleştiğini hissetti, bu yüzden kadının bardağına su doldurmak için uzanarak zaman kazandı. Sandalyeye geri yaslandığında, her şey yeniden kontrolü altındaydı. Ama kadın yine de onu delici bakışlarıyla izlemeye devam ediyordu.

“Neden böyle konuştuğunu anlamıyorum. Sesinde acı bir ton var. Senin işlerin de kötü gitmedi ki.”

Max belirsiz bir jest yaptı. Bu da bir çeşit satranç oyunu, dedi kendi içinden. Belki hayatı boyunca ondan başka bir şey yapmamıştır.

“Yorgunluk desek daha doğru olur,” diye dikkatlice cevap verdi. “Bir adam tütün, alkolü ve hayatı ne zaman bırakacağını bilmelidir.”

“Başka bir güzel söz. Kim demiş?”

“Unuttum,” dedi ve artık güvenli zemine geri dönmüştü, gülümsüyordu. “Ben bile demiş olabilirim, sen düşün. Bundan emin olmak için çok yaşıyım.”

“Bir kadının ne zaman bırakılacağını da mı bilmek lazım? Bu konuda uzman olduğun bir dönem vardı.”

Max ona bilerek şefkatle ve serzenişle baktı ama Mecha buna karşı çıkan bir hareket yaptı. Suç ortaklığı teklifini kabul etmedi.

* (Fr.) Tatlı diliyle kadınları tavlayan çapkın erkek. (ç.n.)

“Ne için üzgün olduğunu bilmiyorum,” diye belirtti kadın. “Ya da niçin üzgün gibi görüldüğünü. Sen tehlikeli bir hayat sürdürdün... Çok daha farklı bir yerde olabilirdin.”

“Sefalet içinde mi demek istiyorsun?”

“Ya da hapishanede.”

“Bir iki kere girmiştim,” diye itiraf etti. “Yalnızca birkaç kez ve çok kısa süreliğine ama girmiştim.”

“Hayatını değiştirebilmen hayret verici... Bunu nasıl yaptın?”

Max bir daha her türlü hayali olasılık için uygun olan, ne olduğu anlaşılmayan bir jest yaptı. Bazen küçücük bir ayrıntı bile güzelim görüntüyü mahvedebilirdi.

“Savaştan sonra şans birkaç kez kapımı çaldı. Arkadaşlar ve iş konusunda.”

“Peki, arada hiç parası olan bir kadın olmadı mı?”

“Sanmıyorum... Hatırlamıyorum.”

Eskiden olsa, Max o an tam da bunun üzerine mola vererek yavaştan bir puro yakardı. Ama artık sigara içmiyordu, üstelik negronideki cin yüzünden midesinden vurulmuş gibi hissetmişti. Bu yüzden yalnızca soğukkanlı görünmekle kaldı. Zihni bir bardak ılık suda çözünmüş meyve tozu arzu etmekle meşguldü.

“Eski günleri özlemiyor musun, Max? O zamanları.” Parktaki fenerlerin altında dans eden oğlunu ve Irina’yı gözlemledi.

Bir rock müziği çalıyordu. Max dans pistinde dans etmelerini izledi, sonra da karanlıkta sararmakta olan ve masaların oradaki zemine düşen kuru yapraklara odaklandı.

“Gençlik zamanlarımı özlüyorum,” diye yanıtladı, “ya da gençken yapabildiklerimi desem daha doğru olur... Diğer yandan, sonbaharın dinginlik getirdiğini fark ettim. Benim yaşımda baharın getirdiği sarsıntılardan uzak, güvende hissettiriyor.”

“Absürd absürd kibarlık yapma. *Yaşımızı* söyle gitsin.”

“Asla.”

“Aptalsın.”

Bir kez daha hoş bir suç ortaklığı sessizliği oldu. Mecha ceketinin cebinden bir sigara paketi çıkardı ve masaya koydu ama bir tane bile yakmadı.

“Ne demek istediğini biliyorum,” dedi sonunda. “Benim de başıma gelmişti. Günün birinde sokakta sandığımdan daha fazla kötü insan olduğunu, otellerin o denli şık olmadığını ve seyahatlerin o kadar eğlenceli olmadığını anlamıştım. Şehirlerin sandığımdan daha çirkin ve erkeklerin daha hain ve daha az çekici olduğunu da... Ve nihayet Avrupa’daki savaş kalan son kalıntıları da sildi süpürdü.”

Bir an için tekrar sessiz kaldılar.

“Neyse ki Jorge var,” diye ekledi.

Max duyduklarını düşünerek kayıtsız bir şekilde başını salladı. Onun duyabileceği bir sesle söylememişi ama yanılıyordu. En azından Max konusunda. Onun derdi geçmiş günlerini özlemek değil, daha sıradan şeylerdi. Çöktüğünde sonunda onu da birlikte aşağı sürüklediği bir senaryo olan olan bu dünyaya ayak uydurarak hayatta kalmak için hayatının çoğunda çaba sarf etmişti. Hem de bu gerçekleştiğinde baştan başlamak için çok geçti. Hayat azimli bir genç adamın servetinin saç ayırma çizgisini veya sigara yakma şeklini belirleyebileceği kumarhaneler, pahalı oteller, transatlantikler ve lüks hızlı trenlerle dolu geniş bir avlanma alanı değildi artık. Oteller, seyahatler, yerler, daha hain ve daha az çekici erkekler demişti Mecha özellikle dikkat ederek. Artık Ravel’in *Bolero*’su ya da *Yaşlı Muhafızın Tangosu* eski Avrupa’nın dans pistlerinde ve saraylarda bir bardak şampanyanın parıltısında tasavvur edilemezdi.

“Tanrım, Max... Sen çok yakışıklıydın. Aynı anda hem çok zarif hem de çapkın bir duruşun vardı.”

Sanki bir zamanlar tanıdığı bu dal gibi delikanlıyı yaşlanmış yüzünde bulmaya çalışıyormuş gibi pürdikkat Max’a baktı. Uysalca, acılara açıkça göğüs gererek (dudaklarında kaçınılmaz olanı kabul eden bir adamın hafif ifadesiyle) sınava boyun eğdi.

“Sıradışı bir hikâye, değil mi?” dedi sonunda tatlı bir şekilde. “Sen ve ben... *Cap Polonio*, Buenos Aires ve Nice’te.”

Mükemmel bir soğukkanlılıkla hiçbir söz söylemeden, Max hafifçe öne eğildi, kadının bir elini tuttu ve öptü.

“Geçen gün söylediklerim doğru değildi.” Mecha göz kamaştırıcı bakışlarıyla bu jesti ödüllendirdi. “Yaşına göre çok iyisin.”

Max doğru miktarda tevazuyla omuz silkti.

“Bu doğru değil. Ben sadece aşkı ve yenilgiyi tecrübe eden başka bir yaşlı adamım.”

Kadının kahkahaları yakın masalardaki bakışları üzerine çekti.

“Seni alçak. Bu da senin değildi.” Max gözünü bile kırpmadı.

“Kanıtla.”

“Bunu söylerken otuz yıl gençleştin... Polis seni sorgularken de böyle aval aval mı baktın?”

“Ne polisi?”

Artık ikisi de gülüyordu. Özellikle Max iyi gülüyordu. İçtenlikle.

“Sen de hakikaten iyi görünüyorsun,” dedi sonra. “Eskiden... Sen hayatımda gördüğüm en güzel kadınsın. En zarif ve en mükemmel. Her hareketini sürekli takip edip seni sürekli aydınlatan bir spot ışığıyla yürüyor gibisin. Kendi yarattıkları mitleri oynayan sinema aktrislerine benziyorsun.”

Mecha aniden ciddileşti. Biraz sonra isteksizce gülümsüyor gibi göründü. Sanki uzaktan gülümsüyor gibiydi.

“Spot ışığı söneli çok oldu.”

“Bu doğru değil,” Max karşı çıktı.

Kadın yeniden güldü ama farklı bir şekilde.

“Dinle, kes şunu. “Biz gençler dans ederken birbirine yalan söyleyen iki riyakârsınız.”

“Dans etmek ister misiniz?”

“Aptal olma... Yaşlı, küstah ve aptal.”

Müziğin ritmi değişti. Peruklu ve payetli ceketli solist mola verdi. Enstrümanlar *Crying in the Chapel* çalarken, çiftler pistte birbirine sarılmaya başladı. Jorge Keller ve Irina da böyle dans ediyordu. Genç kız başını satranç oyuncusunun omzuna yaslamış, ellerini de boynunun arkasında birleştirmişti.

“Âşık gibi görünüyorlar,” diye yorum yaptı Max.

“Bu doğru kelime mi emin değilim. Onları bir de bir satranç tahtasının önünde, oyunları analiz ederken görmelisin. Kız çok acımasızlaşıp kızgın bir kaplan gibi öfkelenabiliyor... Genellikle Emil Karapetian hakemlik yapmak durumunda kalıyor. Yine de bu düzen işe yarıyor gibi.”

Max dönüp ona dikkatle baktı.

“Ya sen?”

“Eh. Önceden de dediğim gibi, ben anneyim. Dışarda kalıyorum, şu anda olduğu gibi. Onları izliyorum. İhtiyacımız olan şeylerle uğraşıyorum. Ulaşım gibi... Ama yerimi her zaman bilirim.”

“Kendi hayatını yaşayabilirsin.”

“Bunun benim hayatım olmadığını kim söyledi?” Tırnaklarıyla sigara paketinin üstüne hafifçe vurdu.

Nihayet bir tane aldı ve Max kendi isteğiyle ona ateş verdi.

“Oğlun tıpkı sana benziyor.”

Mecha dumanı üfledi ve ona birdenbire ihtiyatla baktı.

“Ne açıdan?”

“Kuşkusuz fiziği. Zayıf, uzun boylu oluşu. Gülümsediğinde senin gözlerini anımsatan bir şeyler var... Babası nasıl görünüyordu, diplomat olan? Onu gerçekten çok az hatırlıyorum. İyi, zarif bir adamdı, değil mi?.. Nice'teki o akşam yemeğinde. Ve başka birkaç şey.”

Kadın onu yakındaki denizden gelen hafif meltemle havada çözünen duman sarmallarının ardından merakla dinledi.

“Babası sen olabilirsin... Bunu hiç düşünmedin mi?”

“Saçma şeyler söyleme. Rica ediyorum.”

“Saçma değil ki. Bir düşünsene. Jorge'nin yaşı. Yirmi sekiz yaşında... Bu aklına bir şey getirmiyor mu?”

Max sandalyede huzursuzca hareketlendi.

“Lütfen. Ben de olabilirdim...”

“Başkası da olabilir mi demek istiyorsun?”

Kadın birden rahatsız olmuş göründü. Suratı düştü. Sigarasını hemen kül tablasında ezerek söndürdü.

“Sakin ol. Senin çocuğun değil.”

Her şeye rağmen Max bu düşünceyi aklından çıkarmadı. Bu fikri endişeyle düşündü. Saçma hesaplar yaptı.

“Sonuncu seferde, Nice'te...”

“Ah lanet olsun. Tanrı aşkına. Nice kadar başına taş düşsün.”

Sabah hava soğuk ama muhteşemdi. Montecarlo'da Paris'te otel odasının penceresinde ağaçlar dallarını sallıyor ve bulutsuz

gökyüzünde iki gündür esen mistral nedeniyle yapraklarını dö-küyordu. Özenle giysilerindeki her bir detaya dikkat eden Max (geriye atılmış saçlar, yeni yapılmış yüz masajının aroması) gi-yinmeyi bitirdi. Yeleğini ilikledi, Londra'da bundan beş ay önce Anderson&Sheppard'da diktirdiği üç parçalı yedi gine kestanesi rengi şevyot yününden ceketini giydi. Sonra üst cebine beyaz mendil yerleştirdi, kırmızı ve gri çizgili kravatına son bir doku-nuş yaptı, kahverengi deri ayakkabılarının cilasını kontrol etti ve komodinin üstündeki nesneleri ceplerine doldurdu; bir Parker Duofold kalem, içinde yirmi Türk sigarası olan kaplumbağa ka-buğundan tabaka (bunun üstüne kendi baş harfleri kazınmıştı), içinde iki bin frank olan deri bir cüzdan, kasinonun özel üyeleri-ne verilen *carte de saison* ve Sporting Club kartı. Altın Dunhill çakmağı pencere kenarındaki küçük kahvaltı masasında, İspan-ya İç Savaşı hakkında son haberlerin duyurulduğu ve manşetin-de *Franco'nun orduları Belchite'i yeniden ele geçirmek istiyor* yazan gazetenin üstündeydi. Çakmağı cebine koydu, gazeteyi çöp kutusuna attı, keçe şapkasını ve Malacca bastonunu aldı, sonra da koridora çıktı.

Lobinin cam kubbesinin altındaki muhteşem merdivenin son basamaklarından inerken, iki adam gördü. Bar girişinin yanında, sağda konumlandırılmış koltuklardan birinde şapkalarını takmış oturuyorlardı ve Max başta onların polis olduğunu düşündü. Otuz beş yaşındaki (lüks otellerde ve transatlantiklerde salon dansçısı olarak çalışmayı bırakalı yedi sene olmuştu) Max teh-likeli durumları sezme konusunda profesyonel bir beceri geliştirmişti. İki adama attığı hızlı bir bakışla polis olduklarına karar verdi. Onu gördükten sonra aralarında bir şeyler konuştular ve daha sonra ona açıkça bir ilgiyle bakmaya başladılar. Lobide uy-gunsuz sahneler yaşamaktan kaçınmak için (Monako'da sabıka-sı temiz olsa da belki onu tutuklayabilirlerdi) her zamanki haliy-

le bara gidiyormuş gibi görünerek onlara doğru yürüdü. Onlarla aynı hizaya geldiğinde, iki adam ayağa kalktı.

“Bay Costa?”

“Evet.”

“Ben Mauro Barbaresco, bu da arkadaşım Domenico Tignanello. Biraz konuşabilir miyiz?”

Konuşan adam (düzgün İspanyolca konuşsa da belirgin bir İtalyan aksanı vardı) güçlü kollara sahipti, burnu karga gibiydi ve pantolon dizleri bol olan, biraz dar kesimli gri bir takım giymişti. Diğeriyse daha kısa ve şişmandı, melankolik görünüyordu, sol yanağında kocaman bir leke olan güneyle bir suratı vardı, koyu renkli çizgileri olan üç parçalı bir takım giymişti (Max dirseklerinin buruşuk ve parlak olduğunu gözlemledi), kravatı çok gevşekti ve ayakkabıları pisti. İkisi de otuzlarının sonlarında olmalıydı.

“Sadece yarım saatim var. Sonrasında işim var.”

“Yeterli olacaktır.”

Karga burunlunun gülümsemesi sakinleştirici olmaktan ziyade sıcakkanlıydı (Max deneyimlerinden gülen bir polisin ciddi bir polisten daha tehlikeli olduğunu biliyordu); yine de eğer ikisi kanun ve düzen savunucularıysa, geleneksel şekilde değillerdir herhalde, diye çıkarım yaptı. Öte yandan isminin bilinmesi özel bir şey değildi. Monte Carlo’da kayıtlı ismi Máximo Costa idi, Venezuela pasaportu da gerçek ve yasaldı. Ayrıca Barclays Bankası’nın bir şubesinde dört yüz otuz bin frankı olan bir hesabı vardı ve otel kasasında saygın olduğunu garanti eden başka elli bin frankı daha vardı ya da en azından borçlarını karşılayacak kadar. Ancak, bu ikisiyle ilgili içinde kötü bir his vardı. Burnu zor arazilerde sorunları bulma konusunda eğitilmişti.

“Size bir içki ısmarlayabilir miyiz?”

Max otel barının içine baktı. Barmen Emilio tezgâhın arkasında bir kokteyl hazırlıyordu, oyulmuş cam ve cilalı ahşap panoların arasındaki bir sürü müşteri deri sandalyelere oturmuş, içeceklerini yudumluyordu. Bu iki adamla sohbet etmek için en iyi yer değildi, bu yüzden caddeye açılan döner kapıyı işaret etti.

“Karşıya gidelim. Paris Kafe’ye.”

Kasinonun önündeki meydandan geçerken bahşişleri hatırlamak konusunda iyi bir hafızası olan bekçi Max’ı selamladı. Kuzeyden gelen rüzgâr yakındaki denizi mavinin normalden daha koyu bir tonuna çevirmişti, kıyı şeridinde daha temiz ve daha yakın görünen, aniden grileşen ve sararan dağlardaki villalar, oteller, kasinolarla dolu Cote d’azur’un kocaman manzarası capcanlı görünüyordu. Altmış kilometre uzunluğundaki bir bulvarda yemek yiyen müşterileri bekleyen soğukkanlı garsonlar, kumarbazları bekleyen yavaş krupiyerler, zengin erkekleri bekleyen hızlı kadınlar ve Max gibi uyanık olup her şeyden kazanç sağlama peşinde olan dümenciler vardı.

“Hava değişecek,” diye yorum yaptı Barbaresco gökyüzüne bakarken.

Max bir nedenden dolayı onları analiz etmeyi bırakmadığı için adamın sözleri ona bir tehdit ya da bir uyarı gibi geldi. Her halükârda yakında bir sorun olacağı kanısı güçlendi. Kafasını serin tutmaya çalışarak kafenin terasında en sakin yerde şemsiyelerin altında bir masa seçti. Kasinonun görkemli cephesi solunda ve Hotel Paris ve Sporting Club meydanının diğer tarafındaydı. Oturdular, garson geldi ve içecek bir şeyler söylediler. Gerçek vatanseverler olan Barbaresco ve Tignanello cinzano söylerken, Max bir Riviera kokteyli istedi.

“Size bir teklifimiz var.”

“*Teklifimiz* derken kimi kastediyorsunuz?”

İtalyan adam şapkasını çıkardı, sonra bir elini başına uzattı. Kafası kel ve bronzlaşmıştı. Omuzlarının geniş olması ona atletik ve sportif bir görünüm kazandırıyordu.

“Bizler aracıyız,” dedi.

“Kimin?”

Yorgun bir gülümseme. İtalyan adam garsonun önüne koyduğu kırmızı içeceğe baktı ama dokunmadı. Melankolik arkadaşı kendininkini alıp bardağın içindeki limon dilimine sinirlenmiş gibi içeceği itinayla dudaklarına yaklaştırdı.

“Vakti geldiğinde,” diye cevapladı Barbaresco.

“Pekâlâ.” Max bir sigara yakmak için uzandı. “Şimdi şu tek-life bakalım.”

“Fransa’nın güneyinde bir iş. Parası çok iyi.”

Max çakmağı yakmadan sakince ayağa kalktı, garsona seslendi ve hesabı istedi. Provokatörlerle, ihbarcılarla ve kamufle olmuş polislerle durumu uzatmayacak kadar çok deneyimi vardı.

“Benim için bir zevkti, beyler... Daha önce de dediğim gibi işim var. Size iyi günler dilerim.”

İki adam oturdukları yerde kıpırdamadan durdu. Barbaresco cebinden bir kimlik çıkardı ve açık halde ona gösterdi.

“Bu ciddi bir iş, Bay Costa. Resmi bir şey.”

Max belgeye baktı. SIM kısaltmasının yanında İtalyan bayrağı ve sahibinin fotoğrafı yapıştırılmıştı.

“Arkadaşımda da böyle bir tane var... Değil mi, Domenico?”

Diğeri başıyla onayladı, sanki ondan tüberküloz olup olmadığına dair bir belge istenmiş gibi sessizdi. O da şapkasını çıkardı ve güneyli görünüşünü vurgulayan kıvırcık ve yağlı siyah saçları parladı. Maxonların Sicilyalı veya Kalabriyalı olduklarını tahmin etti. Irkının bütün melankolisi yüzüne boyanmış gibiydi.

“Gerçek mi bunlar?”

“Yüce ev sahibi kadar gerçek.”

“Öyledirler, yargı yetkiniz Ventimiglia’da sona eriyor sanıyorum.”

“Ziyaret için buradayız.”

Max tekrar oturdu. Gazete okuyan herkes gibi o da Mussolini’nin başa geldikten sonra İtalya’nın Fransa’nın güneyinde Var Nehri’ne kadar olan eski sınırı yeniden ele geçirmek istediğinden haberdardı. Ne İspanya İç Savaşı’nın yarattığı atmosferden ne de Avrupa’da ve Monako’yla Marsilya’yı içeren İtalyan ve Alman ajanların doluştuğu Akdeniz kıyı şeridindeki siyasi gerilimlerden kaçabilirdi. Ayrıca SIM’in Servizio Informazioni Militare anlamına geldiğini ve faşist rejimin gizli dış servisi olduğunu biliyordu.

“Konuya girmeden önce, Bay Costa, sizinle ilgili her şeyi bildiğimizi söylememe izin verin.”

“Her şey derken?”

“Buna siz karar verin.”

Bu girişin ardından, Barbaresco vermutunu içti (aralıklarla uzun uzun alınmış üç tane yudum), diğer yandan da Max’ın İtalya’daki son iki yıllık kariyerini yaklaşık iki dakikada son derece doğru şekilde özetledi. Diğer küçük olayların yanı sıra Howells isimli Amerikalı bir kuyumcu kadının Roma’daki Via del Babuino’daki apartman dairesini soyması, aynı şehirde Gran Hotel’de Belçikalı bir kadını soyması, Greco de Andreis’in Villa Bolzano’daki kasasını soyması ve Brezilyalı bir soprano olan Florinda Salgado’nun Venedik’teki Hotel Danieli’nin süitinde mücevherlerini ve parasını çalması da dahildi.

“Hepsini ben mi yapmışım?” Max bunu sakinlikle karşıladı. “Yok artık.”

“Ama öyle. Gayet ciddiym.”

“Şimdiye kadar beni tutuklamamaları garip... Bütün bu suçlar ve bana karşı bir sürü kanıt varken.”

“Kimse delillerden bahsetmedi, Bay Costa.”

“Ah.”

“Gerçek şu ki bu zanların hiçbirisi hukuken onaylanmadı.”

Bacak bacak üstüne atan Max, nihayet sigarasını yaktı.

“Bunu duymak beni ne kadar rahatlattı bilemezsiniz... Şimdi benden ne istediğinizi söyleyin.”

Barbaresco şapkayı ellerinin arasında çevirdi. Onun da tırnakları arkadaşıninkiler gibi küt ve güçlü görünüyordu. Muhtemelen gerektiğinde tehlikeli oluyorlardı.

“Bir mevzu var,” dedi İtalyan. “Çözmemiz gereken bir sorun var.”

“Burada Monako’da mı?”

“Nice’te.”

“Benim ne yapmam gerekiyor peki?”

“Venezuela pasaportunuz olsa da siz Arjantin ve İspanya kökenlisiniz. İlişkileriniz iyi ve belli çevrelerde rahat hareket ediyorsunuz. Bir avantajınız daha var. Fransız polisiyle hiç sorun yaşamadınız, yani bizimkinden bile daha az. Bu size saygın bir maske kazandırır... Değil mi, Domenico?”

Diğeri her zamanki soğukluğuyla başını salladı. Arkadaşının işle ilgili konuşmaları halletmesine alışmış görünüyordu.

“Peki, ne yapmamı bekliyorsunuz?”

“Becerilerinizi bizim için kullanmanızı.”

“Birçok becerim var.”

“Özellikle,” Barbareso arkadaşından onay almak istercesine ona baktı ama diğeri ne bir söz söyledi ne de bir jest yaptı, “bizi ilgilendiren şey mağdurlarınızın, en çok da zengin kadınların hayatlarına sızabilme yeteneğiniz. Kimi durumlarda duvarları tırmanma, pencereleri kırıp girme ve kilitli kasaları açma konusunda etkileyici bir yeteneğe sahip olduğunuzu gösterdiniz... Eski bir tanıdığınız olup birkaç sorumuzu cevaplayan Enrico Fossataro’yla yaptığımız sohbette bu son saydığım detay bizi gerçekten şaşırttı.” Sigarasını söndüren Max kayıtsız kalmaya devam etti.

“O insanı tanımıyorum.”

“Bu garip çünkü sizin hakkınızda çok şey biliyor gibi konuştu. Değil mi Domenico? Sizin için kullandığı kelimeler tam olarak şöyle, iyi bir çocuk ve mükemmel bir *centilmen*.”

Max yüzünde anlaşılmaz bir ifade taşısa da Fossataro’yla anılarını hatırlarken içinden gülümsedi. Uzun boylu, zayıf, bir zamanlar Conforti diye kasa imalatı yapan bir firmada çalışan, daha sonra da kasaları soyarken edindiği teknik becerilerinden yararlanan, son derece görgülü bir tipti. Bin dokuz yüz otuz bir yılında Bükreş’te Hotel Capsa’nın kafesinde çeşitli kazançlı durumlarda yeteneklerini birleştirmek için tanışmışlardı. Max’a elmas ucuyla camları ve dolapları kesmeyi ve çeşitli çilingir aletlerinin kullanımını ve kasaların nasıl kırıldığını öğreten kişi oydu. Enrico Fossataro onurlu ve tertemiz iş yaparak kurbanlarına mümkün olduğunca az rahatsızlık vermekten gurur duyardı. “Zengin insanlar soyulur ama onlara kötü muamele yapılmamalıdır,” derdi. “Çoğunlukla hırsızlığa karşı sigortalılardır ama kötülüğe karşı değil.” Sosyal rehabilitasyonuna kadar (birçok hemşerisi gibi o da faşist partiye katılmıştı) Fossataro Avrupa’nın yeraltı dünyasında bir efsaneydi. O bir okuma sevdalısıydı, bir keresinde Verona’da bir evi soymaya girdiğinde ev sahibinin

Gabriele D'Annunzio olduğunu fark edip soygunu yarıda kesmişti. Bir de şöyle meşhur bir hadisesi vardı; suç ortakları evi soyarken, Fossataro da etere batırılmış mendille dadıyı bayılttıktan sonra gidip beşikte uyanık olan bebeğe biberonunu vermişti.

“Başka bir deyişle,” diye ekledi Barbaresco “sosyal anlamda sevilen biri olmanız dışında, jigolo davranışlarınızla harika bir parçasınız. Fransızların kibarca *cambrioleur* dediklerinden. Ama beyaz eldivenler giyeni.”

“Şaşırmış gibi mi görünmeliyim?”

“Yanılmayın, zira bizim durumumuzda sizin hakkınızda bir şeyler bilmek çok da şey ifade etmiyor. Arkadaşımdın ve benim elimizin altında devlet aygıtları var. Bildiğiniz gibi, İtalyan polisi Avrupa’nın en etkili polisidir.”

“Bildiğim kadarıyla Gestapo ve NKVD’yle* yarışır. Etkili olma konusunda.”

Diğer adam yüzünü buruşturdu.

“Muhtemelen siyasi faşist polisler olan OVRA’dakilere atıfta bulunuyorsunuz. Ama arkadaşım ve ben karabinalı askerleriz. Anlıyor musunuz? Bizimki askeri bir servis.”

“Bu beni çok rahatlattı.”

Barbaresco birkaç saniye sessiz kaldı ve Max’ın laflarındaki kinayeden belirgin şekilde hoşnutsuz oldu. Nihayet bunu sonraya bırakmaya karar verdi.

“Bizim için önemli olan birtakım dokümanlar var,” diye açıkladı. “Uluslararası finans dünyasında epey tanınan biri bunları elinde tutuyor. İspanya’daki durumlarla bağlantılı olan karmaşık sebeplerden ötürü şu anda Nice’te bir evde tutuluyorlar.”

* Sovyetler Birliği’nin İçişleri Halk Komiserliği. 1941’den sonra Doğu Avrupa’da korku saldılar. II. Dünya Savaşı sonrasında KGB’ye evrildiler. (ç.n.)

“Yani onları sizin için almamı mı istiyorsunuz?”

“Aynen öyle.”

“Onları çalmamı mı yani?”

“Çalmak değil, iade etmek. Onları gerçek sahiplerine geri vermek için.”

Max kayıtsız olduğunu açıkça belli etmesinin arkasında, içten içe daha da ilgileniyordu. Merak hissini duymamak imkânsızdı.

“Bunlar hangi belgeler?”

“Zamanında öğreneceksiniz.”

“Ve neden tam olarak ben?”

“Daha önce de söylediğim gibi, bu tarz çevrelerde hareket etmekte iyisiniz.”

“Beni Rocambole* falan mı sandınız?”

Bilinmeyen bir sebepten ötürü, kurgu karakterin ismini duymak bir anda Tignanello’nun yüzünde gülümseme oluşmasına neden oldu ve yanağındaki lekeyi kaşındığı sırada mahkeme suratı bir anlığına neşelendi. Sonrasında da Max’a her zaman kötü haber bekleyen birinin yüz ifadesiyle bakmaya devam etti.

“Bu casusluk... Sizler casussunuz.”

“Kulağa melodramatik geliyor,” Barbaresco parmaklarıyla pantolon kırıklığını nafile şekilde düzeltmeye yeltendi. “Aslında bizler yalnızca İtalya Devleti’nin sıradan çalışanlarıyız. Yemeğimiz, ödeneklerimiz ve bu gibi şeylerimiz var,” diğerine döndü. “Değil mi, Domenico?”

Max’a göre bu o kadar basit değildi. En azından onun açısından.

* Fransız Pierre Alexis Panson du Terrail tarafından yaratılan bir kurgu karakterdir. Rocambole, bir kanunsuz olarak başlayıp daha sonra para karşılığında taraf değiştirerek devlet için çalışan bir maceraperesttir. (ç.n.)

“Savaş zamanında casusluk yapmak ölümle cezalandırılabilir,” dedi.

“Fransa savaşta değil.”

“Ama yakında savaşa girebilir. Durumlar kötüye gidiyor.”

“Sizden almanızı istediğimiz belgeler İspanya’yla ilgili... En kötü senaryoda, sınır dışı edilme riskiniz var.”

“Yani, sınır dışı edilmek istemiyorum. Fransa’yı seviyorum.”

“Sizi temin ederim ki risk minimumdur.”

Max önce birine sonra diğerine hakikaten şaşırarak baktı.

“Gizli ajanların bu tür davalar için kendi personeli olduğunu düşünürdüm.”

“Arkadaşım ve benim niyetimiz de işte tam olarak bu.” Barbaresco sabırla gülümsedi. “Bizim personelimizin bir parçası olun. Siz bu tür şeyler nasıl yapıyor sanıyorsunuz? Adaylar gelip ‘Ben ajan olmak istiyorum,’ demiyorlar. Kimileri vatansever olduklarından kimileri de parayla ikna olurlar... İspanya’da yaptıkları savaşla ilgili iki tarafa karşı da sempati duymuyor gibi görünüyorsunuz. Gerçek şu ki epey kayıtsız görünüyorsunuz.”

“Aslında İspanyol olmaktan ziyade Arjantinliyim.”

“Bu yüzdendir. Yine de vatanseverliği bir kenara bırakırsak, ekonomik nedenler de var. Ve bu anlamda katı inançlarınızın olduğunu gösterdiniz. Size hatrı sayılır bir miktar vermeyi teklif etme yetkimiz var.”

Max parmaklarını birbirine ördü ve bacak bacak üstüne attığı dizinin üstünde dinlendirdi.

“Ne derece hatrı sayılır?”

Barbaresco masanın üstüne uzandı ve sesini alçalttı.

“Seçtiğiniz bir para biriminde iki yüz bin frank ve giderler için on bin frank avans Montecarlo’da Crédit Lyonnais’de çek halinde verilecek. Çeki şimdi gösterebilirim.”

Max, kafenin yakındaki kuyumcuya profesyonel düşüncelerine dalarak baktı. Sahibi, Max’ın bazen birlikte iş yaptığı, ismi Gompers olan bir Yahudiydi, Kasino oyuncularının çoğu her öğleden sonra daha sabah sattıkları mücevherleri yeniden satın almaya gelirlerdi.

“Şu an uğraşmam gereken işlerim var. Bu onlara çomak sokardı.”

“Sunduğumuz miktarın bu işlerinizi telafi etmek için fazlasıyla yeterli olduğunu düşünüyoruz.”

“Bunu düşünmek için zamana ihtiyacım var.”

“Zaman yok. Bu işi çözmek için yalnız üç haftanız var.”

Max bakışlarını soldan sağa, Hotel Paris’in kasinosunun cephesine ve bitişik binadaki Sporting Club’a çevirdi; bir sürü pırlıl pırlıl Rolls-Royce, Daimler ve Packard meydan boyunca sıralanmıştı ve şoförleri merdivenlerin yanında gruplar halinde sohbet ediyordu. Daha üç gece önce bu yerdeki şansı iki kat daha fazla yaver gitmişti. Klagenfurtlu bir suni deri imalatçısının eski karısı olan Avusturyalı olgun ama hâlâ çok güzel bir kadınla dört gün önce Mavi Tren’de* randevulaşmaya devam ediyordu, Sporting’de bir at kazandığında ve küçük fildişi top 26 numaraya geldiğinde, Max on sekiz bin frank kazanmıştı.

“Başka bir şekilde anlatacağım. Ben yalnız çalışmaktan çok mutluyum. Kendi tarzımda yaşıyorum ve bir hükümet için çalışmak hiç aklıma gelmemişti. Faşist, milli sosyalist, Bolşevik veya Fumanchu olup olmadığı umrumda değil.”

* Calais'ten Akdeniz'e giden bir ekspres tren. (ç.n.)

“Elbette, kabul etmek ya da etmemek konusunda özgürsünüz.” (Barbaresco’nun hareketleri tam aksini ima ediyordu.) “Ancak birkaç şeyi de göz önünde bulundurmalısınız. Negatif cevabınız devletimizi üzecektir. Değil mi Domenico? Olur da İtalya topraklarına ayak basmaya karar verirsiniz polisimiz size karşı tutumunu yeniden düşünmek durumunda kalacaktır.”

Max kafadan hızlı bir hesaplama yaptı. İtalya’nın yasaklanması onun için Capri ve Amalfi sahillerindeki eksantrik Amerikalı kadınlardan, Floransa’ya yakın kiralık villalarda oturan can sıkılmış İngiliz kadınlardan, kocaları tarafından Cortina d’Ampezzo’da ve Lido di Venezia’da başıboş bırakılan, otel kasinolarından ve barlarından hoşlanan yeni zengin Alman ve İtalyanlardan vazgeçmek demekti.

“Yalnız bu kadar değil,” diye Barbaresco devam etti. “Benim vatanım hem Almanya’yla hem de başka Orta Avrupa ülkeleriyle harikulade ilişkilere sahiptir. İspanya’da Franco’nun beklenen zaferinden bahsetmiyorum bile... Bildiğiniz gibi, polis Milletler Cemiyeti’nde daha etkilidir. Bazen kendi aralarında işbirliği yaparlar. Şayet bir ülke sizinle çok ilgilenecek olsaydı, kuşkusuz diğer ülkeler de alarma geçerdi. Bu durumda, yalnız ve rahat çalıştığınızı söylediğiniz topraklar rahatsız edici şekilde daralabilir... Düşünebiliyor musunuz?”

“Düşünebiliyorum,” diye itiraf etti Max, kayıtsızca.

“O zaman şimdi de tam tersini düşünün. Gelecekteki olanakları. İyi dostlar ve geniş bir avlanma alanı... Bundan kazanacağınız parayı da bir yana bırakalım.”

“Daha fazla ayrıntıya ihtiyacım var. Teklif ettiğiniz şeyin mümkün olup olmadığını anlayabilmem için.”

“Yarından sonraki gün Nice’te bununla ilgili bilgilendirileceksiniz. Negresco’da üç haftalığına tutulmuş bir odanız var.

Her zaman orada kaldığınızı biliyoruz. Hâlâ iyi bir otel, değil mi?.. Yine de bizler Ruhl'u tercih ederiz.”

“Siz Ruhl'da mı olacaksınız?”

“İsterdik. Ama patronlarımız lüksün sizin gibi yıldızlara ayrılması gerektiğine inanıyorlar. Bizimki limana yakın mütevazı, kiralık bir ev. Değil mi Domenico? Görgü kurallarına göre giyinmiş, cebinde bir gardenya olan casuslar, daha çok sinemalarda olur... Film yapan o İngiliz Hitchcock ve onun gibi ahmaklar gibi...”

Paris Kafe'de yaptıkları konuşmadan dört gün sonra, Nice'te Promenade des Anglais'in karşısında La Frégate'teki şemsiyelerden birinin altında oturan Max (fitilli kumaşlı beyaz pantolon, lacivert kruvaze ceket, baston ve yan sandalyedeki Panama şapkası) körfez parlaklığının yoğunluğundan kamaşan gözlerini kıstı. Bütün etrafı beyaz, pembe ve krem renklerindeki binaların parlaklığıyla dolmuştu ve deniz güneşi öyle çok yansıtıyordu ki yolun karşısındaki Promenade'da yürüyen sayısız insan arkadan gelen ışıkla beraber birbiri ardından yürüyen gölgelere benziyordu.

Sezonun bittiğinin çok zor fark edildiğini düşündü. Belediye görevlileri yerden daha çok kuru yaprak süpürüyor, manzara da güneş doğduğunda ve battığında gri ve inci rengi tonlar alıyordu. Yine de portakal ağaçları hâlâ meyve doluydu ve oteller, restoranlar ve kasinolar dizisinin karşısındaki çakıl taşlı plaja manzarası olan yürüyüş yolu her gün bir sürü insanla doluyken, mistral gökyüzünü bulutsuz, denizi de çivit mavisi yapıyordu. Lüks dükkânların kapanmaya ve sahil kulübelerinin kaldırılma-ya başladığı öteki sahil yerlerinden farklı olarak, Nice'te *saison* kışa kadar uzuyordu. Halk Cephesi'nin Fransa'nın güneyini (bir

buçuk milyon işçi o yıl indirimli tren biletlerinden yararlanmıştı) ele geçirme zaferinden beri ücretli izinle canlanan turizme rağmen zengin emekliler, köpekli İngiliz çiftler, geniş kenarlı şapkaların ve Chantilly dantel örtülerin altında kırıksıklıklarını gizleyen yaşlı kadınlar ve şehir merkezinde mütevazı apartmanlarda otursalar da lüks villalarını satmaya zorlanan Rus ailelere rağmen şehir uzun süredir orada yaşayan sakinlerini korumuştur. Yaz sezonunun ortasında dahi, Nice yazlık giyinmemiştir. Çıplak sırtlar, plaj pijamaları ve espadriller hoş karşılanmıyordu ve Amerikalı turistler, gürültülü Parisliler ve Cannes ya da Monte Carlo'ya yolları düşmemiş olsa da tanınmak isteyen orta sınıf İngiliz hanımlar ve nazizm ve faşizmin karanlığında parayı kırmış yeni zenginlerin kabalıklarıyla dolan Riviera'daki Alman ve İtalyan işadamları da öyle.

Diğerlerinin arasından gelen ışığın karşısında oluşan siluetlerden biri diğerlerinin arasından sıvrıldı ve masaya ve Max'a yaklaşırken görünüşü ve Worth aromalı kokusu ortaya çıkmaya başladı. Böylece Max ayağa kalktı, kravatının düğümünü düzeltti; yeni gelen kişi geniş ve her yeri çevreleyen ışık kadar parlak gülümsemesiyle selamlaşmak için ellerini uzattı.

"Aman Tanrım, Barones. Ne kadar da güzelsin."

"Tatlı dilli seni."

Asia Schwarzenberg oturdu, güneş gözlüklerini çıkardı, Perrier suyuyla bir İskoç viskisi sipariş etti ve Max'a kocaman, hafif Slavları andıran badem şeklindeki gözleriyle baktı. Terasta masanın üstünde duran menü kartını işaret etti.

"Restorana mı gidelim, yoksa hafif bir şeyler mi yemek istersin?"

"Hafif olsun. Burası iyi."

Arkasında Matisse'in Promenade boyunca dizili palmiye ağaçlarıyla çizilmiş Palais de la Méditerranée tablosu olan Max menüye baktı.

“Kaz ciğeri ve Château d'Yquem?”

“Mükemmel.”

Kadın kesici dişlerinde kalan rujla (sigaralara, bardak kenarlarına, vedalaşırken öptüğü erkeklerin gömlek yakalarına ve diğer her yere bulaşmış olmalıydı) bembeyaz dişlerini göstererek gülümsedi. Ama bu (Max'a göre Worth kıyafetler için mükemmeldi ama çok yoğundu) kadının verdiği tek ödündü. Riviera'nın oralardan geçen bir sürü uluslararası sahte isimli servet avcısından farklı olarak, Barones Anastasia Alexandrovna von Schwarzenberg'in unvanı gerçektir. Prens Yusupov'un arkadaşı olan erkek kardeşlerinden biri Rasputin'in suikastçıları arasındaydı ve ilk kocası Bolşevikler tarafından 1918'de idam edilmişti. Ancak barones unvanı 1923'te atı *Marauder* Grand Prix'de bir kafa kadar mesafe varken kaybedince kalp krizinden vefat eden Prusyalı bir aristokratla olan ikinci evliliğinden geliyordu. İyi bir çevresi olsa da başka para kaynağı olmayan, upuzun, incecik olan ve zarif hareketlere sahip Asia Schwarzenberg bir dönem bazı önemli Fransız moda evlerinde manken olarak çalışmıştı. Edward Steichen ya da Seebergers tarafından çekilen bir sürü sofistike fotoğraf, hâlâ transatlantiklerin ve büyük otellerin okuma salonlarında bulunan *Vogue* ve *Vanity Fair*'in eski ciltli koleksiyonlarındaydı. Gerçek şuydu ki neredeyse elli yaşında olmasına karşın giyim tarzıyla (Max'ın eğitimli gözünün Hermès ya da Schiaparelli olduğunu tespit ettiği krem rengi bol pantolon üstüne lacivert bir bolero) hâlâ göz kamaştırıcı olmaya devam ediyordu.

“Biriyle tanışmam gerek,” dedi Max.

“Erkek mi, kadın mı?”

“Kadın. Burada Nice’te.”

“Zor mu?”

“Biraz. Çok zengin ve statüsü çok iyi. Onun çevresine tanıtılmak istiyorum.”

Kadın görünür bir dikkatle dinledi. Max onun kendine sağlayacağı çıkarı hesapladığını tahmin etti. Uzun yıllar Rus ailesine ait olduğunu iddia ettiği antikaları satmasının yanı sıra partilere davet edilerek, villa kiralanacağı zaman, seçkin bir restoranda masa aranırken ve moda dergilerinde makale yazmaya davet edildiğinde irtibatlarından da para kazanmıştı. Riviera’da Barones Asia Schwarzenberg bir tür sosyal arabulucuydu.

“Niyetinin ne olduğunu sormuyorum,” dedi kadın “çünkü tahmin edebiliyorum.”

“Bu sefer o kadar basit değil.”

“Onu tanıyor muyum?”

“Tanımasan bile tanışman zor olmazdı... Hem, söylesene Asia Alexandrovna, tanımadığın biri var mı?”

Kaz ciğeriyle şarap geldi ve Max sabırsızlık göstermeden onunla ilgilenirken bilerek durdu ve bekledi. İkili beş sene önce Saint-Moritz Büyükelçiliği’nde yılbaşı partisinde tanıştıklarında kısa bir süre flörtleşmişlerdi. Aralarındaki şey bunun ötesine gitmemişti çünkü ikisi de aynı anda diğerinin meteliksiz bir servet avcısı olduğunu fark etmişti; böylece kadın vizon ceketinin altında lame bir elbise, Max da resmi kuyruklu frak giyerken şafak vaktine kadar ayakta kalıp Hanselmann’da sıcak çikolatalı pastalar yemişlerdi. O zamandan beri ikisi de bir diğerinin toprağına girmeden ve ortak çıkarları savunarak aralarındaki arkadaşlık ilişkilerini korumuştular.

“Bu yaz Longchamps’ta birlikte fotoğraflandınız,” dedi Max sonunda. “Fotoğrafı *Marie Claire* ve o tarz dergilerde gördüm.”

Barones gerçekten çok şaşırarak ağdayla, yüz kremiyle titizlikle alınmış ve kalemle çizilmiş kaşlarını kaldırdı.

“Susana Ferriol mu?”

“Evet o.”

Barones bir bacağını diğerinin üzerinden atarken arkasına yaslandığında hasır sandalyesi hafifçe gıcırdadı.

“Büyük bir avdan bahsediyorsun, hayatım.”

“Bunun için sana geldim.”

Max tabakasını çıkardı ve açık şekilde ona ikram etti. Ona ateş vermek için eğildi ve sonra da kendininkini yaktı.

“Benim açımdan bir sorun yok.” Barones düşünceli şekilde sigarasını içti. “Suzi’yi yıllardır tanırım... Ne istiyorsun?”

“Özel bir şey değil. Evini ziyaret etmek için iyi bir fırsat.”

“Yalnız bu mu?”

“Evet. Gerisi bana kalmış.”

İçine bir nefes duman çekti. Yavaşça. Dikkatlice.

“Gerisi hakkında hiçbir şey bilmek istemiyorum,” dedi kadın. “Ama seni uyarmalıyım, o kolay bir kadın değildir. Bir kere bile sevgilisi olduğunu görmedim... Yine de, İspanya’daki savaşla beraber her şey karman çorman oluverdi. İnsanlar gidip gelmeyi bırakmıyor, mülteciler falan... Tam bir kaos.”

Mülteci kelimesini kullanmasının akıllara yabancı medyada yayımlanan fotoğraflardaki fakir insanları getirdiğini düşündü Max. Kırışmış teninden gözyaşı akan köylü yüzleri, bombardımandan kaçan aileler, sefil giysilerle uyuyakalan pis çocuklar, hayatta kalmak dışında tutunacak bir dalı kalmayan insanların çaresizliği ve ıstırabı. Yine de Riviera’ya sığınmak isteyen İs-

panyolların büyük kısmının bununla hiçbir ilgisi yoktu. Onlar kendi anavatanlarına benzer bir iklime rahatlıkla yerleşir; villalar, daireler veya otel odaları kiralarlardı, güneşte bronzlaşıp sık sık pahalı restoranlara giderlerdi. Hem de sadece Riviera’da değil. Dört hafta önce planladığı gibi gitmeyen bir işi için hazırlanırken Floransa’da sınır dışı edilen birkaç kişiyle (hepsinin kariyerinde başarılı olduğu söylenemezdi) tanışmıştı, Casone’de bir aperitif ve ardından Picciolo ya da Betti’de bir akşam yemeği. Kaçmayı başaranlar ve yurtdışında banka hesapları olanlar için iç savaş geçici bir rahatsızlıktan başka bir şey değildi. Yalnız uzakta olan bir fırtınaydı.

“Tomás Ferriol’u da tanıyor musun?”

“Tabii ki onu tanıyorum,” dedi kadın ve parmağını uyarı yapıyormuşçasına uzattı. “Ona dikkat et.”

Max o sabah iki İtalyan casusla belediye kasinosunun bitişiğindeki Masséna Meydanı’ndaki Kafe Monnot’da yaptıkları son sohbeti hatırladı. Barbaresco ve Tignanello arkadaşlar buzlu limonlu içeceklerinin önünde, Max’ın yapmasını istedikleri iş hakkında birinci ağızdan (Montecarlo’dalarmış gibi sessiz ve hüzünlülerdi) detay veriyorlardı. Susana Ferriol anahtar kişi, diye açıklamıştı Barbaresco. Nice’te Boron Dağı’nın eteklerindeki villası erkek kardeşinin gizli işleri için özel olarak kullandığı bir tür ofisti. Tomás Ferriol Fransız Rivierası’na geldiğinde burada kalırdı ve belgelerini çalışma odasındaki kasada saklardı. Sizin işiniz arkadaş çevresinin içine sızmak, ortamı incelemek ve bizim için gerekli şeyleri elde etmek.

Asia Schwarzenberg sanki olasılıklarını değerlendiriyormuş gibi Max’ı merakla izliyordu. Ona beş franklık bir bahis koymaya bile yeltenmezmiş gibi görünüyordu.

“Ferriol,” diye ekledi kısa bir moladan sonra “kız kardeşiyle oynanmasına izin veren bir tip değil.”

Max sakince uyarıyı kabul etti.

“Kardeşi de Nice’te mi?”

“Gelip gidiyor. Bir ay önce onunla birkaç defa karşılaşmıştım, La Réserve’de akşam yemeğinde ve Dulce Martínez de Hoz’un bu yaz Antibes’te kiraladığı evindeki partide... Ama zamanının büyük kısmını İspanya, İsviçre ve Portekiz’de geçiriyor. Burgos hükümetiyle arası iyi. General Franco’nun banka şefi olmaya devam ettiğini söylüyorlar ve ben de öyle düşünüyorum. İspanya’daki askeri ayaklanmanın ilk masraflarını finanse ettiğini herkes biliyor...”

Max terasın ötesine, kaldırımında duran arabalara ve yürüyüş yolunda arkalarından gelen ışıkla geçip giden gölgelere baktı. Başka bir masada tarçın rengi, zayıf ve aristokrat burunlu bir köpeği olan bir çift vardı. Efil efil bir elbise giyen ve ipek bir tül-bent takan köpeğin sahibi, yan masada oturan, piposunu doldurmakla meşgul olan ve Thomas Cook seyahat acentesi tabelasına bakan adamın ayakkabılarını yalamayı bıraksın diye köpeğin tasmağını çekiyordu.

“Bana birkaç gün ver,” dedi Barones. “Nasıl yapacağımı düşünmem gerek.”

“Fazla zamanım yok.”

“Elimden geleni yapacağım. Masraflarımı sen karşılayacaksın sanırım.”

Max dalgın bir havayla başını salladı. Yakındaki masada oturan adam piposunu yakmıştı ve artık onlara gelişigüzel şekilde bakıyordu ama Max bundan rahatsızlık duymadı. Yabancı hakkında tanıdık bir şey olduğu hükmüne vardı ancak ne olduğunu tam olarak anlayamadı.

“Ucuz olmayacak,” diye ısrar etti Barones. “Sana diyeceğim şu ki Suzi Ferriol ile çıtanı yükselttin.”

Max tekrar ona baktı.

“Ne kadar yükseğe?.. Altı bin frank düşünmüştüm.”

“Sekiz bin, canım. Bugünlerde her şey çok pahalı.”

Pipolu adam onlara olan bütün ilgisini kaybetmiş görünüyordu ve yürüyüş yolunu boydan boya yürüyen silüetlere dalmış piposunu tütürüyordu. Masa örtüsünün altına dikkatle saklanan Max iç cebinden önceden hazırladığı zarfı çıkardı ve ona cüzdanından bin frank daha ekledi.

“Yedi binle de idare edeceğinden eminim.”

“Evet.” Barones gülümsedi. “İdare ederim.”

Zarfı çantasına koydu ve vedalaştılar. Kadın uzaklaşırken Max ayakta kalmaya devam etti ve sonra da hesabı ödedi, şapkasını taktı ve artık ilgi göstermiyor gibi görünen pipolu adamın yanındaki masaların arasından yürüdü. Bir süre sonra terastan kaldırıma çıkarken attığı üç adımın sonunda nihayet hatırladı. O sabah da bu adamı görmüştü, Monnot Kafe’de oturmuştu ve Max İtalyan casuslarla konuşurken o da ayakkabılarını parlatıyordu.

“Bir sorun var,” dedi hemen Mecha Inzunza.

Bir süredir San Francesco’nun yakınlarında ve Hotel Imperial Tramontano’nun avlularının oralarda gezinerek boş sohbetler ediyorlardı. Öğleden sonraydı ve sol taraflarındaki Mariana Grande’nin uçurumlarına puslu bir güneş ışığı geliyor, körfezin üzerine altın renkli bir parıltı düşüyordu.

“Ciddi bir mesele,” diye ekledi bir an sonra.

Sigarasının geri kalanını da içti ve kalan kuru demir tırabzarlarda söndürerek boş bir yere attı. Kadının ses tonuna ve tutumu-

na şaşırın Max onu profilden inceledi. Kadın gözlerini kısmış, dik dik suya bakıyordu.

“Sokolov’un o hamlesi,” dedi nihayet.

Max hâlâ onu izliyordu, kafası karıştı. Ne demek istediğini anlamamıştı. Çünkü ertelenen oyun berabere bitmişti. Her oyuncu yarım puan almıştı. Bu konu hakkında tüm bildiği bu kadardı.

“Aşağılık herifler,” diye mırıldandı Mecha.

Max’ın kafa karışıklığı şaşırtmasına neden oldu. Ses tonu biraz öfkeli olmakla beraber, küçümseyiciydi. Onu daha önce böyle görmemişti. Tabii bu muhtemelen tam olarak doğru değildi. Durup dururken birlikte oldukları uzak geçmişten gelen sesleri duyar gibi oldu. Max bunu daha önce görmüştü. Başka bir dünyada ve başka bir hayatta. O soğuk ve kibar küçümseme.

“Hamlenin ne olduğunu biliyordu.”

“Kim?”

Elleri hırkasının cebindeyken cevap ortadaymış gibi omuz silkti.

“Rus. Jorge’nin hangi hamleyi yapacağını biliyordu.” Ağzından çıkanları algılaması biraz zaman aldı.

“Yani bana diyorsun ki...”

“Sokolov buna önceden hazırlanmıştı. Üstelik ilk defa olmuyor.”

Uzun bir sessizlik oldu. Şaşırmıştı.

“O dünya şampiyonu.” Max hayal gücünü zorlayarak bunu sindirmeye çalıştı. “Böyle şeylerin olması normal.”

Kadın körfeze bakmayı bıraktı ve konuşmadan Max’a döndü. Böyle şeylerin yaşanmasında veya bu şekilde yapılmasında normal bir şey yok, diyordu bakışları.

“Bunu bana neden anlatıyorsun?” diye sordu Max.

“Neden mi özellikle sana anlatıyorum?”

“Evet.”

Kadın başını düşünceli bir şekilde eğdi.

“Çünkü sana ihtiyacım olabilir.”

Şimdi şaşırان Max’tı, bir elini uçurum kenarındaki tırabza-na yaslamıştı. Hareketlerinde aniden beklenmedik ve neredeyse tehlikeli bir vertigo nöbeti yaşayacağını anlamış gibi tereddütlü bir hal vardı. Doktor Hugentobler’in şoförünün Sorrento’daki sahte sosyal hayatı konusunda planları vardı ve buna Mecha Inzunza’nın ona ihtiyacı olması dahil değildi, tam aksine.

“Niçin?”

“Her şeyin zamanı vardır.”

Max düşüncelerini toparlamaya çalıştı. Hâlâ bilmediği bir konu hakkında nasıl hareket edeceğini hesaplamak için.

“Merak ediyorum...”

Mecha onu sakince böldü.

“Bir süredir neler yapma kabiliyetine sahip olduğunu düşünüyordum.”

Bunu yumuşak bir ses tonuyla söyledi, sanki cevap vermesini kibarca bekliyormuş gibi bakmayı sürdürüyordu. Öyle ima etti.

“Neyle ilgili?”

“Son zamanlarda benimle...”

Zar zor bir jestle umursamadan karşı çıktı. Bu artık yaralandığını pek az gösteren, harika zamanların Max’ıydı. İtibarıyla ilgili her türlü şüpheyi aşmıştı.

“Gayet iyi biliyorsun...”

“Ah, hayır. Bilmiyorum.”

Kadın tırabzanlardan uzaklaştı ve San Francisco'ya doğru giden palmiyelerin altında yürüdü. Kısa bir süre hareketsiz kaldıktan sonra neredeyse teatral bir şekilde, Max peşinden gitti ve adımlarını sitemkâr halde sessizce onunkilere uydurdu.

“Gerçekten bilmiyorum,” diye tekrarladı Mecha düşünceli bir şekilde.

“Ama onu demiyorum... Beni endişelendiren şey bu değil.”

Max'ın merakı asil sitemkâr duruşunu bozdu. Kibarca ve iyi niyetle bir kolunu uzatarak arkadaşını birbirlerinin fotoğraflarını çeken geveze İngiliz kadınların fotoğraf karesinde çıkmaması için yönlendirdi.

“Bu oğlunla ya da Ruslarla mı ilgili?”

Kadın hemen cevap vermedi. Manastıra giden küçük kemerin önünde, manastır cephesinin görüldüğü bir açıda durdu. Yürümeye devam edip etmemek veya birazdan söyleyeceklerini söyleyip söylememek konusunda tereddütlü görünüyordu:

“Ona bilgi veren biri var. İçerde. Jorge'nin oyunlara nasıl hazırladığını bilen biri sızdırdı.”

Max şaşkınlıkla gözlerini kırptı.

“Bir casus mu?”

“Evet.

“Burada Sorrento'da mı?”

“Ya nerede olacak?”

“Bu imkânsız. Çünkü sadece Karapetian, Irina ve sen... Bilmediğim başka biri var mı?”

Kadın sertçe başını salladı.

“Kimse yok. Sadece biz.”

Kadın kemerin altından yürüdü, Max da onu takip etti. Karanlık koridoru geçtikten sonra bahçedeki ağaçları çevreleyen sütunlar ve taş savaş başlıkları arasında ıssız manastırın yeşilimsi ışığına çıktılar. Mühürlü bir hamle vardı, diye açıkladı Meca ha sesini alçaltarak. Oğlu zarfa koyup oyun ertelendikten sonra karşılaşma hakeminin ellerine teslim etmişti. Bütün gecesini ve ertesi gününü hamlenin üzerinden geçerek ve Sokolov'un mümkün olan her türlü karşılığını inceleyerek geçirmişti. Jorge, Irina ve Karapetian sistematik bir şekilde her biri için karşı bir hareket hazırlayarak bütün varyantları incelemişti. Satranç tahtasını inceledikten sonra (en fazla yirmi dakika sürdü), Sokolov'un piyona karşı fili oynatacağı konusunda hemfikir oldular. Böylece Jorge'nin atla ve vezirle tuzak kurma fırsatı olacak, Sokolov'un ise tek kaçış yolu fili tehlikeye atmak olacaktı, tam da Keller'in kamikaze oyun stiline ve hayal gücüne uygun ama muhafazakâr rakibininkine ters bir hamle. Ancak, hakem gizli hamleyi açıp oynadığında, Sokolov tahmin edildiği gibi filiyle doğrudan piyonu yiyerek tuzığa düştü. Buna karşılık Keller de planladığı gibi atını ve vezirini oynayarak tuzak kurdu. Keller, Irina ve Karapetian'ın bütün gece uğraşarak bulduğu hamleyi Sokolov sonrasında kılını bile kıpırdatmadan yalnız sekiz dakikalık bir analizle, fille mümkün olan en riskli varyantı yaptı. Tam olarak yapmaya yeltenmeyeceğini düşündükleri hamle.

“Bu tesadüf olamaz mı?”

“Satrançta tesadüf yoktur. Yalnız doğru ve yanlış hamleler vardır.”

“Yani Sokolov'un, oğlunun yapmayı planladığı hamleyi ve ona nasıl karşılık vereceğini bildiğini mi söylüyorsun?”

“Evet. Jorge'ninki ayrıntılı şekilde araştırılmış ve zekice bir hamleydi. En mantıklı hamle değildi. Bunu sekiz dakikada çözmek imkânsızdı.”

“Peki onunla bağlantılı başka insanlar olamaz mı, mesela otel çalışanları falan? Veya gizli mikrofonlar?”

“Hayır. Kontrol ettim. Bu içerden yapılan bir şey.”

“Ulu Tanrım. Bu gerçekten olabilir mi? Karapetian ya da o kız mı?”

Mecha küçük avludaki ağaçlara bakıp düşünürken sessiz kaldı.

“İnanılmaz,” diye yorum yaptı Max.

Kadın yüzünü hayretle çevirdi, şaşkınlık ve küçümsemeyle karışık bir ifadeyle ona baktı.

“Neden inanılmaz olsun ki? Her zamanki ihanetlerle dolu hayat işte.” Yüzü hemen düşmüş gibi göründü. “Hele ki sen buna kesinlikle şaşırmamalısın.”

Max bu tuzığa düşmemeye karar verdi.

“Bence Karapetian yaptı.”

“Aynı ihtimaller Irina için de geçerli.”

“Ciddi misin?”

Kadın cevap olarak karmaşık şeyler ima eden soğuk, gönülsüz bir gülümseme yaptı.

“Jorge’nin hocası ya da kız arkadaşı ona neden ihanet etsin ki?” diye sordu Max.

Mecha bariz olan bir şeyi anlatmak istemiyormuşçasına yorgun bir jest yaptı. Sonra da nötr bir ses tonuyla çeşitli olasılıkları saydı; kişisel sebepler, siyaset, para. Ama biraz sonra ihanetin nedeninin hiçbir önemi olmadığını ekledi. Bunu bulmak için yeterince zaman olacaktı. Acil olan şey oğlunu bundan korumaktı. Sorrento’daki karşılaşma yarılanmak üzereydi ve altıncı oyun yarın olacaktı.

“Bütün bunlar yaşanırken dünya şampiyonu unvanı kapıda bekliyor. Hasarı sen düşün. Verdiği zararı.”

Fotoğraf çekilen iki İngiliz kadın içeri girdi. Mecha ve Max manastırda onlardan uzaklaşarak yürüdüler.

“Eğer şüphelenmemiş olsaydık,” diye ekledi “Dublin’e bir düşmanla gidecektik.”

“Bana neden güveniyorsun?”

“Sana söyledim,” tekrar soğuk bir şekilde gülümsedi.

“Sana ihtiyacım olabilir.”

“Nedenini anlamıyorum. Satrancı hiç...”

“Bu sadece satranç değil. Ayrıca her şeyin bir zamanı olduğunu söyledim.”

Tekrar durdular. Kadın arkasındaki bir sütuna yaslandı ve Max geçmişin büyüünün onu sardığını hissetti. Yıllar geçmesine rağmen Mecha Inzunza eski güzelliğinin izini taşımaya devam ediyordu. Otuz yıl önceki kadar güzel değildi ama uyumlu ve zarif hareketleriyle ona hâlâ dingin bir ceylanı anımsatıyordu. Max bunu hatırlayarak hafif hüzünlü bir şekilde gülümsedi. Dikkatle onu gözlemleyince, karşısında duran kadının hatlarını, hatırladığı mucizevi kişiyle birleştirdi. Artık uzak geçmişte kalsa da sofistike yüksek sosyeteden gönüllü bir suç ortağına, uysal bir hizmetçiye ve muhteşem bir sahne insanına dönüşen ender kadınlardan biriydi. Tüm bu eski güzelliğinin büyüü zamanın ve yaşın soldurduğu, cilt lekelerinin ve izlerinin olduğu cildinde şaşkın gözlerinin önünde neredeyse bir kez daha çiçek açtı.

“Mecha...”

“Sus. Yapma.”

Max bir süre sessiz kaldı. Aynı şeyi düşünmediklerini hissetti. Ya da en azından bana öyle geldi.

“İrina ya da Karapetian ile ne yapacaksın?”

“Oğlum geceyi düşünerek geçirdi ve bu sabah meseleyi birlikte tartıştık... Hileli bir oyun.”

“Hileli mi?”

İngiliz kadınlar avlu tarafından geçerken onlara yaklaştığından, Mecha sesini alçaltarak konuştu. Bu bir hamleyi ya da bir takım hamleleri planlamak ve diğer oyuncunun buna karşı yaptığı hamleyi kontrol etmekle ilgiliydi. Sokolov’un yaptığı karşı hamleye göre, analistlerinden birinin onu önceden uyardığı tespit edilebilirdi.

“Bu kesin mi?”

“Tam olarak değil. Rus kafası karışmış, zorlanmış gibi görünerek bildiğini saklayabilir. Hatta sorunu kendi başına bile çözebilir. Ama bu bize ipucu verecektir. Sokolov’un kendine bu kadar güvenmesi bizim yararımıza olabilir. Jorge’ye bakarken ne kadar küçümseyici olduğunu fark ettin mi?”

Oğlum genç olduğundan ve cüretkâr davrandığından onu rahatsız ediyor. Bu dünya şampiyonunun zayıf noktalarından biri olabilir. Güvende olduğunu sanıyor. Artık nedenini anlamaya başlıyorum.”

“Kimi deneyeceksin? Irina mı Karapetian mı?”

“İkisini de. Jorge teoride iki yeni inovasyon buldu. Aynı pozisyon için iki yeni fikir, çok karmaşık ve daha önce hiçbir usta tarafından oynanmadı.

Her ikisi de Sokolov’un en sevdiği açılış hamlesine karşılık geliyor ve Jorge tuzak kurarken onları kullanmayı planlıyor... Fikirlerinden birini Karapetian’ın, diğerini de Irina’nın analiz etmesini isteyecek. İkisinin aynı şekilde çalıştığına inanmaları için ve birbirlerinin düşüncesinden etkilenmemeleri mazeretleriyle, aralarında bunu konuşmaları yasak olacak.”

“Sonra ya birini ya diğeri mi oynayacak diyorsun? Haini bulmak için?”

“Bundan daha karmaşık ama kısaca böyle... Ve evet. Sokolov’un karşı hamlesine göre, Jorge onun kendi kafasındaki iki hamleden hangisine hazırlanmış olduğunu bilecek.”

“Irina’nın ne yaptığından şüphelenmeyeceğinden çok emin-sin... Yastığı paylaşmak sırları paylaşmaktır.”

“Tecrübe mi konuşuyor?”

“Sağduyudan bahsediyorum. Erkekler ve kadınlar arasındaki.”

“Jorge’yi tanımıyorsun, diye cevap verdi kadın zorla gülümseyerek. “Söz konusu satranç olduğunda ağzının ne kadar sıkı olduğunu da bilmiyorsun. Her şeye ve herkese karşı güvensizliğini de. Kız arkadaşından tut, öğretmenine kadar. Annesine bile. Ve normal zamanlardan bahsediyorum. Bir de bugünlerde endişeliyken nasıl olduğunu sen düşün.”

“İnanılmaz.”

“Hayır. Bu sadece satranç.”

Nihayet anlayan Max, sakın bir şekilde ihtimalleri düşündü: Karapetian ve kız, bir yastıkta dürüstçe konuşulan sırlar, tuzaklar ve ihanetler. Hayat dersleri.

“Hâlâ bunları bana niçin anlattığını bilmiyorum. Bana niye güveniyorsun? Otuz yıldır birbirimizi görmedik... Artık beni çok az tanıyorsun.”

Kadın sütundan uzaklaştı, yüzünü Max’ın yüzüne yaklaştırdı. Ona fısıldadığında neredeyse birbirlerine değiyorlardı ve yıllar geçmesine rağmen zamanın ve yaşlılığın izlerinde, Max Mecha’nın bedenine yakınlaşınca geçmişin duyumunu hissederek bir an eskisi gibi heyecanla ürperdi.

“İrina ve Karapetian için tek planladığımız oyun o hileli hamle değil... Olur da gerekirse, belirli bir mizah anlayışına sahip bir analistin *Inzunza savunması* ya da... *Max varyantı* diye isimlendireceği bir hamle daha var. Ve bu hamleyi, hayatım, sen yapacaksın.”

“Neden?”

“Nedenini biliyorsun... Ya da belki de o kadar aptalsın ki. Gerçekten bilmiyorsun.”

VII

Hırsızlar ve Casuslar Üzerine

Angeles Körfezi derin mavi tonunu korumayı sürdürüyordu. Nice kalesinin altındaki yüksek kayalar o bölgede ancak suyu dalgalandırabilen mistrale karşı sahili koruyordu. Rauba-Capeu'daki korkuluk duvarına yaslanan Max, bakışlarını limandan uzaklaşan bir geminin beyaz yelkenlerinden çekti ve yanında duran, ceketini iliklememiş, kravatı gevşek, elleri kırıksıklıklarla dolu pantolonunun ceplerinde ve şapkasını arkaya atmış Mauro Barbaresco'ya çevirdi. İtalyan'ın yüzünün berber usturasına ve sabuna ihtiyacı vardı, gözlerinin altında yorgunluk halkaları görünüyordu.

“Üç mektup var,” dedi. “Ferriol onları kız kardeşinin villasındaki çalışma odasının kasasında bir dosyada saklıyor... Orada doğal olarak bir sürü belge olacaktır. Ama biz yalnız bunlarla ilgileniyoruz.”

Max diğer adama baktı. Domenico Tignanello'nun görünüşü, arkadaşından daha iyi değildi. Birkaç adım ötede Fransız plakalı siyah, eski bir Fiat 514'ün kapısına yorgun bir halde yaslanıyordu ve Büyük Savaş'ın ölümleri için yapılmış anıta ve pis çamurluğa kederli bir şekilde bakıyordu. İkisi de uykusuz bir

gece geçirmiş gibi görünüyordu. Max onların uyanık kalıp ufak çapta casuslar olarak birilerinin peşine düşerek (muhtemelen onun) azıcık maaş kazandıklarını ya da gece boyunca yakındaki sınırdan sürerek, yolun yanında dizili ağaçlarla arası beyaz boyayla çizilmiş asfaltın eğimli koyu şeridinde farların ışığında arka arkaya sigara içtiğini hayal etti.

“Yanlış mektupları alma,” diye devam etti Barbaresco. Sadece bu üçü, başka bir şey yok. Onları almadan önce emin olup dosyayı da yerine bırakmalısınız... Tomás Ferriol’un kaybettiğinin farkına geç varması daha iyi.”

“Net bir tanımlamaya ihtiyacım var.”

“Resmi mühür taşıdıklarından onları bulmanız kolay olacaktır. Ona İspanya’daki askeri ayaklanmadan birkaç gün sonra, geçen yıl 20 Temmuz ve 14 Ağustos arasında verildi.” İtalyan bir an durakladı, başka bir şey eklemenin uygun olup olmadığını düşündü. “Kont Ciano tarafından imzalandılar.”

Max bastonunu kayıtsızlıkla kolunun altına yerleştirdi, cebinden tabakasını çıkardı, sigaranın bir ucuna hafifçe vurdu ve yakmadan ağzına koydu. Dünyanın bütün geri kalanı gibi, o da Kont Galeazzo Ciano’nun kim olduğunu biliyordu. İsmi gazete manşetlerindeydi, sık sık resimli dergilerde ve haber bültenlerinde fotoğrafı çıkıyordu; esmer, yakışıklı, çok şık, her zaman ya üniforma ya da görgü kurallarına uygun giyinen, Diktatör’ün damadı (Mussolini’nin kızıyla evliydi) faşist İtalya’nın dışişleri bakanıydı.

“Bununla ilgili daha fazla şey bilmek yardımcı olacaktır. Mektuplarda ne yazıyor?”

“Bilmeniz gereken çok da bir şey yok. İspanya’daki ilk askeri operasyonlara ve hükümetimin General Mola ve Franco’nun vatansever ayaklanmasına duyduğu gizli sempatiye dair giz-

li tebliğler... Ne sizi ne de bizi ilgilendiren nedenlerden ötürü, mektuplar geri alınmalı.”

Max pürdikkat dinledi.

“Mektuplar neden orada?”

“Tomás Ferriol geçen yıl temmuzdaki ayaklanmanın olduğu dönem Nice’teydi. O günlerde Villa Boron’da kaldı ve Lizbon, Biarritz ve Roma arasında çok kez seyahat ederken ona özel bir uçak kiralayarak Marsilya Havalimanı’nı kullandı. Gizli postalarının buradan geçmesi gayet olağan bir durum.”

“O zaman bunlar uzlaşmacı mektuplar olmalı, sanıyorum... O ve başkaları için.”

Barbaresco sabırsız bir şekilde bir elini tıraşsız yanaklarına uzattı.

“Size sanmanız için para vermiyoruz, Bay Costa. İşinizi yapmanıza yardım edecek herhangi bir teknik bilgi dışında, bu mektupların içerikleri sizi ilgilendirmez. Bizi de ilgilendirmez. Sadece onları almak için becerilerinizi kullanın.”

Bu son sözleri söylerken arabasından inmiş ve gelişigüzel şekilde onlara doğru yaklaşan arkadaşına işaret yaptı. Arabanın torpido gözünden bir zarf çıkardı ve melankolik gözleriyle Max’ı güvensizlikle inceledi.

“Bizden istediğiniz bilgiler burada,” dedi Barbaresco. “İçinde evin ve bahçenin bir planı var. Kasa ana ofiste dolaba gömülü bir Schützling.”

“Hangi yılda yapıldı?”

“Otuzda.”

Max zarfı ellerinde tuttu. Kapalıydı. Açmadan ceketinin iç cebine sakladı.

“Evde kaç kişi çalışıyor?”

Tignanello dudaklarını aralamadan parmaklarını açtığı bir elini kaldırdı.

“Beş,” dedi Barbaresco, “hizmetçi, kapıcı, şoför, bahçıvan ve aşçı. Evde sadece ilk üç saydığım yaşıyor. Odaları üst katta. Girişteki küçük kulübede de güvenlik var.”

“Köpek var mı?”

“Hayır. Ferriol’un kız kardeşi onlardan nefret eder.”

Max, bir Schützling’i açmak için ne kadar süreye ihtiyacı olduğunu hesapladı. Eski meslektaşı Enrico Fossataro’nun öğrettikleri sayesinde, eski salon dansçısı daha önce Fichet ve Rudi Meyer gibi iki tane güvenli kasayı ve hesaba katmadığı başka yarım düzine sıradan kilite sahip kasayı açmıştı. Schützlingler İsviçre yapımı, eski tarz mekanîğe sahip kasalardı. En iyi koşullarda ve doğru tekniği kullandığında hata yapmazsa, bir saatten fazla zaman almazdı. Yine de mesele zaman değil, daha ziyade kasaya nasıl ulaşacağı ve belgeleri nasıl elde edeceğiydi. Sakin ve rahatsız edilmeden çalışabilmektir. Stres olmadan.

“Fossataro’ya ihtiyacım olacak.”

“Neden?”

“Anahtarlar için. Kasa sayaçlı. Ona tam takım çocuk aletlerine ihtiyacım olduğunu söyleyin.”

“Neye?”

“O bilir. Ayrıca önden daha fazla avans almam gerek. Masraflarım gitgide artıyor.”

Barbaresco sanki son lafları duymamış gibi sessiz kaldı. Tekrar Fiat’a yaslanan ve bir kez daha Büyük Savaş’ta ölenlerin anıtına bakan arkadaşına baktı, kayadan yapılmış duvardaki kemerli bir niş içine yerleştirilmiş muazzam bir beyaz urna ve altında *La ville de Nice à ses fils morts pour la France** yazılıydı.

* (Fr.) Fransa için ölen Nice şehrinin oğullarına. (ç.n.)

“Domenico’ya hüzünlü anılarını hatırlatıyor,” diye yorum yaptı Barbaresco. “Caporetto’da iki erkek kardeşini kaybetti.”

Şapkasını çıkarmıştı ve yorgun bir hareketle kel kafasına bir elini koydu. Artık Max’a bakıyordu.

“Hiç askere gittiniz mi?”

“Gitmedim.”

Gözünü bile kırpmadı. İtalyan adam, sanki Max’ın verdiği cevabın doğruluğunu anlamasına yardım edecekmiş gibi şapkasını çevirirken onu inceledi. Belki de askerlik yapmanın insanın karakterinde kalıcı bir iz bıraktığını düşündü Max. Rahiplik gibi. Ya da fahişelik.

“Ben gittim,” dedi Barbaresco bir süre sonra. “Isonzo’daydım. Avusturyalılara karşı savaştım.”

“İnanılmaz.”

Diğeri ona bir daha sorgular gibi ve şüpheyile baktı.

“O savaşta Fransızlarla müttefiktik,” dedi biraz süren sessizlikten sonra.

“Bir dahaki sefere böyle olmayacak.”

Max kaşlarını gerekli miktarda samimiyetle kaldırdı.

“Bir dahaki sefere de mi olacak?”

“Hiç kuşkunuz olmasın. Bütün o İngiliz kibri, Fransız aptallığıyla birleşince... Yahudiler ve komünistler de gizlice komplo kuruyorlar. Ne dediğimi anlıyor musunuz? Bunun sonucu iyi olamaz.”

“Elbette. Yahudiler ve komünistler. Neyse ki Almanya’da Hitler var. Mussolini’nizi de unutmayalım.”

“Hiç kuşkunuz olmasın. Faşist İtalya...”

Max'ın sakın onayından şüphelenir gibi aniden durdu. Eski limanın girişine ve iskelenin sonunda duran deniz fenerine baktı sonra bakışlarını pembe ve beyaz villalarla süslenmiş yeşil tepelerin altındaki Rauba-Capeu boyunca uzanan sahile ve şehre çevirdi.

“Bu şehir yeniden bizim olacak,” diyerek gözlerini üzüntüyle kıstı. “Günün birinde.”

“Buna hiçbir itirazım yok. Ama size daha fazla paraya ihtiyacım olduğunu hatırlatıyorum.”

Bir daha sessizlik oldu. İtalyan açıkça çaba sarf etmeden, yavaşça vatansever hayallerinden uyanıp kendine geldi.

“Ne kadar?”

“On bin frank daha. Fransız da olur sizin para biriminden de, bu şehir çok pahalı.”

Diğeri baştan savarcasına bir hareket yaptı.

“Durumlara göre bakarız... Susana Ferriol'le tanışmış mıydınız? Ona yaklaşmanın bir yolunu buldunuz mu?”

Elleriyle kalkan yapan Max, bir süredir parmakları arasında tuttuğu sigarayı yaktı.

“Yarın akşam yemeğine davet edildim.” Barbaresco aniden takdir edercesine ona baktı.

İçtenlikle.

“Bunu nasıl başardınız?”

“Önemli değil.” Rüzgârın hemen dağıttığı bir duman üfledi. “Oradayken, araziyi ölçüp biçtiğimde size söyleyeceğim.”

İtalyan zorla gülümsedi, başını eğerek Max'ın tertemiz preslenmiş, özel yapım takım elbisesine, Charvet gömleği ve kravatına ve Viyana'dan alınmış parlak deri Scheer ayakkabılarına

baktı. Max onun bakışlarında aynı anda hem saygı hem de kıskançlık gördü.

“Öyleyse, bize bilgi vermek ya da harekete geçmek için çok gecikmeyin. Zaman herkes için daralıyor, Bay Costa. Bu bizim zararımıza.” Şapkasını kafasına taktı ve arkadaşının olduğu tarafa doğru başıyla bir hareket yaptı. “Bu Domenico ve benim için de geçerli. Ayrıca sizin için de öyle.”

“Ruslar Sorrento’da bir ödülünden çok daha fazlası için oynuyor,” diye fikrini belirtti Lambertucci. “Soğuk savaş, nükleer bombalar yetmiyormuş gibi bir de satranç... Çorbalarına bunu da eklemeleri normal tabii.”

Mutfaktaki radyodan nemli renkli plastik perdenin boğduğu sesiyle, Patty Pravo’nun *Ragazzo triste* şarkısını söylediği duyuluyordu. Sokak kapısına yakın masalardan birinde, *capitano* Tedesco karamsar halde (öğleden sonra iki maç kaybetmişti) tahtadaki taşları topladığı sırada mekân sahibi üç bardağa kırmızı şaraplı bir içecek doldurdu.

“Kremlin halkı,” diye devam etti Lambertucci, masaya bardakları koyarken “büyük ustalarının Batılı ustalardan daha iyi olduğunu göstermek istiyor. Sovyetler Birliği üstünlüğünü kanıtlayınca da nihayetinde siyasi hatta gerekirse askeri zaferleri de bununla beraber gelecek.”

“Haklılar mı?” Max sordu. “Ruslar satrançta daha mı iyi?”

Gömlek kolları, yakası açık ve ceket sandalyesinin arkasında asılı olan Max, söylenenleri dikkatle dinliyordu. Lambertucci Ruslara saygısından takdir edercesine bir mimik yaptı.

“Övünmek için nedenleri yok. Uluslararası Federasyon’a rüşvet verdiler, dolayısıyla onların elinde... Şu anda yalnızca Jorge Keller ve Bobby Fischer ciddi bir tehdit oluşturuyorlar.”

“Ama sonunda başaracaklar,” diye fikrini söyledi taşların olduğu kutuyu kapatıp şarabını yudumlayan *capitano*. “Bu alışılmadık gençler, oyuna yeni bir boyut getirdiler. Satranç daha yaratıcı bir hal aldı. Yaşlı dinozorları alıştıkları planlı ortamlarından çıkardılar ve bilmedikleri yerlere gitmeye zorladılar.”

“Her durumda,” diye belirtti Lambertucci “şu an üstünlük onlarda. Letonyalı Tal, bir sene sonra Ermeni Petrossian’a karşı kaybeden Botvinnik tarafından yenilgiye uğratıldı. Hepsi Rus. Ya da daha doğrusu Sovyet. Üstelik Sokolov şu an dünya şampiyonu; Ruslar, yine Ruslar ve ardı ardına gelen başka Ruslar. Moskova’da işlerin değişmesini istemiyorlar.”

Max bardağı dudaklarına götürdü ve dışarı baktı. Sazlıkların altındaki Lambertucci’nin eşi sezon geçtiği için öğleden sonra o saatte gelme ihtimali düşük olan müşterileri beklerken ekose desenli masa örtülerini seriyor ve boş şarap şişelerine mum yerleştiriyordu.

“O zaman,” Max dikkatle cüret etti, “bu durumlarda espiyonaj normal olmalı...”

Lambertucci ön koluna konan bir sineği kovdu ve eski Habeş dövmesini ovaladı.

“Çok normal,” diye onayladı. “Her bir yarışma, casus filmlerindeki gibi karmaşık komplolarla doludur... Oyuncular da büyük baskı altındadır. Seçkin bir Sovyet oyuncu ya şampiyon olup ayrıcalıklı bir yaşam tarzının keyfini sürer ya da kaybeder ve ondan bunun acısını çıkarabilirler. KGB’nin hiç acıması yok.”

“Streltsov’u hatırla,” dedi Tedesco. “Futbolcu olan.”

Şarap dolu sürahi masada bir tur daha elden ele gezerken *capitano* ve Lambertucci Streltsov meselesi hakkında yorum yaptılar: Dünya futbolunun en iyi oyuncularından biriymi, Pelé’yle

yarışırdı, kuralları çiğnediği için arada kaynamıştı, sebebi ise KGB'nin resmi takımı olan Dinamo Moskova için kendi takımı Torpedo'dan ayrılmayı reddetmesiydi. Sonra başka bir bahaneyle yargı sürecini başlatmışlar ve onu Sibiry'a'daki bir çalışma kampına yollamışlardı. Beş yıl sonra döndüğündeyse spor kariyeri sona ermişti.

“Onların yöntemi böyle,” diye hükme vardı Lambertucci. “Sokolov için de durum böyle olacaktır. Satranç tahtasının önünde sakın bir tip gibi görünse de içerde ne fırtınalar kopuyordur. Bütün o analist ve danışman ekibiyle, Kruşçev'in korumaları ve telefonları onu cesaretlendirip proletarya cennetinin gözlerinin onun üzerinde olduğunu söylemesi falan...”

Tedesco onunla hemfikir olduğunu gösterdi.

“Gerçek Sovyet mucizesi,” diye fikrini söyledi “bütün bunlara rağmen satrancı iyi oynayabilen biridir. İşine konsantre olabilmelidir.”

“Buna hile de dahil mi?” Max ihtiyatla merakını gösterdi. Diğer ağzının kenarıyla gülümsedi, tek gözünü kıstı.

“Kesinlikle dahil. Hem basit hem de karmaşık olanlar.”

Sonra bir şeyler daha anlattı. Önceki dünya şampiyonasında Sokolov Manila'da Cohen'e karşı oynadığında, Sovyet büyükelçiliğinden bir yetkili en önde oturmuş, İsrailli oyuncuyu rahatsız etmek için flaşlı fotoğraflar çekmişti. Ayrıca Varna Olimpiyatı'nda Rusların karşı takımın rakiplerinin dikkatini zihinsel olarak dağıtması için halk içine bir parapsikolog yerleştirdiği söylentileri de dönüyordu. Bir de Sokolov unvanını Yugoslav Monfiloviç'e karşı savunduğu karşılaşmada danışmanlarının talimatları ona maç sırasında yediği yoğurtlar aracılığıyla ilettiği iddiası vardı.

“Ama en iyi hikâye,” diye bağıladı “Reykjavik Turnuvası sırasında Sovyetler Birliği’nden kaçan Bobkov isimli oyuncununki. Kaldığı otelin çamaşırhanesinde iç çamaşırını bel soğukluğu hastalığına yol açan bakteriyle enfekte ettiler.”

Konuya girmenin şimdi tam zamanı olduğuna karar verdi Max.

“Peki,” dedi her zamanki doğallığıyla “ya rakibin analistlerinden biri casussa?”

“Analistler mi?” Lambertucci ona merakla baktı. “Vay canına Max... Seni işin tekniğine girmiş gördüm.”

“Son zamanlarda bir şeyler okudum.”

Bazen olabiliyor, diyerek onayladı diğerleri. Petrosian unvanını Sokolov’a kaybetmeden kısa bir süre önce onunla oynayan Norveçli Aronsen’in yardımcılarının birinin Sokolov’a çalıştığı dillere düşmüştü. Byrne isimli analist İngilizdi ve maç başına iki bin ruble vermeleri karşılığında bazı Rus bahis şirketlerine bilgi sızdığını itiraf etmişti. Daha sonra aslında bilgilerin KG-B’ye ve buradan da Petrosian’in asistanlarından birine iletiildiği ortaya çıkmıştı.

“Buradaki karşılaşmada da böyle bir şey olabilir mi?”

“Sorrento’da ve dünya şampiyonu unvanı konusunda risk altında oldukları için,” dedi Tedesco “her şeyin olması mümkün... Satranç her zaman bir tahtada oynanmaz.”

Lambertucci’nin eşi bir süpürge ve faraşla geldi ve restorantı havalandırıp masaların arasını süpürdüğü sırada onları sokağa çıkardı. Böyle olunca şaraplarını bitirdiler ve dışarı çıktılar. Masaların ve kulübenin ötesinde Doktor Hugentobler’in Silver Cloud’unun kiraz kırmızısı rengindeki gümüş kaplamalı meleş göründü.

“Patronun hâlâ seyahatte mi?” Lambertucci arabaya hayran kalarak sordu.

“Şimdilik.”

“Çalışma sistemini kıskandım. Sen ne düşünüyorsun *capitano*? Bir süre çalış sonra da bir süre patronun dönene kadar kendi başına tatil yap.”

Yeni gelen bir balıkçı teknesinin etrafına üşüşüp ne yakaladıklarını görmek isteyen kalabalığın olduğu limana giden iskele boyunca üçü birlikte yürüdükleri sırada güldüler.

“Keller ve Sokolov’la ilgili bu kadar özel olan ne?” Lambertucci sordu. “Eskiden satrançla ilgilenmezdin, Max.”

“Campanella Ödülü beni meraklandırıyor.” Lambertucci Tedesco’ya göz kırptı.

“Campanella bir de geçen gece akşam yemeğine getirdiğin hanımefendi.”

“Kahya gibi görünmüyordu,” diye sohbete katıldı diğeri.

Max kurnazca sıritan *capitano*’ya baktı. Sonra yeniden Lambertucci’ye doğru döndü.

“Ona anlattın mı?”

“Tabii ki. Ya kime anlatacağım? Ayrıca, seni daha önce o akşam yemeğindeki kadar şık görmemiştim. Ben de seni tanıımıyormuş gibi yapıyorum... Tanrı bilir ne dolaplar çeviriyorsun!”

“Kulak misafiri olma konusunda elinden geleni yaptın.”

“Bu yaşta seni böyle yakışıklı görünce gülmemek için kendimi tutamadım... Bana havalara girmiş bir Aristokrat gibi davranan Vittorio De Sica’yı anımsattın.”

Balıkçı teknesinin yanında, iskelede durmaya devam ediyorlardı. Mürettebat kasaları boşaltırken, rıhtıma yığılmış ağların

ve filelerin arasından esen rüzgâr balık, tuz ve katran kokularını yayıyordu.

“İkiniz de yaşlı temizlikçiler gibisiniz... İki dedikoducu papağan.”

Lambertucci yüz­süz yüz­süz başını salladı.

“Giriş kısmını atla hadi, Max. Sadede gel.”

“O sadece... Yani eskiden. O eski bir tanıdık.” İki satranç oyuncusu birbirlerine bilir gibi baktı.

“Aynı zamanda Keller’in annesi,” diye çıkıştı Lambertucci. “Hiç öyle bakma, gazetelerde resimlerini görmüştük. Tanımak zor değildi.”

“Bunun satrançla hiçbir ilgisi yok. Oğluyla da... Dediğim gibi o eski bir dost.”

Max’ın son sözleri iki adamın kuşkuyla bakmasına sebep oldu.

“Eski bir dost,” diye yorum yaptı Lambertucci “bizi Rus satranç oyuncularını ve KGB hakkında yarım saat konuşturdu.”

“Öte yandan heyecan verici muhabbet,” dedi Tedesco. “Şikâyet etmiyorum.”

“Peki. Anlaşıldı... Hadi söyle gitsin.” Lambertucci de onu muzip bir şekilde onayladı.

“Nasıl istersen. Herkesin küçük sırları vardır ve bu seninle ilgili bir mesele. Ama sana biraz maliyeti olacak... Vittoria’da ki karşılaşmaları izlemek için bilet istiyoruz. Çok pahalılar, bu yüzden de gitmedik. Ama artık nüfuzun arttı, işler değişti.”

“Elimden geleni yapacağım.”

Diğeri parmakları arasında yanan sigarasından son bir nefes aldı. Sonra da onu suya attı.

“Yıllar acımasız. Çok güzel bir kadındı, değil mi? Ona bakmak bile bunu anlamaya yetti.”

“Evet, bu bariz.” Max yağlı suda yüzen izmarite baktı. “Çok güzeldi diyorlar.”

Akdeniz’e açılan geniş bir pencerenin ardından gün ortası güneşi Max’ın masasının ayağının altındaki ahşap zemini kocaman bir dikdörtgen şeklinde aydınlattı. Jetée-Promise’nin restoranında en sevdiği yerde buluştular. Sanki gözlemci teknesini kıyıdan birkaç metre öteye demirlemiş gibi Nice kıyısının, sahilin, Promenade des Anglais’in seyredilebileceği deniz yatağına istiflenerek kurulmuş Hotel Ruhl’un önünde, lüks bir binadardı. Masanın yanındaki pencere Angeles Körfezi’nin doğusuna yukarıdan bakıyor ve uzakta yükselen kalenin, liman girişinin ve yeşil kayalıklarla kıvrılan Villefranche yolu arasında Cape de Nice’in net bir manzarasını sunuyordu.

Adamı görmeden önce gölgesini gördü. Fark ettiği ilk şey İngiliz tütününü kokusuydu. Max pipodaki dumanın aroması ona ulaştığında ve yerdeki parlak dikdörtgenin içinde karanlık bir silüet belirlediğinde tabağına eğilmiş, salatasını bitiriyordu. Yukarı baktı ve kibar bir gülümsemeyle karşılaştı, yuvarlak kaplumbağa kabuğundan gözlükler takıyordu ve bir elinde piposunu tutarak (diğer elinde kırışık panama şapkası vardı) Max’ın önündeki masadaki boş sandalyeyi işaret ediyordu.

“İyi günler... Biraz burada oturabilir miyim?”

Mükemmel bir İspanyolcayla ettiği sıradışı rica, Max’ı şaşırttı. Yeni gelen adama baktı (davetsiz misafir demek daha doğru olurdu), hâlâ çatalı havadaydı ve bu münasebetsizliğe nasıl tepki vereceğini bilemedi.

“Elbette hayır,” diye cevapladı sonunda, toparlanarak. “Yani olmaz.”

Diğeri tereddütlü şekilde ayakta kaldı, sanki farklı bir cevap bekliyormuş gibiydi. Gülümsemeye devam etti ama artık yüz ifadesi daha hoşnutsuz ve düşünceliydi. Çok uzun görünmüyordu. Ayakta olsaydım, diye hesapladı Max, benden bir baş daha uzun olurdu. Özenli ve zararsız bir görünümü vardı, gözlükleri ve zayıf olduğundan üstünde şalvar gibi bol duran yelekli kah-verengi takımı ve papyonu göze çarpıyordu. Saç çizgisi, arkaya taranmış briyantınle parlayan siyah saçlarını mükemmel bir şekilde tam olarak ikiye ayırıyordu.

“Korkarım kötü başladım,” dedi yabancı gülümsemeyi bırakmadan. “Lütfen kabalığımı bağışlayın ve bana bir şans daha verin.”

Bunu da kendinden emin bir şekilde, yanıt bile beklemeden, birkaç adım uzaklaştıktan sonra yeniden yaklaşarak söylemişti. Max onun birdenbire zararsız görünmemeye başladığını düşündü. O kadar alıngan değildi.

“İyi günler, Bay Costa,” dedi sakince. “Benim adım Rafael Mostaza ve sizinle konuşmam gereken önemli bir konu var. Oturmama izin verseydiniz, daha rahat konuşabilirdik.”

Gülümseme aynıydı ancak şimdi gözlük camının yansımasından, neredeyse metalik bir parıltı gördü. Max çatalı tabakta bıraktı. Baştaki şaşırmasının ardından, dudaklarına bir peçete uzatırken hasır sandalyesine sırtını yasladı.

“Ortak çıkarlarımız var,” diye ısrar etti diğeri.

“İtalya’da ve burada Nice’te.”

Max, kapının yanındaki saksı bitkilerinin yanında, uzaktaki uzun beyaz önlükler giymiş olan garsonlara baktı. Restoranda başka hiç kimse yoktu.

“Oturun.”

“Teşekkürler.”

Yabancı adam sandalyeye oturduktan ve piponun haznesini pencere kenarına hafifçe vurarak içini boşalttıktan sonra Max onu ancak tanıyabildi. Son birkaç gün içinde bu adamı iki kez görmüştü. Monnot Kafe’de İtalyan casuslarla sohbet ederken ve Promenade’ın karşısındaki La Frégate’in terasında Barones Schwarzenberg ile görüşürken.

“Rica ederim, yemeğinize devam edin,” dedi diğeri, masaya yaklaşan garsonlardan birine başını istemeyerek sallarken. Sandalyesine yaslanan Max, belli etmediği bir huzursuzlukla onu inceledi.

“Siz kimsiniz?”

“Az önce söyledim ya. Rafael Mostaza, seyyar tacirim. İster-seniz bana Fito deyin... Genellikle böyle seslenirler.”

“Kimler?”

Diğeri heyecan verici bir sırda dahil olmuş gibi cevap vermeden göz kırptı. Max bu ismi hiç duymamıştı.

“Seyyar tacir, dediniz?”

“Aynen öyle.”

“Ne tür bir ticaret?”

Mostaza’nın gülümsemesi biraz daha genişledi, gülüşünü tıpkı papyonu kadar rahat taşıyor gibiydi; belirgin, içten ve belki biraz gevşek. Ama metalik yansıma sanki gözlük camı gözlerini soğutmuş gibi hâlâ gözlerindeydi.

“Bugünlerde her türlü ticaret birbiriyle bağlantılıdır, değil mi? Ama bunun önemi yok. Mesele şu, size bir hikâye anlatacağım... Yatırımcı Tomâs Ferriol hakkında bir hikâye.”

Max, mükemmel bir bordo şarabı dudaklarına götürürken sakın kalmaya devam etti. Tekrar dönüp beyaz masa örtüsünün üstündeki izinin tam üstüne geri bıraktı.

“Pardon... Kim demiştiniz?”

“Ah, hadi ama. Lütfen. İnanın bana. Sizi temin ederim bu ilgi çekici bir hikâye... Size anlatmama izin verir misiniz?”

Max bu sefer şarap kadehini tuttu ama kaldırmadı. Açık pencereye rağmen ani bir sıcaklık hissetti. Rahatsız edici.

“Beş dakikanız var.”

“Cimri olmayın... Dinledikten sonra daha fazlasını bilmek isteyeceksiniz.”

Mostaza fısıltı tonunda, yakmadığı piposunu arada ısırarak anlatmaya başladı. Tomàs Ferriol’un geçen yıl İspanya’daki askeri darbeyi destekleyen monarşi yanlısı bir gruba dahil olduğunu söyledi. Aslında ilk masrafları karşılayan ve isyancıları desteklemeye devam eden de oydu. Herkesin bildiği gibi, muazzam serveti onu isyancıların gayriresmi bankacısına dönüştürdü.

“İtiraf edin,” dedi piposunun sapıyla Max’ı işaret ederek, “hikâyem ilginizi çekmeye başladı.”

“Olabilir.”

“Size demiştim. Ben iyi hikâye anlatırım.”

Sonra hikâyesini anlatmaya devam etti. Ferriol’un cumhuriyet karşıtlığı sadece ideolojik anlamda değildi. Birçok kez cumhuriyetçi hükümetlerle anlaşmaya varmak için başarısız girişimlerde bulunmuştu. Ama ona güvenmediler ve haklıydılar. 1934’te onu neredeyse hapse attıran bir yasal soruşturma vardı ve bir sürü para vererek ve tesirini kullanarak ceza almaktan kurtuldu. O zamandan beri, siyasi konumu arkadaşlarıyla bir akşam yemeğindeyken söylediği birkaç kelimeyle özetlenebilir:

“Ya cumhuriyet, ya ben.” Bundan bir buçuk yıl sonra da yaptığı şey buydu, cumhuriyeti kaldırmak. Parasıyla geçen yıl temmuzdaki isyanı finanse ettiğini herkes biliyordu. San Juan de Luz’da komplocular tarafından gönderilen bir elçiyle yapılan bir toplantıdan sonra 18-19 Temmuz’da General Franco’yu Kanarya Adaları’ndan Fas’a uçuran uçağı da pilotunun masraflarını da Ferriol, Kleinwort bankasındaki bir hesapla kendi cebinden ödedi. Ve uçak havadayken açık denizde yirmi beş bin tonla devlete ait Campsa şirketinin beş Texaco tankeri, rotalarını değiştirip isyancıların kontrol altına aldığı bölgeye gitti. Telegramla iletilen talimatta şöyle diyordu: *Don’t worry about the payment*, yani ödeme konusunda endişelenmeyin. Tomás Ferriol ödemeyi yaptı ve o da çalışmaya devam etti. Finansör sadece isyancıların petrol ve yakıt masrafları için yaklaşık bir milyon dolar yatırım yaptı.

“Ama bütün konu petrolle ilgili değil,” diye ekledi Mostaza, Max bilgileri özümseyebilsin diye konuşmasına mola vererek. “Ferriol’un ayaklanmanın ilk günlerinde General Mola ile Pamplona’daki genel merkezde toplam altı yüz milyon peseta değerinde bir evrak listesi gösterdiği bir toplantı yaptığını biliyoruz... Bu ilginç bir detay, onun usulünde, yani ona ne para verdi ne de teklif etti. Ona sadece kefil olarak sağlam konumunu gösterdi. Her şeyi karşılamayı teklif etti... Buna Almanya’daki ve İtalya’daki ticari ve finansal irtibatlarını kullanmak da dahildi.”

Sustu, yakmadığı piposunu emdi ve bir garson boş tabağı almaya gelirken başka bir tanesi de ana yemek antrikot à la niçoise servis ettiği sırada, gözlerini Max’tan ayırmadı. Dikdörtgen şeklindeki güneş yerden biraz yükselmiş, masanın beyaz örtüsüne kadar gelmişti. Artık parlaklığı Mostaza’nın yüzünü aydınlatıyordu; çenesinin altında, boynunun solunda Max’ın daha önce fark etmediği çirkin bir yara görünüyordu.

“İsyancılar,” Mostaza ikisi yeniden yalnız kaldığında anlatmaya devam etti, “için de uçak gerekliydi. Askeri hava desteği, önce Faslı isyancı birlikleri yarımada taşımak sonra da bombalama eylemlerinde onları kullanmak için. İsyandan dört gün sonra General Franco, Fransa ve Portekiz’e Nazi askeri ataşesi aracılığıyla on tane Junker uçağı sipariş etti. Ferriol İtalya’da görevlendirildi.” Dirseklerini masaya yaslayarak masanın üzerine eğildi.

“Sonunda hepsine nasıl geldiğimizi gördünüz mü?”

Max doğal görünmeye çalışarak yemeye devam etmek için mücadele etse de zorlandı. İki lokma aldıktan sonra bıçağı ve çatalı tabağın kenarına, tam olarak saat beş şeklinde bıraktı. Ardından mendille dudaklarını sildi, gömleğinin kolalı manşetlerini masa örtüsünün kenarında dinlendirdi ve Mostaza’ya yorum yapmadan baktı.

“İtalyan’ın teklifi,” diye anlatmaya devam etti kısa bir aradan sonra, “Dışişleri Bakanı Kont Ciano’yla gündeme geldi. Önce o ve Ferriol’un Roma’daki gizli konuşmalarında sonra da operasyonları detaylı şekilde anlatan mektuplaşmalarında. İtalya’nın Sardunya’da on iki Savoia uçağı vardı ve Ciano, Mussolini ile görüşükten sonra bir milyon sterlin değerinde ödemenin ardından, Ağustos ayının ilk haftası isyancı ordunun Tetouan’da emirlerinde olacağına söz verdi. Mola ve Franco’da o kadar para yoktu ama Ferriol’de vardı. Böylece bir kısmını avans verdi ve kalanı için de söz verdi. 30 Temmuz’da, on iki uçak Fas’a doğru yola çıktı. Üçü denizde kayboldu ama diğerleri Fas ordularını ve lejyonelerini yarımada taşımaya zamanında geldi. Dört gün sonra Ferriol’un tuttuğu, La Spazia’dan bu uçaklara silah ve yakıt taşımak üzere ayrılan İtalyan ticaret gemisi *Emilio Morlandi*, Melilla’ya demirledi.

“Dediğim gibi İtalya Savoialar için bir milyon lira talep etti ancak Ciano lüks bir yaşam tarzına sahip bir adamdı. Fazla lüks. Eşi Edda, Duce’nin kızıydı ve ona sayısız avantaj sağlasa da büyük masraf yapmasına sebep oldu. Dinliyor musunuz?”

“Mükemmel şekilde.”

“Harika çünkü şimdi konunun sizi ilgilendiren kısmına geliyoruz.”

Bir garson geldi ve Max’ın neredeyse hiç dokunulmamış tabağını aldı. O da elleri masanın kenarına dayanmış halde muhattabına bakarken hareketsiz kaldı.

“Peki size bununla bir alakam olduğunu düşündüren ne?”

Mostazo hemen cevap vermedi. Döndü ve hasır masanın üstünde eğik halde duran şarap şişesine baktı.

“Merakımı bağışlarsanız ne içtiğinizi sorabilir miyim?”

“Chambertin,” dedi Max kayıtsızca.

“Hangi yıl?”

“Bin dokuz yüz on bir.”

“Mantarı açık mı?”

“Açık.”

“Fevkalade... Ben de biraz içmek isterim.”

Max garsonu çağırdı, o da bir bardak getirdi ve onu doldurdu. Mostazo masa örtüsünün üstüne piposunu bıraktı ve ışıktaki şarabın yoğun bordo rengini takdir ederek inceledi. Sonra bardağı dudaklarına götürdü, açıkça memnun şekilde tadına baktı.

“Bir süredir sizi takip ediyorum,” dedi sonra, Max’ın sorduğu soruyu yeni hatırlamış gibi. “Bu iki İtalyan adam...”

Lafını yarıda bıraktı, verdiği ipucunun ardından, geri kalanı tahmin etmeyi Max’ın hayal gücüne bıraktı.

“Sonra sizin hakkınızda olabildiğince şey öğrendim,” diyen Mostaza hikâyeye kaldığı yerden devam etti: Hitler ve hükümeti Ciano’dan nefret ederdi. Akli mantığı yerinde olan Ciano, her zaman İtalya’nın Berlin’in bazı çıkarlarının dışında kalmasından yanaydı. Ve hâlâ aynı fikirde olmaya devam ediyordu. Böylece ihtiyatlı bir adam olduğundan, banka mevduatlarını uygun yerlerde saklamayı sürdürdü. Her ihtimale karşı. İngiltere’deki yüklü bir hesabı siyasi nedenlerden dolayı taşınmak durumunda kaldı ve şimdi Avrupa bankalarına taşındı. En çok da İsviçreli olanlara.

“Ciano Savoia mevzusunda kendine yüzde dört komisyon istedi, yani kırk bin lira. Palma de Mallorca’daki Banco de España’da el koydukları altınlarını nakde çevirene kadar Ferriol’un garanti ettiği Zürih’teki Société Suisse hesabından neredeyse bir milyon pesetaya tekabül eden para... Ne düşünüyorsunuz?”

“Bu çok fazla para.”

“Daha önemlisi,” Mostaza daha fazla şarap içti. “Bu büyük ölçekli bir siyasi skandal.”

Soğukkanlı olmasına rağmen Max artık ilgilendiğini saklamaya çalışmıyordu.

“Anladım,” diye yorum yaptı. “Kamuoyuna duyurulduğunda demek istediniz herhalde.”

“Tam olarak öyle.” Mostaza bir parmağını kadehinin sapına koyarak şarabın masa örtüsüne damlamasına mani oldu. “Bana sizden bahsedenler, Bay Costa, sizin yakışıklı ve çok zeki olduğunuzu söyledi... Doğrusunu söylememe izin verirsiniz, birinci saydığımın benim için zerre önemi yok. Benim zevklerim genel olarak gelenekseldir. Bu yüzden diğer saydığım özelliğinizi teyit ettiğim için memnunum.”

Durdu, bordo şarabın keyfini biraz daha çıkardı.

“Tomás Ferriol kurnaz bir tilki,” diye devam etti, “ve her şeyi yazılı olarak istedi. Zaman kısıtlaması vardı, bu güvenli bir anlaşmaydı ve Ciano’nun komisyonları artık Roma’da sır değildi. Kayınpederi her şeyin farkındaydı ve işler şimdiye kadar gizli olmayı sürdürdüğünden buna bir itirazı yoktu... Böylece Ferriol, Ciano’nun kendi el yazısında yüzde dört komisyondan bahsettiği üç mektubu içeren uçak anlaşmasının yazılı belgesini oluşturmaya çalıştı... Gerisini hayal etmeniz kolay olacaktır.”

“Neden şu mektupları geri almak istiyorlar?”

Memnun bir jestle, Mostaza neredeyse boş olan bardağına baktı.

“Bunun birçok sebebi olabilir. Ciano’nun pozisyonunun şu anda diğer faşist aileler tarafından tartışıldığı İtalyan hükümeti içindeki gerilimler. Artık İspanya’da isyancıların zaferi olası görüldüğünden, belki sadece gelecekleri konusunda temkinli davranıyorlardır. Ya da belki Ferriol’dan diplomatik şantaj için kullanılabilecek bir materyal alma arzusu... Gerçek şu ki Ciano bu mektupları istiyor ve siz de onları almak için tutuldunuz.”

Her şey o kadar barizdi ki Max önceki çekincelerini bir kenara bıraktı.

“Bir şeyi anlamıyorum, başkalarına da sormuş olabilirim. Neden ben? İtalya’da yeteri kadar casus olmalı.”

“Bence bunu anlamak çok basit,” Mostaza pipoyu aldı ve tütün dolu şeffaf bir kese çıkardıktan sonra hazneyi doldurmaya başladı ve tütünü başparmağıyla bastırdı.

“Burası Fransa ve uluslararası siyasi durum hassas. Siz siyasi bağlantısı olmayan bir bireysiniz. Vatansız birisiniz bu anlamda, en azından.”

“Venezuela pasaportum var.”

“Övünmenin bir anlamı yok ama istesem onlardan yarım düzine satın alabilirim. Ayrıca, birçok Avrupa ve Güney Amerika ülkesinde kanıtlanmış ya da kanıtlanmamış bir polis kaydınız var... Bir şeyler ters gitse, sorumluluğu üstlenmek durumunda kalırsınız. Her şeyi inkâr edebilirler.”

“Peki siz bütün bunlarda hangi tarafta yer alıyorsunuz?”

Bir kibrit kutusu çıkaran ve pipoyu yakan Mostazo, ilk üfle-diği dumanların içinden ona baktı. Neredeyse şaşırarak.

“Eh, şimdiye kadar bunu tahmin edeceğinizi düşünmüştüm. İspanya Cumhuriyeti için çalışıyorum. Ben iyi adamların yanındayım... Tabii eğer bu tarz hikâyelerde iyi olan bir taraf olduğunu varsayarsak.”

Çok yüzeysel bir okur olan (transatlantiklerde, trenlerde ve otellerde) Max, resimli dergilerde yayımlanan seri üretim kurmacalar okurdu; *casus* kelimesini sofistike uluslararası macera-perestlerle ve gün ışığında saklanmaya çalışan kötü insanlarla ilişkilendirirdi. Bu yüzden Fito Mostaza'nın kaldığı Hotel Negresco'ya kadar ona eşlik edip Promenade boyunca birlikte hoş bir (Mostaza bu sıfatı kullanmıştı) yürüyüşe çıkmayı teklif edince şaşkına döndü. Max'ın kendi adına bir itirazı yoktu ve tıpkı otellerin ve deniz kıyısının cepheleri arasında gidip gelen diğer insanlar gibi yolun bir kısmını kat edene kadar sıradan şeylerden konuşan iki tanıdık gibi sohbet ettiler. Böylece piposunu sakince tüttüren ve buruşuk panama şapkasının gölge düşürdüğü gözlükler takan Mostaza, Max'ın (sakin görünmesine rağmen gardını indirmemişti) ara sıra yönelttiği sorularına cevap verdi, konuyla ilgili ayrıntıları verdi.

“Kısacası, size faşistlerden daha fazlasını ödeyeceğiz... Cumhuriyet'in size duyacağı minnettarlıktan bahsetmeye bile gerek yok.”

“Değeri ne olursa olsun,” Max ironik bir şekilde böyle bir yorum yapmakta mahsur görmedi.

Mostaza hafifçe kıkırdadı. Neredeyse iyi niyetli görünüyordu. Çenesinin altındaki yara, bu gülüşe net bir vurgu yaptı.

“Kötü olmayın, Bay Costa. Sonuçta ben İspanya’nın meşru hükümetini temsil ediyorum. Faşizme karşı demokrasi, bilirsiniz.”

Bastonunu sallayan eski salon dansçısı, onu göz ucuyla izledi. İspanyol ajan gözlük takmasaydı, gündelik giysiler giymiş bir jokey gibi görünecekti; üstelik ayaktaiken ve yürürken daha küçük ve hassas görünüyordu. Bununla birlikte Max’ın mesleğindeki otomatik reflekslerden biri de erkekleri ve kadınları anlatmadıkları ve ifade etmedikleri detaylara göre sınıflandırmaktı. Onun güvensiz dünyasında, alışlagelmiş bir hareket ya da bir söz, yararlılık bakımından düşmanın elini bilen deneyimli bir kart oyuncusunun yüz ifadesi kadar değersizdi. Bunlar Max’ın tecrübe yoluyla edindiği başka okuma kodlarıydı. Fito Mostaza’yla bir saatin dörtte üçünü birlikte geçirmek, kavgaların iyi tarafında yer aldığını söyleyen sempatik ses tonunun, iki İtalyan hükümeti casusunun kabalığından daha aldatıcı olabileceğini fark etmek için yeterliydi. Öte yandan, Fito Mostaza ortalığı karıştırıp planları bozuyor mu diye haklı bir endişeyle, o iki casusun yürüyüş yolunda bir bankta oturup gazetenin ardından gizlice onları izlememesine şaşırdı.

“Neden mektupları kendiniz çalmıyorsunuz?”

Mostaza cevap vermeden birkaç adım yürüdü. Nihayetinde de omuz silkti.

“Tomás Ferriol olsa ne derdi biliyor musunuz? Politikacıları seçimlerden önce iktidara gelip gelmeyeceklerini bilmeden satın

almaya girişmez. Çünkü onları yönettiklerinde satın almak daha ucuzdur.”

Sessizce ve sert bir şekilde piposunu tüttürdü, arkasında bir tütün dumanı bıraktı.

“Benzer bir durumla karşı karşıyayız,” diye ekledi sonunda. “Hâlâ devam etmekte olan başka bir operasyondan faydalanabiliyorsak neden pahalı ve riskli olan bir tane daha organize edelim ki?” Mostazo bunu söylerken az önceki gibi hafifçe gülererek birkaç adım attı. Sohbetin geldiği yerden keyif alıyor gibi duruyordu.

“Cumhuriyetin harcayacak parası kalmadı Bay Costa. Üstüne üstlük pesetamız çok fazla değer kaybetti. Mussolini’nin ücretinizin büyük kısmını ödemesinde adeta ilahi bir adalet var.”

Max Angeles Körfezi’nin hafif kıvrımını takip eden sonsuza kadar gidiyor gibi görünen oteller dizisindeki Palais Méditerranée’nin görkemli cephesinin dışına park eden Rolls-Royce ve Cadillac arabalara bakarken düşüncelere daldı. Nice’in bu bölgesinde zengin bir ziyaretçinin dünyaya baktığı pencere-deki manzarada rahatını bozma ihtimali olan her şey parayla kaldırılmıştı. Sadece otelleri, kumarhaneleri, Amerikan barları, muhteşem plajı, şehir merkezindeki kafeleri, restoranları ve tepeleri süsleyen lüks villaları vardı. Ne fabrika vardı ne de hastane. Atölyeler, ev hizmetlileri ve işçilerin konutları, hapishane, mezarlık hatta son zamanlarda geç saatlerde sokakta çatışmaya başlayan göstericiler bile *L’Internationale* ya da Fransız ulusal marşı olan *La Marseillaise*’i söylüyor, diğer yandan da *Le Cri des Travailleurs* kopyalarını dağıtıyor ve oradan uzak, Promenade des Anglais’de gezinen insanların çoğunun hiç ayak basmadığı mahallelerde jandarmaların dikkatli gözlerinin altında “*Yahudilere ölüm*” diye bağıyordu.

“Peki, beni teklifinizi reddetmemekten... ya da bunu İtalyanlarla paylaşmaktan alıkoyan nedir?”

“Hiçbir şey,” Mostazo tarafsızca itiraf etti. “Mantık çerçevesinde ve ne kadar adil oynadığımızı görüyor musunuz? Tehdit veya şantaj yok. İşbirliği yapıyorsunuz veya yapmıyorsunuz.”

“Ya dediğinizi yapmazsam?”

“Ah, bu başka bir mesele. Bu durumda, olayların gidişatını değiştirmek için elimizden geleni yapacağımızı bilin.” Max şapkasının kenarına dokunarak karşıdan gelen iki tanıdık yüzü (Macar çift, Negresco’daki odasının komşularıydı) selamladı.

“Eğer bu bir,” alçak sesle kinaye yaptı “tehdit değilse...”

Mostaza, abartılı bir omuz silkme hareketiyle cevap verdi.

“Bu karmaşık bir oyun, Bay Costa. Hareketleriniz sizi düşman kampına sokmadıkça size karşı bir şeyimiz yok. Aksi takdirde, elimizden gelenin en iyisini yapacağız.”

“Daha önce İtalyanlardan daha fazla para verdiğinizi söylemişsiniz.”

“Elbette. O kadar da bulutların üstünde bir rakam değil ki.”

Promenade’de yavaşça ilerlemeye devam ettiler. Yoldan sürekli şık insanlar, sezon ortası iyi kesimli takımlar giymiş adamlar, cins köpeklerle yürüyen güzel kadınlar geçiyordu.

“Burası ilginç bir şehir,” diye yorum yaptı Mostaza, bir Rus tazısıyla beraber gezen çok iyi giyimli iki kadının önünde. “Sıradan erkeklerin ulaşamadığı kadınlarla dolu. Tabii siz ve ben buna dahil değiliz... Farkı da benim için çok paraya mal olmaları ve sizin de onlara çok paraya mal olmanız.”

Max etrafına baktı. Kadınlar ya da erkekler onun için önemli değildi. Kısacası bunlar yalnızca cüzdanında beş yüz franklık banknot taşımanın aman aman bir şey olmadığını düşünen

insanlardı. Parlak krom kaplamalı otomobiller bitişikteki yol boyunca yavaşça ilerleyerek parçası oldukları manzarada muhteşem bir uyum içinde parıldıyorlardı. Bütün yürüyüş yolu iyi kalibre edilmiş motorlar ve kaygısız sohbetlerle doluydu. Pahalı ve huzurlu bir yaşam tarzıyla. Buraya gelmek için çok çabaladığını düşündü acı bir şekilde. Böyle bir manzarada rahatça yürüyebilmek, bu şehrin eteklerinde yasak olan çürümüş yiyecek kokan pis mahallelerden uzak olmak için de öyle. Ve kimsenin gelip beni oraya geri yollayıp yollamayacağını göreceğim.

“Ama bütün meselenin daha az veya daha fazla para almak olduğunu düşünmeyin,” dedi Mostaza. “Patronlarımın görüşlerine göre ben de buna katılıyorum, kişisel cazibem de rol oynuyor. Size karşı ikna edici olmalıyım. Mussolini, Hitler veya Franco gibi alçaklar için çalışmanın İspanya’nın meşru hükümeti için çalışmakla aynı olmadığını anlatmalıyım.”

“O kısmını atlayın.”

Mostazo, yine aynı şekilde güldü. Hafifçe ve dişlerinin arasından.

“Pekâlâ. İdeolojileri bir kenara bırakalım... Kişisel cazibeme odaklanalım.”

Yürüyüş yolunu plajdan ayıran tırabzanda durdu ve piposunun haznesini oraya hafifçe vurarak boşalttı. Sonra ceketinin cebine koydu.

“Sizden hoşlandım, Bay Costa... Karanlık mesleğinize rağmen İngilizlerin *a decent chap** dediği insanlardansınız. Ya da en azından öyle görünüyorsunuz. Bir süredir biyografinizi araştırıyordum ve davranışlarınızı izliyordum. Sizinle çalışmak bir zevk olacaktır.”

* İng. Efendi, düzgün. (ç.n.)

“Rekabete ne oldu?” Max karşı çıktı. “İtalyanlar öfkelenebilir. Sebepleri var.”

Diğeri cevap olarak gülümsemesini keskinleştirdi. Bir anlığına gülümsemesi adeta bir avcınıninki gibi tatsız göründü. Boynundaki yara, yürüyüşün parlak aydınlığında derinleşiyor gibiydi.

“Buna şimdi cevap veremem,” dedi Max.

“Düşünmem gerek.”

Panama şapkasının gölgesindeli lensler iki defa parladı. Mostaza anlayışlı şekilde başını salladı.

“Cevabınızı mutlaka alacaksınız. Faşist arkadaşlarınızla anlaşmanıza devam ederken bunu sakın kafayla düşünün. Bu sırada ben de gizlice, uzaktan ilerleyişinizi izleyeceğim. Daha önce de söylediğim gibi, niyetimiz bir şeyleri olmaya zorlamak değil. Sağduyulu ve vicdanlı olmanıza güvenmeyi tercih ediyoruz... İsteddiğiniz zaman hatta son ana kadar teklifimi dikkate alma fırsatına sahip olacaksınız. Acelemiz yok.”

“Olur da gerekirse, sizi nerede bulabilirim?”

Mostaza bulundukları yeri ve genel olarak Fransa’nın güneyini işaret eden, geniş ve belirsiz bir el hareketi yaptı.

“Önümüzdeki günlerde, siz karar verirken, benim de Marsilya’da hâlâ uğraştığım başka bir konuyla ilgilenmem gerekecek. Bu yüzden gelip gideceğim. Ama endişelenmeyin... İrtibatta kalacağız.”

Sağ elini Max’a uzatarak bekledi, Max da onu sağlam, güvenilir bir şekilde kavrayıp salladı. Çok sağlam olduğunu hissetti. Çok güvenilir. Sonra Mostaza adımlarını hızlandırarak uzaklaştı. Max birkaç saniyeliğine onun küçük ve çevik figürünün kolaylıkla geçip giden insanların içinden hızlıca ayrılmasını izledi. Daha sonra tek görebildiği adamın insanların arasında hareket eden açık renkli şapkasıydı ve kısa süre sonra görüşünü kaybetti.

Gün önceki günlerde olduğu gibi açık ve güneşli başladı ve Napoli Körfezi maviler ve grilerle parladı. Garsonlar Hotel Vittoria'nın terasında kahve demlikleri, roll ekmekler, tereyağı ve reçelle dolu tepsilerle beyaz masa örtüleriyle kaplı metal masaların arasında dolaşıyordu. Taş tırabzanın batı köşesindeki masada Max Costa ve Mecha Inzunza birlikte kahvaltı yapıyordu. Kadın süet bir ceket, koyu renkli bir etek ve Belçika tarzı mokasen ayakkabılar giyyordu. Max da otelde kaldığından beri her zaman giydiği gündüz kıyafetlerini yani pazen bir pantolon, koyu renkli bir blazer ceket ve boynunda ipek bir fular. Duştan sonra dikkatlice taradığı gri saçları hâlâ nemliydi.

“Soruna bir çözüm buldun mu?” diye merak etti Max. Masada yalnızlardı, yanlarındaki masalar boştu.

Yine de sesini alçaltarak konuştu.

“Bu mümkün... Bu öğleden sonra işe yarayıp yaramayacağını göreceğiz.”

“Irina ya da Karapetian hiçbir şeyden şüphelenmiyor mu?”

“Kesinlikle hayır. Birbirlerinin düşüncesini etkilememe mazereti şimdilik işe yaramış görünüyor.”

Max üçgen şeklinde kesilmiş bir tost ekmeğinin üstüne biraz tereyağı sürerken düşünceliydi. Onunla karşılaşması tesadüfi olmuştu. O zamanlar da şimdi masada duran bir kitabı okuyordu (*The Quest for Corvo*: kitabın ismi bir şey ifade etmiyordu), kitap boş kahve fincanıyla otel amblemlili ve iki Muratti izmarinin olduğu küllüğün arasındaydı. Kitabı kapatmıştı ve Liberty salonunun cam kapısından geçerken ikinci sigarasını söndürüp selam vermek için yanına gittiği kadını yanına oturmaya davet etmişti.

“Bir şey yapacağımı söylemiştin.”

Hatırlamaya çalışarak ona birkaç saniye dikkatle baktı. Sonunda gülümseyerek sandalyesine yaslandı.

“Max varyantı mı?.. Her şeyin bir zamanı var.”

Tostundan bir ısırık ve sütlü kahvesinden bir yudum aldı.

“Karapetian ve Irina oğlun için zaten bu fikirler üzerinde çalışmıyorlar mıydı?” diye sordu Max mendili dudaklarına dokundurduktan sonra. “Bahsettiğin o hileli hamleler yok mu?”

“Çalışıyorlar. Aynı ayrı, planladığımız gibi. İkisi de aynı durumu analiz ettiklerine inanıyor ama... Jorge, birbirlerinin düşüncelerini etkilemelerini istemediği bahanesiyle konuyu birbirleriyle tartışmamaları gerektiğini söylemeye devam ediyor.”

“Hangisi daha fazla ilerleme kaydetti?”

“Irina. Bu Jorge’nin lehine çünkü kızın hain olabileceği düşüncesi onu daha çok rahatsız ederdi... Bu yüzden bir sonraki oyununda, yeni bir varyant deneyerek mümkün olan her şüpheyi ortadan kaldıracak.”

“Peki ya Karapetian ne yapıyor?”

“Emil’e daha fazla zaman harcamasını ve daha derinlemesine analiz yapmaya devam etmesini söyledi çünkü onu Dublin için saklamak istiyor.”

“Sence Sokolov tuzağa düşecek mi?”

“Bu muhtemel. Tam da Jorge’dan beklenen şeyler; taşların feda edilmesi, derin, riskli ve zekice saldırılar... Keller dokunuşu.”

O anda Max, Emil Karapetian’ı uzaktan elinde birkaç gazeteyle salona giderken gördü. Eliyle onu işaret ederek Mecha’ya baktı ve o da büyük ustaya ifadesizce bakmaya devam etti.

“Eğer oysa bu üzücü olurdu,” diye yorum yaptı. Max şaşır-
dığını saklayamadı.

“Irina’yı mı tercih ederdin?”

“Emil, çocukluğundan beri Jorge’yle birlikte. Jorge ona çok
şey borçlu. İkimiz de borçluyuz.”

“Ama iki genç... Yani. Sevgi ve diğer her şey.”

Mecha sigara külleriyle kirlettiği halının üstüne baktı.

“Ha, o mu?” dedi.

Sonra, hiç mola vermeden, bir sonraki adımdan, Sokolov
yemi yuttuktan sonraki planı anlatmaya başladı. Herhangi birinin
o olması durumunda, ispiyoncu olanı uyarmaya gerek yok. Dün-
ya şampiyonu unvanı için düello yaklaşırken, Sovyetlere bilgi
sızdırmak daha iyi fikir, böylece Sokolov, Sorrento’dan sonra
ondan şüphelenmez. Tabii Dublin’den sonra casus her kimse bir
daha asla Jorge’yle çalışmaz. İnsanlardan skandallı veya skan-
dalsız kurtulmanın yolları vardır. Bu daha önce de olmuştu:
Jorge’nin Petrosian, Tal ve Korchnoi ile oynadığı Curaçao’daki
turnuvada Fransız bir analist çok konuşuyordu. O zaman casusu
fark eden ve ortaya çıkaran Emil Karapetian’dı. Sonunda kimse
neden olduğundan şüphe duymadan onu kovmayı başardılar.

“Tabii günah keçisi de olabilirdi,” diye belirtti Max... “Kara-
petian’ın şüpheyi kendinden uzaklaştırması için bir taktik.”

“Bunu düşündüm,” diye ciddiyetle cevap verdi kadın.

“Jorge de düşündü.”

Yine de oğlunun hocasına çok şey borçlu olduğunu ekledi
biraz sonra. Karapetian’ı onunla çalışmaya ikna ettiğinde on üç
yaşındaydı. Birlikte geçirdikleri on beş yıl nereye giderlerse git-
sinler ceplerinde satranç tahtaları taşıdılar; trenlerde, havaalan-

larında, otellerde oynadılar. Oyunlara hazırlandılar; açıklıkları, varyantları, saldırıları ve savunmaları incelediler.

“Jorge’nin hayatının yarısından fazlası boyunca onların turnuvadan önce kahvaltı yaptıklarını, körleme satranç oynadıklarını, gece boyunca yaptıkları planların üstünden geçtiklerini ya da doğaçlama yaptıklarını gördüm.”

“Kızın olmasını tercih ederdin,” diye belirtti Max nazikçe.

Mecha bu yorumu duymamış gibi görünüyordu.

“O özel bir çocuk değildi... Yani çok özel sayılmazdı.

İnsanlar büyük satranç ustalarının insanlığın geri kalanından daha akıllı olduğunu düşünüyor ama bu doğru değil. Jorge yalnızca aynı anda birkaç farklı şeye konsantre olabilme yetisini çok erken gösterdi, onu özel yapan şey buydu, Almanlar bunun için *verteilung*’la biten uzun bir kelime kullanıyor, yani sayı dizilerini soyut şekilde düşünebilmek anlamına geliyor.”

“Irina’yla nerede tanıştılar?”

“Montreal Turnuvası’nda, bir buçuk yıl önce. O zamanlar Kanadalı satranç oyuncusu Henry Trench ile çıkıyordu.”

“Peki ne oldu?”

“Irina ve Jorge organizatörlerin düzenlediği bir partide tanıştıktan sonra gece boyunca bir bankta oturup şafak sökene kadar satranç sohbeti yaptılar... Sonra kız Trench’ten ayrıldı.”

“Verdiği izlenim iyi görünüyor, değil mi? Böyle durumlarda onu dizginliyor.”

“Yardıma oluyor,” diye itiraf etti Mecha. “Her şeye rağmen Jorge saplantılı bir oyuncu değil. Uzun süren bir oyunda belirsizliğin ve gerilimin üzerine gelmesine izin vermez. Mizah anlayışı ve soğukkanlılığı buna yardım ediyor. En sevdiği laflarından biri: ‘Bunun beni delirtmesine izin vermeyeceğim.’ Bu tutumu,

durumun patolojik yönlerini büyük ölçüde sınırlar. Dediğin gibi onu dizginler ve normalleştirir.”

Düşünceli bir şekilde bir an kafasını eğip durdu.

“Sanırım öyle,” dedi sonunda. “Irina da buna yardım ediyor.”

“Eğer Ruslara bilgi sızdıran kız arkadaşıyla, bu onun konsantrasyonunu da etkileyebilir, sanıyorum. Performansını da.”

Mecha sorunun bu yönüyle ilgilenmiyordu. Oğlu, diye anlattı, aynı zorluktaki çeşitli konularla aynı anda uğraşabilirdi ama asıl şeyin kontrolünü asla kaybetmezdi. Satrancın. Her anın önceliklere göre sırasıyla konsantre olabilme yeteneği şaşırtıcıydı. Uzaklardaki rüyalarda kaybolmuş gibi görünürdü ve aniden gözlerini kırıştırıp gülerek ana geri dönerdi. Bu gidip gelme yeteneği onun en karakteristik özelliğidir. Bu kısa normallik devreleri olmasaydı, hayatı çok farklı olurdu. Eksantrik veya mutsuz biri haline gelirdi.

“Bu yüzden,” diye ekledi biraz sessiz kaldıktan sonra, “insanüstü bir konsantrasyon yeteneğine sahip olmasının yanı sıra oynadığı oyun haricindeki şeylere de dalıp gidebilir. Beklediği sırada zihninde başka satranç oyunları oynayabilir. Bir seyahat ya da bir film hayal ederek casusu soğukkanlı bir şekilde analiz edebilir... Başka bir sorunu çözebilir ya da dikkate almayabilir. Küçükken bir keresinde, satranç tahtasının önünde yirmi dakika hareketsiz ve sessiz kalıp bir hamleyi analiz etmişti. Rakibi sabırsızlık gösterdiğinde de gözlerini kaldırıp ‘Ah, benim sıram mıydı?’ demişti.”

“Bana hâlâ ne düşündüğünü söylemedin... Kızın bilgi sızdıran kişi olduğunu düşünüp düşünmediğini.”

“Dedim ya, Irina kadar Karapetian da olabilir.”

Max durumun zor olduğunu kabul edercesine kaşlarını kaldırdı.

“Kız ona âşık gibi görünüyor.”

“Tanrım, Max,” alaycı bir şekilde, adeta şaşırarak ona baktı. “Bunu diyen sen misin? Aşk ne zamandan beri ihanete engel oluyor?”

“Bana somut bir neden söyle. Irina onu neden Ruslara satsın ki?”

“Bu soruyu soran da sen gibi durmuyorsun... Emil niye satsın ki?”

Kadın bakışlarını ifadesizce kaldırdı ve Max da onun baktığı yere baktı. Üç kat yukarıda, bitişikteki binadaki terasların kemerleri altında, Jorge Keller ve kız manzarayı izliyordu. Beyaz bornoz giymişlerdi ve yeni uyanmış gibilerdi. Kız genç adamın kolunu tutup omzuna yaslanıyordu. Bir süre sonra Max ve Meca-ha’yı fark ettiler ve ellerini o yönde salladılar. Kadın hareketsiz kalıp onlara bakarak tepki verdi.

“Diplomat olan babasıyla olan evliliğin ne kadar sürdü?”

“Fazla değil,” dedi bir anlık sessizlikten sonra. “Ve seni temin ederim, denedim. Sanırım çocuk sahibi olmak beni değiştirdi... Sonuçta, hayatının bir noktasında her kadın ya rahminin ya da kalbinin bir kurbanıdır. Ancak Ernesto’yla bunların hiçbiri mümkün değildi... O iyi bir adamdı, onu dayanılmaz yapan şey kötü özellikleri değil, onları bırakmayı reddetmesiydi. Bir de bunu göstere göstere yapmasıydı.”

Dudaklarını kaplayan tuhaf bir gülümseme laflarını kesti. Masa örtüsüne koyduğu sağ elinin hemen yanında bir damla kahve lekesi vardı. Elinin üstündeki lekeler de ona benziyordu. Solgun cildindeki yılların, yaşlılığın lekeleri. Birdenbire bu cildin eskiden nasıl da sıkı, pürüzsüz ve ılık olduğunu anımsayan Max’ın hatıraları dayanılmaz hale geldi. Huzursuzluğunu saklayarak masanın üstünde uzandı ve demlikte ne kadar kahve kaldığına baktı.

“Sen hiç böyle değildin, Max. Hep biliyordun... Hay aksi şeytan. Birçok kez bu dinginliğinin nereden geldiğini sorguladım. Bütün bu basiretinin.”

Max ona daha fazla kahve ikram etmek istedi ama kadın başıyla reddetti.

“Çok yakışıklı,” diye ekledi. “Tanrım. Çok yakışıklıydın... Çok basiretli, çok sahtekâr ve çok yakışıklı...”

Max rahatsız hissederek boş fincanının içini dikkatlice inceledi.

“Jorge’nin babası hakkında konuşuyorduk.”

“Dediğim gibi Nice’te tanışmıştınız Suzi Ferriol’un o akşam yemeğinde... Hatırladın mı?”

“Belli belirsiz.”

Yorgun bir hareketle, Mecha masa örtüsüne koyduğu elini yavaşça çekti.

“Ernesto son derece eğitilmiş ve tanınmış biriydi ama Armando’nun yeteneği ve hayal gücü onda yoktu... Senin konuşmanı bahane ederek hep kendini anlatan tiplerdendi. Anlattıkları ilgini çekebilir ama bunu öğrenmesi gerekmiyor.”

“Böyle çok insan var.”

“Ama sen hiç böyle biri değildin... Sen her zaman dinlemeyi bilirdin.”

Max gerektiği kadar tevazu ile bu iltifatı kabul etti.

“Meslek sırları,” diye itiraf etti.

“Gerçek şu ki işler ters gitti,” diye devam etti kadın, “ve biz kadınların acı çektiğinde sık sık yaptığı gibi ben de ona karşı kin besledim... Gerçi ben çok az acı çektim ama onun bunu bilmesi gerekmiyordu. Birçok defa evliliğimizin onun deyimiyle

ne kadar bayağı ve yanlış olduğu fikrinden kaçmaya çalıştım ve çoğu erkek gibi, onun da gittiği en uzak yer başka kadınların vajinaları oldu.”

Max bu lafın onun ağzında kaba durmadığını fark etti. Hafızasına kazınmış diğer bir sürü şey gibi. Bir zamanlar neredeyse aynı mekanik soğukluğa sahip hatta daha kaba kelimeler kullandığını duymuştu.

“Bildiğin gibi, çok yol kat etmişim,” diye devam etti Mecha. “Yani belli bir tür ahlaksızlıktan bahsediyorum, sonuç olarak ahlaksız olmak... Steril ve pasif olarak ahlakın haksızlığının bilincinde olarak.”

Yine kayıtsızca, yerdeki küllere baktı. Sonra bakışlarını kahvaltı servisini kapatmak üzere olduklarını söyleyen ve başka bir şey isteyip istemediklerini soran garsona çevirdi. Mecha ona ya ne söylediğini anlamıyormuş ya da çok uzaktaymış gibi baktı. Sonunda başını salladı.

“Aslında iki kez başarısız oldum,” dedi garson uzaklaştığında. “Armando’yla ahlaksız bir kadın ve Ernesto’yla ahlaklı bir kadın olarak. Neyse ki benim için her şeyi değiştiren oğlum oldu. Onun varlığı bana başka bir imkân yarattı. Üçüncü bir yol.”

“İlk kocan hakkında başka şeyler de hatırlıyor musun?”

“Armando mu? Nasıl unutabilirim ki? Onun ünlü tangosu tüm hayatım boyunca bana musallat oldu. Senin gibi, bir bakıma. Ve hâlâ musallat olmaya devam ediyor.”

Max yine boş fincanına bakıp düşüncelere daldı.

“Sonunda Nice’te daha bilmediğimiz şey öğrendim,” diye yorum yaptı. “Onu öldürdüklerini.”

“Evet. Madrid yakınlarında Paracuellos diye bir yerde. Onu hapisten çıkardılar ve omuzlarından tutup öldürmek için oraya

götürdüler.” Trajedilerin çok eskiden yaşandığını kabullendiğinden ve yara izlerinin olması gerektiği gibi iyileştiğinden ötürü anlaşılmayan bir şekilde omuz silkti.

“Bir grup adam zavallı García Lorca’yı alay ederek dışarı sürükledi ve onu şehit etti, başka bir grup da benim kocamı... Tabii bu da onun bir efsane olmasına katkıda bulundu. Müziğini de ünlendirdi.”

“İspanya’ya geri dönmedin mi?”

“O hüznü, kindar ve ruhban sınıfı kokulu, karaborsacıların ve alelade insanların olduğu yere mi? Asla.” Körfez tarafına baktı ve alaycı şekilde gülümsedi. “Armando kültürlü, eğitilmiş ve liberal bir adamdı. Harika dünyalar yarattı... Hâlâ yaşasaydı, tıpkı onu öldüren zır cahiller gibi asker kasaplar ve kemerlerinde silah olan mavi gömlekli katilleri de, hor görürdü.”

Sessizlikten sonra sorgular gibi Max’a döndü.

“Ya sen? Hayatın o yıllarda nasıl gitti? İspanya’ya döndüğün doğru mu?”

Max o hararetli zamanları hatırladı; lüks için açgözlü, sonradan görme zengin olan herkesi, sahiplerine geri verilen otelleri, işini bilen fırsatçıların desteklediği yeni rejim himayesinde gelişen işletmeleri anımsamasına rağmen yüz ifadesi ciddiye. Üstelik bu ketum hareketleri o aksiyon ve imkân dolu, bir taraftan diğer tarafa büyük miktarda para akışının olduğu, yetenekli ve cesur olup para kovalayan herkesin zengin olabildiği (karaborsa, kadınlar, oteller, trenler, sınırlar, mülteciler, eski Avrupa’nın yıkıntıları arasında çarpışan dünyalar, ardı ardına gelen birbirinden kanlı savaşlar, bunların hepsi bittiğinde artık hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağını kesinliğini fırsat bilenler) muhteşem yılları özetleme şekliydi.

“Birkaç defa. Dünya Savaşı sırasında bir İspanya’ya bir Amerika’ya gidiyordum.”

“Denizaltılardan korkmuyor muydun?”

“Çok fena korkuyordum ama başka çarem yoktu. Bilirsin ya. İş.”

Kadın adeta bilir gibi bir daha gülümsedi.

“Evet, bilirim... İş.”

Max kadının bakışının farkında olarak başını biraz eğdi. İkisi de iş kelimesinin meselelerini özetlemek için bir sadeleştirme yöntemi olduğunu biliyordu, tabii Mecha durumun ciddiyetinin farkında değildi. Aslında Avrupa’da savaşın olduğu yıllar İberya Adası Max Costa için kârlı bir avlanma yeri idi. Venezuela pasaportuyla (neredeyse her durumda dokunulmazlığının korunması için para ödemişti) sosyal yeteneklerini restoranlarda, danslarda, öğlenleri orkestra eşliğinde yapılan çay seremonilerinde, Amerikan barlarında ve kabarelerinde, kış sporlarında, yaz sezonlarında güzel kadınların ve dolu cüzdanlı erkeklerin sıklıkla ziyaret ettiği kalabalık yerlerde kullanmıştı. O zamana kadar Max profesyonel becerilerini olağanüstü derecede geliştirmişti ve bunun sonucunda başka başarılar da beraberinde geldi. Yenilgi ve çöküş yılları, onu karanlık kuyuya düşürecek felaketler hâlâ uzaktaydı. Franco yönetimindeki yeni İspanya cömert davranıyordu; Madrid ve Sevilla’da birtakım kârlı anlaşmalar, Barselona, Marsilya ve Tanca arasındaki sahtekârlık üçgeni, San Sebastian’da aşırı zengin bir dul, Estoril Kasinosu’nda başlayan ve Sintra’daki bir villada başarıyla biten bir mücevher soygunu. Bu son kısımdaki çok da çekici olmayan kadın Bourbonlu I. Juan Carlos’un taht vârisinin kuzeniydi ve Max geri dönüp daha fazla dans etti. Ravel’in *Bolero*’su ve *Yaşlı Muhafızın Tangosu* da dahil. Şeytani cazibesıyla gerçekten iyi dans etmiş olmalıydı çünkü her şey bittiğinde Portekiz polisinden önce onu affeden

kişi kurbanı olan o kadındı. Max'ın şüpheli olmasının imkânsız olduğunu söylemişti. Tam bir beyefendi olduğunu düşünüyordu.

“Evet,” dedi Mecha düşünceli bir şekilde iki gencin artık olmadığı terasa bir daha bakarak. “Armando farklıydı.”

Max onun aslında Armando hakkında konuşmadığının farkındaydı. Aslında düşündüğü asla geri dönmek istemediği ülke, Armando de Troeye'yi öldüren İspanya'ydı. Yine de belirgin bir kızgınlık hissediyordu. Yalnızca *Cap Polonio* ve Buenos Aires'te birkaç gününü birlikte geçirdiği adama karşı hissettiği eskiden kalma bir kızgınlığın iziydi.

“Daha önce söylemiştin. Kültürlü, yaratıcı ve liberaldi... Vücudunda bıraktığı dayak izlerini hâlâ hatırlıyorum.” Kadın Max'ın ses tonunu fark etti ve ona onaylamayarak baktı. Sonra yüzünü körfeze, Vezüv'ün gölgeli konisine doğru çevirdi.

“Uzun zaman oldu, Max... Bu dediğin yakışksız.”

Max cevap vermedi. Yalnızca bakmakla yetindi. Kadın güneşin parlak ışığı karşısında gözlerini kısınca gözlerinin etrafındaki minik kırışıklıklar arttı.

“Çok genç yaşta evlendim,” diye ekledi Mecha. Ve o kendi içimdeki karanlığı keşfetmeme sebep oldu.”

“Seni manipüle etti, bir bakıma.”

Kadın buna cevap vermeden önce başını salladı.

“Hayır. Yine de *bir bakıma* demek yanlış sayılmaz. Onunla tanışmadan önce de her şey oradaydı... Armando'nun tek yaptığı önüme bir ayna koymaktı. O da kendi karanlık köşelerimi keşfederken bana rehberlik etmek içindi. Ya da belki de öyle değildi. Belki de tek yaptığı benim olanı bana göstermekti.”

“Hem sen de bana aynısını yaptın.”

“Sen de benim gibi izlemeyi severdin. O oteldeki aynaları hatırla.”

“Hayır. Ben sen bana bakarken sana bakmayı seviyordum.”

Ani, gürültülü bir kahkaha atınca kadının altın gözleri gençleşmiş gibi göründü. Körfez tarafına bakmaya devam ediyordu.

“Sen bırakıp gitmedin, dostum... Hiç o heriflerden olmadın. Aksine. Sahtekârlığına rağmen her zaman tertemizdin. Mantıklıydın. Yalanlarınla ve ihanetlerinle çok sadık ve düzgündün. İyi bir askerdin.”

“Tanrım, Mecha. Sen eskiden...”

“Artık ne olduğu önemli değil.” Aniden ciddileşti. “Ama hâlâ bir üçkâğıtçı olmayı sürdürüyorsun. Bana öyle bakma. Bu bakışı çok iyi bilirim. Sandığından daha iyi.”

“Gerçeği söylüyorum,” diye itiraz etti Max.

“Senin için önemli olduğumu hiç düşünmedim.”

“Bu yüzden mi beni Nice’te öylece bıraktın? Ne olduğunu öğrenmeyi bile beklemedin... Tanrım. Herkes gibi aptalsın. Bu senin hatandı.”

Kadın sırtını sandalyeye yaslandı. Sanki önündeki adamın yaşlı suratında belli bir anıyı arar gibi bir süre öyle bakakaldı.

“Düşman topraklarında yaşadın,” diye ekledi sonunda. “Sıcak ve devam eden bir savaşın ortasında, gözlerine bakmak bile yeterliydi. Biz kadınlar bu gibi durumlarda erkeklerin fani, gelip geçici olduğunu, bir cepheden diğerine geçtiğini bilerek hareket ederiz. Ve size âşık olmak için biraz daha istekliyiz.”

“Savaşları hiç sevmedim. Benim gibileri genelde kaybeder.”

“Artık önemli değil,” dedi ve başını salladı kadın soğukça. “Ama iyi çocuk gülüşünü kaybetmemen hoşuma gitti... Waterloo’daki son tablo kadar zarıftın ve hâlâ öylesin. Bana

unuttuğum birçok adamı hatırlatıyorsun. Yaşlandın ve fiziksel anlamda demiyorum. Sanırım hayatta belli bir kesinliğe ulaşan herkesin başına geliyor bu. Hayatında kesin olan çok şey var mı, Max?”

“Pek yok. Sadece dediğin insanlar şüphe eder, hatırlar ve ölürler.”

“Öyle olmalı. İnsanları genç tutan şey şüphedir. Kesinlik kötü huylu bir virüs gibidir. Yaşlılığa bulaşır.”

Elini masa örtüsüne geri koydu. Cildi hayatın ve yılların lekelerini taşıyordu.

“Anılar, dedin. Erkekler hatırlar ve ölür.”

“Benim yaşımda, evet” diye onayladı Max. “Bu kadar.”

“Peki ya şüpheler?”

“Pek yok. Sadece belirsizlikle var ama bu aynı şey değil.”

“Peki, ben sana ne hatırlatıyorum?”

“Unuttuğum kadınları.”

Kadın bu rahatsızlığı hissetmiş olmalıydı, zira başını biraz eğdi ve ona merakla baktı.

“Yalan söylüyorsun,” dedi sonunda.

“Kanıtla.”

“Kanıtlayacağım... Seni temin ederim, kanıtlayacağım. Bana birkaç gün versen yeter.”

Dudaklarını cin fizzle ıslattı ve davetlilerin geri kalanını gözlemledi. Neredeyse hepsi gelmişti ve en fazla yirmi kişiydiler. Siyah kravatlı bir akşam buluşmasıydı. Erkekler smokin, kadınların çoğu da sırt dekolteli elbiseler giymişti. Az mücevher vardı ve her durumda gizli tutuluyorlardı, Fransızca veya İspanyolca kibar sohbetler ediliyordu. Hepsi Susana Ferriol’un arkadaşları ve tanıdıklarıydı. Aralarında savaş nedeniyle İspanya’dan kaç-

mış birkaç mülteci vardı ama o haberlerde gösterdikleri akıllara gelen görüntülerdeki gibi değillerdi; geri kalanıysa uluslararası sette yaşıyorlardı, Nice'in ve çevresindeki yerlerin daimi sakinleriydiler. Akşam yemeğinin düzenlenme amacı, ev sahibesinin dostları olan, çatışma bölgesinden kaçmayı başarmış Katalan Coll çiftine yerel arkadaşlarını tanıtmaktı. Neyse ki Barselona'da Gaudí'nin inşa ettiği bir binadaki daireleri, Palamós'ta bir kuleleri ve işçiler tarafından yönetilen birkaç fabrikaları ve depoları olan Coll çifti'nin Avrupa bankalarında hayat tekrar düzene girdiğinde işlerine eskisi gibi devam etmelerine yetecek miktarda parası vardı. Max birkaç dakika evvel Bayan Coll'un neşeli konuşmasına kulak kabartmıştı (dolgun kalçaları, kocaman gözleri vardı, minyon ve hareketli biriydi), diğer konuklara nasıl önce Biarritz ve Nice arasında kaldıklarını ve sonunda ılıman iklimi olduğundan ikinciyi tercih ettiklerini anlatıyordu.

“Sevgili Suzi, bize kiralık bir villa bulmak konusunda çok nazik davrandı. Tam burada, Boron'da... Savoy da iyiydi ama burası gibi değildi. En güzeli her zaman kendi evinizdir... Ayrıca Mavi Tren ile Paris'e bir adım ötedeyiz.”

Max boş kadehini evin aydınlatılmış dış cephesine bakan kocaman pencerelerden birinin yanındaki masaya bıraktı. Ana girişin önünde çakıl taşlı küçük bir yol ve geniş yapraklı yeşil bitkiler vardı; elektrikli fenerlerin ışığında parlayan palmiye ağaçları ve selvilerin altında arabalar sıralanmıştı, taş merdivenlerin bir tarafında toplanmış şoförlerin etrafında sigara korları görünüyordu (Max ana salonda oturup o sırada Brezilyalı bir aktörle sohbet eden Barones Schwarzenberg'e ait bir Chrysler Imperial ile gelmişti). Bahçeyi süsleyen ağaçların ötesindeki Nice şehri, Jetée-Promenade'in minik ucunun pırıl pırıl bir mücevher gibi parladığı, denizin karanlık silüetinde parlayan bir kemer gibi görünüyordu.

“Bir kokteyl daha arzu eder misin, efendim?”

Max başını salladı ve garson uzaklaşırken etrafına baktı. Salonda küçük bir jazz grubu müzik yaparak mavi ve kırmızı cam vazolara yerleştirilmiş çiçek buketlerinin aromaları içinde misafirleri karşılıyordu. Akşam yemeğine yirmi dakika vardı. Cam kapıdan görülebilen yemek salonunda yirmi kişilik masa hazırlanmıştı. Girişteki kürsüde duran kartondaki oturma listesine göre, Bay Costa'nın yeri hemen hemen masanın en sonundaydı. Sonuçta o yalnızca Barones Schwarzenberg'in arkadaşı olarak çağrılmıştı ve sosyete de bu çok önemli bir şey değildi. Susana Ferriol'a tanıtıldığında, kadın tam da bir ev sahibesinin davranması gerektiği gibi düzgünce gülümsedi ve ona uygun sözlerle hitap etti (sizi ağırlamak ne hoş, çok memnun oldum), içeri davet edilmeden önce de öteki misafirlerle tanıştırap onu garsonlara yönlendirdi ve Max'ı bir süreliğine unuttu. Dostlarının Suzi diye hitap ettiği Susana Ferriol esmer, zayıf ve hemen hemen Max'ın boyunda bir kadındı; sert, kemikli yüzündeki kömür gibi siyah gözleri öne çıkıyordu. Gece kıyafeti seçimi sıradışıydı, zayıflığını daha da vurgulayan ince gümüş çizgili bir beyaz döpiyes giymişti ve Max astarın içinde bir yerde dikilmiş bir Chanel etiketi olduğuna sedef incili manşetleri pahasına bahse girerdi. Tomàs Ferriol'un kız kardeşi kuşkusuz son derece bilinçli olarak sergilediği ağırbaşlı ve sofistike davranışlarıyla konukların arasında gezdi durdu. Yolda gelirken arabanın arka koltuğuna yaslanan Barones Schwarzenberg'in belirttiğine göre zarafet para, eğitim, sıkı çalışma ve zekâyla elde edilebilirdi ama onu taşıyabilmek için (sokak lambasından gelen ışık hain gülüşünü aydınlatmıştı) doğduğun günden beri hakiki şark halılarında emeklemek gerekir. En azından birkaç nesil. Ferrioller ise (babaları Dünya Savaşı sırasında Mallorca'da

kaçak tütün satarak servet kazanmaya başlamıştı) henüz bir jenerasyondur böylesine zengindi.

“Tabii ki istisnalar var. Sen de onlardan birisin, dostum. Otel lobisinde senin gibi yürüyüp bir kadına ateş uzatan ya da şarap servis eden garsondan ne isteyeceğini bu kadar iyi bilen çok erkek tanımıyorum. Bunu diyen ben de Leningrad’ın isminin San Petersburg olduğu zamanlar doğdum... Şimdiye kadar neler görüp geçirdiğimi hayal et.”

Max birkaç adım atarak bir avcının dikkatiyle odanın içine baktı. Villa bin dokuz yüzlerin tipik mimarisine göre inşa edilmiş olsa da içerisi son zamanların modasına uygun, işlevsel ve sade döşenmişti; düz ve temiz hatlar, bazılarında modern tablolar asılı olan boş duvarlar, çelik, cilalı ahşap, deri ve cam mobilyalar. Eski salon dansçısının dolandırıcılık mesleğinde eğittiği keskin gözleri ne evin ne de konukların detaylarını kaçırmıyordu. Giysiler, mücevherler, takılar ve sohbetler. Tütün dumanı. Sigaraya çıkma bahanesiyle, üst kata çıkan merdivenlere bakmak için oturma odası ve lobi arasında durdu. Negresco’daki odasında üzerinde çalıştığı planlara göre, oranın ötesinde Ferriol’un Nice’e gittiğinde kullandığı kütüphanesi ve ofisi vardı. Kütüphaneye gitmek zor değildi; kapı açıktı ve arka planda kitapların altın varakları parıldıyordu. Tabaka elinde açıkken birkaç adım attı ve bu kez hafif bir swing (*I Can’t Get Started*) çalan beş müzisyeni dinliyormuş numarası yaparak saksı bitkilerinin ortasında, bahçeye açılan bir cam kapının yanında tekrar durdu. Kütüphanenin kapısına yaslanmıştı, çok alçak sesle tartışan Fransız bir çiftin yakınındaydı (kadın sarışın ve çekiciydi, gözkapaklarında çok yoğun makyaj vardı), nihayet sigarasını yaktı, odanın içine baktı ve ona verilen bilgilere göre çoğunlukla kilitli tutulan ofis kapısının yerini tespit etti. Girmek zor olmamalı, diye hükme vardı. Her şey zemin kattaydı ve parmaklık falan yoktu. Kasa pir

pencerenin yanında, duvara gömülü bir dolap şeklinde yerleştirilmişti. Dışardan bakamadığı için, olası bir durumda bu pencereden girebilirdi. Bir diğer yol da terasa açılan, müzisyenlerin çaldığı yerin yanındaki vitray pencereydi. Pencere için elmas ucuna ya da tornavidaya, ofis kapısı için de bir maymuncuğa ihtiyacı vardı. İçeride bir saat ve biraz da şansının yaver gitmesiyle her şey çözüldü. En azından bu aşamaya kadar.

Girişte yalnız başına çok zaman geçirmişti ve bu hoş bir izlenim bırakmıyordu. Etrafına ilgisizce baktığı sırada sigarasını tüttürdü. Son davetliler de gelmişti. Max zaten birkaç insanla konuşmuş, nezaketle gülümsemiş ve tatlı sözler söylemişti. Hanımefendilere görgülü hareketler yapmış ve onların eşlerine ya da arkadaşlarına da açıkça içten bir sıcakkanlılıkla yaklaşmıştı. Akşam yemeğinin ardından birkaç çift dans etmek istedi, genelde bu gibi durumlar Max'a mükemmel fırsatlar yaratırdı (en çok da evli kadınlar, zorluklar geçirdiklerinden ve konuşma ihtiyacı duyduklarından Max'ın işini kolaylaştırırlardı) ama o gece tehlikeli arazideyken böyle şeylere girişmeye yeltenmedi. Dikkatleri üzerine çekemezdi. Özellikle neyi tehlikeye atacağını farkında olduğundan böyle bir risk alamazdı. Buna rağmen hareket ederken kadınların bakışlarını bazen üzerinde hissetti. Biri fısıltı tonunda şöyle bir yorum yaptı: Bu yakışıklı adam da kim, gibi şeyler söyledi. O zaman otuz beş yaşında olan Max, on beş sene dir bu bakışların anlamını okuyordu. Herkes onun orada bulunmasını Asia Schwarzenberg'le bağlantısına yoruyordu ve buna inanmaları onun açısından daha iyiydi. Deri ve çelik koltukta sohbet eden iki adam ve bir kadına yaklaştırmaya karar verdi, kadın ve adamlardan biri oturuyor, diğeri de ayakta duruyordu. Geldikten hemen sonra oturan adamla şakalaşmıştı bile. Biraz iri bir adamdı, sarı bıyıkları, kısa saçları vardı ve sempatik bir yüze sahipti ve Max'a kartvizitini verdi. Ernesto Keller, Nice'teki Şili

başkonsolos yardımcısı. Kadın da ona tanıdık gelmişti ama o davette bulunduğu için değil. Bir aktris olmalıydı. İspanyol'du. Güzel ve ciddiye. Conchita bir şeydi. Belki de Monteagudo. Ya da Montenegro.

Bir anlığına hareketsiz duran Max dar, cam bir masanın üzerinde asılı duran ince, oval çerçeveli büyük bir aynada yansımasını gördü; siyah ipek klapalarının arasındaki gömleğinin canlı beyazı, üst cebinden görünen mendili ve yüksek belli smokininin her bir kolundan çıkan kolalı manşetinin özenli çizgisi; bir eli gelişigüzel şekilde pantolonunun sağ cebindeydi, diğeri de yarıya kadar havada, yanan sigara tutuyordu ve kaldırdığı kolundan sekiz bin franklık ince Patek Philippe kol saatinin altın kayışı ve kasası görünüyordu. Sonra da ayaklarının altındaki büyük beyaz ve kahverengi baklava desenli halıya baktı ve düşüncelere daldığında (genelde yaptığı gibi) Lejyoner arkadaşı Boris Dolgoruki-Bragation'ı anımsadı. Eğer Max'ın böyle giyindiğini görseydi, acaba içtiği iki konyak arasında ne derdi ya da nasıl gülerdi? Max, Buenos Aires'te Riachuelo kıyılarında oynayan çocukluğundan ya da Monte Arruit'in kömürleşmiş yamaçlarında güneşten mumyalanmış cesetlerin arasında, tüfeği hazır dağa tırmanan askerliğinden, Cote D'Azur'daki bu villada halıya ayak basana kadar uzun yol kat etmişti. Ve kütüphanenin sonundaki kilitli tutulan ofis kapısına kadar kader gibi bilinmez, zor bir yol daha vardı. Bazı yolların asla tamamen ortadan kalkmayan riskleri ve tehlikeleri olduğu hükmüne varırken sigarasından kısa, tam bir nefes daha çekti (Fito Mostaza'yı ve iki İtalyan casusu hatırladığında tekrar huzursuz oldu). Aslında hayatında gerçekten rahat sayabileceği tek gününün, daima huzursuz, belirsiz uykusuna dalarken her gece geride bırakmayı başardığı gün olduğuna karar verdi.

Sonra yakınında duran bir kadının hafif parfüm kokusu burnuna geldi. *Arpège olduğunu içgüdüsel olarak tespit etti.* Arkasını döndüğünde (Buenos Aires'ten bu yana dokuz yıl geçmişti), Mecha Inzunza'nın yanında olduğunu gördü.

VIII

La Vie est Brève*

“**O** Türk sigaralarını içmeye devam ediyorsun demek,” diye yorum yaptı kadın. Ona şaşkınlıktan ziyade merakla baktı, sanki dağınık parçaları doğru yerlerine koymaya çalışır gibiydi; iyi kesimli takım elbisesi, hatları. Elektrikli ışığın aydınlığı kadının gözkapaklarında asılı kalmış gibi görünüyordu. Yakındaki lambalardan gelen benzer ışık efekti omuzlarından kalçalarına, çıplak kollarına ve sırtından boynuna uzanan derin dekoltesine, oradan da onu saran fildişi saten gece elbisesine düşüyordu. Cildi bronzlaşmıştı ve saçları son moda uygun yapılmıştı, Buenos Aires’tekinden birazcık daha uzundu; hafif dalgalı, iki yana ayrılmış ve alnını açıkta bırakmıştı.

“Burada ne işin var, Max?”

Bunu bir an sessizlikten sonra söylemişti. Sonuç olarak bir soru değildi ve anlamı belliydi: Bunun gerçek olması imkânsızdı. Mecha Inzunza’nın *Cap Polonio*’da tanıştığı adamın hayat hikâyesindeki hiçbir doğal yol onu bu eve getiremezdi.

* (Fr.) Hayat kısadır. (ç.n.)

“Cevap ver... Burada ne işin var?”

Artık daha sert bir şekilde soruyordu. Max da ilk şoku atlattıktan sonra (panik dalgalarıyla karışık) soğukkanlılığını yeniden kazanmaya başladı ve sessiz kalmaya devam etmenin bir hata olduğunu fark etti. Kendini geri çekme ve koruma isteğini bastırarak (az önce üstüne limon sıkılmış canlı bir istiridye gibi hissediyordu) her şeyi bir gülümsemeyle halletmeye çalışırken bal gözlerindeki ikiz yansımasına baktı.

“Mecha,” dedi.

Bu sadece bir zaman kazanma yoluydu. İsmi söylemek ve gülümsemek. Aceleyle düşünüyor ya da düşünmeye çalışıyordu. Ama nafileydi. Konuşmalarının diğer konukların ilgisini çekip çekmediğine bakmak için iki yanına çaktırmadan kısa ve dikkatli bir bakış attı. Kadın bunu fark etmiş olmalıydı, zira kahverengi kalemle boyanmış iki ince çizgi şeklindeki alınmış kaşlarının altındaki altın rengi gözleri daha da sert bakmaya başladı. Hâlâ çok güzel olduğunu düşündü Max aptalca. Daha derli toplu ve daha dişi. Sonra hafif aralık duran ağzına baktı, kıpkırmızı bir rujla boyanmıştı (yine de beklediğinden daha az kızgın görünüyordu) ve bakışları boynuna indi. Sonra da kolyeyi fark etti. Güzelim inciler neredeyse mat sayılabilecek şekilde bir parlaklığa sahipti, üç tur dolanmıştı. Bu sefer hayreti yüzüne yansıdı. Bu ya yıllar önce sattığı kolyenin birebir aynısıydı ya da oydu.

Belki de onu kurtaran şey kolyeyi gördüğündeki bu şaşkın ifadesi olmuştu. Kadın Max'ın ne düşündüğünü sanki bir camın arkasından izleyip de anlamış gibiydi, gözlerinde ani bir parıltı belirdi. Önce küçümseyici olan bakışı daha sonra kinayeli bir hal aldı ve sonra kendini kahkaha atmamak için tutuyormuş gibi dudakları ve boğazı seyirdi. Bir elini kaldırdı (diğerinde yılan

derisinden minik bir çanta vardı) ve uzun parmakları ve dudaklarıyla aynı tondaki ojeli, alyans dışında başka takı olmayan elini incilerin üzerine koydu.

“Kolyeyi bir hafta sonra Montevideo’da geri aldım. Armando onu benim için buldu.”

Kocasının görüntüsü Max’ın hatıraları içinde bir anlığına belirdi. Buenos Aires’ten beri, resimli dergilerdeki fotoğraflarda hatta birkaç defa da haber bültenlerinde onu arka planda ünlü tangosunu çalarken görmüştü.

“O nerede?”

Bunu derken etrafına huzursuz olmuş gibi baktı, Armando de Troeye’nin varlığının işini ne derece zorlaştırabileceğini merak etti ama kadının hüznünlü bir şekilde omuz silktiğini görünce rahatladı.

“Burada değil... Şimdi, uzaklarda.”

Max uzun yıllar zorluklarla yoğrulmuş, işini bilen biriydi. Duygularını kontrol altına alabilmek, çoğu kez felaketten azıcık bir farkla kaçmak anlamına geliyordu. Tam o sırada hızlı ve düzgünce düşünmeye çalışırken endişelendiğini belli etmenin onu bir Fransız hapishanesine yaklaştırdığı gerçeği, onun kendini toparlamasına yetti. Durumun kontrolünü yeniden kazanmanın veya hasarı azaltmanın bir yolu buydu. Paradoksal olarak içgüdüleriyle, işte beni kurtaracak olan kolye, diye düşündü.

“Kolye,” dedi.

Bunu, devamında ne diyeceğini bilmeden söyledi; yalnızca zaman kazanmak ve bir savunma noktası oluşturmak için. Ama yeterliydi. Kadın incilere tekrar dokundu. Bu kez az önceki gibi gülmedi ama bakışları ona meydan okuyordu. Galip bir gülümsemesi vardı.

“Arjantin polisi bize çok yardımcı oldu. Kocam incilerin kaybolduğunu rapor etmeye yanlarına gittiğinde, onu Uruguaylı meslektaşlarıyla temasa geçirdiler... Armando, Montevideo’ya gitti ve kolyeyi sattığın adamdan geri aldı.”

Max sigarasını bitirmişti ve parmakları arasında yanan izmariti atabileceği bir yer bulmak için bütün dikkatini vermesi gerekiyormuş gibi etrafına baktı. Nihayet onu yakındaki küçük bir masanın üstündeki kalın, kristal bir kül tablasında söndürdü.

“Artık dans etmiyor musun, Max?”

Sonunda kadınla yüzleşmek için döndü. Olabildiği kadar sakince, doğrudan onun gözlerine baktı. Bunu yeterince soğukkanlı yapmış olmalıydı çünkü soruyu limoni bir ses tonuyla sormasının ardından, kadın ona dikkatle baktı ve sonra da Max’ın giremediği kafasının içinden sessiz bir onay vererek başını salladı. Sanki karşısındaki adamın sakin cüretkârlığından ötürü hem şaşırmış hem eğlenmişti.

“Farklı bir hayatım var,” dedi Max.

“Riviera bunu yapmak için kötü bir yer değil... Suzi Ferriol’u nereden tanıyorsun?”

“Bir arkadaşım ile geldim.”

“Hangi arkadaş?”

“Asia Schwarzenberg.”

“Ah.”

Konuklar yemek salonuna yönelmeye başladılar. Az önce Fransızca konuşan genç sarışın kadın, yanlarından geçerek arkasında ucuz bir parfüm kokusu bıraktı, arkadaşı da ardından cep saatine bakarak onu takip etti.

“Mecha. Sen...”

“Yapma, Max.”

“O tangoyu duydum. Bin defa.”

“Evet. Öyle olduğunu sanıyorum.”

“Sana bazı şeyleri açıklamak istiyorum.”

“Açıklamak mı?” Bir çift altın parıltı daha. “Bu senmişsin gibi durmuyor... Seni görünce yılların seni biraz iyileştirdiğini düşündüm. Küstahlığını açıklamalarına yeğlerim.”

Max buna yorum yapmamasının daha uygun olduğunu düşündü. Kadının yanında dik durup sakın görünmeye, sağ elinin dört parmağını cebine koymaya devam etti. Sonra kadının kendi kendine gülercesine hafifçe gülümsediğini gördü.

“Seni bir süredir uzaktan izliyordum,” dedi, “bana yaklaşımdan önce.”

“Ben görmedim. Üzgünüm.”

“Beni görmediğini biliyorum. Bir şeylere odaklanmıştın, düşünüyordun. Ne düşündüğünü merak ettim... Burada ne işin olduğunu ve ne düşündüğünü.”

Beni ele vermeyecek, diye düşündü Max. En azından bu gece değil. Ya da kahve ve sigaralardan önce değil. Yine de bu ani güvenceye rağmen tehlikeli bölgede olduğunun bilincindeydi. Düşünmek için zamana ihtiyacı vardı. Mecha Inzunza'nın sahnede belirip işlerini karıştırıp karışmayacağını anlayabilmek için.

“Seni hemen tanıdım,” diye devam etti kadın.

“Sadece ne yapacağımı bilemedim.”

Kadın koridorun diğer tarafını, üst kata çıkan merdivenleri işaret etti. Altında kocaman saksılarda duran büyük incir ağaçları ve bir garsonun boş bardakları topladığı bir masa vardı.

“Seni merdivenlerden inerken fark ettim çünkü oturmuyordun. Az olan istisnalardan biriydin... Bazı adamlar oturur, bazı adamlar da ayakta durur. Genelde ikinci saydığımı pek güvenmem.”

“Ne zamandan beri?”

“Seni tanıdığımdan beri... Seni otururken gördüğümü hiç hatırlamıyorum. Ne *Cap Polonio*’da ne de Buenos Aires’te.”

Yemek salonuna doğru birkaç adım attılar, kürsüde duran oturma planındaki yerlerini kontrol etmek için girişte durdular. Max masanın etrafındaki tüm isimlere bakmadığı için kendini suçladı. Ancak işte oradaydı: *Bayan Inzunza*.

“Peki burada ne yapıyorsun?” diye sordu Max.

“İspanya’nın durumundan dolayı yakınlarda yaşıyorum... Antibes’te bir ev kiraladım ve bazen Suzi’yi ziyaret ediyorum. Biz liseden tanışıyoruz.”

Yemek salonunda masa örtüsünün üstünde kırmızı, yeşil ve mavi spiraller şeklindeki kristal şamdanın yanındaki gümüş servis takımlarının parladığı masanın etrafında konuklar yerlerini aldılar. Davetlilerin arasına katılan Susana Ferriol, Mecha’ya ve Max’a biraz afallamış gibi baktı; Max’ın (Max ev sahibesinin onun adını bile hatırlamadığından emindi) arkadaşıyla aralarında konuştuğunu görünce şaşırdı.

“Ya sen Max? Bana hâlâ Nice’te ne yaptığını söylemedin. Yine de tahmin edebiliyorum.”

Max gülümsedi. Fani ve samimi bir yorgunlukla. Her bir milimetresi doğru hesaplanmış şekilde.

“Belki tahmininde yanılıyordur.”

“Gülümsemeni daha da mükemmelleştirdiğini görüyorum.” (şimdi onu kinayeli bir hayranlıkla tepeden tırnağa inceliyordu)...

“Son yıllarda başka neleri mükemmelleştirdin peki?”

Sorrento Katedrali’nin yakınında, uzakta Irina Jasenoviç’i gördü; güneş gözlüğü takmış, baskılı kısa bir elbise ve düz ta-

banlı sandaletler giymişti. Corso Italia'da bir giysi mağazasının vitrinine bakıyordu ve Tasso Meydanı'na doğru ilerleyip cadde-
nin karşısından yürürken, Max yakın mesafeden onu takip etti. Aslında onu belirli bir nedenden dolayı takip etmiyordu. Sade-
ce artık onun gizlice Rus oyuncunun ekibiyle bağlantısı olma ihtimali olduğundan, onu dikkatlice gözlemlemesi gerektiğini düşünüyordu. Ya da belki de meraktandı. Komplonun odağına biraz daha yaklaşma arzusundan. Emil Karapetian'ı kahvaltı-
dan sonra otelin küçük odalarından birinde gazetelerin arasında, koltuğa rahaça gömülmüş halde bulduğunda, bunu yapma fırsatı bulmuştu. Karşılaşmaları özetle nazik bir selamlaşma, havanın ılık olmasıyla ilgili bir yorum ve dizlerinde açık halde duran ga-
zeteleri bırakıp onunla ilgilenmesine sebep olan oyunların nasıl gittiği hakkında çok da heyecanlı olmayan kısa bir sohbetten oluşuyordu (satranç konuları dahil, Karapetian tek heceli laflar-
dan fazlasını gerektiren konuşmalarla pek ilgilenmiyor gibi gö-
rünüyordu), öğrencisinin annesiyle görünüşe göre uzun süredir arkadaş olan adam beyaz saçlı, nazik gülümsemeli, kibar, zarif bir beyefendi idi. Üstelik Max nihayet ayağa kalkıp diğerini diz-
lerinin üstünde açık duran gazetelerin içinde burnunu gömmüş halde rahat bıraktığında, vardığı tek sonuç Ermeni hocanın Jorge'nin Rus rakibi karşısındaki üstünlüğüne körü körüne inanma-
sı ve Sorrento Turnuvası'nın sonuçları fark etmeksizin, birkaç ay sonra Keller'in dünya şampiyonu olacağıydı.

“O geleceğin satrancı,” diye devam etti, Max'ın ısrarı üze-
rine tüm sohbet boyunca ağzından çıkan en uzun yorumu ya-
parken. “Oyuna yapacağı katkılardan sonra, Rusların savunmacı stili naftalin gibi kokacak.”

Karapetian bir hain gibi durmuyor, diye bir hükme vardı Max. Kesinlikle yıllardır yetiştirdiği öğrencisini otuz tane gü-
müş ruble için satacak birine benzemiyordu. Yine de hayat,

Doktor Hugentobler'in şoförüne ve yoldaşlarına aleyhlerine bir şekilde insanın ihanet etmesinin ya da aldatmasının ne kadar da pamuk ipliğine bağlı olduğunu öğretmişti. Üstelik, son vuruşu yapmak veya ihanet ettiği kişiden gelen yardım elini kabul etmek arasında kalan bir hain için ne kadar kolaydır işler. Kimse bu ihtimalden muaf değildir, diye karar verdi neredeyse mekanik bir şekilde rahatlayarak ve Jorge Keller'in kız arkadaşının arkasından mesafeyi koruyarak Corso Italia yönünde yürürken. Kim aynada kendi gözlerine bakıp da "Ben hiç ihanet etmedim" ya da "Asla ihanet etmem" diyebilirdi ki?

Genç hanım Fauno Bar'ın masalarından birine oturdu. Bir an düşündükten sonra Max tesadüfen karşılaşmışlar gibi ona yaklaştı ve sohbet başlattı. Bunu yapmadan önce bir an çevresine dikkatlice baktı. Bunu meydandaki palmyelerin arkasında pusu kurmuş Rus ajanları beklediğinden değil de eskiden aldığı eğitimden böyle tedbirlerin yararlı olduğunu öğrendiğinden yaptı. İhtiyar kurdun dişleri dökülmüş ve kuyruğunun tüyleri yolunmuş olsa da avlandığı yer daha az tehlikeyle dolu değildir, diye karar verdi içinden gelen çarpık bir mizah anlayışıyla.

Genç hanımlarla hatıralar, diye düşündü oturduğu sırada. Elde ettiği genç hanımlar. Bildikleri. Benden bir ya da birkaç jenerasyon daha genç, diye çıkarım yaptı negroni sipariş ettiği ve başka bir şey hakkında sohbet ettiği sırada genç hanımın mini eteğine, çıplak dizlerine bakarken.

"Sorrento müthiş bir yer... Amalfi'ye de gitmiş miydiniz? Ya da Capri'ye?" O eski etkili gülümsemesini, bin defa denediği kibar jestlerini kullandı. "Bu zamanlarda daha az turist var... Sizi temin ederim, buna değer."

Öyle aman aman güzel olmadığını düşündü bir kez daha. Çirkin de değildi. Aslında gençti. Peggy Sage reklamlarındaki gibi her şeyden daha taze bir cilde ve görünüşe sahipti. Kısaca-

sı yirmili yaşlarda çekici birinin yirmili yaşlardaki birini çekici bulma anlayışydı. Irina güneş gözlüklerini çıkardı (kocaman ve beyaz kenarlıydı), tek makyajı iri, anlamlı bakan gözlerinin çevresindeki kalın ve siyah göz kalemiydi. Saçlarını topladığı büyük kurdele, mini elbisesiyle aynı op-art baskılara sahipti. Sıradan yüzü şimdi kibarlaştı. Satrancın karakteri etkilemediğini aklından geçirdi Max. Ne erkekleri ne de kadınları. Üstün bir akıl, matematiksel bir zekâ, müthiş bir hafıza da tıpkı sıradan bir gülümseme, ruhsuz bir söz, kaba bir hareket gibi kolayca bulunabilirdi. Bunlar hem erkeklerde hem de kadınlarda bulunan ortak bir özellikti ve hayatın akışı kadar alışıl gelmişti. Satranç oyuncuları bile fanilerin geri kalanından daha akıllı değildi, birkaç gün önce Mecha Inzunza'nın böyle dediğini duymuştu. Yalnızca başka bir zekâ çeşidiydi. Farklı dalga boylarında yayın yapan telsizlerdi.

“Diğer satranç oyuncuları arasında Mecha'nın oğluna böyle bakacağını hayatta düşünmezdim,” diye belirtti Max zeminini deneyerek. “Onu çok farklı hatırlıyorum. Bütün bunlardan önceydi.”

Irina ilgili olduğu izlenimi veriyordu. İçinde buz kalıplarının yüzdüğü bir bardak Coca-Cola'nın olduğu masaya dirseklerini koymak için eğildi.

“Son görüşmenizin üzerinden çok mu zaman geçti?”

“Yıllar geçti,” diye onayladı Max. “Üstelik arkadaşlığımız ilerlemeye devam ediyor.”

“Ne hoş bir tesadüf, o zaman. Sorrento'da.”

“Evet. Çok hoş.”

Bir garson içecek geldi. Genç hanım, Max bardağını dudaklarına götürürürken ilgiyle onu izledi.

“Jorge'nin babasıyla tanıştınız mı?”

“Kısaca. Savaştan hemen önce.” Bardağını yavaşça masaya bıraktı. “Aslında önceki kocasını daha iyi tanıyordum.”

“De Troeye mi? Müzisyen olan mı?”

“Evet, o. Şu meşhur tangonun bestecisi.”

“Ah, elbette. Tangonun.”

Kız meydanda durup müşteri bekleyen at arabalarına baktı. Gölgede, palmiye ağaçlarının altında canı sıkılmış sürücüler bekliyordu.

“Büyüleyici bir dünya olmalı. O kıyafetler ve o müzik... Mecha sizin olağanüstü bir dansçı olduğunuzu söyledi.”

Max kibar bir karşı çıkma ve kibirli bir tevazu arasında ince bir çizgide kolunu savurdu. Bunu otuz sene evvel Alessandro Blasetti’nin bir filminden öğrenmişti.

“Fena değildim.”

“Peki, ya o nasıldı?”

“Zarif. Çok güzel. Şimdiye kadar tanıdığım en çekici kadınlardan biri.”

“Onu böyle hayal etmek bana garip geliyor. O Jorge’nin annesi.”

“Peki o nasıl bir anne?”

Sessizlik oldu. Irina bardağındaki buza dokundu ama içmedi.

“Muhtemelen bunu söylemek bana düşmez.”

“Çok mu sahipleniyor?”

“Jorge’yi o yetiştirdi, bir bakıma,” genç hanım bir an daha sessiz kaldı. “O böyle çabalamasaydı, Jorge şu an olduğu kişi olmazdı. Hatta olamazdı.”

“Yani daha mutlu biri mi olurdu, demek istiyorsunuz?”

“Ah hayır, lütfen. Öyle değil. Jorge mutlu bir erkek.”

Max içkisiyle dudaklarını bir daha ıslatırken kibarca başını salladı. Eski zamanlarda kadınların Max'la aldattığı mutlu kocaları hatırlamak için hafızasını zorlamasına gerek yoktu.

“Bazı annelerin yaptığı gibi bir canavar yaratmak istemedi,” diye ekledi Irina bir an sonra. “Onu daima normal bir çocuk gibi eğitmeye çalıştı. Ya da onun satrançta ilerlemesini sağladı ve kısmen de başarılı oldu.”

Bunu söylerken sanki her an Mecha Inzunza orada belirebilmiş gibi telaşla meydan taraflarına baktı.

“Gerçekten sıradışı bir çocuk muydu?”

“Siz düşünün. Dört yaşındayken annesini izleyerek yazmayı öğrendi ve beş yaşındayken tüm dünya ülkelerini ve başkentlerini ezbere biliyordu... Annesi onun neler yapabileceğini de hemen fark etti, olası tehlikeleri de... Ve üzerinde sıkı çalıştı.”

Sıkı kelimesi söylerken yüzü gerilmiş gibi göründü.

“Hâlâ da çalışmaya devam ediyor,” diye ekledi. “Sürekli... Sanki oğlunun kuyuya düşmesinden korkuyormuş gibi.”

Herhangi bir kuyudan bahsetmediğini fark etti Max, belirli bir kuyudan da. Geri tepen bir Lambretta'nın gürültüsü kızı korkudan sıçratmış gibi göründü.

“Onun da sebebi var tabii,” diye ekledi kederli ve daha alçak bir sesle. “Çoğunun oraya düştüğünü gördüm.”

“Abartıyorsunuz. Gençsiniz.”

Kız birdenbire onu olduğundan on yaş büyük gösteren bir gülümseme yaptı. Çevik ve adeta acımasızdı. Sonra tekrar duruldu.

“Altı yaşımdan beri satranç oynuyorum,” dedi. “Birçok oyuncunun sonunun kötü olduğunu gördüm. Tahtanın önünde kendilerinin bir karikatürüne dönüştüklerini. En iyisi olmak için insanüstü bir çalışma gerekir. Özellikle de asla olamayacaksan.”

“Siz de eskiden en iyisi olmak ister miydiniz?”

“Neden geçmiş zamanda konuşuyorsunuz? Satranç oynamaya devam ediyorum.”

“Üzgünüm. Bilmiyordum. Analistlerin de İspanya’daki boğa güreşçilerinin matador eğitmenlerine benzer olduklarını düşünmüştüm. İlk kılıcı alamayan insanlar, yardımcı olarak kalırlar. Ama sizi gocundurmak istememiştim.”

Genç hanım, Max’ın ellerine baktı. Üstünde yaşlılık lekeleri vardı. Küt ve bakımlı tınakları vardı.

“Yenilginin ne olduğunu bilmiyorsunuz.”

“Pardon?” Max neredeyse bir kahkaha attı. “Neyi bilmiyorum?”

“Hiç yenilmiş gibi görünmüyorsunuz. Görünüştünüzden bahsediyorum.”

“Ah.”

“Tahtanın önünde oturmak ve taktiksel bir hatanın sonuçlarını görmek. Yeteneğinizin ve hayatınızın ne kadar kolay toz duman olduğunu hayal edin.”

“Anlıyorum... Ama az önce söylediğiniz gibi bir şey üzerine bahse girmeyin sakın. Yenilgiye gelince, satranç oyuncularının özel bir durumu yok.”

Kız onu duymamış gibi göründü.

“Ben de bütün dünya ülkelerini ve başkentlerini ezbere biliyordum,” dedi. “Ya da ona benzer. Ancak işler her zaman planlandığı gibi gitmez.”

Şimdi adeta cesurca gülümsüyordu. Kendi saygın kitlesi için. Sadece bir kız çocuğu, diye düşündü Max, böyle gülümseyebilir. Tesirine güvenerek.

“Kadın olmak zor,” diye ekledi kız gülümsemesi kaybolurken. “Günümüzde bile.”

Güneş ışınları terasta bir masadan diğerine düşerken kızın yüzüne geldi. O da bundan rahatsız olarak gözlerini kıstı ve gözlüğünü taktı.

“Jorge’yi tanımak bana yeni bir fırsat yarattı. Bütün bunları çok yakından izleme fırsatı.”

“Onu seviyor musunuz?”

“Küstahlaşıyorsunuz. Size bu hakkı yaşınız mı veriyor?”

“Elbette.” Bazı avantajları olmalı.”

Sessizlik oldu. Trafik gürültüsü. Uzaktan bir korna.

“Mecha sizin eskiden çok yakışıklı bir adam olduğunuzu söyledi.”

“Kesinlikle öyleydim. Eğer öyle diyorsa.”

Güneş şimdi de Max’a geliyordu, genç hanımın güneş gözlüklerinin büyük camlarında kendi yansımasını gördü.

“Ah, evet,” dedi tarafsız bir şekilde. “Tabii ki Jorge’yi seviyorum.”

Bacak bacak üstüne attı ve Max bir anlığına onun genç ve çıplak dizlerine baktı. Düz tabanlı deri sandaletleri ayaklarını açıkta bırakıyordu, tırnaklarında neredeyse mora yakın, koyu kırmızı renkte oje vardı.

“Bazen onu satranç tahtası önünde izliyorum,” diye devam etti kız, “bir taşı oynatıyor, kendi yöntemiyle risk alıyor ve o zaman onu çok sevdiğimi düşünüyorum... Bazen de bir hata yaptığını görüyorum, birlikte hazırlandığımız bir şeye son anda tereddüt ediyor ya da onu değiştirmeye karar veriyor... İşte o anda bütün ruhumla ondan nefret ediyorum.”

Bir an sustu ve az önce söylediğinin doğruluğunu düşünür gibi göründü.

“Galiba satranç oynamadığında onu daha fazla seviyorum.”

“Bu doğal. Sizler gençsiniz.”

“Hayır... Bunun gençlikle hiçbir ilgisi yok.”

Şimdi o kadar uzun süren bir sessizlik oldu ki Max sohbetin bittiğini düşündü. Garsonun dikkatini çekti ve havaya kaldırdığı iki parmağını şıklatarak hesabı istedi.

“Biliyor musunuz?” dedi Irina aniden. “Her sabah, Jorge bir turnuvada oynarken annesi o geldiğinde her şeyin hazır olduğundan emin olmak için kahvaltıya ondan on dakika erken gelir.”

Max ses tonunda bir miktar hoşnutsuzluk sezdi. Öfkeli bir nükte. Bu nükteyi bilirdi.

“Ne olmuş yani?” diye sordu kibarca.

“Bir şey yok.” Irina başını oynattı ve Max’ın koyu camlardaki yansıması sallandı. “Aşağı iniyor ve annesinin onun için her şeyi hazırlamış, orada olduğunu görüyor; portakal suyu, meyve, kahve ve tost ekmekleri. Onu beklediğini görüyor.”

*

Nice limanından ayrılan bir geminin kırmızı ve yeşil ışıkları, deniz fenerinin arkadan gelen flaş ışığıyla deniz ve gökyüzü arasındaki karanlık içinde yavaşça hareket ederek ilerledi. Limandan kalenin karanlık tepesiyle ayrılan şehir, Angeles Körfezi’nden birkaç ışık beneği halinde ayrılan, oradan da yakınlardaki görünmez tepelere doğru uzanan, biraz güneye doğru kıvrık ışıklı bir bant gibi çevreliyordu.

“Üşüyorum,” diye mırıldandı Mecha Inzunza titreyerek.

Oraya kadar sürdüğü arabanın şoför koltuğunda oturuyordu, üzerinde açık renkli parıltılı gece elbisesi vardı, omuzlarında uzun püsküllü ve işlemeli ipek bir şal sarılıydı. Yanındaki koltukta oturan Max gösterge panosuna eğilerek ceketini çıkardı

ve yanındaki kadının sırtına koydu. Gömleğinin kollarından ve smokininin ince yeleşinden kapalı duran katlanabilir tavandan sızmaya başlayan şafak soğuşunu hissedebiliyordu.

Mecha karanlıkta çantasında bir şeyler aradı. Max boş bir sigara paketinin hışırdadığını duydu. Onları akşam yemeğinden sonra arabada içip oraya varana kadar bitirmişti. Sanki bir sonsuzluk geçtiğini düşündü Max. Yemek masasında Van Cleef&Arpels'te mücevher tasarımcısı olan olgun bir Fransız kadının ve sonradan çok sempatik bir yemek arkadaşı olduğu ortaya çıkan, Eva Popescu isimli şarkıcı ve aktris olan, ucuz parfüm kokan genç sarışın bir kadının arasına oturmuştu. Max yemek boyunca her iki kadınla da ilgilenip sohbet etse de solundaki çekici ve zarif beyefendinin Arjantinli olmasına sevinen sarışın kadınla daha fazla konuşmuştu (tangoya bayıldığını söylemişti kadın). Özellikle Max, Leslie Howard veya Laurence Oliver gibi sinema oyuncularının sigara yakmalarını ve bardak tutuşlarını taklit ettiğinde ya da bazı komik anılarını anlattığında (iyi hikâye anlatırdı ve hanımefendiler İspanyol aksanlı Fransızcasından hoşlanıyordu) genç kadın sık sık güldü, bunun üzerine Max'ın diğer yanındaki mücevher tasarımcısı kadın da gülümseyerek ilgiyle onlara doğru eğildi. Genç Popescu her güldüğünde, tıpkı yemek boyunca diğer zamanlar olduğu gibi, Max sarı bıyıklı Şililinin yanında oturan masanın öteki ucundaki Mecha Inzunza'nın bakışlarından rahatsız olduğunu gizledi. Tatlı zamanı geldiğindeyse onun iki kahve ve dört sigara içtiğini gördü.

Sonrasında her şey olması gerektiği gibi gerçekleşti. Tüm konuklar yemek salonundan çıktığında aralarındaki mevzuyu zorlamadan birbirlerinden kaçındılar. Sonrasında Max, Coll çiftiyle, genç aktrisle ve Şilili diplomatla sohbet ederken, ev sahibesi gruba yaklaştı, Asia Alexandrovna'nın Antibes'te oturan çok sevdiği bir arkadaşının evinden buraya kadar yalnız geldiğini

ve kötü hissettiği için oraya geri dönmeye hazırlandığını, sakıncası yoksa Max'ın ona eşlik etmesinden çok memnun olacağını söyledi; zaten diğerleri de onların eski tanıdık olduklarını öğrenmişti. Max bunu kendi isteğiyle kabul etti ve başta pek de algılayamayan kısa bir tereddütten sonra Schwarzenberg de buna razı oldu. Tabii ki Barones'in buna itirazı olmazdı, seve seve onunla müşterek hareket etti. Öte yandan muzip bir havayla, Max'ın kendini iyi ya da kötü hisseden her hanımefendi için mükemmel bir arkadaş olduğunu da ekledi. Sempatik gülümsemeler, özürler, teşekkürler havada uçtu; Barones'in Max'a attığı uzun ve bilgiç bakıştan sonra (böyle yapmayı nasıl başardığını inanılmaz, diyordu hayran bakışları) Susana Ferriol ona bir daha gözünün ucuyla baktı ve onu gizlemeyi beceremediği bir merakla şalına sarılmış halde bekleyen Mecha Inzunza'nın olduğu girişe yönlendirdi.

Resmi vedalaşmayı bitirdikten sonra dışarı çıktılar ve Max şoförün kullandığı geniş bir limuzin yerine, bir görevlinin az önce evin önüne park ettiği, motoru çalışır halde iki kişilik küçük bir Citroën 7C görünce şaşırdı. Mecha açık kapının önünde durdu ve merdivenleri ve kavşağı aydınlatan farların ışığında çantasından çıkardığı bir ruj çubuğuyla aynaya bakarak dudaklarındaki makyajı tazelemeye başladı. Sonra arabaya bindiler ve kadın beş dakika boyunca sessizce sürdüğü sırada, Max villaların duvarlarından yansıyan farların ışığında onun profilini inceledi, Le Lazaret'ye yakın bir yerlerde çam ağaçlarının ve agavelerin arasında, flaşlı deniz fenerlerinin, liman girişinin, kalenin altındaki tepenin karanlık kitlesinin orada ve arkada Nice ışıklarının görülebildiği bir yerde araba durdu. Sonra kadın motoru durdurdu ve konuşmaya başladılar. Karanlıkta sigara içtikleri sırada konuşurken araya uzun süren sessizlikler girdi. Birbirlerini zorla

görebiliyorlardı, sadece uzaktan gelen loş ışıklar ve sigaraların korları onları aydınlatıyordu. Birbirlerine bakmıyorlardı.

“Bana şu Türklerden bir tane verir misin lütfen?”

Max'ın *Cap Polonio*'da hayran kaldığı ses tonunu ve davranışlarını korumayı sürdürüyordu, onun jenerasyonundaki genç kadınlara özgü olarak o da filmlerde, romanlarda ve resimli kadın dergilerinde gördükleriyle yetişmişti. Ama dokuz yıl geçtikten sonra artık genç kız sayılmazdı. Otuz iki ya da otuz üç yaşında olmalı, diye hatırladığı kadarıyla hesapladı Max. Kendisinden birazcık daha gençti.

“Elbette. Pardon.”

Ceketinin iç cebinden tabakasını çıkardı, sigara bulmak için yokladı ve sonra ona Dunhill ile ateş verdi. Sonra daha alevi söndürmeden, ilk dumanı içine çekti ve sigarayı doğrudan kadının dudaklarına yerleştirdi. Çakmağı söndürmeden önce deniz fenerinin flaşı daima aralıklı olarak patlarken bir kez daha kadının denize dönük duran yüzüne baktı.

“Bana kocanın nerede olduğunu söylemedin.” Bütün gece bu sorunun cevabını kara kara düşünmüştü.

Üstünden zaman geçmesine rağmen zihninde çok fazla anı canlandı. Çok fazla kuvvetli görüntü. Armando de Troeye'nin yokluğu durumu bir şekilde sekteye uğratmıştı. Bütün bunları eksik ve daha imgesel bırakmıştı.

Mecha tekrar konuşmadan önce sigaranın kuru iki kere daha yandı.

“Madrid'de hapiste...” Askeri ayaklanmadan birkaç gün önce onu tutukladılar.”

“Ünlü olmasına rağmen mi?”

Kadın acı bir kahkaha attı. Duymak adeta imkânsızdı.

“Asıl o yüzden desek daha doğru olur. İspanya böyle bir yer işte, unuttun mu?.. Kıskançlık, barbarlık ve ihanet cenneti.”

“Yine de bana saçma geliyor. Neden o? Politik faaliyeti olduğunu bilmiyordum.”

“Asla taraf tutmadı. Solcu ve cumhuriyetçi arkadaşları olduğu kadar monarşist ve sağcı arkadaşları da var. Bunun üzerine uluslararası başarılarına duyulan kıskançlıklar da eklenince... En sonunda da *Le Figaro* hakkında yaptığı birkaç beyanda hükümetin düzensizliği ve otorite eksikliğinden bahsedince, daha fazla düşman kazandı. Bunlar yetmezmiş gibi bir de Cumhuriyet’in gizli teşkilatının başkanı hem komünist hem besteci hem de vasat biriymiş desem yeterli olur. Her şeyi olduğu gibi anlattım işte.”

“Onun prestijinin seni koruyacağını düşünürdüm. Nüfuzlu arkadaşlar, yurtdışında şöhret...”

“O da böyle düşünmüştü. Ben de. Ama yanılmışız.”

“Sen de orada mıydın?”

Mecha başıyla onayladı. “Ordu ayaklandığında onlar San Sebastián’daydılar ve Armando de Troeye olayların gidişatını görünce, onu ülke sınırından çıkmaya ikna etti. Onunla Biarritz’de buluşmayı planlamışlardı ama Armando öncesinde bazı aile meselelerini halletmeye arabayla Madrid’e gitmek istemişti. Kapıcı onu ihbar ettiği için vardıktan hemen sonra tutuklandı.”

“Ondan haber aldın mı?”

“Sadece Modelo hapishanesinde yazılmış eski bir mektup. Hâlâ orada olup olmadığını bilmiyorum. Arkadaşımdan ve Picasso’dan yardım istedim, Uluslararası Kızılhaç da şu an elinden geleni yapıyor... Milliyetçi bölgedeki başka bir mahkûmla

takas etmeye çalışıyoruz ama daha sonuçlanmadı. Ve bu beni endişelendiriyor. Her iki tarafta da çok fazla infaz haberi var.”

“Bu yaşam tarzını sürdürmek için yeterince kaynağın var mı?”

“İspanya’da yaklaşan şeyi görmüştük, bu yüzden Armando tedbirler almıştı. Ben de bu delilik bitene kadar işlerin olması gerektiği gibi kalmasını sağlayacak doğru insanları tanıyorum.” Max, hiçbir şey söylemeden deniz fenerinin flaşlarına baktı.

Max, Susana Ferriol’un akşam yemeği davetlilerinin bakış açısından parasını güvence altına almış doğru insanları ve işlerin olması gerektiği gibi gitmesinden ne anladıklarını düşündü. Sonuç tanıdık, çok eski ve öfkelenildiği bir yarasına dokununca düşünmeyi bıraktı. Dünyadaki durumların gidişatını düşününce Armando de Troeye’nin kapıcısı tarafından gammazlanmasının ve milisler tarafından hapse tıklılmasının çok da garip bir durum olmadığını düşündü. Bazen birileri doğru insanların yerine ya da adına ödeme yapmak zorundaydı. Üstelik bu çok da büyük bir miktar değildi. Öyle bile olsa, Mecha’nın İspanya’daki durum için delilik kelimesini kullanması yanlış sayılmazdı. Max Venezuela pasaportuyla birkaç ay önce iş için Barselona’yı ziyaret etmişti. Cumhuriyet’in kaosa dönüşen hüzünlü gösterisine tanıklık etmek için orada beş gün geçirmek yetmişti. Katalan ayrılıkçılar, komünistler, anarşistler, Sovyet ajanları savaş alanında birbirlerini katlediyorlardı. Francocularla savaşmak için devlet hazinesini daha faziletli kullanmışlardı. Kıskançlık, barbarlık ve ihanet, demişti Mecha açıkça bir kesinlikle. Bu iyi bir teşhisti.

“Neyse ki çocuğum yok,” dedi kadın. Truva yanarken kollarında onlar varken kaçmak zor olur... Senin çocuğun oldu mu?”

“Bildiğim kadarıyla hayır.”

Kısa bir sessizlik oldu. Oldukça temkinli olduğunu fark etti. Bir sonraki soruyu tahmin etti.

“Peki, hiç evlenmedin mi?”

Max kendi kendine gülümsedi. Mecha onun yüzünü göremedi.

“Bildiğim kadarıyla hayır.”

Kadın espriye tepki göstermedi ve başka bir sessizlik başladı. Durdukları yerden Nice’in ışıkları taş tırabzanların on metre altındaki karanlık ve sakın suda parıldıyordu.

“Bir keresinde seni uzaktan gördüğümü sandım. Üç yıl önce Longchamps hipodromunda... Bu mümkün mü?”

“Belki,” diye yalan söyledi Max, Longchamps’ta hiç bulunmamasına rağmen.

“Kocamdan dürbün istedim ama yetişemedim. Seni kaybettim.”

Max şimdi de karanlıkta Lazaret’nin görünmeyen kayalarına doğru bakıyordu. Susana Ferriol’un villası çam gölgeleri arasında uzaktan, siyah rengiyle göze çarpıyordu. Eve gireceği gün oraya gitmek zorunda olduğunu düşündü. Deniz kıyısından gelince, duvarın görünmeyen bir tarafından atlamak zor görünmüyordu. Her halükârda, gün ışığında her şeye yakından bakması gerekiyordu. Araziyi detaylı olarak incelemek de gerekliydi. Giriş yolunu ve özellikle de çıkış yolunu.

“Seninle olan anılarım tuhaf, Max... *Yaşlı Muhafızın Tango-su*. Kısa maceramız.”

Max yavaşça kadının sözlerine döndü. Karanlıkta hareket etmeyen profiline.

“O melodi yıllarca peşimi bırakmadı,” dedi kadın. “Her yerde duydum.”

“Kocan Ravel’le girdiği bu bahsi kazanmıştır, herhalde.”

“Bunu gerçekten hatırlıyor musun?” Kadın şaşırmış göründü. “Tangonun boleroya karşı girdiği bahis mi? Çok komikti. Ravel de efendi olup yenildiğini kabul etti. Paris’teki La Salle Pleyel’deki gala gecesi mağlubiyetini kabul etti ve Le Grand Véfour’da Stravinsky ve diğer arkadaşlarına bir akşam yemeği ısmarladı.”

“Kocan şahane bir tango besteledi. Harika.”

“Aslında onu biz üçümüz yarattık... O müzikle dans ettin mi?”

“Çok kez.”

“Tabii başka kadınlarla.”

“Elbette.”

Mecha başını koltuğa yasladı.

“Eldivenime ne oldu?.. Beyaz olan, hatırlıyor musun? Onu ceketinde mendil olarak kullanmıştın... Onu geri almış mıydım?”

“Herhalde almıştın. Bende kaldığını hatırlamıyorum.”

“Çok yazık.”

Deniz fenerinden gelen her flaş ışığı direksiyona koyduğu elindeki sigara dumanı spirallerini aydınlattı.

“Kocanı özlüyor musun?” diye sordu Max.

“Bazen,” dedi ve devam etti Mecha, “ama Riviera güzel yer. Sadece parası olan insanları kabul eden bir tür yabancı lejyon, ya bir tarafı ya diğer tarafı ya da her ikisini de tutan İspanyol kaçaklar; Mussolini’yi sevmeyen İtalyanlar, Nazilerden kaçan zengin Almanlar... Beni en çok rahatsız eden şey de İspanya’ya bir yıldan uzun süredir gidememem. O aptal ve acımasız savaş yüzünden.”

“Milliyetçi bölgeye gitmek istersen hiçbir şey seni engellemez. Hendaye sınırı açık.”

“Aptal ve vahşi derken her iki taraftan da bahsediyorum.”

Sigara kuru bir daha parladı. Sonra camı açtı ve izmariti gece karanlığına fırlattı.

“Her şeye rağmen hiçbir zaman Armando’ya bağımlı değildim.”

“Sadece parasal anlamda mı konuşuyorsun?”

“Pahalı kıyafetlerinin küstahlığını gizlemediğini görüyorum, hayatım.”

Kadının ona baktığını biliyordu ama uzakta göz kırpan deniz feneri ışığına bakmaya devam etti. Mecha koltuğunda huzursuzca kıpırdadı ve Max bir kez daha onun bedeninin yakınlığını hissetti. Sıcak bedenini hatırladı. İnce, yumuşak ve sıcak. Susana Ferriol’un evinde onun çıplak sırtına hayran kalmıştı; fildişi rengindeki saten elbisesinin dekoltesi, açık omuzları, başını eğdiğinde oluşan boyun kıvrımı, diğer konuklarla sohbet ederkenki davranışları, tatlı gülümsemesi. Yemek salonunun öteki ucunda ya da salonda, Max’ın gözlerini fark ettiğinde ve sonra dönüp altın parıltılarıyla ona baktığında aniden ciddileşmesi.

“Armando’yu tanıdığımda daha çocuktum. Bir dünyası ve hayal gücü vardı.”

Max’ın zihnindeki anılar düzensiz ve rahatsız edici bir şiddetle ona hücum etti. Çok fazla his, diye düşündü. Duygu yerine his demişti. Kontrolü yeniden eline almak için çaba sarf etti. Kadının söylediklerine dikkatini vermeye çalıştı.

“Evet,” diye ısrar etti Mecha. Armando’nun en iyi özelliği hayal gücüydü... Başta öyleydi.”

Kadın gece esintisinde pencereyi açık bırakmıştı. Biraz sonra camı kapatmak için kolu çevirdi.

“Bana tanıdığı diğer kadınları anlatmakla başladı,” diye devam etti. “Benim için bir oyun gibiydi... Heyecanlanmışım. Bir meydan okumaydı.”

“Sana vurdu da. Orospu çocuğu.”

“Böyle söyleme... Onu anlamıyorsun. Hepsi oyunun bir parçasıydı.”

Tekrar kıpırdandı ve Max onun deri koltuğa sürünen yumuşak elbisesinin hışırtısını duydu. Susana Ferriol’un evinden ayrılırken merdivenlerden aşağı inmeden önce onu kapının önünden geçirirken hafifçe beline dokunmuştu. Durumun garip olduğu o gergin anda, hislerini (ya da duygular olabilir, diye karar verdi) fark etmemişti. Şimdi otomobilde karanlıkta adeta samimi bir şekilde dururken, gece elbisesinin kalçalarını sarmasının nasıl da gerçek, son derece fiziksel bir arzu uyandırdığını hatırladı. Teni ve bedeni için hissettiği sersemletici şekilde açgözlülük.

“Biz sözlerden eylemlere geçtik,” dedi kadın. “İzlemek ve izlenmek.”

Max sözlerine uzaktan gelmiş gibi geri döndü ve hâlâ Armando de Troeye hakkında konuştuğunu fark etmesi biraz zaman aldı. Max’ın en azından birkaç bölümüne tanıklık ettiği ve Buenos Aires’te sürpriz şekilde aralarına katıldığı o tuhaf ilişki.

“Karanlık aşırılıkları keşfettim ya da o keşfetmeme yardım etti. Benim bile hiç hayal etmediğim istekler... Ve bu onunkileri de teşvik etti.”

“Bunu bana neden anlatıyorsun?”

“Neden mi şimdi anlatıyorum demek istedin? Bugün yani?”

Kadın uzun bir süre sessiz kaldı. Lafının bölünmesine ya da soruya şaşırmış görünüyordu. Tekrar konuştuğunda sesi hüzünlendi.

“Buenos Aires’teki son gece...”

Aniden frene bastı. Kapıyı açtı ve arabadan indi, kayalara ve denize bakan taş tırabzana varana kadar çamların karanlığının altında yürüdü. Max bir an durdu, endişelendi ve nihayet onun yanına gitti.

“Rasgele cinsel ilişkide bulunma,” dediğini duydu. “Ne çirkin laf.”

Gece açık havada, uzaktaki Nice ışıkları titriyor, deniz fenerinin flaşı yanınca aralıklı olarak güçsüzleşiyordu. Mecha siyah smokin ceketini toplayınca alttan hafif şalının açık renkli püskülleri göründü. Max’ın kolları ve gövdesi üşüyordu. Ona hiçbir şey söylemeden biraz daha yaklaştı ve kadının elindeki ceketin yakalarına uzandı, sonra da iç cebine ulaşarak tabakasını çıkardı. Hızlıca yaptığı bu hareketle eli yanlışlıkla şalın altındaki açık göğsüne ve elbisenin satenine sürtündü. Mecha uysalca bunu yapmasına izin verdi.

“Para her şeyi kolaylaştırdı. Armando’nun bana her şeyi alabilecek parası vardı. Her durumda.”

Max son sigarasını alıp kapalı tabakaya hafifçe vurdu ve onu ağzına yerleştirdi. Kadının neyden bahsettiğini anlamak için (Buenos Aires’teki son gecede yeterince şey görmüştü ve yapmıştı) pek az çabaladı. Çakmak bir anlığına yanınca alevin etrafına kalkan yaptığı elleri çok yakınındaki inci kolye aydınlandı.

“Onun sayesinde aldığım zevkin süresini uzatan başka zevkler keşfettim,” diye ekledi kadın. “Böylece daha yoğun ve şiddetli oldular... Belki daha bile müstehcen.”

Max rahatsız olup titredi. Bunu dinlemekten hoşlanmıyordu. Bundan rahatsızlık duymasına karşın kendisi de oyuna katılmıştı. İhtiyaç duyulan işbirlikçi ya da suç ortağı olmuştu; La Ferroviaria, Casa Margot, tango yapan sarışın kadın, utanmadan kızarmış gözlerinin önünde birlikte oldukları Hotel Palace’ta-

ki süitin kanepesinde yığılıp kalan, alkol ve kokaine boğulmuş Armando de Troeye. Şu an bunları hatırlamak bile arzusunu alevlendirmişti.

“Ve sonra sen geldin,” diye anlatmaya devam etti Mecha, “transatlantiğin sallantısıyla hareket eden o dans pistine... İyi çocuk gülüşünle. Ve tangolarınla. Tam da gelmen gerektiği anda. Ama yine de...”

Kadın, uzaktaki Le Lazaret’nin kayalıklarına ve denizle bitişik villaların duvarlarına düşen deniz fenerinin ışığında biraz hareket etti.

“Ne kadar aptaldın, hayatım.”

Max tırabzana yaslandı. O gece beklediği konuşma bu değildi. Suçlama ya da tehdit içermediğini fark etti. Zamanının önemli bir kısmını başka bir konuyla yüzleşmeye hazırlanmak için harcamıştı, bununla değil. Doğal olarak sitemli ve kandırılmış olduğundan öfkeli, bu yüzden de tehlikeli olan bir kadınla yüzleşmeyi beklemişti; Mecha Inzunza’nın sözlerini ve sessizliklerini sarıp sarmalayan tuhaf melankoliyle değil. Birden kandırılmış kelimesinin yerinde olmadığını düşündü. Mecha hiç kandırılmamıştı. Buenos Aires’teki Hotel Palace’ta o şafak vaktinde bile Max’ın gidip gitmediğini ve inci kolyenin kaybolup kaybolmadığını kontrol etmek için uyanmıştı.

“O kolye...” diye söze başladı Max ama düştüğü durumun garipliğinin farkına varıp sessizleşti.

“Ah, Tanrı aşkına,” kadın bitmek tükenmek bilmez bir küçümsemeyle konuştu. “Sana bir şeyi kanıtlamama yarasaydı, onu hemen şuracıkta denize atardım.”

Birdenbire Max’ın ağzındaki tütün tadı acılaştı. Önce şaşırdı, sanki lafın ortasında kalmış gibi ağzı hafif açık kaldı ve aniden garip bir hassasiyetle sarsıldı. Adeta pişmanlık hissetti. Eğer ya-

pabilseydi yanına gidip Mecha'nın saçlarını okşardı. Eğer izin vermiş olsaydı. Ama izin vermeyeceğini biliyordu.

“Ne istiyorsun Max?”

Ses tonu değişmişti artık. Daha sertti. Savunmasızlığının yalnızca söylediği birkaç söz kadar sürdüğünü düşündü Max. O ana kadar imkânsız olduğunu düşündüğü, her zamankinden farklı bir kaygıydı, ne kadar süreceğini merak etti. Az evvel fark ettiği kalp atışının hızlanmasının da öyle.

“Bilmiyorum. Biz...”

“Bizden bahsetmiyorum.” Kuşkuları geri döndü. “Sana bir kez daha burada, Nice’te ne aradığını soruyorum... Suzi Ferriol’un evinde.”

“Asia Schwarzenberg...”

“Barones’in kim olduğunu biliyorum. Onunla birlikte olmazsın. Senin tipin değil.”

“O eski bir tanıdık. Birtakım tesadüfler var.”

“Dinle, Max. Suzi benim dostum. Ne yapmaya çalıştığını bilmiyorum ama umarım onunla hiçbir ilgisi yoktur.”

“Hiçbir şey yapmaya çalışmıyorum. Hiç kimseye. Sana artık farklı bir hayat sürdüğümü söyledim.”

“Böylesi daha iyi. Çünkü en küçük bir şüphe duyduğum takdirde seni ihbar etmeye hazırım.”

Neredeyse homurdanarak kıkırdadı. Güvensizce.

“Öyle yapmazdın,” diye girişti Max.

“Deneme sakın. Burası *Cap Polonio*’nun dans pisti değil.”

Kadına doğru bir adım attı. Bu kez ölçülü davranmadı. İçinde samimi bir şeyler seziyordu.

“Mecha...”

“Yaklaşma bana.”

Ceketini bırakıp yere attı. Max’ın ayaklarında koyu renkli bir yığın oluştu. Beyaz şal çam ağaçlarının gölgeleri arasında yavaşça, tıpkı bir hayalet gibi geri çekildi.

“Benim hayatımdan ve tanıdıklarımın hayatından çıkmanı istiyorum. Şimdi.”

Max ceketini eline alırken, Citroën’in motoru çalıştı ve farları gözlerini kamaştırdı, Max’ın silüetini kayalık tırabzana yansıttı. Sonra araba çakıl taşlarının üzerinde lastiklerini gıcırdatarak Ni-ce’e doğru yol aldı.

Le Lazaret’den limana kadar giden yol boyunca otele yürümek uzun, sıkıcıydı, Max da sabah soğğundan korunmak için smokininin yakalarını kaldırdı. Cassini rıhtımının gölgeleri arasında, şoförü ön koltukta uyuyakalmış bir at arabası bulduğu için şanslıydı, Rauba-Capeu tepesine tırmanırken, bir yandan denizin ve gökyüzünün koyu gölgelerinin arasında mor bir bant oluşuyor, diğer yandan da katlanmış branda tavanın altında atların sert asfalta vuran toynak sesleri duyuluyordu. İşte hayatımın hikâyesi de aynı böyle, diye düşündü ya da onun bir parçası; bir kadın kokarak ya da heba edilmiş bir gecenin ardından sabahın erken saatlerinde bir taksi aramak ya da ikisi birden. Limanın ve şehrin eteklerinin seyrek ışıklandırmasının aksine, kalenin olduğu tepeye yaklaştıklarında Promenade des Anglais’in sokak lambalarının aydınlattığı uzaktaki viraj sonsuza dek uzanıyormuş gibi göründü. Les Ponchettes’e ulaştıklarında karnı acıktı ve sigara içmek istedi, bu yüzden şoförle hesaplaştı ve çiçek pazarındaki artıkların mezarlık gibi koktuğu Cours Saleya’daki kemerlerin altından geçti, erkenden açılan bir kafe bulmak için körpe muz ağaçlarının karanlık dalları altında yürümeye devam etti.

On iki franka bir paket Gauloises aldı ve bir fincan kahve ve sıcak sütle beraber bir dilim ekmek için üç frank ödedi sonra da caddeye bakan bir pencere kenarına oturdu, dışardaki gölgeler griye dönerken ve birkaç çöpçü yerdeki dalları ve yaprakları süpürdükten sonra hortuma büyük, pirinçten bir başlık takarken, o da sigara içti. Önceki gece olanları ve Mecha Inzunza'nın beklenmedik belirmesinin planlarında ve hayatındaki etkilerini en aza indirgeyerek gelecek günlerde olabilecekleri düşündü. Hareketlerinin ve duygularının kontrolünü yeniden eline almak için beklediği teknik detaylara odaklanmaya çalıştı, tehlikelere ve muhtemel varyantlara. Tek yol bu, dedi kendi kendine. Sadece bu şekilde felaketle sonuçlanabilecek hatalar yapma riskinin huzursuzluğuyla yüzleşebilirdi. İtalyan casusları, kendini Fito Mostaza olarak tanıtan adamı düşündü ve pencerenin ardındaki şafak soğuğu sanki bedenine işlemiş gibi sandalyesinde huzursuzca kıpırdandı. Oyunda çok fazla şeyin mevzubahis olduğu, Mecha Inzunza'nın anısının ve neticelerin kararını bulanıklaştırdığı sonucuna vardı. Dokuz yıl önce olan bir şeyin, talihsiz bir şekilde yine dün gece başına gelmesi bu konularda koruması gereken kararlılığını sarsmaya yetti.

Beş dakika boyunca firar etme ihtimalini düşündü. Otele geri gidip bavulunu toplamayı ve yeni avlanma yerleri bularak daha iyi günlerin gelmesini umut etmeyi düşündü. Bu ihtimali düşünerek etrafına baktı, yeni fikirler aradı. Aksiyonlu mesleğinde ve tehlikeli hayatında eskiden beri kesin olan şeyleri ve yararlı güvencelerini düşündü. Biri Fransız demiryollarını diğeri de Cote d'Azur'ı gösteren iki turistik afiş duvara raptiyeyle tutturulmuştu. Max dudağından sigara sarkarken düşünceli bir şekilde gözlerini kısmış şekilde onlara baktı. Trenleri çok severdi (transatlantiklerden ya da ticari uçakların elitist ve kapalı topluluğundan da çok), zira onlar insana bir istasyonla diğerinin arasında bekleyen

bir macera vaat ederdi, restoranlı vagonların seçkin müşterileriyle kazançlı irtibatlar kurma imkânı tanırdı. Yanında bir kadın varken ya da yalnız başına yataklı bir vagonun daracık ranzasında sigara içebilir, rayların üzerinde giden tekerleklerin sesini dinleyebilirdi. Hatırladığı son yataklı vagondayken (İstanbul'dan Viyana'ya giderken kullandığı Şark Ekspresi) dikkatlice giyinip koridorda ona ayrılan bölmenin kapısını sessizce kapattıktan sonra soğuk bir sabahta Bükreş'te inmişti, kondüktörün himayesindeki bavulunu ve sahte pasaportunu geride bırakıp paltosunun ceplerine iki bin lira sterlin değerinde mücevher tıkmıştı. İkinci afişe bakıp düşünürken yüzünde bir gülümseme belirdi. Sanatçının bu çizimi nerede yaptığını biliyordu: Juan Körfezi'ne bakan çam ağaçları içindeki bir manzara, bir buçuk yıl önce cömert bir komisyon ve eski bir Macar arkadaşı olan Sandor Esterházy'yle suç ortaklığı yapan Max arazinin zengin bir Amerikalıya (Zundel&Strauss, Santa Bárbara, California'nın sahibi Bayan Zundel) satılmasına yardımcı olmuştu; kasino ruleti, tangolar ve mehtaplı gecelerin beslediği samimi bir ilişki sırasında deniz kenarındaki o yer için onu dört milyon franklık bir yatırım yapmaya ikna etmişti. Bölgedeki yüz metre genişliğindeki kıyı şeridinin başka sahipleri olan bir plaja ait olduğu önemli detayını atlamıştı.

Gitmemeye karar verdi. Dünya çok küçülmüştü ve *uzaklara gitmek* lafı her seferinde daha da anlamsızlaşıyordu. Burası herhangi bir yerden daha kötü değildi hatta daha bile iyiydi; ılıman iklim, ideal komşular vardı. Avrupa'da bir savaş patlak verirse tehlikeden kaçmak veya para kazanmak için iyi bir yer olurdu. Max buraları avcunun içi gibi biliyordu, buradaki yerel sabıka kaydı temizdi ve dünyanın neresine giderse gitsin aynı polisler, tehditler ve tehlikeler karşısına çıkacaktı. Her fırsatın bir bedeli olduğuna karar verdi. Çevrilmesi gereken bir rulet gibi. Bu Kont Ciano'nun Tomás Ferriol'e yazdığı mektupları, Fito Mostaza'nın

tehlikeli gülümsemesini ve İtalyan casuslarının rahatsız edici ciddiyetini de içeriyordu. Ve birkaç saattir, çözülmemiş bir konu olarak, Mecha Inzunza'yı da.

*La vie est brève:
un peu de rêve,
un peu d'amour.
Fini! Bonjour!**

Max dalgın bir şekilde mırıldandı. Kadercilikle. Kimse ona-Barracas mahallesindeki mütevazı kiralık evini ve sırtlanların bile gülecek durumda olmadığı kavrulmuş cesetlerle dolu Afrika'daki görevini bırakmanın kolay olduğunu söylememişti. Bazı adamların (ve o bunlardan biriydi) geri dönüşü olmayan yollardan gitmekten başka çaresi yoktur. Dönüş bileti olmayan belirsiz yolculuklar. Aklından bu geçtiği sırada, kahvesinin geri kalanını bitirdi ve kendi başına yarattığı eski profesyonel duruşuna geri dönerek ayağa kalktı. Dünyanın bazı en zengin erkeklerinin ve kadınlarının resepsiyonunun önünde durduğu ve ondan anahtarlarını istediği Venedik'teki Hotel Danieli'nin resepsiyonisti Maurizio bir keresinde Max'ın verdiği cömert bahşisi cebine atarken ona şöyle demişti: "Cezbedici olan tek şey kadındır, Bay Costa. Sizce de öyle değil mi? Diğer her şey müzakere edilebilir."

*Biraz hayal,
Biraz aşk...*

* Paul Verlaine'in *La Vie* isimli ünlü şiirini Atatürk, Salih Bozok'a yazdığı bir mektubunda şu şekilde çevirmiştir: Hayat kısadır. Biraz hayal. Biraz aşk. Ve sonra elveda (ç.n.)

Kafeden acele etmeden çıktı, elleri ceplerinde ve ağzında başka bir sigarayla, gri şafak aydınlığını yansıtan ıslak yerde tramvay durağına kadar yürüdü. Mutlu olmak güzel, diye düşündü. Mutlu olduğunu bilmek de. Cours Saleya artık çürüyen bitkiler gibi değil de sabahleyin çiğ düşen nemli arnavut kaldırım ve körpe ağaçlar gibi kokuyordu.

Hotel Vittoria'daki salonun melekler ve mavi gökyüzü çizilmiş tavanının altında seyircilerin arasında oturan Max oyuncuların hamlelerinin yazdığı skor tablosundan karşılaşmadaki gelişmeleri takip ediyordu. Satranç saatinin son tıklamasından beri (Jorge Keller'in on üçüncü hamlesi) mutlak bir sessizlik sürüyordu. Masanın, iki sandalyenin, panonun ve satranç oyuncularının olduğu yeri aydınlatan loş ana ışık salonun geri kalanını neredeyse karanlıkta bırakıyordu. Dışarıda güneş batıyordu ve Sorrento limanına inen uçurum kenarındaki ağaçlar devasa pencerelerin ardından hafif kırmızı bir tonla görünüyordu.

Max gözünün önünde oynanan oyunun ayrıntılarına dikkatini vermeyi başaramadı. Ne olacağını biliyordu zaten, Mecha Inzunza ona anlatmıştı, siyahlarla oynayan Jorge Keller daha riskli ve karmaşık olan hamlelere yer hazırlamak için piyonu ve fili oynatarak belirli hareketleri tamamlamak zorundaydı. Eğer analizleri sızdıran Irina'ysa, o zaman Sokolov'dan beklenen muhtemel karşı hamlelerin başladığı yer burası olacaktı. Keller'in piyonunu feda etmesinin ardından, rakibi filin (Max onun tahtada beyaz taşların sol tarafında yer aldığını düşünmüştü) ata tehlikeli bir şekilde saldırmasını beklemeliydi; bu durumda saldırıyı önlemek için beyaz piyonlardan birini iki kare ileriye oynatmalıydı.

“Bu iki kare Irina’yı ele verirdi,” diye özetlemişti Mecha öğleden sonra, karşılaşma başlamadan önce lobide buluştuklarında. “Herhangi başka bir hamle de okları Karapetian’a çevirecektir.”

Max’ın sağında oturan ve tek gözüyle taşların durumunu gösteren panele bakan *capitano* Tedesco, bir kâğıt konisini küllük olarak kullanarak sigara içiyordu. Arada sırada Max sorduğunda, alçak sesle pozisyonu ya da hamleyi yorumlamak için eğiliyordu. Onun yanında da ellerini kavuşturan ve başparmaklarını döndüren Lambertucci (etkinlik için ceket giyip kravat takmıştı) oyunun ilerlemesini yakından takip ediyordu.

“Sokolov tahtaya tam anlamıyla egemen durumda,” dedi Tedesco çok alçak sesle. “Keller bu durumu ancak filini serbest bırakırsa değiştirebilir, bence.”

“Peki, öyle yapacak mı?”

“Hiçbir fikrim yok. Bu adamlar benim hayal bile edemediğim kadar ileri hamleleri görebiliyorlar.”

Arkadaşının anlattığını dinleyen Lambertucci de başka bir fısıltıyla bunu doğruladı:

“Birazdan Keller’in tipik saldırılarından biri gerçekleşecek. Ve evet. Eğer ilerlemeyi başarırsa, fili toz duman edecek.”

“Peki ya siyah piyon?” diye merak etti Max. İkisi birden panele baktı ve Max’a kafaları karışmış şekilde döndü.

“Hangi piyon?” diye sordu *capitano*.

Max mekanizmalarını anlamadığı güçlerin oynadığı satranç tahtasından ziyade oyuncularını izliyordu. Sokolov sarımtırak nikotin izlerinin olduğu parmaklarının arasında kendi kendine biten bir sigarayla, ıslak mavi gözleri taşların pozisyonunu incelerken sarışın ve üzgün başını eğdi. Bu arada Jorge Keller tahtanın önünde değildi. Gevşek kravat düğümüyle, sandalyenin arkasına astığı ceketıyla, ayağa kalktı (Max uzun süre bekleme-

si gerektiğinde bacaklarını esnetmek için bunu sık sık yaptığını fark etti) ve elleri ceplerinde, spor ayakabılarıyla uzun adımlar atarken sanki zemini ölçüyormuş gibi dalgın dalgın baktı. Oyun başladığında her zamanki portakal suyu şişesiyle kimseye bakmadan kararlı bir şekilde girdi. Elini uzattı ve oturan rakibiyle el sıkıştı, şişeyi masaya koydu, Sokolov'un açılışını yapmasını izledi ve bir piyonunu oynattı. Çoğunlukla başını tahtanın önünde kavuşturduğu kollarının arasında dinlendirerek hareketsiz kaldı, ara sıra şişeyi ağzına götürüp portakal suyunu içti ve şimdi yaptığı gibi kalkıp birkaç adım yürüdü. Rus ise bir kez bile yerinden kalkmadı. Sandalyesine yaslanmıştı, sanki tahtaya bakmaya gerek yokmuş gibi sürekli ellerine bakıyordu ve son derece sakin oynuyordu; rahat, soğukkanlı, Sovyet Duvarı lakabının hakkını vererek.

Ahşap üstüne hafifçe değen keçe sesini, Sokolov'un zamanlayıcının düğmesine basma sesi takip etti, rakibinin süresini başlattı ve Keller sandalyesine geri döndü. Salonun içinde sessiz, adeta duyulmayan bir mırıltı sesi oldu. Genç adam rakibinin henüz yediği siyah piyona baktı, onu da diğer taşların yanına koydu. Tabloda yardımcı hakemin işlediği Rus'un hamlesi, Keller'in fillerinden birinin o ana kadar engellenmiş olan yolunu açmış gibi görünüyordu.

“Onun için kötü oldu,” diye fısıldadı *capitano*.

“Galiba Rus bir hata yaptı.”

Max en ön sırada oturan Mecha'ya baktı, yüzünü göremedi; yalnızca gümüş rengi kısa saçları ve kıpırdamayan başı görünüyordu. Yanında Irina'nın profilini gördü. Kızın gözleri panelde değil, tahtada ve oyunculardaydı. Yanındaki koltuktaysa Emil Karapetian ağzı yarı açık duruyor ve bütün dikkatini oraya vermiş görünüyordu. İlk sıranın sonunu ve ikincinin bir kısmını Sovyet heyetinin tamamı işgal ediyordu. Bir buçuk düzine

insan. diye hesapladı Max. Onlara birer birer baktığında (Batılılara göre eski moda giysiler, beyaz gömlekler, sıkı kravatlar, yanan sigaralar, ifadesi okunmaz yüzler) kaçının KGB için çalıştığını sorgulamadan edemedi. Ya da herhangi birinin onlardan olup olmadığını.

Rus'un son hamlesinin üstünden beş dakika bile geçmeden Keller fili beyaz bir piyon ve atın yanına oynattı.

“İşte başlıyoruz,” diye mırıldandı Tedesco beklentiyle.

“Sıra onda,” diye fısıldadı Lambertucci.

“Rus'un nasıl da soğukkanlı olduğuna bakın. Gözünü bile kırpıyor.”

Seyirciler arasında kısa bir mırıltı duyuldu, sonrasında mutlak sessizlik hüküm sürdü. Sigara yakmak dışında hareket etmeyen Sokolov düşünüyordu ve şimdi de tahtaya daha dikkatli bakıyordu, belki de beyaz piyona. Max'ın bildiği gibi o taş gerçekleşebilecek olasılıkların anahtarıydı. Keller biraz daha portakal suyu içtikten sonra yeniden ayağa kalkmaya yeltendi, rakibi de piyonu iki kare ileriye oynattı. Bunu aniden, agresif bir şekilde yaptı ve saat düğmesine neredeyse şiddetle vurdu. Sanki bunu yaparak rakibini sandalyesine oturtmak istiyormuş gibiydi. İşe de yaradı. Genç adam yarıyolda durdu, Rus'a baktı (karşılaşma boyunca ilk kez göz göze geldiler) ve yavaşça geri yerine oturdu.

“Bir çırpıda oynadı,” diye mırıldandı Tedesco hayranlıkla, nihayet oyunun geldiği boyutun farkına varıyordu.

“Ne oluyor?” diye sordu Max.

Capitano geç cevap verdi, oyuncuların hızlı ve adeta meydan okuyarak oynadığı taşları takip ediyordu. Fil piyonu, at fili, piyon da atı aldı. Tak, tak, tak. Saat sanki her şey önceden dikkatle

planlanmış gibi, her üç dört saniyede bir tik ediyordu. Muhtemelen de planlı, diye düşündü Max.

“Bu beyaz piyon filin saldırısını durdurarak oyunda değişikliklere sebep oldu,” dedi Tedesco sonunda.

“Yoldayken durduruldu,” diye onayladı Lambertucci.

“Sokolov da onu hemen gördü. Yıldırım gibi.”

Keller hâlâ rakibinin son yediği taşını elinde tutuyordu. Onu diğerlerinin yanına, bir kenara bıraktı, ardından sanki aniden uzun bir çabanın yorgunluğunu hissetmiş gibi başını hafifçe eğerek portakal suyundan kocaman bir yudum aldı. Sonra gayet normal görünerek ifadesiz bir suratla annesinin, Irina’nın ve Karapetian’ın olduğu yöne doğru baktı. Sokolov ise melankolik görünmeyi bırakmadan masaya biraz daha eğildi ve genç adama doğru dudaklarını oynatarak kısık sesle bir şeyler söyledi.

“Ne oluyor?” diye merak etti Max.

Tedesco sanki her şey sonuçlanmış gibi başını salladı.

“Galiba ona *nichiá* teklif ediyor... Beraberelik.”

Keller tahtayı inceledi. Rus’u duymuş gibi görünmüyordu ve yüzünden hiçbir şey anlaşılmıyordu. Yapılacak başka bir olası hamle var mı diye düşünüyor herhalde, diye bir hükme vardı Max. Ya da başka bir şey düşünüyordu. Mesela ona ihanet eden kadını ve bunu neden yaptığını. Sonunda Keller başını salladı, rakibine bakmadan elini sıktı ve ikisi birden ayağa kalktı. Oğlundan beş adım kadar mesafede, ilk sırada oturan Mecha Inzunza son birkaç dakikadır hiç kıpırdamıyordu. Karapetian Usta’nın ise şaşkınlıktan ağzı yarı açık kalmıştı. İkisinin arasındaki Irina ise ifadesiz bir şekilde dik dik tahtaya ve boş sandalyelere bakıyordu.

IX

Max Varyantı

Mecha Inzunza, Via San Cesareo'da bir büfede durdu ve birkaç gazete aldı. Max onun yanındaydı, bir eli gri spor ceketinin cebindeydi, kadın önceki günkü karşılaşma hakkında haber yapan sayfaları karıştırırken onu izledi. *Il Mattino*'da *Altıncı'da Berabere* başlığının altında oyuncuların satranç tahtasından ayrılma anının dört sütunu kaplayan bir fotoğrafını yayımlamışlardı: Ciddi görünümlü Rus oyuncu da sanki oyun dışında bir şey düşünüyormuş gibi ya da fotoğrafçının arkasında olan birine bakıyormuş gibi duran Keller'e yüzünü çevirmiş, boş boş bakıyordu.

"Zor bir sabah oldu," dedi Mecha gazeteyi kapattığında. "Emil, Jorge ve Irina hâlâ tartışmaya devam ediyorlar."

"Kız hâlâ durumdan şüphelenmedi mi?"

"Kesinlikle hayır. İşte bu yüzden tartışıyorlar. Emil oğlumun dün neden öyle oynadığını anlamadı. Şimdi tahtanın başında hamleleri tek tek canlandırıp geri alıyorlar... Ben onlardan ayrılırken Irina Jorge'nin beraberelik teklifini kabul etmesine sitem etti."

“Bu çıkarıcı bir taktik mi?”

Sokaktan aşağı yürüdüler. Mecha gazeteleri omzunda taşıdığı büyük kanvas ve deri karışımı bir çantaya koydu, üzerinde süet bir ceket ve sonbahar renklerinde desenli ipek bir atkı vardı.

“Tam olarak öyle sayılmaz,” diye cevapladı. “Oyuna olduğu gibi devam edebilirdi ama daha fazla risk almak istemedi. Irina’nın Sokolov için çalıştığı doğrulanınca biraz üzüldü... Belki kendinde sonuna kadar dayanacak gücü bulamamıştır. Bu yüzden Rus’un teklifini kabul etti.”

“Her halükârda iyi gidiyordu. Sahnede sakın görünüyordu.”

“Onun çelik gibi sinirleri var. Buna hazırlanmıştı.”

“Peki ya kızlayken ne yapacak? İyi saklayabilecek mi?”

“Kızdan daha iyi olacağı kesin. Ve biliyor musun onunki rol yapmak da değil, ikiyüzlülük de? Sen ve ben Irina’nın kışına tekmeyi basmadan önce ona güzel bir işkence yapardık. Onu öyle bir boğardım ki... Bunu yapmayı o kadar çok istiyorum ki. Ama işte Jorge onunla tahtanın önünde oturmuş analiz yapıyor ve hiçbir şey olmamış gibi hamleleri inceliyor.”

Cadde uzun ve dardı ve dükkânların dışarda mallarını koyduğu alan daha da kısıtlanmıştı. Max ara sıra karşıdan gelenlere yol vermek için geri çekildi.

“Bu çok güçlü bir darbe değil mi?” diye sordu Max. “Her zamanki gibi konsantre olabilmeye ve oynamaya devam edebilecek mi?”

“Onu tanımıyorsun. Ona göre soğukkanlılık çok mantıklı bir şeydir. O oynamaya devam ediyor. Bütün bunlar onun için bazen otelin salonunda oynanan, bazen de başka yerlerde oynanan oyunlardan başka bir şey değil.”

Evlerin yüksek cephelerinden yansıyan sarımsı ışıkla aydınlanan ışıkların ve gölgelerin arasındaki alanlardan geçtiler. Deri dükkânları, turistik hediyelik eşya satıcıları, manavlar, balıkçılar ve salumeriaların kokuları, deri ve baharat aromalarıyla karışıyordu. Balkonlarda giysiler asılıydı.

“Bu konuda bir şey söylemedi,” diye ekledi Mecha kısa bir sessizlikten sonra, “ama eminim şu an kafasında iki rakibe karşı oynuyordur. Rus’a ve Irina’ya karşı... Bir tür simultane satranç gibi.”

Bir daha sessizleşti ve kadın kıyafetleri satan bir dükkâna baktı (Positano keteninden hippie tarzı şeyler satılıyordu) ama çok da ilgilenmedi.

“Sonrasında,” diye devam etti “Sorrento’daki turnuvayı halledince, Jorge tahtaya bakacak ve olayları gerçekten analiz edebilecek. Duygusal tarafıyla. Bu onun için zor bir an olacak. O zamana kadar beni endişelendirmiyor.”

“Şimdi Sokolov’un kendinden nasıl bu kadar emin olduğunu anlıyorum,” diye yorum yaptı Max. “Son maçların hepsinde küstah sayılabilirdi.”

“Hata etti. Oynamadan önce daha uzun beklemeliydi. Biraz rol yapmalıydı. Dünya şampiyonu bile o durumun karmaşıklığını tamamen kavrayıp yirmi dakikadan daha kısa sürede doğru karara varamazdı... O ise sadece altı dakikada hamle yaptı.”

“Tez canlı mı dersin?”

“Daha çok kibir derdim. Daha uzun bir analizle Sokolov kendi başına da aynı karara varabilirdi, öyle olsaydı eğer Irina’nın yaptığından şüphe ederdik. Ama Jorge’nin onu öfkeliendirdiğini sanıyorum.”

“Yani aslında beş dakikada bir ayağa kalkmasının sebebi onu kızdırmak mıydı?”

“Tabii ki.”

Yarım düzine turistin Almanca konuşan bir rehberin anlattıklarını dinledikleri Sedile Dominova kemerinin yakınından geçtiler. Gruptan uzaklaştıktan sonra sola dönerek Via Giuliani’nin karanlık dar sokağına girdiler. Duomo’nun kırmızı ve beyaz çan kulesi tepesine kadar arkadan yoğun bir şekilde gelen saatin gündüz on bir yirmiyi vurduğunu gösteriyordu.

“Bir dünya şampiyonunun böyle hatalar yapacağını düşünmezdim,” diye yorumladı Max. “Onların daha az...”

“İnsan olduklarını mı düşünürdün?”

“Evet. Herkes hata yapar,” diye cevap verdi kadın. Birkaç adım yürüdükten sonra da düşünceli bir şekilde ekledi: “Oğlum onu çok rahatsız ediyor.” Dünya şampiyonası öncesindeki gerilim muazzam,” diye açıkladı Max’a sonra.

Jorge’nin masanın etrafında öyle turlaması, oynama şekli adeta hiç çaba sarf etmiyormuş gibiydi. Davranışları ise açık bir şekilde ciddiyetsiz görünüyordu. Rus da tam tersiydi; vicdanlı, sistematik, ihtiyatlı. Ter yerine kan dökenlerdendi. Ancak Rus hükümetinin ve Uluslararası Satranç Federasyonu’nun desteklediği unvan sahibi şampiyon, önceki gün öğleden sonra her zamanki sakinliğine rağmen kapitalist dünyanın şımarık çocuğu olan diğer adaya ve Batı basınına ders vermekten ve yerini bildirmekten kendini alıkoyamadı. Tam Jorge masadan kalkarken piyonunu oynatmıştı. Olduğun yerde dur, demişti jestleri. Otur ve düşün.

“Ne de olsa hata yapabilirler,” diye karar verdi kadın, kendi kendine konuşur gibi. “Herkes gibi onlar da sever ve nefret ederler.”

Max ve o yan yana yürüyorlardı. Bazen omuzları birbirine sürtünüyordu.

“Ya da belki de öyle değildir.” Mecha sanki kendi argümanında bir yanlışlık varmış gibi bir an başını eğdi. “Belki de herkes gibi degillerdir.”

“Peki ya Irina ne yapıyor? Normal davranıyor mu?”

“Hem de hiç utanmadan,” dedi kinaye yaparak, aniden sert bir kahkaha attı.

“Sadık işbirlikçi ve âşık kız rolünde çok sakın. Bildiklerimizi bilmiyor olsaydım, onun masumiyetine inanırdım... Ortada büyük şeyler mevzubahis olduğunda kadınların nasıl da rol yapabildiklerini bilemezsin!”

Max bunu çok iyi biliyordu ama ağzını açmadı. Ketum görünmekle kaldı ama aynı zamanda bir otel odasında kocalarıyla veya sevgilileriyle telefonda konuşan ya da onları hayranlıkla dinlerken başını yastığa yaslamış, geriye doğru uzanıp çarşafların altında yatan kadınları hatırladı. Günler, aylar hatta yıllar süren gizli ilişkilerini yürütürken son derece sakın kalarak seslerinden asla fire vermezlerdi. Benzer şartlar altında hangi erkek olsa biraz bile konuşunca kendini ele verirdi.

“Böyle bir ihanet cezalandırılabilir mi merak ediyorum,” diye yorum yaptı Max.

“Kime şikâyet edeceğiz?” dedi kadın ve bir daha şüphe duyarak güldü. “İtalyan polisine mi? Uluslararası Satranç Federasyonu’na mı? Özel bir alanda hareket ediyoruz. Somut kanıtlarla bir skandal yaratabiliriz ya da belki eğer Jorge oyunu kaybederse düelloyu iptal edebiliriz. Ama kanıtımız bile olsa bu bize bir şey kazandırmazdı. Sadece dünya şampiyonasından beş ay önce ortalığı karıştırırdık. Sokolov da olduğu yerde kalırdı.”

“Peki ya Karapetian ne yapıyor?” Irina’dan haberi var mı?” Jorge dün gece hocasıyla konuştu, diye onayladı Mecha.

O da çok şaşırmış görünmemiştir. Böyle şeylerin olabileceğini söylemişti. Ayrıca bu başına gelen ilk casusluk vakası değilmiş. Ermeni sakini bir adamdı. Pratikti. Kızı hemen kovmaktan yana da değildi.

“O en iyisinin Rusların ve Irina’nın birbirlerine güvenmeye devam etmesi olduğunu düşünüyor ve oğlum da onunla hemfikir. Manipüle edilmiş bilgiyi onunla paylaşmak, yanlış açılışlar hazırlamak... Onu farkında olmadan çift taraflı ajan olarak kullanmak.”

“Ama nihayet onu yakalayacaklardır,” demeye cesaret etti Max.

“Bu kandırmaca birkaç karşılaşma daha sürebilir. Altı tane oynandı zaten; ikisini Sokolov, birini Jorge kazandı ve üç kez de beraberlik, aralarında yalnızca bir puan fark var. Ve dört tane daha oynanacak. Bu ilginç olasılıklar sunuyor.”

“Peki ne olabilir?”

“Eğer yeterince iyi tuzaklar hazırlayabilirsek ve Ruslar bunlara düşerse onları bir iki kez daha kandırabiliriz. Bunu bir hataya, aksiliğe ya da son anda karar değiştirmeye bağlayabilirler. İkinci ya da üçüncü seferde şüphelenirler. Her şeyi çok belli edersek Irina’nın Jorge’yle çalıştığı ya da onu manipüle ettiğimiz sonucuna varabilirler... Ama başka bir olasılık daha var: Biz elimizdeki kartları hemen oynamayacağız. Irina’yı belirli dozlarla zehirleyeceğiz ve Dublin’e onun da olduğu bir ekip ile gideceğiz, onu kullanacağız.”

“Bu yapılabilir mi?”

“Elbette. Bu satranç. Yalan söyleme, suikast ve savaş sanatı.”

Corso Italia trafiğinden geçtiler. Motosikletlerin ve arabaların egzoz borularından duman çıkıyordu. Max karşıya geçmek için kadının elinden tuttu. Kaldırıma çıkan Mecha, Max’ın ya-

kınında duruyor, gelişigüzel bir şekilde koluna giriyordu. Televizyonlarla dolu bir vitrinde böyle görünüyorlardı. Biraz sonra kadın nazikçe ve doğallıkla Max'ın kolunu bıraktı.

“Önemli olan dünya unvanıdır,” diye devam etti çok sakince. “Bu sadece bir ön muharebe, adayla gayriresmi bir final skoru. Ruslar Irina'ya güvenirken Dublin'e gitmek harika olurdu. Sokolov'un ajanını Sorrento'dan beri kontrol ettiğimizi keşfettiğini hayal et... Darbe mükemmel de olabilir, ölümcül de.”

“Jorge bu gerilimi kaldırabilecek mi? Kız beş ay boyunca yanında kalırken?”

“Oğlumu tanımıyorsun, satranç söz konusu olduğunda nasıl da soğukkanlı olduğunu... Irina artık yalnızca satrançta bir taş.”

“Peki, onunla daha sonra ne yapacaksınız?”

“Bilmiyorum,” derken sesinde yine metalik bir sertlik vardı. “Önemli değil. Şampiyonluk sona erdiğinde elbette her şeyi halledeceğiz. Özel olarak mı yoksa halka duyurarak mı olacağını ise göreceğiz. Ancak Irina'nın uluslararası bir satranç oyuncusu olarak hayatı bitti. Artık sonsuza kadar saklanacağı bir delik bulsa iyi olur. Varımı yoğunluğuma buna harcayacağım... Nereye saklarsa saklansın, o küçük sürtüğü mahvedeceğim.”

“Ona bunu yaptıran şeyi merak ediyorum. Ne zamandan beri Sokolov için çalıştığını da.”

“Hayatım... Söz konusu Ruslar ve kadınlar olduğunda asla bilemezsin.” Bunu adeta tatsız bir şekilde gülerek söyledi.

Buna karşılık Max da zarif ve esprili bir şekilde tepki verdi.

“Benim merakımı uyandıran Ruslar,” diye açıkladı. “Onlar hakkında kadınlardan daha az şey biliyorum.”

Kadın bunu duyunca bir kahkaha patlattı.

“Tanrım, Max. Artık yaşın geçmiş de olsa, saçlarını jölelemesen de, hâlâ karşı konulmaz bir... *Maquereau** bir tango dansçısıydın.”

“Keşke hâlâ öyle olsaydım,” Doktor Hugentobler’in gömleğinin açık yakasının altındaki ipek fularını düzeltirken, şimdi Max da gülüyordu.

“Irina’yı daha en başındayken uzun vadeli bir hamleyle içeri sızdırabildiler.” Mecha konuya dönerek fikrini söyledi. “Belki de ona bir sürü başka gerekçe göstererek daha sonra işe aldılar; para, vaatler... Hem satranç yeteneğine sahip hem de Uluslararası Federasyon’u kontrol eden Rusların desteklediği onun gibi bir genç kızın geleceği parlak olacaktı. Ve o da herkes gibi hırslı.”

Katedralin açık demir kapısının önündeydiler.

“İkinci olmak zor,” diye ekledi kadın. “Bundan kurtulmak cazip gelir.”

Taş çan kulesindeki çanlar çalmaya başladı. Mecha şalıyla başını örterek yukarı baktı ve sonra da kapıyı geçti. O da onu takip etti ve birlikte Max’ın mermer zemindeki yumuşak ayak seslerinin duyulduğu boş ve geniş nefe girdiler.

“Peki ne yapacaksın?”

“Jorge’ye yardım edeceğim, her zamanki gibi... Oynaması için. Burada ve Dublin’de kazanması için.”

“Bir son olacaktır herhalde.”

“Ne sonu?”

“Onun yanında olman.”

Mecha kilisenin gösterişli tavanına baktı. Pencereleden yatay gelen gün ışığı İncil sahnelerini altın ve mavi renklerde parlattı. İbadethanenin diğer ucunda karanlıktaki kandil parlıyordu.

* (Fr.) Pezevenk. (e.n.)

“Sonuna geldiğimizde oraya vardığımızı anlayacağım.”

Sütunların etrafında tur attılar, şapellere ve tablolara bakarak bir kenardan öylesine yürüdüler. İçerisi rutubet ve sıcak balmumu kokuyordu. Duvardaki bir nişte, yanan mumların üzerinde, denizcilerin adaklarının ve mucizelerin pirinç ve balmumundan yapılmış tasvirleri vardı.

“Beş aylık bir oyun çok fazla,” diye belirtti Max. “Oğlunun o zamana kadar rol yapabileceğine inanıyor musun?”

“Neden olmasın?” Max’a içtenlikle şaşırmış gibi baktı. “Irina da öyle yapmadı mı?”

“Duygularından da behsediyorum. Aynı odada uyuyorlar. Birlikte yatıyorlar.”

Tuhaf ve mesafeli bir yüz ifadesi yaptı. Acımasız gibiydi.

“O bizim gibi değil. Sana söyledim. O akvaryumda yaşıyor.”

Bir rahip kutsal şeylerin saklandığı odadan çıktı ve merakla onlara baktıktan sonra sunağı geçti. Geldikleri yoldan çıkışa geri dönerken Mecha sesini fısıltı tonuna düşürdü.

“Söz konusu satranç olduğunda Jorge inanılmaz derecede temkinli davranabilir... Sanki birinden diğerine hiçbir şey taşımadan farklı odalara girip çıkıyormuş gibi.

Kapıdan geçtiklerinde güneş gözlerini kamaştırdı. Mecha şalı omuzlarına indirdi ve boynuna gevşek bir şekilde bağladı.

“Her şeyi keşfettiklerinde Ruslar Irina’ya nasıl davranacak?” diye sordu Max.

“Bu beni hiç ilgilendirmiyor... Ama umarım onu Lubyanka’ya ya da onun gibi korkunç bir yere tıkarlar, sonra da Sibirya’ya sürgün ederler.”

Max’ın önünden giderek kapıları geçti ve acil bir şeyi hatırlamış gibi Corso Italia yönünde hızla yürüdü. Adımlarını hızlandırdı, Max da ona yetişti.

“Bu da sanırım bizi,” yanında konuşan kadını duydu “Max varyantına getiriyor.”

Bunu söyledikten sonra Max aniden durdu ve şaşkınlıkla ona baktı. Sonra hayret verici bir şekilde kadın yüzünü neredeyse Max’inkine değecek kadar yaklaştırdı. İrisleri artık kehribar kadar sert görünüyordu.

“Benim için bir şey yapmanı istiyorum,” dedi çok alçak sesle. “Ya da daha doğrusu oğlum için.”

Siyah bir Fiat, Sainte-Réparate katedral kulesinin yanında Rossetti meydanında durdu ve içinden üç adam indi. Motor sesini duyan Max bakışlarını *L’Éclaireur* sayfalarından kaldırdı (Fransa’da işçi eylemleri, Moskova’daki duruşmalar ve infazlar, Almanya’da toplama kampları) şapkasının kenarından aralarından daha uzun ve zayıf olanın diğer ikisinin yanında durarak ona yavaşça yaklaştıklarını gördü. Rue Centrale’nin köşesinde bulunan masasına vardıklarında gazeteyi katladı ve garsonu çağırdı.

“Su ve iki Pernod.”

Ona bakarak önünde durdular. Mauro Barbaresco, Domenico Tignanello ve ortada şık bir kestane rengi kruvaze takım giymiş, taktığı boz gri bir Borsalino şapkasını gösterişli bir şekilde öne indirmiş, uzun boylu sıska bir adam. Geniş mavi beyaz çizgili gömleğinin yakaları, kravatın altında altın bir çengelli iğneyle tutturulmuştu. Bir elinde doktorların kullandığı küçük deri bir evrak çantası vardı. O ve Max birbirlerini uzun süre çok ciddi bir şekilde inceledi. Garson içeceklerle gelip boş fincanı alıp masaya iki bardak Fransız rakısı, iki soğuk su, çay kaşıkları ve şeker küpleri koyduğunda dört adamdan biri oturuyor, diğeri ayakta duruyordu, hiç konuşmadılar. Max bardaklardan birinin üstünde

çay kaşığına dengeledi, şeker küpünü de üstüne koyduktan sonra yeşilimtrak likörde şekerin çözünüp damlaması için üstüne su döktü.

Sonra bardağı karşısındaki uzun ve zayıf adamın önüne koydu.

“Sanırım,” dedi “bunu her zamanki gibi içmeyi tercih edersin.”

Öteki adamın suratı gülümsediğinde daha da bir deri bir kemik görünüyor, inci gibi dizili ama sararmış ve diş etleri çekilmiş dişleri aniden belirliyordu. Sonra şapkasını geriye attı, oturdu ve bardağı dudaklarına götürdü.

“Arkadaşlarının ne içtiğini bilmiyorum,” dedi Max, içeceğe aynı şeyleri yaparken. “Onların Pernod içtiklerini hiç görmedim.”

“Ben almayım,” dedi Barbaresco da oturarak.

Max sert ve şekerli anasonun tadını çıkardı. İkinci İtalyan Tignanello ayakta kaldı, her zamanki melankolik haliyle etrafı inceledi. Arkadaşının bakışlarına cevap vererek masadan uzaklaştı ve gazete standına doğru yürüdü, Max’a göre orası meydanın gizlice izlenebileceği bir yerdi.

Yeniden uzun boylu zayıf adamı inceledi. Büyük bir burnu ve epey çökük kocaman gözleri vardı. Son gördüğünden beri yaşlanmış olduğunu düşündü. Ama gülümsemesi aynıydı.

“Faşist olduğunu söylüyorlar, Enrico,” dedi yumuşak bir sesle.

“Böyle zamanlarda bir şeylerin yapılması lazım.”

Mauro Barbaresco sanki bu konuşmadan hoşlanacağından emin değilmiş gibi sandalyesinde biraz daha geriye yaslandı.

“Asıl konuya gelelim,” diye önerdi.

Max ve Enrico Fossataro içkilerini yudumlarken birbirlerine bakmaya devam ettiler. İtalyan, içkisini kafaya dikmeden önce bardağı şerefe yaparcasına biraz kaldırdı. Max da aynısını yaptı.

“Siz de aynı fikirdeyseniz,” dedi “ne kadar zaman geçtiği, ne kadar kartlaştığımızı ve bütün bunları konuşabiliriz.”

“Pekâlâ,” diye onayladı Fossataro.

“Şu an ne yapıyorsun?”

“İşlerim fena gitmiyor. Torino’da resmi bir pozisyondayım... Piemonte devletinde memurum.”

“Siyasi mi?”

İtalyan, rahatsız olmuş gibi teatral bir şekilde yüzünü buruşturdu. Bilir gibiydi.

“Kamu güvenliği.”

“Ah.”

Max bunu hayal ederek gülümsedi. Fossataro bir ofiste. Tilki tavuklarla ilgileniyor. En son üç yıl önce iki aşamada yürütülen ortak bir çalışma sırasında birbirlerini görmüşlerdi. Floransa tepelerinde bir villada ve birkaç zavallıyı ölümüne dövdükten sonra *Giovinezza** şarkısını söyleyen kara gömleklilerin** yürüyüş yaptığı Ognissanti Meydanı’na ve Arno’ya manzarası olan Hotel Excelsior’de bir süit (Max otelde cazibesini kullanırken, Fossataro da villada teknik işlerle uğraşıyordu).

“Bir Schützling,” dedi basitçe. “Bin dokuz yüz on üç yapımı.”

“Bana anlatmışlardı, kilitlerinin etrafında sahte döküm olan şık bir imitasyon ahşap kutu... Rue de Rivoli’deki evi hatırlıyor musun? Procope’da yemeğe çıkardığın kızıl saçlı İngiliz kadınıninki.”

* Kelime anlamı gençlik. Faşist döneminde İtalya Krallığı’nın ve ordusunun gayriresmi milli marşı ve İtalya Sosyal Cumhuriyeti’nin resmi milli marşıdır. (ç.n.)

** 1919-1923 arasında Milizia Volontaria Fascista Per La Sicurezza Nazionale (Ulusal Güvenlik için Gönüllü Faşist Milisi) olarak adlandırılan Benito Mussolini’nin silahlı birlikleri. (ç.n.)

“Evet. Ama o zaman teçhizat senin sorumluluğundaydı. Ben de kendimi hanımefendiye adamıştım.”

“Fark etmez. Kolaydı.”

“Bunu benim yapmamı istemen mantıksız bence. Bu noktada.”

Diğer adam dişlerini bir daha gösterdi. Çökük, karanlık gözleri anlayış istiyor gibiydi.

“Dediğim gibi bunlar karmaşık kasalar değil. Tetik kilitli, şifreli değil, üç kombinasyonlu ve anahtarlı.” Ceketinin cebini yokladı ve mavi mürekkeple kopyalanmış bazı çizimler çıkardı. “Buraya bazı planlar getirdim. Usulünü anlaman çok sürmeyecek... Gündüz mü gece mi yapacaksın?”

“Gece.”

“Ne kadar zamanın var?”

“Çok yok. Hızlı bir şekilde yapmalıyım.”

“Tornayla delebilir misin?”

“Alet kullanamayacağım. Evde insanlar var.”

Fossataro kaşlarını çatı.

“Elle yaparsan en az bir saatini alacaktır. Prag’daki Panzer kasayı hatırlıyor musun?... Bizi çileden çıkarmıştı.”

Max gülümsedi. Eylül bin dokuz yüz otuz ikiydi. Gece yarısı Aziz Nikolas Kilisesi’ne bakan bir pencerenin yanında bir kadının yatağında ter içinde, kadın uyuyana kadar beklemişti. Fossataro da alt katta el feneri ışığıyla evde olmayan kocasının çalışma odasında sessizce çalışmıştı.

“Elbette hatırlıyorum,” diyerek gülümsedi.

“Bu model için sana zaman ve emek tasarrufu sağlayacak orijinal kombinasyonların bir listesini getirdim.” Bacaklarının

arasında duran evrak çantasını almak için uzandı ve Max'a verdi. "Ayrıca sana direkt fabrikadan yüz otuz tane çocuk anahtarı getirdim."

"Hadi canım..." Evrak çantası çok ağırdı. Max onu yere, ayaklarının olduğu yere bıraktı. "Bunları nasıl aldın?"

"İtalya'da bir devlet memuru olmanın sana sağladığı imkân-lara hayret edersin."

Max kaplumbağa kabuğu tabakasını cebinden çıkarıp masanın üzerine koydu. Fossataro onu sormadan açtı ve ağzına bir tane sigara koydu.

"İyi görünüyorsun," dedi sohbeti dinlerken ağzını hiç açmayan Barbaresco'yu işaret ederek ve tabakayı kapattı.

"Arkadaşım Mauro, senin işlerinin iyi gittiğini söyledi."

"Bir şikâyetim yok." Max çakmağıyla ateş vermek için eğildi. "Ya da son zamanlarda şikâyet edemedim desem daha doğru olur."

"Zor zamanlar geçiriyoruz, dostum."

"Aynen öyle."

Fossataro sigaradan birkaç nefes içti ve tütünün kalitesini takdir eder gibi memnun bir ifadeyle ona baktı.

"Onlar kötü insanlar değiller." Hâlâ gazete standının yanında duran Tignanello'yu, sonra da Barbaresco'yu işaret etti. "Tabii tehlikeli de olabilirler. Ama kim olmaz ki? Üzgün Güney İtalyalı arkadaşla birkaç kez iş yapmışlığımız var, Mauro'yla ben de eskiden profesyonelce birlikte çalışırdık... Değil mi?"

Diğeri hiçbir şey söylemedi. Şapkasını çıkardı ve bir elini esmer kel kafasına koydu. Yorgun görünüyordu, konuşmanın bir an önce bitmesini istiyordu. O ve ortağının her zaman yor-

gun göründüklerini düşündü Max. Belki de bu İtalyan casuslarının bir özelliğidir, diye karara vardı. Yorgunluk. Acaba İngiliz, Fransız ya da Alman meslektaşları işlerini daha mı hevesli yapıyorlardı? Muhtemelen evet. Azmin önünde dağlar duramaz, derlerdi. İnanca sahip olmak belli işlerde kolaylık sağlardı.

“Bu yüzden bu iş için seni düşündüklerinde yanıma geldiler,” diye devam etti Fossataro. “Ben de onlara iyi bir çocuk olduğumu ve kadınları sevdiğini söyledim. Herkesten daha jilet gibi giyindiğini ve her dans pistinde profesyonellerin dahi önüne geçtiğini de... Ayrıca senin gibi görünseydim ve sendeki laf ebeliği bende olsaydı yüzyıllar öncesinde emekli olacağımı da söyledim. Bir milyonerin kanişini gezdirseydim bile umrumda olmazdı.”

“Belki gereğinden fazla konuşmuşsundur,” diye gülümsedi Max.

“Mümkün. Ama halimi anla. Vatan görevi. *Credere, obbedire, combattere** Ve bütün her şey.”

Ardından, Fossataro’nun sigara dumanından mükemmel bir halka yapmak için kullandığı sessiz bir mola oldu.

“Herhalde tahmin ettiğin ya da bildiğin gibi Mauro’nun gerçek ismi Barbaresco değil.”

Max onları merakla dinleyen İtalyan casusa baktı.

“Adımın ne olduğu önemli değil,” dedi o da.

“Bence de öyle,” dedi Max objektif bir şekilde.

Fossataro bu sefer daha az mükemmel bir duman halkası yaptı.

“Bizim ülke biraz karışık,” diye fikrini belirtti. “Olumlu tarafı, biz İtalyanların her zaman birbirimizi anlayabilmemiz.

* (İt.) İnan, itaat et, savaş. Benito Mussolini’nin Roma’da kurduğu Ulusal Faşist Parti’nin sloganıdır. (ç.n.)

Guardie e ladri... Polisler ve hırsızlar... Bu Mussolini'den önce de böyleydi, sonra da öyle olacak, tabii eğer bir sonra olacağını varsayarsak."

Barbaresco hâlâ ifadesizce dinliyordu ve Max'ın kanı ona daha çok kaynamaya başladı. Casuslar arasında yaptığı karşılaş-tırmaya dönerek, aynı konuşmayı diğerlerinin önünde yaptığını hayal etti: İngiliz casus vatanseverliğinden ötürü öfkelenirdi, Alman onlara canı sıkılarak ve aşağılayarak bakardı ve İspanyol da kravatını kışkandığı için Fossataro'nun dediği her şeyi kabul ettikten sonra birilerine yaranmak için onu hemen ifşa ederdi. Tabakayı açtı ve Barbaresco'ya ikram etti ama o başını iki yana salladı. Arkasındaki Tignanello sanki bacakları ağrıyormuş gibi meydandaki tahta banklardan birine oturup gazete okumaya gitmişti.

"İyi bağlantılar kurdun, Max," dedi Fossataro. "Eğer işlerin yolunda giderse, yeni dostlar edineceksin... Doğru tarafta. Geleceği düşünmek iyidir."

"Senin yaptığın gibi."

Bunu sigarasını yakmakla meşgul olduğu sırada, herhangi bir niyetle söylememiş gibi duruyordu ama Fossataro ona gözlerini dikti. Dört saniye sonra İtalyan, insan ırkının sınırsız aptallığına sarsılmaz bir şekilde inanan, melankolik bir gülümseme yaptı.

"Yaşlanıyorum, dostum. Bizim bildiğimiz, bizi besleyen dünya ölüme mahkûm edildi. Avrupa'da bir savaş daha çıkarsa, her şey toz duman olacak. Sence de öyle değil mi?"

"Öyle."

"Kendini benim yerime koy. Elli iki yaşındayım. Başka insanların evlerindeki kilitleri zorlamak ve karanlıkta içeri girmek için çok yaşlı sayılırım... Hem yedi yılımı hapiste geçirmişt看m zaten. Ben iki bekâr kızı olan dul bir adamım. Bir insanı va-

tansever olmaya teşvik etmek diye bir şey yoktur. Önüne konulan herkese kolunu kaldırıp Romalı selamı verdirmek için... İtalya'nın geleceği parlak, dünyanın iyi tarafındayız. İşimiz var, binalar, spor stadyumları, savaş gemileri inşa ediyoruz ve komünistlere hint yağı veriyoruz, kıçlarına da tekme atıyoruz (bunu dedikten sonra konuşmanın ciddiyetini yumuşatan Fossataro, hâlâ onları dinleyen Barbaresco'ya göz kırptı). *Carabinieri*'nin* bu değişiklik olurken yanımda olması iyi hissettiriyor.”

İki şık giyimli kadın topuklarını çarparak Rue Centrale yönünde yürüdü; şapkalar, çantalar, dar etekler. İçlerinden biri çok güzeldi ve birdenbire Max'la göz göze geldi. Köşeyi dönene kadar Fossataro onları izledi. Seks asla işle karıştırılmamalıdır, Max'ın bunu daha önce birkaç kez söylediğini duymuştu. Tabii seksin işleri kolaylaştırdığı durumlar hariç.

“Biarritz'i hatırlıyor musun?” diye sordu Fossataro. “Hotel Miramar'daki o meseleyi?”

Hatırlayarak gülümsedi. Yüzü olduğundan genç göründü, çökük gözlerinin ifadesi canlanmış gibiydi.

“Ne kadar zaman oldu?” diye ekledi. “Beş yıl mı?” Max başıyla onayladı. İtalyan'ın memnun yüz ifadesi bazı şeyleri akla getirdi; sahil boyunca ahşap tırabzanlar, kusursuz garsonlu plaj barları, İspanyol paçalı yazlık giysiler giyen kadınlar, sırtları açık esmer kadınlar, tanıdık yüzler, film yıldızlarının, şarkıcıların, iş insanlarının ve modacıların katıldığı partiler. Deauville ve Cannes gibi, Biarritz de nereye bakacağını bilenler için bolca fırsat sunan, yaz için güzel bir avlanma yeri idi.

“Aktör ve kız arkadaşı,” diye hatırladı hâlâ gülümseyen Fossataro.

* İtalyan jandarması. (ç.n.)

Sonra da Barbaresco'ya böbürlenerek 1933 yazında Max'ın ve onun Lili Damita isimli bir film aktrisini nasıl da temiz bir şekilde oyuna getirdiklerini; Max'ın kadınla Chiberta Golf'te tanışmasını ve birlikte üç sabahını sahilde, üç öğleden sonrasını barda ve üç akşamını da dans pistinde geçirmesini anlattı. Fossataro on beş bin dolar değerindeki mücevherlerini ve parasını almak için onun villasına girdiği sırada, Max her şeyi hazır edip kadını Hotel Miramar'da dansa götürme planı yaparken tanınmış bir Hollywood oyuncusu olan nişanlısı bir çekimden sonra habersiz bir şekilde otel kapısında belirmişti. Yine de Max'ın şansı iki kez yaver gitmişti. Birincisi, kıskanç sevgili yolculuk sırasında çok alkol tüketmişti ve nişanlısı Max'ın koluna girip taksiden indiğinde, dengesi yerinde değildi ve zarif kazanovanın çenesine yönelttiği yumruk hedefini şaşırıp boşluğa gitmişti. İkincisi ise Enrico Fossataro kiralık bir arabanın direksiyonunda, villayı soymak için yola koyulurken bu sahneyle arasında on metre olmasıydı. Bu yüzden olanları gördüğünde arabadan indi, grubun yanına gitti ve Lili Damita adeta yavru civcivi katledilen bir tavuk gibi çığlık atarken Fossataro ve Max Amerikalı adamı sakince ve sistematik şekilde dövmüştü; bu esnada otel resepsiyonistleri ve komileri bundan memnun bir şekilde onları seyretti (genelde zilzurna sarhoş olan aktör personeller arasında pek sevilmiyordu), onun yüzünden ellerinden kayıp giden on beş bin dolar için hesaplaşmak istemişlerdi zaten.

“O herifin kim olduğunu hatırlıyor musun?” Fossataro artık anlatılanlarla pek de ilgileniyor görünmeyen Barbaresco'yla konuşmaya devam etti.

“Errol Flynn'den başkası değildi!” Max'ın kolunu tutarak kahkaha patlattı.

“İşte gördüğün gibi, şu insan ve ben Kaptan Blood'ın hakkından geldik!”

“Kitabın ne olduğunu biliyor musun Max? Satrançtakini yani. Bir kitaptan bahsetmiyorum, o kitaptan bahsediyorum.”

Hotel Vittoria’nın avlusundaydılar, çeşitli ağaçların dalları arasından gelen güneş ışığı huzmelerinin içinden ve tünel gibi giden bir patikanın kenarından yürüyorlardı. Yukarı kadar tırmanıp çardağı sarıp sarmalayan bitkilerinin ötesinde, martılar Sorrento’nun kayalıkları üzerinden süzülüyordu.

“Bir oyuncu oyunlarının ve analizlerinin tarihçesi kadardır,” diye anlatmaya devam etti Mecha Inzunza. “Tahtadaki her hamlenin arkasında yüzlerce saatlik çalışma, çok fazla açılış, varyasyon, ekiple ya da yalnız çalışmanın sonucu vardır. Bir büyük usta binlerce şeyi ezbere bilir; ondan öncekilerin hamlelerini, rakiplerinin maçlarını... Bütün bunlar bellekten bağımsız olarak çalışma materyali olarak sistemleştirilir.”

“Kılavuz tarzı bir şey mi?” diye merak etti Max.

“Aynen öyle.”

Yavaş yavaş otele geri yürüdüler. Birkaç arı zakkumların arasında uçuyordu. Avlunun içine daha da girdiklerinde Tasso Meydanı’ndaki trafik gürültüsü kaybolmaya başladı.

“Bir oyuncunun kişisel dosyaları olmadan seyahat etmesi ya da çalışması imkânsızdır,” diye devam etti kadın. “Bir yerden başka bir yere giderken yanında götürür... Bir büyük ustanın kitabında hayatı boyunca yaptığı bütün çalışmalar yazılıdır; açılışlar ve varyantlar, rakiplerinin çalışmaları, analizler... Genelde defterlerde ya da dosyalarda saklanırlar. Jorge’ninki onun yedi yıldır not aldığı sekiz tane kalın ve deri kaplı defter.”

Yapraklarla kaplı bir masayı çevreleyen çinili bir bankın olduğu gül bahçesinde gezindiler.

“Kitap olmadan,” diye ekledi Mecha masaya çantasını bırakıp oturduğu sırada “oyuncu savunmasız kalır. En iyi hafızaya sahip olanlar bile her şeyi hatırlayamaz. Jorge’nin kitabındaki bilgiler olmadan, Sokolov’la başa çıkması çok zor olurdu; maçlar, saldırıların ve savunmaların analizleri. Yılların çalışması. Örneğin, Rus’un temelde piyonun feda edildiği bir açılış olan olan şah gambitinden hiç hoşlanmadığını farz et. Jorge’nin de daha önce hiç şah gambiti yapmadığını ve Dublin’de onu yapmaya karar verdiğini.”

Max önünde durdu ve onu dikkatle dinledi.

“Bunların hepsi kitapta mı yazıyor?”

“Elbette. Jorge’ninki onun eline geçseydi nasıl bir felaket olacağını düşünsene. Bütün bu çalışmalar boşa giderdi. Sırları ve analizleri Sokolov’un elinde olurdu.”

“Peki kitap yeniden yazılamaz mı?”

“Bu zamana kadar yaşadığı hayat boşa giderdi. Rakibinin planlarını ve kafasının içinden geçenleri bildiğinin farkında olmasının onda bırakacağı psikolojik hasarı saymıyorum bile.”

Max kadının baktığı yere doğru hafifçe döndü, arkasını döndüğünde de Mecha ona baktı. Sovyet heyetinin kaldığı apartman binası yaklaşık otuz adım uzaklıkta, çok yakındaydı.

“Bana Irina’nın Jorge’nin kitabını Ruslara verdiğini söyleme...”

“Çok şükür öyle bir şey olmadı. Öyle olsa burada ve Dublin’de Sokolov’un karşısında bitik halde olurdu. Bu başka bir mesele.”

Kısa bir sessizlik oldu. Çardaktaki dalların arasından gelen ışıktaki daha da saydamlaşan altın rengi irisler Max’a sabitlendi.

“İşte burada sen devreye giriyorsun,” dedi kadın.

Bunu tuhaf bir şekilde ve azıcık gülümseyerek söyledi. Anlaşılmayan şekilde. Max sanki bir notayı ya da belirsiz bir sesi dinlemek istercesine bir elini kaldırdı.

“Maalesef...”

Bir an durdu ve lafını bitiremedi, Mecha da sabırsız bir şekilde hemen araya girdi. Çantasını açtı ve içinde bir şeyler aradı.

“Oğlum için Rus’un kitabını almanı istiyorum.” Max’ın ağzı açık kaldı. Gerçek anlamıyla.

“Doğru anladığımı sanmıyorum.”

“Öyleyse açıklayayım.” Mecha çantasından bir paket Muratti çıkardı ve ağzına bir tane sigara koydu. “Sokolov’un içinde açılışların bulunduğu kitabını çalmanı istiyorum.”

Bunu çok sakın bir şekilde söyledi. Max çakmağı aramak için mekanik bir hareket yaptı ama eli cebindeyken donakaldı.

“Peki, bunu nasıl yapacağım?”

“Rus’un apartmanına gireceksin ve onu alacaksın.”

“Bu kadar basit mi?”

“Bu kadar basit.”

Arılar yakınlarından geçip vızıldadı. Max onları umursamamış olarak kadına bakmaya devam etti. Birdenbire oturma arzusuyla.

“Peki, bunu niçin yapayım?”

“Çünkü daha önce yaptın.”

Kadının yanına oturdu, hâlâ kafası karıştı.

“Daha önce hiçbir Rus’un satranç kitabını çalmamıştım.”

“Ama bir sürü başka şey çalmışlığın var.” Mecha çantasından bir kibrit kutusu çıkardı ve kendi sigarasını yaktı. “Bazıları benim eşyalarımı.”

Max elini cebinden çıkardı ve çenesine dokundu. Nedir bütün bu safsata, diye düşündü kafası tamamen karışmış halde. Nasıl bir şeyin içine girmişti ya da onu neyin içine sokmak istiyorlardı?

“Sen bir jigolo ve de hırsızısın,” diye ekledi Mecha soğukkanlılıkla ve dumanını üflerken.

“Artık öyle değil... Bunu yapmıyorum.”

“Ama nasıl yapıldığını biliyorsun. Nice’i hatırla.”

“Saçmalıyorsun. Nice’ten bu yana neredeyse otuz yıl geçti.”

Kadın hiçbir şey söylemedi. Sigarasını içti ve sanki söylediği hiçbir şey kendisini bağlamıyormuş gibi sakince Max’a baktı. Max onun bundan zevk aldığını düşünerek aniden dehşete kapıldı. Durumu ve Max’ın kafa karışıklığı onu eğlendiriyordu. Ama bu bir şaka olmaktan çok uzaktı.

“Yani Sovyet heyetinin apartmanlarına girmemi, Sokolov’un satranç kitabını bulmamı ve onu sana vermemi mi istiyorsun? Peki, bunu nasıl yapacağım? Tanrı aşkına bunu benden nasıl istersin?”

“Bilgi ve deneyime sahipsin. Bir yolunu bulursun.”

“Bana bak.” Max eğildi ve sanki orada her şeyin cevabı varmış gibi yüzüne dokundu. “Hatırladığın kişi değilim. Ne Buenos Aires’teki ne de Nice’teki. Artık...”

“Kaybedecek bir şeylerin mi var?” Max’a soğuk bir şekilde, mesafeli ve yukarıdan baktı. “Bunu mu diyecektin?”

“Bazı riskleri almayı uzun zaman önce bıraktım. Burada sakın hayat sürüyorum, polisle hiçbir sorunum yok. Tamamen emekli oldum.”

Aniden rahatsız olmuş şekilde ayağa kalktı ve çardağın etrafında birkaç adım attı. Rusların kaldığı binanın koyu sarı duvarlarına (aniden tekinsiz göründüler) endişeyle baktı.

“Ayrıca, bu tür işler için yaşıyım,” diye ekledi içten bir ümitsizlikle. “Artık eski gücüm ve ruhum yok.”

Mecha’ya döndü. Kayıtsızca sigarasını içerken oturmaya ve ona bakmaya devam ediyordu.

“Neden yapayım?” diye karşı çıktı. “Söyle bana... Bu yaşta neden böyle bir risk alayım?”

Kadının dudakları bir şey söylemek için aralandı ancak sessiz kaldı. Birkaç saniye boyunca böyle düşünceli bir şekilde, parmakları arasında yanan bir sigara varken kaldı ve Max’ı inceledi. Nihayet sonsuz küçümseyici bakışlarıyla sanki uzun süredir öfkelenildiği bir şeyi dışa vurur gibi sigarayı sertçe mermer masada ezerek söndürdü.

“Çünkü Jorge senin oğlun. Aptal.”

Antibes’e onu görmeye gitmiş ve kendini haklı gösterme isteğini dikkatle gizlemişti. Gelecek birkaç gün boyunca kontrolden çıkarsa tehlikeli olabilir, dedi kendi kendine. Susana Ferriol’a bir yorum yapması veya sır vermesi, onun için tehlike arz ederdi. Adresini bulmak zor değildi. Asia Schwarzenberg’le bir telefon konuşması, onu kısaca etrafa soruşturması ve Mecha Inzunza’yla görüşmesinin üzerinden iki gün geçmesinin üstüne Max La Garoupe yakınındaki defne çalıları, akasyalar ve mimozalarla çevrili bir villanın kapısının önünde taksiden indi. İki kişilik Citroën’in park ettiği toprak yoldan giderek bahçeyi yürüyerek geçti, servi ağaçlarının tepelerinin koyu renkli yapraklarıyla uzaktaki denizin sakin ve ışıldayan yüzeyi kontrast oluşturduğu, küçük bir uçurumun kenarında bulunan eve kadar geldi. Geniş teraslı, bungalov tipi bir binaydı ve kocaman kemerlerin altında, bahçeye ve körfeze bakan güneşli bir verandası vardı.

Mecha şaşırmış görünmüyordu. Bir hizmetçi kapıyı açıp sessizce kaybolduktan sonra onu şaşırtıcı bir doğallıkla içeri kabul etti. Kalçalarına hafifçe oturan, ince belini vurgulayarak ince hatlarını ortaya çıkaran Japon tarzı ipek bir pijama takımı giymişti. İçerdeki bir verandada saksı bitkilerini suluyordu ve Max'ı oturma odasına yönlendirirken çıplak ayakları siyah beyaz fayanslarda nemli izler bıraktı, salon Riviera'yı son yıllarda kasıp kavuran *style camping* tarzında döşenmişti. Katlanabilir sandalyeler ve masalar, gömme raflar, beyaz ve boş duvarlarda ara sıra asılmış tablolar, cam ya da krom çerçeveleriyle yalnızca çok zenginlerin yaşamaya gücünün yeteceği az eşyalı, güzel ve ferah bir evdi. Mecha ona bir içki ikram etti, birlikte sigara içtiler ve sanki Susana Ferriol'un akşam yemeğinde son karşılaşmaları ve daha sonraki vedalaşmaları dünyanın en normal şeyymiş gibi kibarca havadan sudan sohbet ettiler. İspanya'daki savaş devam ederken kiraladığı villa, evin kışı geçirmek için iyi bir yer olduğu, gökyüzünü bulutsuz ve masmavi yapan mistral rüzgârı. Ortak konular bittikten ve yüzeysel konuşma rahatsız edici geldikten sonra Max Juan-les-Pins veya Eden Roc gibi yakın bir yerde sohbete devam etmek için yemeğe çıkmayı teklif etti. Mecha bu öneriye uzun bir süre sessiz kaldıktan sonra düşünceli bir şekilde, alçak sesle Max'ın son dediği kelimeyi tekrarlayarak cevap verdi ve ardından kendisi dışarı çıkmak için giyinirken ona da evde istediğini yiyip içebileceğini söyledi. Aç değilim, dedi. Ama bir yürüyüş yapmak iyi gelirdi.

İşte gelmişlerdi; çam ağaçlarının toprağa köklenmiş korularının, kayaların ve arapsaçına dönmüş yosunların arasından yürüyüp güneşin zenit saatlerinde pırıl pırıl parlayan sahilde, sonsuzluğa uzanan turkuaz rengi körfezin ve Antibes'in eski duvarlarına kadar olan sahilin önündelerdi. Mecha pijamasını çıkarmış, siyah bir pantolon ve mavi beyaz şeritleri olan bir

denizci tişörtü giymişti, güneş gözlüğü takıyordu (koyu renkli gözlük camlarının altında biraz far dışında hiç makyaj yoktu) ve sandaletleriyle çakıl taşlı yolda yürüyordu; Max da yanında kah-verengi brogue ayakkabılarıyla yürüyordu, saçları briyantınlıydı ve şapka takmıyordu, ceketini katlanmış halde bir kolunda taşı-yordu ve gömlek manşetlerini bronzlaşmış bileklerinin üstünde iki tur kıvrırmıştı.

“Hâlâ tango yapıyor musun, Max?”

“Bazen.”

“Yaşlı Muhafızınıkini de mi? Sanırım bunda her zaman iyi olacaksın.”

Max huzursuzca başka yere baktı.

“Tabii eskisi gibi değil.”

“Hayatını kazanmak için artık buna ihtiyacın yok mu, diyor-sun yani?”

Buna cevap vermemeyi tercih etti.

Cap Polonio’daki ilk danslarında onun kollarında dans ediş-i-ni düşündü. Güneşin Almirante Brown Meydanı’ndaki pansiyon odasında zarif bedenini aydınlatmasını. Buenos Aires’te tango dansçısı kadını kenara itip ağzını ve yaramaz dilini ona nasıl da şiddetle bastırdığını. Kocasının edepsizce kahkaha atıp içkiden ve uyuşturuculardan kızarmış ve sersemlemiş gözlerinin önünde orada ve sonra inanılmaz derecede istekli bir şekilde otel odasın-da çıırılçıplak ve ahlaksızca birlikte olduklarını. Aynı zamanda o günden beri dokuz yıldır yüzlerce kez bir orkestra Armando de Troeye’nin bestesinin ritmini çaldığında ya da radyo veya gra-mofondan o müziği duyduğunda o sahneyi hatırladığını da. O tango (ona en son beş hafta önce Cannes’daki Carlton’da bir Alman çelik üreticisinin kızıyla dans etmişti) Max’ı dünyanın yarısına kadar takip etmişti ve onun hep bir boşluk, yokluk veya

kayıp hissine kapılmasına sebep olmuştu. Mecha Inzunza'nın bedenine karşı hissettiği şiddetli fiziksel özlem duygusuna. Ona çok yakından, çok açık, adeta aldığı zevkten donakalmış şekilde bakan altın renkli gözler. Hafızasında hâlâ sıcak ve nemli olan, çok güçlü bir şekilde hatırladığı ve şimdi yine tuhaf, beklenmedik bir şekilde yakın olan bedeni.

“Bana kendinden bahset,” dedi kadın.

“Neyden bahsedeyim?”

“Bundan,” dedi eliyle Max'ı dahil eden bir hareket yaparken. “Son yıllardaki senden.”

Max aşırılıklara kaçmadan ve pot kırmadan temkinli bir şekilde konuştu. Gerçekliği ve kurguyu becerikli bir şekilde karıştırdı, hayatının sıkıntılı yerlerini gizleyerek eğlenceli anılardan ve enteresan durumlardan bahsetti. Sahip olduğu ustalıklarla kendi özgeçmişini, olduğunu taklit ettiği insana uyarladı; şansı yaver giden bir işadamı olması, sosyallığı, Avrupa'daki ve Güney Amerika'daki demiryollarını, transatlantikleri ve lüks otelleri sürekli kullanan bir müşteri olup zamanla daha görgülü, seçkin ve varlıklı insanlarla arkadaşlık etmesi. Kadının anlattıklarına inanıp inanmadığını bilmeden konuştu ama her halükârda gerçek eylemlerinin gizli yanından ve sonuçlarından bahsetmekten kaçındı; La Habana hapishanesinde kısa dönem bir hücrede kaldıktan sonra neyse ki serbest bırakılması; zengin bir Polonyalı kürkçünün kız kardeşinin intiharının ardından Krakow'da yaşadığı bir polis hadisesi, yasadışı bir kart oyununu oynarken amatörce yapılmış bir dolandırıcılık sonrasında Berlin'de bir kumarhanenin kapısında hedefini şaşıran kurşun. Ne o yıllarda aynı ustalıklarla kazandığı ve harcadığı paradan veya Monte Carlo'da tuttuğu acil durum fonlarından ne de kasa haydutu Enrico Fossataro'yla eskiden kalan, kazançlı ilişkisinden bahsetti. Tabii 31 yılının sonbaharında kadının da

erkeğin de profesyonel dolandırıcılar olduğu çifti Biarritz'deki Chambre d'Amour barında tanıdığını ve kadın (melankolik ve çekici bir İngiliz olan Edith Casey isimli karısının uzmanlık alanı dul kadınları dolandırmaktı) Max'la ilişkilerini güçlendirmeyi kendine vazife edinince, kocası onların yakınlığından rahatsız olduğundan kısa süren ortaklıklarının bittiğinden de bahsetmedi. Kocası ismi McGill ya da McDonald olan kültürlü ama kaba saba bir İskoç'tu, bir yıl karşılıklı kazanç elde ettikleri işlerin sonunda (Max'ı hep barışçıl bir beyefendi sanarlardı) Max'ın Afrika'da Lejyon'dayken geçirdiği zamanda öğrendiği birkaç pis numaraya başvurmak zorunda kaldığı, dolayısıyla çifti şaşırtan rahatsız edici bir sahnenin ardından, biraz da haklı bir sebepten ötürü duyduğu kıskançlıktan dolayı son buldu; Edith Casey koridor boyunca Max'a hakaretler yağdırdığı sırada McGill ya da McDonald ya da gerçek ismi her neyse, Hotel du Golf de Deauville'in bir odasında halının üstünde burnu kanayarak yatarken Max onu bırakıp hayatlarından sonsuza dek kaçmıştı.

“Ya sen?”

“Ha... Ben mi?”

Max'ı sessizce ve pürdikkat dinliyordu. Bu sorudan sonra kaçamak bir yüz ifadesi yaptı, güneş gözlüğünün altından gülümsedi.

“Yüksek sosyete. Resimli dergilerde öyle diyorlar, değil mi?”

Gözlerindeki imayı görmek için bir elini uzatıp onun gözlüklerini çıkaracaktı ama cesaret edemedi.

“Kocanın sana niçin öyle...”

Sustu ama kadın bir şey söylemedi. Koyu renkli camlar sorgular gibi Max'ı yansıtıyordu. Cümlesini bitirmesi beklentisiyle.

“Sana öyle...” Tekrar kötü hissedip durmadan önce böyle demeye başladı. “Bilmiyorum. Sen ve o.”

“Ve üçüncü şahıslar mı diyecektin?”

Sessizlik oldu. Uzunca. Ağustos böcekleri çamların altında şarkılar söylüyordu.

“Buenos Aires ne ilkti ne de sondu,” diye devam etti Mecha nihayet. “Armando’nun hayata kendine has bir bakış açısı vardı. Cinsiyetler arasındaki ilişkiler konusunda.”

“Her neyse, tuhaf bir bakış açısı.”

Neşesiz bir kahkaha attı. Keskindi. Kadın şaşırdığını göstermesine ellerini kaldırdı.

“Bu konuda muhafazakâr olduğunu hiç düşünmemiştim, Max... Buenos Aires’te kimse bunu söylemezdi.”

Kumda ayağıyla bir şeyler çizdi. Kalp olabilir, diye sonuca vardı Max. Ama üstünden ok geçiyor gibi görününce onu bozdu.

“Bir oyun olarak başlamıştı. Kışkırtıcıydı. Eğitim ve ahlaka karşı bir meydan okumaydı. Sonra her şeyin bir parçası oluverdi.”

Suyun göz kamaştırıcı turkuazıyla çevrelenene kadar deniz yosunu yumaklarının arasına, kıyıya doğru birkaç adım attı.

“Başından beri yavaş yavaş oldu. Düğün gecemizin ertesi sabahı biz yatakta çıplak yatarken Armando bize kahvaltı getiren garson kızla sevişti. Deli gibi gülmüştük.”

Güneşten gözleri kamaşan Max, karşıdan gelen ışıktaki onun yüzünü görmek için bir elini gözlerinin önüne kalkan yaptı. Ama kadının ifadesini göremedi. Kadın bezgince ve adeta kayıtsızlıkla anlatmaya devam ederken Max’ın tek görebildiği körfezin aydınlığındaki bir gölgeydi.

“Bir keresinde akşam yemeğinden sonra eve gitmiştik. Bir arkadaşımız da bizimle eve kadar eşlik etmişti. İtalyan bir

müzişyendi, dalgalı saçlı, çok yakışıklı ve havalı biriydi. Adı D'Ambrosio'ydu. Armando izlerken ben o İtalyan'la sevişeyim diye onu ikna etti. Uzun süre bizi yakından izledikten sonra yüzünde gülümseme ve gözlerinde tuhaf bir parıltıyla o da katıldı. Matematiksel güzelliğe karşı zaafıyla.”

“Bu senin için her zaman... zevkli miydi?”

“Her zaman değil. Özellikle başlangıçta. Geleneksel ve sıkı katolik eğitimi bir günde unutulmuyor. Ama Armando belli sınırların ötesine geçmeyi severdi...”

Max'ın dili damağına yapışyordu. Güneş yakıcıydı ve çok susuz hissetti. Ayrıca fiziksel bir rahatsızlık gibi garip bir sorun yaşadı. O an olduğu yerde mükemmel pantolonunu mahvetmek pahasına oturma ihtiyacı hissetti. Şapkayı villada bıraktığına pişman oldu. Yine de böyle hissetmesinin güneşle ya da sıcaklıkla ilgisi olmadığını biliyordu.

“Çok gençtim,” diye ekledi kadın. “Tıpkı seyircinin alkışlamasını bekleyerek sahnede oynayan bir aktris gibi hissediyordum.”

“Âşıktın. Bu çok şeyi açıklıyor.”

“Evet... Sanırım o zamanlar ona âşıktım. Hem de çok.” Kadın bir şey diyecekmiş gibi düşünceli bir şekilde başını eğdi. Sonra bir görüntü, kelime, belki de bir açıklama ararcasına etrafına baktı.

Sonunda vazgeçmiş gibiydi, ironik bir şekilde pes edercesine omuz silkti.

“Bunun sadece onunla değil, benimle de ilgili olduğunu anlamam biraz zaman aldı. Benim de kendi karanlık taraflarım vardı. Bazen bana vuruyordu, bile. Ya da ben ona vuruyordum. Aksi halde asla bu denli ileri gidemezdim. Onu memnun etmek için bile... Bir keresinde, Berlin'de beni Tauentzienstrasse'deki bir barda iki genç garsonla yatağa götürmüştü. O gece bana

dokunmamıştı bile. Normalde diğerlerinin işi bittiğinde yanıma gelirdi ama o zaman orada kalmıştı, sigarasını içerken her şey bitene kadar bizi izlemişti... İzlendiğimden ilk kez o zaman zevk almıştım.”

Bunu anlatırken sesi hep aynı nötr tondaydı. İlaç prospektüsündeki yazıları okur gibi konuştuğunu düşündü Max kendi kendine. Yine de anlattıkları karşısında Max’ın verdiği tepkilere çok dikkat ediyor gibiydi. Teknik ve soğuk bir merak, diye karar verdi Max şaşırarak. Adeta bir antropolog gibi. O anda kargaşa içindeydi, kendi duygularının arasındaki tezatlık, tıpkı gölgenin karanlık hatlarıyla ışığın birleştiği yerdeki zıtlık kadar keskindi. Karşısındaki kadın yüzünden kıskançlık duygusu hissediyordu, buna şaşırmaktan ziyade bundan korktuğunu hissetti. Bu daha önce hissetmediği tuhaf, bilmediği bir keder hissiydi. Ani, şiddetli bir arzunun tatminsiz kalmasıydı. Hayvani bir kin ve öfkeydi.

“Armando beni bu konuda eğitti,” dedi kadın. “Onun kendine has yöntemsel sabrıyla, bana kafamı nasıl seks için kullanacağımı öğretti. Zihnimin muazzam imkânlarını. Fiziksel kısmın sadece bir parça olduğunu söylerdi. Bu diğer her şeyin muhakkak ve kaçınılmaz bir şekilde gerçekleşmesiydi. Bir uyum meselesiydi.”

Bir an durdular. Plaj ve çam ağaçları arasında uzanan toprak yola geri döndüler ve Mecha gayet olağan bir şekilde onun koluna yaslanarak kumlarını dökmek için sandaletlerini çıkardı.

“Sonra da ben yatağa giderdim ve gün doğana kadar onun piyano çalışmasını dinlerdim. Ve ona daha da hayran kalırdım.”

Max dilini damağından ayırmayı başarabildi.

“Hâlâ kafanı kullanıyor musun?”

Sesi boğuk geliyordu. Kuruydu. Kelimeleri telaffuz etmek neredeyse canını acıttı.

“Bunu neden soruyorsun?”

“Kocan burada değil,” diyerek eliyle körfezi, Antibes’i ve dünyanın geri kalanını gösterdi. “Ve hemen geleceğini sanmıyorum. Matematiksel güzelliğiyle.” Mecha ona düşmanca bir uyarı verircesine dik dik baktı.

“Diğer erkeklerle ya da kadınlarla yatıp yatmadığımı mı bilmek istiyorsun? O burada yokken? Evet bunu yapıyorum, Max.”

Burada olmak istemediğini düşündü Max kendi kendine. Yargılamamı engelleyen, düşüncelerimi ve ağzımı kupkuru yapan bu ışığın altında olmak istemiyorum.

“Evet,” diye tekrarladı. “Bazen yapıyorum.”

Plajın kör edici parlaklığı karşısında bir daha durdu. Hafif deniz meltemi saçlarını Riviera güneşinin hafifçe bronzlaştırdığı tenine savurdu.

“Tıpkı Armando gibi,” diye ekledi donuk bir ses tonunda. “Ya da senin gibi.”

Koyu renkli gözlük camlarından kıyı şeridi, çam ormanlarının yeşil yığını ve turkuaz mavisi sahil yansıdı. Max ona yakından baktı, gözleri omuzlarının kıvrımında ve çizgili tişörtünün altındaki hafif terli koltukaltlarında gezindi. Buenos Aires’teki halinden bile daha güzel, diye adeta ümitsiz bir şekilde karar verdi. O kadar ki gerçekdışı görünüyordu. Artık otuz iki yaşında olmalıydı. Mükemmel bir yaştı, olgunlaşmıştı ve kelimenin tam anlamıyla bir kadın olmuştu. Mecha Inzunza, gemilerin alt güvertelerinde ve savaş cephelerinin siperlerinde hayal edilen, ulaşılmaz görünen kadınlardandı. Binlerce yıldır erkekler onun gibi kadınlar için savaşıyor, şehirleri yakıyor ve insanları öldürüyordu.

“Yakında bir yer var,” dedi kadın hemen. “İsmi Semaphore Pansiyon... Deniz fenerine yakın.”

Max ona başta kafası karışmış şekilde baktı. Mecha sol tarafta, beyaz bir villanın ilerisinde palmiye ağaçları ve agavelerle çevrili olan, çam ağaçlarının arasından giden bir patikayı işaret etti.

“Turistler için çok ucuza konaklama sağlayan bir yer. Girişte, manolya ağacının gölgesinde küçük bir restoranı var. Oda kiralyorlar.”

Max sakın bir adamdı. Karakteri ve hayatın kendisi onu olduğu gibi biri yapmıştı. Kadının karşısında dizlerini sabit tutabilmesini ve ağzını kapalı tutup hareket ettirmemesini sağlayan şey buydu. Yersiz bir söz söylemekten, uygunsuz bir hareket yapmaktan ve her şeyin bağlı olduğu pamuk ipliğini koparmaktan korkuyordu.

“Seninle yatmak istiyorum,” diye devam etti Mecha onun sessiz kalmasına karşılık olarak. “Ve şimdi istiyorum.”

“Neden?” Nihayet konuşmayı başardı.

“Çünkü dokuz yıldır sürekli aklıma geliyorsun.”

“Her şeye rağmen mi?”

“Her şeye rağmen,” dedi ve gülümsedi kadın. “İnci kolye dahil.”

“Bu pansiyona daha önce gittin mi?”

“Çok fazla soru soruyorsun. Ve hepsi çok aptalca.”

Bir elini kaldırdı, parmaklarını Max’ın kurumuş dudaklarına koydu. Tuhaf şeyler vaat ederek hafifçe okşadı.

“Tabii ki gittim,” dedi biraz sonra. “Ve duvarında kocaman bir ayna olan bir odası var. İzlemek için mükemmel.”

Jaluzi aralarında boşluklar olan ahşap çubuklardan yapılmıştı. Onların arasından gelen öğleden sonra güneşi yatağa ve Mecha'nın uyuyan vücuduna düşerek yan yana ışıklılı ve gölgeli çizgiler oluştuyordu. Yanında yatıp onu uyandırmamaya özen gösteren Max, onu yakından dikkatle inceledi; yarı açık ağzına, nefes alırken belli aralıklarla hafifçe genişleyen burun deliklerine, üzerine düşen ışık şeritlerinin minik ter damlalarını parlattığı koyu meme uçları olan çıplak göğüslerine baktı. Max'ın menisinin sessizce bedenlerinin kokusunun ve uzun süren sevişmelerinin hafif terinin sindiği çarşafa aktığı, kadının cinsel organını gizleyerek çatal oluşturan uyluklarından karnına uzanan pürüzsüz cildine baktı.

Başını yastıktan kaldıran Max, diğer ucuz mobilyalar gibi eskidiğinden ve ihmal edildiğinden kararmış cıva desteği olan duvara asılı kocaman aynadaki hareketsiz bedenlerine baktı; çekmeceli bir sandık, taharet musluğu ve lavabo, tozlu bir lamba ve porselen izolatörlerle duvara sabitlenmiş birkaç bükülmüş elektrik kablosu, Villefranche'yi ziyaret etmeye davet eden epey başarısız ve soluk bir turistik poster (birkaç mor çam ağacı arasında sarı bir günbatımı). Kısacası seyyar tacirlere, adaletten kaçanlara, intihar etmek isteyenlere ya da sevgililere hitap eden odalardandı. Yanındaki uyuyan kadın ve jaluziden giren çizgi şeklindeki güneş ışınları olmasaydı, Max kendi istediğinden değil de mecbur olduğu için kaldığı başka yerleri anımsatan bu yeri iç karartıcı bulurdu. Ama kapı eşiğinden girmelerinden itibaren, Mecha su akmayan bu pis odadan ve kırk frank aldıktan sonra soru sormadan ya da belge istemeden anahtarı teslim eden uyku sersemi patron kadından memnun görünüyordu. Kapıyı kapatır kapatmaz sesi boğuklaştı ve terlemeye başladı ve Max pencereyi açınca odanın kasvetli dekoruna rağmen ne kadar da

güzel bir manzaraya sahip olduğuna dair yorum yaparken Mecha araya girip ona yaklaştı, sanki nefes düzeni değişmişçesine ağzı yarı açıktı, konuşmayı çizgili tişörtünü kaldırarak böldü, kollarını kaldırdı ve vücudunun güneşte bronzlaşmış diğer yerlerine kıyasla daha solgun renkte olan göğüslerini açtı.

“O kadar yakışıklısın ki sana bakmak acı veriyor.”

Üst gövdesi tamamen çıplaktı ve ona daha iyi bakabilmek için elini kaldırıp bir parmağıyla Max’ın çenesini itti.

“Bugün kolye takmadım,” dedi fısıldayarak biraz sonra.

“Çok yazık,” demeyi başardı.

“Sen aşağılık birisin, Max.”

“Evet... Bazen.”

Daha sonra her şey sistematik bir şekilde ten, tükürük, temas ve gerekli olan ıslaklığın karmaşasıyla gerçekleşti. O sırada kadın kalan son giysi parçasını da ayaklarıyla çabucak çıkardı ve Max’ın yatak örtüsünü henüz kaldırdığı yatağa yattı, Max onun olağandışı şekilde istekli olduğunu düşündü, adeta onu derhal almaya hazır gibiydi. Bu pansiyondaki oda nice mucizelere kadir gibi görünüyor, diye düşündü Max. Yine de acelemiz yok, dedi kendi kendine, hâlâ korumayı başardığı sağduyusuna tutunarak. Böylece ön sevişmelerini uzatmaya çalıştı, tabii bunu yaparken şişen sinirleri ve kaslarıyla duyduğu arzunun sebep olduğu acının (bastırdığı arzudan ve hırstan kilitlediği çenesini gıcırdatıyordu, soluk soluğa kalmıştı) her şeyi tehlikeye atabileceğinin gayet farkındaydı.

Dokuz senenin acısını otuz dakikada çıkaramazlardı. Bu yüzden kontrol gücünü ve deneyimini son zerrisine kadar kullanarak onu kucaklamayı ve birleşmelerini uzun tutmaya çabaladı; kadın da bazen ona adeta şiddet uyguluyordu (onu domine etmeye çalıştığında Max’ı iki kez tokatladı), her iki kucaklamada

bir-iki ya da yirmi farklı şekilde onu öptüğünde, yaladığında ve ısırıldığında zevkten inledi ve soluk soluğa kaldı. Max duvardaki aynayı unutmuştu ama kadın unutmadı ve Max onun bedeniyle ve ağzıyla meşgulken, nihayet Mecha'nın başını çevirip aynadan onları izlediğini görünce şaşırdı. Sonra Max da başını çevirdi ve kadının üzerine abanmış, bir yandan onu etkisiz hale getirmeye çabalarken, diğer yandan da kendini geri tutmaya çalışan, sanki dövüşüyorlarmış da kasları ve tendonları kasılmaktan patlayacakmış gibi duran kollarına, bedenine baktı; bu sırada kadın, Max birdenbire dönüp ona bakana kadar hayvani bir yırtıcılıkla onu ısırды, ona vurdu; sonra aniden bakışlarını ona sabitleyerek tepki vermesini bekledi, sonunda da ona yeniden sımsıkı sarılıp zevkten titreyen bedeni yavaşça kendini mutlak teslimiyet ritüeline bırakana kadar öyle kaldı. Max aynada kendine ve ona baktıktan sonra Mecha'ya yakından bakmak için yüzünü çevirdi, gerçek görüntüde gözlerinden ve dudaklarından iki santim uzaklıktaydı, baştan çıkarıcı altın rengi irislerine hayranlıkla baktı, dudaklarındaki kışkırtıcı gülümseme her şeyi inkâr ediyordu; erkeğin aşikâr baskınlığını ve onun teslimiyetini. Sonra Max kendi isteğiyle ondan çıktı ve tıpkı mağlup olan bir gladyatör gibi, yüzünü onun boynuna gömdü, etrafındaki her şeyin algısını yitirerek yavaşça ve çaresizce Mecha Inzunza'nın karanlık ve sıcak karnına doğru yoğun hislerle boşaldı.

X

Fildişinin Sesi

Max iyi bir gece geçirmedi. Daha iyilerini gördüm, diye düşündü sabahleyin sorunlu uykusundan uyanırken. Çenesinde elektrikli Braun'u gezdirirken de düşünmeye devam etti, otelin banyosunda aynaya bakarken, zamanın ve hayatın bıraktığı hasarların üstüne bir de yorgun yüzünün koyu renkli halkaları eklenmişti. Tam her şey yoluna girdiğinde ve çabalarının karşılığını alacakken, son anda işlerinin sekteye uğraması, çaresiz kalması ve sürprizlerin üstüne, bir de eski yaşantısına yeni etiketler koymak için geç kalması dahil olmuştu. Dün geceki huzursuz rüyasında, uyku ile uyanıklık arasındayken kıpırdanıp dönüp durmuş, birkaç defa eskiden kesin olduğuna inandığı şeylerin seramikler gibi yere düşüp gürültülü bir şekilde parçalandığını, tuz buz olduğunu görmüştü. Birkaç saat öncesine kadar ardı ardına gelen enkazlarından kurtulduğuna inandığı aksiyonlu hayatının ona verdiği tek meyvesi, cesur bir dinginlik içinde olduğuna inandığı şey, aslında dünyevi bir kayıtsızlıktı. Ama daha önceki güne kadar sığındığı tek kale olan bu ılımlı kaderciliği de artık yerle bir olmuştu. Mecha Inzunza'yla otelin avlusunda yaptığı son konuşmaya kadar yorgun bir koşucunun

sükunetiyle huzur içinde uyumak, Max'ın o yaşta hayatın onu henüz mahrum etmeyeceğine ve ona nasip edeceğine inandığı son ayrıcalıktı.

Tehlikeyi sezdiğinde ilk uyarılan eski dürtüsü kaçmak olmuştı; bu saçma maceraya hemen bir son vermek (*romantik* demekten kaçındı, zira bu kelimeden hep nefret etmişti), her şey arapsaçına dönmeden ve üstüne bastığı zemin kaymadan önce Villa Oriana'daki işine geri dönmek. Bir zamanlar olduğu gibi kaybeden yüzünü takınarak bunları unutup olanları kabul etmek ve bazı şeylerin olmayacağını kabullenmek. Ancak dürtüler vardır, diye karar verdi. Kimi sezgiler ve meraklar adamı kaybettirirken kimileri de topu rulet çarkında doğru bölgeye düşürür. En sağlam tedbirler de alınsa, böyle bir yol görüldüğü takdirde oradan gitmemek imkânsızdır. Hiç sorulmamış sorulara cevap verme vaadiyle akıl çeldiklerinde.

Bu gibi cevaplardan biri Hotel Vittoria'nın bilardo salonunda olabilirdi. Bir süredir onu arıyordu ve böyle bir yerde bulduğuna şaşırdı. Max, Jorge Keller'i görüp görmediğini merak edince, Emil Karapetian onu buraya yönlendirmişti. Biraz önce terasta buluşmuşlardı. Ermeni çok normal şekilde Irina'yla kahvaltı ediyordu (kız Max'ı tatlı bir gülümsemeyle selamladı), belli ki genç analist Ruslarla olan bağlantısının keşfedildiğinden haberdar değildi.

“Bilardo mu?” Max şaşırmış göründü. Bunun bir satranç oyuncusu imajıyla pek ilgisi yoktu.

“Bu onların eğitiminin bir parçası,” diye açıkladı Karapetian. “Bazen koşar ya da yüzer. Bazen de kendini kapatır ve toplara vurur.”

“Böyle olduğunu hiç düşünmemiştim.”

“Biz de öyle.” Ermeni biraz mayhoş bir hareketle güçlü omuzlarını silkti. Max, onun Irina’ya uzun süre bakmaktan kaçındığını gözlemledi. “Ama Jorge böyledir.”

“Peki, yalnız mı oynar?”

“Neredeyse her zaman.”

Bilardo salonu okuma salonunun ilerisinde, giriş katındaydı. Bir ayna terasa açılan pencereden gelen ışığı çift şekilde yansıtıyordu, işaretli bir isteka standı vardı, bilardo masasının üzerine uzun, ince ve pirinçten bir lamba sarkıyordu. Masaya eğilen Jorge Keller önce bir topa, sonra diğer topa vurdu, sopanın yastıklı ucundan hiç ses çıkmadı, toplara adeta aynı şekilde çok yumuşakça ve titizlikle vuruyordu. Kapıda duran Max satranç oyuncusuna baktı; konsantre olmuştu, her seferinde doğru vuruşlar yapıyordu, adeta isterse yeşil keçe üstündeki üç vuruşlu kombinasyonunu sonsuza kadar sürdürebilirmiş gibi arka arka otomatik bir şekilde oynuyordu.

Max en küçük detayına bile dikkat etmek maksatıyla genç adamı inceledi, önceden kaçırdığı bir şey varsa bunun farkına varmak istedi. İlk başta yalnızca savunma içgüdüleriyle üstünden uzun zaman geçmiş hatıralarındaki 1937 sonbaharında Susana Ferriol’un evindeki akşam yemeğinde tanıştığı Şilili diplomat Ernesto Keller’in özelliklerini belli belirsiz anımsadı (onun sarışın, elit ve hoş biri olduğunu hatırlıyordu) ve işiyle ilgili sebeplerden ötürü bu özellikleri onun oğluyla eşleştirmeye çalıştı. Sonra da bu anımsadıklarını Mecha Inzunza’nın yirmi dokuz yıl önceki haliyle ona aktardığı genetik özellikleriyle ve şu an masanın yanında hareket etmeden duran, istekanın ucunu tebeşirlediği sırada topların pozisyonunu inceleyen oğluyla eşleştirmeye çalıştı. İnce yapılı, uzun boylu ve düzgün duruşluydu. Tabii ki tıpkı annesi gibiydi. Ama aynı zamanda Max’ın gençliğine de benziyordu. Görünüş ve boy bakımından

benziyorlardı. Üstelik kesinlikle, diye bir çıkarıma vardı Max midesinde bir sancı hissederek, bilardo masasının bandına eğilmiş genç, alına düşen siyah ve gür saçlarını ne Mecha Inzunza'dan (Max *Cap Polonio*'dayken onun saçlarının açık kestane hatta neredeyse koyu sarı olduğunu hatırlıyordu) ne de soyadını aldığı adamdan almıştı. Eğer satranç oyuncusu, Max'ın eskiden gür ve siyah saçlıyken yaptığı gibi saçlarını arkaya tarayıp jöleleseydi, saçları aynı onun gibi görünürdü. Jorge'nin yaşındayken bir hanımefendiyi dans pistine davet etmeden önce dudaklarında bir gülümsemeyle orkestranın çaldığı şarkıların arasında yürümeden önce topuklarını yavaşça birbirine vurur ve bir elini şakaklarına götürüp saçlarını düzeltirdi.

Olamaz, sinirlenerek fikri reddetti. O satranç oynamayı bile bilmiyordu. Orada durup bilardo salonunun girişinde gizlice genç adamın kendine benzeyen özelliklerini bulmaya çalıştığı için kendine kızdı. Böyle şeyler sadece filmlerde, tiyatrolarda ve radyolarda anlatılan sesli kitaplarda olurdu. Eğer bu doğru olsaydı, genç adamla ilk konuştuğunda mutlaka bir şeyler hissedirdi. İçinden gelen bir titreşim, belirti ya da ürperti falan olurdu. Belki ona karşı bir yakınlık hissediyor olabilirdi. Ya da basitçe anıları canlanıyordu. Doğal içgüdülerin böyle gerçekler karşısında duyarsız kaldığına inanmak zordu. Hele böylesine sözümona deliller varken. Milyonerleri ve yetimleri anlatan melodramlarda buna “kan çekmek” derlerdi. Ama Max hiç böyle bir çekim hissetmemişti. Ortada açıklanamaz bir hata olma ihtimalinin acı veren huzursuzluğuyla hayatında hiç olmadığı kadar endişeye kapıldığı şu anda bile. Bunların hiçbirisi olamazdı. Mecha Inzunza yalan söylese de söylemese de (muhtemelen söylüyordu) bu çok büyük ve tehlikeli bir saçmalıktan başka bir şey değildi.

“Günaydın.”

Her şeye rağmen onunla kolayca bir sohbet başlattı. Hiçbir koşulda bunu yaparken zorlanmamıştı ve bilardo kötü bir konu sayılmazdı. Max, Barselona’da otel komisi olduğu zamanlardan beri epey iyi idare etmişti; aldığı otuz pesetalık bahşişini Barrio Chino’da bir batakhanenin bilardo salonunda thirthy-one oyununa ve kumara basardı; kadınlar girişte fır dönerdi, kravat teli ve diş teli takan pezevenklerin ciltlerindeki ter, sineklerin kirlettiği lambalardan gelen yeşilimsi ışığın altında parlardı; bazen karambollerin ve bazen de oyunla alakası olmayan ama dışardan gelen lanet okumaların ya da hakaretlerin sesleri gelirdi; böyle olduğunda içerdeki herkes sessizleşip espadrillerle koşuşturma sesleri, polis düdükları, bir mafyanın havaya sıkma sesi ya da yere vuran dipçik seslerini dinlerdi.

“Bilardo oynar mısınız, Max?”

“Biraz.”

Jorge Keller’in profilden sempatik bir yüzü vardı, kaşının üstüne düşen bir saç buklesi ona rahat ve sakin bir görünüm kazandırıyor. Yine de yeni gelen kişiyi selamlarken gülümseme şekli, üç fildişi topu ardı ardına vurmaya odaklanırken uzaklara bakmasıyla tezat oluştuyordu.

“İsterseniz bir tane isteka alın.”

Onun iyi bir oyuncu olduğuna karar verdi Max. Sistematiik ve kendinden emin. Belki de bir satranç oyuncusu olmak bununla ilgili bir şeydi; bütünü ya da boşluğu görebilmek, konsantrasyon ve onun gibi insanları karakterize eden diğer nitelikler. Gerçek şuydu ki genç adam adeta önceden birkaç vuruşu hesaplayabiliyormuş gibi karambollere ardı ardına şaşırtıcı bir kolaylıkla vurarak oynayabiliyordu.

“Bilardoda da iyi olduğunuzu bilmiyordum.”

“Bana sen demenizi tercih ederim,” diye cevap verdi Keller.

“Bilardoda iyi olduğunu bilmiyordum.”

“Aslında değilim. Bir rakibe karşı üç bantta oynamakla aynı şey değil.”

Max standa doğru yürüdü ve bir sopa seçti.

“Amerikan serisiyle oynamaya devam edelim mi?” diye sordu genç adam.

“Nasıl istersen.

Diğeri başıyla onayladı ve oynamaya devam etti. Bant boyunca bir karambolü başka karambole arka arkaya yumuşakça dokundurarak, topları her seferinde birbirine mümkün oldukça yakın mesafede tutmayı başarıyordu.

“Bu odaklanmanın bir yolu,” diye yorum yaptı gözlerini oyundan ayırmadan. “Düşünmenin de.”

Max ilgiyle onu izledi.

“Önceden kaç vuruşu birden görebiliyorsun?”

“Bunu sormanız komik geldi,” derken Keller gülümsedi.

“Çok mu belli?”

“Satranç hakkında çok şey bilmem ama benzer olduklarını sanıyorum. Hamleleri ve vuruşları görebilmek.”

“En az üç tane görüyorum,” diyerek topları, açıları ve bantlarını işaret etti genç adam.

“Orada ve de orada... Beş de olabilir.”

“Gerçekten satranca benziyor mu?”

“Benzemiyor. Ama ortak bir şeyleri var. Her durumda birkaç olasılık vardır. Topların nasıl hareket edeceğini tahmin etmeye çalışıyorum ve bunları gerçekleştiriyorum. Tıpkı satrançtaki gibi, bu da mantık meselesidir.”

“Böyle mi antrenman yapıyorsun?”

“Buna antrenman demek fazla olur... İşime yarıyor. Zihnimin en az çabayla egzersiz yapmasına yardımcı oluyor.” Basit bir karambolü ıskaladıktan sonra durdu. Bunu nezaketen yaptığı belliydi. toplar arasında çok mesafe yoktu.

Max istekayı uzattı ve masanın üzerine eğilerek vuruş yaptı, fildişinin hafif sesi duyuldu. Aradaki top beş vuruşun hepsinde doğru bir açı çizerek elastik bantta ileri geri gitti.

“Siz de fena değilsiniz,” diye yorum yaptı genç adam. “Çok oynadınız mı?”

“Biraz. Gençken şimdi oynadığımdan daha çok oynardım.”

Max altıncı topu ıskaladı. Keller sopasının ucuna tebeşir sürdü ve masanın üzerine eğildi.

“Üç bant oynayalım mı?”

“Pekâlâ.”

Toplar daha sert çarpıştı. Genç adam arka arkaya dört karambole vurdu ve Max’ın topu olan sonuncuyu diğer iki topa nazaran daha zor bir pozisyona gönderdi.

“Babanla tanıştım,” Max üç topun pozisyonunu eleştirel gözle inceledi. “Uzun zaman önce, Riviera’da.”

“Onunla kısa süreliğine birlikte yaşadık. Annem çok geçmeden ondan boşandı.”

Max istekayla keskin bir vuruş yaptı, onu diğerlerinin aksi yönüne göndererek oynattı.

“Onunla tanıştığımda henüz doğmamıştın.”

Jorge cevap vermedi. Max ikinci bir karambole vururken de sessiz kalmaya devam etti, üçüncüyü yaparken zorlandığından rakibinin topunu köşeye sıkıştırarak kötü bir pozisyonda bıraktı.

“Irina ...” diye söze başladı Max.

Bir piqué vuruşu yapmak için istekasının arkasını kaldıran Keller hareketini durdurdu ve Max'ın ne kadar bildiğini merak ederek ona baktı.

“Anneni yıllardır tanıyorum,” diye açıkladı kendini.

Keller istekasını birkaç defa ileri geri oynattı, topa degecek gibi oldu ama değmedi, vuruş yapmak konusunda kararlı görünmüyordu.

“Biliyorum,” diye cevapladı. “Daha önceki kocasıyla beraberken, Buenos Aires’te.”

Sonunda vurdu, tereddütlüydü ve başarısız oldu. Bir an masaya baktı sonra kederli bir şekilde Max’a döndü. Sanki bu gafının sorumlusu Max’mış gibi.

“Annemin size Irina hakkında ne söylediğini bilmiyorum.”

“Çok az... Ya da yeteri kadar şey.”

“Kendi sebepleri vardır elbet. Ama bana kalırsa, bu sizi ilgilendirmiyor. Annemle yaptığınız konuşmalar da öyle.”

“Öyle demek istemedim...”

“Evet. Niyetinizin bu olmadığını biliyorum.”

Max genç adamın ellerini inceledi. İnce, uzun parmakları vardı. İşaretparmağı aynı onunki gibi hafif yuvarlaktı.

“Sen daha çocukken, o...”

Keller istekasını kaldırarak lafını böldü.

“Size karşı dürüst olabilir miyim, Max? Burada geleceğim pahasına oynuyorum. Kendi sorunlarım var, hem profesyonel hem de kişisel anlamda. Sonra aniden siz ortaya çıktınız, annem daha önce sizden hiç bahsetmemişti. Üstelik aranızda bilmediğim bir nedenden dolayı şaşırtıcı bir samimiyet var.”

Son sözlerini havada asılı bıraktı ve bildo masasının orada olduğunu hatırlamış gibi oraya baktı. Max dalgın bir şekilde ya-

kındaki kırmızı topu aldı, eliyle onun ağırlığına baktı ve tekrar yerine bıraktı.

“Sana benim hakkımda başka bir şey söylemedi mi?”

“Çok az; eski bir dost, tango dönemi... Hepsi bu. Eskiden sevgili olup olmadığınızı bilmiyorum. Ama onu tanıyorum ve birisi onun için özel olduğunda bunu bilirim. Ama bu sık olan bir şey değil.” Sıra onda olmamasına rağmen Keller masaya eğildi, istekayla vurdu ve top temiz bir karambol yapmadan önce üç banda çarptı. “Sizinle karşılaştığı gün, annem bütün gece gözünü bile kırpmadı. Dolanıp durduğunu duydum... Ertesi sabah odası hiç olmadığı kadar tütün kokuyordu ve küllüklerin hepsi izmaritlerle dolmuştu.”

Fildişi yumuşakça tıkırdadı. Konsantre olan Keller, saçını geriye attı, istekanın ucunu keçeğe yasladığı elinin tersine yerleştirdi ve tekrar vurdu. Asla tedirgin olmaz, demişti Mecha onun hakkında yaptıkları son konuşmada. Olumsuz herhangi bir duygusu yok ve üzülmenin ne demek olduğunu bilmez. Sadece satranç oynar. Üstelik bunu senden aldı Max, benden değil.

“Güvensizliğimi anlıyorsunuzdur,” diye yorum yaptı genç adam. “Şu an halihazırda altından kalkamayacağım kadar yüküm var zaten.”

“Dinle. Öyle bir niyetim yoktu... Yalnızca burada konaklıyorum. Bu sıradışı bir tesadüf.”

Keller dinliyor gibi görünmüyordu. Zor bir pozisyonda duran oyun topunu inceliyordu.

“Kaba olmak istemem. Siz nazik birisiniz. Herkes sizi seviyor ve dediğim gibi tuhaf bir şekilde de olsa, annem size çok düşkün. Ama beni ikna etmeyen bir şey var. Sevmediğim bir şey.”

Bu kez sert olan istekanın vuruşu Max'ı korkuttu. Toplar farklı bantlara dağılarak imkânsız bir pozisyon almışlardı.

“Belki de gülümseme şeklinizdir,” diye ekledi Keller. “Ağzınızla yani. Gözleriniz başka yerdeymiş gibi görünüyor.”

“Senin gülümsemene benziyor.”

Max bunu söyler söylemez pişman oldu. Kırdığı potu gizlemek için dikkatli bir şekilde topları inceliyormuş taklidi yaptı.

“Bu yüzden söyledim,” diye cevap verdi Keller tarafsızca.

“Sanki bu gülümsemeyi daha önce görmüş gibiyim.”

Bir an az önce duyduklarını ciddi anlamda düşünerek sessiz kaldı.

“Ya da belki de,” diye ekledi, “annem de bazen sana bu şekilde bakıyor.”

Rahatsızlığını maskeleyen Max masaya eğildi, üç banda vurdu ve ıskaladı.

“Melankoli?” Keller istekasının sonuna tebeşir sürdü. “Karmaşık bir hüznü? Bunlar doğru kelimeler olabilir mi?”

“Belki. Bilmiyorum.”

“Annemin size öyle bakmasından hoşlanmıyorum. Hüzünde ne gibi bir karmaşıklık olabilir?”

“Onu da bilmiyorum.”

“İkinizin arasında ne yaşandığını bilmek istiyorum. Ama şu an ne yeri ne de zamanı.”

“Annene sor.”

“Sordum zaten... ‘Ah Max’ diyor sadece. Böyle bozuk saat gibi takıldığında, onu çözmenin imkânı yok.”

Genç adam birden sanki oyuna olan ilgisini kaybetmiş gibi tebeşiri masanın kenarında bıraktı. Sonra duvardaki standı yaklaştı ve istekasını yerine koydu.

“Vuruşları ya da karambollerini öngörebilmekten bahsediyorduk,” dedi bir sessizlikten sonra. “İşte sizi ilk gördüğümünden beri sorunum da bu: Oyununuzda güvenemediğim bir şeyler var.

Zaten etrafımda bir sürü tehdit var... Sizden annemin hayatından çıkmanızı isterdim ama bu haddimi aşmak olurdu. Bunu demek bana düşmez. Bu yüzden sizden benimkinden çıkmanızı isteyeceğim.”

Kendi istekasını da bırakan Max, nazikçe karşı çıktı.

“Hiçbir zaman öyle bir niyetim...”

“Size inanıyorum. Evet. Ama önemi yok... Lütfen uzak durun,” Keller, sanki Sokolov’la olan düellosunun gidişatı orada belli olacakmış gibi masayı işaret etti. “En azından bu bitene kadar.”

Doğuya doğru, Nice limanındaki deniz fenerinin ve Mont Boron’un ötesinde denizin üzerinde kümelenmiş parçalı bulutlar vardı. Rüzgârda piposunu yakmak için öne eğilen Fito Mostaza, puslu ufka bakarak birkaç duman üfledi ve kaplumbağa kabuğu gözlüklerinin arkasından Max’a göz kırptı.

“Hava bozacak gibi,” dedi.

Limana yukarıdan bakan yol kenarındaki demir tırabzanlara yakın bir yerde, Charles Felix heykelinin altındaydılar. Mostaza, Max’la küçük kafede buluşmak için anlaşmıştı ama Max oraya vardığında orayı kapalı buldu; bu yüzden rıhtımda demirleyen teknelere, arka plandaki yüksek binalara ve Galeries Lafayette’in devasa reklam afişine bakarak sokakta bekledi. Mostaza’nın çeyrek geçe geldiğini gördü; minyon ve çevik figürü Rauba-Capeu tepesinden aşağı doğru acele etmeden ona doğru yürüyordu, şapkası her zamanki gibi arkaya itilmişti, önü açık ceketinin altından papyonu görünüyordu, elleri pantolon

ceplerindeydi. Kafenin kapalı olduğunu gören Mostaza sessizce omuz silkti, cebindeki tütün torbasını çıkardı ve sanki Max'ın onu beklerken neye baktığını anlamak istercesine biraz merakla ona yan bir bakış atarken piposunu doldurdu.

“İtalyanların sabrı tükeniyor,” diye yorum yaptı Max.

“Onlarla tekrar görüştünüz mü?”

Max, Mostaza'nın kendi sorduğu sorunun cevabını bildiğinden emindi.

“Dün kısaca bir sohbet ettik.”

“Evet,” diğeri bir süre sonra piposundan aldığı iki duman arasında onay verdi. “Düşündüğüm gibi.”

Rıhtım boyu uzanan demiryolu boyunca demir atmış teknelere, yığılmış fıçılara ve kolilere düşünceli bir şekilde baktı. Sonunda gözlerini rıhtımdan ayırmadan, biraz ona doğru döndü.

“Kararınızı verdiniz mi?”

“Onlara sizden bahsettim. Teklifinizi söyledim.”

“Bu gayet doğal,” Mostaza piposunun sapından ona bir filozof gibi gülümsedi. “Arkanızı mümkün olduğunca sağlama alıyorsunuz. Anlıyorum.”

“Anlayışla karşılamanız beni memnun ediyor.”

“Hepimiz insanız, dostum. Korkularımızla, hırslarımızla ve tedbirlerimizle... Peki kendinizi açmanıza nasıl karşılık verdiler?”

“Bana bu konuda bir şey söylemediler. Dikkatle dinlediler, birbirlerine baktılar ve başka bir konu konuştuk.”

Diğeri başıyla onayladı.

“İyi adamlar. Elbette profesyoneller. Onlardan da bu beklenir... Böyle insanlarla çalışmak güzel. Ya da onlara karşı.”

“Bütün bu *fair play*’e hayranım,” diye ironi yaptı Max. “Üçünüz bir araya gelip aranızda uzlaşabilir ya da birbirinizi dostane bir şekilde bıçaklayabilirdiniz. Bu benim hayatımı büyük ölçüde kolaylaştırırdı.” Mostaza kahkaha patlattı.

“Her şeyin zamanı vardır, sevgili dostum... Bu arada nihai kararınızı söyler misiniz? Faşizm mi Cumhuriyet mi?”

“Hâlâ düşünüyorum.”

“Mantıklı. Ama zaman azalıyor. Eve ne zaman girmeyi planlıyorsunuz?”

“Üç gün içinde.”

“Özel bir şey için mi?”

“Birinin evinde akşam yemeği var. Susana Ferriol’un birkaç saatliğine oradan uzak olacağını öğrendim.”

“Ya hizmetçiler?”

“Onların icabına ben bakarım.”

Mostaza piposundan duman alırken her bir cevabın uygunluğunu değerlendirircesine Max’a baktı. Sonunda gözlüklerini çıkardı, üst cebindeki mendili aldı ve abartılı bir hareketle camlarını temizledi.

“Sizden bir ricam var, Bay Costa... Neye karar verirseniz verin, sonunda İtalyan arkadaşlarınıza onlarla çalışmaya karar verdiğinizizi söyleyin. Benim hakkımda da olabildiğince çok ayrıntı verin.”

“Ciddi misiniz?”

“Son derece.”

Mostaza ışıktaki gözlüğüne baktı ve memnun bir şekilde onu tekrar taktı.

“Dahası,” diye ekledi. “Sizden gerçekten onlar için çalışmanızı istiyorum. Dürüstçe bir oyun.”

Tabakasını çıkarıp kapağını açan Max eylemini tamamlamadan durakladı.

“Yani belgeleri İtalyanlara mı teslim etmemi istiyorsunuz?”

“Aynen öyle,” Max’ın şaşkın bakışlarını doğallıkla karşıladı. “Sonuçta bu operasyonu onlar düzenledi. Masraflarını da karşılıyorlar. Bana adil göründü, sizce de öyle değil mi?”

“Peki ya siz?”

“Ah, endişelenmeyin. Bu benim meselem.”

Max içinden sigara çıkarmadan tabakasını geri yerine koydu. Bütün sigara içme ve Nice’te kalmaya devam etme arzusu gitmişti. Tuzağın neresi daha ölümcül, diye aklından geçirdi. Bu örümcek ağının neresinde beni yakalarlar? Ya da beni yerler?

“Beni buraya bunu söylemek için mi çağırdınız?”

Mostaza, Max’ın dirseğine hafifçe dokundu, limanı dik yamaçtan ayıran tırabzana doğru onu biraz kendine çekti.

“Buraya gelin. Bakın,” adeta şefkatli bir ses tonu vardı. “Aşağıda Infernet limanı var. Bu Infernet’in kim olduğunu biliyor musunuz? Trafalgar Savaşı’nda *Intrépide*’i komuta eden bir denizciydi. Amiral Dumanoir ile firar etmeyi reddetti ve nihayet savaşmak zorunda kaldı. Şurada demir atan ticari gemiyi görüyor musunuz?”

Max görebildiğini söyledi (siyah gövdeli bir yük gemisiydi ve iki tane mavi çizgili bacası vardı). Sonrasında, Mostaza birkaç kelimeyle o geminin tarihini özetledi. Adı *Luciano Canfora*’ydı ve Franco’nun birlikleri için savaş malzemeleri taşıyordu: amonyaklı tuzlar, pamuk, kalay ve külçeleri. Palma de Mallorca’ya birkaç gün içinde yelken açması planlanmıştı ve kargo ücretini muhtemelen Tomás Ferriol ödemişti. Marsilya’da üsleri ve Monte Carlo’da demirlemiş bir yatta kısa dalga radyo

istasyonu olan bir grup Francocu gizli casus her şeyi ayarlamıştı, diye ekledi Mostaza.

“Bunu bana niçin anlatıyorsunuz?” diye sordu Max.

“Çünkü sizin ve bu geminin ortak yönleri var. Nakliye acen-
teleri yolculuğun Balear Adaları’na olduğunu düşünüyor ama
işler kötü ya da ters giderse uğrayacakları bir sonraki limanın
Valencia olduğunu bilmiyorlar. Kaptanının ve başmühendisi-
nin Cumhuriyetçilerin tarafına geçmelerinin onlar için her açı-
dan daha kârlı olduğuna ikna etmeye çalışma aşamasındayım...
Gördüğünüz gibi Bay Costa, uykusuzluğumun tek nedeni siz
değilsiniz.”

“Bunu bana niçin anlattığınızı hâlâ anlamıyorum.”

“Çünkü bu doğru... Ve çünkü temkinli bir dürüstlikle bunu
ilk fırsatta İtalyan arkadaşlarınıza ileteceğinizden eminim.”

Max şapkasını çıkardı, bir elini saçlarına götürdü. Denizin
üzerinde toplanan bulutlara ve doğudan gelen rüzgârlara rağmen
hava çok sıcaklamıştı. Ani ve rahatsız ediciydi.

“Dalga geçiyorsunuz, herhalde.”

“Hayır söylemiyorum.”

“Bu operasyonunuzu tehlikeye atmaz mı?” Mostaza piposu-
nun sapıyla Max’ı gösterdi.

“Sevgili dostum, bu aynı operasyonun bir parçası. Arkanı-
zı kollamayı bırakmayın ve pis işleri halletmeyi bana bırakın...
Sizden tek istediğim şu ana kadar nasıl davrandıysanız, öyle
davranmaya devam etmeniz; yaklaşan herkese sadık kalan ve bu
belanın altından kalkmak için elinden geleni yapan iyi biri gibi.
Kimse sizi bir şey için suçlamayacak. İtalyanların da dürüstlü-
ğünüzü benim kadar takdir edeceğinden eminim.”

Max onu şüpheyile inceledi.

“Hiç sizi öldürebileceğini düşündünüz mü?”

“Tabii ki düşündüm,” diyerek kıkırdadı diğeri her şey besbel-liymiş gibi. “Bu benim işimin ilaveten bir risk faktörü.”

Sonra sessizleşerek durakladı. Dalgın görünüyordu. Bir an *Luciano Canfora*’ya baktı ve sonra Max’a döndü. Papyonunun aksine, gülümsemesi her türlü oyuğu koklayan ve işini bilen bir gelinciği anımsatıyordu.

“Bu tür iç içe geçmiş karmaşık durumlarda bazen,” çenesi-nin altındaki yaraya dokunarak ekledi, “başka insanlar ölür. Ve makul bir durumda, biri diğeri kadar tehlikeli olabilir... Ya siz, örneğin; tehlikede olabileceğinizi hiç düşünmediniz mi?”

“Çok da değil.”

“Çok yazık,” sanki daha önce fark etmediği bir detayı gör-müş gibi, daha da merakla onu inceledi. “Karakterinizde bir şey görüyorum, biliyor musunuz?.. Birtakım durumlar.”

“İllaki öyle olacak diye bir şey yok. Barışçıl şekilde gayet iyi idare ediyorum.”

“Hep böyle mi oldu?”

“Bana şöyle bir bakmanız bile yeterli.”

“Sizi kıskanıyorum. Cidden. Ben de böyle olmak isterdim.”

Mostaza piposundan birkaç yarım yamalak duman aldı sonra da onu ağzından çıkardı ve kaşlarını çatarak hazneyi inceledi.

“Biliyor musunuz?” Ceplerini yoklarken konuşmaya de-
vam etti. “Bir keresinde bütün bir geceyi birinci sınıf bir tren
vagonunda seçkin bir beyefendiyle sohbet ederek geçirmiştım.
Dahası, pek de sempatik biriydi. Bana onu hatırlatıyorsunuz...
İyi anlaşıştık. Sabah beşte saate baktım ve yeterince bildiğimi
düşündüğüme karar verdim. Sonra koridora çıkıp pipo içmeye
gittiğimde dışarıda bekleyen biri içeri yürüdü ve o sempatik ve

seçkin beyefendinin kafasına sıkı.” Bir kibrit kutusu çıkardı ve yaptığı işe odaklanarak piposunu tekrar yaktı. “Bu harika olmalı, değil mi?” dedi, kibriti söndürmek için sallarken.

“Ne demek istediğinizi anlamadım.”

Diğeri yoğun dumanlar üflerken ona merakla baktı.

“Pascal’ı biliyor musunuz?” diye sordu beklenmedik bir şekilde.

“Diğeri casusları bildiğim kadar,” diye itiraf etti Max. “Belki daha da az.”

“O bir filozoftu. Sineklerin gücü hakkında yazmıştı. Onlar savaş kazandırıyorlardı.”

“Ne demek istediğinizi anlamıyorum.”

Mostaza aynı anda hem vefalı hem sitemli hem de melankolik bir gülümseme yaptı.

“Sizi kıskandığıma inanın. Ciddiyim... Üçüncü adam olarak olanları kayıtsızlıkla inceleyen kişi olmak huzur verici olmalı. Kendinizi faşist arkadaşlarınızdan ve benden soyutladığınıza inanmak. Herkese karşı dürüst olma niyetiyle taraf tutmamak sonra da huzurlu bir şekilde uyumak. Yalnız ya da biriyle olması beni ilgilendirmez... Ama huzurlu bir şekilde.”

Max endişelenip öfkeleni. Yüzünden birkaç santimetre uzaklıktaki donuk, saçma bilgiç gülümseye vurmak istedi. Ama kırılğan görünümüne rağmen bu gülümsemeyi yapanın kolayca dayak yiyen insanlardan olmadığını farkındaydı.

“Dinleyin,” dedi. “Kaba olacağım.”

“Sorun değil. Buyurun söyleyin.”

“Savaşınız, gemileriniz ve Kont Ciano’nun mektupları hiç sikimde değil.”

“Dürüstlüğünüze hayranım,” diye kabul etti Mostaza.

“Hayran olup olmamanız umrumda değil. Bu saati görüyor musunuz? Londra’da dikilmiş bu takımı görüyor musunuz? Paris’ten aldığım kravatımı görüyor musunuz? Bütün bunları elde etmek için çok çabaladım. Böyle rahatlıkla giyinebilmek için de. Buraya gelmek için ter yerine kan döktüm... Ve artık buraya geldiğimde, bir sürü insan öyle ya da böyle hayatımı cehenneme çevirmeye çalışıyor.”

“Anlıyorum... Azimli ve kazançlı Avrupa’nız solan bir zambak gibi çöküyor.”

“Lanet olsun, o zaman bana zaman tanıyın. Biraz daha tadını çıkarmam için.”

Mostaza bunun üzerine tarafsızca kafa yoruyor gibi görünüyordu.

“Evet,” diye itiraf etti. “Belki de haklısınızdır.”

Elleri tırabzanlarda olan Max, deniz meltemini mümkün oldukça çok soluyabilmek istercesine limanın üzerine, öne doğru eğildi, Akciğerlerini temizledi. La Réserve’in ötesinde, Mont Boron’un yeşil yamaçlarında, uzak mesafede beyaz ve koyu sarı villalar arasında kayalık sahil şeridindeki Susana Ferriol’un evi ayırt edilebiliyordu.

“Sizler beni hoşlanmadığım bir şeye dahil ettiniz,” diye ekledi biraz sonra. “Ve tek istediğim bunu bir an önce bitirmek. Sizlerden kurtulmak.”

Mostaza derdini paylaşır gibi diliyle cık cık cık diye ses çıkardı.

“Şey, sizin için kötü haberlerim var,” diye yanıt verdi. “Zira, bizden kurtulmanız imkânsız. Gelecek biziz; makineler, uçaklar, kırmızı bayraklar, siyah, mavi ya da kahverengi gömlekler gibi... Siz ise ölüme mahkûm edilmiş bir partiye çok geç geldiniz,” diyerek piposuyla denizin üzerinde toplanmaya devam

eden bulutları işaret etti. “Fırtına buraya yaklaşıyor, çok yakın. Bu fırtına her şeyi silip süpürecek ve bittiğinde hiçbir şey eskisi gibi olmayacak. O zaman Paris’te alınan kravatların pek faydası olmayacak.”

“Jorge’nin oğlum olup olmadığını bilmiyorum,” dedi Max. “Aslında bunu öğrenmemin bir yolu yok.”

“Tabii ki yok,” diye cevap verdi Mecha Inzunza.

“Yalnız benim sözlerim var.”

Piazzetta di Capri’deki bir teras masasında, kilise basamaklarının ve limandan yükselen kaldırımında duran saat kulesinin yanında oturuyorlardı. Sorrento’dan oraya feribotla yarım saatte gelip öğle ortası vardılar. Mecha’nın fikriydi. “Jorge dinleniyor,” dedi ve “adaya gitmeyeli yıllar oldu.” Max’ı da ona katılmaya davet etti.

“Bu süre boyunca, sen...” demeye başladı.

“Başka adamlarla oldun mu demek istedin?”

Max hemen cevap vermedi. Yakınılardaki masalarda oturanlara ve arkadan gelen güneş ışığında yavaşça yürüyen insanlara baktı. Bitişik masalardan İngilizce, İtalyanca ve Almanca konuşma parçaları duyuluyordu.

“O zamanlar öteki Keller de oradaydı,” sanki uzun ve karmaşık bir şekilde mantık yürütüyormuş gibi belirtti. “Resmi babası.”

Mecha kibirle kahkaha attı. Gri kazağının üstüne, boynuna bağladığı ipek şalın uçlarıyla oynuyor, bundan yirmi dokuz yıl önceki halinden daha sıska olan uzun bacaklarını saran kumaş bir pantolon vardı üstünde. Ayaklarında tokaları olmayan bir çift

siyah Pilgrim ayakkabı vardı, sandalyesinin arkasında deri ve kanvas karışımı çantası asılıydı.

“Dinle, Max. Ne senin hayatının ne de benimkinin bu aşamasında senden onun babası olduğunu kabullenmeni istemeye niyetliyim.”

“Niyetim o değil...”

Kadın bir elini kaldırarak lafını böldü.

“Niyetinin ne olup olmadığını tahmin edebiliyorum. Yalnızca soruna cevap verdim... Neden yapmalıyım, dedin. Neden Rusların kitabını çalarak kendini riske atman gerektiğini sordun.”

“Böyle cambazlıklar artık benden geçti.”

“Olabilir.”

Mecha dalgın bir şekilde elindeki şarap kadehini Max’ın yanına, masaya bıraktı. Max da onun tıpkı kendisine benzeyen yaşlılıktan sarkmış cildine baktı. Elinin üstündeki karaciğer lekelerine.

“Eskiden daha ilginç biriydin,” diye ekledi kadın düşünceli bir şekilde, “risk aldığın zamanlar.”

“Ve çok daha genç,” diye cevapladı Max korkusuzca.

Kadın ona kinayeli bir bakış attı.

“O kadar mı değiştin? Ya da değiştik? Artık parmaklarının ucunda eskisi gibi bir karıncalanma hissetmiyor musun? Ya da kalbinin normalden daha hızlı attığını?”

Max’ın zarifçe omuz silkerek verdiği tepkiye bakmaya devam etti; tam da lacivert kazağını beyaz pamuklu polo gömleğinin üstüne mükemmel bir şekilde omuzlarının üstüne atmasına, gri keten pantolonuna ve beyaz saçını eski günlerdeki gibi arkaya tarayıp kusursuz bir şekilde ayırdığı beyaz saçına yakışır bir jestti.

“Bunu nasıl başardığını merak ediyorum,” diye ekledi kadın. “Nasıl bir talih kuşunun hayatını değiştirmeni sağladığını... Ve o kadının adını. Ya da onların. Masraflarını üstlenenlerin.”

“Hiçbir kadın olmadı.” Max rahatsız olup başını biraz öne eğdi. “Sadece şans, başka bir şey değil. Dediğin gibi.”

“Rahat bir hayat.”

“Evet.”

“Tam da senin hayalindeki gibi.”

“Çok da değil. Ama şikâyet etmiyorum.”

Mecha kalabalık içinde tanıdık bir yüz ararcasına Piazzetta’dan Cerio Sarayı’na çıkan merdivenlere baktı.

“O senin oğlun, Max.”

Sessizlik oldu. Kadın şarabın geri kalanını küçük, adeta düşünceli yudumlarla bitirdi.

“Seni hiçbir şeyin hesabını vermeye zorlamaya niyetim yok,” dedi biraz sonra. “Ne onun hayatından ne de benimkinden sorumlusun... Sana yalnızca ona yardım etmen için bir sebep verdim. Geçerli bir sebep.”

Max pantolonundaki kırıksıklıkları düzelterek endişeli görünmekten kaçındı.

“Yapacaksın, değil mi?” diye sordu Mecha.

“Belki de elleri,” diye itiraf etti Max sonunda. “Ve saçları bana benziyor... Belki bir de davranış şekli.”

“Çok üstünde durma lütfen. Ya kabul et ya bırak. Acıklı davranmayı kes.”

“Acıklı davranmıyorum.”

“Evet davranıyorsun. Kendini ummadığı bir sorumluluktan kurtarmaya çalışan acıklı bir yaşlı adam oldun aniden. Ortada sorumluluk bile yokken.”

Kadın ayağa kalktı, çantasını aldı ve kuledeki saate baktı.

“Yediyi çeyrek geçe bir motorlu kayık var. Hadi son bir yürüyüşe çıkalım.”

Max hesaba bakmak için gözlüğünü taktı. Sonra da çıkarıp cebine koydu, cüzdanını çıkardı ve masanın üstüne iki yüz binlik banknot bıraktı.

“Jorge’nin sana hiç ihtiyacı olmadı,” dedi Mecha. “Yanında ben vardım.”

“Ve paran. Rahat bir yaşam.”

“Sesin sitemli gibi geliyor, hayatım. Ancak yanlış hatırlamıyorsam, sen hep para peşinde koştun. Paraya diğer bütün şeylerden öncelik verdin. Artık istediğini elde etmiş gibi görünüyorsun ya, kaybetmek için hiç telaşın yok.”

Taş tırabzana doğru yürüdüler. Napoli körfezine gelen ışıkla kırmızı rengini alan, uçurum tepelerine doğru giden yokuşta limon bahçeleri ve üzüm bağları vardı. Yuvarlak güneş denize batmaya başladı ve Ischia adasının uzak silueti ana hatlarıyla belirdi.

“Yine de şansını iki kez kaybettin... Bana nasıl böyle aptalca davranabildin? Nasıl bu kadar kaba ve kör olabildin?”

“Çok meşguldüm, sanırım. Hayatta kalmaya çalışıyordum.”

“Sabırsızdın. Bekleyemedin.”

“Farklı yollar izlemiştin,” dedi Max, kelimelerini özenle seçmişti.

“Benim için hoş olmayan yollar.”

“Bunu değiştirebilirdin. Ama korkaktın... Tabii sonunda bilek olmasa da başardın.”

Kadın bir an soğuktan ürpermiş gibi göründü. Bunu fark eden Max ona kazağını vermeyi teklif etti ama kadın başını ha-

yır anlamında salladı. İpek eşarbiyle kısa beyaz saçlarını örttü ve çenesinin altında düğüm attı. Sonra taş tırabzandaki Max'ın yanına yaslandı.

“Beni hiç sevdin mi, Max?”

Max şaşırdı, cevap vermedi. Bıkmadan usanmadan, sessizce kırmızı tonlarında görünen suya baktı, içinden pişmanlık ve melankoli kelimelerinin farkını düşündü.

“Ah, ne de aptalım,” diyerek Max'ın elini okşadı. “Tabii ki. Beni sevdin.”

Keder de uygun bir kelime olabilir, diye sonuca vardı. Eskiden olan ve artık olmayanlar için ıslak, samimi bir ağıt. Artık ulaşmanın imkânsız olduğu o sıcaklık ve vücut için.

“Bunca yıl neler kaçırdığını bilmiyorsun,” diye devam etti Mecha. “Oğlunun büyümesi. O gözlerini açar açmaz, dünyayı onun gözlerinden görmek.”

“Diyelim bu doğru, peki neden ben?”

“Neden mi senden yaptım, demek istedin?”

Hemen cevap vermedi. Kilisenin çanı öyle bir çaldı ki ses adanın yamaçlarına kadar yankılandı. Kadın yeniden saatine baktı, tırabzandan uzaklaştı ve Piazzetta'yı Marina'ya bağlayan föniküler istasyonuna doğru yürüdü.

“Oluverdi.” İçinde sadece ikisinin olduğu vagonda, Max onun yanındaki koltuğa oturduğunda böyle söyledi. “Hepsi bu. Sonra karar vermem gerekti ve karar verdim.”

“Onu tutmaya.”

“Güzel kelime seçimi. Onu kendimle tutmaya, evet. Yalnız benimle.”

“Baba...”

“Ah, evet. Baba. Dedğin gibi, o düzgün bir adamdı. İlk zamanlar işimi kolaylaştırdı. Ernesto iyi bir insandı. Çocuk için iyi oldu... Sonra bu ihtiyacım da azaldı.”

Füniküler biraz sallanarak bitki örtülerinin ve körfezin günbatımı manzaralarının içinden indi. Kısa süren yolculuk sükûnetle geçiyordu ama Max sonunda sessizliği bozdu.

“Bu sabah oğlunla konuştum.”

“Ne komik.” Kadın gerçekten şaşırılmış görünüyordu. “Yemekte beraberdik ama bundan hiç bahsetmedi.”

“Benden uzak durmamı istedi.”

“Ne bekliyordun ki? O zeki bir çocuk. İçgüdülerini sadece satranç oynarken çalışmıyor. Sende yanlış bir şeyler sezdi. Burada bulunman ve başka şeylerle ilgili. Aslında, bence bunu sezmesi benim yüzümden. Seni pek umursamıyor. Onu alarma geçiren şey benim davranışlarım.”

Limana vardıklarında güneş battı ve Marina gölgeler içinde grileşmeye başladı. Sahil civarına demirleyen balıkçı teknelerine bakarak rıhtım boyunca yürüdüler.

“Jorge aramızda özel bir bağ olduğunu hissedebiliyor,” dedi Mecha.

“Özel mi?”

“Eskiden kalan. Yanlış bir şeyler.”

Bunu söyledikten sonra bir süre sessiz kaldı. Max bir söz söylemeye cesaret edemedi yanına dikkatle yürüdü.

“Bana az önce bir soru sordun,” diye ekledi kadın sonunda. “Neden mi senden bir çocuk sahibi olmayı kabul ettim?”

Şimdi sessiz kalan Max’tı. Önce bir yanına, sonra öteki yanına baktı, sonunda gergin bir şekilde yenilgiyi kabul ederek gü-

lüksedi. Yine de kadın bir yanıt beklentisiyle ona dikkatle bakmaya devam ediyordu.

“Aslında sen ve ben...” diye tereddütle girişti Max. Bir daha sessizlik oldu. Mecha ışık azalırken ve etraflarındaki dünya yavaşça sönüp giderken ona bakmaya devam etti.

“Geminin salonunda yaptığımız ilk tangodan beri,” diye sonuca vardı Max, “aramızda tuhaf bir ilişki vardı.” Kadın ona dik dik bakmaya devam etti, Max artık mutlak bir kibirle başka bir yere bakmak için açık bir şekilde kendini zorluyordu.

“Hepsi bu mu?” Tuhaf mı diyorsun? Tanrı aşkına. O tango-yu yaptığımızdan beri sana âşıktım... Neredeyse bütün hayatım boyunca.”

Yirmi dokuz yıl önce, Nice’te gece çöktüğü sırada da Max Costa ve Mecha Inzunza Promenade des Anglais’de yürüyordu. Gökyüzü neredeyse tamamen bulutluydu ve son aydınlık da hızlıca karanlık bulutların ve çakıl taşlı sahile çarpan dalgalı denizin içine karışarak kayboldu. Seyrek düşen yoğun damlalar daha şiddetli bir yağmurun habercisiydi ve yere serpilten sular palmye ağaçlarının hareketsiz yapraklarına kasvetli bir görünüm veriyordu.

“Nice’ten gidiyorum,” dedi Max.

“Ne zaman?”

“Üç ya da dört güne. Bir işimi halleder halletmez.”

“Geri dönecek misin?”

“Bilmiyorum.

Kadın bunun üzerine başka bir şey demedi. Nemli zeminde topuklularıyla sağlam adımlar atıyordu, elleri ince belini ortaya çıkaran sıkı kemerli gri bir yağmurluğun cebindeydi.

Saçını siyah bir bereyle toplamıştı.

“Sen Antibes’de mi kalacaksın?” diye merak etti Max.

“Evet. Belki bütün kış boyunca. En azından İspanya’daki durum devam ettiği sürece ve Armando’dan haber beklerken.”

“Yeni bir haber aldın mı?”

“Hayır.”

Max şemsiyeyi bir koluna astı. Sonra şapkasını çıkarıp içindeki yağmur damlalarını silkeledi ve tekrar taktı.

“Hiç değilse hâlâ hayatta.”

“Hayattaydı. Şimdi bilmiyorum.”

Palais Méditerranée ışıklarını yeni yakmıştı. Sanki genel bir sinyale yanıt verir gibi, yürüyüş yolu boyunca lambalar aniden yanarak otellerin ve restoranların cephelerinin aydınlıklarını ve gölgelerini değiştirdi. Ruhl’da, üniformalı bir kapı görevlisinin durduğu Jetée-Promenade girişinin çatısı altında, üç şık giyimli delikanlı dolaşarak kenara çeken otomobillerle ve müzik çalan arabaların içinden inen kadınlarla şanslarını deniyordu. Hiçbirinin giriş için verecek yüz frankı olmadığı belliydi. Üçü Meca’ya sessiz bir açgözlülükle baktı ve bir tanesi yaklaşıp Max’tan bir sigara istedi. Ucuz kolonya kokuyordu. Çok genç ve epey de yakışıklıydı, saçları simsiyahtı ve İtalyan gibi görünen koyu renkli gözleri vardı. Diğerleri gibi giyinmişti; beli dar kruvaze ceket, kolalı yaka ve papyon. Smokin kiralık gibi duruyordu ve ayakkabıları yıpranmıştı ama delikanlı çok özgüvenliydi ve neredeyse küstah davranması Max’ı gülümsetti. Durdu, Burberry’nin düğmelerini açtı, kaplumbağa kabuğu tabakasını çıkardı ve açıp ona ikram etti.

“Arkadaşlarına da al iki tane,” diye teklif etti.

Delikanlı ona biraz şaşkınlıkla baktı. Sonra üç sigarayı aldı, teşekkür etti ve Mecha'ya son bir bakış atarak diğerlerinin yanına gitti. Max yürümeye devam etti. Gözünün ucuyla baktığında, kadının ona keyifle baktığını gördü.

“Eski hatıralar,” dedi kadın.

“Evet.”

Uzaklaştıkları sırada Jetée-Promenade'da çalan melodinin son ritimleri duyuldu ve ardından orkestra başka bir parça çalmaya başladı.

“İnanmıyorum.” Mecha, Max'ın koluna girerek güldü. “Bunu benim için hazırlamıştın... Jigololar dahil.”

Max da aynı onun gibi şaşırarak güldü, kasinonun dans pistindeki *Yaşlı Muhafızın Tangosu*'nun ritimleri çakıl taşlarının ezilme seslerinin içinde kayboldu.

“Dans etmeye gitmek ister misin?” diye dalga geçti Max.

“Bunu düşünme bile.”

Çok yavaş yürüdüler. Dinleyerek.

“Çok güzel,” dedi tangoyu dinlemeyi bıraktığında. “Ravel'inkine on basar.”

Sessizce bir süre yürüdüler. Sonra Mecha, Max'ın kolunu biraz sıktı.

“Senin katkın olmadan, bu tango varolmayacaktı.”

“Bundan şüpheliyim,” dedi Max. “Eminim kocan bunu sen olmadan asla besteleyemezdi. Bu senin tangon, onun değil.”

“Saçmalama.”

“Ben seninle dans ettim, unutma. Buenos Aires'teki o ambarda... Sana nasıl baktığını hatırlıyorum. Hepimizin sana nasıl baktığını.”

Paillon üzerindeki köprüyü geçtiklerinde hava tamamen karanlıktı. Sol tarafta, avlunun ötesindeki ışıklar Masséna Meydanı'nı aydınlatıyordu. Uzaktan, direktten gelen kıvılcımlar dışında zorla görülebilen bir tramvay karanlık ve sık ağaçların arasından geçti.

“Anlatsana, Max,” dedi kadın yağmurluğunun altından boynuna dokunurken. “Kolyeyi almak gibi bir planın en baştan beri var mıydı, yoksa sonradan mı doğaçlama yaptın?”

“Doğaçlama yaptım,” diye yalan söyledi Max.

“Yalan söylüyorsun.”

Max ona son derece samimi gözlerle baktı.

“Hayır söylemiyorum.”

Trafik yok denecek kadar azdı; at arabaları kaputları açık halde ve gaz lambaları yanarken ıslak yaprakları ezerek geçip gidiyordu, bazı araba farları yağmurlu ve sisli havada bazen gözlerini kamaştırıyordu. Pervasızca asfaltın karşı tarafına geçtiler, Promenade'i arkalarında bırakarak Cours Saleya'nın yakınlarında içerdeki bir caddeye girdiler.

“O kulübün adı neydi?” diye sordu Mecha. “Tango yaptığımız.”

“La Ferroviaria. Barracas istasyonunun yanında.”

“Hâlâ açık mıdır?”

“Bilmiyorum. Hiç geri dönmedim.”

Büyük yağmur damlaları Max'ın şapkasına bir daha düştü. Hâlâ şemsiyeyi açmaya değmezdi. Adımlarını hızlandırdılar.

“Onun gibi bir yerde seninle bir daha müzik dinlemek istedim. Nice'te hiç var mı?”

“Rezil yerler mi demek istedin?”

“Özel demek istedim, seni aptal. Belki biraz köhne.”

“Antibes’deki pansiyon gibi mi?”

“Mesela.”

“Aynalı mı, aynasız mı?”

Kadın cevap olarak Max’ı durdurdu ve başını eğdi. Sonra onu dudaklarından öptü. Hatıralar ve acil durum için verilen, hızlı ve yoğun bir öpücüktü. Max birdenbire ona duyduğu arzunun aciliyetini hissetti.

“Tabii,” dedi Max sakince. “Öyle mekânlar her yerde vardır.”

“Bir tane söylesene.”

“Burada bir tek Lions at the Kill’i biliyorum. Şehrin eski tarafında bir gece kulübü.”

“İsmine bayıldım.” Mecha aklından bir şeyler geçiyormuş gibi ellerini çırttı. “Hadi şimdi gidelim.”

Max onu kolundan tuttu ve yeniden yürümeye zorladı.

“Yemeğe gideceğimizi sanıyordum. Katedralin yanındaki Bouttau’da bir masa rezerve etmiştim.”

Mecha yüzünü onun omzuna gömdü, adeta yürümesini zorlaştırıyordu.

“O restorandan nefret ederim,” dedi. “Sahibi her seferinde yemek yiyenlerle selamlaşıyor.”

“Bunun nesi kötü?”

“Çok şeyi. Terziler, kuaförler ve aşçılar müşterileriyle arkadaşlık ettiğinden beri her şey ters gitmeye başladı.”

“Ve tango dansçıları,” dedi Max, gülerek.

“Daha iyi bir fikrim var,” diye önerdi kadın. “La Cambouse’da hızlıca bir şeyler yiyelim, istiridye ve bir şişe Chablis. Sonra beni oraya götürürsün.”

“Nasıl istersen. Ama oraya girmeden önce kolyeni ve bileziğini çantana sakla... Şansımızı zorlamak istemeyiz.”

Kadın başını kaldırıp Max’a baktığında Cours Saleya’da bir sokak lambasının yanına gelmişlerdi. Gözleri adeta kalay ya da bakır gibi parlıyordu.

“Eski zamanların çocukları da orada olacak mı?”

“Maalesef hayır.” Max hınzırca gülümsedi. “Sadece şimdiki zamanın çocukları olacak.”

Lions at the Kill kötü bir isim değildi ama sunduğundan fazlasını vaadediyordu. Buzlu kovalarda ucuz şampanya şişeleri vardı; karanlık, tozlu bir yerdi, cinsiyeti belirsiz bir şarkıcı Édith Piaf imitasyonu siyah bir elbise giymişti, sesi çatallanıyordu ve gece ondan sonra birkaç striptiz gösterisi olacaktı. Geç Apaçi ve eski gerçeküstücü arasında kasten yapılmış yapay bir ambiyansı vardı. Masalar heyecanlı bir şeyler bulmayı uman birkaç Amerikalı ve Alman turistle, Villefranche’den birkaç denizciyle ve Max’a göre mekânın sahibinin ambiyans yaratmak için tuttuğunu düşündüğü filmlerdeki mafyatik tiplere benzeyen sivri favorileri olan ve ince, koyu çizgili takım elbiseli adamlarla doluydu. Mecha sıkıldı ve ikinci striptiz gösterisinin (kocaman, beyaz ve sallanan göğüsleri olan etine dolgun Mısırlı bir kadın) yarısına gelince esnedi, böylece Max hesabı istedi ve sadece biraz içtikleri şampanya şişesi için iki yüz frank ödedi sonra tekrar dışarı çıktılar.

“Hepsi bu mu?” Mecha hayal kırıklığına uğramış görünüyordu.

“Nice için, evet. Ya da neredeyse.”

“O zaman beni neredeyseye götür.”

Max cevap olarak şemsiyesini açtı ve sokağın öteki ucunu işaret etti. Saçaklardan yağmur damlıyordu. Kaleye çıkan yoku-

şun olduğu kavşağın yanında Saint-Joseph Caddesi'ndelerdi. İki kadın oradaki tek sokak lambasının yanında, kapalı bir çiçekçi dükkânının küçük çadırının altına sığınmıştı. Kol kola girmiş Max ve Mecha yağmur sesinde onlara doğru yavaşça yürüdüler. Kadınlardan biri geldiklerini görünce yan taraftaki kapıya çekildi ama diğeri oraya yaklaşmalarına rağmen olduğu yerde hareketsiz kaldı. Zayıf ve uzun boyluydu. Astragan kürkünden kısa bir ceket ve uyluklarının yarısına kadar gelen dapdar koyu renkli bir etek giymişti. Etek kalçalarına düzgün bir şekilde oturuyordu, kalın tabanı ve yüksek topuklu ayakkabıları dikkati uzun bacaklarına çekiyordu.

“Güzel kadın,” dedi Mecha.

Max kadının yüzüne baktı. Sokak lambasının aydınlığında koyu renk rujunun ardında, genç bir yüze sahip olduğu görünüyordu. Makyaj kalemiyle çizilmiş incecik kaşlarının altında, gözlerindeki koyu ve kalın rimel sıırsıklam olmuş şapkasının altından görünüyordu. Yüzünde damlacıklar vardı.

“Güzel olabilir,” diye itiraf etti Max.

“Güzel ve esnek bir vücudu var... Zarif denebilir.”

Onlara bakan kadının olduğu yere geldiler; Max'a hızlı ve profesyonelce bir bakış attı, koluna giren kadını gördüğündeyse birdenbire soğuk ve kayıtsız göründü. Sonra da ilgiyle Mecha'nın kıyafetlerini ve görünüşünü süzdü. Yağmurluğu ve bone-si çok şey göstermiyordu ama Max sonrasında onun Mecha'nın ayakkabılarına ve çantasına baktığını fark etti, sanki kadın bu yağmurda onları mahvetmenin umursanmamasına sitem eder gibiydi.

“Kadının fiyatını sorsana,” diye fısıldadı Mecha.

Konuşurken kadına hâlâ dik dik baktığı sırada, adeta hararetle Max'a doğru eğildi. Max ona şaşkınlıkla baktı.

“Bu bizi ilgilendirmez.”

“Sor ona.”

Kadın bu konuşmayı duymuştu (İspanyol'du) ya da tahmin etmişti. Bakışlarını Max'tan Mecha'ya çevirdi, anlamış gibiydi. Dudaklarındaki mor rujla küçümseyici ve kışkırtıcı arasında gü-lümsedi. Mecha'nın çantası ve ayakkabıları artık önemli değildi. Bölgesini ya da mesafeyi işaretlemek için.

“Ne kadar?” diye sordu Mecha Fransızca.

Profesyonel bir ihtiyatla kadın, bunun onlara bağlı olduğunu söyledi. Hizmet süresine ve beyefendinin ya da hanımefendinin istediklerine. Kadın yağmurdan korunmak için bir adım atarak ikilinin omuzlarının üstünden bakarak ışıktan çekildi, bir eli kalçasındaydı.

“Ben izlerken onunla seviş,” dedi Mecha epey soğukça.

“Bunu düşünme bile,” diye itiraz etti Max.

“Sus.”

Kadın bir miktar söyledi. Max tekrar dönüp kadının dar eteğinin altındaki uzun, ince bacaklarına baktı. İstemeye istemeye de olsa, heyecanlandı. Ama hayat kadını için değil, Mecha'nın davranışına. Bir an yakınlarda saatlik kiralananabilen, kirli çarşafly yatağı olan bir oda ve Mecha onları pürdikkat izlerken bu zayıf ve sıkı bedenin içine girdiğini hayal etti. Ardından kadının ıslaklığını bulaştırdığı Mecha'ya döndü ve sonra onunla sevişeceğini düşündü. O an kalbinin arzuyla hızlıca attığını hissettiği, koluna girmiş olan saf, doğal ve mükemmel bedeni bir kez daha deneyimleyeceğini.

“Onu yanımıza al,” diye talepte bulundu Mecha aniden.

“Hayır,” dedi Max.

Negresco'da, yağmur pencere camlarına şiddetle düştüğü sırada, ikisi sanki savaşıyorlarmış gibi çılgınca ve tutkulu bir şekilde sevişti; uğuldamak, vurmak ya da inlemek, sıkı vücut ve sıcak salyanın birbirine karışması, Mecha'nın Max'ın kulağına aniden müstehcen bir şevkle edepsiz şeyler fısıldaması dışında sessiz oldukları bir arzuyla yanıp tutuşuyorlardı. Uzun boylu ve zayıf kadından akılda kalan şey, vahşice birbirlerine sarıldıkları bütün süre boyunca ter ve şehvetle doyuma ulaşan vücutlarına itaat etmesi ve onları izlerken ya da onlar tarafından izlenirken bütün sevişme boyunca istekli olmasıyla onlara eşlik etmesiydi.

“İçine girip çıkarken onu kırbaçla,” diye fısıldadı Mecha, Max'ın boynundaki teri soluk soluğa yalarken.

“Sırtını ısır, ona vur... Evet. Bağirt onu.”

Çok şiddetli bir anda Mecha, Max'ın yüzüne yumruk attı, burnunu kanattı ve tam Max kırmızı kan damlalarının çarşafa düşmesini engellemeye yeltenirken, onun canını daha da acıtarak, ağzı ve burnu kana bulanana kadar onu hiddetle öpmeye devam etti, dişleriyle avının etini koparmaya çalışan kudurmuş bir kurt gibiydi; bu arada karyolanın demir parmaklıklarına tutunan Max, uçurumun kenarında kendini kontrol etmek için bir yol aradı, dünya kadar eski olan hayvani içgüdülerinin ona çektiği acıyı bastırmak için dişlerini gıcırdatmak zorunda kaldı. Onu deliliğe ve boşluğa sürükleyen kadının ruhsuz, cansız ve ıssız boşluğuna bilincini kaybetme pahasına dalma özlemiyle geri dönüşü imkânsız olan dayanılmaz arzusunu bastırabildiği kadar bastırdı.

“Bir şeyler içmek istiyorum,” dedi kadın sonra sigarasını söndürerek.

Max bunun iyi bir fikir olduğunu düşündü. Üzerine ten ve seks kokusunun sindiği kıyafetlerini giydiler ve daire şeklinde-

ki girişin geniş merdiveninden indiler, sonra İspanyol barmen Adolfo'nun kapatmak üzere olduğu ahşap döşemeli bara girdiler. Max geleni gördüğünde çattığı kaşlarını rahat bıraktı; Adolfo'ya göre Max yıllardır camianın bir üyesiydi, resmi olarak değil, müşterinin ekonomik durumuna göre de değil, daha çok garsonların, taksi şoförlerinin, kâhyaların, çiçekçilerin, ayakka-bı boyacılarının, otel görevlilerinin ya da yüksek sosyetenin altında çalışan diğer işçilerin alışkanlıkla ya da refleksle attığı tek bir bakışla ettiği tahmine göre. Üstelik tüm bu iyiliğin bir sebebi vardı. Onunki gibi bir hayatta önemsiz görünen insanların suç ortaklığının sağlayabileceği yararın farkında olan Max, ustalıklı böyle insanlarla bağlarını her zaman sıkı tutmaya çalışmıştı (bu ayrıca karakterinin bir özelliği idi), samimiyeti, düşünceli davranışları ve yeterince bahşiş vermesi sayesinde bunu başarmıştı.

“Üç West Indian, Adolfo. İki bize ve biri sana.”

Barmen onlara masalardan birini hazırlamayı teklif etmesine rağmen (onlar için bronz aplik duvar ışıklarını açmıştı) üst kattaki ahşap korkulukların altında bar taburelerine yerleştiler ve çok yakın oturup birbirlerinin gözlerine bakarak sessizce içeceklerini yudumladılar.

“Benim gibi kokuyorsun,” dedi kadın. “Bizim gibi.” Bu doğrudu. Keskin beden kokuları vardı. Max başını eğip gülümsedi; bronzlaşmış tenli, kirli sakallı yüzünde aniden geniş, beyaz bir şerit görünmeye başladı. Aşağı inmeden önce yüzünü pudralamasına rağmen Mecha'nın çenesinde, boynunda ve ağzında kırmızı sıyrık izleri vardı.

“Çok yakışıklısın, kahretsın.”

Max'ın hâlâ hafif kanayan burnuna dokundu ve sonra barda duran işlemeli, küçük peçetelerden birine kırmızı parmak izini bıraktı.

“Sen de bir rüyasın,” dedi o da.

Bardağından soğuk ve mükemmel bir yudum aldı. Adolfo’nun kokteyl hazırlama konusunda sıradışı bir yeteneği vardı.

“Küçükken seninle olmayı hayal ederdim,” diye ekledi düşünceli bir şekilde.

Kulağa samimi geliyordu ve gerçekten de öyleydi. Mecha ağzı yarı açık şekilde, biraz heyecanla soluklanırken ona dikkatle baktı. Max bir elini onun beline koymuştu ve leylak rengi krep altındaki kalçasının mükemmel kıvrımını hissedebiliyordu.

“Her şeyin bedeli vardır,” diye dalga geçti kadın, kanlı peçeteyi katladı.

“Şey, umarım bunun için önceden ödeme yapmışımdır. Aksi takdirde fatura bayağı tuzlu olacak.”

Kadın parmaklarını Max’ın dudaklarına bastırarak onu susturdu.

“*Goûtons un peu ce simulacre de bonheur,*” dedi.

Yine sustular. Max hem kokteylin hem de kadının teninin ve bedeninin farkındalığıyla ona yakın durmanın tadını çıkarıyordu. Sessiz kalmalarının yakın zamanda aldıkları zevkle ilgisi vardı. Bu sahte bir mutluluk değil, diye sonuçlandırdı Max içinden. Gerçekten mutluydu, hayatta olduğu için ve buraya gelene kadar yolda daha fazla engelle karşılaşmadığı için şanslıydı. Uzun, tehlikeli ve bitmeyen bir yoldu. Ondan uzak olma düşüncesi dayanılmaz bir yük gibi geldi. Öfkesinin sınırındaydı. İki İtalyan’dan ve Fito Mostaza’dan çok uzakta olmayı istedi. Hepsinin ölmesini diledi.

“Acıktım,” dedi Mecha.

* (Fr.) Şu sahte mutluluğu biraz tadalım. (ç.n.)

Adolfo'ya sosyeteden birinin alışkanlığıyla, herkesi emrine amade bir hizmetkâr olarak gören bir edayla baktı. Barmen bu ses tonunu işinin bir parçası olduğundan dolayı kabul etti ve özür diledi. Bu saatlerde her yerin kapalı olduğunu söyledi. Yine de, diye ekledi bir an düşündükten sonra, eğer hanımefendi ve beyefendi ona eşlik ederlerse bu konuda bir şeyler yapabilirdi. Sonra ışıkları kapattı ve bilgiç bir bakışla onları arka kapıdan bodrum katma inen kötü aydınlatılmış merdivenlere yönlendirdi. El ele tutuşarak onu takip ettiler, beklenmedik maceradan dolayı heyecanlılardı, ıssız bir mutfağa giden uzun bir koridordan geçtiler, masada yarı kemikli bir İspanyol jambonu vardı; Adolfo üstündeki kılıfı kaldırırken, gururlu bir şekilde onu Alpujarras'tan buraya kadar getirdiğini söyledi.

“İyi bıçak kullanır mısınız, Don Max?”

“Harikulade... Arjantin'de doğdum, sen düşün.”

“Öyleyse buyurun kesin, eğer isterseniz. Ben de size bir şişe burgonya getireyim.”

Odalarına döner dönmez Max ve Mecha'nın yaptığı ilk şey sabırsızca birbirlerini soymak, sanki ilk kez birlikte oluyorlarmış gibi yenilenmiş bir aciliyetle sevişmekti. Gecenin geri kalanını aralıklı olarak uyanarak geçirdiler, her uyandıklarında birbirlerini kucakladılar ve bir diğlerinin zahmetli isteğini yerine getirdiler. Daha sonra, şafaktan gelen ilk ışık pencereden süzülürken bu sefer farklı bir şekilde uyuyakaldılar; bitkin halde uyudukları derin uykudan Max gözlerini yeniden açıp da saate bakmadan pencere kenarına gittiğinde perdelerinden içeri kül grisi aydınlık nüfuz etti ve dışarıda düşen yağmurların sesi duyulmaya devam etti. Sahilin çakıl taşları üzerinde, uzaklarda bir köpek yalnız başına koşturuyordu. Toplanan küçük yağmur damlalarıyla kaplı pencere camlarının ardında, deniz puslu gri bir çarşaf gibi görünüyordu ve Promenade'daki parlayan asfaltın üstündeki pal-

miye ağaçlarının ıslak tepeleri kasvetle eğiliyordu. Sonra Max kırışık çarşafar arasında yüzüstü uyuyan güzel, çıplak kadına bir kez daha baktı ve bu sonbahar yağmurunun bulaştığı donuk mavi ve gri ışığın onu sonsuza kadar kaybedeceğinin alameti olduğunu biliyordu.

Max'ın bildiği üzere, Sovyet heyeti Sorrento'daki Hotel Vittoria binasında değil, avlunun bitişiğindeki birkaç apartmanda kalıyordu. Resepsiyonist Spadaro'nun verdiği bilgiye göre bitişik binadaki her yeri Ruslar tutmuştu. Mikhail Sokolov en üst dairede kalıyordu; asırlık çamların üstünde, uçurum kenarındaki binaların ötesindeki geniş dairesinde Napoli körfezi manzarasını boydan boya görebildiği bir balkon vardı. Şampiyon orada kalıyordu ve yardımcılarıyla karşılaşmalara orada hazırlanıyordu.

Sarmaşıkla kaplı bir çardağın altında oturan Max, Kaptan Tedesco'dan ödünç aldığı eski bir Wehrmacht Diensgläser dürbünüyle kuşları seyrediyor gibi yaparak apartman binasını inceledi. Vardığı sonuç pek de iç açıcı değildi, oraya normal yollardan girmek imkânsız görünüyordu. Önceki gün bütün öğleden sonrasını kendini cesaretlendirmek için harcamıştı ve akşam yemeğinden sonra bahçedeki aynı yerde oturup Mecha'ya düşündüklerini anlattı.

“Rus ekip alt katlarda kalıyor,” diye açıkladı Max, ışıkların açık olduğu pencereleri işaret ederken. “Ortak lobide her yeri birbirine bağlayan bir asansör ve merdiven var. Öğrendiğime göre her zaman bir bekçi duruyor. Hiç kimse Sokolov'un odasına görünmeden giremez.”

“Bir yolu olmalı,” diye belirtti Mecha. “Bu öğleden sonra bir karşılaşma var.”

“Korkarım daha çok erken. Hâlâ nasıl yapacağımı bilmiyorum.”

“Yarıdan sonra bir daha oynayacaklar ve bitirdiklerinde gece olacak... O zaman zamanın olacaktır. Hem kilitleri nasıl açacağını hep biliyordun. Şeyin var mı? Ne derler... Alet edavatın? Maymuncuk falan?”

Max’ın soğukkanlılıkla omuz silkmesinde yılların profesyonel tecrübesi vardı.

“Kilitler sıkıntı değil. Sokak kapısı modern Yale, açmak basit. Süitinki daha da basit, eski ve geleneksel.”

Endişeli gözlerle kasvetli binaya bakarken sessizleşti. Adeta dağın kayalık kısmını düşünen bir dağcı gibiydi.

“Sorun oraya varmak,” dedi kısaca. “Hiçbir lanet Bolşevik’e görünmeden oraya çıkmak.”

“Bolşevik,” diye güldü kadın. “Artık kimse böyle demiyor.”

Bir ışık yandı. Mecha bir sigara yaktı. Bahçede olduklarından beri bu üçüncüydü.

“Denemek zorundasın, Max. Eskiden yapmıştın.”

Sessizlik oldu. Havada hafif tütün kokusu salınıyordu.

“Nice’i hatırla,” diye hatırlattı kadın. “Suzi Ferriol’un evini.”

Bunu argüman olarak kullanmasının komik ya da paradoksal olduğunu düşündü Max.

“Sadece Nice’te değil,” diye cevapladı sakince.

“Ama o zamanlar şimdi olduğumun yarısı yaşındaydım.”

Bir an olasılık dışı ihtimalleri hesaplayarak sessiz kaldı. Bahçenin sessizliğinde uzaktan, Tasso Meydanı’ndaki bir bardan gelen müziği duyabiliyorlardı.

“Eğer beni yakalarlarsa...”

Sözlerini umutsuzca havada bıraktı. Aslında neredeyse bu sözleri yüksek sesle söylediğinin farkında bile değildi.

“Başına kötü şeyler gelirdi,” diye itiraf etti kadın. “Kuşkusuz.”

“Başıma kötü şeyler geleceğinden endişelenmiyorum,” dedi kendi kendine ve huzursuzca gülümsedi. “Ama düşünüyordum da. Hapse girmekten korkuyorum.”

“Bunu söylediğini duymak ne kadar garip.”

Gerçekten şaşırmış görünüyordu. Max omuz silkti.

“Bundan başka zamanlar da korkardım ama artık altmış dört yaşımdayım.”

Uzaktaki müzik hâlâ çalıyordu. Hızlı ve moderndi. Max’ın melodiyi tanıyabilmesi için fazla uzaktı.

“Bu, filmlerdeki gibi değil,” diye devam etti. “Ben o otellerde hırsızlık yaptığı saçma filmdeki Cary Grant değilim... Gerçek hayatta asla mutlu bir son yoktur.”

“Aptal. Sen Cary Grant’ten çok daha çekiciydin.”

Max’ın bir elini tuttu ve kendininkine nazikçe bastırdı, ince ve kemikli elleri vardı. Ayrıca sıcacıktı. Max hâlâ uzaktaki müziği dinliyordu. Tabii ki tango değil, diye sonuca vararak burun kıvırdı.

“Biliyor musun? O aktris kadına benzeyen sendin. Ya da belki de sana benzeyen aslında oydu...”

İnce ve zarif olması bana hep seni anımsatırdı. Hâlâ da benziyorsun. Evet... Ya da o sana benziyor.”

“O senin oğlun, Max. En azından bundan emin ol.”

“Belki de öyledir,” diye yanıtladı. “Ama bak.”

Kadının elini kendi yüzüne yaklaştırdı, onu dokunmaya davet etti. Zamanın bıraktığı izleri algılaması için.

“Başka bir yol olabilir.” Kadın onu okşar gibi dokundu. “Belki yarın gün ışığında çalışman gerekiyordur. Böylece bir yol bulacaksın.”

“Başka bir yol olsaydı,” Max onu zar zor duymuştu. “Eğer daha genç ve çevik olsaydım... Korkarım çok fazla eğer var.”

Mecha elini Max’ın yüzünden çekti.

“Sahip olduğum her şeyi sana vereceğim, Max. Benden ne kadar istersen.”

Kadına dönüp hayretler içinde baktı. Karanlıkta, uzaktan gelen ışıklarda ve sigaranın korunda kadının profiline baktı.

“Herhalde bunu lafın gelişi söyledin,” diye yorum yaptı Max.

Profil hareket etti. Bir çift bakır rengi parıltı artık Max’a bakıyordu. Kadının gözleri ona sabitlendi.

“Evet, bu lafın gelişi idi.” Sigaranın kuru iki kez daha parladı. “Ama onu sana vereceğim. Veririm.”

“Buna Lozan’daki evinde bir fincan kahve de dahil mi?”

“Elbette.”

“Peki ya inci kolye?” Bir daha sessizlik oldu. Uzunca.

“Aptal olma.”

Kor yere düşüp söndü. Kadın tekrar Max’ın elini tuttu. Uzak-taki meydandan gelen müzik sesi de kesildi.

“Yok daha neler,” dedi kadın. “Senin yüzünden aptal bir âşık gibi hissediyorum. Geçen yılları unutturuyorsun.”

“Amacım da bu.”

Biraz tereddüt etti. Sadece biraz. İtiraf etmemek için kendini geri tutmaktan ağzı ağrıyordu.

“Üç kuruşum bile yok, Mecha.” Kadın iki saniye geçmesini bekledi.

“Biliyorum.”

Max nefessiz kaldı. Afallamıştı ve hayrete düştü.

“Bunu nereden biliyorsun?” İçinde en sonunda bir panik dalgası infilak etti. “Ne biliyorsun?”

Elini çekmek ve doğrulmak istedi. Buralardan kaçmak. Ama kadın elini nazikçe geri tuttu.

“Amalfi’de değil, burada, Sorrento’da yaşıyorsun. Villa Oriana diye bir evde şoför olarak çalışıyorsun. Son yıllarda işlerin yolunda gitmedi.”

Çok şükür oturuyorum, diye düşündü Max boş olan eliyle banktan destek alırken. Aksi takdirde yere yığılıp kalacaktı. Salak gibi.

“Sen otele gelir gelmez etrafa biraz soruşturdum,” dedi Mecha nihayet.

Kafası karışan Max düşüncelerini ve duygularını netleştirmeye çalıştı; aşağılanma, utanç, küçük düşme. Bütün o günler nafile şekilde dolaplar çevirmeye kalkışmış, maskara olmuştu. Palyaço gibi numara yapmıştı.

“Başından beri biliyor muydun?”

“Neredeyse hepsinde.”

“Peki, neden bana uydun?”

“Birçok nedeni var. İlk olarak merak duygusu. Yaşlı Max’ı tanımak heyecan vericiydi; zarif, düzenbaz ve ahlaksız.”

Bir an sessiz kaldı. Max’ın elini ellerinin arasında tutmaya devam etti.

“Ayrıca, seninle olmak hoşuma gidiyor,” diye ekledi sonunda. “Hep hoşuma gitmişti.”

Max elini çekti ve ayağa kalktı.

“Diğerleri de biliyor mu?”

“Hayır. Sadece ben.”

Hava almaya ihtiyacı vardı. Derin nefes alıp, birbiriyle çelişen duygularından arınması gerekiyordu. Ya da belki de bir içkiye ihtiyacı vardı. Güçlü bir taneye. İçini dışına çıkarana kadar onu sersem edecek. Mecha hâlâ çok sakince oturuyordu.

“Eğer arada Jorge olmasaydı, koşullar farklı olsaydı... Şey, seninle olmak eğlenceli olurdu. Neyin peşinde olduğunu ve ne kadar ileri gitmeye çalıştığını görmek de öyle.”

Bir an sessiz kaldı.

“Ne yapmaya çalışıyordun?”

“Şu an emin değilim. Belki eski günlere geri dönmek.”

“Ne anlamda?”

“Her anlamda, muhtemelen.”

Kadın yavaşça ayağa kalktı. Adeta zahmet oldu, diye düşündü Max.

“Eski günler öldü. Modaları geçti, tıpkı bizim tangomuz gibi. Tıpkı senin eski günlerin çocukları ya da bizzat senin gibi... Bizim gibi...”

Koluna yirmi dokuz yıl önce Nice’te Lions at the Kill’e gittikleri gece girdiği gibi girdi.

“Bu gurur verici,” diye ekledi. “Benim yüzümden tekrar dirildiğini görmek.”

Max’ın bir elini tuttu ve nazikçe dudaklarına götürdü. Tatlı bir öpücük kondurdu. Sesi gülümsüyormuş gibi geliyordu.

“Sana yeniden bir zamanlar baktığım gibi bakıyorum sanki.”

Güneş artık tepedeydi. Yüzüne dürbünü bastıran Max, Hotel Vittoria’nın bitişiğindeki apartman bloğunu incelemeye devam

etti. Az önce ana kapıya giden girişi dikkatle inceleyerek binanın etrafından dolanmıştı; şimdi de begonviller ve limon ağaçlarının arasında durmuş, öteki tarafı tetkik ediyordu. Yakınında küçük bir dere ve bankı olan bir çardak vardı. Çardağa yaklaştı ve oradan binanın önceden gizli olan bir bölümünü gözetledi. Artık Sokolov'un balkonunun tümünü, yağmur suyunu toplamak için yapılmış oluğu, onun üzerindeki paratoneri ve hatta kırmızı kiremitli kornişini dahi görebiliyordu. Biri oluğun ve paratonerin düzgün çalışmaya devam etmesi için bakım yapmalı, diye bir sonuca vardı Max. Bir parça umutla, cephenin her bir metresini inceledi. Üstelik orada gördüğü şey zamanın yüzünde bıraktığı izleri silerek eski, genç gülümsemesini geri getirdi; avluda, duvara dayanmış duran metal bir seyyar merdiven.

Dürbünü kılıfına koyan Max, oradan geçiyormuş gibi görünüp binaya yaklaştı. Merdivenin altına geldiğinde, yukarı baktı. Paslıydı, duvarda turuncu lekeler bırakıyordu ama sağlam görünüyordu. Birinci kat zemine yakındı, bir çiçek tarhının üzerindeydi. Çatıya kadar olan mesafe yaklaşık kırk metreydi ve basamakların biri diğerinden pek de uzakta değildi. Gereken çabayı harcamak mantıklı görünüyordu, her türlü tedbiri alarak karanlıkta on dakika tırmanmak. Kendini yarıya kadar sabitlemek için yaylı bir kanca taşımak ve çok yorulursa dinlenebilmek yeterli olur diye düşündü. Ekipmanın geri kalanı o kadar yer kaplamayacaktı; hafif bir sırt çantası, bir dağ halatı, birkaç alet, bir el feneri ve uygun kıyafetler. Saate baktı. Bu saatte Porta Marina'daki hırdavatçı da dahil, merkezdeki dükkânlar açıktı. Ayrıca bir çift spor ayakkabıya ve her şeyi siyaha boyamak için ayakkabı cilasına ihtiyacı olacaktı.

Tıpkı eski günlerdeki gibi, diye düşündü sırtını binaya dönüp bahçenin içinden yürüdüğü sırada, tekrar bir şey yapacağından ve eylemin yakınlığından dolayı heyecanlıydı. Dünyanın

akıllılar ve cesurlar için bir avlanma yeri olduğu zamanlar bir bardak içkiyle ya da bir sigarayla bastırılan o eski ve tanıdık belirsizliği hissetti. Hayatın Türk tütünü aroması, Palace'ta şık bir barda kokteyl ve bir kadın parfümü koktuğu zamanlar. Zevk ve tehlike. Şimdi de bunu hatırlayan Max, attığı her adımın daha hafif ve daha çevik olduğu izlenimini veriyordu. Ama en iyisi bu değildi. Önüne baktığında, karizmatik gölgesinin geri geldiğini gördü. Çamların tepesinden gelen güneş yere yansıyor, onu bir zamanlar olduğu gibi sağlam ve uzun boylu gösteriyordu. Gölgesi eskiden olduğu gibi ayaklarıyla birleşmişti. Ne yaşı vardı ne de yaşlılık ve yorgunluk belirtileri. Yanılsamalar da yoktu. Kaybettiği gölgesine geri kavuşan eski salon dansçısı çok uzun zamandır hiç gülmediği gibi güldü.

XI

Eski Kurdun Âdetleri

Nice'te hâlâ yağmur yağıyordu. Şehrin eski tarafını sarıp sarmalayan kasvetli ve gri aydınlığın içinde, balkonlarda asılı duran kıyafetler, hazin hayatlarının parçaları gibiydi. Yağmurluğunun düğmelerini boynuna kadar ilikleyen ve şemsiyesini açmış Max Costa, küçük su göletlerine basmaktan kaçınarak Jésus Meydanı'nın karşı tarafına geçti ve katedralin taş merdivenlerine doğru döndü. Mauro Barbaresco oradaydı, kapalı kapıya yaslanmış duruyordu, elleri yağmurla parıldayan bir yağmurluğun cebindeydi, öne eğdiği şapkasının altından merakla bakıyordu.

“Bu gece olacak,” dedi Max.

Hiçbir söz söylemeyen İtalyan, Rue de la Droite yönüne doğru yürüdü, Max da onu takip etti. Köşede bir bar vardı ve iki kapı ötesinde, tünel şeklinde dar ve karanlık bir koridor bulunuyordu. Sessizce orada görünen bir avluyu geçtiler ve ahşap basamakları ayakların altında gıcırdayan bir merdivenin ikinci katına çıktılar. İkinci kata geldiklerinde, Barbaresco bir kapıyı açtı ve Max'ı içeri davet etti. O da şemsiyesini duvara yasladı, şapkasını çıkardı ve su damlalarını silkti. Karanlık ve iç karartıcı ev haşlanmış

sebze ve ıslak kirli çamaşır kokuyordu. Koridor mutfak kapısına, diğer aralık olan kapı içinde dağınık bir yatak olan bir odaya ve başka bir kapı da iki eski koltuk, bir komodin, sandalyeler, bir de kahvaltıdan arta kalan şeylerin olduğu bir masanın olduğu bir odaya çıkıyordu. Yeleğinin düğmeleri ilikli, gömleğinin manşetleri dirseklerinin üzerine kadar kıvrılmış halde masada oturan Domenico Tignanello, *Gringoire*'in komik karikatürüne bakıyordu.

“Bu gece yapacağını söylüyor,” dedi Barbaresco. Diğer adamın kederli ifadesi biraz canlanmış göründü.

Başıyla onayladı, gazeteyi masaya bıraktı ve Max’a iki kirli bardağın, bir yağ kabının ve içinde tost artıkları olan bir tabağın yanında duran bir cezveden kahve ikram etti. O ise yağmurluğunun düğmelerini açtığı sırada istemediğini belirtti. Açık pencereden içeriye loş ışık girerek odanın köşelerine gölge düşürüyordu. Yağmurluğunu çıkaran Barbaresco, dikdörtgen şeklindeki puslu ışığı çerçeveleyen pencerenin yanına gitti.

“İspanyol arkadaşından haber var mı?” diye sordu, sonra da dışarıya baktı.

“O benim arkadaşım değil ve onu bir daha görmedim,” diye cevap verdi Max sakince.

“Rıhtımdaki buluşmanızdan beri mi yani?”

“Evet.”

İtalyan, parkede biriken su damlalarını umursamadan yağmurluğunu bir sandalyenin arkasına astı.

“Soruşturma yaptık,” dedi. “Size anlattığı her şey doğru; milliyetçilerin Monte Carlo’daki radyo istasyonu, *Luciano Canfora*’yı Cumhuriyet’in bir limanına yönlendirme girişimi... Şu an bilmediğimiz tek şey onun gerçek kimliği. Teşkilatımızın Rafael Mostaza hakkında hiç kaydı bulunmamakta.”

Max duygusuz bir jest yaptı. Tarafsız bir krupiyer gibiydi.

“Onu izleyebilirdiniz, sanırım. Bilmiyorum... Fotoğraflarını çekebilirsiniz.”

“Belki de yaparız,” Barbaresco garip bir şekilde gülümsedi. “Ama bunu yapabilmemiz için sizinle bir dahaki buluşmasının ne zaman olacağını bilmemiz gerekiyor.”

“Buluşacağımızı konuşmadık. İsteddiği zaman ortaya çıkıyor ve onunla buluşmamı istiyor... Sonuncu seferinde Negresco’deki kapı görevlisine bir not bırakmıştı.”

İtalyan şaşkınlıkla ona baktı.

“Bu gece Susana Ferriol’un evine gireceğinizi bilmiyor mu?”

“Biliyor ama hiçbir şey söylemedi.”

“Öyleyse, belgeleri nasıl almayı planlıyor?”

“Hiç bilmiyorum.”

İtalyan, ortağına kafası karışmış halde baktı ve Max’a döndü.

“İlginç, değil mi?.. Bize her şeyi anlatmanızı önemsememesi. Hatta sizi bunun için cesaretlendirmesi. Üstelik bugün ortarlarda görünmedi.”

“Olabilir,” diye kabul etti Max soğukkanlılıkla. “Ama bu gibi şeyleri öğrenmek benim işim değil. Casus olan sizsiniz.”

Tabakasını çıkardı, sanki tam o anda içlerinden hangi sigarayı seçtiği önem arz ediyormuş gibi açık kutuya düşünceli şekilde baktı. Sonunda ağzına bir tane koydu ve tabakayı onlara ikram etmeden geri yerine koydu.

“Kendi işinizi biliyorsunuz, diye düşünüyorum,” dedi çakmağı yakarken.

Barbaresco pencereden gelen ışığa doğru yürüdü ve tekrar dışarıya baktı. Endişeli görünüyordu. Endişelenmesi için yeni nedenler vardı.

“Bu tabii ki de olağan bir şey değil. Elindekileri böyle göstermesi.”

“Belki de onu korumak istiyordur,” diye önerdi arkadaşına.

“Beni mi? Kimden?”

Domenico Tignanello sakince kollarındaki kıllara baktı. Ağzını açmak onu adeta yormuş gibi bir kez daha sessizleşti.

“Bizden,” diye cevapladı Barbaresco, kendi açısından. “Kendi adamlarından. Sizden.”

“Yani, öğrenirseniz bana söyleyin,” dedi Max ve sessizce dumanını üfledi. “Benim düşünmem gereken başka işlerim var.”

İtalyan koltuklardan birine oturdu. Düşünceliydi.

“Bize tuzak kurmuyor, değil mi?” dedi nihayet.

“Mostaza’dan mı bahsediyorsunuz, benden mi?”

“Sizden elbette.”

“Bunu nasıl yapabilirim ki, söylesenize. Seçme şansım yok. Ama sizin yerinizde olsaydım, bu herifin kim olduğunu bulmaya çalışırdım. Meseleleri netleştirdim.”

Barbaresco ortağına bir daha baktı. Sonra da Max’ın açık yağmurluğunun altından görünen kıyafetlerine kızgın bir bakış attı.

“Meseleleri netleştirmek... Siz öyle söyleyince kulağa kibar geldi.”

Şu ikisi, diye düşündü Max bir daha, kırışık kıyafetleriyle, kan çanağına dönmüş gözlerinin altındaki yorgunluk izleriyle ve kirli sakallarıyla daima uykusuz bir gece geçirmiş gibi duruyorlar. Muhtemelen de zaten öyledir.

“Bu önemli bir konuya dikkat çekiyor,” diye ekledi Barbaresco. “Eve nasıl girmeyi planlıyorsunuz?”

Max, İtalyan'ın tabanları parçalanmış ıslak ayakkabılarına baktı. Tüm bu yağmurda çorapları sünger gibi sıırsıklam ıslanmış olmalıydı.

“Bu benim işim,” dedi. “Bilmem gereken şey, size mektupları teslim edebilmem için nerede buluşacağımız. Eğer başarırım.”

“Burası iyi bir yer. Bütün gece burada bekleyeceğiz. Ve alt katta bir telefon var. Bir değişiklik ya da haber olursa öğrenmek için orası kapanana kadar ikimizden biri orada bekleyebilir... Eve sorunsuz bir şekilde girebilecek misiniz?”

“Sanırım evet. Cimiez'deki eski Hotel Régina'nın orada bir yemek daveti var. Susana Ferriol da konuklar arasında. Bu bana makul bir süre bırakıyor.”

“İhtiyacınız olan her şey var mı?”

“Hepsi var. Fossataro'nun getirdiği anahtar takımı mükemmel.”
Tignanello yavaşça bakışlarını Max'a indirdi.

“Nasıl yaptığınızı görmek istiyorum,” dedi umulmadık şekilde. “O kasayı nasıl açtığınızı.”

Max şaşkınlıkla kaşlarını kaldırdı. Bir ilgi parıltısı, İtalyan'ın ketum ve güneyli suratını aydınlatmış gibi göründü. Adeta sempatikleştirdi.

“Ben de,” diye onayladı ortağı. “Fossataro bize bu konuda iyi olduğunuzu söyledi... Sakin olduğunuzu ve nasıl davranacağınızı bildiğinizi söyledi. Güvenlikli kasalara da kadınlara da.”

Bu ikisi insanın aklıma bir şey getiriyor, dedi Max içinden. Bunu zihninde görüntüleyemediği bir resimle özdeşleştirdi. Onların görünüşlerini ve davranışlarını gösteren bir resim. Ama ne olduğunu tam olarak göremedi.

“İzlemekten sıkılırdınız,” dedi. Önce birini sonra diğerini denediğim yavaş ve monoton bir iş. Sabır meselesi.”

Barbaresco gülümsedi. Cevabı beğenmiş görünüyordu.

“Size iyi şanslar diliyoruz, Bay Costa.”

Max onlara uzun süre baktı. Sonunda aradığı görüntüyü görmüştü: yağmurda ıslanmış köpekler.

“Sanırım öyle,” dedi ve cebinden bir daha tabakasını çıkardı, açık şekilde onlara ikram etti, “diliyorsunuz.”

Kadın öğleden sonra, tam da Max gece girmek için ekipmanını hazırlarken geldi. Max da kapı sesini duyduğunda delikten baktı, ceketini giydi ve kapıyı açtı, Mecha Inzunza dudaklarında bir gülümseme ve elleri örgü hırkasının ceplerinde orada bekliyordu. Adeta zaman durmuş gibi bir hareketti (Max bazen geçmiş ve şimdiki zamanı karıştırıyordu), neredeyse kırk sene önce, Buenos Aires'teki Caboto Pansiyonu'ndaki o uzak sabahı hatırladı; La Ferroviaria'ya dans etmeye gitmeden önce Mecha'nın acayip bir çiçek şeklini verip ceketinin cebine sıkıştırdığı eldiveni geri alma bahanesiyle onu görmeye geldiği zamanı. İçeri girip odada hareket etmesi bile (sakince ve ilgiyle her şeye yavaşça baktı) eski haline benziyordu. Max'ın sade ve düzenli dünyasını incelerken başını bir yana eğmesi, Sorrento manzarasına açılan pencerenin önünde durması hatta aniden gülümsemesinin solmasına sebep olan savaşa hazırlanan bir askerin titizliğiyle düzenlediği nesneleri görmesi (yaklaşan eylemin belirsizliğinin sebep olduğu karıncalanma ve o eski mücadele ritüeliyle yeniden hayata dönmenin verdiği ikircikli zevk), hepsi de yatakta duruyordu; küçük bir sırt çantası, bir fener, otuz metre uzunluğunda bağlanmış naylon bir dağcı ipi, alet çantası, koyu renkli giysiler ve bu öğleden sonra ayakkabı cilasıyla siyaha boyadığı bir çift spor ayakkabı.

“Aman Tanrım,” diye yorum yaptı kadın. “Gerçekten yapacaksın.”

Bunu düşünceli bir hayranlıkla söyledi, sanki daha önce Max’ın vaatlerine tam olarak inanmamış gibiydi.

“Tabii ki,” diye yanıt verdi basitçe.

Sesinde yapay veya yapmacık bir ton yoktu. Üstelik kendini bir kahraman gibi göstermeye de çalışmıyordu. Karar verdikten ve nasıl yapacağını bulduktan ya da bulduğunu düşündükten sonra iç huzuruna kavuşmuştu. Teknik bir kadercilik. Eskisi gibi davranması, bir zamanlar genç ve dinamik olmasıyla ilişkilendirildiği hareketleri, son birkaç saatte onun inanılmaz derecede özgüven kazanmasını sağladı. Yaklaşmakta olan gerilimin maceranın risklerini ya da talihsiz bir gafın tehlikelerini bulanıklaştırdığı hoş, eski ve yenilenmiş bir huzura erişti. Ne Mecha Inzunza ne Jorge Keller ne de Mikhail Sokolov’un satranç kitabı zihnini en çok meşgul eden şeydi. Asıl umursadığı şey, Max Costa’nın (ya da eskiden her kimse) aynanın öteki yüzünden bazen ona bakan beyaz saçlı yaşlı adamın suratından kurtulmasıydı.

Kadın hâlâ onu pürdikkat incelemeye devam ediyordu. Yeni bir ifadeyle, diye fark ettiğini düşündü Max. Ya da bir zamanlar imkânsız olduğunu düşündüğü bir ifadeyle.

“Oyun altıda başlıyor,” dedi sonunda. “Eğer her şey yolunda giderse, karanlıkta iki saat süren olacak. Şanslıysan daha fazla da olabilir.”

“Ya da daha az, değil mi?”

“Muhtemelen.”

“Oğlun ne yapacağımı biliyor mu?”

“Hayır.”

“Peki ya Karapetian?”

“O da bilmiyor.”

“Irina’yla ne yapacaksınız?”

“Kızla beraber Jorge’nin hiç kullanmayacağı bir açılış hazırladılar. Ruslar, Jorge’nin planı son anda değiştirdiğini düşünecek.”

“Bu onları kuşkulandırmayacak mı?”

“Hayır.”

Kadın daha önce düşünmediği sıradışı durumlar aklına gelmiş gibi dağcı ipine dokundu. Birdenbire endişeli göründü.

“Dinle, Max... Sana daha önce söylediğim şey doğru. Oyun planlandığından daha erken bitebilir. Eğer beklenmedik bir pata* olursa, biri oyunu terk ederse... Bu durumda Sokolov ve adamları geri döndüğünde senin hâlâ orada olma riskin var.”

“Anlıyorum.”

Mecha daha tereddütlü gibi göründü.

“Eğer işler sarpa sararsa, kitabı unut gitsin,” dedi nihayet. “En hızlı şekilde orayı terk et.”

Max, kadına minnetle baktı. Bunu duymak hoşuna gitti. Bu kez içindeki eski dolandırıcının ruhu ölçülü, metanetli bir gülümseme yapmamak için kendine engel olamadı.

“Oyunun uzun süreceğine güveniyorum,” dedi.

“Dediğiniz gibi postmortem analizle birlikte.”

Kadın alet çantasına baktı. İçinde camı kesmek için elmas uç da dahil olmak üzere yarım düzine işe yarar alet vardı.

“Bunu neden yapıyorsun, Max?”

* Satrançta kullanılan bir terim. Pat, satrançta bir oyuncunun oyun sırası geldiği halde kurallara uygun hiçbir hamle yapamadığı ancak karşı taraf şah çekmediği için oyunu da kaybetmediği durumdur. Pat durumunda oyun beraberlikle sonuçlanır. (e.n.)

“O benim oğlum,” diye cevapladı düşünmeden. “Sen söyledin.”

“Yalan söylüyorsun. Oğlun olup olmadığı hiç umrunda değil.”

“Belki sana borçlu olduğum içindir.”

“Borçlu olmak mı?... Sen mi?”

“O zaman belki de sana âşık olduğum içindir.”

“Nice’te mi?”

“Her zaman.”

“Bunu gösterme şeklin garip, dostum... O zaman da öyleydi, şimdi de.”

Mecha, yatağa Max’ın ekipmanının yanına oturdu. Birdenbire kadının zaten gayet iyi bildiği şeyleri açıklama ihtiyacı hissetti. Eski küskünlükleri yüzeye yeniden çıkarmak.

“Parası olmayan insanların dünyasının nasıl olduğunu hiç merak etmedin, değil mi? Her sabah gözlerini nasıl açtıklarını ve hayata nasıl baktıklarını.”

Max’a şaşkınlıkla baktı. Ses tonunda sertlik yoktu, daha çok keskin bir soğukluk vardı. Mesafeliydi.

“Sen hiç,” demeye başladı Max “yarın ne yiyeceğini kara kara düşünmeyen, gece huzur içinde uyuyan insanlara karşı kişisel bir savaş verme arzusu duymadın... Sana sadece ihtiyaç duyduklarına yaklaşan, işlerine geldiğinde seni yücelten sonra da başını dik tutmana izin vermeyenlere karşı.”

Max pencereye yaklaştı, Sorrento manzarasını ve Punta del Capo’nun yeşilliklerinde yer alan lüks villaları işaret etti.

“Ben ise arzu duydum,” diye ekledi. “Ve kazanabileceğimi düşündüğüm yeterince zaman vardı. Bu saçma karnavalın ortasında boğuştuktan kurtulmak için... Lüks otomobillerin kaliteli deri koltuklarını hissedebilmek, kaliteli kristallerden şampanya

içebilmek, güzel kadınlarla birlikte olmak için... Başta senin ve iki kocanın kolayca ve aptal bir şansla sahip olduğunuz her şey.”

Kadına dönüp bakarken lafını yarım bıraktı. Oradan, o ışıkta, yatakta otururken adeta yeniden güzel görünüyordu.

“Bu yüzden sana âşık olup olmadığının asla zerre kadar önemi olmadı.”

“Sana hepsini verebilmeyi isterdim.”

“Bu lüksü de karşılayabilirsin. Benimse endişelenmem gereken başka konular var. Sana âşık olmak ise en acil olanı değil.”

“Ya şimdi?”

Kadına boyun eğercesine yaklaştı.

“Sana iki gün önce söylemiştim. Yenildim. Artık altmış dört yaşındayım, bitkinim ve korkuyorum.”

“Anlıyorum... Tabii ki de... Bunu kendin için yapıyorsun. Seni bu otele getiren şey tam olarak buydu. Sebebi ben de değilim, aslında.”

Max yatağın kenarındaki kadının yanına oturdu.

“Sebebi sensin,” diye karşı çıktı Max. “Dolaylı yoldan da olsa. Senin olduğun ve bizim olduğumuz şey... Benim olduğum da.”

Kadın ona adeta tatlı bir şekilde baktı.

“Son yıllarda nasıl yaşadın?”

“Yenildiğim yıllarda mı? Şu an gördüğün halime yavaş yavaş çekilerek. Bozguna uğradığı sırada savaşmaya devam eden bir ordu gibi. Bir anlığına salt alışkanlıktan ötürü, Max sözlerine yarım bir kahraman gülümsemesiyle eşlik etme arzusu hissetti ama vazgeçti. Bu gereksizdi. Öte yandan söylediği her şey doğruydı. Üstelik onun da bunu bildiğini biliyordu.

“Savaştan sonraki yıllarım iyi geçti,” diye devam etti. “O zamanlar sadece işle, yeniden yapılanmayla, yeni olasılıklarla uğraşırdım. Ama bu bir yanılsamaydı. Sahneye başka türlü insanlar da dahil oldu. Başka türlü hainler. Daha iyi değillerdi ama daha kabalardı. Nerede durduğuna göre, kabalık bile kazançlı bir şey olabilirdi. Buna uyum sağlamakta zorlandım ve birkaç hata yaptım. Güvenmemem gereken insanlara güvendim.”

“Hapse girdin mi?”

“Evet ama bunun önemi yok. Kaybolan şey benim dünyamdı. Daha doğrusu, tam parmaklarımla biraz dokundum ki elimden kayıp gitti. Ben de bunu fark etmedim.”

Onu dikkatle dinleyen kadının yanında otururken bundan biraz daha bahsetmeye devam etti. On-on beş yılı birkaç cümleyle özetledi: Bir çöküşün tarafsız, kısa ve öz hikâyesi. Orta Avrupa ve Balkanlar’da komünist rejimlerin eski tanıdık senaryoları sona erdiğinden şansını başarısız şekilde İspanya ve Güney Amerika’da denediğini ekledi. Bir diğer şansı ise İstanbul’daydı, orada barları, kafeleri ve kabareleri olan bir adamla ortak olmuştu ama bu da kötü sonlanmıştı. Sonra Roma’da olgun hanımlara eskortluk yaparak zaman geçirdi; Amerikalı turistler ve beş para etmez aktrisler için zarif bir dolandırıcı oldu; vazifesi onlara Strega ve Via Veneto’daki Doney’de, Panteon’un yanındaki Da Fortunato restoranında, Trastevere’deki Rugantino’da ya da Via Condotti’de alışveriş yaparken eşlik etmekte.

“Başıma son olarak Portofin’da bir talih kuşu kondu,” diye sonuçlandırdı. “Ya da ben öyle olduğunu düşündüm. Üç buçuk milyon lira kazandım.”

“Bir kadından mı?”

“Kazandım, gerisi boş. İki gün sonra Monte Carlo’da ucuz bir otelde kalarak gözden uzaklaştım. İçimde bir his vardı. Aynı

gece kasinoya gittim ve ceplerimi çiplerle doldurdum. Kazanmaya başladım ve daha çok oynamak istedim. Arka arkaya on iki kez kaybettim ve masadan titreyerek kalktım.”

Mecha ona dikkatle bakıyordu. Şaşırmıştı.

“Her şeyi orada öylece kayıp mı ettin?”

Max’ın yardımına gelen şey fani bir yaşlı adamın farkında ve kabullenmiş gülümsemesi oldu.

“Hâlâ on beş bin franklık iki çipim daha kalmıştı, böylece başka bir salonda bir rulete gittim ve kaybettiklerimi geri kazanmaya çalıştım. Top yuvarlanmaya devam ediyordu ve elimde iki çiple kararsız kalmıştım. Sonunda karar verdim ve oracıkta hepsini kaybettim... Bundan altı ay sonra da Sorrento’da şoför olarak çalışıyordum.”

Yüzündeki gülümseme yavaşça kayboldu. Şimdi dudaklarında uçsuz bucaksız, ıssız bir ifade vardı.

“Sana daha önce yorulduğumu söylemiştim. Ama ne kadar yorulduğumu söylememiştim.”

“Korktuğunu da söylemiştin.”

“Bugün daha az korkuyorum. Ya da öyle sanıyorum.”

“Biliyor musun, yaşın tam olarak bir satranç tahtasındaki kare sayısına denk geliyor.”

“Bunu fark etmemiştim.”

“Yani, bu doğru. Ne dersin? Bu iyi bir işaret olabilir.”

“Ya da kötü. O son ruletimin hikâyesi gibi.”

Mecha bir an sessiz kaldı. Sonra başını eğdi, zamanın lekelediği ellerine baktı.

“Bir keresinde, on beş sene önce Buenos Aires’te sana benzeyen bir adam görmüştüm. Tıpkı senin gibi yürüyor ve davranıyordu. Alvear’da birkaç arkadaşla oturmuştum ve asansörden

çıktığını gördüm... Herkesi hayretler içinde bırakarak, ceketimi aldım ve onun peşinden koştum. On beş dakika boyunca onun gerçekten sen olduğunu sanmıştım. Onu Recoleta'ya kadar takip ettim ve köşedeki araba severlerin kafesi La Biela'ya girdiğini gördüm. Peşinden gittim. Pencerelerden birinin yanında oturmuştu ve ona doğru geldiğimde başını kaldırdı ve bana baktı... Sonra sen olmadığını öğrendim. Yürümeye devam ettim, öteki kapıdan çıktım ve otele geri döndüm.”

“Hepsi bu mu?”

“Hepsi bu. Ama kalbim göğsümden fırlayacak gibiydi.”

Birbirlerine sakın bir gerilimle yakından baktılar. Başka bir zamanda ya da önceki hayatımızda olsaydık, diye düşündü, arkamıza yaslandığımız şık barda, bir içki daha ya da bir öpücük istemenin tam sırası olurdu. Kadın onu öptü. Çok hafifçe, yüzünü ona yavaşça yaklaştırdı. Yanağından öptü.

“Bu gece dikkatli ol, Max.”

Promenade des Anglais'teki elektrik lambalarının oluşturduğu kemer dikiz aynasından uzaklaştı ve Nice Körfezi'nin puslu karanlığını çevreledi. Le Lazaret'yi ve La Réserve'i geçen Max, arabayı sahil manzaralı bir yerde kenara çekti, ön cam sileceklerini ve farları kapattı. Çamların tepesinden damlayan yağmur, o öğleden sonra şoförsüz kiraladığı Peugeot 201'in kaputuna düşüyordu. Kibrit ışığında saatine baktıktan sonra gözlerini karanlığa alıştıtırırken hareketsiz kalıp bir sigara içti. Mont Boron eteğindeki yol tenhaydı.

Sonunda hazır hissetti. Sigarayı fırlattı, ağır alet çantasını omzuna ve bir paketi kolunun altına alarak arabadan çıktı, karanlıkta kazak ve pantolondan oluşan tamamen siyah kıyafetlerinin (kaçuk tabanlı bez Kedsleri hariç, ilk adımlarda rahat olmalarına

karşın sonrasında sıırıslıkılam olmuşlardı) üstüne giydiği muşamba yağmurluğunu iliklerken şapkasından sular damlıyordu. Yola çıktı, yağmurun altında iki büküm olmuştı ve karanlıkta zorla seçilen villaların yakınına vardığında yönünü bulmak için durdu. Yakında tek bir ışık kaynağı vardı, yüksek duvarlı bir evin önünde yanan sokak lambasının nemli halesi. Ondan kaçınmak için yoldan ayrıldı ve agavelerle çalıların arasından aşağı inen dolambaçlı bir patikaya girdi, yanlış bir adım atmamak ve gelgitin ayaklarının altındaki taşlarda topladığı suya düşmemek için karanlıkta etrafı elleriyle yokladı. Parmaklarına iki kez diken battı ve yarayı emdiğinde kan tadını fark etti. Yağmur onu çok rahatsız ediyordu ama patikadan çıkıp yola tekrar girdiğinde, yağış dindi. Işık artık arkasında kalmıştı, taş duvarın köşesini loş bir şekilde aydınlatıyordu. Üstelik otuz adım ötede, Susana Ferriol'un karanlık evi vardı.

Birkaç palmiyenin karanlık silüetinin altındaki tuğla duvarın dibinde çömeldi. Sonra kalın bir yün battaniyeden yaptığı paketi açtı, pakete ve çantaya sarılarak ıslak kütükle arasındaki mesafeyi ölçtü. Kütük ve duvar arasında bir metreden az mesafe vardı ama atlamadan önce battaniyeyi ikiye katladı ve kırık şişelerle dizili olan duvarın üst kısmına fırlattı. Sonra o da atladı, artık zararsız olan cam kenarlarını hissetti ve diğer tarafa düştü, düşüş etkisini azaltmak ve bacaklarını korumak için yuvarlandı. Suyu ve çamuru silkelerken sıırıslıkılam oldu. Bahçedeki ağaçların ve çalıların arasında uzakta küçük bir ışık ana kapıyı, bekçi kulübesini ve ana girişteki kavşağa giden çakıl taşlı araba yolunu aydınlatıyordu. Işıklı alandan uzaklığını koruyan Max, dönüp evin arka tarafına gitti. Dikkatle yürüyordu, zira su birikintilerine ya da çiçek tarhlarına ve saksı bitkilerine basarak çok gürültü yapmak istemiyordu. Yağmurda ve çamurda, evin içinde ve dışında, yakındaki manzaralı yerdeki Peugeot'nun lastikleri de dahil ol-

mak üzere bir sürü iz bırakacağını düşündü. Zorlayarak girmeyi planladığı pencerenin altında, yağmurluğunu ve şapkasını çıkarıp küçük sundurmalı yerde saklarken huzursuzca bunu düşünmeye devam etti. Susana Ferriol, Cimiez'deki akşam yemeğinden geç de dönse, evine girildiğini fark etmemesinin imkânı yoktu. Öyle bile olsa, şansı yaver giderse polis varana ve izlerini inceleyene dek o buradan çok uzakta olacağını düşünüyordu.

Sorrento'da gece olmuştu. Ay hâlâ yükselmemişti ve bu Max'ın planlarının lehineydi. Vittoria'daki odasından kocaman bir seyahat çantasıyla, koyu renkli kıyafetlerinin üstüne giydiği şık ceketıyla indiğinde, nöbetçi kapı görevlisi anahtarları sınıflandırıp dolaplara yerleştirmekle meşgul olduğundan onu neredeyse hiç fark etmedi. Avluya açılan lobi ve merdiven tenhaydı çünkü bütün dikkatler otelin salonunda oynanan Keller ve Sokolov'un karşılaşmasındaydı. Dışarı çıktığında, Max bir RAI minibüsünü geride bıraktı, avluya ulaştı ve rahatça dış kapıya ve Tasso Meydanı'na giden yola doğru aşağı indi. Yarı yolda, trafik ışıklarını ve sokak lambalarını gördüğünde, bir kenara çekilerek iki gün önce Rus heyetinin kaldığı apartmanları gözetleyebildiği çardağı aradı. Bina artık neredeyse karanlıktı, yalnızca ana kapının üstündeki lamba ve ikinci katın penceresindeki ışık yanıyordu.

Kalbi huzursuzca, oldukça hızlı atıyordu. Max sanki on tane kahve içmiş gibi dörtlüye koşturuyordu. Aslında aldığı şey, yarım saat önce Corso Italia'daki bir eczaneden reçetesiz ama sağlam bir gülümsemeyle alınabilen iki tane Maxitón hapıydı; alındıktan sonra birkaç saat enerjiyi artırdığı ve zihni açtığına inanılıyordu. Yine de derin nefes aldığı ve hareketsiz beklediği sırada, kalp atışlarını yavaşlatmaya çalıştı; etrafı saran karanlık, kendini hazırladığı mücadelenin zorluğu ve bronşlarını

baskılayan ve arterlerini sertleştiren yaşı gerçeği, onda kedere yakın bir huzursuzluk uyanmasına sebep oldu. Endişeyle gelen bir korku hissi. Bahçenin تنها gölgeleri arasında planladığı her adım şimdi saçma görünüyordu. Düzensiz kalp atışları biraz sakinleşene kadar bir süre kıpırdamadan durdu, bunalmıştı. Karar vermesi gerektiğini düşündü nihayet. Ya geri çekilecekti ya da ileri gidecekti. Zira artık zamanı kalmamıştı. İç çekerek çantasının fermuarını açtı ve içindeki küçük sırt çantasını çıkardı, onu da açtı ve sokak ayakkabılarını çıkarıp yerine siyaha boyadığı spor ayakkabıları giydi. Ceketini çıkardı, onu ayakkabıların olduğu çantaya tıktı ve çantayı da çalılarının arkasına sakladı. Artık tamamen siyahlar içindeydi ve beyaz saçını gizlemek için başının etrafına da koyu renkli ipek bir fular bağladı. Çelik karabinalı naylon ipi de tırmanış sırasında yorulması durumunda dinlenebilmek için beline sardı. Çok komik görünüyor olmalıyım, diye düşündü ironik bir yüz ifadesiyle. Bu yaşta elit bir soygunculuk oynuyorum. Aman yarabbi! Doktor Hugentobler beni görseydi; sevgili şoförü, duvarlara tırmanırken. Sonra kaçınılmaz olana boyun eğerek, küçük sırt çantasını sırtına astı, bir yana ve diğer yana baktı, çardaktan çıktı, limon ağaçlarının ve palmiyelerin en karanlık gölgesini arayarak binaya yaklaştı. Birdenbire bir arabanın farları ana bina yönünde giderek bahçedeki çalılarının arasını aydınlattı. Bu yüzden koruyucu gölgelerin arasına geri çekildi. Biraz sonra yine karanlık olduğunda sakinleşti, sığındığı yerden çıktı ve Rusların binasına vardı. Orada, duvarın dibinde, her şey zifiri karanlıktı. Etrafı yoklayarak demir merdivenin ilk basamağını aradı. Bulduğunda, sırtındaki küçük çantayı sabitledi, ayaklarıyla duvardan destek aldı ve her adımda dinlenerek, onu yoran şeylere çok çaba sarf etmemeye çalışarak çok usulca çatıya doğru tırmandı.

Nice'teki Schützling kasa (büyük, kahverengiye boyanmış) tam da Enrico Fossataro'nun anlattığı gibiydi. Ofisin bir duvarında maun bir dolabın içine gömülüydü; yerde duruyordu, etrafı kitaplar, dosyalar ve klasörlerle dolu raflarla çevriliydi. Azametli görünüyordu, gözle görünür bir kilidi ya da şifresi olmayan çelik bir levhaydı. Max onu bir an için el fenerinin ışığında inceledi. Kasanın yanında oryantal desenli kalın bir hah vardı, bunun bir yığın anahtarı birer birer denerken, metalik sesleri boğmak için iyi olduğunu düşündü. Feneri sol bileğindeki saate tuttu ve saati kontrol etti. Bu yavaş bir iş olacaktı, ince dokunuşlar ve oldukça sabır gerektiriyordu. El fenerini parke zemine ve halıya çevirdi, arkasından kapatmadan önce tornavidayla açmaya zorladığı pencereden oraya kadar yol olan su ve çamur izlerini aydınlattı. Bu kadar iz bırakması bir sorun teşkil ediyordu ama neyse ki pencere ofisin bir parçasıydı ve çamur izleri de dahil olmak üzere her şey aynı odanın içinde kaldı. Kütüphaneye açılan kapı kapalı kaldığı sürece sorun olmazdı. Bu yüzden oraya gitti ve dikkatlice kilitli olduğundan emin oldu.

Kulaklarına hücum eden nabız sesi dinene ve daha iyi duyabilene kadar otuz saniye kıpırdamadan, çok dikkatli bir şekilde bekledi. Yağmur sesi, kasayı açmakla uğraşırken çıkan gürültüyü bir nebze bastırsa da aynı zamanda ofise biri yaklaştığı takdirde, Max'ın bunu çok geç öğrenmesine sebep olurdu. Her durumda, riskler artık asgari düzeydeydi; aşçı ve bahçıvan evden çıkmıştı, kâhya üst katta uyuyordu ve şoför de Cimiez'de arabanın direksiyonunda Susana Ferriol'u bekliyor olmalıydı. Sadece temizlikçi kadın alt kattaydı, ev sahibesinin geri dönmesini bekliyordu. Max'ın aldığı bilgilere göre o da geç saatlere kadar mutfağın yanındaki odada, radyo dinliyor olmalıydı.

Şapkasını ve yağmurluğunu çıkardı, halının üstündeki alet çantasının üstüne koydu ve kasanın soğuk metaline dokundu. Sc-

hützinglerin açma mekanizmaları dışarıdan görünmezdi, onun yerine kilitler kasayı bir tablo gibi çerçeveleyen kalıpta gizli olurdu. Yeterli basıncı uyguladıktan sonra kalıbın bir kısmı çıkar ve mekanizmalar görünürdü, dört dikey olarak yerleştirilmiş anahtar deliği vardı, üstteki geleneksel tipteydi ve ötekiler kombinasyonlu kilitlerdi. Max'ın önce aşağıdaki üçünü açması gerekiyordu ve bu zaman aldı. Böylece onu halletti. El fenerini uygun bir şekilde konumlandırdı, alet çantasındaki anahtar yığınının bir tane anahtar seçti, seçtiği anahtarı üç bölmenin hepsinde deneyip hangisinin daha çok şarkı söylediğine, yani hangisinin daha hassas olup mekanizmanın içinde daha çok ses çıkardığına baktı. Nemli pantolonu ve ayakkabıları onu soğuktan titretiyordu, çok rahatsız ediyorlardı ve yolda dikenlerin yaraladığı elleri gerekli incelikte dokunuşlar yapmasını geciktiriyordu. Her kombinasyonda 0'dan 19'a kadar bütün rakamları denedikten sonra alttaki sayaç panosuna geçmeye karar verdi. Ardından anahtarı yavaş yavaş sola ve sağa çevirdi sonra da aynı işlemi diğer ikisinde tekrarladı. Doğru olduğunu düşündüğü pozisyonu bulduktan sonra geri dönüp ilk sayaçla uğraştı. Şimdi her şeyin son derece dikkatli yapılması gerekiyordu fakat yaralı parmakları bazen anahtarı kanla lekeliyordu. Bu onu yavaşlattı ve dışarıdayken eldiven giymediği için kendine lanet okudu, bu zar zor algılanan titreşimleri hissedebilmek için çok ince dokunmak gerekiyordu. Sonunda ilk sayacı açma numarasına getirdi ve sonra tekrar saate baktı. En zoru için yirmi dört dakika harcamıştı. Enrico Fossataro bunu üçte biri zamanda açardı, yine de her şey beklediğinden iyi gidiyordu. Memnun bir gülümsemeyle, ikinci sayaca anahtarı sokmadan önce ellerini bir an serbest bıraktı. On beş dakika sonra üç sayacın hepsi doğru pozisyonu almıştı. Böylece feneri kapattı ve dinlenmek için durdu. Halının üstüne sırtüstü yatarken birkaç dakika hareketsiz kaldı, evin sessizliğinin keyfini sürdü. Bu süre zarfında önündeki

kasa haricinde hiçbir şey düşünmemeye gayret etti. Dışarıdaki yağmur sesi kesilmişti ve içeride hiçbir kıpırtı yoktu. Canı bir sigara içmek istedi ama şimdi sırası değildi. İç çekerek otururken pantolonunun altında üşümekten uyuşmuş bacaklarını ovaladı ve işine geri döndü.

Artık hepsi bir sabır meselesiydi. Eğer bunlar doğru anahtarlarlsa Fossataro'nun Nice'e getirdiği yüz otuz anahtardan biri, yukarıdaki sayaçla uyumluydu. Onu bulmak için hangi tür olduğunu öğrenmesi gerekiyordu ve sonra bu türdeki anahtarların hepsini birer birer deneyecekti. Bunun için gereken zaman yaklaşık olarak bir dakika ila bir saat arasındaydı. Max saati tekrar kontrol etti. Eğer hiçbir şey ters gitmezse, bu süre ona yeterdi. Böylece anahtarları denemeye başladı.

Kilit neredeyse yarım saat sonra 107. numarayla açıldı. İç dişliler yavaşça ayrıldı ve Max onu kendine doğru çektiğinde, ağır çelik kapı kolaylıkla ve sessizce açıldı. Elektrikli fener ışığı kalın karton kutuların ve klasörlerin olduğu rafları aydınlattı. Kutularda birkaç parça mücevher ve para, ayrıca klasörler ve belgeler vardı. Dikkatini sonuncuya verdi. Barbaresco ve Tignanello, Max'ın hangileri olduğunu anlaması için ona istediklerine benzeyen, İtalyan Dışişleri Bakanlığı'nın resmi antetini taşıyan mektuplar göstermişlerdi. Klasörlerden birinin içinde aradığını buldu; her biri kâğıt dosyaların içinde, numaralandırılmış, tarihlendirilmiş ve daktiloyle yazılmış üç mektup. Feneri çok yaklaştırarak antetlere, yazılara, imzalara ve en altta daktiloyle yazılmış *G. Ciano* ismine baktı. Kuşkusuz bunlar o mektuplardı. 20 Temmuz ile 1 ve 14 Ağustos 1936 tarihleri arasında Tomás Ferriol'a hitaben yazılmışlardı.

Mektupları aldı ve dosyayı aldığı yere koydu. Barbaresco ve Tignanello ona her şeyi olduğu gibi bırakmaya çalışmasını söylemişti, böylece Ferriol'un bunu fark etmesi gecikecekti. Ayrıca,

Max kasayı kapatırken bulduğu gibi orijinal kilidiyle bırakmak için kasayı açmaya başlamadan önce sayaçların pozisyonlarını not etmişti (bazılarının kasayı açmadan önce kilidi kontrol etme alışkanlığı vardı). Oysa şimdi, fener ışığını ofiste gezdirdiği sırada zorla girdiği pencere ve her yerdeki çamurlu su izleriyle, içeri girildiğini saklamanın imkânsız olduğunu gördü. Her şeyi temizlemek saatler alacaktı ve gerekli malzemesi yoktu. Öte yandan zaman daralıyordu. Susana Ferriol, Cimiez'deki daveti düzenleyenlerle vedalaşmak üzere olabilirdi.

Karton kutularda çok önemli şeyler yoktu. Bir tanesinde otuz bin frank ve İspanya Cumhuriyeti'nin kalın bir banknot para destesi vardı, bu para birimi milliyetçi bölgedeki kurdan farklı olarak gitgide değer kaybediyordu. Mücevherlere gelince, Max Susana Ferriol'un yatak odasında başka bir kasası olabileceğini düşündü, zira bu Schützling'de sadece birkaç şey vardı; altın bir madalyon, bir avcı kasa Losada cep saati ve büyük incili bir kravat iğnesi. Ayrıca elli bin sterlin değerinde altın ve zümrütler, yakutlar ve safirlerle süslenmiş yusufçuk şeklinde antika bir broş içeren bir para cüzdanı vardı. Tereddütlü bir ifadeyle, ofiste bıraktığı izlere tekrar ışık tuttu. Bu noktadan sonra böyle izler bırakmışken çok da fark etmeyeceklerini düşündü. Broş ve paralar riskli eşyalardı, polis onu üzerinde bulsaydı kolayca tespit edilebilirdi. Ama para yalnızca paraydı. Sürekli el değiştirdiğinden, delil bırakmazdı, kimliği ya da onu üzerinde taşıyandan başka sahibi olmazdı. Böylece kasayı kapatmadan önce bir mendille ovarak parmak izlerini temizledi ve aletleri yerine koyarak, otuz bin frankı yanına aldı.

Gökyüzünü yıldızlar süslüyordu. Apartman binasının çatısından bakıldığında Sorrento'nun ve körfezin gece manzarası harikaydı ama Max o sırada manzaraları takdir edecek durumda

değildi. Harcadığı çabadan sonra bitkin düştüğünü hissediyordu, sırtındaki küçük çantayla kornişin yanına uzanarak nefesini düzenlemeye çalıştı. Hotel Vittoria'nın aydınlık pencereci binalarının ötesindeki deniz, Napoli'nin uzak parıltısına kadar uzanan minik ışıklarla sınırlanmış koyu renkli bir leke gibi görünüyordu.

Biraz daha toparlandı, kalbinin kan pompalamasını bir nebze sakinleştirdikten sonra (bu gece sigara içmeyi bırakalı on bir yıl olduğundan o geceden daha mutluydu) devam etti. Sırtındaki küçük çantayı bıraktı, içinden her yarım metrede bir düğüm atılmış dağcı ipini çıkardı ve onu sabitleyebileceği sağlam bir yer aradı. Onu boşluğa düşürecek dengesiz bir adım atmamaya gayret etti, otel ışıklarının yakından gelen hafif aydınlığında çatıyı keşfederken güvenli bir şekilde hareket edebildi. Nihayet sağlam bir temele doladığı ipe, bir margarita bağı yaptı ve ipi bacanın metal borusuna güvenlik için bir kez daha doladı. Sonra küçük sırt çantasını tekrar taktı, sola doğru altı adım saydı ve kornişe uzanıp bir eli ipi kavrarken aşağı baktı. Tam bulunduğu yerden dikey olarak altı veya yedi metre uzaklıkta, Rus satranç oyuncusunun odası bulunuyordu. İçeride hiç ışık görmedi. Balkonun altındaki karanlık uçurumu düşünen Max, nabızı tekrar çılgınlar gibi hızlandığı sırada endişeyle bekleyerek kıpırdamadan durdu. Böyle cambazlıklar benden geçti, diye düşündü. Kesinlikle kendi açısından değildi. En son benzer bir durumda kaldığında on beş yaş daha gençti. Sonunda derin bir nefes aldı ve ipi kavradı. Sonra (kornişi ve oluğu geçerken dizleri ve dirsekleri sıyrıldı), yavaşça, düğümlerden birer birer indi.

Kaygıları bir yana (tüm bu süreç içinde elleri titrerse ya da vertigo nöbeti geçirirse diye çekinceliydi) iniş beklediğinden çok daha basit oldu. Beş dakika sonra balkona ulaştı, sağlam zemindeydi ve karanlık odaya açılan cam kapıyı buldu. Ellerine ince lastik eldivenler giyerken şansı yaver gitseydi kapıyı açık bula-

cağını düşündü. Ama öyle değildi. Bu yüzden geçmişte kullandığında işine yaramış olan elmas uçlu bir cam kesiciye başvurdu; söktüğü parçayı yerinde tutmak için kauçuk bir vantuz yerleştirdi, kesiciyle içerideki mandalın bir avuç kadar etrafında yarım bir daire çizdi. Sonra hafifçe vurdu, kestiği parçayı çıkardı, dikkatlice zemine yerleştirdi, elini camla kesmemeye çalıştı ve mandalı kaldırdı. Kapı zorluk çıkarmadan açıldı ve Max eşikten geçerek karanlık ve تنها odaya girdi.

Max artık eski yönemiyle çabuk hareket ediyordu. Sanki eyleminin bu noktasında yaşı daha az önemliymiş de biraz önce ona imkânsız görünen şey artık ona çeviklik ve daha güçlü bir profesyonel soğukkanlılık kazandırmış gibi kalbinin sakin ve düzenli atması onu şaşırttı. Hiçbir şeye takılıp düşmemek için son derece ihtiyatla hareket ederken pencerenin perdelerini kapattı ve sırt çantasından elektrikli bir fener çıkardı. Oda kocamandı ama rutubet ve bayat tütün kokuyordu. Ayrıca alçak bir masada boş kahve fincanlarının ve dağınık haldeki satranç taşlarının olduğu bir tahtanın yanında izmaritlerle dolu bir küllük vardı. Etrafta ilerlerken fener ışığı tutarak koltukları, halıları, resimleri ve yatak odasıyla lavaboya açılan bir kapıyı, bir de yaklaştığında Max'ın karşıdan gelen ışıktaki siyahlar giymiş, kamufle ve hareketsiz yansımalarını gördüğü bir aynanın yüzeyini aydınlattı. Bir yabancının aniden görünmesine adeta telaşlanmıştı.

Aynadaki kendini tanımaya çalışmaktan vazgeçmiş gibi fener ışığını uzaklaştıran Max, görüntüsünü karanlığa gömdü. Işık şimdi kitaplar ve kâğıtlarla kaplı bir ofis masasına geliyordu. Sonra oraya yaklaştı ve aramaya başladı.

Max, Peugeot'yu Gesù kilisesinin yanında durdurduğunda ve su birikintilerini umursamadan yağmurluğu ve şapkasıyla meydanı geçtiğinde hava hâlâ karanlıktı ve yağmur yağıyordu. İn cin top oynuyordu. Rue de la Droite'nin köşesinde, kapalı barın ka-

pısının yanında yanan ışığın etrafında, yağmur puslu ve sarımtırak görünüyordu. Max açık olan ikinci kapıdan girdi. İç avluda yürüdü ve dışarıda yağan yağmur sesini geride bıraktı.

İçerdeki salonda çok az ışık vardı, çıplak ve kirli bir ampul sadece ayaklarını bastığı yeri görmesine yardımcı olacak kadar aydınlatıyordu. Yukarı çıkan merdivende de bir tane yanıyordu. Merdivenleri çıkarken son yaptığı hırsızlığın çamurlu izlerini hâlâ taşıyan ayakkabılarının altındaki ahşap basamaklar gıcırda-
dı. Pis, sırlıklam ve bitkin hissetti; artık bunun bitmesini istiyordu. Bavulunu alıp ortadan kaybolmadan önce bu işi çözmek ve biraz uyumak istedi. Geleceğini sakın kafayla düşünmek istedi. Merdivenden çıktığında yağmurluğunun düğmelerini açtı ve şapkasındaki suyu silkeledi. Sonra pirinç kapı zilini çekip bıraktı ve bekledi ama sonuç yoktu. Bu onu biraz huzursuz hissettirdi. Zili tekrar çaldı ve içeride yankı yapan sesi dinledi. Hiçbir şey yoktu. Normalde İtalyanların onu sabırsızca beklemesi gerekiyordu. Ama kimse gelmedi.

“Sizi gördüğüme sevindim,” dedi bir ses arkasından.

İrkilen Max şapkasını yere düşürdü. Fito Mostaza istifini bozmadan, üst kata çıkan merdivenin basamaklarında oturuyordu. Koyu renkli, ince çizgili bir takım elbise giymiş ve her zamanki papyonunu takmıştı. Yağmurluğu ya da şapkası yoktu.

“Ciddi bir adam olduğunu görüyorum,” diye ekledi. “Başarılı.”

Sanki başka işlerle uğraşması gerekiyormuş gibi düşünceli, dikkatsizce konuşuyordu. Max’ın şaşkınlığına karşı kayıtsızdı.

“Aradığınızı buldunuz mu?”

Max cevap vermeden ona uzun süre baktı. Mostaza’nın tüm bunlardaki rolünü ve kendi işlevini kestirmeye çalıştı.

“Neredeler?” diye sordu nihayet.

“Kimler?”

“Barbareso ve Tignanello... İtalyanlar.”

“Ha, onlar mı?”

Öteki adam bir eliyle çenesini ovalarken neredeyse fark edilmeyen bir şekilde gülümsedi.

“Planda bir değişiklik oldu,” dedi.

“Benim bu değişikliklerden haberim yok. Onları görmem gerekiyor. Bunun için anlaşıştık.”

Mostaza başını düşünceli bir şekilde biraz eğip tekrar kaldırdığında gözlük camları parladı. Max’ın söylediklerini düşünüyor gibiydi.

“Elbette... Planlar ve görevler, tabii.” Adeta isteksizce ayağa kalktı, pantolonunun altını silkeledi. Sonra papyonunu düzeltti ve Max’ın bulunduğu yere indi. Sağ elinde bir anahtar parladı.

“Tabii,” diye tekrarladı kapıyı açarak.

Max’a yol vermek için nazıkçe kenara çekildi. O da içeri girdi ve gördüğü ilk şey kandı.

Onu aldı. Mikhail Sokolov’un defterini bulmak o kadar kolaydı ki Max onun aslında aradığı şey olup olmadığından şüphe etti. Ama artık şüphesi kalmamıştı. Okuma gözlüklerini takıp fenerle dikkatlice incelediğinde her türlü şüpheyi bertaraf etti. Mecha’nın anlattığı bütün özelliklerle eşleşiyordu; dört kalın kanvas ve karton kaplamalı cilt, çok kullanılan muhasebe kitaplarına benziyordu, kısa ve küçük Kiril ile elle yazılmış oyun şemaları, notlar ve referanslarla doluydu. Dünya şampiyonunun profesyonel sırları. Dört defter de görünürdeydi, çalışma masasının üstündeki kâğıtların ve kitapların arasında bir diğerinin üstünde duruyordu. Max Rusça bilmiyordu ama dördüncü ciltteki son notu kolayca tanıdı:

şifreli terimlerle yazılmış yarım düzine satır (D4T, P3TR, A4T, CxPR) Sorrento'daki Sokolov ve Keller karşılaşmalarından birini yazan *Pravda*'dan* kesilmiş bir gazete küpürü.

Defterleri (Mecha onlara kitap diyordu) sırt çantasına koyan, çantayı da sırtına alan Max balkona çıktı ve yukarı baktı. İp hâlâ sağlam bir şekilde oradaydı. Güvenli olup olmadığını kontrol etmek için onu çekti sonra da çatıya tırmanmaya hazırlanmak için onu kavradı ama ilk denemesini yaptığında bunu yapamayacağını fark etti. Belki çatının üstüne çıkacak enerjiyi kendinde bulabilirdi ama önceden inmeyi denediğinde dizlerini ve dirseklerini yaraladığı kornişi ve oluğu geçmek zor olacaktı. Orada yapabileceklerini yanlış hesaplamıştı. Gücünü de. Eğer tökezlerse boşluğa düşecekti. Dahası, duvardaki demir merdivenden ayağını koyduğu yeri görmeden bütün yolu geri dönmenin zorluğunu hesaba katmamıştı bile. Ellerinden başka güvenli bir tutuşu olmadan.

Bu gerçeğin farkına varmanın yarattığı panik darbesi ağzını kuruttu. İpi kavramış halde bir süre öylece, hareketsiz kaldı. Karar veremedi. Sonra yenilgiyle ellerini çekti. Kendi tuzağına düştüğünü kabul etti. Kendine fazla güvenmek, yaşlılık gerçeğini kabullenmemek ve yorgunluk. Bu şekilde çatıya asla ulaşamazdı ve bunu biliyordu.

Düşün, dedi kendine endişeyle. Dikkatli ve çabuk düşün, yoksa buradan çıkamayacaksın. İpi olduğu yerde bıraktı (onu aşağıdan çekmek imkânsızdı), odaya geri döndü. Sadece bir çıkış yolu vardı ve bunu bilmek bir sonraki adımına odaklanmasına yardım etti. Hepsi, diye sonuca vardı, dikkat çekmeme meselesi. Ve talih. Binada kaç kişi olduğu ve nerede oldukları. Rusların güvenlik bekçisinin, Sokolov'un süitiyle avlu çıkışı arasında gidip gelmediği. Bu yüzden ses yapmamaya çalışarak kauçuk tabanla-

* Rus Devrimi'nin öncü gazetesi. (ç.n.)

rın önce topuğuna, sonra geri kalanına basarak yürüdü ve kapıyı arkasından kapattı. Dışarıda ışık vardı, ayrıca sessizce yürümelerini sağlayan asansöre ve merdivene kadar uzanan kalın bir halı. İnerken ses var mı diye duymak için durdu, merdiven boşluğuna baktı. Her şey sakindi. Yolun boş olduğundan emin olmak için merdiven parmaklıklarına bakarak aynı tedbirlerle aşağı indi. Ama artık sesleri duyamıyordu, zira kalbi yeniden çok yoğun bir şekilde atarak kulak zarlarının zonklamasına sebep oluyor ve duyuşunu engelliyordu. Harbiden terlemeyeli uzun zaman oldu, diye aklından geçirdi. Teni hiçbir zaman çok terlemeye meyilli olmamıştı ancak siyah pantolonunun ve kazağının altında iç çamaşırlarının ıslandığını hissediyordu.

Sakinleşmek için son bir kez esnemedden önce bir daha mola verdi. Başına pompalanan kanın haricinde, uzaktan boğuk bir ses algıladığını düşündü.

Belki çalışan bir radyo veya televizyon olabilirdi. Merdiven boşluğuna geri döndü, son basamakları da indi ve dikkatlice lobinin köşesine yaklaştı. Diğer tarafta da bir kapı vardı, muhakkak avluya açılan kapı olmalıydı. Sol tarafında karanlık bir koridor uzanıyordu ve sağındaysa neredeyse ardındakileri gösteren loş bir ışığın olduğu bir çift buzlu camlı kapı. Radyo ya da televizyondan gelen ses şimdi daha çok duyuluyordu. Max hâlâ kafasında sarılı duran fuları çıkardı, onunla yüzündeki teri sildi ve çantasına koydu. Ağzı öylesine kuruydu ki neredeyse damağı tahriş olacaktı. Birkaç saniyeliğine gözlerini kapadı, üç kere nefes aldı, lobiyi geçti, sessizce kapıyı açtı ve dışarı çıktı. Gecenin serin havası, bahçenin mis gibi bitki kokuları, onu ağaçların altında hayata karşı pozitif enerji dolu bir coşkunlukla karşıladı. Sırt çantasını tuttu ve gölgelerin içinde koşmaya başladı.

“Dağınıklığın kusuruna bakmayın,” dedi Fito Mostaza kapıyı kapatırken.

Max cevap vermedi. Mauro Barbaresco’nun cesedine dehşet içinde baktı. İtalyan sırtüstü, gömleğinin kolları yukarı sıyrılmış, yarısı pıhtılaşmış büyük bir kan birikintisinin içinde, yerde yatıyordu. Yüzü balmumu rengindeydi, gözleri yarı kapalı ve cam gibiydi, dudakları aralanmıştı ve boğazında derin bir kesik vardı.

“Sonuna kadar ilerleyin,” diye önerdi Mostaza. “Ve kana basmamaya çalışın. Çok kaygandır.”

İkinci İtalyan’ın cesetinin bulunduğu, koridordaki son odaya doğru ilerlediler. Mutfak kapısının eşiğinde sıkışmıştı, yüzükoyun yatıyordu, bir kolu dik duruyordu, diğeryse vücudunun altındaydı, yüzü masanın ve sandalyelerin altından oraya kadar gelen kahverengiye çalan kırmızımsı bir kan havuzuna batmıştı. Odada anlaşılmayan, adeta metal gibi yoğun bir koku vardı.

“Her bedenden beş litre civarı,” Mostaza olanlardan gerçekten pişmanlık duyuyormuş gibi soğuk bir hoşnutsuzlukla yorum yaptı. “Bu on eder. Epey döküldü.”

Max önüne gelen ilk sandalyeye oturdu. Diğeri ona yakından dikkatlice bakmayı sürdürdü. Sonra masanın üstündeki bir şarap şişesini aldı, bardağı yarısına kadar doldurdu ve ona ikram etti. Max başını iki yana salladı. Bütün bu manzaranın karşısında onu içme fikri bile midesini bulandırmaya yetti.

“Hiç olmazsa bir yudum al,” diye ısrar etti Mostaza.

“İyi gelecektir.”

Max nihayet boyun eğdi, içkiyi dudaklarına çok az dokundurdu ve bardağı masaya bıraktı. Kapının yanında duran Mostaza (Tignanello’nun kanı ayakkabılarından iki avuç kadar uzaklıktaydı) cebinden piposunu çıkardı ve sessizce içine tütün doldurdu.

“Ne oldu burada?” Max iki kelimeyi bir araya getirebildi. Diğer adam omuz silkti.

“İş kazası,” diyerek piponun sapıyla cesedi işaret etti. “Onlar yüzünden.”

“Bunu kim yaptı?”

Mostaza onun sorduğu soruya biraz şaşırarak baktı.

“Tabii ki ben yaptım.”

Max sıçrayarak ayağa kalktı ve sandalyeyi devirdi ama Mostaza’nın cebinden çıkardığı şeyi görür görmez donakaldı. Sol elinde yanmayan pipo, sağ elinde de küçük, pırıl pırıl nikel kaplamalı bir tabanca vardı. Ancak bu tehdit edici bir hareket değildi. Avcundaki tabancayı göstermekle kalırken, yaptığından dolayı özür diler gibi bir ifadeyle ona baktı. Silahı ona doğrultmuyordu ve parmağı tetikte bile değildi.

“Sandalyenizi alın ve tekrar oturun, lütfen... Dramatik olmayalım.”

Max söylendiği gibi yaptı. Tekrar oturduğunda, Mostaza tabancayı sağ cebine koydu.

“Aradığınızı buldunuz mu?” diye sordu.

Max yarı pıhtılaşmış büyük kan havuzunda, yüzükoyun yatan Tignanello’nun cesedine baktı. Ayağındaki ayakkabılardan biri çıkmıştı, biraz ötede yerde duruyordu. Açıkta kalan çorabının topuğunda bir delik vardı.

“Onları siz öldürmediniz,” dedi Max.

Piposunu yakan Mostaza, kibritin ateşini söndürmek için elini sallarken üflediği dumanın içinden ona baktı.

“Tabii ki, ben yapmadım,” diye onayladı. “Bir tabanca, hele kalibresi bu kadar küçükse çok gürültü yapar... Komşuları endişelendirmeye gerek yok.” Ceketini biraz araladı, pantolon

askılarının yanına sıkıştırdığı bir bıçak kabzasını gösterdi. “Bu elbette daha pis. Ama aynı zamanda daha ketum.”

Ayağının yanındaki kan havuzuna düşünceli bir şekilde baktı. *Pis* kelimesinin doğru seçim olup olmadığını düşünüyordu.

“Hoş değildi, sizi temin ederim,” diye ekledi bir süre sonra.

“Neden?” diye ısrarla sordu Max.

“İsterseniz bunları daha sonra konuşabiliriz. Şimdi bana Kont Ciano’nun mektuplarını ele geçirip geçirmediğinizden haber verin... Yanınızda mı?”

“Hayır.”

Mostaza bir parmağıyla gözlüğünü düzeltti ve birkaç saniye Max’a onu takdir edencesine baktı.

“Vay canına,” dedi sonunda. “Tedbir olarak mı yoksa başarısız mı oldunuz?” Max sessiz kaldı. O sırada mektupları teslim ettiğinde hayatının ne kadar değeri olacağını hesaplamakla meşguldü. Muhtemelen yerde kanayarak yatan zavallılar kadar.

“Ayağa kalkın ve etrafınızda dönün,” diye emretti Mostaza.

Hâlâ tehditkâr gelmese de ses tonunda hafif bir rahatsızlık vardı. Yalnızca can sıkıcı ve mecbur olduğu bir prosedürü uygulamakla meşguldü. Max itaat etti, diğeri de üflediği dumanla onun etrafını sardıktan sonra arkadan yaklaşıp üstünü aradı ama nafileydi, Max onları arabanın koltuklarından birinin altına sakladığı için gizlice kendini tebrik etti.

“Dönebilirsiniz... Neredeler?” Dişlerinin arasındaki pipo düzgün konuşmasını engelliyordu, ıslak ellerini Max’ın yağmurluğuna silerek kuruttu. “En azından onları ele geçirip geçirmediğinizi söyleyin.”

“Elimdeler.”

“Muazzam. Bunu duyduğuma sevindim. Şimdi bana nerede olduklarını söyleyin ve şu işi hemen bitirelim.”

“İş bitirmekten ne anlamalıyım?”

“Merak etmeyin, dostum. Mecazen söyledim. Medeni insanlar gibi vedalaşmamamız için önümüzde bir engel yok.”

Max tekrar Tignanello’nun cesedine baktı. Onun hüznü, ketum ifadesini hatırladı. Melankolik biriydi. Onu böyle, yüzü kendi kanına gömülmüş haldeyken görünce neredeyse üzüldü. Çok hareketsiz ve savunmasızdı.

“Onları niçin öldürdünüz?”

Mostaza huzursuzca kaşlarını çatı ve yüz ifadesi çenesinin altındaki yara izini ortaya çıkardı. Ağzını tatsız bir şeyler söyleyecekmiş gibi açtı ama görünüşe göre daha olumlu şeyler düşünüyordu. Hızlıca piposunun haznesine bakarak tütünün doğru yanıp yanmadığını kontrol etti ve İtalyan’ın cesedine baktı.

“Bu bir roman değil,” ses tonu adeta sabırlıydı, “bu yüzden bütün bu olanları son bölümde açıklamak niyetinde değilim. Ne olduğunu bilmenize gerek yok, benim de dedektif hikâyeleri anlatmak için vaktim yok... Bana mektupların nerede olduğunu söyleyin ve şu işi bir an önce bitirelim.”

Max cesedi işaret etti.

“Onlara sahip olduğunuzda benden de böyle mi kurtulacaksınız?”

Mostaza bu yorumu ciddi anlamla dikkate alır gibi göründü.

“Haklısınız,” diye kabul etti. “Kimse size güvence vermedi, tabii. Ve sanırım verdiğim söz yeterli değil... Değil mi?”

“Doğru sanıyorsunuz.”

“Evet.”

Adam piposunu düşünceli bir şekilde gürültü çıkararak emdi.

“Size özgeçmişimle ilgili birkaç ayrıntı vermeliyim,” dedi sonunda. “Aslında İspanya Cumhuriyeti için değil, Burgos Hükümeti için çalışıyorum. Diğer taraf için.” Gözlük camının arkasından espri yapar gibi göz kırptı. Muhatabının şaşkınlığından zevk aldığı ortadaydı. “Öyle ya da böyle,” diye ekledi, “bu bir iç mesele.”

Max ona hâlâ şaşkınlıkla bakıyordu.

“Ama o İtalyanlar... Faşist casuslardı. Sizin müttefiklerinizdi.”

“Dinleyin. Biraz saf olduğunuzu görüyorum. İşin bu noktasında müttefik diye bir şey yoktur. Onların patronları her nasıl mektupları talep ettiyse, benimkiler de etti... İsa Mesih hepimizin kardeş olmasını söyledi ama kuzenler hakkında bir şey söylemedi. Uçaklar için komisyon talep eden bu mektuplar patronlarıma eline geçecek güzel bir koz olacaktır. İtalyanları ve onların Dışişleri Bakanlığı’nın iplerini biraz elimize almanın bir yolu bu.”

“Peki, neden mektupları doğrudan banker olan Ferriol’dan istemediniz?”

“Hiçbir fikrim yok. Ben emir alırım, açıklama değil. Ferriol’un de kendi işini yaptığını sanıyorum. Muhtemelen başka bir yolla ödeme isteyecektir. İspanyollardan ve İtalyanlardan. Sonuçta, o bir işadamı.”

“Peki geminin garip hikâyesi ne içindi?”

“*Luciano Canfora* mı? O çözmeme yardım ettiğiniz henüz bitmeyen bir sorun. Kaptanın ve baş mühendisin yükü hükümetin bir limanına götürmeyi planladığı doğrudu, kendimi Cumhuriyet’in bir casusu olarak tanıttıktan sonra onları şahsen ben ikna ettim. Haklarında şüphelerimiz vardı ve ben de sadakatlerini kontrol etmekle görevlendirilmiştim... Sonrasında bu bilgiyi

İtalyanlara iletmeniz için sizi kullandım, onlar da çabucak hareket etti. Hainler gözaltına alındı ve gemi istenen yöne doğru yelken açtı.”

Max, Tignanello’nun cesedini işaret etti.

“Ya onlar... Onları öldürmek gerekli miydi?”

“Teknik olarak, evet. Üç kişinin birden dahil olduğu bir meseleyi kontrol edemedim; üstelik ikisi profesyoneldi... Bazılarını elemekten başka çarem yoktu.”

Ağızındaki pipoyu çıkardı. Görünüşe göre sönmüştü. Arkasını çevirip masaya hafifçe vurarak içini boşalttı. Sonra sapını son bir kez emdi ve onu tabanca olmayan cebine koydu.

“Hadi şu işi halledelim,” dedi. “Bana mektupları verin.”

“Yanımda olmadıklarını gördünüz.”

“Ve siz de argümanlarımı duydunuz. Neredeler?” Max inkâr etmeye devam etmenin saçma ve tehlikeli olduğuna karar verdi. Tek yapabileceği biraz zaman kazanmaktı.

“Güvenli bir yerde.”

“O zaman beni oraya götürün.”

“Ya sonra? Bana ne olacak?”

“Özel bir şey olmayacak.” Şüphe duyduğu için ona gocunarak baktı. “Dediğim gibi, siz kendi yolunuza gideceksiniz, ben kendi yoluma gideceğim. İnli inine köylü köyüne.”

Max irkildi, çaresizliğine üzüldü ve bir an için dizlerinin bağı çözüldü. Hayatı boyunca pek çok erkeğe ve kadına gerçeği öğrenmemeleri için yalan söylemişti. Mostaza’nın gözlerinde, kendi geleceğinin ne kadar tehlikede olduğunu görebiliyordu.

“Sözünüze güvenmiyorum,” diye zayıfça karşı çıktı.

“Önemi yok çünkü seçim yapacak durumda değilsiniz.” Diğer adam tabancanın yerinde olduğunu hatırlatarak cebini yok-

ladı. “Ayrıca sizi öldüreceğimi düşünseniz bile, bunu şimdi mi yoksa sonra mı yapacağım size bağlı... Yine söylüyorum, niyetim bu değil. Mektupları elime geçirdikten sonra bunu yapmanın anlamı yok. Bu gereksiz bir eylem olurdu. Ve lüzumsuz.”

“Param ne olacak?”

Bu sadece zaman kazanmak için yaptığı umutsuz bir girişimdi. Lafı uzatmak için. Ama Mostaza konuşmayı bitirmiş olmalıydı.

“Bu benim işim değil,” dedi ve sandalyenin üstündeki yağmurluğunu ve şapkasını aldı. “Haydi.”

Avcuyla cebine bir daha dokunurken diğer eliyle kapıyı gösterdi. Aniden gerildi ve ciddileşti. Max önden gitti, Tignanello’nun cesedinin ve kan havuzunun üstünden atladı, Barbaresco’nun cesedinin yanındaki koridora kadar yürüdü. Mostaza onu arkadan takip ederken bir elini kapı mandalına uzattığı sırada, İtalyan’ın cam gözlerine ve yarı açık ağzına son bir bakış attı, tekrar daha önce hiç hissetmediği o garip keder ve acıma hissini duydu. O ikisine kanının kaynamaya başladığının farkına vardı. Yağmurda ıslanmış köpekler.

Kapı biraz sıkışmıştı. Max daha güçlü bir şekilde itti ve ani bir hareketle açılınca, onu biraz geriye tökezletti. Arkasında, yağmurluğunu giyen Mostaza da bir adım geriye çekilmişti, bir kolu ceketinin içindeyken diğer elinin yarısı da tabancanın olduğu cepte idi. Bunu yaparken, yerdeki yarı pıhtılaşmış kana bastı ve kaydı. Çok fazla değil sadece biraz sarsılarak dengesini yeniden sağlamaya çalıştı. Max, o anda bu kasvetli belirsizliğin bu gece sahip olduğu tek fırsat olduğunu fark etti. Böylece, kör bir çaresizlikle adamın üstüne atladı.

İkisi birden kana bastı ve kayıp düştüler. Max’ın ilk yeltendiği, diğerinin tabancasını çıkarmasını engellemekti ama rakibinin

bıçağa ulaşmaya çalıştığını fark ettiğinde buna karşı koydu. Neyse ki Mostaza'nın diğer kolu yağmurluğunun içinde sıkışıp kalmıştı; Max bu minik fırsatı kullanarak gözlüğünün üzerine, suratına vurdu. Max'ı tüm gücüyle sımsıkı tutup üste geçmeye çalışan Mostaza'dan bir inilti ve çıtırtı sesi gelirken birbirlerini harap ettiler. İnsana yanıltıcı bir şekilde kırılğan görünen sıska ve hantal vücudunun son derece tehlikeli olduğu ortaya çıktı. Elinde tuttuğu o bıçak bir ölüm fermanı olabilirdi. Max oldukça şanslı bir vuruş yaparak saldırıyı durdurdu sonra yeniden birbirlerine sarılıp vurmaya başladılar ve diğeri yağmurluğuna sıkışan elini kurtarmayı başardı, bir daha Barbaresco'nun kanında yuvarlandılar. Ümitsizce yorgunluktan bayılacak gibi hissederken Mostaza'nın diğer elini kurtarması durumunda ölebileceğinin farkında olan Max'ın eskiden kalan refleksleri devreye girdi. Vieytes sokağındaki kenar mahalle çocuğu ve bir zamanlar Lejyon'un genelevlerinde bıçaklara karşı kendini savunan asker. Bizzat kendisinin yaptıkları ve başkalarının yaptığını gördükleri. Sonra bütün gücünü toplayarak başparmağını düşmanının bir gözüne sapladı. Parmağını içeri daha da çok gömdü, mücadelesi gevşeyen Mostaza'dan vıcık vıcık bir ses ve hayvani bir uğultu duyuldu. Max oturmaya çalıştı ama yeniden kana battı. İşkence yapılan bir hayvan gibi inleyen düşmanının üstüne çıkana kadar tekrar denedi. Sonra sağ dirseğini silah olarak kullanan Max, dirseğindeki acı dayanılmaz hale gelene kadar olabildiğince sert şekilde Mostaza direnmeyi bırakana dek onun kafasına vurmaya başladı ve adamın şişmiş ve parçalanmış suratı bir yana devrildi.

Max bitkin bir şekilde düştü. Gücünü yeniden toplamaya çalışırken uzun süre öylece kaldı, sonunda bilincini kaybetti ve etrafındaki her şey karardı. Sanki dipsiz bir kuyuya düşüyormuş gibi yavaça bayıldı. Kendine geldiğindeyse salondaki küçük pencereden şafak vaktinin habercisi olan kirli ve gri bir ışık düştü. Hare-

ketsiz bedenden ayrıldı ve merdiven boşluğuna doğru sürünerek ilerledi. Arkasında kendi kanının izini bıraktı, zira (bacağında ağırlı bir zonklama hissettiğinde fark etti) bir uyluğundaki femoral arter yolunda, onu çok az mesafeyle ıskalayan yüzeysel bir bıçak darbesi vardı. Fito Mostaza bir şekilde, son anda bıçağını çıkarmayı başarabilmişti.

XII

Mavi Tren

Hotel Vittoria'nın odasında telefon çaldı. Bu Max'ı huzursuz etti. On beş dakika içinde ikinci kez çalıyordu ve saat daha sabahın altısıydı. Birinci seferinde telefonu ahizeden kaldırdığında diğer hattan hiçbir ses gelmedi, yalnızca sessizlik oldu ve ardından iletişimin kesildiğini gösteren bir klik sesi duyuldu. Bu defa açmadı ve yeniden sessizleşene kadar telefonun çalmasına izin verdi. Arayanın Mecha Inzunza olmadığını biliyordu, zira birbirlerinden uzak durmak konusunda anlaşmışlardı. Buna önceki gece Il Fauno'nun terasında karar vermişlerdi. Satranç maçı on buçukta bitmişti. Kesilmiş camı ve çatıdan sarkan ipi gören Ruslar çok geçmeden hırsızlığı fark etmiş olmalıydı. Yine de duş aldıktan ve üstünü değiştirdikten sonra endişeli Max, gece on birde avludan Tasso Meydanı'na doğru yürümüştü, Sovyet heyetinin kaldığı binada herhangi bir gerginlik fark etmemişti. Işığı açık pencereler vardı ama her şey sakin görünüyordu. Muhtemelen Sokolov hâlâ süitine dönmemiştir, diye sonuca vardı ana kapıya doğru yakla-

şırken. Ya da belki de (bu, kapıda bekleyen polis arabalarından daha tedirgin edici olabilirdi) Ruslar bu olaya daha ihtiyatlı yaklaşmaya karar vermişlerdi. Kendi yollarıyla.

Mecha en sondaki masalardan birindeydi, süet ceketi sandal-yesinin arkasına asılıydı. Max ağzını açmadan yanma oturdu, garsondan bir negroni istedi ve kadının meraklı bakışlarından kaçınarak sakın bir memnuniyetle etrafına baktı. Saçı hâlâ ıslaktı, havalı bir şekilde arkaya taranmıştı ve lacivert blazerının altındaki yakası açık gömleğinin içinden ipek fuları görünüyordu.

“Bu öğleden sonra Jorge kazandı,” dedi biraz sonra.

Max dinginliğine hayran kaldı. Sakin davranışlarına.

“Bu iyi haber,” dedi.

Sonunda gönüp ona baktı. Bunu yaparken gülümsedi ve Mecha bu gülümsemenin anlamını tahmin etti.

“Aldın,” dedi.

Bu bir soru değildi. Max biraz daha gülümsedi. Dudaklarında böyle bir zafer gülümsemesi olmayalı yıllar olmuştu.

“Ah, hayatım,” dedi kadın.

Garson bardakla geldi. Max kokteylinden bir yudum almanın gerçekten keyfini çıkardı. Memnun bir şekilde cinin biraz sert olduğunu fark etti. Tam ihtiyacı olan şeydi.

“Nasıl geçti?” Mecha bilmek istedi.

“Zordu.” İçkisini masanın üstüne koydu. “Artık belli şeyler için yaşıma geçti. Sana söyledim.”

“Ama başardın. Alabildin.”

“Evet.”

Hevesli bir ifadeyle masaya uzandı.

“Nerede?”

“Konuştuğumuz gibi güvenli bir yerde.”

“Bana nerede olduğunu söylemeyecek misin?”

“Daha değil. Güvenlik için sadece birkaç saat daha geçmesi lazım.”

Cevabını değerlendirirken Max’a dikkatle baktı, Max onun ne düşündüğünü biliyordu. Bir an gözlerindeki o eski, neredeyse tanıdık gelen güvensizliği gördü. Ama sadece bir saniye sürdü. Sonra, Mecha özür diler gibi başını biraz eğdi.

“Haklısın,” diye itiraf etti. “Bana hemen vermen doğru değil.”

“Elbette.” Bunu daha önce konuşmuştuk. Buna anlaşıştık.”

“Nasıl karşılık vereceklerini göreceğiz.”

“Apartmanların yanından yeni geçtim. Her şey sakın görünüyordu.”

“Hâlâ bilmiyor olabilirler.”

“Bildiklerinden eminim. Her yerde iz bıraktım.”

Kadın huzursuzca kıpırdadı.

“Bir şeyler ters mi gitti?”

“Gücüme fazla güvenmişim,” diye itiraf etti sade bir şekilde. Bu yüzden eylem sırasında doğaçlama yapmak durumunda kaldım.”

Otel kapısına doğru, meydanı turlayan arabaların ve motosiklet farlarının ötesine baktı. Rusların olanları önce şaşkınlıkla, sonra da kızgınlıkla araştırdıklarını düşündü. Kaygısını yatıştır-

mak için birkaç yudum aldı. Polis sirenleri duymamayı adeta özlemişti.

“Az kalsın odada mahsur kalıyordum,” diye itiraf etti biraz sonra. “Aptal gibi. Hayal edebiliyor musun? Ruslar maçıtan dönüyor ve ben oturmuş onları bekliyorum.”

“Seni bulabilirler mi? İz bıraktığını söylemiştin.”

“Parmak izlerinden falan bahsetmiyordum. İşaretlerden bahsediyorum; kırık bir cam, ip... Kör biri bile odaya girer girmez bunu fark ederdi. Bu yüzden şu ana kadar öğrenmiş olmaları gerektiğini söylüyorum.”

Etrafına güvensizce baktı. Teras boşalmaya başladı ama bazı masalar hâlâ doluydu.

“Hiçbir hareketlilik olmaması beni endişelendiriyor,” diye ekledi. “Yani tepki olmamasından bahsediyorum. Şu an seni izliyor olabilirler. Ya da beni.”

Kadın kaşlarını çatarak etrafına baktı.

“Bizi hırsızlıkla ilişkilendirmeleri için bir nedenleri yok,” biraz düşündükten sonra sonuca vardı.

“Bilirsin, parçaları birleştirmeleri uzun sürmeyecektir. Eğer ben olduğumu öğrenirlerse, biterim.”

Bir elini masaya yasladı, kemikliydi ve yılların izlerini taşıyordu. Çatıya çıkıp Sokolov’un balkonuna inerken bir yerleri çizilmiş, eklemlerinde ve parmaklarında civalıkrom izleri kalmıştı. Hâlâ acıyorlardı.

“Belki otelden ayrılmam gerekiyordur,” dedi bir süre sonra. “Bir süre ortadan kaybolurum.”

“Biliyor musun, Max?” Max’ın ellerindeki kırmızı izleri hafifçe okşadı. “Bütün bunlar bana *déjà vu* gibi geliyor. Sence de öyle değil mi? Tekrarlanan bir şey gibi.”

Ses tonu tatlı ve sonsuz şefkatliydi. Terasın ışıkları gözlerinden yansıyor. Max kaşlarını çatı. Dalgındı.

“Doğru,” diye onayladı. En azından kısmen.”

“Eğer geçmişe gidebilseydik, belki durumlar... Bilmiyorum. Başka olurdu.”

“Ama asla farklı olmazdı. Herkesin alın yazısı farklıdır. Durumlar tam da olması gerektiği gibi.”

Garsonu çağırdı ve hesabı ödedi. Sonra Mecha'nın sandalyesini çekmek için ayağa kalktı.

“Nice'teyken, o zamanlar...” demeye başladı kadın.

Max kadının ceketini onun omuzlarına koydu. Ellerini indirirken bir an adeta onu çabucak okşar gibi, kadının kollarına değdi.

“Rica ediyorum, Nice hakkında konuşma,” diye neredeyse samimi bir şekilde fısıldadı, bir kadınla böyle konuşmayalı uzun zaman olmuştu. “Bu gece değil, lütfen. Şimdi değil.”

Bunu derken gülümsedi. Kadın da öyle yaptı ve sonra dönüp onun da gülümsediğini gördü.

“Acıtacak,” dedi Mecha.

Kadın kesiğin üstüne birkaç damla tentürdiyot damlattığında, Max sanki uyluğuna sıcak ütü basılmış gibi hissetti. Cehennemde yanıyormuş gibi acıttı.

“Acıyor,” dedi.

“Seni uyardım.”

Kadın Antibes'teki villanın salonunda kanvas ve çelikten kanepenin kenarında Max'ın yanında oturuyordu. Uzun, şık

ve beli dar bir gecelik giymişti. Sabahlığının içinden görünen efil efil ipek geceliğinin altında bacaklarının bir kısmı ve çıplak ayakları görünüyordu. Vücudu yeni uyanmış gibi tatlı bir aroma kokuyordu. Max kapıyı çaldığında uyuyordu, önce hizmetçi kadın sonra da Mecha kalktı. Hizmetçi kadın odasına geri döndü ve Max çok yakışsız şekilde sırtüstü devrildi; pantolonu ve içliğı dizlerine kadar indi, cinsel organı açıktaydı, Mostaza'nın bıçak kesigi yarım avuç uzunluğundaydı ve biraz derindi.

“Bunu her kim yaptıysa seni az kalsın öldürüyordu... Yara biraz daha derin olsaydı kan kaybından gidebilirdin.”

“Evet.”

“Yüzünü bu hale getiren de o mu?”

“O.”

İki saat önce Negresco'nun odasındaki aynadan kendine baktı (morarmış bir göz, kanayan burun ve patlamış dudak), pılım pırtısını toplamadan ve şahane bir bahşış bırakmadan önce yaralarını aceleyle elinden geldiğince temizledi, kendine doğaçlama bir tedavi yaptı ve durup iki tane Veramons attı. Sonra hâlâ üstüne yağmur yağan cam kapıdaki tentesinin altında bir an durdu, Promenade'ı aydınlatan lambaların altındaki her türlü endişe verici belirtiye dikkat ederek kaygıyla caddeye baktı. Nihayet sakinleşerek bavulunu Peugeot'ya koydu, motoru çalıştırdı ve hem geceyi hem de Antibes'ten La Garoupe'ye giden yol boyunca beyaza boyanmış çamları aydınlatan ışıkları geride bıraktı.

“Neden buraya geldin?”

“Bilmiyorum. Ya da hayır. Biraz dinlenmem gerekiyordu. Ve düşünmem.”

Aslında fikir buydu. Düşünecek çok şey vardı. Örneğin Mostaza'nın ölüp ölmediği. Ya da onun yalnız mı olduğunu veya o anda Max'ı arıyor olabilecek daha fazla insan olup olmadığını. Aynı şey İtalyanlar için de geçerliydi. Olanların yakın ve uzak gelecekteki sonuçlarını düşündü, olumlu bir açıyla bakmasına rağmen ihtimallerden hiçbiri iyi görünmüyordu. Ayrıca Rue de la Droite'taki evde biri cesetleri (en az iki, muhtemelen üç tane) keşfettiğinde otoritelerin doğal olarak meraklanmasını da sayabilirdi, toplamda iki gizli teşkilat ve bütün bunlara karışan birinin olup olmadığını sorgulayacak olan Fransız polisi. Üstelik pastanın üstüne krema olarak bir de bunlar yetmezmiş gibi, Tomás Ferriol'un Kont Ciano mektuplarının çalındığını öğrendiğinde öngörülemeyen tepkisi.

“Neden ben?” diye sordu Mecha. “Neden benim evime geldin?”

“Nice'te güvenebileceğim başka biri yok.”

“Jandarma peşinde mi?”

“Hayır. Hiç değilse şimdilik. Ama bu gece beni kaygılandıran şey polis değil.”

Max'a dikkatle baktı. Şüphelendi.

“Sana ne yapmak istiyorlar? Ve neden?”

“Sorun bana ne yapmak istedikleri değil. Ne yaptığım ve onların ne yaptığını düşünmesiyle ilgili... Birkaç saat dinlenmem lazım. Şu yaraya pansuman yap. Sonra gideceğim. Senin başını belaya sokmak istemiyorum.”

Kadın soğuk bir şekilde Max'ın yarasını, kan ve tentürdiyot lekelerinin olduğu vücudunun altında duran havluyu gösterdi, sonra da Max'ı kanepeye yatırdı.

“Gecenin bir saati bir bacağında bıçak yarasıyla evime geliyorsun, hizmetçimi korkutuyorsun... Buna bela demiyor musun?”

“Sana sonrasında gideceğimi söyledim. Plan yaptığımda ve nereye olacağına karar verdiğimde.”

“Değişmedin, değil mi? Ben de ne aptalım. Seni Suzi Ferriol’un evinde gördüğümden beri bunu biliyordum, aynı Buenos Aires’teki Max... Bu sefer hangi inci kolyeyi götürüyorsun?”

Kadının koluna bir elini uzattı. Yüzündeki samimi ve çaresizlik arasındaki ifade, repertuvarındaki en etkili silahlarından biriydi. Yılların pratiği. Başarılı olanlardan. Bu ifadeyle aç köpeği önündeki kemiği vermeye ikna ederdi.

“Bazen yapmadığımız şeylerin bedelini öderiz,” dedi bakmayı sürdürerek.

“Kahretsin!” Elini öfkeyle salladı. “Eminim yarısını bile ödemiyorsunuzdur. Bütün bu yaptıklarının bedelinin.”

“Sana bir gün anlatacağım. Yemin ederim.”

“Elimden geldiği kadarıyla başka bir gün olmayacak.” Kadını nazikçe bileğinden tuttu.

“Mecha...”

“Kapa çeneni.” Kolunu geri çekti. “Bırak da seni sokağa atmadan önce şu işi bitireyim.”

Yaranın üzerine bir gazlı bez yerleştirdi ve bunu yaparken parmakları Max’ın uyluklarına değdi. Teninin sıcak temasını hissetti ve yakındaki yaraya rağmen kadının bedeninin yeni uyanmış ve sıcak yatak gibi kokmasına vücudu tepki gösterdi. Kanepenin kenarında oturmuş hareketsiz, ifadesiz ve adeta iki-

siyle de ilgisi olmayan bir şeyi tarafsızca inceliyormuş gibi sakin olan Mecha başını kaldırıp Max'ın gözlerine baktı.

“Orospu çocuğu,” diye mırıldandı.

Sonra sabahlığını açtı, ipek geceliğini kaldırdı ve Max'ın üstüne oturdu.

“Bay Costa?”

Hotel Vittoria'daki odasının eşliğinde yabancı biri duruyordu. Koridorda da başka biri vardı. Somut tehlikeyi kavramadan önce eski içgüdüleri onu uyardı. Daha önce de benzer durumlarda kalan birinin kaderciliğiyle, Max ağzını hiç açmadan oturdu. Kapının kapanmasını engellemek için gelişigüzelce eşiğe ayağını koyan adamı fark etti. Ama Max'ın kapıyı kapatmaya niyeti yoktu. Bunun işe yaramayacağını biliyordu.

“Yalnız mısınız?”

Yabancı aksanlı olduğunu fark etti. Polis değildi. Ya da en azından (Max çabucak artıları ve eksileri düşündü) bir İtalyan polisi değildi. Eşikte duran adam artık orada değildi, odanın içine girdi. Koridordaki adam olduğu yerde kalırken diğeri istifini bozmadan içeri girdi ve etrafına baktı. Giren adam uzun boyluydu, uzun düz kahverengi saçlıydı. Elleri büyüktü, tımakları yenmişti, pisti; sol elinin küçük parmağında altın bir yüzük vardı.

“Ne istiyorsunuz?” nihayet sordu Max.

“Bizimle gelmenizi.”

Slav aksanı ile konuşuyordu. Kuşkusuz Rus'tu. Ya ne olabilirdi ki? Max yatağın yanında duran sandalyedeki telefona doğru geriye yürüdü. Diğeryse kayıtsızlıkla bunu yapmasını izledi.

“Olay çıkarmak istemezsiniz, efendim.”

“Çık buradan.”

Max, koridorda diğer adamın durduğu kapıyı işaret etti; kısa boyluydu, daracık siyah deri ceketinin altından belli olan omuzları tıpkı bir güreşçinininki gibi ürkütücüydü. Kolları bedeninden biraz ayrı duruyordu, beklenmedik herhangi bir duruma karşı hazırlıklı gibiydi. Düz saçlı adam, sanki inkâr edilemez bir argüman tutuyormuş gibi yüzüklü elini kaldırdı.

“İtalyan polisini tercih ediyorsanız, sorun değil. Size en uygun olanı seçmekte özgürsünüz. Biz sadece konuşmak istiyoruz.”

“Neyi?”

“Ne olduğunu gayet iyi biliyorsunuz.”

Max paniğe yenik düşmemeye çalışarak beş saniye düşündü. Nabızı sıklaşıyordu ve dizlerinin bağının çözüldüğünü hissetti. Bunu bir boyun eğme ya da teslim olma olarak yorumlamayacak olsalardı, kendini yatağa atardı. Açık bir itiraf olarak. Bir an kendine sessizce lanet okudu. Orada kapan kapanırken peynirin keyfini çıkaran bir fare gibi hazırlıksız halde kalmasının affedilebilir bir tarafı yoktu. Onu bu kadar çabuk tanıyabileceklerini düşünmemişti. Böyle bulabileceklerini de.

“Her neyse, burada konuşabiliriz,” diye girişti sonunda.

“Hayır. Sizi başka bir yerde görmek isteyen beyefendiler var.”

“Hangi yer orası?”

“Yakında. Arabayla beş dakika.”

Düz saçlı olan bunu söylerken sanki doğruluğu ve iyi niyeti kanıtlar gibi bir parmağıyla kol saatinin kadranına hafifçe vurdu. Sonra içeri girmekte olan koridordaki adama baktı, kapıyı sakince kapadı ve her şeyi aramaya başladı.

“Hiçbir yere gitmiyorum,” diye itiraz etti Max, kararlı olmaktan çok uzak görünüyordu. “Hakkınız yok.”

Uzun saçlı olan sanki odanın sahibine olan ilgisini askıya almış gibi arkadaşının işini yapmasına izin verdi. O da şifonyerin çekmecelerini açtı ve etkili bir yöntemle dolabın içini aradı. Sonra yatağın ve karyolanın altını aradı. Sonunda başını salladı ve Slav dilinde dört kelime söyledi, Max içlerinden sadece *nichivó*’yu anladı: hiçbir şey.

“Artık bunun önemi yok,” düz saçlı adam yarım bıraktığı konuşmasına devam etti, “hakların olması ya da olmaması... Size seçim yapabileceğinizi söylemiştim. Ya beyefendilerle konuşursunuz ya da polisle.”

“Polisten saklayacak bir şeyim yok.”

İçeri giren iki adam artık sessiz ve hareketsiz şekilde ona soğukça baktı ve Max sessizlikten çok bu hareketsizlikten korkuyordu. Biraz sonra düz saçlı adam burnunu kaşıdı. Düşünceliydi.

“Bir şey yapacağız, Bay Costa,” dedi sonunda. Bir kolunuzu bana, diğer kolunuzu arkadaşşıma vereceksiniz ve bu şekilde lobiye inip oradan da dışarıda duran arabamıza gideceğiz. Bize direnebilirsiniz de direnmeyebilirsiniz de... Eğer direnirseniz, olay çıkacak ve otel yönetimi Sorrento’daki polise haber verecek. O zaman siz kendi yaptıklarınızın, biz de bizimkilerin sorumluluğunu üstleneceğiz. Ama eğer bizimle gelerseniz, her şey sakın ve şiddetsiz olacak... Neye karar verdiniz?”

Max zaman kazanmaya çalıştı. Ve düşünmeye. Çözüm yollarını, muhtemel ve mümkün görünmeyen kaçış yollarını sınıflandırdı.

“Siz kimsiniz? Sizi kim gönderdi?” Diğeri sabırsız görünüyordu.

“Bizi birkaç satrançsever yolladı. Sizinle birtakım şüpheli hamleleri tartışmak isteyen pasifist insanlar.”

“Benim bundan haberim yok. Satrançla ilgilenmiyorum.”

“Gerçekten mi? Hiç de öyle görünmüyorsunuz. Yaşınız için çok büyük bir bela aldınız.”

Düz saçlı adam konuştuğu sırada sandalyede duran Max'ın ceketini aldı ve sabırsızca, adeta bir çırpıda ona uzattı. Sanki kibarlığının kaynakları tükeniyor gibiydi.

Bavul yatağın üstünde açıktı, kapanmaya hazırdı; pazen torbalarda ayakkabılar, iç çamaşırları, katlanmış gömlekler, katlanıp üst kısma konmuş üç takım elbise. Bavulla uyumlu, kaliteli deriden bir seyahat çantası. Max, Nice'teki tren istasyonuna gitmek için Mecha'nın Antibes'teki evinden ayrılmak üzereydi, zira Mavi Tren'de rezervasyonu vardı. Kont Ciano'nun üç mektubunu astarı söktükten sonra bavulun içine yerleştirip sonra da geri yapıştırarak saklamıştı. Onları elinde tutmak tehlikeli olsa da, daha ne yapacağına karar vermemişti. Gideceği yeri düşünmek için zamana ihtiyacı vardı. Önceki gece Susana Ferriol'un villasında ve Rue de la Droite'taki evde olanların boyutunu öğrenebilmek için. Ayrıca sonuçlarını değerlendirmek için.

Mükemmel beyaz yakasına bir windsor düğümü yaptı (gömleği ve pantolon askılarıylaydı, yeleğini henüz iliklememişti) ve bir an yatak odasındaki aynada kendine baktı; çizgisi yukarıdan başlayan briyantınle henüz arkaya taranmış saçları, Floïd losyonu kokan taze tıraşlı çenesi. Neyse ki Fito Mostaza'yla yaptığı

mücadeleden geriye sadece birazcık iz kalmıştı; dudağındaki şişlik inmişti ve yumruk yediği gözünü biraz toparlanmıştı. Biraz makyaj (Mecha'nın makyaj çantasındaki pudradan kullanmıştı) gözünün altını koyulaştıran mor izi kapattı.

Yeleğindeki bir düğme hariç hazırdı, arkasını döndüğünde kapıda günlük kıyafetlerini giymiş ve elindeki bir fincan kahveyle duran kadını gördü. Geldiğini duymamıştı ve ne kadar süredir öylece durup onu izlediğinin farkında değildi.

“Tren saat kaçta kalkıyor?” diye sordu Mecha.

“Yedi buçukta.”

“Gitmeye kararlı mısın?”

“Elbette.”

Kadın kahvesinden bir yudum aldı ve düşünceli bir şekilde fincana baktı.

“Hâlâ dün gece olanları bilmiyorum... Buraya neden geldiğini de.”

Max avuç içlerini açarak yukarı kaldırdı.

Sakladığım bir şey yok, diyordu jesti.

“Sana söyledim ya.”

“Bana hiçbir şey söylemedin. Sadece ciddi bir sorun yaşadığını ve Negresco’da kalmaya devam edemeyeceğini söyledin.”

Max başıyla onayladı. Bu konuşmayı yapmak için bir süre hazırlanmıştı. Soru sormadan gitmesine izin vermeyeceğini biliyordu ve kesinlikle bazı cevapları duymayı hak ediyordu. Vücudunun, ağzının ve ona sarılmış çıplak bedeninin hatırası bir anlığına tekrar acı duymasına sebep oldu. Mecha Inzunza o kadar güzeldi

ki ondan uzaklaşmak adeta fiziksel bir şiddet sayılabilirdi. Şimdi ve gelecekte en küçük bir güvencenin bile olmadığı tüm bu belirsizliğin, şüphenin ve korkunun aciliyeti içinde bir anlığına “aşk” ve “arzu” kelimelerinin limitlerini düşündü. Kaderi ve sonuçları bilinmeyen bu iç karartıcı kaçış diğer her şeyi ikinci plana atıyordu. Öncelikli olarak kendini emniyete almalıydı, daha sonrasında kadının onun bedeninde ve zihninde bıraktığı izleri düşünmeliydi. Bu aşk da olabilirdi, tabii. Max daha önce âşık olmamıştı, bu yüzden bilmiyordu. Belki de aşk dayanılmaz şekilde gözyaşı dökmek, eli kulağında olan ayrılıktan önceki boşluk hissi, adeta güvende olma ve hayatta kalma içgüdülerini yerinden eden ıssız bir keder hissiydi. Belki o da Max’ı sevmişti, diye düşündü aniden. Kendi çapında. Belki de bir daha asla birbirlerini görmeyeceklerini düşündü.

“Kesinlikle,” diye yanıtladı sonunda. “Ciddi bir sorun... Hatta vahim. Sonunda oldukça pis bir kavgaya dönüştü. Bu yüzden bir süreliğine ortadan kaybolmam daha mantıklı.”

Kadın ona neredeyse gözlerini kırpmadan bakıyordu.

“Ya ben ne olacağım?”

“Burada olmaya devam edeceksin, sanırım.” Max o odayı ve Nice şehrini kapsarcasına bir hareket yaptı. “Her şey sakinleştiğinde seni nerede bulacağımı biliyorum.”

Kadının altın rengindeki irisleri hâlâ kıpırdamadan duruyor, ölümcül bir ciddiyet gösteriyordu.

“Hepsi bu mu?”

“Dinle.” Max ceketini giydi. “Dramatik olmak istemiyorum ama belki de hayatımı riske atıyorumdur. Ya da belki değil. Kesinlikle atıyorum.”

“Seni arayan birileri var mı? Kim?”

“Açıklamak kolay değil.”

“Zamanım var. Bana anlatmak istediğin kadarını dinleyebilirim.”

Bavulun düzgün olup olmadığını kontrol etme bahanesiyle, Max bakışlarından kaçındı. Bavulu kapattı ve kayışlarını ayarladı.

“Öyleyse şanslısın. Benim zamanım da yok. Enerjim de. Hâlâ kafam karışık. Ummadığım şeyler oldu... Nasıl altından kalkacağımı bilmediğim durumlar var.”

Evin uzak bir yerinden telefon sesi duyuldu. Dört kez çaldı ve Mecha daha farkına varmadan hemen sustu.

“Polis seni arıyor mu?”

“Hayır, bildiğim kadarıyla.” Max onun bakışlarına karşılık olarak yeterince soğukkanlı durmayı sürdürdü. “Öyle olsaydı, trene binerek risk almazdım. Ama durumlar değişebilir ve öyle olursa burada bulunmak istemiyorum.”

“Hâlâ soruma cevap vermiyorsun. Bana ne olacak?”

Hizmetçi geldi. Telefon hanımefendiyeydi. Mecha kahve fincanını ona verdi ve koridorda beraber gözden kayboldular. Max bavulunu yere koydu, seyahat çantasını kapattı ve yanına koydu. Sonra makyaj masasına gitti, orada olan eşyalarını aradı; kol saati, dolma kalem, bilet, çakmak ve tabaka. Mecha geri döndüğünde Patek Philippe’yi sol bileğine takmıştı. Başını kaldırıp ona baktı, kadın kapının çerçevesine yaslanıyordu, odadan çıkmadan önce de tam olarak olduğu yerdeydi ve Max bu hareketten bir şeylerin ters gittiğini anladı. Haberleri vardı ve hiçbirisi iyi değildi.

“Arayan Şili konsolosluğundan arkadaşım Ernesto Keller’di,” dedi kadın soğukkanlılıkla. “Dün gece Suzi Ferriol’un evinin soyulduğunu söyledi.”

Max kıpırdamadan durdu, hâlâ parmaklarıyla saatinin kayışındaki tokayı takmakla uğraşıyordu.

“Hadi ya...” diye yorum yapabildi. “Peki ya o nasıl?”

“O iyi.” Bunu söylerken Mecha’nın ses tonundan buz sarkıtları düşebilirdi. “O sırada villada değilmiş, Cimiez’de akşam yemeği yiyormuş.”

Max başka yere baktı, bir elini uzattı ve elinden geldiğince ya da gözükebildiği kadar soğukkanlı şekilde Parker kalemı aldı.

“Değerli bir şeyler çalmışlar mı?”

“Bunu senin söylemen gerek.”

“Benim mi?” Kalemın kapağının düzgünce kapandığından emin olduktan sonra kalemı ceketinin iç cebine koydu. “Ben nereden bileyim?”

Tekrar kadının gözlerine baktı, artık kendini toplamıştı. Sakindi. Hâlâ kapının çerçevesine yaslanan kadın, kollarını kavuşturdu.

“Paçanı sıyırmak için yaptığın numaraları, mazeretleri ve yalanları bırak artık,” diye talepte bulundu. “Bütün bu saçmalıklara gülecek havamda değilim.”

“Seni temin ederim, katiyen...”

“Lanet olsun sana. Geçen gün seni Suzi’nin evinde gördüğümde bunu anlamıştım. Bir şeylerin peşinde olduğunu biliyordum ama bizzat orada yapacağını düşünmemiştim.”

Max’a yaklaştı. Onu tanıdığından bu yana yüzünü ilk kez böyle öfke bürüdüğünü gördü. Yüz hatlarını çarpıtarak, kasvetli hale getirecek kadar çok öfkelenmişti.

“O benim arkadaşım... Ondan ne çaldın?”

“Yanılıyorsun.”

Önünde agresifçe ve hareketsizce dikilen kadının gözleri tehditkâr bir bakışla parladı. Max geri adım atmamak için gayret gösterdi.

“Buenos Aires’te olduğu gibi mi yanılıyorum, demek istedin?” diye sordu kadın.

“Onunla ilgisi yok.”

“O zaman neyle ilgisi olduğunu söyle bana. Ve hırsızlığın senin dün geceki halinle alakasını. Yaralarını ve hırpalanmanı... Ernesto, Suzi evine geldiğinde hırsızların gittiğini söyledi.”

Max cevap vermedi. Cüzdanının içini kontrol ederek huzursuzluğunu gizlemeye çalıştı.

“Sonra ne oldu Max? Eğer orada şiddet görmediysen ya nerede oldu? Ve kim yaptı?”

Max sessizliğini korumaya devam etti. Artık önüne bakmamak için bir sebebi yoktu çünkü Mecha Max’ın tabakasını açıp çakmağıyla bir sigara yaktı. Sonra her iki nesneyi de aniden masaya fırlattı. Çakmak kaydı ve yere düştü.

“Seni polise ihbar edeceğim.”

Sanki dumanı üzerine tükürüyormuş gibi, doğrudan yakından ona üfledi.

“Ve bana böyle bakma çünkü senden korkmuyorum... Ne senden ne yardakçılarından.”

Max çakmağı geri almak için eğildi. Kapağının yerinden çıktığını gördü.

“Yardakçı falan yok.” Çakmağı ve tabakayı yeleğinin bir cebine koydu. “Ve bu bir soygun değildi. Aramadığımı bir şeye karıştırdım.”

“Bütün hayatın boyunca aradın ama Max.”

“Bu sefer değil. Seni temin ederim, aramadım.”

Mecha son derece sert bir şekilde çok yakından ona bakmayı sürdürdü. Max da onun sorgulamasından kaçınamayacağını biliyordu. Bir yandan, olanlar hakkında bir şeyleri bilmeye hakkı vardı. Diğer yandan, onu Nice’te böylesine kızgın ve şaşkın halde geride bırakmak zaten tehlikede olduğu durumunun üstüne bir de gereksiz riskler ekleyebilirdi. Birkaç gün sessizliğe ihtiyacı vardı. Dinlenmesi gerekiyordu. Hiç olmazsa birkaç saatliğine. Ya da belki de bunun altından kalkabilirim, diye aklından geçirdi. Sonuçta o da dünyadaki bütün diğer kadınlar gibi yalnızca ikna olmak istiyordu.

“Bu karmaşık bir mesele,” dedi itiraf etmenin zorluğunu abartarak. “Beni kullandılar. Seçme şansım yoktu.”

Konuşmasının etkileyiciliğini artırmak için özenle bir mola verdi. Mecha sanki tehlikede olan Max’ın canı değil de onunkiymiş gibi dikkatle dinledi ve bekledi. Biraz daha tereddüt ederek bekledikten sonra artık dürüst oldu. Belki bu kadar ileri gitmek bir hataydı, diye düşündü. Ama buna kafa yoracak vakti yoktu. Başka bir çıkış yolu düşünmek zordu.

“İki ölü var... Belki de üç.”

Mecha neredeyse kıpırdamıyordu. Sadece soluklanmak için daha fazla havaya ihtiyacı varmış gibi sigara içtiği ağzını araladı.

“Suzi’ye olanlarla ilgisi var mı?”

“Kısmen. Ya da evet. Tamamen.”

“Polis biliyor mu?”

“Sanmıyorum, daha değil. Ya da belki de artık biliyorlardır. Öğrenmemin bir yolu yok.”

Mecha’nın parmakları ağzındaki sigarayı yavaşça çekerken biraz titredi.

“Onları sen mi öldürdün?”

“Hayır,” bütün enerjisini bakışlarına vererek gözünü bile kırpmadan kadına baktı. “Hiçbirini.”

Yer pek de sevimli değildi. Çalılar ve yabani otlarla kaplı bahçesi olan eski bir villa. Sorrento’nun banliyölerinde Annunziata ve Marciano arasında, iki tepenin deniz manzarasını engellediği, sıkışıp kalmış bir yerdi. Oraya Fiat 1300 ile engebelerle dolu, virajlı bir yoldan gelmişlerdi, düz saçlı adam direksiyonda, siyah ceketli adam da Max’ın yanında oturuyordu; şimdiyse duvarları dökülen, sıvası ufalanmış antika tabloların ve nem lekelerinin olduğu bir odadaydılar. Eşyalar iki tane sandalyeden ibaretti ve birine Max oturdu, ayakta duran iki adamın ortasındaydı. Diğer sandalyede oturan dördüncü bir adam vardı, Max’ın karşısında oturuyordu; soluk teni, kalın kızıl bıyığı ve altında yorgunluk halkaları olan çelik rengi tedirgin edici gözleri vardı. Modası geçmiş ceketinin manşetlerinden görünen elleri beyaz, uzun ve inceydi, kalamar tentaküllerini andırıyordu.

“Ve şimdi,” diye sonuca vardı diğer adam “büyük usta Sokolov’un kitabının nerede olduğunu söyle.”

“Hangi kitaptan bahsettiğinizi bilmiyorum,” diye sakince cevap verdi Max. “Buraya gelmeyi yalnızca aptal bir hatayı düzeltmek için kabul ettim.”

Diğeri ona ifadesizce baktı. Ayaklarının altında, sandalyenin ayaklarından birine yaslanan yıpranmış görünümlü siyah deri bir evrak çantası vardı. Sonunda adeta tembel bir hareketle eğildi ve dizlerine yaslandı.

“Aptal bir hata... Buna böyle mi diyorsunuz?”

“Kesinlikle.”

“Soğukkanlısınız. Samimi anlamda diyorum. Ama sizin gibi birinden daha fazlasını beklerdim.”

“Benim hakkımda hiçbir şey bilmiyorsunuz.”

Kalamar tentaküllerinden biri havada soru işaretine benzer bir şey çizdi.

“Bilmiyor muyuz? Bu ciddi bir yanlış, Bay Costa. Çok şey biliyoruz. Örneğin görüldüğünüz kadar varlıklı bir beyefendi değil, Sorrento’da yaşayan bir İsviçre vatandaşının şoförüsünüz. Ayrıca Hotel Vittoria’nın otoparkında bulunan arabanın size ait olmadığını da biliyoruz... Ve hepsi bu kadar değil. Polis kaydınızda hırsızlık, dolandırıcılık ve diğer hafif suçlar olduğunu da biliyoruz.”

“Bu tahammül edilemez. Yanlış adamı yakaladınız.”

Belki şimdi öfkeli görünmek için doğru andır, diye kadar verdi Max. Sandalyeden kalkmaya yeltendi ama anında siyah deri ceketli adamın elinin omzunu sıkıca tuttuğunu hissetti. Bunun düşmanca bir tutuş olmadığını fark etti. Daha çok sabırlı olmasını önererek onu ikna etmeye çalışır gibiydi. Bu arada kızıl bıyıklı adam evrak çantasını açtı ve içinden bir seyahat termosu çıkardı.

“Bilakis,” dedi termosun kapağını açarken. “Siz o kişisiniz. Ve rica ediyorum aklımı hor görmeyin. Bu karmaşayı araştırmak

için gece uykusuz kaldım. Ve sonuç sizi, geçmişinizi, Campa- nella müsabakasında bulunmanızı ve genç aday Keller’le ilişki- nizi de içeriyor. Her şeyi.”

“Doğru bile olsa, bunun sorduğunuz kitapla ne ilgisi var?”

Diğer adam bardağa sıcak süt döktü, bir hap kutusundan pembe bir ilaç çıkardı ve onu içeceğe attı. Gerçekten yorgun gö- rünüyordu. Sonra, Max’ı inkâr etmekten vazgeçirmeye çalışarak başını biraz salladı.

“Siz yaptınız. Geceleyin çatıya çıktınız ve onu aldınız.”

“Kitabı mı?”

“Evet, tam olarak.”

Max soğukkanlılıkla gülümsedi. Kibirliydi.

“Öyle mi yani?”

“O kadar değil. Bunun için çok çabaladınız. Takdire şayan bir işti, itiraf etmeliyim. Son derece profesyonel.”

“Dinleyin. Saçmalamayın. Altmış dört yaşındayım.”

“Bu sabah dosyanıza eriştiğimde ben de öyle düşündüm. Ama fit görünüyorsunuz.” Max’ın ellerindeki çiziklere baktı. “Yine de biraz yaralandığınızı görüyorum.”

Rus adam sütünün geri kalanını içti, bardağı salladı ve geri yerine koydu.

“Büyük bir risk aldınız,” diye devam etti termosu tutarken. “Adamlarımızın sizi yakalamasından bahsetmiyorum ama bal- kondan sarkıp inmeniz ya da diğer şeyler falan... Hâlâ kabul et- miyor musunuz?”

“Bu saçmalığı nasıl kabul edebilirim ki?”

“Dinleyin.” Ses tonu ikna edici olmaya devam etti. “Bu konuşma resmi değil. İtalyan polisi soygun ihbarını almadı. Bizim kendi güvenlik yöntemlerimiz var... Hâlâ sizde olduğunu varsayarsak kitabı geri verirsiniz veya bize kime verdiğinizi söylerseniz her şey doğrudan çözülecek. Bize kimin için çalıştığınızı söylerseniz de öyle.”

Max çabucak düşünmeye çalıştı. Kitabı geri vermek olası bir çözüm olabilirdi ama bu Sovyetlerin şüphelerinin haklı olduğunu kanıtlardı. Moskova’nın propagandayı ele alma biçimi göz önüne alındığında, Max’la Jorge Keller arasında bağlantı kurarken ve şampiyon adayını itibarsızlaştırırken kendi versiyonlarını duyurmalarının ne kadar süreceğini merak etti. Bir skandal, genç adamın kariyerine son vererek dünya şampiyonluğu için oynama şansını ortadan kaldıracaktı.

“Bunlar büyük usta Sokolov’un hayatı boyunca aldığı notlar,” diye kızıl bıyıklı devam etti. “Bu materyale bağlı olan önemli şeyler var. Gelecek karşılaşmalar... Şampiyonun prestiji ve ülkenin adına onu geri almamız gerektiğini anlayın. Bu bir devlet meselesidir. Kitabı çaldığınızda, doğrudan Sovyetler Birliği’ne karşı saldırıda bulundunuz.”

“Ama o kitap bende değil, hiç bende olmadı. Ve kesinlikle herhangi bir çatıya tırmanmadım ve kendi odamdan başka bir odaya girmedim.”

Rus’un yorgun gözleri Max’ı merak ve nefret dolu bakışlarla inceliyordu.

“Bu şimdilik son sözünüz mü?”

Adeta samimi bir gülümsemeyle eşlik edilmesine rağmen bu şimdilik kelimesi çelik grisi gözlerde daha da tehditkâr görün-

yordu. Max kararlılığının zayıfladığını hissetti. Durum tahminleri aşmaya başlamıştı.

“Başka ne diyebileceğimi bilmiyorum... Üstelik beni burada tutmaya hakkınız yok. Bu Demir Perde değil.”

Söylediği anda bir hata yaptığını fark etti. Diğerinin gülümsemesinin son izi de dudaklarında kayboldu.

“Size kendimden biraz bahsetmeme izin verin, Bay Costa... Satranç bilgim çok kısıtlıdır, diyelim. Asıl uzmanlık alanım karmaşık meseleleri sade konulara çevirmekle uğraşmaktır... Büyük usta Sokolov’un yanındaki görevim, karşılaşmalarının normal seyrini izlemesini sağlamaktır. Çevresini korumaktır. Şu ana dek bu konuda üstüme düşeni kusursuzca yerine getirdim. Ama siz bunu değiştirdiniz. Benden şüphe duyulmasına sebep oluyorsunuz, anlıyor musunuz? Dünya satranç şampiyonunun, patronlarımın ve kendi mesleki itibarımın önünde.”

Max paniğini saklamaya çalıştı. Nihayet ağzını açıp kararlı bir şekilde üç kelime söylemeyi başardı:

“Beni polise götürün.”

“Her şeyin zamanı vardır. Şu anda polis bizleriz.”

Rus adam, düz saçlı adama baktı ve Max kafasının sol tarafında kulak zarının patlamış gibi çınlamasına sebep olan ummadığı, şiddetli bir darbe hissetti. Birdenbire kendini yerde buldu, sandalye devrilmişti, yüzü yerdeki fayanslara yapışmıştı. Sersemlemişti ve kafasının içi çomak sokulmuş arı kovanı gibi uğulduyordu.

“Öyleyse biraz rahatlayalım, Bay Costa,” dediğini duydu ve ses çok uzaktan geliyor gibiydi. “Bu sırada sohbetimize devam edelim.”

Mecha Inzunza arabanın motorunu durdurduğunda, silecekleri çalışmayı durdurdu ve cam yağmur damlalarıyla parıldayarak, tren istasyonunun üç kemerli girişinin önünde park halindeki taksilerin ve at arabalarının görüntüsünü bozdu. Henüz gece olmamasına rağmen meydandaki sokak lambaları yanmaya başlamıştı; elektrikli ışıklar ıslak asfaltta, Nice üzerinde asılı duran grimsi günbatımının yansımaları arasında çoğalıyordu.

“İşte burada vedalaşıyoruz,” dedi Mecha.

Sesi sert geliyordu. Mesafeliydi. Max, onun direksiyon simidinin üzerine hafifçe eğilen hareketsiz profiline bakmak için döndü. Donuk gözlerle dışarıya bakıyordu.

“Bana bir sigara ver.”

Yağmurluğunun cebindeki tabakasını aradı, bir Abdül Paşa yaktı ve onu Mecha’nın dudaklarına yerleştirdi. Kadın birkaç dakika sessizce sigara içti.

“Sanırım bir süre birbirimizi göremeyeceğiz,” dedi nihayet.

Bu bir soru değildi. Max dudaklarını büktü.

“Bilmiyorum.”

“Paris’e vardığında ne yapacaksın?”

“Hareket etmeye devam edeceğim.” Yüzünü daha çok buruşturdu. “Sabit bir hedef, hareketli bir hedefle aynı değildir. Yani ne kadar zor olursa, o kadar iyi.”

“Sana zarar verme ihtimalleri var mı?”

“Belki... Evet. Bu ihtimal dahilinde.”

Kadın dönüp ona baktı, direksiyona yasladığı elinde yanan sigarayı tutuyordu. Dışardaki ışıkların etkisiyle yağmur damlaları ıslak ön camdan yüzüne benekli gölgeler düşürüyordu.

“Sana zarar vermelerini istemiyorum, Max.”

“Bunun kolay kolay olması niyetinde değilim.”

“Bana hâlâ Suzi Ferriol’un evinden ne aldığını söylemedin. Bunun sıradan bir soygundan farkını da... Ernest Keller paradan ve belgelerden bahsetmişti.”

“Daha fazlasını bilmene gerek yok. Niçin dahil olasın ki?

“Dahil oldum bile,” diyerek elleriyle ikisini, arabayı ve tren istasyonunu kasteden bir hareket yaptı. “Gördüğün gibi.”

“Ne kadar az bilersen seni o kadar az etkiler. Kâğıtlar. Mektuplar falandı.”

“Resmi şeyler mi?”

Max sorudaki imalı kınamayı görmezden geldi.

“Öyle bir şey değil,” dedi. “Şantaj benim tarzım değil.”

“Peki ya para?... Parayı aldığın doğru mu?”

“Evet.”

Mecha başını birkaç kez yavaşça onaylar gibi salladı.

Kendi düşüncelerini doğrulamış gibiydi. Kadın bunun üzerinde düşünmek için çok zaman harcadığından, Max ürktü.

“Suzi’nin belgeleri... Seni ilgilendiren ne olabilir ki?”

“Erkek kardeşine aitler.”

“Ha. Bu durumda aman dikkat.” Ses tonu artık keskindi. “Tomás Ferriol öteki yanağını çeviren insanlardan değildir. Ve şey birinin gelip çok fazla şeyi tehlikeye atmasına tahammül etmez.”

“Önemsiz birinin mi?”

Mecha, Max’ın küstah sırtmasını görmezden gelerek sigarasından son nefesini çekti. Sonra camın kolunu çevirdi ve izmariti dışarıya attı.

“Senin gibi birinin onu engellemesine tahammül etmez.”

“Son günlerde epey insanı rahatsız ettim, sanırım. Kellemi koparmak için sıra bekliyor olmalılar.” Kadın hiçbir şey söylemedi. Max bileğindeki saate baktı, altı elliydi.

Monako’ya gidecek trenin hareketine kırk dakika kalmıştı ve uygunsuz bakışlara maruz kaldıkları platfromda böyle beklemeleri iyi olmazdı. Telefonla yataklı vagonda birinci sınıf tek kişilik bir kompartman rezerve etmişti. Her şey yolunda giderse, sabah Paris’te olurdu; uykusunu almış, tıraşlı ve temiz. Hayatla yüzleşmeye tekrar hazır.

“Durumlar sakinleştiğinde, müzakere etmeye çalışacağım,” diye ekledi. “Elime verdikleri toptan menfaat sağlamak için.”

“Komik... Elime top verdiler, diyorsun. Gökten zembille mi indi sanki.”

“Bunu aramadım, Mecha.”

“Belgeler yanında mı?”

Bir an tereddüt etti. Onu niçin daha fazla dahil edecekti ki?

“Önemi yok,” dedi. “Bunu bilmek sana hiçbir şey kazandırmayacak.”

“Onları Ferriol’a iade etmeyi düşündün mü? Bir uzlaşmaya varmak için.”

“Elbette düşündüm. Ama ona yaklaşmanın riskleri var. Ayrıca, başka olası müşteriler de var.”

“Müşteriler mi?”

“İki kişi var. Ya da vardı. İki İtalyan. Artık ölüler... Bu saçma ama bazen onlara bir şey borçluymuşum gibi hissediyorum.”

“Eğer öldülerse, onlara hiçbir şey borçlu değilsindir.”

“Hayır, elbette... Onlara değil. Ama yine de...” O zavallıları hatırlayarak gözlerini kıstı.

Dışarıda yağan yağmur, camın dışında birikip şeritlere ayrılan su duyduğu hüznü derinleştiriyordu. Saate bir daha baktı.

“Ya bize ne olacak, Max? Bana da bir şeyler borçlu musun?”

“Her şey sakinleştğinde seni görmeye geleceğim.”

“Belki burada olmam. Kocamı başka mahkûmlarla takas edebilirler. Ayrıca Avrupa’da başka bir savaşın çıkması gitgide daha çok konuşuluyor. Yakında her şey değişebilir. Kaybolabilir.”

“Artık gitmem gerek,” dedi Max.

“Dediğin gibi her şey sakinleştğinde nerede olacağımı bilmiyorum. Ya da karıştığında.

Max elini kapı koluna uzattı. Adeta arabadan inince bir boşluğa düşecekmiş gibi aniden durakladı. Bu onu ürpertti, savunmasız hissetti. Yalnızlığa ve yağmura maruz kalmıştı.

“Ben okumayı seven biri değilim,” dedi düşünceli bir şekilde. “Sinemayı daha çok severim. Yalnızca ara sıra seyahat ederken veya otellerde bulunan türden dergilerdeki kısa romanları karıştırırım. Ama daima aklımda olan bir şey vardır. Bir maceraperest derdi ki: ‘Bir kılıcım vardır bir de atım.’”

Düşüncelerini toparlamak ve tam olarak ne demek istediğini anlatan doğru kelimeleri aramak için çaba sarf etti. Kadın sessiz ve hareketsizce dinledi. Konuşmaya ara verdiklerinde sadece

arabaya düşen damlaların sesleri duyuluyordu. Artık biraz daha yavaşlamıştı. Adeta Tanrı ağlıyormuş gibiydi.

“Benim durumum da buna biraz benzer. Yanımda taşıdığım şeyle yaşarım. Yolda bulduğumla.”

“Her şeyin bir sonu var,” dedi kadın yumuşak bir şekilde.

“Bunun sonunun ne olacağını bilmiyorum ama başlangıcını biliyorum... Çocukken çok az oynacağım vardı ve neredeyse hepsi boyalı tenekelerden ve kibrit kutularından yapılmıştı. Bazen pazar günleri babam beni Libertad’daki film matinelere götürürdü; giriş otuz sentti, şeker dağıtırlardı ve çekiliş yapar, bana hiç çıkmasa da kazanana bilet verirlerdi. Ekranda arka planda piyanistin çaldığı müzik olurdu; kolalı, beyaz önlüklü ve şık giyimli adamlar, güzel kadınlar, arabalar, partiler ve şampanya kadehleri görürdüm...”

Tekrar ceketinin cebinden kablumbağa kabuğundan şık tabakasını çıkardı ama açmadı. Sadece onunla oynadı, parmaklarını bir tarafında *MC* altın baş harflerinin oyulmuş olduğu yerde gezdirdi.

“Bazen durup,” diye devam etti, “California Caddesi’ndeki dükkânın önünde unlu mamüller, kekler ve pastaların olduğu vitrine bakardım... Ya da La Boca’a giderken Riachuelo rıhtımına gider, denizcilerin teknelerden inmelerini izlerdim; büyüleyici olduğunu hayal ettiğim yerlerden gelen, kollarında dövme olan adamlardı.”

Neredeyse aniden, rahatsız bir şekilde durdu. Aniden bu gibi anıların anlatmakla bitmeyeceğini fark etti. Ayrıca daha önce kendinden hiç bu kadar çok bahsetmediğinin de farkındaydı. Hiç kimseye. Ne gerçek halini ne de hatırladıklarını.

“Bazıları gitmeyi hayal eder ve sonra bunu yapar. Ben bunu yaptım.”

Mecha hâlâ sessizdi, sanki Max’ın ona emanet ettiği ince ip-
liği kesmeye cesaret edemiyor gibiydi. Max derinden, neredeyse
ağlayarak bir iç çekti ve tabakayı yerine koydu.

“Elbette bir son var, dediğin gibi. Ama benimkinin nerede
olduğunu bilmiyorum.”

Dışarıdaki ışıklara ve bulanık silüetlere bakmayı bıraktı ve
dönüp içinden geldiği gibi Mecha’yı öptü. Yumuşakça. Dudak-
larından. O da teması geri çevirmeyerek buna izin verdi. Max’ın
dışarıdaki yağmurlu manzarayı daha da kasvetli görmesine se-
bep olan narin, nemli bir sıcaklığı vardı. Sonra yüzünü biraz geri
çektiğinde, ikisi çok yakından birbirlerinin gözlerine bakmaya
devam etti.

“Gitmek zorunda değilsin,” diye mırıldandı kadın çok alçak
sesle. “Burada yüzlerce yer var... Bana yakın olan.”

Şimdi biraz geri çekilen Max oldu. Ona bakmaya devam
ediyordu.

“Benim dünyamda,” dedi, “her şey inanılmaz derecede ba-
sittir; ben verdiğim bahşışler kadarıyım. Ve eğer bir kimlik ze-
delenir ya da süresi dolarsa, ertesi gün başka bir tane edinirim.
Acılar ya da büyük yanılsamalar olmadan başka insanların bana
duyduğu saygıdan geçiniyorum.”

“Bunu değiştirebilirim... Hiç aklına gelmedi mi?”

“Dinle. Uzun zaman önce bir partiye gitmişim, Verona’nın
eteklerinde bir villadaydı. Çok varlıklı insanlar vardı. Tatlı za-
manında, ev sahiplerinin verdiği gazla misafirler kahkaha atarak
duvarların altındaki boyalı freskleri açığa çıkarmak için gümüş

kahve kaşıklarıyla sıvayı soymaya başladılar. Bense bütün bunlar olurken onları izledim ve her şeyin ne kadar absürd olduğunu düşündüm. Asla onlar gibi hissetmeyeceğimi anladım. Ne altın kaşıklarını ne sıvanın altındaki gizli resimleri. Ne de kahkalarını.”

Pencereyi açmak için durakladı ve dışarıdaki nemli havayı soludu. İstasyon duvarlarındaki reklam panoları arasında Action Française* ve Front Populaire’in** siyasi posterleri asılıydı; ideolojik sloganlar arasına karışmış iç çamaşırı, ağız yıkama suyu ve yakında galası yapılacak olan film *Abus de confiance**** afişleri vardı.

“İnsanı o ya da bu gruba dahil eden bütün o siyah, kahverengi, kırmızı veya mavi gömlekleri gördüğümde aklımdan şu geçiyor; dünya eskiden zenginlerindi ama artık gücenenlerin olacak... Bense ne birine aidim ne de diğerine. Çok denediğim halde, gücenenemiyorum bile. Ve yemin ederim, denedim.”

Yine kadına baktı. Sessizce onu dinlemeye devam ediyordu. Ciddiydi.

“Bugünün dünyasında mümkün olan tek özgürlüğün kayıtsızlık olduğunu düşünüyorum,” diye sonuca vardı Max. “Bu yüzden kılıcımla ve atımla yaşamaya devam edeceğim.”

“İn arabadan.”

“Mecha...”

Kadın başka yere baktı.

* 1899'da başlayan Fransız aşırı sağcı monarşi yanlısı hareket. (ç.n.)

** Halk Cephesi. Üçüncü Fransız Cumhuriyeti döneminde birden fazla solcu partinin bir araya gelerek oluşturduğu bir koalisyon. (ç.n.)

*** 1937'de yapılan bir film. Anlamı, güven suistimali. (ç.n.)

“Treni kaçıracaksın.”

“Seni seviyorum. Sanırım. Ama aşkın bütün bunlarla hiçbir alakası yok.”

Mecha direksiyona iki eliyle vurdu.

“Git çabuk. Kahretsin.”

Max şapkasını taktı ve yağmurluğunu kapatarak arabadan indi. Bagajdan bavulunu ve seyahat çantasını aldı sonra da ağzını açmadan ve arkasına bakmadan, yağın yağmurun altında yol aldı. Yoğun, kasvetli bir hüznün hissetti; daha sonra özleyeceği her şey için erkenden hissettiği bir tür nostalji duygusu. Binaya girdiğinde bagajını bir memura teslim etti ve onun arkasından bilet ofisine doğru kalabalığın içinde ilerledi. Ardından memuru platformları kaplayan çift demir ve cam yapıya kadar takip etti. O anda buhar bacalarının arasında, bir lokomotif yavaşça içeri girdi ve arkasından bir düzine lacivert vagon geldi, pencerelerin ve *Compagnie Internationale des Wagons-Lits* yazısının altında altın rengi bir çizgi vardı. Her iki taraftaki metal tabela da Monaco-Marseille-Lyon-Paris rotasını gösteriyordu. Max endişe verici bir şey var mı diye arayarak etrafına baktı. Koyu üniformalı iki jandarma bekleme odasının önünde sakince sohbet ediyordu. Her şey normal görünüyor, diye karar verdi ve kimse ona özellikle bakmıyordu. Ama bu da hiçbir şeyi garanti etmiyordu.

“Hangi vagon, efendim?” diye sordu bagaj memuru.

“İki numara.”

Trene bindi, kondüktöre biletiyle birlikte yüz franklık bir banknot verdi (tüm yolculuk boyunca onun gönlünü kazanmanın garantili bir yoluydu), ayrıca bagaj memuru kepini çıkarıp belinden eğilerek bir reverans yaparken bir yirmilik de ona verdi.

“Teşekkürler, efendim.”

“Hayır, arkadaşım. Size teşekkürler.”

Kompartmana girdiğinde kapıyı çekti ve perdeyi biraz kapattı, platforma bir kez daha bakmak için yetecek kadar. Jandarmalar hâlâ aynı yerde sohbet ediyorlardı ve endişelendirici bir şey görünmüyordu. İnsanlar vedalaşıp trene biniyorlardı. Bir grup rahibe mendil sallıyor ve çekici bir kadın vagon kapısının dışında bir adama sarılıyordu. Max bir sigara yaktı ve koltuğuna yaslandı. Tren hareket etmeye başladığında yukarıdaki bagaj bölmesindeki bavuluna baktı. Astarın içine gizlediği üç mektubu düşündü. Ayrıca onlardan kurtulana kadar nasıl hayatta kalmaya devam edeceğini ve ne kadar özgür olacağını da. Mecha Inzunza hafızasından silinmişti bile.

Acı, diye farkına vardı Max, er ya da geç yoğunluğun artık önemini kalmadığı bir doyum eşiğine ulaşıyor. Yirmi vuruşun kırk taneyle aynı olduğu bir nokta. O andan itibaren acı veren şey her yeni darbe değil, biriyle diğeri arasındaki duraklama olur. Çünkü işkence yapılırken dayanmanın en zor olduğu zaman dayak yemek değil, celladın dövmeyi bırakıp bir nefes almak için mola verdiği zamandır. O zaman şiddet uygulanmaktan uyuşan et rahatlar, oraya çektirilen acı gerçekten hissedilir. Öncesinde oraya yapılan darbelerin toplam acısı olarak.

“Kitap, Max... Kitabı nereye koydun?”

Düzeysiz konuşmanın bu noktasında (işkence yapmak sosyal bir doğanın özgürlüklerini ima eder) kızıl bıyıklı ve kalamar tentaküllerine benzeyen elleri olan adam “siz” yerine “sen” demeye başlamıştı. Ama sesi Max’ın kulağına deforme olmuş şekilde ve

uzaklardan geliyordu çünkü başına sarılı olan ıslak havlu hava almasını engelliyor, inlemelerini ve aldığı darbelerin bir kısmını bastırıyor, ayrıca artık sandalyeye bağlanmış olan vücudunda görünürde bir yaralanma oluşmasını engelliyordu. Bağlandığı ipin sabitlediği duruşundan ötürü maruz kaldığı darbelerin geri kalanı midesine ve karnına geldi. Ona vuran kişiler düz saçlı adam ve siyah deri ceketli olandı. Onlar olduğunu biliyordu çünkü bazen havluyu çıkardıklarında zonklayan ve gözyaşı dolu gözlerinin bulanık görüşünden birinin oturup diğer adamı izlediğini, diğerinin de yan tarafında parmak eklemlerini ovaladığını görüyordu.

“Kitap. Nerede?”

Havluyu kafasından yeni çıkarmışlardı. Max her nefes alışında hırpalanmış ciğerlerinin adeta derileri yüzülmüş gibi sancılanmasına rağmen zar zor soluklanmaya çalıştı. Bulanık gören gözleri sonunda kızıl bıyıklı adamın yüzüne odaklanmayı başardı.

“Kitap,” diye tekrarladı adam. “Bize nerede olduğunu söyle ve şu işi bir an önce bitirelim.”

“Kitap... falan... bilmiyorum.”

Siyah deri ceketli adam kendi isteğinden ötürü kimseye haber vermeden sanki prosedüre kişisel bir katkı yapıyormuş gibi Max’ın kasığına aniden bir yumruk attı. Yeni acı aşağıdan yukarıya, kasıklarından göğsüne yayıldığı sırada iplerin altında acıdan kıvrılırken eğilip bükülmek istedi ama kolları, gövdesi ve bacakları bağlı olduğundan bunu yapamadı. Aniden attığı soğuk ter vücudunu sardı ve birkaç saniye sonra bütün bunlar başladığından beri üçüncü kez çenesinden gömleğine kadar damlayan

acı safra kustı. Onu döven adam tiksintiyile ona baktı ve kızıl bıyıklı adama dönüp yeni talimat vermesini bekledi.

“Kitap, Max.”

Hâlâ soluk soluğa olan Max başını iki yana salladı.

“Bakın hele,” Rus adamın sesinde biraz alaycı bir hayranlık nüktesi vardı. “Büyükbaba sert adamı oynuyor... Bu yaşta.”

Aynı yere bir kez daha vurdu. Max sanki keskin bir şey onu içeriden deliyormuşçasına yeni bir acı spazmı hissedince tekrar eğilip büküldü. Nihayet birkaç saniye süren acı sonrasında kendini tutamadı ve çığlık attı; onu biraz rahatlatan kısa, vahşi bir inleme. Bu kez öğürdükten sonra kusmadı. Başını göğsüne yaslarlarken düzensizce ve acı çekerek nefes aldı. Nemli giysilerinin altındaki vücudunun her gözenegindeki ter soğuktan donduğu için titredi.

“Kitap... Nerede?”

Yüzünü biraz kaldırdı. Kalp atışları dengesizleşmişti, bazen iki nabız arasından uzun süre geçiyor, bazen de çabucak ve şiddetle atıyordu. Birkaç dakika sonra öleceğine inandı ve bunun umrunda olmamasına şaşırdı. Hissiz bir şekilde teslim olmasına da. Bu şekilde olacağını hiç düşünmemiştim, zihni kendine geldiğinde aklından geçirdi. Onu geceye doğru sürükleyen bir dalgaya kendini bırakan biri gibi darbelerin onu sersemleştirmesine izin verdi. Ama işte böyle olacaktı. Ya da öyle görünüyordu. Vücudunu enkaza çeviren bu acıyı ve bitkinliği hissederken ölüm diğer her şeyden daha çok rahatlatma vaat ediyordu. Nihayet bir istirahat. Uzun süren son bir uyku.

“Kitap nerede, Max?”

Bir darbe daha, bu kez göğsüne geldi, akabinde omurgası ezilmiş gibi hissettiği acı her yanını sardı. Yine öğürmeye başladı ama ağzından hiçbir şey çıkmadı. İstemsiz olarak idrarını yaptı, pantolonunu ıslattı ve duyduğu şiddetli sancı yüzünden inledi. Korkunç bir baş ağrısı şakaklarını zonklattı ve bulanık zihni gördüklerinin tutarlı olmasına neredeyse hiç izin vermedi.

Bulanık görüşünden algılayabildiği yalnızca beyaz çöller, kör edici ışık parlamaları ve ağır cıva gibi dalgalanan geniş yüzeyler oldu. Belki bir de boşluk. Ya da hiçbir şey. Bazen bu hiçlikte Mecha Inzunza'nın eski görüntüleri, geçmişinden rasgele parçalar, tuhaf sesler araya girdi. En çok tekrarlanan da bilardo masasında birbirine çarpan üç fildişi topun çıkardığı sestti. Max'ın tuhaf bir şekilde sakinleşmesini sağlayan yumuşak, adeta huzur verici tekdüze bir ses. Bu his ona çenesini kaldıracak gücü toplayarak önünde oturan adamın çelik grisi gözlerine bakması için gereken ilhamı verdi.

“Onu sakladığım yer... ananın... amı.”

Son kelimeyi söylerken zayıf bir şekilde diğer adama doğru tükürdü. Hedefine ulaşmayan ve neredeyse kendi dizlerinin arasında yere düşen azıcık, kanlı ve zavallı bir tükürüktü. Kızıl bıyıklı adam yere düşen tükürüğe iğrenerek baktı. Düşünceliydi.

“Kabul ediyorum, büyükbaba. Cesurmuşsun.”

Sonra diğerlerine bir işaret yaptı ve onlar da gelip Max'ın kafasına yeniden ıslak bir havlu sardı.

Mavi Tren gece boyunca kuzeye doğru giderek Nice'i ve tehlikelerini geride bıraktı. Kırk sekiz yıllık Armagnac'ın son yu-

dumunu da aldıktan sonra dudaklarını mendille silen Max, masa örtüsünün üstüne bahşiş bıraktı ve restoran vagonundan ayrıldı. Masasını paylaştığı kadın ondan beş dakika önce ayağa kalkıp Max'ın vagonuyla aynı yöndeki 2 numaraya doğru gitmişti. Tren istasyondan hareket etmek üzereyken Max, o kadının bir adama sarıldığını görmüştü, daha sonra kader onları ilk akşam yemeği oturumunda bir araya getirdi. Fransızdı, yaklaşık kırk yaşında olmalıydı ve Max'ın eğitilmiş gözü üstündeki döpiyesin Maggy Rouff olduğunu düşünmüştü ve içgüdüsel olarak yaptığı profesyonel bakıştan safir yüzüğün yanındaki altın alyansı sol eline taktığı gözünden kaçmamıştı. Max onun karşısına oturduğunda nezaketen bir *bonsoir* dışında bir konuşma olmamıştı. Göz göze geldiklerinde ya da garson şarap kadehlerini tazelediğinde birbirlerine sıradan bir şekilde gülümseyerek sessizce yemeklerini yediler. Çekici biriydi, tabağının üstündeki peçeteyi alırken bunu doğruladı; büyük gözler, ince kalem çekilmiş kaşlar ve dudaklarına doğru miktarda sürdüğü kan kırmızısı ruj. *Filet de boeuf-forestière*'ini bitirdikten sonra tatlıyı istemedi ve bir paket Gitanes çıkardı. Max masaya eğildi ve ona çakmağıyla ateş uzattı. Eğilmiş kapağını açarken biraz uğraşmak zorunda kaldı ve bu bahaneyle yüzeysel, hoş bir sohbet başlattılar; Nice, yağmur, kış sezonu, ücretli izin turizmi, Paris'te kapanmak üzere olan L'Exposition universelle. Buzu kırdıktan sonra başka konulardan bahsetmeye koyuldular. Platformda vedalaştığı adam aslında kocasıydı. Neredeyse bütün yıl Cap Ferrat'da yaşıyorlardı ancak kadın profesyonel konulardan dolayı her ay bir haftasını Paris'te geçiriyordu, *Marie Claire* dergisinin moda direktörüydü. Beş dakika sonra kadın Max'ın şakalarına kahkaha atıyor ve konuştuğu sırada ağzına bakıyordu. "Hiç erkek giyim mankeni

olmayı düşündünüz mü?” dedi bir süre sonra. Daha sonra minik kol saatine baktı, ne kadar geç olduğuyla ilgili bir yorum yaptı, Max’a kocaman gülümseyerek veda etti ve restoran vagonundan ayrıldı. Hoş bir tesadüfle, bitişik vagonlarda kalıyorlardı: 4 numara ve 5 numara. Trenlerin ve hayatın şansı.

Max bar salonunun olduğu vagona gitti (o saatte tıpkı Ritz gibi capcanlıydı), trenin ve tekerleklerin gürültüsünün en çok duyulduğu vagonların arasındaki koridordan geçti sonra da üniformasının küçük cebindeki, üstünde altın renkli aslanlar olan küçük bir lamba yardımıyla onun sorumluluğunda olan on tane kompartmanın listesini kontrol eden kondüktörün yanındaki kabinde durdu. Kondüktör minyon, kel, bıyıklı ve tatlı bir adamdı, başında bir yara izi vardı, Max onunla ilgilenmeye başladığında o ize Somme’da bir şarapnel parçasının sebep olduğunu öğrendi. Biraz savaş yaraları hakkında muhabbet ettiler sonra da yataklı vagonlar, pulmanlar, trenler ve uluslararası hatlardan. Max doğru bir zamanda tabakasını çıkardı, diğer adamın şirket amblemlili kibrit kutusundan uzattığı ateşi kabul etti ve sigara içmeyi bitirdiklerinde birbirlerine duydukları güvenden yanlarında hangi yolcu olsa o ikisini ömürlük arkadaş sanırdı. Beş dakika sonra Max saatine baktı ve eğer rolleri değişmiş olsalardı aynı şeyi diğeri için yapacağını söyleyen birinin ses tonuyla, kondüktörden kompartman 4 ve 5’i ayıran kapıyı açmak için anahtarı istedi.

“Bunu yapamam,” diye zayıfça karşı çıktı görevli.

“Yönetmelik bunu yasaklıyor.”

“Biliyorum dostum... Ama bana bir ayrıcalık yapacağını da biliyorum.”

Bunu söylerken çaktırmadan hatta adeta kayıtsızca diğerinin eline iki tane yüz franklık banknot sıkıştırdı, Nice’te trene bi-

nerken yine ona verdiği bahşışın aynısından. Kondüktör bir an tereddüt etti ama Compagnie Internationale des Wagons-Lits'in itibarını korumak için başka konulardan daha fazla uğraşması gerektiği açıktı. Sonunda parayı cebine koydu ve fani bir insan gibi kepini başına taktı.

“Yedide kahvaltı nasıl, efendim?” Koridorda yürürken çok doğal bir şekilde sordu.

“Olur. O saatte yemek harika olacak.” Sonra zar zor farkedilir bir duraklama oldu.

“Tek kişilik mi yoksa çift mi?”

“Tek kişilik, lütfederseniz.”

Max'ın kapısının önüne henüz varmışlardı, bunu duyan kondüktör ona minnettar bir bakış attı. Max adamın bakışlarını okuyabiliyordu, hâlâ görgülü davranmayı sürdüren beyefendilerle çalışmak güven verici, diyordu gözleri.

“Tabii, efendim.”

O gece ve sonraki geceler, Max az uyudu. Kadının ismi Marie-Chantal Héliard'dı; sağlıklı, tutkulu ve eğlenceli biriydi, Max kadının Paris'te kaldığı dört gün boyunca onunla sık sık görüştü. Onu çok iyi bir kalkan olarak kullandı ve dahası, Tomás Ferriol'un kasasından aldığı otuz bin frankın üzerine ondan on bin frank daha koparmayı başardı. Beşinci gün, kendi yakın geleceği hakkında epey kafa yorduktan sonra Max bütün parayı Monte Carlo'daki Barclays Bank'ta transfer etti ve onu nakit olarak çekti. Ardından Rue de Rivoli'deki Cook acentesinden Le Havre için bir tren bileti ve New York'a giden *Normandie* transatlantiğine birinci sınıf bir seyahat bileti aldı. Hotel Meurice'teki faturasını

öderken Kont Ciano'nun mektuplarını bir manila zarfına koydu ve postayla İtalya Büyükelçiliği'ne yolladı. Ne bir kart koydu ne de açıklama yazdı. Ama zarfı kapı görevlisine üstünde bir bahşişle teslim etmeden önce bir an durdu ve düşünceli bir şekilde gülümsedi. Sonra cebinden dolma kalemini çıkardı ve zarfın dışına büyük harflerle gönderen adresine büyük harflerle Mauro Barbaresco ve Domenico Tignanello'nun adını yazdı.

Max zaman kavramını kaybetmişti. Karanlıktan, acıdan, sorgudan ve sürekli yediği darbelerden sonra başına sardıkları ıslak havluyu çıkardıklarında odanın dışında havanın hâlâ aydınlık olmasına şaşırdı. Çok acı çekiyordu, o kadar ki düzensiz atan kalbi ve şakaklarına hücum eden kan her pompalandığında gözleri yuvalarından çıkacakmış gibi hissediyordu. Ancak bir süredir vurmayı bırakmışlardı. Şimdi Rusça sesler dinliyor ve gözleri ışığa alıştığı sırada bulanık silüetler algılıyordu. Sonunda onlara net bir şekilde odaklanmayı başardığında, odada beşinci bir adam olduğunu keşfetti; sarışın, şişman, onu merakla izleyen ıslak mavi gözlü. Tanıdık görünüyordu ama bu haldeyken ne anıları ne de düşünceleri toparlayabiliyordu. Biraz sonra sarışın adam inanmadığını ve onaylamayadığını gösteren bir hareket yaptı. Sonra başını salladı ve artık oturur halde değil de ayakta olan ve yine Max'a bakan kızıl bıyıklı adamla biraz konuştu. Bıyıklı adam duyduklarından hoşlanmıyor gibiydi, zira öfkeli ve sabırsız jestlerle tepki veriyordu. Diğer adam da direnince tartışmanın ses tonu yükseldi. Nihayet sarışın adam keskin ve sert bir talimat benzeri bir şey söyledi ve odadan çıktı ki Max o anda onun büyük usta Mikhail Sokolov olduğunu anladı.

Kızıl bıyıklı adam Max'a yaklaştı. Sanki hasarlarını değerlendirir gibi ona eleştirel bir gözle baktı. Görünüşe göre çok da abarttıklarını düşünmüyorlardı, zira omuz silkti ve arkadaşlarına hırçın laflar söyledi. Max yine gerildi, ıslak havlu ve daha fazla darbe almayı umuyordu ama bunlardan hiçbiri olmadı. Düz saçlı adamın yaptığı şey bir bardak su getirip onu mahkûmun ağzına çabucak yaklaştırmak oldu.

“Çok şanslısın,” diye yorum yaptı kızıl bıyıklı adam.

Max suyu sıçratarak açgözlülükle içti. Sonra su çenesinden göğsüne inerken onu ciddiyetle izleyen muhatabına baktı.

“Sen bir hırsız, dolandırıcı ve polis kaydınla sakıncalı birisin,” dedi yüzünü neredeyse Max'a değecek kadar yaklaştıran Rus. “Bugün Garda Gölü'nde kliniği olan patronun Doktor Hugentobler bütün bunlardan haberdar edilecek. Ayrıca kıyafetleri, parası ve Rolls-Royce'uyla Sorrento'da dolaştığınızı da bilecek. Ve daha da önemlisi, Sovyetler Birliği bu yaptığınızı unutmayacak. Nereye giderseniz gidin, hayatı sizin için zorlaştırmaya çalışacağız. Ta ki günün birinde biri kapınızı çalıp yarım bıraktığımız işi bitirene kadar... Her gece uykuya dalarken ve her sabah gözlerinizi açtığınızda bunu düşünmenizi istiyoruz.”

Bunu dedikten sonra kızıl bıyıklı adam, siyah deri ceketliye bir işaret yaptı ve ellerinde bir tıraş bıçağının açılma sesi duyuldu. Hâlâ bir duman bulutunda süzülüyormuş gibi hisseden Max bağlarının kesildiğini hissetti. Acı bir karıncalanma onu beklenmedik bir şekilde inletti, uyuşmuş kollarını ve bacaklarını ağrıttı.

“Şimdi git buradan ve kendine saklanacak derin bir delik bul, büyükbaba... Ne yaparsan yap, bugünden itibaren artık bitmiş bir adamsın. Ölü bir adam.”

XIII

Eldiven ve Kolye

Oradan onun odasına gitmek için çok çaba sarf etti. İlgüdüsel bir hareketle kıyafetlerini düzeltmeden ve kapıyı çalmadan önce Max koridordaki aynadan görünürde yarası olup olmadığını kontrol etmek için kendine baktı. Son seferinden bu yana acının, yaşlılığın ve ölümün ne kadar yaklaştığını anlamak için. Ama görünüşünde öyle olağandışı bir şey yoktu. En azından fazla değil. Kızgınlık ve rahatlama karışımı bir hisle ıslak havlunun işe yaradığını gözlemledi; solgun yüzündeki tek izler, iltihaplı gözlerinin altındaki mor halkalardı. Gözleri de kan çanağına dönmüştü ve cansız görünüyordu, içindeki yüzlerce kılcal damar patlamış gibiydi. Ama en kötülerini gözle görünmeyenler, diye sonuca vardı nefes nefese mola verip bir eliyle duvardan destek alarak Mecha Inzunza'nın odasına doğru son adımları attığında; göğsündeki ve karnındaki yaralar, onu tüketen yavaş ve düzensiz nabızı her hareket ettiğinde yaralı cildine sürtünen giysilerin altında soğuk ter dökmesine sebep olarak çok çaba harcamasını gerektiriyordu; otel lobisini geçer-

ken yürümesini engelleyen akut rahatsızlığını saklamayı sadece azmi sayesinde zor da olsa başardı. Hem de hepsinden çok, ne-reye olursa olsun uzanıp gözlerini kapatarak uzun bir uykuya dalmak için bastırılamaz, çok şiddetli bir arzu duydu. Ölüm gibi dingin bir boşluğun huzuruna kendini bırakmak istedi.

“Aman Tanrım... Max.”

Kadın odanın kapısında, şaşkınlıkla ona bakıyordu. Max’ın yüzünde zorla yaptığı gülümseme kadını bir parça bile rahatlatmış görünmüyordu çünkü son adımlarını kendi başına atmaya çalışırken güçsüzce karşı çıkmasına rağmen aceleyle onun kolundan tutup destek oldu.

“Ne oldu? Hasta mısın? Başına ne geldi?” Max cevap vermedi. Dizlerinin bağı gevşediğinden yatağa kadar giden yol hiç bitmeyecekmiş gibi göründü.

Nihayet ceketini çıkardı ve yatak örtüsünün üstüne çok rahatlayarak oturdu, bedenini ikiye katlarken çektiği acının iniltisini bastırarak kollarını karnının üstünde kavuşturdu.

“Sana ne yaptılar?” diye sordu kadın sonunda anlayarak. Max uzandığını hatırlamıyordu ama o sırada sırtüstü yatmıştı. Bir elini onun alnına koyup diğer eliyle de nabzını alırken ona korkarak bakan yatağın kenarında oturan Mecha’ydı.

“Bir sohbet,” dedi Max sonunda boğuk bir sesle. “Sadece... bir sohbet ettik.”

“Kiminle?”

Max omuzlarını kayıtsızca silkti. Ancak bu harekete eşlik eden gülümsemesi buruk bir yüz buruşturmaya dönüştü.

“Kim olduğu önemli değil.”

Mecha komodindeki telefona uzandı.

“Bir doktor çağıracağım.”

“Boşver doktoru falan,” diyerek kolunu güçsüzce tuttu. “Sadece çok yorgunum... Birazdan iyi olacağım.”

“Polis mi yaptı?” Endişesi sadece Max’ın sağlık durumundan değil gibi görünüyordu. “Sokolov’un adamları mı?”

“Polis falan yok. Şimdilik her şey gizli.”

“İblisler! Domuzlar!”

Max sabırlı bir gülümseme yapmayı denedi ama tek yapabildiği çarpık bir ifade oldu.

“Kendini onun yerine koy,” diye onlara hak verdi. “Böyle bir dolap çevrildiğini düşün.”

“Soygunu ihbar edecekler mi?”

“Öyle olacağı izlenimini vermediler,” diyerek ağrıyan karnının üstüne dikkatlice dokundu. “Aslında bende bıraktıkları izlenim farklıydı.”

Mecha ona anlamıyormuş gibi bakıyordu. Nihayet başıyla onaylayarak dağılmış beyaz saçlarını nazikçe okşadı.

“Postam geldi mi?” diye sordu Max.

“Tabii ki geldi. Güvenli bir yerde.”

Çocuk oynucağıydı, dedi Max kendi kendine. Tiziano Spadaro’nun eline masum bir paket vermiş, Mercedes Inzunza’nın adına yollamıştı ve onun odasına bir komi tarafından teslim edilmişti. İşleri yürütmenin eski yolları. Sadelik sanatı.

“Oğlunun haberi var mı? Yaptığımdan?”

“Düellonun bitmesini beklemeyi tercih ederim. Zaten Irina ile bir sürü sorunu var.”

“Ona ne oldu? Ne yaptığını anladığınızı biliyor mu?”

“Daha değil. Umarım şüphelenmesi uzun sürer.”

Aniden gelen bir acı spazmı Max’ı inletti. Kadın, onun terden ıslanmış gömleğinin düğmelerini açmaya başladı.

“Buraya ne olmuş bakayım.”

“Hiçbir şey,” dedi ve kadının ellerini iterek onu geri çevirdi.

“Sana ne yaptıklarını anlat bana.”

“Ciddi bir şey yok. Tekrar ediyorum, sadece sohbet ettik.”

Çift altın yansıma ona öyle dik bakıyordu ki Max neredeyse kendini görecekti. Ona bu şekilde bakmasını sevdiğine karar verdi. Çok hoşuna gidiyordu. Özellikle de bugün. Şu anda.

“Tek kelime bile söylemedim, Mecha... Hiçbir söz söylemedim. Hiçbir şey itiraf etmedim. Kendimle ilgili bile.”

“Biliyorum. Seni tanıyorum, Max... Biliyorum.”

“Buna inanmayabilirsin ama benim için çok zor olmadı. Bana yaptıkları hiçbir şey umrumda değildi, anlıyor musun?”

“Çok cesur davrandın.”

“Cesaret değildi. Sadece söylediğim gibi. Kayıtsızlık.” Kaybettiği enerjisini toplamaya çalışarak derin nefes aldı ama aldığı her nefeste her yeri korkunç bir şekilde ağrıdı. O kadar yorgun hissediyordu ki günlerce uyuyabilirdi. Bazen kalbi boşalır gibi hissediyor, nabızı düzensiz atmaya devam ediyordu. Kadın endişeli bir şekilde bunu fark etmiş görünüyordu. Ayağa kalktı ve bir bardak su getirdi, Max da onu dikkatlice küçük yudumlarla içti. Sıvı yanan ağzını yatıştırdı ama karnına indiğinde acı verdi.

“Bırak doktor çağırayım.”

“Doktorları unut... Sadece dinlenmem gerek. Ve biraz uyumam.”

“Tabii,” Mecha yüzünü okşadı. “Rahat rahat uyu.”

“Otelde kalamam. Ne olacağını bilmiyorum... Beni hemen ihbar etmeseler bile sorun yaşayacağım. Villa Oriana için geri dönüp giysileri, arabayı... Her şeyi iade etmem lazım.”

Kalkmaya çalıştı ama kadın onu nazikçe geri tuttu.

“Merak etme. Dinlen. Bunlar birkaç saat bekleyebilir. Ben odana gidip bavulunu toplarım... Anahtarın yanında mı?”

“Ceketimde.”

Kadın bardağı tekrar Max’a yaklaştırdı ve o da karnındaki ağrı dayanılmaz hale gelene kadar biraz daha içmeye devam etti. Sonra başını yorgun bir şekilde eğdi.

“Yaptım, Mecha.”

Bu sözlerde belli belirsiz bir gurur vardı. Kadın bunu fark etti ve düşünceli hayranlıkla gülümsedi.

“Evet, yaptın. Tanrım, evet. Kusursuzca iyi bir şekilde.”

“Fırsat bulduğunda, oğluna bunu benim yaptığımı söyle.”

“Söyleyeceğim... Hiç şüphelen olmasın.”

“Ona oraya çıkıp o lanet kitabı onlardan aldığımı söyle. Artık o kıza karşı bu kitap durumu eşitliyor, değil mi? Satrançta dediginiz gibi, berabere yani.”

“Elbette.”

Max birden ümitle gülümsedi.

“Belki de oğlun dünya şampiyonu olur... Belki o zaman beni daha çok sever.”

“Eminim sevecektir.”

Max kadının bileğini ani bir kaygıyla tutarken biraz dikleşerek oturdu.

“Artık söyleyebilirsin. O benim değil, değil mi? Hiç değilse emin değilsin yani. Öyle olduğundan.”

“Uyu hadi,” kadın onu yeniden yatırdı. “Yaşlı düzenbaz. Koca aptal.”

Max dinleniyordu. Bazen uykusu çok derinleşiyordu. Bazen de yersiz ve saçma kâbuslar gördükten sonra irkilip afallamış bir şekilde inliyordu. Fiziksel acının üstüne rüyadaki acı ekleniyor ve birbirlerine karışarak yoğun bir şekilde rekabet edince gerçeği ve hayali ayırt etmek zorlaşıyordu. Gözlerini her açtığında nerede olduğunu anlaması zaman alıyordu, dışarıdaki aydınlık odadaki eşyalar tanınmayana kadar yavaş yavaş karardı ve artık sadece gölgeler vardı. Kadın örtüsü kaldırılmamış karyolanın arkasına sırtını yaslayarak onun yanında kalmaya devam ediyordu; Max'ın çevresindekilerden daha az karanlık bir gölgeydi, yakın bedeni ve sigaranın kuru sıcaklığı.

“Nasılsın?” diye sordu kadın hareket ettiğini ve uyanık olduğunu fark ettiğinde.

“Yorgunum. Ama kendimi iyi hissediyorum... Böyle sakince uyumak çok rahatlatıcı. Uyumam gerekiyordu.”

“Hâlâ gerekiyor. Hadi tekrar uyu. Ben göz kulak oluyorum.”

Hâlâ kafası karışık olan Max, ona döndü. Buraya nasıl geldiğini hatırlamaya çalışıyordu.

“Eşyalarım ne oldu? Bavulum?”

“Hazır. Onu getirdim. Şurada, kapının yanında.”

Rahatlayarak gözlerini yumdu, herhangi bir durumun sorumluluğunu yerine getirmesine gerek kalmayan birinin gönül rahatlığıyla. Sonra da diğer şeyleri hatırladı.

“Yaşın satranç tahtasındaki karelerle aynı demiştin.”

“Bu doğru.”

“Oğlun için yapmadım... Onun için yapmadım.” Mecha sigarayı söndürdü.

“Tam olarak değil diyorsun yani.”

“Evet. Galiba öyle demek istiyorum.”

Kadın karyola başlığından uzaklaşarak biraz hareket etti ve onun daha yakınına, yanına uzandı.

“Hâlâ bütün bunları neden başlattığını bilmiyorum,” dedi çok alçak sesle.

Karanlık olması durumu tuhaflştırıyor, diye düşündü Max. Gerçekdışı gibi geliyor. Sanki başka bir zamandaymışız gibi. Başka bir dünyada. Başka bedenlerde.

“Otele neden geldiğim ve diğer bütün şeyler mi?”

“Evet.”

Max, kadının yüzünü göremediğinin bilincinde bir şekilde gülümsedi.

“Eskiden olduğum gibi olmak istedim,” diye sade bir cevap verdi. “O zamanki gibi hissetmek... En saçma planlarım arasındayken seni tekrar soyma ihtimalim de vardı.”

Kadın şaşırmış görünüyor. Hem de sorgular gibi.

“Buna inanmamı bekleme.”

“Soymak doğru kelime olmayabilir. Kesinlikle değil. Ama bunu yapma niyetim vardı. Elbette para için değil. Ya da...”

“Evet,” diye lafını kesti sonunda ikna olarak. “Anlıyorum.”

“Otele giriş yaptığım ilk gün bu odayı aradım. İzini sürdüm, düşünsene; yirmi dokuz yıl sonra her nesneni tanıdım. Ve kolyeyi buldum.”

Max duyularına dikkat ederek kadının yakınlığını içine çekerek nefes aldı. Çok hafif bir parfümle tütün karışımı kokuyordu. Bir an için çıplak, kırıkmış, yaşından dolayı lekelenmiş cildinin hâlâ Nice’te ya da Buenos Aires’te sarıldıklarında koktuğu gibi kokup kokmadığını merak etti. Muhtemelen hayır, diye sonuca vardı. Ya da kesinlikle hayır. Tıpkı kendininki gibi.

“Kolyeni çalmayı planlıyordum,” dedi sessizlikten sonra. “Sadece bu kadar. Seni bir şekilde üçüncü kez baştan çıkarmayı. Beni La Boca’daki geceye geri götürmeni.”

Mecha bir an sessiz kaldı.

“O kolye ilk tanıştığımız zamanki kadar değerli değil,” dedi nihayet. “Şimdi değerinin yarısını alacağımdan şüpheliyim.”

“Bununla ilgisi yok. Az ya da çok değeri olmasından değil. O bir şey yoluydu... Yani. Bilmiyorum. Bir yoluydu.”

“Kendini genç ve muzaffer hissetmenin mi?” Max karanlıkta başıyla onayladı.

“Sana unutmadığımı söylemek için. Unutmadım.” Bir daha sessizlik oldu. Bir soru geldi.

“Neden hiç kalmadın?”

“Sen gerçek bir rüyaydın,” diye cevapladı net olmaya çalışarak. “Başka bir dünyanın gizemi. Buna hakkım olduğunu hiç düşünmemiştim.”

“Hakkın vardı. Aptal gözlerinin önünde.”

“Göremedim. İmkânsızdı... Benim bakış açım la uyuşmuyordu.”

“Bir kılıcın var bir de atın, değil mi?”

Max hatırlamak için içtenlikle bir çaba gösterdi.

“Bunu hatırlamıyorum,” diye bitirdi.

“Elbette. Ama ben hatırlıyorum. Her sözünü hatırlıyorum.”

“Her şekilde, hep hayatından geçip giden biri gibi hissettim.”

“Bunu söylemen garip. Senin hayatından geçip gidiyor gibi hissedem benim.”

Kadın ayağa kalktı, pencereye yaklaştı. Perdeyi biraz açtı ve otelin aşağıdaki terasından, karşıdan gelen elektrikli ışıklar, hareketli silüetinin anahatlarını vurguladı.

“Hayatım boyunca bunlardan güç aldım, Max. *Cap Polonio*’nun palmyeli salonunda dans ettiğimiz sessiz tangodan... La Ferroviaria’daki gecede cebine sıkıştırdığım o eldivenden, ertesi gün Buenos Aires’teki pansiyondaki odana gelip onu aramıştım.”

Kadın göremese bile Max başıyla onayladı.

“Eldiven ve kolye... Evet. Yerdeki fayansların ve yatağın üzerine düşen pencereden gelen ışığı hatırlıyorum. Çıplak bedenini ve ne kadar güzel olduğunu görünce yaşadığım şaşkınlığımı hatırlıyorum.”

“Tanrım,” diye fısıldadı kadın kendi kendine. “Çok yakışıklıydın, Max. Şık ve çok yakışıklıydın. Mükemmel bir beyefendiydın.”

Max ağzının kenarıyla güldü. Kıkırdadı.

“Asla öyle değildim,” diye yanıtladı.

“Tanıdığım adamların çoğundan daha fazlasıydın... Gerçek bir beyefendi, beyefendi olup olmadığını umursamayan kişidir.”

Yatağa tekrar yaklaştı. Perdeyi arkasında açık bıraktı ve dışarıdan gelen loş ışık odanın karanlığındaki eşyaların şeklini açığa çıkardı.

“Beni en başından ber büyüleyen şey, azminin tutkudan ya da hırstan yoksun olmasıydı... Beklentinin o sakın yokluğu.”

Yatağın yanındaydı ve bir sigara daha yaktı. Kibritin alevi bakımlı tınaklı kemikli parmaklarını aydınlattı, gözleri Max’a bakıyordu, çok kısa beyaz saçlarının altından alnındaki kırışıklıklar görünüyordu.

“Aman Tanrım. Dokunman bile beni titretmeye yetiyor.”

Alevi söndürdü ve sadece kor kaldı. Bir de ikiz közler gibi duran, altın rengi gözlerindeki hafif bakırımsı ışıltı.

“Sadece gençtim,” diye yanıtladı Max. “Hayatta kalmaya niyetli bir avcıydım. Sen ise daha önce de söylediğim gibi, tıpkı bir rüya gibi güzeldin... Biz erkeklerin sadece genç ve cesur olduğumuzda hak ettiğimiz mucizelerden biri.” Kadın karanlıkta siluet halindeydi ve Max’ın önünde, yatağın yanında ayakta durmaya devam ediyordu.

“Akıllara zarardı... Hâlâ da öyle olmaya devam ediyorsun.” Sigaranın kırmızı noktası iki kez daha parladı. “Bu kadar zaman sonra hâlâ nasıl başarıyorsun? Adeta bir zekâ maskesi takıyormuşsun gibi hareketlerin ve sözlerinle insanları büyülemeyi biliyorsun. Bir dergide okuduğun ya da başkasından duyduğun kesinlikle senin olmayan bir laf söylüyorsun ama yine de tüyle-

rim diken diken oluyor, üstelik yirmi saniye sonra ne dediğini unutmama rağmen tüylerim diken diken olmaya devam ediyor... Hâlâ da oluyor. İşte, dokun bana. Sen dayak yemiş ve gücü kalmamış bir ihtiyarsın ama seninleyken hâlâ aynı şey oluyor. Yemin ederim.”

Kolunu uzatıp Max’ın elini aradı. Cildi hakkında düşündüğüm doğruymuş, diye kontrol etti Max. Hâlâ sıcak ve yumuşacık, yıllara rağmen. Bu loş ışıktaki uzun ve ince silueti eskiden onu tanıdığı zamanki gibi görünüyordu.

“Bu sakın ve hain gülümsemen... Ve evet, ayrıca cesur. Her şeye rağmen bunu koruyorsun. Salon dansçısının eski gülümsemesi.”

Yatak örtüsünün üstüne, Max’ın yanına uzandı. Bir daha yakın kokusunu, samimi sıcaklığını hissetti. Kırmızı nokta kadının profilini aydınlattı, sigara Max’ın yüzüne o kadar yakındı ki ısı-sını yüzünde hissetti.

“Oğlum küçükken onu her okşadığımda, seni okşadığımı sanıyordum. Hâlâ ona baktığımda öyle hissediyorum. Onda seni görüyorum.”

Sessizlik oldu. Sonra kadının adeta neşeyle attığı yumuşak kahkahasını duydu.

“Gülüştü, Max... Hakikaten o gülüşü tanımıyor musun?”

Bunu dedikten sonra kadın biraz dikleşerek oturdu ve sigarasını söndürmek için komodinin üzerini yokladı.

“Dinlen, rahatla,” diye ekledi. “Hayatında bir kere olsun bunu yap. Dediğim gibi, ben göz kulak olurum.”

Kadın onun çok yakınına kıvrılıp yattı. Max memnun bir şekilde gözlerini kıstı. Huzurluydu. Nedenini düşünmediği tuhaf bir sebepten ötürü ona eski bir hikâye anlatmak istiyordu.

“İlk kez bir kadınla olduğumda on altı yaşındaydım,” yavaşça hatırlarken fısıldadı, “Barcelona’daki Ritz’te komi olarak çalıştığım zamanlardı... Yaşıma göre çok uzundum ve o da zarif, olgun bir kadındı. Sonunda beni odasına sokmayı başardı... Ne yapmaya çalıştığını anladığımda, elimden gelenin en iyisini yaptım. Bittiğinde de giyinirken, kadın bana yüz peseta verdi. Çıkarken saf bir şekilde ona bir öpücük vermek için yüzümü yaklaştırdım ama o sinir bozucu bir ifadeyle öfkelenerek geri çekildi... Sonrasında da onunla otelde karşılaştığımda bana bakmaya bile yeltenmedi.”

Bir an sessizleşti, anlattıklarını belirli bir bağlama yerleştirmesine yarayacak bir nüans ya da ayrıntı aradı.

“O beş saniyede,” diye ekledi nihayet, “kadın yüzünü geri çektiği sırada asla unutmadığım şeyler öğrendim.”

Şimdi daha uzun bir sessizlik oldu. Mecha çok sakın ve sessizce dinliyordu, başını onun omzuna yaslamıştı. Sonunda biraz kıpırdayıp ona daha çok yaklaştı. İnce, neredeyse kırılgan bedeninde, bluzunun altındaki göğüslerinin küçük ve cılız olduğu hissediliyordu; Max’ın hatırladığından çok farklıydı. Garip bir nedenden dolayı, bu Max’ı harekete geçirdi. Onu yumuşattı.

“Seni seviyorum, Max.”

“Hâlâ mı?”

“Hâlâ.”

Neredeyse yorgun halde içgüdüsel olarak ve tatlılıkla birbirlerinin ağızlarını aradılar. Melankolik bir öpücük. Sakin. Sonra sarılmayı bırakmadan hareketsiz kaldılar.

“Son yılların çok mu zor geçti?” diye sordu kadın daha sonra.

“Daha iyi olabilirdi.”

Kısa ve öz şekilde böyle denebilir, diye düşündü lafı söylerken. Sonra sessiz, serinkanlı bir tonla hüznü bir dizi şey anlatmaya başladı; fiziksel çöküş, yeni dünyaya uyum sağlayan genç kanın gücü. Sonunda da hepsinin üzerine, çeşitli hataların ve art arda gelen felaketlerin sonucunda Atina’da bir dönem hapis yatmak. Çok değildi ama hapisten çıktığında bitmişti. Deneyimi sadece hafif suçlar işleyerek, düşük ücretli işlerde çalışarak ya da insanları dolandırabileceği yerlerde dolaşarak hayatta kalmasına izin veriyordu. Bir dönem İtalya bunun için iyi bir yerdi ama sonunda yakışıklılığı da geçti gitti. Doktor Hugentobler’le yaptığı rahat ve garantili iş hakikaten bir şans kapısıydı ama artık tamamen mahvolmuştu.

“Sana ne olacak?” diye sordu Mecha, bir sessizliğin ardından.

“Bilmiyorum. Herhalde bir yol bulurum. Hep bir yol buldum.”

Kadın karşı çıkacakmış gibi kollarını oynattı.

“Ben sana...”

“Hayır,” dedi, kadını daha güçlü tutarak onu durdurdu. Kadın yine sakinleşti. Loş ışıktaki Max’ın gözleri açıktı ve kadın da yavaşça, yumuşak soluklar alıyordu. Bir süre uykuya dalmış gibi göründü. Sonunda yine biraz kıpırdandı, dudaklarını Max’ın yüzüne değdirdi.

“Ne olursa olsun,” diye fısıldadı “olur da yolun Lozan’a düşerse sana bir fincan kahve borcum olduğunu unutma. Beni görmek istersen yani.”

“Güzel. Bir gün uğrayabilirim.”

“Lütfen unutma.”

“Tamam... Unutmayacağım.”

Max bir an için (tesadüf karşısında şaşırdı) uzaktan bir yerden bir tangonun tanıdık notalarını duyar gibi oldu. Bitişik odadaki bir radyo olabilir, diye düşündü. Ya da aşağıdaki terastan gelen müzik. Yine de kafasının içinde şarkının çaldığını fark etmesi biraz zaman aldı.

“Kötü bir hayat değildi,” diye itiraf etti çok alçak sesle. “Çoğu zaman hor görülmeden veya onlardan korkmadan başkalarının parasından geçindim.”

“Bu kötü bir denge gibi görünmüyor.”

“Ayrıca seninle tanıştım.”

Kadın başını Max'ın omzundan kaldırdı.

“Ah, hadi ama düzenbaz seni. Bir sürü kadın tanıdın.”

Ses tonu keyifli geliyordu. Bilir gibi. Max onu nazikçe saçından öptü.

“O kadınları hatırlamıyorum. Hiçbirini. Ama seni hatırlıyorum. Bana inanıyor musun?”

“Evet,” derken başını yeniden yasladı. “Bu gece sana inanıyorum. Belki de beni tüm hayatın boyunca sevdin.”

“Bu mümkün. Belki seni şimdi de seviyorumdur... Nasıl bilebilirsin ki?”

“Tabii... Nasıl bilebilirsin ki?”

Bir güneş ışını, yüzünü ısıtan bir aydınlığın altında Max'ı uyandırdı. Parlak, ince bir ışık hüzmesi pencerelerdeki kapalı perdelerden içeri girdi. Max, başta ağır ağır olmak üzere ağırlı bir gayretle başını yastıktan yavaşça hareket ederek kaldırdı ve yalnız olduğunu fark etti. Başucu masasında bir seyahat saati gündüz on buçuğu gösteriyordu. Tütün kokuyordu, saatin yanında boş bir bardak ve bir düzine izmaritle dolu bir küllük vardı. Mecha, diye çıkarım yaptı, gecenin geri kalanını onun yanında geçirmişti. Söz verdiği gibi uyurken ona göz kulak olmuştu. Belki de şafak vaktinin ilk ışıklarına kadar uyurken onu izleyerek sessizce sigara içmişti.

Şaşkına dönmüş halde uyandı, kırışık kıyafetlerini düzeltti; gömleğini açtıktan sonra adeta kanının yarısı eti ve derisi arasından sızmış gibi yaralarının çirkin, koyu bir renk aldığını gördü. Vücudu, kasıklarından boynuna kadar ağrıyordu ve katılaşmış uzuvları ısınana dek banyoya doğru attığı her adımda işkence yapıyormuş gibi acı çekiyordu. Aynada karşılaştığı görüntüsü en iyi günlerini yansıtmıyordu; camın öteki tarafından onu izleyen mahmur, kan çanağına dönmüş gözleri olan yaşlı bir adam görüyordu. Çesmeyi açan Max başını akan soğuk suyun altına soktu ve iyice ayılmak için bir süre öyle kaldı. Sonunda başını kaldırdı ve havluyla kurulanmadan önce dönüp su damlalarının derin kırışıklıkların yolundan aktığı yaşlı yüz hatlarını inceledi. Odada yavaşça pencereye yaklaşarak yürüdü ve perdeleri açtığı anda dışarıdan gelen ışık yatağın üstündeki kırışık örtüye, sandalyenin arkasında asılı duran lacivert blazera, kapının yanındaki hazır duran bavula, odanın her yanına dağılmış Mecha'nın eşyalarına (giysiler, bir çanta, kitaplar, deri kemer, cüzdan, der-

giler) şiddetle düştü. Başta kamaşan gözleri daha sonra aydınlığa alıştı; artık mavi gökyüzü ve denizin birleştiği ufka, sahil şeridine, sisli maviler ve griler içindeki Vezüv'ün koyu konisine odaklanıyordu. Napoli'ye doğru tutuklu bir yavaşlıkla ilerleyen bir feribot, körfezin kobalt mavisi boyunca kısa beyaz çizgisini arkasında bırakıyordu. Ve üç kat aşağıda, otelin terasında (diz çökmüş denize bakan mermerden bir kadının yanında) bir masada Jorge Keller ve hocası Karapetian satranç oynuyordu, bu sırada Irina da onlarlaydı ama masadan biraz daha ayrı bir yerde oturmuş, sandalyesinin kenarında ayakları çıplak halde dizlerine sarılıyordu. Oyunun ve hayatlarının kenarında.

Mecha Inzunza daha uzakta yalnız başınaydı, terasın korkuluğunun yanında bir begonvilin yanında oturuyordu. Koyu renkli bir etek ve omuzlarının üstüne attığı bej bir hırka giymişti. Masanın üstünde bir kahve seti ve açık duran birkaç gazete vardı ama onlara bakmıyordu. Tıpkı arkasındaki taştan kadın kadar hareketsizdi, körfezin manzarasında bakarken dalmış görünüyordu. Max pencerenin soğuk camına yaslanarak onu izlediği sırada sadece bir kez hareket ettiğini gördü, kısa gri saçlarına dokunmak için bir elini kaldırdı ve az önceki gibi denize bakmaya devam etmeden önce kısa süreliğine başını eğdi.

Max pencereye arkasını döndü, sandalyeye gitti ve ceketini aldı. Ceketini giyerken gözleri komodinin üstünde duran nesneler üzerinde gezindi. Ve orada görmeden edemediği uzun, beyaz bir kadın eldiveninin üstüne kasten konmuş ve odayı dolduran yoğun aydınlıkta hafifçe parlayan inci kolyeyi fark etti.

Az önce lavabodaki aynada kendi yansımasına bakan yaşlı adam, eldivenin ve kolyenin önünde durdu ve hafızasının önce-

ki anılarını, görüntüleri, varlıkları şaşırtıcı bir netlikle bir araya getirdiğini hissetti. Kendisinin ve başkalarının hayatları ansızın birleşip yüzünde hemen buruk bir yüz buruşturmaya dönüştü ama bu hüznü gülümsemenin ardındaki belki de kaybolan ve imkânsız olan şeylerin acısıydı. Ve böylece yeniden, çamurda terk edilmiş teknelerin çürüyen plakaları üzerinde kirli dizleri olan küçük bir çocuk kollarını açtı, genç bir asker cesetlerle kaplı bir tepeye tırmandı, ay ışığında pişmanlık gibi puslu bir şekilde uyuyan bir kadının görüntüsü üzerine bir kapı kapandı. Yorgun bir gülümsemeyle dönüp hayatına bakan adam birbirini izleyen trenleri, otelleri, kasinoları, kolalı beyaz önlükleri, çıplak sırtları ve kristal avizenin altında parlayan mücevherleri hatırladı, bu sırada iyi görünümlü bir çift, geceleyin yelken açmış bir transatlantiğin sessiz ve تنها salonunda hayat kadar acil bir tutkuyla yanıp tutuşarak henüz yazılmamış bir tangoya dans ederken birbirlerinin gözlerine bakıyordu. Sarılarak ilerledikleri sırada gerçek olmayan bir dünyanın yorgun ışıklarının ebediyen sönmek üzere olduğunu farkında değillerdi.

Ama bu kadar değildi. Eldivene ve kolyeye bakan adamın zihninde başka şeyler de canlandı; yağmurun altında boyun eğmiş palmiye tepeleri ve puslu gri sahilde ıslanmış bir köpek, karşısında da zamandan ve hayattan bihaber, ıslak sevişme ve dinginlik kokan darmadağınık çarşıların üstünde yatan dünyanın en güzel kadını ve pencerenin önünde ayakta duran çıplak delikanlının evrenin tuhaf kurallarını unutmanın mümkün olduğu tek yer olan onun sıcak, mükemmel bedenine yeniden hücum etmeden önce ona dönmesi. Sonra da Max'ın kendi gülümsemesini tanıdığına şaşırان bir delikanlıya dikkatle baktığı sırada,

yeşil bir keçenin üstünde hafifçe birbirine çarpan üç fildişi top. Ayrıca ona daha önce hiçbir kadının bakmadığı gibi çok yakından bakan bir çift saydam bal yansıması ve dudaklarına değen nemli bir nefes hissetti, eski lafları fısıldamasına rağmen kulağa yeni gibi gelen bir ses duydu ve bu ses eski yaralarına merhem oldu; bütün yalanlardan, şüphelerden, felaketlerden, pansiyon odalarından, gecekondlu mahallelerinden, sahte pasaportlardan, karakollardan, hapisane hücrelerinden, son yıllardaki hor görülmesinden, yalnızlıktan ve hatadan, Riachuelo kıyılarındaki çocuğun gölgesini silip süpüren ebedi kasvetli loş ışıktan, güneşin altında tepeye tırmanan askerden, ayaklarına sımsıkı hâkim olup lüks gemilerde ve büyük otellerde güzel kadınlarla dans eden yakışıklı delikanlıdan arındı.

Ve böylece, ağzında hâlâ gülümsemesinin son izleri varken yaşadığı bir sürü hayatın uzak ahenginde mayışan Max, inci kolyeyi bir yana itti, altında duran beyaz kadın eldivenini aldı ve onu çabucak ustaca, zarif bir dokunuşla parmakların bir mendil ya da kâğıttan çiçek yaprakları gibi görüldüğü, ceketinin üst cebinden sarkacak şekilde yerleştirdi. Sonra her şeyin yolunda olup olmadığına bakmak için etrafta göz gezdirdi, komodinin üstünde bıraktığı kolyeye son bir kez daha baktı ve başını pencereye doğru biraz eğerek, oradan hayali alkışlar tuttuklarını duyduğu görünmez seyircilere veda etti. Böyle bir durumda, diye düşündü ceketinin düğmelerini iliklediği ve üstünü düzelttiği sırada, sahneyi duruma ölçülü bir soğukkanlılıkla terk ederken belki de *Yaşlı Muhafızın Tangosu*'nun notaları ona eşlik etmeliydi. Ama bu kesinlikle abartı olurdu, diye sonuca vardı. Fazla

Yaşlı Muhafızın Tangosu

tahmin edilebilir. Bunun üzerine kapıyı açtı, bavulunu aldı ve koridor boşluğuna doğru *The Man Who Broke the Bank at Monte Carlo* şarkısını ıslık çalarak ilerledi.

Madrid, Ocak 1990

Sorrento, Haziran 2012

Teşekkürler

İşbirlikleri olmadan bu romanın var olmayacağı bir sürü insan var. Tango alanına girmeye Buenos Aires'te Horacio Ferrer, José Gobello, Marcelo Oliveri ve Oscar Conde sayesinde karar verdim. Eternautaslı Gabriel di Meglio'yu Barracas mahallesinde ilk ziyaretimin ardından Gabriela Puccia bu ziyareti tamamladı ve babası Enrique Puccia'nın anılarını kullanmama izin verdi, bu sayede Max Costa'nın çocukluğunu hayal etmeme imkân tanıdı. Hem Marco Tropea'nın altmışlı yılların İtalya'sı hakkında verdiği ilginç bilgilere hem de aynı şekilde dostum Étienne de Montety'nin 1937 Fransa'sı hakkında verdiği bazı önemli ayrıntılara çok şey borçluyum. *Cap Polonio* transatlantiğindeki hayatı anlatan kitapları ve broşürleri Michele Polak'ın Paris'teki antika dükkânından aldım. Keller-Sokolov düellosu Leontxo García'nın istekli işbirliğine çok şey borçlu, onun her zamanki cömertliği sayesinde bazı karmaşık teknik sorunları çözme imkânı buldum ve dünyanın en iyi satranç oyuncular hakkında halka çok açık olmayan kısımlara erişime sahip oldum. Conchita Climent ve Luis Salas besteci Armando de Troeye'nin profesyonel yaşamını inşa etmemde materyal katkısında

bulundu, büyükelçi Julio Albi bana iki dünya savaşı arasındaki dönem hakkında bazı diplomasi kurallarını detaylandırdı, komiser Juan Antonio Calabria polis meselelerini çözdü, Asya Goncharova Sovyet satranç oyuncularının karmaşık konuşmalarını ve karakterlerini anlamamda yardım etti, José López ve Gabriel López de uzman tavsiyesi üzerine benim kasamı ilk kez açtı. Dostlarım Arjantinli yazar ve gazeteci Jorge Fernández Diaz ile Uruguaylı editör Fernando Esteves'i dahil etmeseydim bu teşekkürler bölümü eksik kalırdı.

